

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Gülayşe Koçak

Siyah Koku

ROMAN

Yapı Kredi
Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

SİYAH KOKU

Gülâyşe Koçak (1956, New York) Okul öncesi çocukluğu Addis Ababa'da geçti; ilkokulu Kopenhag'da, ortaokulun bir bölümünü TED Ankara Koleji'nde okudu. Lise eğitimini Hannover'de bir *gymnasium*'da alırken, Hannover Müzik ve Tiyatro Yüksekokulu'nda misafir öğrenci olarak piyano eğitimini sürdürdü. Liseyi Ankara Tevfik Fikret Lisesi'nde tamamlayan Koçak, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksek Okulu'ndan 1979'da mezun oldu. Ankara'da Kanada Büyükelçiliği'nde on yıl, White and Case Hukuk Şirketi'nde üç yıl çalıştı. Amatör oda müziği grubuyla birlikte konserler verdi, ayrıca üç yıl boyunca Anglikan Kilisesi'nin pazar ayinlerinde org çaldı. 2003'ten itibaren öğretim görevlisi olarak İstanbul Sabancı Üniversitesi Yazma Becerileri Merkezi'nde ve daha pek çok kurumda Yaratıcı Yazma atölye çalışmaları düzenlemeye başladı. 2014'te Sabancı Üniversitesi'nden emekli oldu. Halen pek çok kurumda, çeşitli yaş ve meslek gruplarından kişilere yönelik Yaratıcı Yazma, Yaratıcı Düşünme atölyeleri düzenlemekte, öğretmen seminerleri vermekte, Etkili Yazma Teknikleri, İş Yazışmaları Teknikleri, Çatışma Yönetimi eğitimleri vermektedir. Ayrıca, 2007'den bu yana "Sabancı Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Araştırmaları Forumu" kapsamında İstanbul'da ve Türkiye'nin çeşitli illerinde öğretmenlere, okul yöneticilerine ve karar mercilerine, eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimlerini sürdürmektedir.

Virgül, PsikeArt, Mahsus Mahal gibi pek çok dergide, ayrıca edebiyat sitesi *iktidarsiz.com*'da denemeleri, makale ve kitap tanıtım yazıları yayımlanmıştır; çeşitli kitaplara bölümler yazmıştır. İngilizce ve Almancadan çeşitli sosyal bilim sahaslarında makale çevirileri yapmıştır.

Yapıtları

Roman: *Çifte Kapıların Ötesi* (1993), *Gözlerindeki Şu Hüzünü Gidermek İçin Ne Yapmalı?* (1997), *Topaç* (2002), *Siyah Koku* (2012). **Dene-me:** *Yaratıcı Yazmanın Hazası* (2013). **Çeviri:** *Türkiye Kronolojisi 1938-1945*, Gotthard Jaeschke (1990); *Kamusal Şeyler, Özel Şeyler*, Raymond Geuss (2007).

*Gülayşe Koçak'ın
YKY'deki kitapları:*

Siyah Koku (2012)

Çifte Kapıların Ötesi (2013)

Gözlerindeki Şu Hüznü Gidermek İçin Ne Yapmalı? (2015)

Topaç (2016)

GÜLAYŞE KOÇAK

Siyah Koku

Roman

YAPI KREDİ YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yapı Kredi Yayınları - 3534
Edebiyat - 1016

Siyah Koku / Gülayşe Koçak

Kitap editörü: Filiz Özdem

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Mas Matbaacılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Hamidiye Mah. Soğuksu Cad. No: 3 Kağıthane-İstanbul
Telefon: (0 212) 294 10 00 e-posta: info@masmat.com.tr
Sertifika No: 12055

1. baskı: İstanbul, Şubat 2012
2. baskı: İstanbul, Mart 2017
ISBN 978-975-08-2195-0

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2011
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Kemeralı Caddesi Karaköy Palas No: 4 Kat: 2-3 Karaköy 34425 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

Kerem Koçak ve Sinan Koçak
İyi ki varsınız.
Bu kitap, tabii ki size...

Balrengi, çok güzel gözleri vardı anneannemin. Nadiren fotoğraflarına baktığımda, ki zaten elimde topu topu beş altı tane ya kaldı ya kalmadı, gözleri kaşları yerli yerinde, yüzünün simetrisi bozulmamış, bakışları ıslıl ıslıl bir yaşlı kadın yüzü görmeyi hâlâ yadırgıyor, bugün yaşamadığına şükrediyorum. Fotoğraflarının niçin hiçbirini çerçeveletip görünür bir yere koymadım, emin değilim. Belki, anısına nazar değer diye... O kadar anlamlı, derin, sevecen ve canlı bakışları var ki, onu tanımayan biri, nispet olsun diye bilhassa öyle poz verdiğini zannedebilir. Düşünüyorum da, belki bu yüzden artık kimsenin evinde, en azından ortalık yerlerde, eski fotoğraflara rastlanmıyor pek.

Bu fotoğrafları Tuncay'a nedense hiç göstermedim. Oysa görseydi eminim ki o da çok etkilenirdi. Hatta kim bilir... belki bana farklı gözle bakardı. Acaba günün birinde vesile olur da, ona çocukluğumdan kalma şu birkaç minik hatırayı gösterir miyim? Bu sabah fark ettim, aylardır, hâlâ onun hoşlanacağı türde kıyafetler giyiniyorum – genelde mavi kot pantolon üzerine beyaz veya siyah tişört. Saçlarımı hâlâ onun sevdiği gibi, omuzlara hafifçe degecek boyda tutuyorum.

Biraz önce bilgisayarımı açtım; bir sürü e-posta gelmiş, ama “gönderen” kısmında onun adı geçmiyor. Zaten ondan e-posta gelseydi, adını floresan kalemle üstü boyanmış gibi seçiverirdi gözüm hemen. Kaç zamandır haber almamaya alıştım sanıyordum, ama işte bu sabah, üzerime birden ağır bir yılgınlık çöktü; kendimi şu koskoca dünyada küçücük, yalnız, yapayalnız his-

settim – ki öyleyim zaten. Sıcacık evinde, bir elinde çay bardağı, oturmuş e-postalarına bakan ben değilmişim de dünyanın en korunaksız, en evsiz barksız insanıymış gibi...

Hayatımda bir adam, hayatımda bir Tuncay var. Gerçi işte, “hayatımda” denebilir mi, ondan bile çok emin değilim ya... çünkü birinin “hayatınızda” olduğunu söylüyorsanız, genelde, sık sık görüştüğünüz, pek çok özel şeyi paylaştığınız biridir akla gelen. Oysa öyle bir durumumuz yok. Daha doğrusu, tam yok.

Hoş, hangi erkekle oldu ki?

“Baban?” diye soracaksınız. Onu hiç tanımadım, ben üç yaşındayken ölmüş. Hayal meyal bazı bulanık imgeler var hafızamda; puslu bir tren istasyonundayız, onu karşılamaya gitmişiz anemle... bir şekilde birilerinin omuzlarının üzerine alındığımı, “Bak, baban...” diye onu gösterdiklerini... haki renkli üniformasını hatırlıyorum. Beni görünce önümde çömelip gözlerimin içine bakarak gülümsemiş, iki elimle sıkı sıkı yapıştığım kırmızı bez çantamı göstererek, “Bu senin köpeğin mi?” diye sormuştu. Gösterdiği yere bakmıştım. Bu çantayı keçemsi bir kumaştan annem dikmiş, üzerine de yeşil bir köpek motifi işlemişti. Cevap vermemiş, utanarak başımı öne eğmiştim. Çantayla ilgili kısmı gerçekten hatırlıyor muyum, yoksa çok fazla anlatıldığı için ben yaşamışım gibi zihnimde yer mi etmiş, çok emin değilim.

Öldüğünde çok ağlamışım, çok aramışım onu... Dediklerine göre, kapı her çalındığında, o geldi diye kapıya koşarmışım. Kalp krizinden ölmüş babam – diyorum ya, hep muğlak imgeler, bulanık bulanık... Cenazenin evden çıkarılışını hayal meyal hatırlıyorum... Herkesin ağladığını, benimse hiç ağlamadığımı, evin çok kalabalık olduğunu, ama en çok, o hengâmenin içinde anne mi bir türlü bulamadığımda çok korktuğumu, işte o zaman ağlamaya başladığımı...

Babamın ölümü üzerine annem, Galip Ağabeyim ve ben, anneannemlerin yaşadığı Bizimkent’e taşınmışız; annem ufak bir daire tutmuş. Bu taşınma beni çok sarsmış, yeni evimize çok zor alışmışım. Ne yazık ki, babamdan iki yıl sonra da annem öldü. Kadıncağız iki sokağın kesiştiği köşede, bir inşaat alanının şantiye duvarının dibinde dikilmiş, karşıya geçecek... Ağır ağır, sakin sakin gelen bir otobüs köşeyi dönerken, sırf açıktan almadı-

ğı için, annemi duvara yapıştırıp eziyor. Garip bir şekilde, onun ölümüyle ilgili hiçbir şey hatırlamıyorum. Zihnimde hayal meyal canlanan tek şey, ölümünden bir-iki hafta sonra, sokaktaki bir kadını annem sanıp peşine düşmem ve beni kadından zor ayırmaları.

Bunun üzerine tekrar ev değiştiriyor, anneannemlere taşınıyoruz; beni ve Galip Ağabeyimi anneannemler büyütmeye girişiyorlar... girişiyorlar ama ağabeyimi büyütemiyorlar, çünkü bu sefer de on üç yaşındaki ağabeyim kolunu kırıyor; kırılan kemikten kana karışan bir parçacık onun da ölümüne neden oluyor. Şaka gibi, değil mi?

Yedi yaşındaydım – artık ağabeyimin ölümünü çok net algılayabilecek ve her şeyi olanca berraklığıyla hatırlayabilecek yaşta. Hastaneden dedem gelip anneanneme haberi verdiğinde, kendimi tuvalete kilitleyip sinir krizleri geçirmiştım. Yere çöktüğümü, çamaşır makinesinin gövdesine kafamı küt küt vurduğumu, koridorda kalan ve bana ulaşamayan zavallı anneannemin hıçkırıklar arasında, “Ne olur kapıyı aç!” diye yalvarmalarını dün gibi hatırlıyorum. Bir yandan nefes alamaz ve kendimle ne yapacağımı bilemez haldeydim, bir yandan da zihnimin köşesinde bir korku vardı, kafamı kırarak ölme korkusu; ölürsem ağabeyimin çok üzüleceğini ve bana kızacağını biliyordum, derken hatırlıyordum ki, işte ağabeyim de yok artık... ve tekrar başlıyordum kafamı küt küt vurmaya. Ağabeyim benden habersiz çekip gitmişti, herkes benden izinsiz çekip gidiyordu, birileri beni sürekli oradan oraya taşıyordu ve olup biten, başıma gelen hiçbir şey üzerinde benim en ufak bir kontrolüm yoktu, işte bu nedenle bilerek isteyerek kafamı küt küt vuruyordum... vuruyordum ama, ağabeyim olmazsa bana kim acıyacaktı, benim üzüntüme artık kim üzülecek, bütün şu yaşadıklarım kim tanıklık edecekti?

Düşünüyorum da, bu tanıklık meselesi, önemli mesele... Çektiği acıların bir tanığı olmasını istiyor insan. Ben de zaman içinde, yaşadıklarım uzaktan da olsa tanıklık etmiş bazı kişiler olduğunu öğrenecektim – ama işte, tanığın *kim* olduğu da önemli. Her zaman tanığını seçme şansın olmayabiliyor; seçebilmek de bir ayrıcalık.

Ağabeyimin ölümünden birkaç gün önce, dedem, anneannem, ağabeyim ve ben, üç hafta süren bir araba yolculuğundan yeni dönmüştük. Bildiğim kadarıyla, yolculuğun tek amacı, dedemin uzak bir ülkedeki akrabalarını ziyaret etmektir. Akrabalara dair hiçbir şey hatırlamıyorum – zaten onların evinde üç gün misafir olmuştuk; ama yolculuğun tadı hep damağımda kalmıştır. Arabayı kâh dedem, kâh anneannem kullanıyordu; arkada da Galip Ağabeyim ve ben, ya azıyor, ya kelime oyunu oynuyorduk... İyi ki o yolculuğa hep birlikte çıkmışız! Ağabeyimin ölümünden sonra dedemlerle bir daha hiç, arabayla uzun yolculuklar yapılmadı.

Çocukluğuma ait bir kötü anım daha var: Bir gün anneannem ve dedem televizyonda haberleri izliyorlardı, birden ikisi de birer çığlık attı, sonra birbirlerine sarılarak hüngür hüngür ağlamaya başladılar.

Hayatımda belki de yaşadığım en büyük korkulardan biri, bu olmuştur. Anneannem neyse de, dedemi ağlarken görmek, yüreğime dehşet salmıştı. Büyük, çok büyük bir felaket olduğunu anlamıştım. İlk şoku atlattıktan sonra ben de hüngür hüngür ağlamaya başladım; işte o zaman beni fark ettiler, ikisi de o an ağlamayı şıp diye kesti ve beni kucaklarına aldılar, su içirmeye çalıştılar. Ağlamam kolay kolay geçmemiş, bütün geceyi kâh yarım yamalak ağlayarak, kâh iç çeke çeke, kâh kâbuslar görek geçirmiştım.

Anneannemle dedemin ağlamalarına neden olan, Merkezî Büyükbizdenler Kütüphanesi'nin havaya uçurulduğu haberi idi. Beni teselli ederlerken bile arada dayanamayıp birbirleriyle fısıfısıf bu konuyu konuşuyorlardı.

"Hepsi mi?" diye soruyordu anneannem, gözyaşlarını tutmaya çalışarak, "Hepsi mi gitmiş?"

"Ahh, iki gözüm, ahhh..." diye acıyla söyleniyordu dedem, "o koca arşiv... Milyonlarca belge... Elyazmaları... Kitaplar... İlk haritalar... Tutanaklar... Her şey... Her şey... Bütün geçmişimiz... Bütün geçmişimizin tanıklıkları... Bilmiyorlar ki, istenmeyen fikirleri yok etmek için kütüphane yakmak demek, kendi geçmişini ve geleceğini mahvetmek demek... evrensel hafızanın kaybı demek..."

“Hem de arşiv kısmının araştırmacılara açılmasına iki ay kala! Bu kadar mı korkuyorlar yüzleşmekten, gerçeklerden?”

Anneannemle dedemin uzun süre, bu işin faillerinin yakalanmasını beklediklerini, bu konudaki gelişmeleri heyecanla takip ettiklerini hatırlıyorum – ama o roketleri kimin attığı hiçbir zaman belirlenemedi.

Ticaretle uğraşan dedem, ufak tefek, kel kafalı, kocaman kırmızı burunlu, başı hep öne eğik dolaşan, bu yüzden hafiften kamburu çıkmış, sessiz sedasız, utangaç bir adamdı. Beslenme ve gıda işlerine çok önem veriyordu; ben doğmadan yıllar öncesiinden, çeşitli bitkilerin çekirdeklerini, tohumlarını biriktirmiş, bir tohum bankası kurmuş. Çalışma odasının baktığı terasta onlarca saksı içinde domates, patlıcan, salatalık, fesleğen, reyhan, biber, hatta fasulye yetişir, özenle bakılır, gübrelenir, sevilirdi. O yıllarda domates kokulu, salatalık kokulu spreylere yoktu, ama kopardığım bir salatalığı paylaşmak için dedeme uzatıp da dedem o salatalığı eliyle kırdığında, çıkan salatalık kokusunu anneannem ta mutfaktan duyardı. Dedemin yetiştirdiği domatesler ise, hurma kadar tatlıydı. Manavlarda satılan sebze ve meyvelere dedem hep kuşkuyla baktığından, mecbur kalınmadıkça manavdan alışveriş yapılmazdı. Ben o evde hep, dedemin yetiştirdiği sebzelerle beslendim.

Dedem bana yıldızları anlatır, haritalar gösterirdi; daha küçücükken, “Mezopotamya” ve “Madagaskar” kelimelerini söyleyebiliyordum. Her gün okuduğu iki üç gazetenin yanı sıra “Kâinat” gazetesine aboneydi dedem, transnetten gazete okumayı sevmiyordu. Sazarbolu’dan gönderilen gazetesini her gün sevinçle karşılar – sevincini ancak onu yakından tanıyanlar anlayabilirdi, çünkü duygularını dışa vuran bir adam değildi göz-lüğünü takıp, elinde kırmızı kalemi, çalışma odasındaki masif ceviz, cilası gitmiş, üstündeki kalın cam benim göz hizamdan yeşil gibi görünen masasına kurulur, kahvesinin getirilmesini beklerdi. Gazetesini, bir elinde büyüteç, ağır ağır, alçak sesle okurdu. Masasının üzerinde zeytin yeşili deriden bir sumen, sumenin orasına burasına tıktırılmış küçük not kâğıtları, bir tane de siyah-beyaz fotoğraf bulunurdu. Sandalyesi de ahşaptı; oturma yeri, kenarları boyunca yuvarlak başlı metal çivilerle rapte-

dilmiş koyu kahverengi deriyle kaplıydı; ama asıl heyecan verici olan, kocaman bir vida üzerine oturtulmuştu ve dönebiliyordu. Dedem odada yokken o sandalyede oturup masaya tutunarak kendimi döndürmeye, sandalyenin alçalmasını-yükselmesini hissetmeye bayılırdım.

“Dede, bu fotoğraf ne fotoğrafı?” Sumenin sol üst köşesinde her daim duran, hafif sararmaya yüz tutmuş, kenarları yıpranmış o siyah beyaz fotoğrafı, masanın üzerinden uzanıp elime almıştım bir gün. Dedem döner sandalyesinde oturmaktaydı, ben-se onun bacağına yaslanıyordum.

“O, bizim evimiz... daha doğrusu, eskiden büyükannelerle oturduğumuz ev...”

“Nerede?”

Bir an durmuştu. Görünürde yüzü ifadesizdi; kararsızlıklar içinde bocaladığını, içinde büyük bir mücadele verdiğini görebiliyor, ama basit bir sorunun böyle bir tepkiye yol açmasını anlayamıyordum.

Dönmüş ve masasının hemen arkasındaki duvarda asılı haritayı göstermişti:

“Buradaydı... Buralar bizimdi, hepimizindi, burada bir zamanlar hep beraber huzur içinde yaşırdık...” diye mırıldanmıştı önce; konuşur konuşmaz da büyük bir pişmanlığa kapılmıştı.

Yorgun bir sesle, “Boş ver, neredeyse nerede...” dedi. “Bu fotoğrafı burada bulundurmam bile aslında doğru değil... Yor-ma kafacığını bunlara.” Fotoğrafı, neredeyse kaba bir hareketle elimden alarak tekrar sumenin köşesindeki yerine koydu, beni koluyla hafiften uzaklaştırdı kendinden.

Ben ona gene yaklaşmış, boyum yettiğince uzanarak, fotoğ-rafa dikkatle bakmıştım: Bir ırmak kenarında, ağaçlar arasında iki katlı ahşap bir evdi. Evin giriş kapısında bir adamla bir kadın yan yana duruyorlardı, yüzleri çok ciddiymi.

İçimden başka sorular sormak gelmişti, ama dedem öyle derin bir iç çekti, yüzüne öyle derin bir keder yerleşti ki, o fotoğraf hakkında bir daha soru sormaya cesaret edemedim.

Hafta sonlarında ve -daha sonra, okul olmayan günlerde-, dedemin kahvesiyle ilgilenmek, bana tanınan bir ayrıcalıktı. Onun sevdiği şeker miktarını, kahvenin köpüklü olması için ate-

şin hangi kıvamda olması gerektiğini çok iyi öğrenmiştim. Dedeme kahvesini ve suyunu götürmek benim için öyle büyük bir sevinç kaynağıydı ki, elimde bakır tepsi, burnumun dibinde mis gibi kahve rayihası, çalışma odasına giderken yolda neşeyle zıplamamak için kendimi zor tutardım. Dedem tepsiyi benden devralır, çalışma masasının üzerine koyardı; ben de hemen kucağına atlar; kahve, tütün ve onun doğal kokusuyla harmanlanan kokusunu derin derin içime çekerdim. Dedem piposuna, çoğu yassıyuvarlak teneke kutular içinde yer alan değişik tütünlerle hazırladığı harmanını yerleştirdi. Keşke bu kokunun parfümünü yapsalar, diye çok düşünmüşümdür, çünkü benim için zaman duruyor ve o eşsiz rayiha ile sımsıcak, hayalî kolların beni sarımaladığı, kötülöklere karşı koruduğı bir düşler dünyasına sürükleniyordum.

Eğer dedem keyifsizse, o ciddi, hüznölü gülümseyişiyle gülümser, kafamı sarsakça okşar, on, on beş saniye sonra beni kucağından indirirdi. Ama keyfi yerindeyse, beni üç beş dakika tutardı kucağında. Dedemin o an keyfinin nasıl olacağını önceden kestirebileceğim tek bir ipucu için neler vermezdim... Gene de – işte, dedemi dedem yapan, buydu.

Bu geçicilikten –kucak sefasının çok kısa sürebileceğini bilmekten– ne kadar nefret etsem de, bu durum bende, güzel geçen sayılı dakikalara odaklanabilme becerisini geliştirmişti. Dedemin beni kucağına aldığı o bir dakika gözlerimi kapatırdım; o sırada dedem kafamın üzerinden kahvesinin ilk yudumunu almış olurdu – kahveyi içerken gözlerini kapatır, “hüüp” diye kahve yudumunu gürültölü bir şekilde ve hazla, dünyanın en değerli nimetini özümsermişcesine dudaklarının arasından ağzına çeker, sonra “haaaa” diye nefes verirdi. Kucak faslının artık sona erdiğini bildiren veda öpücüğü kafama kondurulurken, nefesindeki kahve ve pipo kokusunu zevkle içime çekerdim. Kesinliği olan, hiç değilse bu ritüelimizdi.

Gündelik hayatın koşuşturması içinde anneannem de çok fazla kucağına alma meraklısı değildi, ama öğlen uykusuna yatarken beni koynuna kabul ederdi.

İri memeli bir kadındı anneannem; öyle ki, Çokluyol’un arka sokaklarında bir sutyencisi vardı, arada bu sutyenci ziyaret edi-

lır, ölçüler alınır ve anneannem için özel sutyen diktirilirdi: Yavruağız renkli, arkadan, ayakkabı bağlar gibi ince şeritlerle bağlanan sutyenlerdi bunlar – bu şeritleri dedem bağlardı, çünkü anneannemin onları tek tek deliklerden çekip gererek bağlaması herhalde imkânsızdı. Zaman zaman da yurtdışına giden yakınlarından sutyen sipariş edilirdi. İşte, bu sutyenlerin kucakladığı sıcacık, yumuşacık memelerin arasına sokulup yerleşir, anneannemle güya uyurdum.

Gerçekte uyuyor falan değildim, ama hayatımda tanıdığım en tatlı kendimden geçme hallerinden biriydi yaşadığım. Memelerinin çok kendine has, tatlı bir kokusu vardı; bu koku, sutyenlerine de sinmişti. Pişik olmasın diye meme altlarını hep pudraladığından, bu iki koku harmanlanır ve dünyanın en huzur verici rayihasını oluştururdu; cennet böyle kokmalı, diye sık sık geçerdi aklımdan. Sanki hem kendim değildim hem de tastamam kendimdim. Memelerin dışındayken, kendi halimi dışarıdan gözlemleyebiliyor, kendimi dışarıdan görebiliyordum: Karımarıksık bir dünya içinde yatan, kalkan, yürüyen, oturan, duruma göre tepki veren iki ayaklı garip bir varlık... Oysa memelerin arasına girdiğimde kendimi dışarıdan göremiyordum. Daha doğrusu, zihnim o tür düşüncelere gitmiyordu; memeler ve o koku, sanki çevremi neden olduğu o tür bulanık düşünceleri perdeliyor ve bir şekilde beni kendi içime doğru çeviriyordu. Kendi merkezimde bir ılık ıllık, tanımlanması güç bir huzur ve mutluluk hali vardı. Bazen gözümde yaşlar akardı; anneannem de, geceliğinin ıslanması üzerine, muhtemelen benim bir şeye üzüldüğümü sanarak yarı uykusunda sıkı sıkı sarılırdı; oysa üzgün değildim, tam tersine – ama gözümde niçin yaş aktığını da hiç bilmezdim.

Dedemin kucağı dünyanın en güvenli yeri gibi görünse de, aynı duyguyu veremiyordu bana.

İnce ruhlu, romantik bir kadındı anneannem. Kıvrıcık kırpikiydi; çok anlamlı ve derin bakan, çok güzel gözleri vardı iki tane. Üzerleri güneş lekeleriyle ve çok belirgin morlu mavili damarlarla bezeli, incecik, kemikli, çok güzel elleri vardı; parmakları ince uzun ve kemikli, tırnakları her zaman uzun ve ojeliydi. Genelde yavruağız, gülkurusu gibi tonları tercih ederdi. Saç-

ları her zaman boyalı, bakımlıydı; kuaför gelirdi eve haftada bir, saçlarının mizanplisini yapar, boyası geldiyse boyardı. Kokulara çok meraklıydı ve parfüm sürmeyi çok severdi; tuvalet masasının üzerinde bitmiş parfümlerin boy boy, şekil şekil boş şişecikleri bulunurdu; bazen bunları teker teker açıp koklar, hemen tekrar kapatırdım kapaklarını. Hâlâ regl oluyordu – iç çamaşırlarını sakladığı çekmecedeki gördüğüm, dantelli bir kesenin içindeki pedlerin ve ona sokulduğum zamanlar bazen burnuma çarpan farklı, garip kokunun anlamını yıllar sonra çözebilmiştim.

Anneannemin kahvesini ise, yıllardır her gün temizliğe gelen Kiraz Hanım yapardı; anneannem de salonda oturur, kahvesinin yanına bir LikeWater tüttürürdü. Yassı LikeWater kutusunun üzerindeki şelale resmini, anneannemin o narin parmaklarıyla kibrit kutusunu tutarak kibriti çıkışını –nedense çakmak kullanmayı sevmiyordu– sigarayı tutuşunu, gazete okuyuşunu, kahvesini içişindeki sükûneti ve zarafeti hatırladıkça, içim nasıl özlem doluyor...

Beni yuvaya göndermediler. Bu konuda anneannemle dedem tartışmışlar, fakat en sonunda dedem, “Kız şurada baskıdan uzak, rahat etsin! Ayrıca, kızın zihnini daha bu yaştan zehirlenmelerine izin veremem! Sen istiyor musun, şu sıradan, tek tip plastik insanlar gibi olmasını?” diye parlamıştı. Anneannem gak guk edecek gibi olunca, dedem kararan suratını anneannemin kine yaklaştırmış, o fişkırırcasına gür kaşlarını iyicene çatarak, “Zaten okula gidecek, hayatı boyunca zaten bu havayı soluyacak... Ne kadar geç başlatırsak kâr... Torununun insan kalmasını, *sahici bir insan* kalmasını istemiyor musun? *Gönül gözü kapansın mı istiyorsun?*” diye, özellikle son cümlede her kelimeyi vurgulayarak tısladığını, noktanın böylece konduğunu hatırlıyorum.

Sahici bir insan... ve *gönül gözü...* O günden bu yana bu laflar, zihnimde takılı kaldı. Ben *sahici bir insansam*, diğer insanlar nasıl insan? Biz niye farklıydık, ben niye farklıydım? “Gönül gözü” –veya anneannemin deyişine göre “kalp gözü”– “hep açık olsun inşallah!” Bu cümleyi gerek dedemin, gerek anneannemin ağzından o kadar sık duyuyordum ki, görünüşe bakılırsa bu, bana ilişkin tek ve en temel arzularıydı. Hem duyduğum buna benzer

bölük pörçük konuşmalardan hem de bazen komşu çocuklarla oynamaya gittiğimde anneannelere ve bizlere dair kulağıma gelen fısıltılardan, bir takım sonuçlara varmaya, anlamaya çalışıyordum. Sanki hayat, büyüklerin elbirliğiyle benden gizlemeye çalıştığı korkunç bir sır üzerine kurulu gibiydi.

Dedeme kalsa, okula da göndermezdi beni, ama o konuda yapabileceği bir şey yoktu. Dedem, derslerimle hiçbir zaman ilgilenmedi – yani okul müfredatındaki derslerimle. Onunla birlikte geçirdiğimiz zamanlarda bana dünyada, ülkemizde olup bitenlerden söz ediyordu. Genel gidişatı herhalde çok parlak bulmuyordu ki, ne olursa olsun, kendi iç dünyam sağlam olduğu sürece hiçbir şeyin beni çökertemeyeceğini anlatıyordu sık sık. “Ama,” diye uyarıyordu, “asla hata yapmamaya bak, kızım... Bazılarının ikinci bir şansı, ikinci bir hakkı yoktur; biz onlardanız. Hata yaptığımızda dönüşü yoktur. Buna hep dikkat et. Ayrıca kendini fazla gösterme, fazla da ortaya çıkma. Az konuş, kısa konuş, düşünerek konuş, anladın mı, benim akıllı kızım...”

Bunu ilk söylediğinde dikkatimi çekmişti birden – sahidten anneannem de, dedem de, ev dışında başkalarıyla konuşurken hep kısa kısa konuşurlar, kısa kısa cevaplar verirlerdi. Sanki görünmemeye çalışır gibi bir halleri vardı.

Su meselesini de dedem ta o zaman fark etmiş, hatta, anneannemin deyişiyle, “takıntı” haline getirmişti. Hoş, bu pek de büyük marifet sayılmayabilir – dünyanın nasıl bir su kıtlığına düşeceğinin işaretleri, daha o yıllarda bile, vasat bir zekâyâ sahip herhangi biri tarafından fark edilebilirdi. Ter ter tepinenin, gördüğüm kadarıyla sadece dedem oluşu, onunsa etraftaki insanlar tarafından alaya alınmış olması, beni hâlâ şaşırtır.

Çocukluğumda suyun tadı ne kadar farklıydı... Ama bu da çok normal: Ben doğmadan evvel suya sadece iyot eklenirmiş. Sonra birtakım vitaminler filan eklenmeye başlanmış.

Derken, susuzluk hissine yol açmayan, hatta tam tersine, susuzluğu gideren cips reklamları televizyonda belirdi. Dedem hop oturup hop kalkmıştı. “Katil bunlar!” diyordu, “Ahlaksız, aşâğılık herifler!” Yüzü kızarmış, zaten kırmızı olan burnuysa öfkeden pancara dönmüştü. “Genç olsaydım, dava açardım bunlara! Ne hakları var çocuklarımızı böyle zehirlemeye?”

Ne kadar haklıymış dedem! Susuzluğa dirençli domates, sebze, derken, susuzluk hissi yaratmayan çocuk mamaları son noktayı koymuştu.

O gün elimden tutmuş, beni yatak odalarına götürmüş, tuvalet masasının üzerindeki aynaya yaklaştırmıştı yüzümü. "Hoh de!"

Hoh'lamıştım. Aynanın üzerinde bir buhar lekesi oluştu. "Ne görüyorsun?"

"Buhar..."

"Su! Su görüyorsun! Su sadece çevremizde olan bir şey değil; su içimizde. Nefesimiz, su. Su bir mucize, hayatın ta kendisi."

Eğilmiş, yüzünü yüzümün hizasına getirmişti. Tane tane konuşuyordu: "Bak Mine yavrum, aklında bulunsun yavrum, hayatın boyunca şunu unutma: Yarın ne olacağı belli olmaz – belki günün birinde susuzluk hissini tamamen yok etmenin formülünü bulabilirler. Sen sen ol; vücudun susuzluk hissetmese de; su, dünyadaki her şeyden daha pahalı, petrolden bile pahalı hale gelse de, sen gene vücudunu dinleme, aklını dinle; paraya kıy, her gün en az dört bardak su içmeye gayret et, anlıyor musun? Su içmemek, sigara içmekten bile daha kötü bir şey. Su içmeyen insanların sadece sağlıkları bozulmakla kalmaz, manevi-yatları da bozulur. Anladın mı, yavrum?"

Acı dolu bakışlarını dikmişti bana. Bu bakışlardan nefret ediyordum, çünkü aklımdan geçenleri çok iyi biliyordum: İhtiyar bir adamdı ve ölümünden sonra beni kimlerin koruyacağını, kimlerin hayat konusunda uyaracağını düşünüyordu kara kara. Böyle baktığında, bakışlarının bende çağrıştırdığı düşüncelerden kurtulmak için, bir bahaneyle hemen uzaklaşıyordum yanından.

Bu cipslerden sonra, hatırlıyorum, hepimiz, bütün çocuklar, alerji olmuştuk. Ben hiç cips yemememe rağmen benim de bütün vücudum şişmiş, kızarmıştı; devamlı hapsiriyordum, gözlerimden yaşlar akıyordu. İşte, sadece dedemin yetiştirdiği sebzelerle beslenmek bile demek ki yeterince koruyamıyordu. Bütün sınıf, bütün okul, hepimiz hastalanmıştık; ben gene sınıfın en hafif atlatanıydım.

Bunun üzerine, musluk sularına ve içme sularına antihistaminik de eklemeye başladılar, alerjiyi gidersin diye; o zaman su-

yun tadının çok bariz şekilde değiştiğini hatırlıyorum. “Yeni kuşaklar doğal suyun tadını asla bilemeyecekler!” diye anneannemin yakındığını bilirim.

Bütün bu gelişmeler dedemi çıldırtıyordu. Ama suya ilişkin kaygıları benim beslenmemle sınırlı değildi: “Kaldırımları yıkıyorlar! Canım suları betona saçıyorlar!” Sokakta yürürken kafasını hayretle sallıyordu: “Başlarına geleceklerden nasıl bu kadar bihaber olurlar...” Bazen kendini tutamıyor, müdahale ediyordu. “Size ne oluyor? Ben bu suyun parasını ödüyorum!” diye itiraz eden bir adamı ikna etmek, bazı şeylerin –soluduğumuz hava gibi– değerinin parayla ölçülemeyeceğini, insanlığın ortak malı olduğunu anlatmak için belki yarım saat dil döktüğünü bilirim. Her damla suyun değeri vardı onun gözünde, katkılı da olsa: Dış fırçalanırken musluk kapalı tutuluyor, ancak ağız alkalanacağı zaman musluk açılıyordu. El yıkanırken keza, musluk sürekli aç-kapa durumunda olacaktı, tek bir damla boşa gitmeyecekti.

Su konusunda ben de çok duyarlıydım – ne de olsa, o evde büyüyordum. Bu konuda dedem gibi düşünmediğim bir tek durum vardı: Yazlığa giderken şehirlerarası yolculuklarımızı hep otobüsle yapardık ve ben, dinlenme tesislerinde otobüsümüzün camlarının yıkanmasını içeriden izlemeye bayılırdım. Sabunlu suya batırılmış süpürge bize doğru uzatılıp camlar köpük içinde kalınca, uçakta, bir bulut âleminin içindeydik bir anda. Süpürge yuvarlak desenler çizerek köpükleri dağıtmasını, kuş pisliklerinin üzerinden tekrar tekrar geçmesini, izlerin yok olmasını izlemeye bayılırdım. Derken, hani ciğerlerini doldurup da denizin altında nefesini verip baloncuklar oluşturduğun zaman çıkan sesi çağrıştıran bir gürültüyle, basınçlı su tutuluyordu cama; dünya, dikey akan saydam hatlar halinde yeniden beraklaşıveriyordu. Dedem, işte bu hortum tutma işine çok içerliyordu. “Suyu dakikalarca tutmalarına hacet yok ki!” Bana kalsa, basınçlı suyu saatlerce bize doğru tutsalar, yeri ydi!

En sevdiğim ve beni saatlerce, parmak uçlarım buruşana dek oyalayabilen uğraş, Kiraz Teyze’nin benim için ufak bir leğende sabunla hazırladığı ılık, köpüklü sularla oynamaktı. Bazen oyuncak bebeklerimi soyar, o suda yıkardım. Bazen sadece köpüklerle vakit geçirir, elimle suyu çalkalayarak sönmüş kö-

pükleri yeniden canlandırır, sonra onları teker teker patlatırdım. Bazen de gözlerimi kapatır, ellerimi suya daldırır, hafifçe ileri geri oynatarak o yumuşak ılıkılığı hissetmekle yetinirdim. Suyla oynamak, bana sükûnet veriyordu.

Okula daha ilk başlayacağım gün –hem tedirginim, hem heyecandan zıp zıp zıplıyorum, saçlarım ıslıl ıslıl parlayana kadar fırçalanmış, atkuyruğu yapılmış, üniformam giyilmiş, yeni beyaz çoraplarım dizime kadar çekilip özenle katlanmış, dedem “Şuna bak, gözleri yıldız yıldız!” diye gülmüş– antrede yeni ayakkabılarımı giyerken, anneannem gene neşeme turp sıkıyordu:

“Sana ‘Mine’den başka adın var mı?” diye sorarlarsa, ‘yok’ diyeceksin, tamam mı? Sadece ‘Mine’ ve soyadın ‘Özbizden’. Anlaştık mı?”

Şaşırdım. “Tamam, anneanne...” Zaten Mine’ydi adım – başka ne olacaktı?

Dedem ters ters baktı anneanneme: “Zaten Mine onun adı, başka ne olacaktı?”

Anneannem, yüzünde pot kırmış bir ifadeyle alt dudağını ısırdı.

Bu tür konuşmalardan nefret ediyordum, çünkü hiçbir şey anlamıyordum; beni içine hapsetmiş şu sürekli belirsizlik haline, hayatım üzerinde kontrol sahibi olamama halime işaret ediyorlardı. Keza, “annem ve babam” meselesi... Anneannemle dedeme onlar hakkında da neler neler sormak isterdim, ama evde öyle bir hava vardı ki, soramazdım. Sorsaydım ne olurdu bilmiyorum, ama sonuçta, sorduğum hiçbir sorunun cevabını alamayacaktım; bu da canımı çok sıkıyordu.

Bizi geçirmek için kapıya gelen dedemin de bir anda neşesi kaçmıştı. “Afferin kızıma!” dedi usulca; bana o hüzünlü gülümseyişiyle gülümsedi, saçlarımı okşadı.

Ama anneannemin bu soruyu sormasıyla sanki bir an, bir şey görmüştüm – bir kıvılcım çakmıştı, bir pencere bir saniyeliğine açılıp ben ötesine odaklanamadan kapanıvermişti suratına.

Dedemin o anki mülayim ruh haline güvenerek, birden cesaret topladım ve anneanneme döndüm:

“Anneanne, biz niye farklıyız?”

“Haydaaaa...”

Korktuğum başıma gelmişti; dedemin de suratı asıldı hemen:

“Nasıl yani?” diye sordu sert bir sesle, “Niye farklı olalım ki? Başkalarından daha akıllı, daha zekiyiz; fark bunda! Haydi yürü, gecikiyorsun...”

Ben de “haydi yürü”düm tabii – ama hep hissediyordum: Her şeyin en dingin ve sıradan görüldüğü zamanlarda bile, parmak basamadığım, üstüne düşünmekten korktuğum bir şeyler vardı. Bir tedirginlik, sanki bir tehlike...

“Biiiz’im, doğruyum, çalışkanım. Üüülk’üm, küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak, yurdumu, milletimi gözümünden çok sevmektir...”

“Öğretmenim, ‘ülk’ ne demek?” diye sordum.

“Sus!”

Öğretmenin yüzü kıpkırmızı kesilmişti; birden, sorunun cevabını onun da bilmediğini hissettim. Bütün sınıf şaşkınlık içinde dönüp bana bakmıştı. Ben de şaşkınlık içindeydim: O güne kadar bana hiç kimse “sus” dememişti.

Şimdi düşünüyorum da, galiba dünya insanları arasında ki en önemli ayırım, “sus” denmiş olanlar ve olmayanlar. “Sus” denmiş olanların içinde bir şeyler ebediyen kırılıyor ve bir daha da asla onarılamıyor – susuyorlar gerçekten de. İnsanlar “sus”un ne kadar zararlı ve korkunç bir kelime olduğunu bilseler, eminim hiç kullanmazlardı. Belki de bu kelime kanunla yasaklanırdı.

Bir gün de bir sınıf arkadaşım –öğretmenimizin gözbebeği, mavi gözlü, melek yüzlü bir oğlan– beni göstererek, “Bir Öteki öldüren, yedi kere cennete gider!” demiş ve gülmüştü. Arkadaşları da gülüşmüşlerdi. Ona da öğretmenimiz gene “Sus!” demişti. Oğlan bu tepkiye o kadar şaşırmıştı ki, öğretmene çok kırılgan bir yüzle bakmıştı – niçin susturulduğunu belli ki o da anlamamıştı, ama öğretmen bu konuda da hiçbir açıklama yapmadı.

Bir gün de, sıra arkadaşım Melda, pat diye “Mine, gâvur olmak nasıl bir şey?” diye sormuştu, çok içten bir merakla.

Bir an düşünmüştüm. “Bilmem” demiştim tereddütle, “herhalde Bizden olmak gibi bir şeydir.”

“Ama bize çok benziyorsun...”

Sorusu beni hiç şaşırtmamıştı, çünkü gâvur olduğumu bir şekilde biliyordum. Gene de bu diyalogu anneannemlere iletmekten bir süre kaçındım... ta ki merakım galip gelene kadar:

“Dedeciğim, gâvur ne demek?” diye tatlı tatlı sordum, gözünün içine bakarak, elimi kolunun üzerine koyarak.

Çalışma masasında gazetesini okuyordu. Durdu, gözlüğünü sakince kaydırıp burnunun ucuna, yüzüme baktı uzun uzun. “Yavrum,” dedi usulca, “gâvur demek, Tanrısız demek. Bizi kastederler, ama merak etme, biz gâvur değiliz. Mesela, ‘gâvur ölüsü gibi ağır’ diyebilirler. İnsanlar insanlara pek çok şey diyebilirler. Kızılbaş da diyebilirler. Yezidi de diyebilirler. Desinler. Bu, onların hatası. Ama sana geçende dedim ya, bizim hata yapmaya hakkımız yok, diye; işte, tam da bunu kastettim. Onlar bu hataları yapabilirler, ama biz, ‘Bizden ölüsü gibi ağır’ dersek, bunu affetmezler. Bunu çok iyi anlamalısın, kızım. Çok ama çok hoşgörülü olmak, her lafımızı çok iyi tartmak durumundayız...”

“Peki o zaman, ben hiç değilse evde, yani gizli gizli, ‘Ötekiyim, doğruyum, çalışkanım’ diye söyleyebilir miyim?”

“Yavrum, bu evde söyleyemeyeceğin hiçbir şey yoktur. Ama senin böyle bir şey söylüyor olmanı ben şahsen tercih etmem... çünkü insanın ırkının, etnik kökeninin övünülecek hiçbir yanı yoktur.”

“Köken ne demek peki, dede?”

Dedem durdu, düşündü. “Köken, yani soy...” dedi önce, sonra benim gene sormaya hazırlandığımı görüp devam etti: “Aynı atadan gelen insanlar... Yani... hangi atadan geldiğin...” dedi, tereddütle.

Ben de durdum, düşündüm. “Yani bizim atalarımızla sınıf arkadaşlarımla ataları farklı mı? Ama peki o zaman *enn* başta atalarımız niye farklı olmuş ki?”

Birden sıkıldı: “İşte, ben tam da bu yüzden bunun övünülecek bir şey olmadığını söylüyorum! Tamam artık Mine! Artık bu konuyu düşünme, kafacığını bunlara yorma. Hatta bütün bu konuşmaları unut!” diyerek çıktı işin içinden. Dedeme göre konu orada kapanmıştı. Benim içinse bütün bunlar, artık tam bir muammaya dönüşmüştü. Ne tam gâvurdum, ne tam Bizden’dim, ne tam bir ailem vardı...

Anneannemin memelerinin arasına, okula başladıktan sonra da zaman zaman sokuluyor, orada, o huzur verici kokuyu içime çekmekten hâlâ zevk alıyordum. Ama garip – orada geçirdiğim anlar benim için hâlâ çok özel olsa da ve hâlâ ancak o zamanlar “kendim” olduğumu hissedebilsem de, bu fiziksel yakınlık nedense hiçbir zaman, dedemin kucağındaki o çok kısa oturuşların anlamsal tadını vermiyordu.

Dedemin sevgisi bana yetmiyor, beni doyurmuyordu. Çok ama çok nadiren, durduk yerde okşardı kafamı beceriksizce; o sırada annemi, babamı, ağabeyimi hatırladığını ve benim uğradığım büyük yitimleri düşündüğünü sezinleyebiliyordum; bu, bir yandan bana kendimi ayrıcalıklı hissettiriyor, bir yandan da canımı sıkıyordu, çünkü kaybettiğim ailemi hatırlatıyordu. Nihayetinde savaş değil, kaç göç değil; normal şartlarda, hangi kentli çocuğun bu yaşta bu kadar çok kaybı olur? Ayrıca, sadece küçücük yaşta uğradığım kayıplardan dolayı değil, tanımlayamadığım o diğer belirsiz kayıplardan dolayı da kendime acımam gerektiğini, acınası bir konumda olduğumu bana tekrar hatırlatıyordu; ben de gayrı ihtiyari bu konuma uygun bir yüz ifadesi takınıyor, başımı hafif yana, bakışlarımı yere eğiyordum, çünkü insanların size merhametle bakmalarının çok hoşsa giden bir yanı var – hele çocuksanız. Fakat dedemin bu okşaması, bazen de bir şeyleri tetikliyor, sanki içimin derinliklerinde uykuda bekleyen gizli bir zembereğe dokunuyordu. Kalp atışlarım ansızın hızlanıyor, nefesim tıkanıyordu, nedensiz bir korkuyla dedemin bacaklarına yapışıyordum. Dedem, kucaklayışından kurtulmaya çalıştıkça ben giderek artan bir panikle daha da sıkı sarılıyor, adamı neredeyse düşürüyordum –içime muazzam bir dehşetin ateşi düşüyordu: Onun da bir anda kaybolup gitmesi– işte buna dayanamazdım artık, buna dayanamazdım.

O pırıl pırıl zekâsıyla anneannem, bu durumları hemen fark etmişti: Ne zaman dedemin bu özel bakışını, bu özel kafa okşayışını yakalasa, kaş göz işaretleriyle duruma müdahale etmeye çalışırdı. Anneannemin tahammül edemediği bir şey varsa, o da kendine acımaydı. Bu yüzden, evdeki bütün konuşmalar anneannemin değerlendirme süzgecinden geçiyordu; kendime acımama neden olabilecek her tür konuşma anneannemin sansürle-

yici bakışlarına takılıyordu. Sayesinde, öğrendiğim ilk Fransızca cümle “*pas devant l'enfant*” olmuştur – “çocuğun önünde değil”, veya “çocuğun önünde konuşma bunu”...

Evet, dedem ilgisini ancak çok dolaylı yoldan gösterebiliyordu... ama bu ilgiyi dolaysız yoldan sağlamanın yöntemini çocuk sezgisiyle hemen keşfetmiştim: Dedemin, çabuk parlayan, son derecede hedef odaklı ve dolaysız, bu nedenle de çok korkutucu bir öfkesi vardı. Her ne kadar onda aradığım ilgi, nitelik olarak öfke olmasa da ve öfke şeklinde ifade bulan ilginin niceliği ile benim beklediğim nitelik ters orantılı olsa da, ben buna razıyım.

O sakın adamı delirtmenin çeşitli yollarını keşfetmiştim. Önceleri, en etkili ve kestirme yol, anneannemin rujlarına musallat olmaktı: Kıpırmızı dudak ve yanaklarla dedemin karşısına çıkmam, zihninde nasıl bir sürece yol açıyordu bilemem, ama etkisini derhal gösteriyordu: Dedemin yanakları da burnu gibi kızarıyor, gözleri ateş saçıyordu bir anda. Anneannem evdeyse, hemen çağırıp ona havale ediyordu beni. Anneannem evde yoksa –ki ben, işte, tam bu zamanları kollardım–, kolumdan beni kabaca kavıyor, banyoda kucağına alıp ayna seviyesine kaldırıp aynadaki görüntümü gösteriyordu: “Görüyor musun? Ne çirkin bir kız oldun!” Böyle dedikten sonra beni odama gönderiyordu: “Temizleyene kadar gözüm görmesin!”

Ufak, dikdörtgen bir odam, açık maviye boyanmış ahşap bir yatak odası takımım vardı. Bir duvarda yatağım ve dolabım, öte duvarda küçük bir çalışma masası –o da açık maviye boyanmıştı–, yanında ufak bir tuvalet masası, onun da yanında –açık mavi– bir kitaplık. Yatağımın üzerinde, dedemin bir arkadaşının Somburiya’dan getirdiği türkuazlı, bejli, turunculu, kiremit rengi desenli yün bir battaniye.

İşte burası benim için büyümlü bir mekândı ve buraya gönderilmek pek de ceza sayılmazdı... Anneannemle dedem de bu durumu biliyor ama farkında değilmiş gibi davranmayı tercih ediyorlardı; beni gerçekten cezalandırmaya içlerinin elvereceğini hiç sanmıyorum.

Odama “gönderildiğimde”, hemen kapıyı kapatırdım. Bunun tek amacı gözyaşlarımı gizlemek değildi. Buna, kelimenin

en geniş anlamıyla “hak”kım vardı bu evde; bu benim ayrıcalığımdı, lüksümdü. Burası *benim* odamdı, bana, sadece *bana* ait bir mekân. Buranın tek hâkimi vardı, o da bendim. Burada benim kurallarım geçerliydi.

Anneannemin koynunu ve dedemin kucağını saymazsam, dünyanın en korunaklı bölgesidir burası – burada işte, istediğimi yapabilirim ve kimse bana karışamaz; ne anneannem, ne büyükbabam, ne Kiraz Teyze, ne başkası... Nerede uyuyacağıma bile ben karar verirdim: Pek çok kez, yastığımı alır, yatağımın karşısındaki masanın altına girer, masa örtüsünün kenardan sarkan püskülleriyle de odanın geri kalanını dışarıda bırakarak, yastık ortada, bacaklarımı gövdeme çeker, kafamı da yastığın üst kısmına dayayarak, hem parmağımı emer, hem gözlerim kapalı, hafif hafif ileri geri sallanırım. Bundan daha huzur verici bir ortam olamaz. Sürekli uykusuzluk çeken ben, işte burada sızabilir, iki büklüm halde de olsam sabaha kadar kesintisiz uyuyabilirim, kimse de müdahale etmez. Burada asla kâbus görmem.

Bir keresinde Kiraz Teyze, elektrik süpürgesinin bir aksamını odamda bırakmış... Kapımı çekingen çekingen tıklatmıştı. Hiç sesimi çıkarmamıştım – ne “gir”, ne “girme” demiştim. (Anneannem veya dedem, eğer ben odamda “cezal”ysam, uğramazlardı zaten; benim “cici kız” olduktan sonra tekrar, kendiliğinden ortaya çıkmamı beklerlerdi. Ama bazen, hele de cezalı değilsem, kapıyı tıklatırlardı; o zaman bundan, yani *benimle* ilgili bir konuda bana danışılmasından ve bundan sonraki gelişmelerin *benim* arzuma göre, *benim* kontrolümle, *benim* belirleyeceğim zamanda şekillenebilecek olmasından büyük bir haz duyar, mutlaka “girin” derdim.)

Gelenin Kiraz Teyze olduğunu biliyordum ve içimde birden, nedensiz bir inat, hatta bir öfke kabarmıştı. Dudaklarımı sıkı sıkı birbirine kavuşturdum. Onun ne hakkı vardı, benim alanıma, benim hayatıma müdahale etmeye?

Tekrar tıklattı kapıyı: “Mine!” diye seslendi, tereddütle. Gene suskundum. Bunun üzerine “Mine, giriyorum o halde!” dedi kararlılıkla ve kapıyı açtı.

Nasıl bir yaygara kopardıysam, üst kat komşumuz, büyüklerden birinin başına bir şey geldi sanmış.

Beni yatıştırıcıları kolay olmadı. Kiraz Teyze'nin telaşla, alelacele hazırladığı köpüklü sular bile para etmedi. Saatler sonra anneannemin koynunda bile, Kiraz Teyze'nin odama girişini her hatırladığımda tekrar hıçkırır hıçkırır, içimi çeke çeke ağlamaya başlıyordum.

Zavallı Kiraz Teyze ne yapacağını, gönlümü nasıl alacağını bilemez haldeydi. Herkes şaşkındı. "Neden?" diye soruyordu dedem, tekrar tekrar. "Ne olmuş Kiraz Teyzen odana girdiyse? Bak, kadıncağz ne üzüldü! Neden böyle yapıyorsun Mine?"

Açıkçası, ben de bilmiyordum neden öyle yaptığımı. Kiraz Teyze'nin benden izinsiz odama dalması o kadar korkunç ve anlaşılamaz ve anlatılamaz bir şeydi ki, kelimelerin yetersizliği karşısında hissettiğim acz yeniden ağlamama neden oluyordu. Sanki kadıncağz odama yıllardır izinsiz girmiş de, bu son girişi, bardağı taşıran son damlaymış gibi – hayatımda hiç öyle ağlamamıştım.

Bir daha da kimse, odama bulaşmaya cesaret edemedi. Bu olaydan sonraki günlerden birinde kapımı tıklatan anneanne, ilk kez, "girme" cevabını verdim. Memnuniyetsiz, şaşırılmış ve beni ayıplar bir "aaa" çektiğini duydum – ama girmedim. İçeride bu durumu dedeme anlattığını, aralarında fısırlar fısırlar benim bu cevabımı konuştuklarını duydum. Dedemin bir ara kaygıyla, cık-cık'lar eşliğinde, muhtemelen kafasını sağa-sola sallayarak, "Ne gabi olabiliyor bu kız bazen! Ayrıca, maalesef çok takıntılı, çok... Hay Allah... Bu takıntı meselesi, Allah vere de içeride başına iş açmasa..." dediğini duydum, ama aralarında her ne karara vardılarsa, kimse bu konuyu açmadı, kimse bana surat asmadı.

Ara ara, anneannemin olsun, dedemin olsun, odaya girmelerine izin vermediğim oldu. İçimden yanıma gelmelerini istesem de, arada onlara hatırlatmak ihtiyacı duyuyordum, odam üzerinde kimin kontrol sahibi olduğunu. Kimse bana, "Kapını neden kapatıyorsun?" veya "Bize niçin 'girme' diyorsun?" diye sormadı. Bunun için de, bu iki insana çok müteşekkirim.

Zaman içinde, odamın bana özel, benim kontrolümde bir mekân olduğu ve kimsenin bana aksini dayatmak istemeyeceği konusunda bir güven duygusu yerleşmişti içime.

Geceleri yatağıma girmeye can atardım. Uyumak amacıyla değil – burada kendime sığınaklar, yepyeni dünyalar yaratmıştım. Ağabeyimin ağaca tırmanmak yerine o gün evde oturup benimle oynamayı tercih ettiği ve kolunu kırmadığı, annemizin so-kağın o köşesinde değil de diğer köşesinde dikilmeyi tercih ettiği dünyalardı yarattığım, – bu dünyaların hiçbirinde babama yer yoktu nedense; bir şekilde kendimi zorlayarak onu ne zaman hayallerime dahil ettiysem, ses tonu hep dedeminkine benziyordu.

Gecelerim ne kadar renkli olsa da, çok hüzünlü ve kafa karıştırıcı bir yanı vardı. O kadar somuttu ki hayallerim, her zaman belirsizliklerle, karanlıkla ve kuytu sırlarla bezeli gündüz hayatıma kıyasla çok daha gerçektir. Hayalle gerçek, sık sık birbirine karışıyordu. Ben, sahibinin, sahibilik duygusunun peşindeydim. Geceleri hayallerimde canlanan ağabeyim çok ama çok gerçektir; dahası, onun gerçek olarak kalması, tamamen benim elimdeydi. Oysa gündüz olup biten hiçbir şey, benim denetimimde değildi... Her şey kaygan ve kaypak.

Yatağı, pembeli-mavili-beyazlı çizgili, hafif lavanta kokan çarşafın arasına kaydığımda zihnimi meşgul eden, sadece hayaller değildi; çok yakın geleceğe yönelik, hiç değilse hayalimde gerçeklik taşıyan –ve gerçekleştirilmesi gerçekten de mümkün olabilecek– hinlikler düşünmeye bayılıyor, yapabileceğim çeşitli yaramazlıkların ve dedemin bunlar karşısında nasıl kuduracağını düşünüyordum. Hele dedem bir iki gün bana hak ettiğimi düşündüğüm şefkati göstermediyse, çok korkunç, gerçek hayatta asla cesaret edemeyeceğim türden şeyler de geliyordu aklıma – örneğin, çok sevdiği fildişi saplı büyütecili klozetin içine dşürsem, acaba bana gösterdiği ilgi katsayısı nasıl bir fırlama gösterirdi? Bunun düşüncesi kalp atışlarımı hızlandırmaya, korkudan benzimi attırmaya, sinirlerimi germeye, uykularımı kaçır-maya yetiyordu. Evet, dedemin öfkesinden korkuyordum. Ama iki ihtiyarla yaşadığım bu evde kendi elimle yaratabileceğim en büyük heyecan, işte bu korkuydu.

Giderek, dedemi öfkeli edebilecek daha incelikli yöntemler keşfetmiştim. Çok titiz ve derli toplu bir adamdı; bana, doğru-dan bana ve gözlerimin içine –öfkeyle de olsa– bakmasını özle-diysem, çorabımın tekini salonda bırakmamın yeterli olduğunu

biliyordum. Ama hayır, bunu yapmıyordum: Böylesi kör gözüm parmağına yöntemler, artık beni kesmiyordu.

Kurnazdım, dedemi, yardım etme kisvesi altında deli ediyordum. Bu yöntemin şöyle bir faydası vardı: Anneannem, ben-den yana taraf tutacaktı. Dedemin yokluğunda daldardım çalışma odasına, elimde toz bezi, güya onun masasının üzerindeki camı temizliyordum... ve o meyanda, dedemin itinayla tasnif edip masasının üzerinde düzenli sütunlar halinde istiflediği kâğıtlarını, yazılarını, belgelerini birbirine karıştırırdım. Bunları yaparken ikili, üçlü, hatta çoklu beklentiler, karmakarışık duygular içindeydim: Bir korku filminin ortasındaymış gibi, belkemiğimde garip ürpertiler hissederdim; bir yandan dedemin, kâğıtların karışması karşısında hissedeceği kızgınlık ile odasını silmem karşısında hissedeceği minnet arasında gidip gelmesini izlemenin keyifli beklentisi; sonunda öfkesi baskın gelirse, anneannemin ona içerleyecek olması... Veya, dedemin ayakkabılarını boyamaya girişirdim – ama boyanın rengi ile ayakkabılardan bir tanesinin rengi arasında ufacak bir ton farkı olurdu... Ayakkabıya zarar verecek kadar değil... ama boyandığı haliyle, pek de giyilemeyecek kadar. Veya, bir keresinde dedem evde yokken, “bakım yapacağım” diyerek, özenle sıralanmış, her birinde hangi tohumun ekili olduğu titizlikle kâğıtlara kaydedilmiş saksıların yerlerini değiştirmiştım – ama bir tanesini hafif öne almıştım ki saksıların yerleriyle oynandığını bilsin.

Anneannem bazen durumu dedemden önce fark edip düzeltirdi. Sanırım iyi niyetimden zaman zaman şüphelenmiş olmalı, ama beni hiçbir zaman dedeme ispiyonlamadı, çünkü hem dedemle aramızın kötü olmasını istemezdi hem de – asıl önemlisi– çok ketumdu.

Bu ketumluğu nedeniyle anneannem, herkesin içini dökebildiği bir kadındı. Ben yan odada ders çalışırken, salonda misafirle sohbette ani bir kesinti olup sesler alçalırsa, hele de “Yok yok duymaz, ders çalışıyor...” lafını yakalarsam, mutlaka kulak kesilirdim. Kimin kocasının cimri olduğunu ve mutfak harcamaları için bile para vermekten kaçındığını ben de öğrenirdim. İnsanlar hakkında başka şeyler de öğreniyor ve bundan çok hoşlanıyordum.

Anneannem sadece suskunluk içinde dinler, kimseye ne yapması gerektiği konusunda en ufak bir telkinde bulunmazdı. İşte bu, çok ters gelir, beni için için öfkelenendirirdi. Anneannemin görünürde tek bildiği, “gelenlerin ruhları rahatlasın” diye, havaya bol bol gülsuyu püskürtmekti.

Nefret ederdim bu kokudan. Gülsuyu kokusu burnuma çarptığında, bir anda, tanımlayamadığım bir dehşet içinde bulurdum kendimi; kalbim deli gibi çarpmaya başladı. Gülsuyu kokusu, felaketi çağırıyordu bana; nitekim genelde bebek aldirmalar, kocası tarafından aldatılmalar, şiddet hikâyeleri eşlik ederdi bu kokuya.

Bir gün, dedemin kız kardeşi –Nazire Halam– gelmiş, salon-da bir şeyler anlatıyordu.

Nazire Halamın anneannemle de, dedemle de, herhangi bir kız kardeşten daha yakın bir ilişkisi vardı. Çok sevdiğim biriydi; bana gösterdiği sevginin içtenliğini hissederdim hep. Beni ne zaman görse, iki eliyle yüzümü tutardı şefkatle. Evinde her gün süt kaynatırken tencerenin üzerinde toplanan kaymakları büyükçe bir kâseye koyup buzdolabında benim için biriktirirdi. Onu ziyarete gittiğimizde o kâseyi önüme koyardı; o kalınlaşmış, yoğunlaşmış mis kokulu kaymak tabakasının üzerine ya vişne reçeli yayar ya da toz şeker serpiştirirdi. Kaymağı kaşıklarken gözlerimi kapatır, elimi başımın üzerine koyar, hem şekerli kaymağın “mmm” sesleri arasında tadını çıkarır, hem toz şekerin ağzımda çıkardığı cıtır cıtır sesin “mmm” sesi eşliğinde kafamda yarattığı titreşimlere odaklanır hem de bu sırada Nazire Halamın, beni ve kaymağı yiyişimi gülümseyerek izlemekte olduğunu bilirdim – bütün bunlar, o kadar zevkliydi ki! Zayıf, çok solgun bir yüzü, yüzüne bir numara büyük gelen ela gözleri, çoktan boyası gelmiş, hafif keçeleşmeye yüz tutmuş saman rengi saçları vardı halamın. Gözlerinin her zaman siyah sürmeli oluşu, onları daha da büyük gösteriyor, renklerini eladan tatlı bir balrengine dönüştürüyordu. Çok bakımlı olmasa da alımlıydı; ayrıca neşeli, esprili bir kadındı; sürekli şarkı söylerdi, çok da güzel bir sesi vardı. Bazen bu şarkılar, benim bilmediğim bir dilde, hüznü şarkılardı; ama çoğunlukla neşeli türküler söylerdi. Bana ne zaman ilişse bakışları, gözleri sevgiyle ve merhamet-

le dolar, ama hemen ardından beni güldürmek için şaklabanlıklara, tanıdığımız şarkıcıların taklidini yapmaya başladı.

Ama bu defa, beni bile yoklamadan dalmıştı salona ve derhal, acelesi varmış gibi konuşmaya başlamıştı anneannemle. Sesindeki tonlamadan, çok gizli ama çok önemli şeyler anlattığını anlamıştım; parmak uçlarıma basarak salonun dışındaki koridorda durdum hemen, dinlemeye başladım.

Kenan Enişte'yi anlatıyordu Nazire Hala. O kadar fısıltıyla konuşuyordu ki, bir şey anlayamıyordum; derken anneannemin kaygılı ama sert bir sesle: "Peki sana el kaldırıyor mu?" diye sorduğunu duydum; soru sorulur sorulmaz Nazire Hala "Hayır, hayır, hayır, hayır!.." diye hüngür hüngür ağlamaya başladı; sesini alçak tutmaya çalıştığı için gönlünce hıçkırıyorum, bir yandan fısıldamaya gayret ediyor, kelimeleriyle hıçkırıklar birbirine girdikçe boğulacak gibi oluyor, nefes alamıyordu. Bu kargaşada bölük pörçük duyduklarımın, Kenan Enişte'nin asla, ama asla, asla el kaldırmadığını, sadece sözleriyle ve davranışlarıyla kalbini çok kırdığını anlatıyordu. Anneannem sağa sola pıs pıs gülsuları püskürtüp sakın sesiyle "Yavrum, evlilikte ufak kırgınlıklar olur," diye onu yatıştırmaya çalıştıkça, Nazire Hala daha da çok ağlıyordu.

Sonunda gözlerini sildi iki eliyle, derin bir nefes aldı, daha normal bir tonla: "Bak abla" dedi, "sana açıkça anlatayım olayı..." Ve artık her şeyi çok net duyabiliyor, ama anlayamıyordum: Kenan Enişte bir şey öğrenmişti Nazire Halamla ilgili. Sadece onunla ilgili değil, dedemin bütün ailesiyle ilgili. Çok korkunç bir şey. "Tutturdu, 'neden bana daha önce bildirmedi' diye... Tutturdu, 'illa soy kütüğünü mü görmeliydim' diye..."

Bu noktada Nazire Halam gene ağlamaya başlamıştı. "Nasıl öfkelenildi; 'sizden hâlâ geriye kalmışlar var demek! Hâlâ ne arıyorsunuz buralarda, niçin hepiniz defolup gitmediniz?' diyerekten... Nutkum tutuldu... Ah, keşke hazırcevap olsam... Böyle bir soruya o anda ne diyeceğimi bilemedim..." Hıçkırıklar arasında devam ediyordu: "Burası doğduğum yer, burası atalarımın doğup öldüğü yer, hatta benim atalarım seninkilerden çok önce bu topraklarda yaşıyordu, beni kendi vatanımdan neye dayanarak defetmek istiyorsun – bütün bunları neden söyleyemedim?" Bu laflar boğuk boğuk dökülürken dudaklarından, bir yandan

yumruğuyla kendi bacağına dövüyordu halam. “Hakikaten de anlayamıyor, buralardan niçin ayrılmak istemediğimizi... Neden bizler böyle eziğiz, ezik davranıyoruz? İçimizdeki şu eziklikten hiç kurtulamayacak mıyız?” Sesi hayret ve acı doluydu.

“Aslında kendince çok da haksız sayılmaz; cehalet, işte...” diye mırıldandı anneannem – nasıl olduysa açmıştı ağzını; “İşte bak, kaç kişi kaldık ki geriye... En son, biliyorsun, benim dayı kızları kalmıştı, onlar da çoluk çocuk göçüp gittiler Ötekita’ya. Gidenlere de kızamıyorsun ki – yok, yurtdışına gidersek ikinci sınıf vatandaşlıktan kurtulacağız; yok, vatan haini olarak görül-meyeceğiz derken... Aslında... etrafına şöyle bir bakacak olursan, herkesin aklında şöyle ya da böyle, kaçmak var. Yani... soyut da olsa, bir ‘kaçış’ hayali...”

Durdu... Derin bir nefes aldığını anladım anneannemin:

“Nur içinde yatsın, Galipciğimin vefatıyla hepimiz mahvol-duyduk... Bizler sadece damadımızı, sonra biricik kızımızı, son-ra da bize emanet edilmiş torunumuzu kaybetmekle kalmadık – ki biliyorsun, bir de araya küslükler girmişti, ki bunun ıstırabı apayrı ve bunun için kendimi asla affetmeyeceğim... Dedeleri ay-rica, o kadar hevesleniyordu ki ailemiz genişlesin, çoğalsın diye... Hiç kimsemiz kalmadı.”

Sesi hâlâ bir mırıltıdan ibaretti ama öyle acı doluydu ki, ka-nım dondu.

Hayret... Ağabeyimin ölümünün, anneannemle dedemi na-sıl etkilediğini hiç düşünmemiştim. Hele dedemin “mahvoldu-ğunu” hiç mi hiç fark etmemiştim. “Küslük”le ne demek istedi-ğini ise hiç bilmiyordum.

Evet ya, hiç kimsemiz yoktu... Bazen arkadaşlarımla doğum günü partilerine davet edilirdim. Herkesin ne çok akrabası var, şaşardım. Teyzeler, amcalar, dayılar, kuzenler, kıyamet, cümbüş – kalabalık aile ortamlarına davet edilmeye öyle can atıyor, bü-yük ailelere o kadar çok imreniyordum ki...

Demek, bu konuyu anneannemlerle konuşmamın doğru ol-mayacağını bana fısıldayan sezgilerimde, gene haklı çıkmıştım.

Kenan Enişte, Nazire Halamı boşamaya kalkışmış, ama ha-lam hamile olduğu için boşayamamış. “Bu bilgiyi gizli tutacak-sın, anladın mı; bu bizim sırrımız olacak, cenabet!” diye üstüne

yürümüş zavallı halamın – “cenabet” kelimesini ilk kez duyuyordum, ama halamın kelimeyi söylerken sesini daha da alçaltmasından, çok kötü bir kelime olduğunu anlamıştım. Bu olay nedeniyle Nazire Hala’yla tam üç aydır konuşmamaktaymış! Dahası, halamı affetmek için, halamın, onun önünde diz çöküp doğacak çocuğun Biz kültürüyle yetişeceğine dair kayıtsız şartsız yemin etmesini şart koşmuş!

“Haydi, diyelim çocuğun hangi kültürle yetişeceğini umursamadım... Ama ya önünde diz çökmek!” diye tekrar ağlamaya başladı Nazire Hala, “Yaptım mecburen çünkü artık takatim kalmamıştı... Ama işte, hâlâ benimle konuşmuyor, bana yaklaşmıyor, aşâğılık bir insanmışım, hatta hayvanmışım gibi davranıyor... Aynı evin içinde hiç konuşmamak, o kadar zor ki... Evi terk edip Hamiyet Ablamın yanına taşınmak geçiyor aklımdan... Ama bunu da istemiyorum – biliyorsun, onunla pek anlaşılamayız; ayrıca ablam, ben Kenan’la ta nişanlandığımda demişti, ‘Beriki’den post, Bizden’den dost olmaz’ diye...”

“Aaa, o da saçmalamış ama.... Çok şaşırdım! Öyle düşünüyorsa, Kenan’ın zihniyetinden ne farkı kalıyor ki?” diye mırıldandı anneannem.

Donakalmış, kalbim duracak sanmıştım. Bir taraftan, içimde müthiş bir isyan kabarıyordu: Nazire Halamın, o sarı dişli Kenan Enişte’nin önünde diz çökmesi, azarlanması, aşâğılanması canlanıyordu gözümün önünde. Ama tek başına yaşayan o sursatsız Hamiyet Hala’nın yanına taşınması, daha bile korkunç bir ihtimaldi. Bir kere, Hamiyet Hala’nın evinde asla kaymak maymak yiyemezdim; iki kız kardeş, birbirlerinden öyle farklıydılar ki! Öfkemden boğulacağımı sandım.

En çok da, anneanneme illet olmuşum: Artık derin bir sükûnet içinde sadece anlatılanları dinliyor, hiçbir şey söylemiyordum! Bir iki kere, “Hay Allah, Nazirem... hay Allah, Nazirem...” dediğini duydum, ama insan bir tavsiyede bulunmaz mı? Bir ara kaygıyla yeniden, “Bak Nazire, bu adam sana hakikaten el kaldırmıyor, değil mi?” diye sorduğunu, Nazire Halamınsa hıçkırıklar arasında bunu gene inkâr ettiğini duydum. Anneannemin bunun üzerine gene tuhaf bir sessizliğe gömüldüğünü fark ettiğimde, huyunu da o an anlamıştım:

Anlatılanları genellikle hiçbir yorumda bulunmadan dinleyen anneannemin, herhangi bir tavsiyede bulunduğu çok nadir zamanlarda, için için kıskanmama sebep çok özel, çok yumuşak bir ses tonu vardı. Kıskanıyordum, çünkü benimle bir tek, ağabeyimin öldüğü haberi geldiğinde konuşmuştu o özel ses tonuyla, hatta o gece masal kitabımdan bana o ses tonuyla masal okumuştum. O ses tonunu onun ağzından tekrar duymak için neler vermezdim, ama o tonun muhatabı –veya sahibi– ben olmam koşuluyla. Oysa o ses tonu çok nadiren kullanılıyor ve bana değil, ancak dert sahiplerine sunuluyordu.

Ama şimdi, kıskançlığımdan eser yoktu; anneannemin o ses tonunu Nazire Halama sunmasını o kadar çok istiyordum ki! Oysa anneannem, mumya gibi oturuyordu orada. Bana kızmayacaklarını bilsem, o an salona dalıp Nazire Halama sarılmak, “Hemen boşan o kötü adamdan!” diye haykırmak isterdim. Ah, keşke şu anneannemin yerinde ben olsaydım; neler neler söylerdim! Niçin o özel ses tonuyla bir şeyler söylemiyordu? Özel tondan vazgeçtim, anneannem suskunluğunu Nazire Halam gide ne kadar muhafaza etmişti.

Nazire Halam gider gitmez –ben veda edememiştim, çünkü onun ziyaretinden güya haberdar değildim–, sokak kapısı kapanır kapanmaz odamdan fırlayıp anneannemin karşısına dikildim: “Niye ona boşanmasını söylemedin, anneanne? Niye hiçbir şey söylemedin?”

Anneannem kıpkırmızı kesildi. Bir an için, utandığını sandım, sonra birden, öfkeli olduğunu anladım: Bakışları alev saçıyordu. Bana doğru eğildi, yüzünü yüzüme iyice yaklaştırdı... Bluzunun yakasından iri memelerinin upuzun, hafif titreyen çatalı görünüyordu. Onu hiç bu kadar kızgın görmemiştim.

“Vay başımıza gelenler... Hanım kızımız gizlice konuşmaları mı dinliyor yoksa?” diye tısladı önce. Sonra doğruldu: “Bana bak, Mine!” diye tane tane konuştu, sesi hiddetle titriyordu. “Demin duyduklarından hiç, ama hiç kimseye söz etmeyeceksin ve duyduklarını unutacaksın, anladın mı? Unutacaksın!”

Hiddetinden kaçayım, birkaç adım geri çekileyim derken, dengemi kaybetmişim, kendimi kışkırttım yerde buldum. Anneannem, canımın yanıp yanmadığını hiç sormadan arkasını dönüp

sert adımlarla mutfağa gitti, Kiraz Hanım'a, barbunya fasulyesiyle ilgili öfkeli talimatlar yağdırmaya başladı.

Doğrusu içten içe biraz rahatlamıştım – çünkü doğruca çalışma odasına gidip dedeme marifetimi anlatıyor da olabilirdi – ama onurum fena halde kırılmıştı. Dahası, yere düştüğüm halde anneannemin benimle hiç ilgilenmemesi alışılmadık bir durumdu ve beni korkutmuştu. Gidip odama kapanarak yatağımın mahremiyetinde sessizce ağlamak yerine, salona koşmayı tercih ettim. Kendimi kanepeye atarak uzandım, nümayişkâr bir şekilde ağlamaya başladım. Ağlama sesimin yüksekliğini, mutfaktaki anneannemin duyabileceği, en arka odadaki dedemin duyamayacağı şekilde ayarlamayı planlamıştım, fakat ağlamaya bir başlayınca ipin ucu kaçtı, çünkü gözyaşlarım çok gerçekti.

Kimse oralı olmadı, kimse benimle ilgilenmedi. Bir süre sonra, ağlamaktan helak olmuş, arada iç çekiyordum. Artık ağlamıyordum, ama nefesim hâlâ kesik kesikti; yüzüm yerdeki turuncu halıya dönük, uzanmış yatıyordum. Bu renkte bir halıyı normalde asla alıp salona koymazlardı bizimkiler, ama ağabeyimin ölümünden hemen sonra, ben bir vitrinde görüp rengini çok sevdim diye, yani sırf gönlüm olsun diye almışlardı. Dedem bazen, halıya bakarak “Hay aklınla bin yaşa, Mine!” diyordu. Üzerine güneş vurduğunda halı göz kamaştırıcı bir ışık kaynağına dönüşüveriyordu sanki. Bakışlarım turunculuğa sabitlendi, gözkapaklarım ağırlaştı. Ağlamaktan yorgun düşmenin getirdiği o garip huzur hali gelmişti üzerime. Sızmışım.

Uyandığımda karanlık çökmüştü; dedemin çalışma odasında bulunan kırmızılı ekoseli battaniye üzerime serilmiş, düşmeyeğim diye bir sandalye getirilip kanepeye bitleştirilmişti. Anneannem, parma kuçlarına basa basa yanıma geldi, kanepenin ucuna ilişti, üzerime eğildi, yüzüme baktı dikkatle: “Haydi Mineciğim kalk; zaten akşam oldu, bari git, yatağında uyu.”

Kırgınlığım, o mahmurluğumun arasında gene depreşti. Gözlerim yarı kapalı, çattım kaşlarımı: “İ-ih!”

“Peki, ben seni kucağımda taşısam, o zaman olur mu?” Sesi yorgundu.

Domuzluğum tuttu – yeniden ağlamaya başlayabileceğimi ima eden tehditkâr bir ret sesi çıkardım.

“Sen bilirsin...” Anneannemi hiç böyle uysal görmemiştim. “O halde, iyi uykular bebeğim... Koridorun elektriğini açık bırakıyorum; bir şey olursa bana seslen, olur mu?”

Bir anda uykum dağılmıştı: Onlar uyanık oldukları sürece burada yatmak zevkliydi, ama bütün geceyi burada geçireceğimi düşünmemiştim. Fakat kibrim, onca tantanadan sonra yatağıma gitmemi engelliyordu. Oysa salon upuzun koridorun bir ucunda, diğer ucundaki yatak odamsa anneannemlerinkine bitişikti. Yatak odamdayken, yan odadan anneannemlerin nefes alıp verişlerini, arada horlamalarını duymak, beni her zaman teskin ederdi.

“Orada mı yatacak?” diye hafif kaygıyla sorduğunu duydum içeriden, dedemin.

“Uğraşmaya çok hevesliysen sen getir,” dedi anneannem. Sonra sesini iyice alçaltarak bir şeyler söyledi dedeme. Benim duymamam gereken şeyler.

İçimden, yerimden fırlamak, battaniyeme sarınarak o uzun koridoru pıt pıt koşarak aşmak ve yatağıma atlamak geldi – fakat gene bir şey bana engel oldu: Salonda yatmak, bir maceraydı. Sadece ara ara yatıya gelen misafirler, yani büyükler yatardı burada.

“Korkmaz mı?” Bu soru, dedem tarafından normal ses tonuyla sorulmuştu. İşte bunu duyunca, çektim battaniyeyi kafama. Bir iki iç çekişten sonra, sızmışım.

Yağmurun tıptırtısına uyandım. İçimi bir sevinç aldı. Bir süre, tıptırtının ritmine kulak verdim ve gözlerim kapalı, tanıdığım şarkıları hafif mırıldanarak eşlik etmeye çalıştım tıptırtıya; gecenin sessizliğinde o kadar huzur vericiydi ki... Yün battaniyenin altında sıcacıktım ve muhtemelen tekrar uykuya daldardım – anneannemin o tuhaf çılgılığını duymuş olmasam... Yattığım yerde gözlerim bir anda kocaman kocaman oldu. Öyle garip bir sesteki ki bu, anneannemin sesini bir şekilde tanımasam, acı çeken bir hayvan olduğunu düşünebilirdim.

İçimden ona seslenmek geldi, ama dehşetten ses çıkaramıyordum. Yatağım, bir koridor mesafesi uzağımdaydı ve şu an orada olmak için canımı verebilirdim, ama cesaretimi toplayıp oraya gidemiyordum. Felç olmuş gibiydim.

Ve tekrar o acılı ses. Kalbim küt küt atarak doğruldum. Otu-

runca, sıcak battaniyenin dışındaki soğuk havayı sırtımda hissettirdim, ürperdim. Kanepeye bitleştirilmiş sandalyeyi yumuşak turuncu halının üzerinde kaydırarak ittim bir kenara; terliklerimi giymeyi o an düşünemediğimden, koridora yalınayak yöneldim. Parkeler buz gibiydi; koridorun zeminindeki karolar buz gibiydi; hava buz gibiydi.

Anneannemlerin kapısı aralıktı – gene o inleme sesi... ve gene anneannem – bu kez konuşuyor, daha doğrusu yalvarıyordu:

“Lütfen... lütfen... lütfen... lütfen...”

İşte o anda, o güne kadar hep anneannemle ilişkilendiremediğim gülsuyu pembeliğiyle hiç ilgisi olmayan, karanlık, şarabımsı, odunumsu, nanemsi, kâfurumsu bir koku, burun deliklerimden içeriye ağır ağır süzüldü – hayvansı, erkeksi, tehditkâr, ve çok ısrarlı – ve çarptı beni...

Gerisini hiç hatırlamıyorum. Anneannemlerin kapısında di-kilişime dair tek, ama tek anım, hayatımda ilk kez karşılaştığım o simsiyah kokunun bana attığı tokattır. Koku o kadar dehşet verici ve aynı zamanda o kadar esrarlıydı ki, tahmin ediyorum ki kendi dışındaki her şeyi –her kokuyu, her sesi, her görüntüyü– derin, koyu bir buğuyla kaplayarak hâkimiyeti altına almış, ve kendi dışında hiçbir anıya geçit tanımamıştı.

Hatırladığım, parmak uçlarıma basarak sessizce yatak odama yöneldiğim... Battaniyemin güven dolu sıcaklığına bir an önce kavuşmak için kendimi yatağıma o kadar hızlı atmışım ki, yatağım gıcırdamıştı.

Bir anda yan odadaki sesler kesilmişti. Dedemin, “Görmüş müdür?” diye fısıldadığını duydum. Sesi kaygılı ve hatta sanki hafif öfkeliydi.

Zaten dörtlüye atan yüreğim artık duracak sandım, çünkü birisi yatak odama doğru geliyordu; adımlarının ağırlığından ve ılık çalar gibi nefes alıp verişinden, bunun dedem olduğunu anladım. Gözlerim kapalı, nefesimi tutmaya çalışıyordum.

Birkaç saniye sonra ayrıldı yanımdan, tekrar yan odaya geçti: “Uyuyor numarası yapıyor... ama uyanık.”

“Hay Allahım... Hay Allahım...”

“Mübalâğa etme sen de... Çocuk bu, bir şey anlamaz – unuttur gider.”

Ama anneannem daha bilge bir insandı. Cevap vermedi; arada derin derin iç çekerek “Hay Allahım!” deyip durdu...

Ertesi sabah, dedem olanları unutmuş gibiydi... ama anneannemle aramda bir gerginlik, tatsız bir elektrik vardı. Arada, elimde olmayarak, ona kaçamak, merak dolu bakıyordum: Ne istiyordu anneannem? Ne istemiş olabilirdi? “Lütfen” diye niçin öyle yalvarmıştı?

Anneannem her ne kadar bir şey yokmuş gibi davransa da, bakışlarımın farkındaydı. Bana öfkeli olmadığını ama olanlardan dolayı üzgün, dahası, benim için endişeli olduğunu anlayabiliyordum – bu da beni hem şaşırtıyor, hem tedirgin ediyor hem de merakımı artırıyordu.

Anneannemle dedem bu konu üzerine kendi aralarında hiç konuştular mı bilmiyorum, ama, çok şükür, ikisi de bu meseleden bana hiç söz etmedi ve bir iki gün içinde anneannemle aramızdaki o sevimsiz hava da geçip gitmişti. Görünüşte, konu orada kapandı.

Ama olanlar benim aklımdan çıkmamıştı. O yabancı, tehditkâr kokuyu algıladığım gecedan önce hiç fark etmediğim bazı şeyleri birden algılar olmuştum; anneanneme ve dedeme bakışım değişmişti. Dedem, beni kucağında tutmaktan sıkıldığına artık kucağından indirmiyor da, sanki itiyor gibiydi. Oysa böyle bir şeyi daha önce hiç hissetmemiştim. Kucağından indiğimde yüzüne dönüp bakıyordum: Bana gene gülümsüyordu, ama bakışlarındaki sevecenliğin arkasında bir de beni korkutan bir sertlik, bir acımasızlık görür gibi oluyordum.

Bu sertliğin, en saf şekliyle doğrudan bana yönelmiş haline birkaç gün sonra tanık oldum – neyse ki, bu sadece bir kez oldu:

Çok riskli olduğunu sezinlememe rağmen, şeytan beni dürtmüş, bir akşam yemeği öncesinde dedeme şu soruyu yöneltmiştim:

“Dede... Nazire Halamın gerçek adı Nirvanuş mu?”

Şırrrak! Gözümün önünde yıldızlar belirdi – hayatımın ilk ve tek tokadı inmişti suratıma.

Dedemle bakiştık. Yanağım cayır cayır yanıyordu, ama garip bir şekilde, ağlamadım, “Niçin?” diye sormadım – niçin olduğunu biliyordum çünkü. Çok sakindim.

Ayağa kalktı dedem. “Haydi... Yemeğe gidelim!” diye hafifçe dürttü omzumu. Bu soru-tokat olayından anneannemin hiç haberi olmadı; dedemle aramızda, bir daha hiç lafı geçmeyen bir sır olarak kaldı.

Kâbus görmeme neden olacak şeyler öğrenmekten çok korkuyordum... ama aynı zamanda, her şeyi bilmek de istiyordum: Gülsuyu püskürtüldüğü zaman anlatılan her şeyi, Nazire Halamın anlattığı her şeyi, anneannemle dedem arasında geçen her şeyi bilmek istiyordum – ama suskunca bilmek değil, bu insanlarla konuşmak istiyordum. Onların hayatlarında bir değişiklik, bir fark yaratabilmek, gerektiğinde hayatlarının yönünü tamamen değiştirebilmek istiyordum.

Hem bu yatakodası olayından, hem de kapıda Nazire Halamı dinleme maceramdan dolayı anneannemin, bundan böyle konukları gelince salonun kapılarını veya akşamları kendi yatak odalarının kapısını kapatacağını sanmış ve bundan korkmuştum – ama bunların hiçbirini yapmadı.

Ben de artık kapıları dinlemiyordum... ama içimde bir hınc vardı: Etrafım sırlarla doluydu ve kimse benimle herhangi bir bilgi paylaşmak istemiyordu. Oysa ben hızla büyüyordum ve bu güven eksikliğini anlayamıyor, büyüklerin bu gizli saklı işlerinden nefret ediyordum. Ben boy attıkça, kafam sanki sırlarla örülü, alçak, gözle görünmez bir tavana çarpıyordu, bu da beni öfkeliendiriyordu. Bu hınc, yavaş yavaş içime yerleşmişti. Deşmek istiyordum bu konuları; her şey konuşulsun istiyordum.

Örneğin, çok bilgili, hatta bilge olduğunu bildiğim dedem, nüfus sayımı sırasında evimize gelen memurun soruları karşısında niçin o kadar rahatsız olmuştu? Niçin burnunun, alnının üstünde boncuk boncuk ter damlaları toplanmıştı? Sadece o memur da değil – daha sonra bir gün, benim nüfus kâğıdımla ilgili olarak nüfus müdürlüğüne gitmiştik; orada da koskoca dedemin, çocuğu yaşındaki silik memurun karşısında, başbakanla karşı karşıyaymış gibi davrandığını fark etmiştim.

“Ben büyüyünce diplomat olacağım!” dedim anneanneme bir gün.

“Nereden çıktı bu?”

“Seda’nın babası diplomat... ablası da diplomat olacakmış. Hep yurtdışında gezebiliyorsun...”

Cevap vermedi. Arkası dönüktü bana, mutfak dolabına bir şeyler yerleştiriyordu.

“Neden olamam?”

“Öyle bir şey demedim...”

“Ama olamayacağımı düşünüyorsun... Niçin?”

Sustu.

“Niçin diplomat olamayayım?”

Cevabı aslında biliyordum artık; bir şekilde kökenimizle ilgiliydi; soruyu da hatta bilhassa sormuştum, ama hem “köken”in ne olduğundan hâlâ tam emin değildim hem de annee-neme söyletmek istiyordum:

“Anneanne, neden ben diplomat olamam? Bizim ailemizde suç işlemiş kimse yok, değil mi?”

Vızıldanıyordum; ama anneannemin suratına masum masum bakarak sorarken bu soruyu, içimden, kendi hinliğime ve kurduğum tuzağın zekiliğine gülüyordum. Küçükken bana “Kızım, kimsenin ailesine bakma sen, o kişinin kendisine bak, insanlığına bak” nutukları atan anneannem, şimdi ne diyecekti bakalım!

Birden sıçradım – dedem belirmişti mutfak kapısında, yüzü kıpkırmızıydı:

“Kızım, diplomat falan olamazsın! Ayrıca normal bir lisede müdür yardımcısı, veya tarih, coğrafya, Bizce öğretmeni de olamazsın, anladın mı! Ancak matematik, biyoloji, kimya, fizik öğretmeni olabilirsin! Su idaresinde, elektrik idaresinde çalışamazsın; ancak doktor veya avukat olabilirsin, anladın mı! O yüzden derslerini çok, ama çok iyi çalışmalısın! Hep iyi notlar almalısın! Ama düşmanlık kazandıracak kadar da iyi olmamalısın. Anladın mı!”

Geçmiş gün... Olayın gerisini hiç hatırlamıyorum – aklımda kalan sadece, anneannemi mat etmiş olmanın keyfi... Kadıncağız muhtemelen cevap vermemişti ve konu orada kapanmıştı.

Zavallı anneannem... Herkesin derdini dinlerdi, ama dedikodu yapmayı da duymayı da hiç sevmezdi. Başkaları hakkında dedikodumsu bilgi aktarmaya kalkışan birileri olduğunda –ki bu, çok nadirdi, çünkü herkes anneannemin bu özelliği-

ni biliyordu– hemen müdahale ederdi: “Sus, bana anlatma bunları, duymak istemiyorum...” Bir defasında da, bir komşu hanım gelip dedikoduya girdiğinde, anneannem onu susturmakla kalmamış, “Hem,” diye eklemişti, “dedikodu yaparsak, dinimiz uyarınca da hata etmiş oluruz, sen benden daha iyi bilirsin... hani, peygamberimiz, dedikodu yapan kızına, tükürmesini buyurmuş da kızı ‘hıh’ deyince, ağzından dedikodusunu yaptığı kişinin eti düşmüş...”

Dehşet içinde kalmıştım. Sonra gecelerce, insanın ağzından, tanıdığı birinin etinden bir parça çıkmasının nasıl bir duygu olabileceğini tüylerim ürpererek tahayyül etmeye çalışmıştım.

Neşeli zamanlarında dedem, anneannemin dert dinlerken takındığı pozlarla ve o çok nadiren duyulan “tavsiyede bulunma” sesiyle kendi üslubunca dalga geçerdi. “İki gözüm, bu çorba çok güzel olmuş, ama tuzunu daha az koyabilirsiniz!” diye anneannemi taklit ederek, güya “tavsiye”de bulunurken, gözlerinde hafif muzip bir ışıltı, ses tonunda ise –anneannemin bire bir kopyası olduğu için beni çok güldüren– abartılı bir yumuşaklık ve sevecenlik olurdu.

İşte, ben de bugün, gazetede ki “Zeyda Teyze” sütunuma gelen mektupları yanıtlarken, hep anneannemin “o” ses tonuyla yazıyormuşum gibi hissetmeye çalışırım, hatta yüz ifadem bile değişir, sanki gözlerime anneannemin bakışlarının durgunluğu, dinginliği çöker; sanki şu sıska suratımın çıkık elmacık kemikleri dolgunlaşarak, yanaklarım anneanneminkiler gibi yuvarlak, yumuşak yanaklara dönüşür; ama asıl, anneannemin ruhuyla birlik olmuşum gibi hissedirim kendimi. Ondan tek farkım, – bana akıl danışan, istisnasız herkese gönlümce tavsiyelerde bulunuyorum... Sütunumun amacı bu zaten.

Dalga geçse de, dedem, anneannemin dedikodu karşıtı yaklaşımıyla aslında çok iftihar ediyordu: “Akınlı bin yaşa, iki gözüm. Büyük kadınsın. Büyük beyinler fikirler hakkında, vasat beyinler olaylar hakkında, küçük beyinler insanlar hakkında konuşurmuş,” der, sonra bana dönerdi: “Duydun mu, küçük hanım? Anneannenini her zaman örnek al.”

Gerçekten de, dedem insanlardan asla bahsetmez, fikirlerden konuşurdu. Dünya siyasetinden, ülke siyasetinden, hoşgö-

rüden, dinden, dinsizlikten... Bütün dinlerin kutsal kitaplarını okuduğunu biliyorum, ama en çok İbn Arabî'den etkilendiğini, elinde kalem, satırların altını çize çize okumasından ve "Biliyor musun..." diye anneanneme anlattıklarından hatırlıyorum. Keşke anlattıkları aklımda kalsaymış...

Onunla ilgili en canlı anılarımdan biri, o yıllarda adı Titreşim Radyo olan Gizliradyo'da haberleri dinledikten sonra, piposunu tüttürerek, başı eğik, düşüncelere dalmasıydı.

Ne yazık ki dedem de çok yaşamadı. Onu kaybettiğimizde on bir yaşımıydım.

Hayatımın ondan sonraki bölümü; genç kızlığım, üniversite yıllarım, iş hayatına atılmam, bir bulanıklık içinde geçti. Anneannemin ölümü bile bulanık...

Anneannem ve dedem, iyi ki bugünleri yaşamıyorlar. Onları bir an için bile olsun gözsüz düşünmek korkunç geliyor. Ülkenin ve dünyanın şimdiki halini görseler inanamazlardı zaten – her şey, üç ay gibi kısacık bir süre içinde olup bitti...

Şu âna ve hayatımdaki en önemli erkeğe, Tuncay'a dönecek olursak...

Tuncay’la fırtınalı, gök gürültülü, ortalığı şiddetli yağmurların götürdüğü, sıcaklığın ve havadaki bunaltıcı nem oranının insanı nefes nefese bıraktığı bir kış gecesinde, tesadüfen yan yana düştüğümüz bir şehirlerarası otobüs yolculuğunda tanıştık.

Kırk yılın başı gittiğim Başkent’ten Bizimkent’e dönüyordum; Görkem Medya’yı devralan Tüketçe Holding’in gazeteye atadığı yeni genel yayın yönetmeni, bütün gazete çalışanlarıyla tanışmak istiyormuş; birim birim toplantıya çağırılmaktaydık ve işte o hafta, sıra köşe yazarlarından birkaçına gelmişti.

Bizi neye göre seçerek gruplandıklarını hiç anlayamamıştım, çünkü sadece magazin sayfalarında yer alan köşe yazarları değil, iki spor yazarı, bir teknoloji yazarı da davetliydi. Neden toplandığımızı ise muhtemelen hiçbirimiz anlayamamıştık, çünkü patron bizlere, hangi köşenin yazarı olduğumuz dışında hiçbir şey sormamış; ardından, dünyanın ve ülkemizin ne tür değişik krizler içinde bulunduğu, halkımızın zaten bozuk moralini düzeltmek için devletimiz –ve diğer devletler– seferber olup çeşitli önlemlere başvurmuşken medyaya, dolayısıyla bizlere, nasıl da ağır bir sorumluluk düştüğüne, bizleri elbette hiçbir konuda yönlendirmek istemediğine, ama “şimdilik” olabildiğince hafif yazılar yazmamızın ülkemizin selameti için daha uygun olacağı konusunda kuşkusuz bizlerin de hemfikir olduğumuza dair, kırk dakikalık bir nutuk atmıştı.

Kıl olmuştuk herife. Hali, tavrı... Bizlere ikram ettiği çayın pırıltemiz suyla yapıldığını altını çize çize beyan edecek kadar

görgüsüzdü. Çaylarımızı yudumlarken gerçekten de, çocukluğumda içtiğim suların ve çayların tadını almıştım. Toplantının katılımcıları, arada çaktırmadan birbirini süzüyordu. Köşe yazarlarından birini –benim yaşlardaki uzun boylu, sarışın, erkek si hatlı kadını– daha önceki bir toplantıdan hatırlamıştım; köşesinin adı “Duyarlı Siyaset Günü” idi; birbirimize belli belirsiz gülümsemiştik.

Toplantının bitimine doğru patron, kriz dolayısıyla bu yıl da “ne yazık ki” zam yapılamayacağını bildirdi. Muhtemelen zaten hiçbirimiz zam-mam beklemiyorduk; işten atılmadığımıza şükretme halindeydik. En azından benim bir şikâyetim yoktu, çünkü kira ödemediğim için, neyse ki, pek geçim sıkıntısı çekmiyordum.

Toplantı dağıldıktan sonra, klimaların serinletme işlevlerini sessizce yerine getirdiği binayı terk edip sokakların cehenemine çıkmadan önce tuvalete uğradığımda, “Duyarlı Siyaset Günü” köşesinin sarışın yazarını aynanın önünde kirpiklerini rimellerken görmüştüm. Gülesim gelmişti. Şahsen yıllardır rimel-mimel sürmüyorum çünkü şu sıcaklarda zaten artık makyaj dayanmıyor, doğrudan akıyor. Yaptığı işe daha iyi konsantre olmak için ağzını kocaman açmış, aynaya iyice yaklaştırdığı yüzünü upuzun yapmıştı. O kadar kaptırmıştı ki kendini, benim tuvalete girdiğimi bile fark etmemişti.

Selam verip vermemek arasında kısa bir tereddüt geçirdikten sonra, “Tekrar merhaba... Toplantıda konuşamadık... Siz nasılsınız, neler yapıyorsunuz?” diye çekinerek sormuştum.

Bakışlarını kirpiklerinden bir saniye bile uzaklaştırmadan ve ağzının şeklini bozmadan konuşabildiği kadarıyla, düğmeye basılmışçasına cevabı yaptırmıştı:

“Ne yapalım, görüyorsunuz işte, memleketin haline üzülüp duruyoruz.”

Sessizce tuvaleti kullanmış, sessizce klozeti sıvılamış, sessizce ellerimi Köpürtlemiş, sessizce ayrılmıştım oradan.

Sağanağın altında otogara nihayet ulaşabildiğimde, Yetişen Boğa’dan, en arka sırada, cam kenarındaki son bileti bulmuştum. Bizimkent’e dönüyor olmaktan dolayı çok mutluydum: Kendi kentim, kendi evim, kendi sokaklarım, kendi eşyalarım – kısacası, kendi düzenim! Evet, hâkim olduğum düzenimi, ayrı kal-

dığım tek bir günde bile çok özlemiştim ve uzun süre yolculuk yapmamın gerekemeyeceğini umuyordum.

Haftalardır beklenen, gecikmesinin ağırlığı ve sıkıntısı herkesçe hissedilen, ama geleceğinden neredeyse umut kesilen yağmur, nihayet indirmişti. Neyse ki, şimdilik sel tehlikesi yok gibiydi, ama yağmur öyle ani bastırmıştı ki, son derecede dakik bir insan olmama ve otobüse bilet bulabilmek, otogara vakitlice varmak için gazeteden hemen çıkmama rağmen taksi bulamamıştım; bu nedenle otobüse, tam kalkmak üzereyken, son anda nefes nefese yetişmiştim. Şoför, boğucu sıcağı kırmak ve camların buğusunu gidermek için klimayı en yüksek derecede çalıştırmıştı. İçerisi ıslak giysi kokuyordu; “doğal” sayılabilecek bu kokuyu özlemle içime çekmiştim; Başkent’i de hâkimiyeti altına almış püskürtücülerin saldıgı garip kokudan sonra, ne hoş bir tezat...

Otobüsün dar koridorunda, elimde çantam ve bilgisayarım, ite kaka ilerlerken, arkalarda ana oğul olduğunu tahmin ettiğim iki kişi gözüme çarpmıştı önce, sonra onların da arkasındaki en son sırada, benimkinin bitişiğindeki koltukta bir erkeğin oturduğunu uzaktan görmüştüm. Ben ana oğulun hizasına vardığımda, yer vermek için mecburen ayağa kalkmış, o zaman çok kısaca merhabalaşmıştık. Zayıf, orta boylu bir adamdı, hatta hemen hemen aynı boydaydık. Üzerimdeki, ceket niyetine giydiğim ince gömleği hemen çıkarıp yukarıdaki rafa tepıştirmiş, yerime geçmiştim. Yüzüne doğru dürüst bakmadıysam da, yaşlı –en azından, benden epeyce daha yaşlı– biri olduğunu algılamıştım.

Araç kalkarken adam üstteki rafa istiflenmiş çantaları ve benim gömleği daha iyi yerleştirmek için tekrar ayağa kalktı, yurkarı uzandı ve durup dururken, daha yüzünü bile doğru dürüst görmemişken, ona karşı, beni çok şaşırtan, sersemletici bir çekim hissettim. Evet; resmen, cinsel bir çekimdi bu! Olacak iş değil –beni ki her zaman gençliğin dinamizmi, kıvraklığı cezbetmiştir ve her zaman, kendimden genç sevgililerim olmuştur.

Yüzümü pencereye doğru çevirdim, gözlerimi kapattım. Hayır, buna tam olarak “cinsel” çekim denemezdi. Farklı bir şeydi... Ne olmuştu da içimi böylesi bir hüznün kaplamıştı, gözlerim dolacak gibiydi? Dönüp adamın suratına kaçamak bir bakış fırlattım. Hiçbir özelliği yoktu. Benimki gibi ince, uzun bir yüz... Be-

nimkiler gibi yüksek, çıkık elmacık kemikleri... Yaşı için oldukça kırışık bir cilt – bu yüzden onu olduğundan yaşlı sanmıştım... Boynundan anlaşıldığına göre beyaz tenliydi, ama anlaşılan, çok fazla güneşe maruz kalmıştı. Tekrar, bu kez daha dikkatlice baktım yüzüne. Yeşil-ela gözleri çekik çekikti, göz kapakları epeyce düşüktü. Göz kenarları aşağı sarkıktı. Epeyce kırışmış saçlar... Ağarmış, gür bir sakal, ağarmış bıyıklar... Gözünde gözlük. Bazısına göre çekici denebilecek bir adam... ama sokakta görsem, moruklamış diye suratına bile bakmam. Ne oluyor bana?

Bu arada şiddetlenen fırtınadan dolayı zaten ağır ilerliyoruz, bir de yolda kaza olmuş, otobüs durdu. Ön taraftan homurtular yükseliyor, yollar tamamen tıkanmış. Buharlanmış camın ötesini görmek amacıyla kafamı cama iyice yasladım. Önümüzde bir araba-kamyon kuyruğu uzanıyordu. Sırılsıklam olmayı göze almış birkaç acar şoför araçlarından inmiş, ilerisini görmeye çalışıyor, aralarında bağıra bağıra konuşuyorlardı – yağmura söylenenler, her sağanakta yolların bu hale gelmesine sebep olanlara küfredenler, bir hengâme... Kafamı geriye yaslamış, arada camın buharını perdeyle siliyor, camın dışında yağmurun yarattığı, aşağı doğru hızla akan, şekilleri her an değişen, bazen çatallanan, bazen başkalarıyla birleşen, bir var bir yok olan ince derecikleri izliyordum.

“Ne detone ses...”

“Efendim?”

Hayretler içinde çevirdim kafamı, yanımdaki adama baktım: Tanımadığım birinin bana böyle uluorta hitap etmesi, akıl alır gibi değil! İnsanlar birbiriyle her an her dakika yüz yüze gelmek zorunda kalmasınlar diye koca koca kentlerin mimarisini değiştiriyorlar; apartman merdivenlerinde, asansörlerde kazara karşılaşmamak için herkes kendi dairesine özel asansör inşa ettiriyor! Ayrıca, hakikaten anlamamıştım ne demek istediğini, neyi kastettiğini.

“Kusura bakmayın,” dedi – yüzüne güya mahcup bir ifade yerleştirse de, bakışlarında öyle bir parıltı vardı ki, gerçekte aslında mahcup falan olmadığını anlamıştım, “sese çok duyarlıyım; şu anda da kulaklarım o kadar rahatsız ki, tutamadım kendimi. Diyordum ki, ne kadar detone bir ses... Müzik duy-

gusundan, kulaktan, ritimden bu derece yoksun birini, insanları duaya çağırarak üzere görevlendirmek, en azından Tanrı'ya karşı ayıp..."

Bir yerlerde ibadet çağrısı okunduğunu işte o an fark ettim. Ama ses o kadar uzaktan geliyor, dışarıda kopan kıyametin ve uğultunun içinde o kadar belli belirsiz seçilebiliyordu ki, bırakın rahatsız olmayı, sesi ayırt etmek bile maharet sayılabilirdi.

"Müzisyen misiniz?"

"Profesyonel anlamda soruyorsanız, hayır, pek sayılmam. Ama hayatım müzikle iç içedir."

Böylece Balu'ya kadar birbirine sadece "iyi yolculuklar" demiş olan bu adamla ben, Balu'dan sonra sohbete başladık.

Ama ne sohbet... Bizimkent'e kadar sürekli konuştuk...

Ne iş yaptığımı sorduğunda nedense boş bulunmuş, daha doğrusu yalan söyleyememiş, bir gazetede köşe yazarı olduğumu isteksizce de olsa mırıldanmıştı. Normalde bu tür sorulara çok hazırlıklıyım, ama bu adamda yalan söylememi engelleyen bir şey vardı – bir tür nuranilik...

Canım sıkıldı: Gazetemın adını da söylersem, köşemin adını soracağından emindim. Oysa köşemde kendi adımlı kullanmamam ve anonim kalma arzumu nedeniyle, köşe yazarı olduğumu bile genelde söylemem kimseye. "Zeyda Teyze" olduğumu gizleme arzumu ise, bütün bunların da ötesinde bir çekinmedir. Bir iki kez, tavsiye yazılarımdan dolayı tehdit mesajları aldım. Bunun ötesinde, nedense bunalımlar, dertler gibi "magazin" konuları yazıyor olmaktan dolayı galiba biraz da utanıyorum. Gerektiğinde kendimi "köşe yazarı" diye tanımlamak, daha çok işime geliyor.

Zeyda Teyze olduğumu halalarım bile bilmezken, bu adama ifşa etmek, olacak iş değildi...

Güldüm, önüme bakarak: "Gazetemın ve köşemin adını gizli tutmayı tercih ederim... Köşe yazarlarından çok azı gerçek adını kullanır, biliyor musunuz?" Sonra cilveli cilveli ekledim: "Bakalım gazetemın ve köşemin hangisi olduğunu, yolculuğumuzun sonuna kadar siz tahmin edebilecek misiniz?"

"Merak etmeyin, tahmin edemem; çünkü ben zaten çok nadiren gazete okurum," dedi Tuncay soğukça – birbirimize adlarımızı söylemiştik, bu arada.

Hafif bozulmuş gibiydi. Konuyu değiştirdim: “Bu arada, roman da yazmayı deniyorum... daha doğrusu, buna heves ediyorum... Bilemiyorum...” Güldüm: “Yazmak istediğimi biliyorum, ama henüz ne yazacağımı bile bilmiyorum! Kafamda o kadar çok tema var ki...”

“Ya...” Sesi alaylı, daha doğrusu, acıydı. “Roman, ha? Ne ilginç... Ben olsam küresel vicdanın ölümünü yazardım. Karbon emisyonlarındaki artışın hepimizi nasıl boğduğunun, dünyanın ciğerlerinin nasıl söküldüğünün romanını yazardım.”

Sonra ciddileşti: “Biliyor musunuz, benim de ezelden beri kafamda bir roman projesi vardır – nasıl olsa oturup yazmaya-çağıma göre, sizinle paylaşayım, isterseniz...”

Kafasındaki roman projesinin beni zerrece ilgilendirmeyeceğinden emindim, gene de, bu cömertliği karşısında biraz şaşırarak, gülümsedim. “Sağ olun valla, sevinirim...”

Döndü, heyecanla anlatmaya başladı: “şÖyle bir şey: Öyle bir toplum anlatın, öyle bir şey olsun ki, birdenbire bu toplumdaki bütün annelerde muazzam bir empati duygusu oluşsun; sadece kendi çocuklarının değil, diğer bütün çocukların da acılarını içlerinde hisseder olsunlar. Örneğin, bir evladın kafasına vurulan bir sopanın veya bedenine saplanan bir merminin acısını sadece öz annesi değil, bütün anneler yüreklerinin ta derininde hisseder hale gelsin. Böyle bir toplum olsa, neler farklı olur? Bunun üzerine kafa yoran bir roman...”

şaşkınlıkla, hayranlıkla, biraz da utangaçça döndüm ben de ona, ilk kez doğrudan baktım yüzüne: “Ne çok şey yazılabilir böyle bir konuda! Ama, ne bileyim... Öyle bir şeyin altından kalabilir miyim... Galiba beni aşar...” Düşüncelere daldım: “Okulları düşünelim: Örneğin beslenme saatinde anneler sadece kendi çocuklarının değil, bütün çocukların karnının aynı biçimde doymasını gözetmeye başlarlar...”

Aklıma böylesi sıradan bir örnek geldiği için kendimi aptal gibi hissetmiştim, ama o hemen kafasını sallayarak, “Mesele!” diye onayladı.

“Veya...” diye konuyu devraldı, “konuyu daha da geliştirebiliriz; insanlar yaptırımlar uygulamaya başlayabilirler. Örneğin, onyıllardır bitmeyen, tersanelerdeki şu kazalara bakın... Tersa-

ne patronlarının eşleri her kazada acıyı hissetmekten sıkılıp kocalarına, ‘Şu işçileri düzgün şartlarda çalıştırmadığın sürece seninle sevişmeyeceğim!’ diyeceklerdir. Toplumdaki bütün kadınlar empati dolu olacağından, adamı başka kadınlar da kabul etmeyecektir; adam mecbur kalacaktır taviz vermeye. Sevişme söz konusu olunca, akan sular durur!”

“Veya,” dedim heyecanla, “fabrikatör eşleri, ‘Fabrikan, su kaynaklarını daha fazla kuruttuğu sürece, veya çevreyi kirlettiği sürece seninle sevişmeyeceğim!’ de diyebilir. Empati varsa insanda, bunun alanı sadece insanları değil, bütün canlıları kapsar – hayvanlar, bitkiler, bütün çevre buna dahil, öyle değil mi?”

Bu kez benim yüzüme o baktı hayran hayran: “Aynen dediğiniz gibi!”

Bu sohbet sürerken, bir yandan zihnimin gerisinde sürekli dedemi anıyordum, çünkü yol arkadaşım kişilerden değil, sadece fikirlerden söz ediyordu... ve sanki her konuda bilgiliydi. İçim sızladı: Keşke dedem sağ olsaydı da, bu adamla tanışabilseydi...

Ve bir anda dank etti kafama: Bu adam, tıpkı dedem gibi kokuyor!

Bu, inanılır gibi bir şey değildi – çünkü teselli aradığım zaman gözlerimi kapatıp burnumu dedemin göğsüne gömdüğümde beni her zaman yatıştıran sadece, dedemin pipo tütününün kokusundan ibaret değildi, pek çok kokunun karışımıydı – sabun, tıraş kremi, en başta da dedemin kendi teninin doğal kokusu... Ve işte bu adam, dedem-dedem kokuyordu misler gibi; yıllardır özlemini duyduğum o harika harmandan...

İçimden, ona sarılmak geldi. Suratına baktım hin hin. Böyle biriyle sevişmenin keyifli olup olmayacağından çok emin değildim – dedemle bu bağlantı, kafamı karıştırmıştı. Ama ona çok büyük bir yakınlık duyduğum kesindi.

Diyalogumuzun neredeyse “adaba aykırı” hızı ve seyri, başımı döndürüyordu... çünkü “sohbet” dediğin, “hafif” bir konuşma tarzıdır; yani, ne bileyim, kendinin ne söyleyeceğini bilirsin, karşındakinin ne söyleyeceğini bilirsin, o senin ne söyleyeceğini bilir. Herkesin hangi durumda ne söyleyeceği, bellidir. Bize okulda bunu öğretmediler mi? Adap bunu gerektirmiyor mu? Yani tamam, tuvalette kirpiklerini rimelleyen köşe yazarı kadın

gibi, hep ezberlenmiş cevaplar, kalıplar etrafında dolaşıp durduğumuzu, sohbetlerimizin benzin gibi uçup giden laflardan ibaret olduğunu elbet ben de biliyorum, aptal değilim, çok şükür, dedemin torunuyum. Ama başını beladan uzak tutmak istiyorsan, kabullenmek zorundasın: Artık böyle!.. Nezaket kuralları da böyle şekillendi, çünkü bunun sağladığı müthiş bir rahatlık var. Herkesin ne diyeceği zaten belliyken aykırı bir şey dillendirmek kadar aptalca bir şey olamaz. Dedem bunu onaylamazdı, ama zamana ve çevreye uymamı eminim ki isterdi.

Otobüs yolculuğumuza dönecek olursam: Zaten en olmayacak, en riskli, en konuşulmayacak meseleleri konuşmaya başlamışız, fakat Tuncay konuyu bir de, günün en tartışılan, eleştirilmesi veya sorgulanması en yasak konusuna, yani Bedensel Kaynaklar yasasına getirdiğinde, duraksadım. Hiç tanımadığım bir adam... Polis olur, ajan olur... Sonuçta Bizistan burası... Yasayla ilgili rahatsızlığımı dile getirmeye cesaret edemeyip konuyu daha az tehlikeli bir meseleye, turuncu boyunluk yaşağına kaydardım.

“Kimilerine göre siyasi sembol, ama bu, bir özgürlük sorunu olduğunu yadsımaz ki...” dedim, temkinlice. Bir nevi tanışma cümlesiydi bu: Ben, duvarın *bu* yanındayım, ya sen *hangi* yanındasın?

Attığımı bu ilk adımın hemen karşılığını verdi Tuncay: “İlke olarak mazlumun yanında tabii ki yer almalı...” dedi, kaşlarını hafif çatarak, “ama ben Bizimkitap’ı okumuş ve bilen bir insanım. Bizimdin’de öyle boyunla, boyunlukla, hele de rengiyle ilgili bir mesele yok; bu, batıl bir inanış. Batıl bir düşünceye yüzyıllardır inandırılmışsa bir toplum, boynuna ne giydiğine bakanlar değil, o toplum bütünüyle mazumdur. Bence esas, toplumun bu konudaki kandırılmışlığı üzerine düşünmemiz lazım...”

Biraz durdu, sonra, “Ben” dedi kararlılıkla, “boynuna dinî renk diye turuncu giyen her kadının Bizimdinliğinden şüphe ederim... Çünkü Bizimdin’de şekilcilik reddedilir. Hele özü unutup sadece şekle dalmak!.. Neredeyse putperestliğe girer. Şekille şemaille uğraşan bir insan, Bizimdin’i zerrece kavramamış demektir. Ayrıca, acaba bunların kaç İötedinlerin Kutsal Kitaplarını okumuştur dersin? Oysa Bizimkitap, onların da okunmasını emreder...”

Biraz duraksadı, sonra usulca: “Ayrıca,” diye ekledi, “turuncu boyunluk takmak, bana hep, bir tür militarizm gibi gelir... Sonuçta, kadınları üniformaya sokuyor. Ezber bozmak gerek! Ama işte, bu ‘ezber bozmak’ lafı da yıllar önce, benim ilkençliğimde icat edildiğinde, hepimize ne harika bir söz gibi gelmişti... Gel gör ki, bu da ezber oldu, çünkü ezber bozucuların da söylemleri belli artık. Şu yeryüzünde söylenmemiş tek söz kalmadı, inan. Her şey laf artık...”

“Beklenenin, ezberlenenin dışında bir şey söylemek başını belaya sokuyorsa, beklenenin dışında konuşmayıveriyorsun sen de...” diye mırıldandım, hafif utançla.

Elini kaldırdı, “dur” der gibi: “Sonuçta, dünya iktidarı, kafa yormak istemeyenlerin, kolayı tercih edenlerin iktidarı... Akıl, sıradanlık karşısındaki mücadeleyi ne yazık ki kaybetti... dünyanın hikâyesi, bu. Ama eğer sen bütün engellere rağmen gene de kendi bilincini yükseltmeye gayret edersen, bir anlamda, her şeyi de yükseltmeye aracılık etmiş olursun, anlıyor musun? Sıradanlığı kırmaya gayret edersen...”

O kadar tatlı ve keyifliydi ki sohbetimiz, yüzüne bakma utangaçlığımı çoktan aşmıştım. İnsanın doğrudan gözlerine yönelen, yumuşacık, sıcacık, sevecen bakışlı, hafif aşağı doğru çekik gözleri vardı. Gözlerini olduklarından küçük gösteren kalıncana gözlük camlarının arkasından bana bakarken, bakışlarında zaman zaman muzip, hafif yaramaz bir pırıltı belirse de, ne erkeğe bir süzmeye dair en ufak bir işaret görebiliyordum ne de herhangi bir eleştiriye. Ayıp olmasa, yol boyunca gözlerimi gözlerinden hiç ayırmazdım.

Elleri, dedeminkilerden çok farklı olarak iri ve tüysüz, tırnaklarıysa hafif bombeliydi. Yaşını tahmin etmeye çalıştım – kırk beş ile elli beş arasıydı herhalde. Parmakları kıpır kıpırdı, sürekli ritim tutuyordu, ama bu ritim, bildiğimiz üç-dörtlük, dört-dörtlük ritimler gibi değildi; çok daha karmaşık –daha sonra, “poliritim” dendiğini öğreneceğim– türdendi. Elllerine baktıkça birden ıslanmışımı hissettim. Utanarak bakışlarımı pencereye çevirdim. Fırtına dinmiş, otobüsümüz hızlanmıştı. Yolun yeniden tıkanmasını diledim.

Dakikalar geçtikçe ve biz, sanki şu dünyanın konuşulacak

çok hayati meseleleri yokmuş gibi amaçsızca konudan konuya atladıkça, bir yandan bilgisinin ve yaratıcı zekâsının, bir yandan da dehasının derinliğini daha da iyi anlayacaktım. Tarihten mi söz ediyoruz? Müzikten mi? Dinden mi? Mistisizmden mi?..

Büyülemişti beni. Büyüleyen, bilgisi değildi sadece, sahip olduğu birbirinden çok farklı bilgiler arasında, akla hayale en gelmeyecek bağları kurabilmesiydi. Nasıl, nereden aklımıza geliyordu da sürekli konudan konuya atlıyorduk?

Muavin belirdi, tek gözlüydü. Bu, o zaman şaşırtıcı gelmişti bana, çünkü Bedensel Kaynaklar yasası o sırada yeni çıkmış ve henüz ülke genelinde uygulamaya konmamıştı; Bizimkent ise pilot iller arasında zaten yer almıyordu. Kaldı ki, yasanın uygulandığı yerlerde, gençlerden ziyade ihtiyarların göz sunmayı tercih ettiklerini duymuştum. Hoş, pilot illerde böbrek, dalak, hücre veya başka şey sunmaktansa göz sunmayı erkeklik meselesi yapan tek tük gençler olduğunu okumuştum. Yüzüne baktım: Zamane çocuk ve gençlerinin çoğu gibi, cildi susuzluktan kupkuruydu ve alnında, göz çevresinde kırışıklar belirmişti, ağzının kenarları aşağı sarkıyordu. Gören gözünün bakışı neşesiz, hatta donuktu; görünüş itibarıyla, korneası alınmış gözden çok az farkı vardı. Görmeyen gözler için *görtü* kullanma zorunluluğu o sırada henüz getirilmemiş, devlet, yaptığı rezaletin bu kadar alelen görünmesini engellemek için henüz, “Bütün kör gözler örtülecek” buyurmamıştı.

Muavin çay hapı, sıvı ve sandviç servisine başlamıştı. İkimiz de birer çay hapı aldık; ben çok susadığımı hissettiğimden, hapı hemen çıkardım paketinden ve dilimin altına yerleştirdim, günün koşturmasından sonra hapın minik patlamalar halinde sunduğu çayımsı püskürtüler, yorgunluğuma iyi gelmişti.

Tuncay sandviç almadı, yukarı uzanıp sırt çantasının cebinden ufak bir paket, bir de ufak şişe pırıltemiz su çıkardı.

Suyu gösterdi: “Buyurun, çekinmeyin... Binmeden önce Sukretkart’ıma bakmıştım; daha dünkü pırıltemiz kotamı bile doldurmamışım, bugüne devrolmuş bir litre su hakkım var...”

“Çok teşekkür ederim, almayayım...” Adamın cömertliği karşısında çok etkilenmiştim. “Ben bugünkü kotamı tamamen içmeye ayırmıştım, şimdi çay hapımla çok güzel idare ediyorum.

Size afiyet olsun..." Durdum, merakıma yenik düştüm: "Demin Sukretkart dediniz de, kartınızı görebilir miyim? Ben benimkini yenileyemedim; hâlâ eski tip, Su-Kredi denenlerden kullanıyorum..."

Tuhaf bir isteksizlikle çıkardı cüzdanını, kartı uzaktan bir an gösterdi, tekrar hemen soktu cüzdanı cebine. "İşgüzârlık işte..." diye mırıldandı. "Akıllarınca kelime oyunu yapacak, 'sukredi'yi 'şükret'e dönüştüreceklerdi; sonunda böyle bir ucube isim çıktı ortaya... Sanki şükretmeyi bize onlar öğretecek..."

Elindeki paketi uzattı: "Dilerseniz şundan buyurun... Özel gıdadır..."

"Öyle mi... Bir rahatsızlığınız mı var?"

"Yoo... Gelecekte bir rahatsızlığım olmaması için..."

"Anlamadım..."

"Olabilirdiğince doğal beslenmeye çalışıyorum, artık, 'doğal' ne demekse... Seyahatlerim sırasında, tek tük kalmış bazı özel tarla ve bahçelerde yetişmiş, doğası nispeten bozulmamış gıdalardan, otlardan edinip onlarla hazırlamaya çalışıyorum yiyeceklerimi – olabildiğince, tabii... Ekmeğimi de elimden geldiğince kendim yapıyorum... Eskiden meyve-sebze çeşitliliği varken, onları da sadece mevsiminde tüketmeye gayret ederdim, falan filan... Başını ağrıtmayayım..."

Minik paketin içindeki çay hapına işaret etti: "Çaya eskiden o kadar düşkündüm ki, ne yalan söyleyeyim, çay hapı konusunda elimden bir şey gelmiyor..."

Çay hapını çıkarıp o da attı ağzına, sonra önünde duran iki parmak sıvıyı işaret etti, "... çay hapı konusunda yapabileceğim bir şey yok, ama elimden gelse, verdikleri şu çeyrek bardak sıvıyı da içmem... bir de şuraya bak, utanmadan üzerine 'su' diye yazıyorlar hâlâ... Bunları dava etsek, kazanırız. Ama işte, ağız alışkanlığı, hepimiz boş bulunup 'su' diyoruz... Bu arada, farkında mısın bilmiyorum, içme sıvılarının tadı gene değişti; içine ne koyduklarını düşünmek bile istemiyorum... Ama artık bunlardan kaçınmak çok zorlaştı... Dünyanın hiçbir yerinde pırıltemiz su diye bir şey kalmadı ki... Gene de, azar azar da içsem, delilik de olsa, seyahatlerimde rastlarsam, pırıltemiz su bulduğumda, litre litre taşımaya hiç gocunmuyorum."

Paketin içinden boz renkli ekmekten yapılma bir sandviç çıktı.

“Kendi yaptığım ekmek...”

“Sağ ol... Sana afiyet olsun...” Birbirimize “sen” diye hitap etmeye başlamış olduğumuzu o anda fark etmiştim.

“Bu arada...” yüzüme dikkatle baktı, “Bakıyorum, cildin ihtiyarlarınki gibi kırışksız ve yumuşak; ellerindeyse hiç kuruma çatlağı yok...”

Dedemden ve küçüklüğümdeki beslenme şeklimden söz edip etmemek konusunda tereddüt ettim, sonra vazgeçtim. Rastlantının böylesine herhalde inanmaz, başka anlamlar çıkarabilirdi.

“Valla,” diye güldüm, “bugün bir toplantıdaydım; ayıptır söylemesi, bizlere pırıltemiz suyla yapılmış birer bardak çay ikram ettiler... Hem de orta boy bardaktı...”

“Ooo...” diye güldü.

Muavinin servis yapmasıyla otobüste genel bir hareketlenme başlamış, uyuyanlar uyanmıştı; ortalığı birden, sandviç paketlerini ve çay haplarını açma hışırtısı kaplamıştı.

Önümdeki koltukta oturan ve yolculuğun başından beri ilgimi hiç çekmemiş kadın, yanındaki, oğlu olduğunu tahmin ettiğim kişiye hırkasını giymesini söyledi. Bu konuda o kadar ısrarcıydı ve iki dakikada bir dile getirdiği bu talebi o kadar inatla ve kesintisizce tekrarlıyordu ki, Tuncay da, ben de gayri ihtiyari dikkat kesildik; ben, kadının yanındakini merak ederek, daha net görebilmek için hafiften kafamı uzattım. On beş, on altı yaşlarında, sivilceli, bütün yaşlıları gibi suratı kuruluktan kırışmaya yüz tutmuş bir oğlandı gördüğüm. Giderek asabileşen bir sesle, “Ama üşümüyorum!” diye itiraz ediyor ve hırkayı giymeyi reddediyordu. Konu tam unutulmuş görünüyordu ki, kadın bozuk plak gibi tekrar vır-vıra başlıyordu: “Lafımı dinlemiyorsun, bak hasta olacaksın; giy şu hırkayı...”

Annem olsaydı, böyle yapar mıydı? Kim bilir... Anneannemi gözümün önüne getirdim. Onun bana herhangi bir konuda ısrarcı davrandığını hatırlamıyordum. Hayatımda hiç kimse benimle bu şekilde ilgilenmemişti. Anneannem bana her şeyi sadece bir kez söyler, asla peşime düşmezdi. Hele okula ilk başladığım-

da, başka annelerin okula gelişleri, paydoslarda çocukların annelerine sarılarak ağlayışları, annelerin öğretmenlerle çeşitli konularda tartışmaları zihnimde canlanıverdi. İçim cız etti. Bu tür anne evlat sahnelerine ne çok imrenirdim küçükken... Önümüzdeki koltukta oturan şu oğlanın yerinde olmak için neler vermezdim...

"Anne sevgisi," diye mırıldandım, "işte böyle bir şey olsa gerek..."

"Ne? Anne sevgisi mi! Bir kere, sevgiye inanmıyorum! Hele anne sevgisine, hiç!" Sesi sertti.

Kulaklarıma inanamadım. "Böyle bir şeyi nasıl söylersin!"

"Sevgi mevgi, palavra... Öyle bir şey kalmadı, muhtemelen hiçbir zaman da yoktu!" dedi; "Hele de şu anne, oğlunu seviyor mu sanıyorsun! Annelik, en eski, en sinsi ruh hastalığıdır! Verdikleri sözüm ona terbiyeyi –ki onun da anlamı, çocuğu sıradanlaştırmak–, arada sırada sağa sola göstermelik sunulan sözde şefkati bir kenara koyarsan, annelerin çocuklarına verdiği zararları bir düşünsene!"

Kulaklarıma inanamamıştım. Annelik hakkında söyledikleri, akıl alır gibi değildi! "Sen... Sen bir annen olduğuna şükret!" diye gevelemiş, öfke ve şaşkınlıktan ne diyeceğimi şaşırmıştım, "Anlaşılan, anne yokluğunu hiç bilmemişsin!"

"Doğru, anne yokluğunu hiç bilmedim, ama anne varlığını fazlasıyla iyi bilirim," dedi, ses tonu müstehziydi. Daldı düşüncelere. Ben de kaşlarımı çatarak önüme baktım. Annesi ne kadar korkunç bir kadın olursa olsun, yine de...

"Bisiklete binmesini öğreniyorum..." diye birden döndü bana, "Annemin bakışlarını sırtımda her hissettiğimde, dengemi kaybeder, düşerdim!"

"Ne olmuş ki? Bu, bunda annenin ne suçu var?" Bu saçmalık karşısında kızgınlığımdan kekeliyordum, sesim hırstan öylesine tizleşmişti ki, tartışmamızı başlatan kadın, bir an dönüp, "Ne oluyoruz?" gibisinden bana ters bir bakış fırlatmıştı.

"Anlamıyorsun! Her şeyde böyleydi! Böyledir! Hep böyle! *Big Mother is Watching You!*" Kafasını hızla iki yana sallıyor, ellerini çaresizce yukarı uzatıyordu; kendini ifade edecek kelimeleri bulamaz gibiydi.

“Şunlara bak!” diye sesini alçalttı, önümüzdeki ana oğulu göstererek. “Oğlu, kadında resmen takıntı! Rahat bırak çocuğu be kadın! Kitap oku, camdan dışarı bak, örgü ör, ne bok yersen ye!.. Ama hayır... Gözü hep veledin üstünde. Gözü değilse, aklı onda... Düşünceleri hep onda... Zaten hepsi aynı kapıya çıkıyor!”

“Hani,” diye devam etti, sesini normalleştirerek, “kuantumda çift yarık kuramı vardır... Hani bakmadığın zaman ışık huzmesi aynı anda iki yarıktan da geçiyordur, ama baktığın zaman sadece birinden geçer... Annem sürekli ‘Ah, düşecek’ kaygısıyla bakmasa, düşüp düşmeyeceğimi veya düşüp düşmediğimi biliyor olmayacak ki...” Güldü. “Ben de biliyor olmayacağım!”

Durdu bir an. “‘Gözlemcinin deneye müdahalesi’ derler buna... İki olasılıktan hangisinin gerçekleşeceğini, senin zihninin belirler... Kötü olasılığı düşünürsen, o olur... Hani, ‘sakınan göze çöp batar’ gibi... Ya da, ‘anamın düşündüğü, düşman başına gibi’...”

Şaşkınlık içinde baktım yüzüne.

“Neyse boş ver, senin de kafanı karıştırmayayım!” dedi, içini çekti. “Özet olarak diyeceğim, şu: Sevgi, içeriği çok ama çok geniş bir bileşik duygular bütünü... Sadece olumlu değil, olumsuz enerjileri –ki en başta da kaybetme korkusunun yıkıcı enerjisi gelir– içinde barındırıyor. Ve insan aklı, henüz bu kocaman duyguyu yönetebilecek kadar gelişmedi... Bu yüzden, şimdilik saygı ile yetinmeli, diyorum... Evet, esas olan, saygıdır! Saygı varsa, belki adını sevgi diye koyduklarına benzer bir şeyler oluşabilir – ama *belki* diyorum bak...”

Alaylı alaylı gülümsedim. Bunu görmezden geldi, devam etti anlatmaya:

“Gezegenler, yıldızlar her biri *kendi* yörüngesinde hareket ederek denge içinde dururlar, öyle değil mi? Birbirlerinin alanlarına saygıları vardır – bak, *saygıdan* söz ediyorum. Oysa iki gezegen arasında *sevgi* bağı oluşsa, ne olur? Hemen bir artı çekim gücü oluşur... ve birbirlerine yapışırlar! Yapışınca ne olur? Doğal yörüngeleri şaşar, serbest hareket edemezler, öyle değil mi? Birbirlerini boğarlar, kısacası. Hatta, zincirleme kazalar gibi, diğer gezegenlerin de dengesini bozarlar! Toplumsal astronomi diyelim istersen, buna. Ama bu böyle!”

“Bunu ‘sevgi’ diye genellemek, çok ama çok ama çok yanlış!” diye itiraz ettim hışımla, “Her sevgi boğucu değildir ki!”

“Sevgide, alan daraltan bir çekim gücü var mı, yok mu?”

Durdum. “Belki de, ‘saygı içermeyen sevgi mi demeli?” diye sordum tereddütle.

Eliyle “geçiniz” anlamına gelebilecek bir işaret yaptı.

Sustum.

Bu adam, bir muammaydı. Bir kere, ne kadar sıcak ve güleç olursa olsun, bakışlarında ara ara derin bir hüznün, derin bir acı yakalamıştım. Şimdi sergilediği sertliği ise hiç anlamlandıramıyordum. Dahası, sanki daimi bir tedirginlik halindeydi; muavin biletlerimizi kontrol ederken, bu huzursuzluk hali daha da artmıştı. Ayrıca, bana adını söylerken o kadar tereddüt etmişti ki, çok ünlü biri olabileceğini düşünmüştüm. Ne iş yaptığını sorduğumda “orada burada” eğitimler, özel dersler verdiği cevabını alınca, kafam gene karışmış, ama daha fazla da deşmeye cesaret edememiştim.

“Neyse! Bizimkent’e vardık sayılır...”

Vardığımızı, herhangi bir tabelanın belirtmesine gerek yoktu: Yol boyunca sadece ara ara görünen, cinselliği ve aile kurmayı teşvik eden, kimisi pornografinin sınırına dayanan ‘bill-board’ların birden katmerlenmesi; ayrıca, kentin dört bir yanına yerleştirilmiş dev püskürtücülerin düzenli aralıklarla saçtığı serinletici kimyasalların ve Dosilin’in kokusu, Bizimkent’e vardığımızı zaten müjdeliyordu. Birkaç saat önceki ıslak giysi kokusunu özlemle yeniden hatırlamaya çalıştım. Bir süre sonra burnum Dosilin’e alışacak, varlığını bile hissetmeyecektim. Bir süre sonra, bu adam yanımda olmayacaktı.

“İlahi devletimiz! Şu gülünç panolarla insanları aşka meşke teşvik edebileceklerini mi sanıyorlar hakikaten?”

Sesindeki neşe, beni buruklaştırmıştı. Bu kadar mı? Bir daha görüşmeyecek miyiz? Sohbetimizden o da keyif almadı mı? Kol larımı kavuşturdum, kafamı cama çevirdim.

Otogarda nasıl bir insan ve otobüs kalabalığı.... Bağırış, kıyamet... Şoförümüz ağır ağır, dur kalklarla yaylana yaylana, Yetişen Boğa’ya tahsis edilmiş perona girdi, peronda bekleyen kalabalığı ezmesine santim kala, otobüsümüz zınk diye durdu.

Tuncay kalktı, yukarıdan eşyalarımızı indirdi.

“Bagajda çantan var mı?” diye sordu.

“Yok.”

Orta kapıya doğru ağır ağır ilerleyen yolcuların peşinden seyirtirken avuçlarımın içi terliyordu.

Bağırışan, küfürleşen, terleyen, bagajdan eşyalarını çekiştiren, itişip kakışan kalabalığı yararak kaldırıma çıktık, bir kenara çekildik.

Otogara bile püskürtücü yerleştirmişler; biz de bula bula tam altında dikildik. Kent dışından gelince, Dosilin sakinleştirici değil, insanın burnuna düpedüz saldıran bir koku gibi geliyordu; püskürtücüden gelen ritmik fış sesi ise, kentin, derin derin nefes alan canavarlarla kuşatılmış olduğu duygusunu uyandırıyordu. Ama serinletici etkisi için çok müteşekkirdim, çünkü Bizimkent gene fırın gibiydi. Yanı başımda bir kadın, elindeki bisküviyi yere düşüren küçük kızının suratına bir tokat attı, kız ağlamaya başladı. Çevreme baktım – kavga eden öyle çok insan vardı ki, Dosilin’in, amacını yerine getirmek konusundaki yeter-sizliği aşıkardı.

Göz göze geldik Tuncay’la. İkimiz de ne diyeceğimizi kestiremiyorduk.

Tepemizdeki püskürtücüye işaret etti kafasıyla: “Bileşimini biliyor musun kokunun?”

Kafamı hayır anlamında salladım. Beynim zonkluyordu.

“Söylediklerine göre sadece ölmezçiçek, sarı papatya, tarçın, oğulotu karışımından ibaretmiş, başka bir şey içermiyormuş... Ama bilemem... Devletimizin yalancısıyım...”

Kokunun bileşimi çok da umurumdaydı ya... Cevap vermeksizin baktım suratına. Söyleyecek hiçbir şey gelmiyordu aklıma.

O da hemen ayrılmaya hevesli değil gibiydi, ama sonunda isteksizce uzattı elini: “Memnun oldum...”

“Tekrar görüşür müyüz?” El sıkışırken bu soruyu hızlı hızlı soran, ben oldum.

Elini çekti. Tedirginliği, yüzünden öyle bariz şekilde okunabiliyordu ki, ancak o zaman bir kız arkadaşı, hatta belki bir karısı olabileceği aklıma geldi.

Bakışlarını yere dikerek, birkaç saniye öylece durdu. Sonra,

tereddütle, "Sen gazeteci olduğuna göre..." dedi, "Bol bol seyahat falan ediyorsundur... değil mi? Yoksa yanılıyor muyum?"

Doğru dürüst düşünmeden, "Yanılmıyorsun!" diye atıldım. Merakla baktım yüzüne.

"Ben de çok seyahat ediyorum," dedi; "işim seyahat... Hatta diyebilirim ki, hayatım seyahat..." Güldü, maceraperest bir pırıltı vardı bakışlarında. "Ama tabii," diye devam etti, daha canlı bir ses tonuyla, "seyahatleri denkleştirmek... Bilmiyorum, nasıl olabilir? Zor bir şey, sanırım."

Neden bu şekilde ağız aramak gereğini duyarlar? Neden her şey açık açık konuşulamaz?

Kaldı ki, illa seyahat sırasında mı buluşmamız gerekiyor? Aklımdan bunlar geçerken, yabancı biriymişim gibi, bir yandan da kendi sesimi dinliyordum:

"Belki denkleştirebiliriz!" demekteydi sesim, uysal uysal, "Ben oldukça bağımsız çalışıyorum, belki zaman zaman denk gelebiliriz..."

"Harika! Peki, bir hafta, on gün sonrası falan, sana uyar mı?"

Ses gene konuştu: "Uyar!"

Niçin böyle dedim? Yolculuktan nefret ederim oysa! Yolculuk demek, belirsizlik demek, bağırsak ve regl düzenin dahil, her şeyin şaşması demek –oysa ben, kendimle alakalı her şeyin kontrolümde olmasını, saat gibi tıkır tıkır işlemesini isterim–, nitekim gençlerden ve çoğu yaştımdan farklı olarak, çok şükür, her şeyim hakikaten tıkır tıkır işliyor. Birden öfkeleniyorum: Bir herifi, üstelik de bir moruğu tavlama uğruna, böylesine tavizler verilir mi? Salak mıyım ben, neyim?

Tuncay denen bu herife ben niçin, “Evet, ben yolculuk seviyorum” dedim?

Otogarda bindiğim taksi beni eve götürürken, kafamı hâlâ bu soru kurcalıyordu. Ha, yolculukları *niçin sevmediğimi* gayet iyi biliyorum, bunun nedenini açıklaması için psikologa falan ihtiyaç yok; kendimi bu konuda gayet iyi zmleyebilirim:

Küçük ocukken, kaybolmaya bayılırdım. Her ocuk gibi ben de kollarımı ileri doğru uzatıp gözlerimi kapatarak, kendi eksenimde dönmekten müthiş zevk alırdım – o büyülü baş dönmesini, odanın hangi noktasında bulunduğunu tam olarak bilememe, kendini karanlığa tamamen terketme halini hangi ocuk deneyimlemez, sevmez? Sonunda kaçınılmaz olarak bir yerlere çarpılacak, muhtemelen yere yuvarlanılacaktır, ama bunun da verdiği haz apayrı bir şeydir. Gülerek kalkılır yerden, bacadaki, koldaki morartılar hava atma vesileleridir, baş dönmesi geçince tekrar kapatılır gözler...

Evet, bu oyunu ben de çok severdim. Hangi noktadan itibaren sevmediğimi, hangi olayın bu konuda benim için bir kırılma noktası olduğunu gayet iyi biliyorum.

Ben sadece oyundaki kaybolmayı değil; ailecek kaybolmayı da çok severdim. Dedem, anneannem, ağabeyim ve ben, dördümüz yurtdişına, günlerce süren, binlerce kilometrelik bir araba yolculuğuna çıkmıştık. Bu üç yol arkadaşımın ne yazık ki bugün hiçbiri sağ değil; bu nedenle ne gzerghımızı, ne yolculuğumu-

zun tam sebebini veya kaç gün geçtiğini ne de diğer ayrıntıları öğrenebilecek durumdayım.

Ama şunları çok iyi hatırlıyorum: Akşamüstlerine doğru, arka koltukta ağabeyimin ve benim gözlerimiz kapanmaya başladılar... Hava iyiden kararmaya yüz tutup anneannem dedeme, "Haydi artık, sen de yoruldun, kalacak yer bulalım!" dediğinde, ağabeyim de, ben de bir anda cin kesilirdik. Ana yolda bir otele rastlarsak mesele yoktu, ama rastlamazsak eğlence başlıyordu: Konaklayacak bir mekân bulmak amacıyla ana yoldan ayrılmak, genellikle kaybolmamıza, kendimizi birtakım maceraların ortasında bulmamıza yol açardı.

Gecenin ilerlemiş bir saatinde, dilini bilmediğimiz bir ülkede, tozlu, ıssız yollarda ilerlerken herhangi bir yerde olabilirdik; camdan görünen tek şey, karanlıktı. Evrenin tam ortasında olmak gibi bir şeydi – ne demekse. Hele sokak lambaları yoksa, nerede olduğumuza dair bize ipucu verecek doğru dürüst bir yol dahi yoksa –ki dedem sık sık bizi böyle durumlara sokardı– o zaman her yön, bir yoldur. Yani nereye gidersen, yol – bir anlamda. Bu hiç de korkunç değildi çünkü bizler –anneannem, dedem, ağabeyim ve ben–, arabamızın içindeydik, sıcacık, korunaklı. Ağabeyime sokulurdum, o da kolunu omzuma atardı. Gözlerimi kapatırdım: Evet, evrenin merkezi olmakta bu.

Nice garip yerde dururduk, nice garip insan bize yanaşır, evlerini bize açmayı teklif ederdi! Evet, o yıllarda böyle şeyler yapılabiliyordu. Anneannemle dedem, bizi arabada bırakarak evi incelemeye gider, bize de sıkı sıkı, "Arabanın kapılarını kilitli tutun!" diye tembihlerlerdi. Gezdikleri mekânı beğenirlerse, orada geçirirdik geceyi. Düzgün bir otel bulamamamız, yollarda kaybolmamız sayesinde, bize evlerini açan ne hoş ailelerle tanışmıştık – hayal meyal de olsa, hâlâ aklımda...

Bizimkilerin gözünün tutmadığı ve bu nedenle yola devam etmemizi gerektiren hiçbir yer hatırlamıyorum. Dedem, titizliği tutup da bir mekâna "Çarşafların manzarasını gözüm tutmadı!" veya "Adam çocuklarını ne kötü azarlıyordu!" gibi sebeplerle itiraz etse de, anneannem kesin bir tonla, "Burası kismetimiz!" der, konuyu kapatırdı: Bilinmeyen güçler, o gece için bize orayı uygun görmüştü. Anneannem için önem taşıyan tek şey,

çarşafların temizliği idi –bunun için de zaten beraberimizde temiz çarşaf ve yastık yüzü bulunduruyordu–, yolculuk yapılırken bunun gerisi ayrıntıydı, önemsizdi; ne olacak, klozetleri nasıl olsa anneannem tuvalet kâğıdıyla kaplayarak kullanılır hale getiriyordu.

İtiraf edeyim, içimden hep ana yoldan ayrılmamızı, kaybolmamızı dilerdim. Bilinmeyene, “kısmetimiz”e doğru yol almak, hele de karanlıkta – bu, öyle haz veren bir duyguydu ki... Kendini kadere, olacıklara teslim etmek... Her ne gelecekte kabullenmek, hatta ona sevinçle kucak açmak, bağrına basmak gibi... O yolculuğa ait pek fazla ayrıntılı anım olmasa da, o birkaç haftanın, hayatımın çok ama çok mutlu bir kesiti olduğunu biliyorum..

Bizimkent’e döndükten dört gün sonra ağabeyim kolunu kırıp ertesi hafta zavallının cenazesi kaldırıldığında, kendini kade-re terk etmenin, kaybolmanın, belirsizliğin gerçekte ne korkunç bir şey olduğunu kavramıştım. Kim bilir, belki de ağabeyimin ölümünün travması, yolculuğa dair anılarımın ayrıntılarını bastırmış, geriye buruk bir mutluluk izlenimi bırakmış olabilir.

Her halükârda ağabeyimin ölümünden sonra, başımın dönmesine yol açabilecek herhangi bir oyun, bir daha hiç oynamadım.

“Geldik, abla...”

Evet, gelmişiz... Şoföre ücretini ödeyip indim taksiden.

Apartman yöneticimizi gördüm binaya girer girmez – zaten genelde tek onunla karşılaşırım, çünkü o ve ben, apartman-da kendi dairemize ait özel dış merdiven veya asansör yaptırtmamış iki üç kişiden biriyiz. Az ötede, sırtı bana dönük, apartman görevlisini paylamakla meşguldü; sesi apartman girişindeki epeydir değiştirilmesi gereken apartman klimasının gürültüsünü de bastırmış, çın çın çınılıyordu. Çınlamasaydı bile, koca poposu ile sıskacık, çarpık bacaklarının oluşturduğu siluetten, o olduğu hemen anlaşılırdı. Sağır olduğundan, apartmana girdiğini duymamıştı. Bu kadın, gençliğinden, ta dedemlerin zamanından beri yönetici; dedem hep, “Bu kadını nasıl lise müdürü yapmışlar?” diye şaşardı, anneannem de tabii ki “*pas devant l’enfant*” diye sustururdu onu.

Apartmanın hem bahçesine hem de antresinin sağ tarafına boylu boyunca yerleştirilmiş plastik pembe güllerin pislği ve tozu, bir de güllere okalıptüs kokusu püskürtülmüş olmasıydı, yöneticimizi dellendiren mesele. Kapıcımız, okalıptüs kokusunu indirimli satışta ucuza bulduğu, güllerin ise her gün tozunu aldığı konusunda yeminler ederken, yöneticimiz “Toz almanı istemedim ki senden; teker teker önce çiçeklere Köpürt, sonra da bütün katlara gül kokusu püskürteceksin, anlıyor musun, gül kokusu!” diye bağıırıyordu tiz sesiyle, sonra hızını alamıyor, “Her bir güle ve de yapraklarına gül kokusu, anlıyor musun?” diye tekrar tekrar vurguluyordu. Yıllardır yapayalnız, tek bir dostu olmaksızın yaşamının sonucu olsa gerek – kiminle konuşsa, lafı uzattıkça uzatırıyordu.

“Gül kokusu” lafını duyar duymaz midem kalktı. Gerçi, geriye kalmış tek tük bazı bahçelerde de olsa, henüz çiçeğin canlısına rastlanabiliyor – gene de, hakikisinden epeyce uzaklaşmışım ki, “gül kokusu” dendiğinde zihnimde artık “gül”, hatta “gülsuyu” kokusu bile değil, sadece, sözüm ona gül esansı püskürtülmüş yapay güllerin plastiğimsi kokusu canlanıyor.

Dikkat çekmemeye çalışarak hızlı adımlarla posta kutularına yöneldim. Mahallede yeni açılmış kuaförün ve köşedeki lokantanın broşürleri; bir de gazeteden, Zeyda Teyze’ye gönderilen mektupları toplayıp bana yönlendirdikleri haftalık zarf. Zarfın dar kenarını hemen ucundan yırtıp içine baktım: Üç mektup... Hiç de fena değil... Başkent’te bulunduğum şu bir iki gün sırasında, posta kutum dolup taşacak değil ya... E-posta kutum nasıl olsa daha bereketlidir...

Asansörde sırtımı duvara yaslayıp gözlerim kapalı, zarfları elimle yoklayarak az sonra bana ne gibi dünyaların açılacağını hissetmeye çalıştım. Tahminlerim hiçbir zaman tutmazdı – açılan zarfların önüme serdiği dünyalar, ne bu işe girişirken edinmeyi umduğum zengin içgörüyü kazandırır bana ne de birilerinin hayatında fark yaratarak bir tür kontrol sağlama zevkini tatırır. Gelen mektuplar birbirlerine o kadar benziyor ki...

Gene de, apartmanın, bakımı yıllardır ihmal edilmiş emektar, ortak asansörü beni yüklenmiş yukarı taşıırken, bu zarfları böyle yoklamak beni hem heyecanlandırıyor hem de ruhuma bir

tür sükûnet veriyordu. Biraz sonra itiraf odasında günahkârların vicdani muhasebelerini dinleyerek, ruhlarına şifa verecek bir Ötedinadamının içinde bulunduğunu tahmin ettiğim psikolojiydi bu. Onlar düşünmezler mi, “Acaba bugün ilginç bir öykü duyacak mıyım?” diye...

Ama bütün bunların ötesinde, kitapçılar ve yayınevleri birer birer kapanırken, birilerinin hâlâ üşenmeden oturup *bana* yazıyor, *bana* akıl danışıyor olması, dahası, çoktandır işlerliğini yitirmiş posta sistemini kullanarak bir de kâğıt üzerine mektup yazması, başlı başına bir hoşluk. Ağır ağır, sarsıla zangırdaya çıkan asansörün duvarına sırtımı olabildiğince bitıştirdim; âletin ihtiyar motorunun genizden gelen hoşnutsuz homurtusuna kulak kabartarak gevşemeye, bedenimi kavrayan titreşimlerden her zaman aldığım hazı hissetmeye çalıştım – fakat olmuyordu. Kafam, yolculukta tanıştığım adamla meşguldü.

Sohbetimizi, konuştuklarımızı kafamda evirip çeviriyordum; adamın çekik yeşil gözlerini, sevecen bakışlarını hatırladıkça içim eriyordu, ama elini elimden ani çekişini, dahası, tekrar görüşmemiz konusundaki tereddüdünü ve kendi ısrarcılığını hatırladıkça da sıkıntılar basıyordu.

En üst kata vardığında, ek bir sarsıntıyla zıncı diye durdu asansör. Asansörün sesini duyunca, Simitiko içeriden hemen miyavlamaya başladı. Ne de olsa beni her gün görmeye alışkın, iki gün yok olduğumda feleği şaşıyor.

“Dur yavrum, bırak geçeyim...” Simitiko’yu ayağımla hafif itekledim; o da hemen yol verdi; sırtüstü devrilerek okşamam için karnını açtı, beklenti dolu bakışlarını dikti bana. Sokak kapısını kapattım, çömeldim, onu okşamaya koyuldum.

Yolculukta tanıştığım esrarengiz adam beni öyle büyülemişti ki, evladımı, canım ev arkadaşımı severken bile aklım ondaydı. Simitiko dalgınlığımı hemen anlamış, ayağa fırlamış, karşıma geçerek suçlayıcı bakışlarını bana dikmişti.

Güldüm: “Merak etme, anne seni her zamanki gibi seviyor...” diye mırıldandım, ayağa kalkıp ellerimi Köpürtlemeye gittim.

Az sonra, salonumun çalışma köşesindeki kanepemde bağdaş kurmuş, ilk zarfı açıyordum – ayağımda gri eşofmanım, yanı başımdaki sehpanın üzerinde filtre kahvem ve gofret çikolatam.

Daha elyazısını görünce, nasıl bir mektupla karşılaşacağımı tahmin etmişim:

ben 20 yş bir genç kızım ve hayatımdaki aşkın benim için ilk ve son olmasını istiyorum ve şu anda hayatımdaki büyük bir aşk var ve ben ona çok aşığım ve onunla okadar mutluyumki size nasıl anlatım bilmiyorum ama arkadaşlarım bu mutluluk sürmze kaçan kovalanır diyollar ben şimdi napım aşkımı beli edersem kötümü olur aşkımızmi bozulur yoksa aşkımızı kıskanıyollarına olur teyzecim bana cevap ver bunlari düşünmekten çıldırıcım ben fatma ama bu adım gizliolmalı

Derin bir iç çektim, bir sonraki mektuba geçtim. Bunun elyazısı biraz daha muntazamdı:

Saygıdeğer Zeyda teyze hanimefendi
Bu mektubu yazarken hirstan ellerim titriyor. yıllardır oturduğunuz apartimentta bütün huzurunuzu bozan birileri tasinsa ne yaparsınız. Biz BABASEVER bir mahalleyiz herkes BABA rozeti takar haliyle biz de çok şukur ESKIDEN beri BABASEVERİZ BABANIN HEDEFLERİ gibi yaşıyoruz. BABANIN HAYATI BABANIN İLKELERİ bizim için her zaman yol gösterici olmuştur DEVLETİMİZİN menfaatine hizmeti görevimiz adediyoruz. böyle bir aileyiz Çok şukur oturduğumuz apartiment da çok iyi, yöneticimiz BABASEVENLER derneğinin kurucularından. Apartimentimizin girişinde postbokslerinin üzerinde BABANIN fotoğrafı ilk bastane beri yer almıştır ve kimse saygıda kusur etmemiştir. Komsularımızdan biri geçen ay dairesini sattı aman dedik bizden farklı birileri olmasın kime sattığınıza, dikkat edin sonuçta, gelenlerle, komşu olacağız itı var uğursuzu var. daireyi satan eski komşumuz TANRI MUSTAHAKKINI versin satarken yuzyuze bile gelmemiş. Telefonda çok efendi geliyordu sesi biz onları BABASEVER sanmıştık dedi.Yeni komsularımız geldiler çocuklarını meğer ilköğretim lisesine gönderiyorlarmış. Ötekistan asıllı olduklarını bir alınlarında yazmadıkları eksikti tiplerinden ve giyinmelerinden de göruluyordu. Hemen apartimentini toplaması için yöneticimizi aradım yöneticimiz bir çare düşünecek bütün huzurumuz kaktı der-

ler ya gelen gideni aratmasın. Ben DEVLETIME hizmette kusur etmedim huzurla duzgün insanlarla yaşamak hakkım değil mi.

Bunun da gerisini okumadım.

Üçüncüsü çok kısaydı:

Zeyda Teyze

Seviştiğimiz zamanlarda erkek arkadaşım yanımda uzanıp mastürbasyon yapıyor. Ben bakireyim hamile kalma ihtimalim var mı?

Sizi çok seven okurunuz,

Rumuz: Uykusuz Geceler)

Kaşlarım çatık, şüpheyle süzdüm elimdeki kâğıdı. İnsanların, bu tür bir muzipliği yakıştırabileceği bir yığın oyunbaz tanıdık adlarının kafada belirmesi – böyle şeyler artık ancak, eski filmlerde görülüyor. Benimse zaten küçüklüğümde bile bu tür muzip arkadaşlarım yoktu; okuldaysa herkes, öğretmenlerim dahil, lanetliymişim gibi bana mesafeli yaklaşırlardı. Kısacası, benimle dalga geçecek kimsem yok. Tekrar baktım mektuba – evet, ciddi olamazdı; imlası bu kadar düzgün biri, bu kadar cahil olamazdı herhalde. Birileri benimle dalga geçiyordu.

Elimdeki mektuplara bakakaldım.

Simitiko çoktan kucağıma atlamış, kıvrılıp uyumaya başlamıştı. Onu okşarken bir yandan da anneannemi anıyordum. Haklıymış kadın, dert yananlar karşısında suskun kalmakta... Yorum yapmanın imkânsız olduğu, kim bilir ne sorunlar dinlemiştir... Ağzını açmaması, belki de bilgeliğinin değil, çaresizliğinin sonucuydu.

Peki, ya ben? Kart açar gibi, mektupları masaya yan yana koydum. Bu mektuplara ne cevap verebilirdim ki? Yani, ne demeliydim, ne bekliyorlardı? Anneannem ne düşünürdü, nasıl davranırdı acaba?

Ya peki, Nazire Halam olsaydı? Bir zamanlar anneanne me dertleşmek için gelen bu halam, ancak, yıllarca çilesini çektiği Kenan Enişte'nin ölümü üzerine Hamiyet Halamın yanına taşınabilmişti – olgunlaşmış bir kadın olarak. Acaba Zeyda Teyze'nin yerinde olsaydı, o ne gibi tavsiyelerde bulunurdu?

Akıl danışmak için bir zamanlar anneanneme gelen kişilerin, herhalde bambaşka türde sorunları vardı... yoksa anneannem, mümkün değil bu kişilere o kadar vakit ayırmazdı.

Canım sıkıldı: Bütün ulusal gazeteler arasında, insanların akıl danışabileceği benim dışımda bir iki köşe kalmıştı, fakat bana gönderilen mektupları –dandikliklerinden dolayı– köşeme koymak içime sinmediğinden, bir süredir kendi mektuplarımı kendim oluşturmaktaydım.

Acaba gazete bu durumdan kuşkuluyor mu? Bu soru ne zaman aklıma gelse, cevabı hemen yapıştırıyorum: Bilseler, umurlarında olur muydu sanki? Artık ne, kimin umurunda?

“Gene iş başa düştü, Simitikom..” diye mırıldandım, zarif bir hareketle koltuğun kolçağına atlayan Simitiko’ya. Hafif bir miyavlamayla cevap verdi, ön patilerini içeri doğru kıvrarak yerleşti, beni yarı uykulu, yarı hayran bakışlarla süzmeye başladı.

Laptopumu çalıştırdım; sistem açılana kadar başımı Simitiko’nun sıcacık gövdesine dayadım, gözlerim kapalı, yükselen mırımlarını dinledim.

Gelen e-postaları taradı gözlerim hızla; Zeyda Teyze’ye hitaben yazılmış iki üç e-posta vardı, ama onları okumaya girişmeden önce oturdum, Zeyda Teyze’ye kendim bir mektup döşenmeye başladım:

Zeyda Teyzecim,

Köşenizi her zaman büyük zevkle okuyorum... Her zaman verilecek en zekice cevapları nasıl buluyorsunuz?

Durdum, güldüm. “Sen de... bokunu çıkarma...” diye mırıldandım, yazdıklarımın bir kısmını silerek, tekrar yazmaya başladım:

Zeyda Teyzecim,

Köşenizi her zaman büyük zevkle ilgiyle okuyorum... Her zaman verilecek en zekice cevapları nasıl buluyorsunuz?

Umarım benim soruma da yanıt bulabilirsiniz.

Ben epeydir yalnız yaşayan, 42 yaşında bir kadını. Meslek sahibi olsam da, iş çevremde kendime uygun erkek arkadaş bulmam,

çok zor. Peki ama, ben birileriyle nasıl tanışacağım? Oldukça nitelikli bir kadını, ama yeteneklerimi hep saklamak, kendimi olduğumdan daha bilgisiz veya aptal olarak tanıtmak gereğini duyuyorum çünkü özelliklerim erkekleri galiba korkutuyor.

Geçen gün bir otobüs yolculuğunda tren yolculuğu sırasında bir adamla tanıştım; çok kaynaştık. Kendim gibi olabildiğimi hissettim – karşımdakini korkutmadan. Ama adam, anlaşılan, bir mace-raperest. Maceraperest birini ben ne yapayım? Kaldı ki, hakkında hiçbir şey bilmiyorum adamın. Katil de olabilir, hırsız da... Bu tarz bir tanışma, bir yere varır mı dersiniz?

Saygılarımla,

Sevta

Yalnızkalp

Durdum... dizlerimi göğsüme çektim, başımı dizlerimin arasına gömerek gözlerimi kapattım. Biraz düşündükten sonra, ayaklarımı yere indirdim ve yeniden yazmaya başladım:

Sevgili kızım,

İşin zor; çünkü bizimki gibi, okuma alışkanlığını tamamen yitirmiş toplumlarda, erkeklerin akıllı kadına tahammülleri yoktur – hatta dediğin gibi, akıllı kadından korkarlar.

Hoşuna gidecek bir kimseyle kolay kolay tanışmadığını yazıyorsun. Sakın sen fazla müşkülpesent davranıyor olmayasın? Trende karşılaştığın bu adamla ilgili olarak yazdıklarını okuduğum zaman, biraz fazla kılı kırk yarıyorsun gibi geldi bana. İnsanın yıllarca evli olduğu birisi de katil çıkabilir veya katil olabilir; öyle değil mi? Bakarsın, bu adam hayatının aşkıdır.

Sevgiyle kal, kızım.

Zeyda Teyze

Bu cevabı yazmamla birlikte sanki üzerimden ağır bir yük kalkmıştı. Yeniden bağdaş kurdum, kafamı geriye yaslayıp gözlerimi kapattım.

Simitiko atladı kucağıma. “Kişi kendinin doktorudur, değil mi oğlum?” diye mırıldandım, gözlerim kapalı, ensesini okşarken.

Gelen e-postalarım arasından, gönderenin ismi gözüme tanıdık görünen ilk e-postayı açtım. Ve açar açmaz hatırladım – aman – tabii ki isim tanıdık! Kendi deyişiyle, “dünyanın bütün sorunlarına pipisinin ucuyla bakan” adamdandı, gelen mesaj:

merhaba zeyda

bu sana yazdığım dördüncü mektup. son iki mesajıma niye hâlâ cevap verdin bilmiyorum belki krorktun tabi belki de gazetede ki sütununda herkesin okuyacağı bir cevap vermekten korkuyorsun ama bana şahsıma bir cevap atarak cevap veremez misin. ilk mesajıma gönderdiğin cevapta bir terapist adı vermişsin ama ben senden terapist adı istemedim ki. kafası çalışan terapist mi var ayrıca kendim istesem terapist bulamaz mıyım. ayrıca belirtmiştim ki maddi nedenle terapiye gidemem ben senden sadece bana iyi gelecek beni belki rahatlatacak iki söz etmeni istemiştim sen okumuş insansın

sonuçta ben cinayet işlemiş değilim öyle değilmi. yani sna hiçmi küçükken tehşircilik yapma veya yakın akrabalarının veya öğretmeninin ırzına geçme fantezileri kurmuş birilerinden mektup gelmedi. lütfen cevapsız bırakma beni çok mutsuzum çok çaresizim

Ufff... Yüzümü buruşturdum. Hayır, ırza geçme fantezileri kurmuş birilerinden bana bugüne kadar hiç e-posta falan gelmedi. Nefret ediyorum bu adamdan. Dahası, korkuyorum ondan. Sapık! Ayrıca, bana hangi hakla ilk isimle, “sen” diye hitap ediyor?

Gerilere gidip bir önceki mesajını buldum hemen:

merhaba zeyda

hatırlarsan geçen mektupumda sana ilk gençliğimde yaşadığım sıkıntıları anlatmıştım her gördüğüm kadını ırzına geçilebilir bir varlık olarak gördüğümü daha da korkunçu heran delirip bir kadının gerçekten ırzına geçmekten korktuğumu. her kadını cinsel şişme bebek olarak gördüğümü bütün bunlardan ne kadar yıldıgımı anlatmıştım. çok şükür bunları knendi çabalarımla büyük ölçüde aşabildim enazından ırza geçme fentazilerim azaldı

ama hepten kurtulmadım ne zaman bir kadın görsem gözümün

önünde en ayıp şeyler geliyo fentazilerimi yüzümden okuyabilecekler diye yürüğüme iniyor düşüncelerimi bilseller beni nasıl aşagılıyicekleri aklıma geliyor ve çok krorkuyorum. nasıl kurtulurum bütün bunlardan. ne olur yardım edin.

Gözlerimi kapattım; bir elim hâlâ Simitiko'nun sırtını okuşuyordu. Kaç yaşındadır bu herif? Gözümün önünde önce, bizim sokağın köşesindeki dilenci gibi ihtiyar biri canlandı, "İhtiyar sapık!" diye mırıldandım, ardından, yüzü gözü sivilceli, çükü sürekli ayakta bir yeniyetme veya delikanlı. Karşılaştığı kadınların halini düşündüm, ürperdim. Kendimi teskin etmek için Simitiko'nun vücudunun titreşimlerini ve tatlı ısını kendi bedenime çekmeye, onunla bir beden olduğumu, onunla birlikte mırırladığımı zihnimde canlandırmaya çalıştım. Bu hayal bile beni rahatlatmaya yetmedi.

E-postamın "filtreler" kısmını tıkladım; adamın e-postalarını bundan sonra görmeyecektim.

Ellerimi sırtımdan tişörtümün altına soktum, kopçalarını açtıktan sonra sutyenimi, birkaç ufak manevrayla tişörtümün kol oyduğundan dışarı çektim. Memelerimin küçüklüğüne hiç aldırmadan altlarına, ayrıca sutyenime, çalışma masamın üzerindeki pudradan serpiştirdim. Bu, son birkaç yılın alışkanlığı: Sutyenimin pudralanmış kısmını uzun uzun, derin derin koklamak, aradığımı bulamasam da, bana inanılmaz bir huzur veriyor. Nurlar içinde yat, anneanneciğim.

Mırkladı, Simitiko.

Tuncay'la ikinci kez, cep telefonuna gönderdiğim kısacık mesajdan sonra karşılaştık.

Aramamıştı beni.

Şaşırmamıştım buna; zaten beklemiyordum aramasını. Daha doğrusu... Bekliyordum tabii de, arayacağını tahmin etmiyordum. Dahası, telefon açsam veya mesaj atsam, cevap verip vermeyeceğinden bile pek emin değildim. İllet olmuşum bu duruma, gene de onu düşünmekten kendimi alamıyordum. Cep telefonumu ikide birde elime alıp rehberden onun adını seçerek, işaretparmağımla arama tuşunu okşasam da, düş kırıklığına uğrama korkum öylesine büyüktü ki, arayamıyordum – ta on gün sonra, halamlarda yatıya kaldığım geceye kadar...

Güya kısa bir akşamüstü ziyaretine gitmişim halamlara. Yok sohbet, yok akşam yemeği, yok gece çayı derken, gidişatın ne olduğu anlaşıldı. Zaten arada beni yatıya davet ederler, ben de hiç itiraz etmeden, hatta seve seve kalırım onlarda; ne de olsa, onlar tek yakınlarım, tek akrabalarım.

Nazire Halamın yatak odasının köşesindeki divan, bana tahsis edilmiştir ve bu yatakta genellikle yerimi pek yadırgamam. Ancak bu kez, sıkıntılı ve zor geçirmiştım geceyi: Uyku larım zaten sorunludur, bir de Nazire Halam sürekli kımıldıyor, yatağını gıcırdatıyor, arada inliyordu; halaların her ikisi de sık sık tuvalete kalkıyordu; ayrıca gece açık bıraktıkları koridorun ışığı, sürekli gözüme giriyordu.

Sabah tam sızmışken, Hamiyet Halamın içlerinden bağırarak se-
siyle ayıldım:

“Nazire!”

Kafamı yastığın altına gömdüm.

“Nazire, uyandın mı!”

Sıçradı, zavallı Nazire Halacığım. Haklıydı da: Zurnanın en
tiz notası insanın kulağının dibinde üflense ancak böyle irkile-
bilinir, bir uyanış ancak böyle ani ve nahoş olabilirdi. Hafif in-
leyerek yastığına sokuldu o da, – ben de kendi yastığımın altın-
dan, gözlerim yarı kapalı, olanları izleyebiliyordum. Zavallı Na-
zire Halamın canı belli ki hâlâ uyku çekiyordu, ama zorladı ken-
dini, yatağında bir dirseği üzerine hafif doğrulmaya çabaladı.

Önüne konmuş bir çorbayı tadar gibi hafiften ağzını şapır-
dattı. “Kupkuru...” diye kendi kendine homurdandı, yüzünü bu-
ruşturarak, “Ne kötü... Sular mı yapıyor bunu?..”

Yatağın içinde oturdu, sırtını yastığa yasladı. Elini göğsü-
ne koydu, yürek atışlarının yavaşlamasını bekler gibiydi. Ben-
den yana baktı. Kafamın yastığın altında olduğunu görünce, hiç-
bir şey duymayacağıma hükmetmişti ki, bağırma hazırlığı içinde
gözlerini sıkıca yumdu, derin bir nefes aldı ve açtı ağzını:

“Uyandım, abla!” diye bağırdı.

“Bet...” diye mırıldandı sonra kendi kendine, “çatlak çatlak...
karga, resmen...”

Zavallı Nazire Halacığım! Gençliğinde sesinin güzelliğiyle
nam salmış birinin, artık kendi sesinden nefret etmesi, çok acı
olsa gerek... Zaman zaman, bazı özel, çok neşeli anlarında ne za-
man kendini kaybedip bildiği bazı şarkıları söylemeye heveslen-
se, kendi sesini duyar duymaz susuveriyor.

Bir keresinde de yakınmıştı: “Kızım, demek ses de ihtiyar-
lanmış. Tanrı’nın gücüne gitmesin ama, ne olurdu ki sanki, insa-
nın hiç değilse sesi genç kalsa?”

“Nazire, uyandın mı!”

Bu kez daha derin, daha bıkkın iç geçirdi.

“Dur bakayım... bir hatırlayabilsem...” diye konuşuyordu
kendi kendine. Kafasını arkasındaki yastığa dayamış, gözlerini
sıkı sıkı yummuş, buruşuk, incecik ellerini dua eder gibi iki yana
açmıştı; “Dur... dur... rahmetli anneciğimi gördüm... Gene tehli-

ke var ve kaçmamız gerekiyordu... Mine de var... ama şimdiki yaşımda.... Anneciğim ona elbise dikiyormuş... Kaçmak icap edince ben şaşırılmışım hangisiyle alakadar olacağımı... Ne tuhaf, ben de Mine'yle akranmışım... gencecik... kıvrıklarında filan. Ah, anneciğim Mine'yi görseydi ne çok severdi, nurlar içinde yatsın... Biri daha vardı... çok tanıdık biri.... sanki akrabalarından... kimdi o... Allah Allah... delireceğim... bir erkekti..."

"Nazireeee!"

Nefret ediyorum, odadan odaya bağırılmasından. Anlaşılan, Nazire Halam de nefret ediyordu: "Cevap versen bir türlü, vermesen bir türlü..." Mırıltısında artan bir kızgınlık okuyordum.

Kafasını yastıktan doğrultarak gene sesini yükseltmeye çalıştı:

"Uyandım abla..."

"Nazire, uyandın mı Nazire?"

Artık iyice ayılmıştı. Elleriyle kulaklarını tıkadı. Homurdandı gene kendi kendine: "Nankörlük etme... Şükür Tanrıma, hâlâ bu kadar iyi duyabildiğime şükür..."

"Nazireeee!"

Ağzını açtı, tekrar kapattı. "Hay yelloz, üst kattaki uyuzlar olmasa, alırdın cevabını..." diye söylendi bu kez de.

Ağzını birkaç kez açtı, kapadı. Bu hareketinin de anlamını çok iyi biliyordum. "Eskiden, kızginken dişlerimi birbirine ne güzel çat diye çarpardım... şimdi o da yok..." demişti bir kere sinde.

"Nazireeee!"

Gözlerini yumdu Nazire Halam, ellerini yumruk yaptı ve sıkıca yellendi. "Buna da şükür Tanrım..." Tekrar yellendi. "...hele buna şükür..."

Yan dönerek, bir eliyle belini destekleyip temkinlice doğruldu, sıksa bacaklarını aşağı sarkıttı (Doktor Osman Bey'in tembihlediği gibi...), ayaklarını ileri geri hareket ettirerek doğru terliği doğru ayağa geçirdi, sonra yavaşça, her hareketinde vücudunun eklemlerini yoklaya yoklaya, dikkatle ayağa kalktı. "Nazire'ymiş... Nazireler götürsün seni, e mi... Tanrım, ben de mi bunun gibi olacağım, tövbeler olsun! Şimdiden al canımı, daha iyi!"

İki büklüm duruyordu, doğrulması birkaç saniye sürdü.

Benden yana döndü birden, kafamı örten yastığa şüphe dolu bir bakış fırlattı. Birkaç saniye bekledikten sonra, gerçekten de derin uyuduğuma hükmetmişti ki, iki eliyle belini destekleyerek, hafif inledi. Zavallının romatizmaları azmış olmalıydı, dizleri ağrıyordu, her yanı tutuktu – dahası, ortalığı bir anda hâkimiyeti altına alan kokuya bakılırsa, hâlâ gazı vardı.

“Nirvanuuuuu...”

Yastığın altında gözlerim fal taşı gibi açıldı. Bu adı ilk kez mi duyuyorum? Ne saçmalık! Bir şekilde bilmiyor muyum, hem de çocukluğumdan beri, doğduğunda Nazire Halama takılan adın bu olduğunu? Aile içinde seilmeyen bir konu – bu nedenle ad meselesini nadiren aklıma getiriyor, hiçbir zaman üstünde düşünmüyordum. Ama halama somut olarak bu adla seslenildiğini ilk kez duyuyorum – ve bu bende ufak bir şok yarattı. Hani, muğlak bir bilgi karşınıza kanıtlarla çıkınca ilk kez karşılaşmış gibi olursunuz... onun gibi.

Nazire Halam bu hitaba şaşırmış görünmese de, irkilmiş, artık tamamen ayılmış, yüzü kıpkırmızı kesilmişti. Yatağıma doğru gene kaçamak bir bakış fırlattı:

“Başımıza gelenler...” diye homurdandı gene kendi kendine, “Haydi oradan, bilmemne’nin Öteki’si... Nirvanuş, ha? Kendini böyle kaybedecek, bu kadar kızacak ne var? Böğürme yahu, boru gibi sesinle, kurbanlık danalar gibi böğürme, şurada kız duyacak, hatta komşular duyacak. Geliyoruz işte! Bir şey değil, inme gelecek kadına, inme...”

Durdu; solgun, zayıf yüzü öfkeden bir anda kıpkırmızı kesilmişti. Bana yeniden kaçamak bir bakış fırlattı, yeniden gözlerini kapattı, yeniden ellerini yumruk haline getirdi, yeniden yelendi.

Kulak zarımda tam bir makineli tüfek gibi yankılanan ve umulmadık şiddeti karşısında sıçramamak için kendimi zor tuttuğum gaz patlaması, keyfini sanki biraz yerine getirmişti.

Suratımı buruşturdum. Halalarımın bu daimi yellenme haline hem sinir oluyorum hem de yaşını başını almış iki hanımefendinin böylesi bir rahatlıkla bu kadar kaba davranabilmele-ri, beni çok şaşırtıyor – yakıştıramıyorum, ayıplıyorum açıkçası. Anneannenim veya dedemin bir defa olsun uluorta yellendiğine

tanık olmadım, tuvalette bile ses çıkarmamaya gayret ederlerdi. Halalarımın bu inanılmaz teklifsizliği, benim için daima bir spekülasyon konusu olmuştur. Sebebinin psikolojik olduğunu düşünüyorum: bu kadar farklı iki karakterin, kız kardeş de olsalar, aynı evi paylaşmak zorunda kalmaları, kim bilir içlerinde nasıl bir isyana yol açmış olmalı... Nazire Halamın osuruğunun maki-neli tüfek sesini andırması, tesadüf olmasa gerek.

Nazire Halam, Zercinyan'daki tapınağı gösteren tablonun altındaki şifonyerinin üzerinde, kolonyanın ve talk pudrasının yanında, benim küçükken elişi dersinde işlediğim kanaviçe örtü-cüğün üzerinde duran, üzerinde kocaman harflerle "Pipralex" yazılı pembe plastik çalar saate baktı: "Yedi buçuk..."

Kaloriferi yokladı; "Hay cenabetler!" diye homurdandı, ka-loriferin yanındaki sandalyenin üzerinde katlanmış, orası burası topraklanmış kalın yün bordo hırkasını sırtına geçirdi, terlik-lerini sürüye sürüye odanın kapısına doğru yol almaya başladı.

Ablasının görüş alanına ne kadar hızlı girerse kendisinin de, konu komşunun da o kadar çabuk huzura ereceğini biliyordu. Adımlarını elinden geldiğince sıklaştırdı.

"Hiç değilse kulaklarım hâlâ duyuyor, maşallah!" diye söy-lene söylene gitti.

İnsanlar ihtiyarlayınca, düşünmekle konuşmak arasındaki farkı algılayamaz hale mi geliyorlar? Artık tamamen uyanmış-tım, içeriden gelen konuşmaları dinliyor, koridorun öte tarafında olup bitenleri, gözümün önünde gerçekleşiyormuşçasına renkli bir şekilde canlandırabiliyordum zihnimde...

Tam vaktinde varmıştı Nazire Halam salona: Hamiyet Ha-lam bu defa bütün gücünü sesine verebilmek için sadece gözleri-ni sıkıca yummakla kalmamış, o da yumruklarını sıkmış, ataca-ğı yeni naraya odaklanmıştı. Tam derin bir nefes alıp gençliğin-de geçirdiği yüz felcinin bir yana hafif kaykıldığı ağzını da ko-caman açmıştı ki, Nazire Halam can havliyle kendini yanındaki koltuğa attı, neredeyse ablasının kucağına düşecekti.

"Ne bağırıyorsun be abla, ne bağırıyorsun yine, ne selam, ne sabah!"

"Kulakların sağır mı, Nazire, ha? Sabahtan beri kaç saattir çağırıyorum seni, duymuyorsun..."

Gayri ihtiyari gülümsedim; eminim Nazire Halamın da dudakları yukarı kıvrılmıştır. Elimi uzattım, yatağımın yanında ki taburenin üstünde duran, yatmadan önce pudraladığım sutyenimi koynuma aldım, bir iki kokladıktan sonra kendimi keyfe teslim ettim.

Derin bir iç çekti Nazire Halam, şimdi dik dik bakıyordur ablasının suratına.

“Haplarını aldın mı, ablacım?”

“Sigaram bitmiş,” diye sürdürdü Hamiyet Halam, “şu dördüncü çekmecedeki olacaktı bir paket, oradan bir versene...”

Kafamı kaldırdım yastıktan. La havle! Bunun için mi kadıncağızı ta yataklardan...

“Abla, sabahın bu saatinde... hiç doğru değil, biliyorsun...”

Zavallı halacığım... Aklından geçenleri tahmin edebiliyordum – o kadar çok duymuşluğum var ki... “Evin prensesi hep ablamdı. ‘Ablan gibi olamadın.’ Yeni giysiler hep ona alınır... bir dediği iki edilmeyen hep oydu. O kadar yalvardığım halde, eskici de gördüğüm işlemeli, pembe dantelli etek bana alınmamış, ona alınmıştı – üstelik dükkânda iki tane olmasına rağmen! Haksız da sayılmazlardı belki – oğlan çocukları gibi toz toprak içinde azan kimdi? Ağaç tepelerinden inmeyen? Dizlerinden hiç kabuk eksik olmayan, genç kızlığında ‘tiyatrocu olacağım’ diye evden kaçan, üstüne üstlük yobaz bir yöngösterin oğluna, Kenan’a aşık olup dünyanın en aptalca evliliğini yapan? Ya sonunda ortada kalıp sığıntı gibi ablasına...”

Bu düşüncelerin yarattığı öfke, gene canlandırmıştır onu, eminim. Kendisinden umulmayacak bir kıvraklıkla ablasına sırtını döndü... adımlarını duyuyorum... gidip çekmecedeki sigarayı, belinin tutuk oluşuna ve ağrısına aldırmamaya çalışarak ağır ağır eğildi, abartılı, kaskatı bir reverans eşliğinde önündeki sehpayı şık bir şekilde konurdu paketi: “Al sigaranı, men-debur!” diye homurdandı.

“Buyurunuz madam, buyurunuz kontes hazretleri...” dedi yüksek sesle.

Gene gülümsedim, sutyene sokuldum.

Sitemkârca bakıyor ona ablası; limon küfü rengindeki damarları pırtlamış, kırmızılı kahveli benlerle bezeli elini uzatıyor;

kemikli parmaklarıyla sigarayı tahta ağızlığına takıyor, gözünü kardeşinden hiç ayırmaksızın çakmağıyla sigarasını yakıyor. Bir-birlerini düşmanca süzüyorlar.

“Sen hiç büyümeyeceksin, değil mi? Bir de uzatıversene şuradan kolonyayı...”

Gözünü ablasından ayırmadan ve vakur duruşunu hiç bozmadan, kolonyayı gene gıcırtılı bir reverans eşliğinde uzatıyor ona.

“Terbiyesizleşmeye gerek yok. Bir de gazete...”

Gözlerini kısarak ona sonunda öyle bir bakış bakmış olmalı ki Nazire Halam; ablası, ileri gittiğini hemen anladı ve sesini yumuşattı:

“Haydi, Nazire... Ben de çayı koydum sabah... Çay hapı değil, ha... Bir zamanlar şeyin getirdiği o güzel çaydan yaptım, Mine’nin şerefine... Hani, pırıltemiz suyla yapılmış doğal çay... Demlenmiştir şimdiye... Hem, sana bugünkü Zeyda Teyze’yi okurum... Bakalım bugün gene neler var...”

İşte bunu duyunca, yüksek sesle gülmemek için zor tuttum kendimi: Benim, yani çoluk çocuk muamelesi çektiği kendi öz yeğenin, müptelası olduğu Zeyda Teyze olduğunu öğrense, ne yapardı acaba? Hatırlamaya çalıştım – sahi, bugünkü gazetede hangi yazım çıkacaktı? Doğrudum yatakta.

Sessizlik... Nazire Halam, ablasını eminim kuşkuyla süzmektedir, nedense cevap vermedi ona. Elleriyle belini destekleyerek sokak kapısına doğru ayaklarını sürüye sürüye yöneldi. Kapının üzerindeki kilidi açmaya koyuldu, epeyce kurcaladıktan sonra kapının kilitli olmadığını fark etti. Dışarıda asılı duran eprimiş sepetin içinden gazete ve ekmeği aldı.

Gene mırıldanıyordu: “Yoksa ben de mi bunuyorum? Gece kilitlememiş miyim kapıyı? Yoksa kapıcıya para koymayı da mı unuttuk? Ablama sorayım...”

Kapıcının gür sesiyle irkildim yatağımda: “Teyze! Hani para? Mani, mani! Ekmek, gazete ha? Mani? Var mani?” Bu sırada herhalde, işaretparmağıyla başparmağını birbirine sürtüyordu.

“Aaaa! Korkuttun beni, Salih Efendi... Günaydın... Ben de tam, para koymayı mı unuttuk diyordum... Çok özür dilerim...”

“Mani akşam koymak? Anladın mı? Mani, yani para... Biz de işimizi çabuk bitirmek, hı?” Nasıl bir bağırmadır bu?

“Çok haklısın, Salih Efendi, çok özür dilerim...”

Birden göğsüm sıkıştı: Evet biliyoruz, insanlar bu dile ya-bancılaştılar, herkes zaten yarım yamalak konuşuyor... da bu öküz, kaç senedir halalarımın bilhassa böyle konuşuyor. İhtiyar olunca bunak mı olunuyor? Yoksa bu da mı Ötekilik meselesiy-le ilgili?

Peki ya halalarım, niçin dışarı karşı hep böyle ezikler? Ha-lam hâlâ mır mır mır, Salih Efendi'den özür üstüne özür diliyor-du. Niçin, “Ben sağır değilim, aptal değilim!” diyemiyor? Ezik olan, sadece halalarım mı? Dedem, anneannem... Bizler! Kendi-mi bildim bileli işte buna tanık oldum: Okulda, bankada, sokak-ta... çok farklı, hep alttan alır bir ses tonları vardı ve bu ses tonun-dan nefret ediyordum. Ancak evde, kendileri gibi olabiliyorlar-dı. Acaba bu durumun farkında mıydılar? Ya... ya benim de ses tonum öyleyse?..

Sokak kapısı kapanmış, öküz herif defolup gitmişti. Gene kıstım gözlerimi: Nazire Halamın, gazetenin orta sayfasını alış-kanlıkla ablasına uzatışını, geri kalanını da onun yanındaki kol-tuğa, –kendi koltuğuna– koyup kahvaltı tepsisini hazırlamak üzere mutfağa seğirttiğini gözümün önüne getirdim. Kapıcıyla karşılaşmasından sonra Nazire Halamın enerjisinin düştüğünü, bir şekilde sindiğini, üzerine gene tuhaf bir mülayimlik hali gel-diğini tahmin ediyordum. Derin bir iç çekmişim, gayri ihtiyari.

Mutfaktan tabak çanak tıngırtıları geliyordu. Gövdesinde-ki solgun sarılı pembeli gül çıkartmaları ve ağzını bir zamanlar kuşatan simli halka silinmiş, kim bilir ne zamandan kalma çay lekeleriyle kaplı, yumurta kabuğu rengindeki porselen demliğin kapağını kaldırıyordu. Uzakta da olsa, mırıltısını duyuyordum:

“Demlenmiş... mmm... misler gibi... gerçek çay... eski çaylar gibi... çok şükür, çok şükür... Ama ah işte... garibin burnu koku almıyor ki... ah zavallı ahhh... ah ahhh...”

Böyle işte, Nazire Halam... Ona o kadar zulmeden ablasına bir de acır...

İçimden ona doğru sıcacık bir şeylerin aktığını hissettim... ama yataktan kalkmak, ona yardım etmek hiç gelmedi içimden.

Bocaladığını biliyordum –hangisini önce yapayım: Çayı mı bardaklara koyayım, bardakları tepsiye mi yerleştireyim, ekmeği mi keseyim, peyniri mi buzdolabından çıkarayım?– ve bu karsızlıkları nedeniyle kahvaltı tepsisini hazırlaması belki on beş dakika sürecekti. Ama gene biliyordum ki bu süreci hızlandırmak için benim yapabileceğim hiçbir şey olmadığı gibi, Nazire Halam neye el atarsam müdahale edecek, sonunda ben sabırsızlanacak ve sinirleneceğim.

Böylece rahatlamış olarak yumuldum çarşafa tekrar, içeriden gelen sesleri dinlerken, olup bitenleri gözümün önünde canlandırmaya devam ediyordum. Heyecanla beklediğim an, gazete okumaya başlayacakları andı. Şansım yaver giderse, Zeyda Teyze'yle ilgili bir iki yorum duyabilirdim.

Nazire Halam, tepsiyi koltukların arasındaki sehpa niha yet yerleştirdiğinde, Hamiyet Halam ölüm ilanlarına çoktan göz atmış, oturduğu yerde birazcık sızmış, sonra da Zeyda Teyze'nin sayfasına geçmiş olmalı. Zeyda Teyze'yle işi bitince tekrar ölüm ilanlarına dönecek, bu kez işin tadını çıkara çıkara, ilanları daha ayrıntılı bir şekilde okumaya başlayacaktı. Bayılıyordum halamı izlemeye; onun ölenler, ilanı verenler ve ilanın kendisi hakkındaki homurtularını dinlemeye.

Ama bu sabah durgundu Hamiyet Halam. Sessizlik o kadar uzadı ki, benimle ilgili kaş göz işaretleri yapıyor olabileceklerinden şüphelendim.

Kafamı tam çıkaracaktım ki çarşafın altından, Hamiyet Halamın seslendiğini duydum:

“Hay Allah kahretsin! Ben de diyorum, niye bu gazete böyle değişik görünüyor... Ayol, kapıcı yanlış gazete getirmiş!”

“Aa! Hay Allah! Gidip değiştirsin mi, söyleyelim mi, abla?” Nazire Halamın sesinden, bu konudaki isteksizliği anlaşıyordu.

“Boş ver, bugün de böyle idare edelim...” Hamiyet Halamın sesi düşünceliydi, “Bak! Dediymdim sana; dağadamlara gene af çıkardılar, barış dönemi başladı, ölümler şıp diye kesilmiş!”

“Yaa! Ne güzel haber! Ama bunu ben de söylüyordum abla hep... dağadamların savaşmak istediğini düşünmek zaten abes...”

“Askerin canı var da onların yok mu? İnşallah barış sürer... İnşallah devlet gene bir bahaneyle oralara tekrar saldırmaz...”

“İnşallah...”

Bir süre sessizce gazete okudular... Derken Hamiyet Halamın gene sesi yükseldi: “Hay Allah bak, bugünkü Zeyda Teyze’yi kaçırdık... Hoş, Zeyda Teyze çok değişti son zamanlarda... Daha geçende sinirlenmişim hatırlarsan –neydi o öyle, trenlerde adam tavlamlar, herkes zaten zıvanadan çıkmış, sen tut, güzel yazılar koyacağına, böyle mektupları yayınla...”

“E ama ne yapsın abla, o da gelen mektupları koyuyor, mecburen. Demek ki gençler böyle şeyler yazıyorlar... İhtiyarlar yazacak değil ya sorunlarını...”

“Niye yazmasınmış? Toplumun yarısından fazlasını artık bizler oluşturmuyor muyuz? Her neyse! Bak, bu gazetede bir Feyza Abla varmış... Dinle bak...”

Hamiyet Halam, kart erkek sesini andıran kalın sesiyle, sözümona “saf genç kız sesi” taklidi yapmaya çalışarak okumaya başladı – arada da kendi sesiyle yorumlarda bulunuyordu:

“‘Canım Feyza ablacım benim, ben 22 yaşında yedi yıldır evli bir kadının’ [Vah vaaaah, evlendiğinde bu daha altını dolduruyormuş ayol!] ‘üç de çocuğum var’ [İyi bok yapmış]. Kocamla deliler gibi âşıktık kendisi bir şirkette müdür yardımcısı çok şükür maddi sıkıntımız yok. Ama çocukları çok fena dövüyor. Üç ay önce beni de dövmeye başladı. Önce seyrek ve hep arkasından özür diliyordu, tövbeler yeminler ediyordu. Ama şimdi artık her gün hem çocukları hem de beni dövüyor. Geçen hafta iki dişimi kırdı, ama isteyerek değil. Benimle zorla ilişkiye giriyor ve çok canımı yakıyor, bu da yeni başladı. Aslında çok iyi bir insan ve bu dayaklar olmasa, mutlu yuvam yıkılsın istemiyorum. Bir komşum, psikologa gitsin dedi ama kocam, ben deli miyim, diye bana çok kızdı. Ne yapayım?”

[Evvvet, bakalım Feyza ablamız ne buyurmuş]: ‘Yavrum, güzel kızım, kocanın iyi bir insan olduğunu söylüyorsun; bu durumda yuvanı yıkmak istememekte çok haklısın. Hem üç tane de güzel evladın varmış, yazık değil mi onlar babasız kalırlarsa? Ayrıca altı yıl da az süre değil, bu kadar zaman sıkımuşsun dişini, bence bu, onu çok sevdiğini gösterir yavrucuğum. Kocanın yaptığı elbette hoş karşılanmamalı, ama bence senin gibi akıllı bir kadın onu güzellikle yola getirebilir. Ona,

yaptıklarının okumuş bir erkeğe yakışmadığını, sonra çocuklarının ileride problemlı olabileceklerini uygun bir dille anlatırsan, eminim anlayacaktır yavrum. Unutma, tatlı dil, yılanı deliğinden çıkarır. Erkekler genelde psikologa gitmek istemezler, o durumda psikologluk yapmak eşlerine düşer. Yuva-yı yıkmak kolay, yapmak zordur ve unutma ki yuvayı dişi kuş yapar. Ona anlayış göstererek kocanı yola getirebileceğinden eminim evladım.”

Bir haşırtıyla gazeteyi kenara fırlattı Hamiyet Hala. “Şaka mı bu?” diye haykırdı, “Feyza Ablâ hakikaten bunları yazmış! Kafayı yemiş kadın!”

“Ne var, yoksa hanımefendi yine her zamanki gibi, beğenemediler mi?” Nazire Halamdan duymaya alışkın olmadığı acılı, öfkeli bir sestir bu; gözlerim bir anda koskocaman olmuştu.

Sinirle kaptı gazeteyi tekrar Hamiyet Hala: “Şuraya bak!” Hışır hışır Feyza Ablâ sayfasını yeniden bulmaya çalışıyordu, “Bak şuraya! Bu yazıları deminden beri düzgün okuduğuma al-dırma; toparlaya toparlaya, ne dendiğini tahmin ede ede okuyordum; Feyza Ablâ’nın bile imlasını bir görsen! Ondan sonra da, niçin halkımız konuşamaz hale geldi? Düzgün yazmasını yıllardır doğru dürüst beceremeyen, zaten de yüz kelime etrafında konuşan bir toplumun, giderek konuşmayı tamamen beceremez hale gelmesinden daha tabii ne olabilir, ha? Ayrıca, Feyza’nın şu tavsiyelerine bak – geri zekâlı karı!”

“Kolaysa sen yap Feyza Ablâlık da görelim bakalım!” Nazire Halamın öfkeden sesi tizleşmişti: “Kolay mı âlemin yükünü taşımak? Ne deseydi yani? Polise git mi deseydi? Git bir tokat da oradan ye; evden kaç mı deseydi? Oropsu ol mu deseydi? Git, ablanın evine sığın mı deseydi? Kadın üç veledi sıralarken Feyza Ablâ’ya mı sorup izin almış da şimdi ona akıl danışıyor? Feyza Ablâ ne yapsın, ortalıkta böyle şapşallar dolaşırken?”

Uzun bir sessizlik oldu. Ben çoktan cin kesilmiş, yataкта dimdik oturmaktaydım. Nazire Halamın bakışlarındaki muhtemel kırgınlığı hayal bile etmek istemiyordum. Hamiyet Halam-sa muhtemelen dönmüş, kardeşinin yüzünü uzun uzun, düşünceli düşünceli inceliyordu. Nitekim sonunda konuştuğunda, sesinde kızgınlıktan eser kalmamıştı:

“Haydi Nazire, git, tazele şu çayları, sonra da altını kapat ocağın. Şu kıtlıkta sıvı israf etmeyelim... Ama önce şu televizyonu aç; MutluTV 4’te birazdan benim program başlar... Kaçmış saat... Aa – dokuzu çeyrek mi geçiyor! Olmuş mu o kadar?”

Nazire Halam televizyonu açtığında çoktan giyinmeye başlamıştı. Teatral bir erkek sesi konuşuyordu şimdi de:

“Her yerdeler... Kuşatıyorlar memleketimizi... Her yerdeler... Sardılar bizi... Bizistan ordusunun sana ihtiyacı var... Bizistan’ın yarını...”

“Tanrı aşkına çevir şunu! Sana MutluTV 4 dedim, 3 değil...”

“Tamam abla, tamam...” Nazire Halam hemen, MutluTV 4’ü bulmuştu.

“Mutluluk... Mutluluk hapiyla, bütün dertlerden kurtulduğunuzu göreceksiniz... Mutluluk hapi... Mutluluk hapi... Suyu, susuzluğu ebediyen unutturacak özel formülüyle...”

Bu reklamı iyi biliyordum. Bu sözler okunurken, mavi sularla dolu bir yüzme havuzunun kenarında kahvaltı eden, yüzleri gülen bir aile belirliyordu. Herkes pembeler içindeydi; babanın gömleği, pantolonu bile pembeydi. Sofranın üzerinde ise, tepesine kadar pırıltemiz suyla ve buzlarla dolu üç kocaman sürahi görünüyordu.

Reklamlara bayılıyorlardı, niyeyse.

“Bu haptan edinmek gerek...” diye mırıldandı Nazire Halam, “baksana ne diyor; dertlerimizden, susuzluk hissimizden kurtulurmuşuz... Belki yaşam kolaylaştırma haplarından daha etkilidir... Belki Dosilin hapından da daha etkilidir...”

“Kızım, sen hiç mi Gizliradyo dinlemiyorsun?” diye payladı onu Hamiyet Halam. Radyo dinlediği, özellikle vurgulamak istediği ve çok önem verdiği, hassas bir meseleydi, çünkü bu konuda aralarında gizli bir savaş vardı: Nazire Halam, kulakları daha iyi duyduğu için, radyo dinleyebiliyor olmayı Hamiyet Halam üzerinde bir üstünlük sayıyor ve intikam duygusu depreştiği zamanlarda, bu ayrıcalıklı konumunu bir yolunu bulup mutlaka ablasına hatırlatıyordu. Aralarında zaman zaman, “Sen şu müziği duyabiliyor musun?” “Sende sağırılık başladı” türünden tartışmalar oluyordu.

“Mutluluk hapi tabii ki daha etkili!” diye devam etti. “Ama

Dosilin gibi bedava dağıtılan, hatta artık tepemize bütün gün fıs fıs püskürtülen bir şey değil, parayla satılıyor! Ayrıca da bu, düpedüz soygun! O haplardan zaten çoktan içme suyumuzla kattılar da haberimiz yok... Susuzluk hissi senin kafanda, anılarında... Niçin azıcık sıvıyla bütün gün, hiç susmadan idare edebiliyoruz? İntihar haberleri niçin azaldı sanıyorsun?"

"Aman abla, ne katıyorlarsa katıyorlar... Bunları takip etmeye yeli yıllar oluyor..."

"Hayret..." diye konuyu değiştirdi Hamiyet Halam, "program çoktan başlamış... Nasıl kaçırdık başlangıcını..."

"Allah Allah!" dedi Nazire Halam, "Nasıl olur bu? Ben kalktığımda saat yedi buçuktu... Zaman ihtiyarlayınca süratli geçiyor derler de, bu kadar mı süratli geçiyor?"

Boş bardakları tepsiye koyup mutfağa yollandı. Biraz sonra, ben pantolonumun fermuarını çekerken, mutfaktan çıktı.

"Ne o, kız? Ne bu surat?"

"Sorma abla... Çeyrek çaydanlık su koymuştum ateşe, altını da iyice kısmıştım, yemin ederim daha beş dakika oluyor, ateşin... Şimdi bir gittim ki canım sular buharlaşmış; çaydanlık az daha yanıyormuş..."

"Demek ki yeterince su koymamışsın... Sen de iyicene pinti oldun... Daha benim dünkü su kotam duruyor, unuttun mu?"

"Yeterince su koymuştum abla, vallahi koymuştum diyorum, çeyrek çaydanlık... Minemiz misafirken tasarruf mu ederim, bunun lafı mı olur? Hay Allahım... Suyu buharlaştırmak... Böyle bir israf... Tanrı affetsin beni. Bakalım Su-Kredi kartıma nasıl yansıyacak..."

"Su-Kredi değil, Sukretkart! Hâlâ öğrenemedin!" Hamiyet Hala, sesini alçattı: "Mine hâlâ uyuyor mu? Yahu, böyle yabani-lik olur mu? İnsan bir kalkar, bir yardımcı olur kahvaltının hazırlanmasına... Bir sohbebe katılır..."

"Abla, şşş..."

"Ne şşş, haksız mıyım? Ama bu kız hep yabaniydi; hata rahmetli ağabeyimde... Öksüz diye sürekli şımarttılar. Çocukken de bencildi, hep kendiyse doluydu. Haza prenses oldu çıktı..."

"Abla..."

"Ablası var mı? Sen de biliyorsun! Ne doğru düzgün arka-

daşı oldu, ne evlenebildi, insanlardan bucak bucak kaçar; gazeteciyim der, ne yaptığı Tanrı bilir...”

“Abla...”

“Amaaan...” Hamiyet Hala’nın eliyle boş versene anlamına gelecek bir hareket yaptığını biliyordum; küçük yaştan beri içilen sigaraların erkeksileştirdiği sesiyle hafif alaylı, çarpık çarpık güldü ve sigarasının dumanını umursamazca üfördü.

Konunun devamını getirmemelerine çok ama çok sevindim, çünkü bu tür suçlamalar duymak beni çok rahatsız ediyor, ayrıca devamı gelseydi neler konuşacaklarını artık ezbere biliyorum:

Nazire Halam beni savunmak için, “Sanki sen evlenmek istedin mi ki, abla? Sanki sen çok mu hevesliydin?” diye ateşli ateşli soracaktı. Hamiyet Halam da malum tirada başlayacaktı: “Mine’nin durumuyla benimki aynı mı? İsminden, soyadından, artık kimse onun soyunu sopunu tahmin edemez, o artık Ötekiya mensubu değil; onun önüne artık kocaman bir peynir tabağı sunulmuş; benim zamanımda çok mu seçenek vardı? Biz diğer peynirlere bakamazdık bile, tek bir peynir çeşidi arasından seçmek zorundaydık... Mutsuz da olsak, mecburduk buna! İşte bak, sen yasak peynirden seçtin de ne oldu... Marifet miydi seninkisi? Haydi adam Beriki olsaydı, hiç değilse sadece din farkı olurdu... Halbuki sen tutun...” Burada Hamiyet Halam derin bir nefes alır ve sonunda patlardı: “Ne biliyordun ki karşındaki adamın dedesi senin dedenin katili mi, değil mi?” İş bu aşamaya geldiğinde halaların ikisi de seslerini yükselterek tartışmaya koyulurlar, Nazire Halam “O halde kan davalarını haklı mı görüyor-sun?” diye sorar, Hamiyet Halam, “Ne alakası var!” diye cevap verir; ben kendimi Nazire Halamdan yana tavır koymaya mecbur hisseder, ama bu durumda da, önümde geniş bir evlenilecek erkek seçeneği bulunduğunu kabul etmiş durumuna düşerdim; bu böyle, dozu hızla artan bir asap bozukluğu şeklinde sürüp giderdi...

Tuvaletteki işlerimi olabildiğince acele halletmeye çalıştım. Halalarımın tuvaletinden iğreniyordum çünkü sidik kokuyordu; klozet kapağının üzerindeki –ovalansa da çıkmayan– sarı lekeler midemi bulandırıyor; kullanmadan önce klozete mutlaka –anneannem usulü– klozet kâğıdı döküyordum. Ayrıca, ha-

lamlardaki Köpürt şişesi genelde yapış yapış, içindeki sıvı ise her zaman taşlaşmış oluyordu çünkü kapağını iyi kapatamıyorlardı. Hayatları boyunca suyla temizlenmeye alışkın, suyun arındırıcı gücüne inanmış insanlar olarak, Köpürt'ten en ufak bir hayır geleceğine inanmıyorlardı.

Klozette otururken içerideki konuşmaları dinliyordum hâlâ: Bir nedenle ikisi de ayaklanmıştı; Nazire Halamın yaşına göre hızlı ama ufak adımlarını duyuyordum; ayağındaki kaç yıllık ortopedik terliklerin laminat parke üzerindeki takırtıları, arada Hamiyet Halamın her bastığında puflayan ağır, kapitone terliklerinin basışıyla senkop olarak birleşiyor, senkronize oluyordu. Bu kapitone terliklerle, ara sıra pantufla diye dalga geçerlerdi. Şimdiyse kendi aralarında, duyamadığım bir şeyler homurdanıyorlardı.

Sonunda salona geçtiğimde, ikisi de koltuklarına yerleşmişlerdi. Yanaklarına birer öpücük kondurdum:

“Günaydın...”

Kahvaltı etmeden hemen fırlarsam bir araba dolusu laf işiteceğimi bildiğimden, altı kapatılmış çaydanlıkta hâlâ ılıkliğini koruyan çaydan çeyrek bardak koydum, yanına küçük tabağa birkaç tane zeytin, bir parça da beyazpeynir esanslı cips aldım, döndüm halalarımın yanına:

“Halacığım, demin Feyza Abla'yı okuyordun ya...”

“Duydun mu sen bizi ta içerilerden?...”

“Duydum, duydum... Şey, aynen senin gibi ben de merak ederim hep, bu Feyza Abla gibileri nasıl her şeye cevap bulurlar diye... Hani şu okuduğun mektubu yazan kadın var ya... Acaba, dedim, mesela sen... veya sen...” (Nazire Halama döndüm) “Feyza Abla olsaydın ve diyelim ki o kadın değil de kocası sana bir mektup yazsaydı... deseydi ki sana ‘ben karımın hep ırzına geçmek istiyorum... hatta ben bütün kadınların ırzına geçmek istiyorum...’ Ne cevap yazardın?”

“Deli doktoruna gitmesini söyledim! Hoş, böyle bir şeyi istemeyecek kaç erkek vardır ki?” diye dudak büktü Hamiyet Halam; yeni bir sigara yakmıştı.

“Bence,” dedi Nazire Halam ve durdu, birden gülmeye başladı “ben olsam yani... ona şeyi anlatırdım... neydi o oyun yaza-

rının adı – hani şu Antik Yunan’da– Aristo... Aristophanes... Hatırladın mı?”

“Evet?” Anlayamamıştım.

“Hani o der ki, aslında dişi ve erkek, en başta hünsa imişler...”

“Hünsa ne demek?”

“Yani, hem erkek hem dişi...”

“Hermafrodit mi?”

“Evet, ondan... Sonra Tanrılar bakmışlar ki bu çok güçlü bir varlık... Gücünü kıskanmışlar ve onu erkek ve kadın diye ikiye ayırmışlar...”

Hamiyet Halam böldü konuşmayı: “Mine, kızım, açsana şu televizyonu...”

Fırladım, Nazire Halama sıkı sıkı sarıldım, “Sağ ol halacığım!” diye fısıldadım, çünkü e-postamda “filtreler”e aldığım o adama ne yazacağımı artık biliyordum.

Şaşırarak güldü Nazire Halam.

Televizyonu açtım ve portmantoya yönelerek ayakkabılarımı giymeye koyuldum.

Gençten bir şarkıcı görünmüştü ekranda, bir video klip eşliğinde son zamanlarda sık çalınan bir pop şarkısını söylüyordu. Hayatım Aşk şarkısının başlamasıyla, halalarımın irkildiğini belli belirsiz fark etmiştim.

Çömelmiş, ayakkabılarımı bağlıyordum ki Nazire Halamdan gelen bir ses, kafamı kaldırmama neden oldu – halam, sanki içinden aniden yükselmiş, bastırmaya çalıştığı bir hıçkırıkla boğuşuyor, boğuştukça boğuluyordu. Dahası, Hamiyet Halam ona doğru uzanmış, kendisinde çok nadir gördüğüm bir sevecenlikle Nazire Halamın kolunu tutmuştu. Onun da gözleri yaşarmıştı.

Doğrudum: “Ne oldu size böyle?”

“Yok bir şey kızım... şu televizyonu kapatır mısın...” dedi Hamiyet Halam usulca.

Ayakkabılarımı çıkarmadan daldım salona tekrar, hemen kapattım televizyonu. Ne yapacağımı bilmez halde, dikildim orada.

Nazire Halam hıçkırığın duyulmasını engelleyememiş, dahası, bir anda gözlerinden yaşlar akmaya başlamıştı. Salonda bir

süre sadece Nazire Halamın sessiz ama dinmeyen hıçkırıkları duyuldu. Öylece kalakalmıştım... Ağlamasının, bir şekilde şarkıyla ilgili olduğunu anlamıştım, ama içimden gelmiyordu ona sarılmak, niçin ağladığını sormak, onu teselli etmek... dahası, nedensiz bir öfke hissediyordum ve bu suskunluk uzadıkça bütün sinirlerim geriliyordu.

Sonunda Hamiyet Halam, Nazire Halamın kolunu bırakmış, normal ses tonuyla konuşuyordu gene: “Ne o, kaçıyor musun kızım? Kahvaltı etmeden gitme, çok sağlıksız bir şey...”

“Demin ettim ya, halacığım...” Burada bir saniye daha durulmazdı; bir an önce kaçmalıyım.

“Kızım, o iki zeytinle kahvaltı mı olur? Bak, gencecik insanlar artık kötü hastalıklara kapılıp kapılıp ölüyorlar...”

“Aman halacığım, ben plastik değilim, sahibiyim; dedemin sebzeleriyle büyüdüm, unuttun mu?”

“Olsun kızım...” Nazire Halam toparlanmıştı nihayet; kâğıt mendil kutusuna uzanıp bir mendil çekti, gürültülü gürültülü burnunu sildi: “Her gün az da olsa pırıltemiz su içiyor musun bari? Bak, buzdolabında var bir kavanozda; şu minik pet şişeye doldurup yanına alsana...”

“Ne diyorsun sen Nazire? Saklasa bile, çantada suyla sokakta dolaşılır mı? Daha demin haberlerdeydi, insanlar su görünce nasıl deliriyorlar... Yanında bir kutu pırlanta taşısın, daha emniyetli...”

“Doğru, doğru... Haklısın ablacığım...”

Dar atmıştım kendimi yanlarından.

Asansörü bekleyememiştım; merdivenlerden aşağı atlaya atlaya inerken, Nazire Halamın ağlayan görüntüsünü zihnimden silmeye çalışıyordum. Her basamakta öfkem azalıyor, suçluluk duygum artıyordu. Zemin kata vardığımda, içimi derin bir sızı kapladı. Halalarım son yıllarda nasıl da içlerine kapandılar... Eskiden ne çok ahabları vardı; oysa artık hiçbir komşuyla, hatta benim dışımda hiç kimseyle görüşmüyorlar. Bir zamanlar, iyi niyet ve sevgi olduktan sonra herkesle dost olunabileceğine inanan bu iki kadın, sonunda nasıl sindirildiler... Ne kadar kırılanlar... Üzerime ne çok titiriyorlar, benim için, geleceğim için ne çok kaygılanıyor, hatta düpedüz korkuyorlar... Ve bana ne çok ihtiyaçları var...

Ama işte, onlarla uzun süre birlikte olmaya dayanamıyorum, elimde değil. Boğulacak gibi oluyorum. Belki de benmerkeziyimdir gerçekten de. Hamiyet Halamın, hakkımda “empati yoksunu” dediğini de bilirim. Ama onlar da hep bir şeylerden dolayı ezik olmam, “normal” bir hayat yaşadığım için ne kadar şanslı olduğumu her saniye düşünmem gerektiği duygusunu uyandırıyorlar bende; bu tavrı anlamadığım gibi, böyle hissetmeme neden olunmasından nefret ediyorum. Hatta diyebilirim ki, çocukluğumdan beri, sanki sürekli bir karanlıkta-el-yordamı-yolunu-bulma halindeyim. Hiç hoş değil.

Allahtan onlar iki kişiler ve birbirlerine yarenlik ediyorlar. Ya ben? Onların yaşına geldiğimde bana kim yarenlik edecek?

İşte bu soruydu, her şeyi başlatan: Kendimi binanın dışına nihayet attığımda, hırsıyla çıkarmıştım cep telefonumu çantamdan, sabırsız ve asabi parmaklarla tek kelimelik bir mesaj tuşlamıştım: “Güzergâh?”

Beni bekletmeyeceğinden öyle emindim ki, telefonu çantama atmamıştım bile... Nitekim elimde telefon, kısa ve sık adımlarla yürürken, beklediğim cevap geldi hemen: “Zomdere-Başkent.”

Zomdere-Başkent, ha?

Zınk diye durdum. Zomdere-Başkent! Yani ben Bizimkent’ten ta Zomdere’ye gideceğim, Zomdere’den bu herifle, üstelik de Başkent’e yolculuk edeceğiz... oradan da Bizimkent’e döneceğim! Resmen, beni vazgeçirmek istiyor!

İnadım tuttu, tekrar tuşladım: “Zaman?”

Cevap gecikmedi: “Bilmem... Belki bu hafta içinde.”

Kan beynime hücum etti. Vay hayvan vay! En nefret ettiğim şeydir bu – “bilmem”ler, “belki”ler... Böyle durumlardan buca buca kaçırım! Ne demek “bilmem”? *Ne demek?* Cevap vermeye karar verdim – net bir cevap veremeyecekse, bu ilişkide veya dostlukta veya yol arkadaşlığında –her ne boks– netlik olmayacaksa, gitsin tek başına, icabında cehennemin dibine! Telefonumu attım çantama, asabi adımlarla yürümeye devam ettim.

Aradan beş dakika ya geçmiş, ya geçmemişti ki, cep telefonuma bir mesaj geldi:

“25 Haziran saat 20:30. Yetişen Boğa, 43.”

Mesajıma derhal yanıt geldiğine göre, 25 Haziran tarihinde Zomdere-Başkent arasında yolculuk yapacağını zaten biliyordu, biletini de çoktan edinmişti. Peki, demin niye “bilmem” dedi? Ne yapıyor şimdi, bir de sınıyor mu beni? Peki ama, neden sınısın? Neyi sınısın?

Ayın 25'i. Bir an durdum, düşüncelerimi toparlamaya çalıştım. 25'i gecesi... Güzel... daha vakit var. 25'i sabah erkenden Zomdere'ye yola çıksam, 20:30'da fıstık gibi... Acaba Bizimkent-Zomdere arası kaç saat sürer? Zomdere haritanın tam olarak neresine denk düşüyor, ondan bile emin değildim! Hemen arkasından, Başkent-Zomdere arası kaç saat sürer, sorusu aklıma geldi. Herhalde dört saatten az olmasa gerek... ama bakarsın yollar köttüdür, altı saati de bulabilir! İşte bu düşünce içimde sevinçli bir heyecan uyandırdı.

“Delilik bu...” diye mırıldandım. Neydi beni bu adama böylesine çeken? Bana bakarken gözlerinde beliren tatlı ifadeydi tekrar görmek istediğim – hiç bilmediğim o huzuru, o güven duygusunu, onun yanımdayken hissetmiştim. Bunun için değerdi onca yolu tepmeye. Peki, ya Zomdere'de onunla karşılaşmazsam? Ya benimle dalga geçiyorsa? Güldüğü zaman birer ince çizgiye dönüşen yeşil çekik gözleri, sıcacık bakışları hatırlayınca, dudaklarımda belli belirsiz bir gülümsemenin gölgesi belirmişti; bednimdeki gerilim yok oldu. Artık adımlarım daha ağır, daha rahatı... Zücciyecinin önünden geçerken durdum, vitrindeki yansımama baktım... Karnımı içime çektim, saçlarımı düzelttim.

Nasıl bir yerdir Zomdere? Kimler yaşar orada? Zomdere dünyanın öbür ucuydu; haritada yerini tespit etmek, kaygılarımı daha da artırmıştı. Orası Ötekilerin, Onların, Berikilerin ülkesiydi; ne işim vardı benim orada? Yetişen Boğa'nın Bizimkent'ten Zomdere'ye seferi bile olmaması, ancak Bizdenzomdere Turizm'den bilet bulabilmem, yaramın üstüne tuz biber ekmişti. Zomdere'de kalış süremi asgariye indirmek amacıyla, saat 20:30'a ucu ucuna yetişebileceğim bir bilet aldım.

Yola çıkmadan önce fazladan bir Dosilin yuttum; bu sayede uyumayı umuyordum – ama Zomdere'ye yolculuğum boyunca gözlerim kapalı, üzerimdeki gerginlikleri atmak için boş yere debelendim durdum. Tanıdığım kentin, tanıdığım insanların, düzenimin dışına çıkıp kendimi belirsizliklerin içinde bulunca, anneannemin, dedemin, halalarımın genlerine işlemiş ve bende yıllardır kış uykusuna yatan tedirginlik, nihayet gözünü açmıştı. Tuncay'a güzel görünmek istesem de, yolda dikkat çekme korkusuyla makyaj yapmaktan bile kaçınmış, saçlarımı uyduruk bir tokayla arkadan tutturmuş, son anda üzerime bol ve uzun bir etek, onun da üzerine bol ve uzun bir tişört geçirmiştım.

Pencere kenarına düşmüştüm; yanımda oturan kadının yüzüne bile bakmadım. Panik atak geçirmekten korkuyordum. Dışarıyı görmemek için yol boyunca perdeleri kapalı tuttum.

Otobüsün koltuk araları öyle dardı ki, Zomdere'ye vardığımızda dizlerim tutuk tutuktu; otogara sendeleyerek indim.

Yolda feci sıkışmışım; tuvaleti bulup bir güzel rahatladık-

tan sonra, üzerinde “WC – Bay ve Bayan” tabelası taşıyan bir sütunun arkasında yarı gizlenerek, etrafa bakındım:

Tanrım, burası ne hüznü dolu, ne gri, ama aynı zamanda ne renkli bir yerdi... Özlem, ayrılık, yitim... diğer yandan kavuşma, hasret giderme... Otogarı görmemle birlikte korkum geçmiş, merakım galip gelmişti. Aldığım ikinci Dosilin hapına rağmen algılarımın cin gibi olmasına sebep, burada burnuma çarpan koku – veya koku harmanıydı.

Esasında son derecede rahatsız edici, hatta “berbat” denebilecek bir kokuydu, ama “gerçek” bir koku hissetmeye o kadar uzak –ve anlaşılan, hasret– kalmışım ki, burnum –veya beynim– kokuya, yıllardır ayrı kalınmış bir dostla karşılaşmış gibi bir tepki verdi. Eski bir dost... Evet, Kiraz Hanım böyle kokardı. Çok tuhaf bir kokuydu bu – ne içeriyor olabilirdi? Baharat, ter, arapsa-bunu... Etrafa bakındım – tabii ya, Zomdere’de püskürtücü falan da yoktu.

Bizimkent’tekiyle karşılaştırdınca burası minicik bir otogardı ve çok kalabalıktı. Dahası, çocuk sayısı, orta yaş ve ihtiyar nüfusun baskınlığına alışık gözümün yadırgayacağı kadar çoktu. Simitçiler, dönerciler, çay hapçıları... Floresan ışıklarla donatılmış dükkânlarda hediyelik eşyalar, lokumlar, kolonyalar... Her yerden sanki dumanlar tütüyordu; ortalıkta yalınayak gezen çocuklar su hapı satıyorlardı. İçim sızladı. Pırıltemiz sudan vazgeçtim; burada anlaşılan, sıvı bile bir lükstü.

Her ne kadar dikkat uyandırmayacak şekilde giyinip geldiysem de, tek başına yolculuk yapan bir kadın olarak gene de bakışları üzerime çekmiştim. Bana en çok çocuklar ilgi gösteriyorlar, kocaman gözlerindeki ürkekliğe rağmen, merakla, gülümseyerek ve hatta hayranlıkla bakıyorlardı. Amansız güneşin altında kavrulmuş, susuz kalmış ciltlerinin kırışıklığı, içimi sızlattı.

Sonra işin diğer boyutunu fark ettim: Birbirini itip kakan, birbirinin üstüne yürüyen, kavgacı bir ses tonuyla bağırان, çağırان insanlar... Su arayışı nedeniyle daimi göç halinde, birbirini rakip gören, çoluklu çocuklu, nineli dedeli koca koca aileler... Denkler, çuvalar, patlarcasına doldurulmuş naylon torbalar... Sanki bütün bir ülke halkı terk etmiş evlerini; kuraklığı, belki de başka bir şeyleri geride bırakma umuduyla dökülmüş yollara,

sürekli bir hareket, bir kaçış halinde. Belki kaçtıkları, sadece bir içecek olarak su yoksunluğu da değildir. Hayatın her alanını kuşatmış kuraklık –ilişkileri, sevgileri, kültürel yaşantımızı, estetik duygumuzu, insanlığımızı– acaba hayat kaynağı olarak su yoksunluğunun sonucu olabilir mi?

Ve birden sanki içimde bir şeyler kımıldadı; garip bir ayılma, bir silkinme hali: Yeni bir manzara değildi bu; aslında her gün gördüğüm bir şeydi –Bizimkent’ti– ve bunun böyle olduğunu hep biliyordum için için, fakat ancak şimdi algılayabiliyordum.

Dahası, şimdi, göz doktorunda bulanık gösteren lensin yavaş yavaş netleşmesi gibi, dehşet içinde, ortalıkta gördüğüm bütün ihtiyaçların tek gözlü olduğunu fark ediyordum. Evet! Çift gözlü ihtiyaç hiç yok gibiydi. Yani, sadece korneası alınmış, dolayısıyla tek gözü kör kör bakan insanlar değil söz ettiğim... Demek istediğim: Gözküreleri alınmış, bir zamanlar gözlerinin olduğu yer deri bağlayıp düzleşmiş insanlardı. Ama niçin?

Midem bulanarak kafamı öte yana çevirdim ve işte o an, dev püskürtücülerin burada da var olmadığına hayıflandım. O tatlı odaklanamama, veya tek şeye odaklanabilme halimi özledim.

Otogar birden bunaltıcı bir hal almıştı. Orada burada, bavullarına veya çuvallarına yaslanarak sızmış, uyuklayan insanlar... sürekli oradan oraya peronlardan içeri ve dışarı manevra yapmaya çalışan otobüslerin egzoz kokuları, bitmek bilmeyen korna sesleri, yarım yamalak cümle kırıntıları şeklinde duyulan tuhaf anonslar: “Yenge köfte...” “Bizimkent...” “Bir kayıp çocuk daha...” “Yirmi beşe...” “Akşam sığınak...”

İşte Yetişen Boğa, işte 20:30’da Başkent seferini yapacak otobüs, yan yana dizilmiş otobüslerin arasında duruyordu; kalkmasına daha on dakika var. Hâlâ sütunun arkasındaydım, beni merakla gözleyen küçük çocukların gülen –hatta daha beş dakika önce “hayran” diye yorumladığım– bakışlarının gerisindeki korkuyu, derin kederi ve dahası kırgınlığı, o tuhaf gücenkliği şimdi daha net görebiliyordum. Neden böyle bakıyorlardı? Bana mı böyle bakıyorlardı? Garip bir şekilde, halalarımın, aşına geldi bu bakış. Ama niçin? Niçin bana gücenik olsunlar? Onların çocuk ciltlerinin buruşukluğuna, kavrukluğuna tezat teşkil eden

tenimin beyazlığı ve pürüzsüzlüğü, onlarda bazı duygular –belki anılar– canlandırmış olabilir miydi?

Biraz sonra bineceğim otobüsü izlerken, gözlerim Tuncay'ı arıyordu.

Birdenbire, bütün bu yaptıklarımın ne saçma olduğunu kavradım: Topu topu bir defacık karşılaştığım bir adamın talimatı üzerine bunca yol tepmek... Manyak mıyım ben? Başımdan aşağı kaynar sular döküldü. İşte şimdi, gerçekleri görebilen –görebildiğini sanan– “kendim”le bağlantı kurmuştum: Burada benim ne işim var? Diyelim ki Tuncay otobüste – gene aynı soru: Burada benim ne işim var? Simitiko’yu kucağıma alıp halleşmek varken, bu sidik kokulu, yerleri balgam kaplı, amonyak kokusuyla insana nefes aldirtmayan, tuvaletinin duvarları kan ve bok sıvalı mekânda benim ne işim olabilir?

Nasıl bir ev özlemi sardı içimi o anda!.. Pişmanlıktan içim kavruldu, yürek atışlarım hızlandı: Benim burada ne işim var, elin herifinin peşinde? Otogarın manzarası, kokusu, bu yolculuğun gerçek yüzünü birden ortaya koymuştu. Ben ki hayatım boyunca “gerçeklik” hissinin peşindeyim – istediğimden ne yazık ki çok daha gerçek, fazla gerçekti her şey: BURADA NE İŞİM VAR?!

Sindiğim, neredeyse görünmez olduğum yerden kımıldamak konusunda öyle isteksizdim ki, otobüse, kalkmasına ancak birkaç saniye kala bindim; valizlerin yüklendiği bagaj kapatılıp kilitlenmiş, diğer yolcular yerlerine yerleşmiş, şoför, aracı çoktan çalıştırmış, dikiz aynalarını kendine göre çoktan ayarlamıştı. Orta kapıdan binip arka tarafa yöneldim.

En arka koltukta gördüm onu: Kafasını uzatmış, hafif kaygılı bakışlarla yolumu gözlüyordu. Beni görünce yüzünde bariz bir rahatlama ifadesi belirdi, hemen ayağa fırladı, cam kenarına geçebilmem için bana yol verdi:

“Nerede kaldın?”

“Sorma... Tuvalete gitmem gerekti...”

“Boş ver... Geldin ya...”

Perdeyi araladım, camdan baktım... Hava kararmaya yüz tutmuştu. Birden bir köpeğin acı dolu hıçkırıkları duyuldu. Kafamı çevirip baktım: İki çocuk, bir köpeği köşeye kısırmış, tek-

meliyorlardı. Büyükler etraflarında toplanmış, durumu izlerken köpek bir ara kaçacak gibi oldu. Orta yaşlı bir kadın bavulunu önüne sürerek kaçmasına engel oldu köpeğin, hayvanı köşeye kıştırarak gene çocukların eline teslim etti. Herkes gülüyordu.

Tuncay ayağa fırladı – fakat araç hareket etmişti bile...

“Orospu çocukları...” diye mırıldandı, dişlerinin arasından. Yüzü kızarmış, bir anda alnında boncuk boncuk ter bitmişti. Kesik kesik nefes alıyordu. Koltuğuna bıraktı kendini.

Perde kayd elimden.

O gerginlikle, uzun süre hiç konuşmadık, hatta birbirimize hiç bakmadık. Tuncay derin derin iç çekiyordu, belli ki hâlâ köpeği düşünüyordu. Bense aksine, düşüncelerimi köpekten bir an önce uzaklaştırmaya, az önce Tuncay’ın beni gördüğü anda yüzünde yakaladığım rahatlama ifadesine odaklanmaya gayret ettim. Demek benim gelmem, onun için sevindiriciydi... Gelip gelmeyeceğimden demek kuşkulandı – ki bu da benim açımdan ayrıca sevindiriciydi.

Köpekleri ben kısa zamanda unutmuştum. Gene de üzerime hafif bir mahcubiyet, hatta suçluluk hali çöktü: Halalarımı düşündüm – kendi yakınları için kılını kıpırdatmayan ben, hangi yüzle hiç tanımadığım bir herifin peşine böyle düşebiliyordum?

Araç yola çıktıktan yarım saat sonra muavin bilet kontrolü için otobüsü dolaşmaya başladığında bile henüz tek kelime konuşmuş değildik. Ve işte: Muavin yaklaşırken Tuncay’da gene o hafif heyecanlı, hafif tedirgin hal... Sanki koltuğunda ufalıyor... Sanki muavinle göz göze gelmekten kaçınıyor.

Bilet kontrolü atlatıldıktan bir süre sonra Tuncay sakinleşmiş, nefes alışverişi düzene girmişti. Tişörtünün üstündeki gömleği yukarıdaki rafa yerleştirirken –ayağa kalkmasıyla, o harikulade dedem-dedem kokuyu hissetmişim gene– derin bir nefes aldım ve ona baktım. Birbirimizi uzun uzun, pek de gizlemediğimiz bir sevinçle inceledik ve o tatlı, sıcacık bakışlar gözlerimin derinine dalınca bu maceraya niçin atıldığımı ve bundaki haklılığımı yeniden hatırladım.

Vücuduna uzun zamandır Köpürt değmediği anlaşılan ter kokulu muavin ikinci ziyaretinde, en arkada oturmamıza gerek olmadığına, otobüsün orta sıralardan itibaren boş olduğuna dik-

katimizi çekerek, önlere gelirsek daha rahat edeceğimize dair bir şeyler mırıldandı. Teşekkür etti Tuncay, olduğumuz yerde rahat ettiğimizi, böylece istediğimiz gibi yüksek sesle konuşabileceğimizi söyledi. Ondandır zaten, dokuz saatlik yolculuğumuz boyunca muavin bizim tarafa iki kez ya uğradı, ya uğramadı.

Yolda hemen hemen hiç uyumadık, diyebilirim.

“Boş ver, uykuya ne gerek? Otobüs yolculuğu dediğin, şifadır. Kendini bulursun; taşları yerli yerine oturtursun.”

Bana pat diye, paralel evrenlerden, tek bir gerçeklik olmadığının söz etmeye başlamıştı.

“Sen diyorsun ki, hayal kurarak bir evren yaratabiliyorsam, o evren gerçektir.”

“Aynen öyle!”

Sessiz sessiz gülmeye başladım. Biraz önce otogarda ziyaret ettiğim kanlı kadınlar tuvaleti, o tuvalete ulaşmak için önünden geçmek zorunda kaldığım kapısı açık, sidik kokulu pisuarlar canlandı kafamda.

O da güldü: “Ne düşünüyorsun bilmiyorum... Ama gerçek denen şey, sandığın gibi maddesel, mekanik bir şey değil. Daha ziyade, kocaman bir düşünce, bir hayal... İnsan zihnine hep haksızlık yapıldı. Sanki ortada maddi bir gerçek varmış da, bizler onun üzerine kafa patlatıyormuşuz gibi... Oysa zihin... yani bireysel düşüncelerinin kaynaklandığı atomların da içinde bulunduğu büyük zihin... odur işte, gerçekliğin yaratıcısı!”

Yüzü heyecandan kızarmıştı.

“Yani?”

“Yani,” dedi, “düşüncelerinle her şeyi kontrol edebilirsin... Ayrıca, bu evrende pek çok şey senin kontrolünün dışındaymış gibi görünebilir... Ama bu içinde yaşadığına paralel başka evrenlerde, sen pekâlâ çok başka şartlarda hayatını sürdürüyor olabilirsin... Bu, şu anlama geliyor: Bu evrende işlerin çok da rast gitmiyor olabilir... Bu evren hayata saygısız, hatta düpedüz düşmanca bir tavır sergiliyor olabilir... Ama her şey bundan ibaret değil çok şükür... Zaten... zaten bunu bilmesek... Tanık olduğumuz bütün bu korkunçluklara nasıl tahammül edebildik...”

O anlatmaya devam ederken döndüm, yüzüne baktım, yüz hatlarını inceledim: Küçük bir çocuk coşkusu içindeydi, anlatı-

mından iyimserlik akıyordu; o çekik gözler şimdi kocaman kocaman, neredeyse yuvarlaktı, hafif ağırışmış bıyığıyla ara sıra oynuyordu dalgın dalgın. "...çok şükür..." dedikten sonra gülmüştü; dişlerinin düzgünlüğünü, gülüşünün bütün yüzünü nasıl aydınlattığını fark etmişim ve içim gene ısınmıştı. O bana sicim kuramlarından söz ederken, ben anlattıklarından tamamen kopmuş, yanında oturmanın hazzını içime çekiyordum.

Anlatımındaki coşku ve neşeyle o kadar sevimli, o karanlığın içinde öylesine mucize gibiydi ki, içimde birden bir şefkat dalgası kabarıverdi ve gayri ihtiyari gene güldüm:

"Ya, sen ne tatlı adamsın!" deyiverdim.

Bir anda zınk diye kesiliverdi konuşması; o rahat, gevşemiş yüz ifadesi gitmiş, gözleri yuvarlaklıklarını yitirip kısılmış, hatları gerilmişti. Hışım la döndü bana, sesini sakın tutmaya çalışarak konuştu:

"Mineciğim sevgilim, senden çok önemli bir ricam olacak... Lütfen bana 'a-bucu-bucu' yapma, tamam mı! 'Şeker adam, tatlı adam' muhabbetlerine hiç gelemiyorum..."

"Tabii, olur... bir daha yapmam... özür dilerim..." diye mırıldandım. Tepkisi öyle ani ve sertti ki, ne olduğunu, neye özür dilediğimi bile anlayamamışım. Kendi sesim bana garip ve yabancıydı – küçük bir çocuk sesi gibi.

Allahtan, o sırada muavin yanımızda bitiverdi, bize çay hapı ikram etti.

"İkimiz için sandviç hazırladım," dedi Tuncay, çantasına davranarak; "hijyenik sandviç!"

Gülüştük. O gergin an atlatılmıştı, normale dönmüştük. Peynirli sandviçlerimizi yerken, o, bir yandan lokmaları ağır ağır çiğneyerek yediğinin tadını çıkarıyor, bir yandan konuşmasını sürdürüyordu:

"Seslerin titreşimi üzerine o kadar uğraşıyor; tatların da titreşim haritası çıkarılsa ya... Örneğin, nereden bilebiliriz, belki kuşkonmaz ile kuru kayısı çok yakışıyordur... Padişah Sofraları'nda tarifi verilen yemekler arasında bize garip gelen ne lezzetler var – kuşbaşı etin üzerine gülsuyu dökmek, kimin aklına gelir? Adamlar belki ta o zamanlarda, titreşimlerin sırrını keşfetmiş olamazlar mı?"

Derken bir anda susuverdi: “Çok konuşuyorum, değil mi?”

Güldüm: “Ne münasebet... Seni dinliyor, söylediklerini anlamaya çalışıyorum...”

“Haklısın; hep ben konuşuyorum, hep benden konuşuyoruz. Ya sen? Romanın nasıl gidiyor?” diye sordu. “Bir şeyler yazmaya başladın mı?”

“Aslında hayır...” dedim, biraz utanarak; “ama ara ara bazı notlar alıyorum... şey... bizim romanımızı yazıyorum...”

“Bizim romanımızı mı?” diye güldü. “Zaten roman içinde değil miyiz? Şu anda okunmadığınızı nereden biliyorsun?”

Gene güldüm.

“Peki, romanındaki karakterlerin de kendi romanları olacak mı? Yani şimdi, varsayalım ki bizler de bir yerlerde birileri tarafından yazılmış bir romanın karakterleriyiz...”

Gözleri zümrüt zümrüt, pırıl pırıl, bana bakıyordu: “Ben de ara ara bir şeyler yazmaya çalışırım. Ne zaman yazmaya girişsem, yahu derim, bizler üst bir varlığın yazarak yarattığı, mesela Tanrı’nın kaleminin kâğıda değdiği an doğan, kalemin kâğıttan kalktığı an ölen varlıklar olabilir miyiz? Elime kalemi aldığım an gözlerimin önünde canlanan imgelerin bu kadar enerji dolu, bu kadar canlı, bu kadar renkli olması, benim enerjimin, canlılığımın bir sureti olabilir mi? Suretin ben olmadığımı nereden bilebilirim, peki?”

Yüzü öyle ılık doluydu ki, gayri ihtiyari elimi uzattım, yanağını okşadım. Ufak bir duraksamadan sonra, o da, gözüme girmiş bir tutam saçı beceriksiz ve utangaç bir el hareketiyle bir yana itti. Bu eli tuttum, dudaklarıma bastırdım, usulca ama tutkuyla öptüm. O da benim elimi öptü; birbirimize sarıldık.

Gece çökmüş, otobüste son çay servisi yapılmış, ışıklar söndürülmüştü. Otobüs zangırdaya sarsıla ilerlerken, karanlıkta uzun süre, oturuş biçimimizin rahatsızlığına aldırmadan, birbirimize sarılmış, öylece kaldık. Gözlerimi kapamadan önce, yüz ifadesindeki değişimi yakalayabilmişim bir an: Nur yüzlü orta yaşlı adam gitmiş, muzip, hatta oyunbaz, hem saf, hem hergele bir çocuk yüzü belirmişti.

Yetişen Boğa'nın telefonu, epeydir cep telefonumun hızlı arama tuşlarından 3 numara altında kayıtlı. (2 numara, Nazire Halamların evi). '3'ü tuşlarken, ilk haftalara kıyasla nispeten sakinim:

"25'i gecesine bilet rica edecektim... Güzeldiyar-Başkent... 43 numaralı koltuk... Biliyorum en arka koltuk olduğunu... Hayır, önlerden falan istemiyorum, zaten 43 numara benim için rezerve edilmiş olmalı... Evet, Mine... Öğlene kadar uğrar, alırım... Ha, pardon, bir de 25'i sabahı Bizimkent'ten Güzeldiyar'a otobüsünüz var mı?.. Peki, kaç saatte varır Güzeldiyar'a?.. Yani sabah-tan binersem, akşam 20:30'a yetişir miyim?.. Hayır beyefendi, direkt Başkent'e gitmek istiyor olsaydım Bizimkent'ten Başkent'e gitmeyi kendim de akıl edebilirdim değil mi, niye yolumu uzatmak isteyeyim?.. Hayır sinirlenmiyorum ama, herhalde bir bildiğim var, öyle değil mi?"

Sesim istemeden dolgunlaşıyor, kabarıyor – sıkıldım artık; hep aynı sorular...

Bazen bir bankonun arkasında oturan solgun yüzlü genç bir adam, bazen de –şimdi olduğu gibi– telefon hattındaki meraklı bir görevli tarafından sorulur: "Bir emanet mi bırakacaksınız Zomdere'ye?" "Kargo servisimizin çok güvenilir olduğundan haberdarsınız, değil mi?" Bazen de hiç dolambaçlı yollara sapılmadan, doğrudan, apaçık ifade edilir: "Niçin aynı gün içinde Bizimkent'ten ta Zomdere'ye gidip oradan Başkent'e aktarma yapıyorsunuz?"

Elinin körü yüzünden!

Bütün bu soruların arkasındaki asıl gizli soru, önceleri benim de aklıma takılmıyor değildi: “Kızım, sen kaçık mısın?” Ama sorunun derli toplu paketlenip fiyonklanmış bütün yanıtları artık zihnimde hazır; hangisini istersem devreye sokuveriyorum: “Yolculuğu sevdiğim için...” veya “Uzun yolu dinlendirci bulduğum için...” gibi. Böyle bir cevapla karşılaştıklarında zaten konu orada kapanıyor.

Ama gerçek şu ki, bu “asıl soru”nun yanıtı yok. Yok!

Ve işte, gene Yetişen Boğa’nın bürosundayım. Bugün servis geç kaldı, ne hikmetse.

Yan yana dizilmiş, birbirlerine metal çubuklarla bağlanmış, deri taklidi koltuklardan birine yerleşiyorum. Sırt kısımlarından, koltukların orijinal renginin turuncu olduğunu anlıyorum. Yüzleri iğrenç, leş gibi; yer yer yırtılmış yarıklarından kirli, pamuğumsu bir şeyler fırlamış. Sevabına biri eline bir bez alsa, bunları temizlemek bir dakikalık Köpürtlemeye bakar – sıvı bile gerekmiyor. İnsanlar ne kadar pisleştiler...

Benimle ilgisi olmayan birtakım otobüs seferlerinin anonslarını yarım kulakla dinlerken birden fark ediyorum: Suyun azalması ve zor bulunur hale gelmesiyle orantılı olarak, galiba insanların da huyları değişti. Suyun varlığı, acaba psikolojimizi de mi etkiliyor? Bir zamanlar, her ihtiyaç duyduğumuzda musluğu açıp el yıkama lüksümüz vardı – bu basit işlemin, ellerimizin arınmasının ötesinde bir arınma etkisi olmuş mudur? Sakın su, bedenimizin yanı sıra kalbimizin, ruhumuzun temizliği için tutunabildiğimiz son kale olmuş olmasın? Su gerektirmeyen onlarca, yüzlerce temizlik malzemesi icat ettiler, ama ne gariptir ki insanlar artık temizliğe ihtiyaç hissetmez oldu... Tepemize püskürttükleri Dosilin’in dozunu istedikleri kadar artırırsınlar – suyun küsmesiyle birlikte insanlar da küstüler, bıraktılar, saldıılar... Hayat küstü...

Neden kendimi başka bir gezegenden gelmiş yabancı gibi hissediyorum hep? En basitinden – Tuncay’la ve garip ilişkimizle ilgili olarak danışabileceğim, bu konuları konuşabileceğim kafa dengi tek bir arkadaşım bile niçin yok? Dedemin iddia ettiği gibi, beslenme tarzım beni farklılaştırdıysa; doğal gıdalarla beslenmiş, benim gibi yetiştirilmiş birileri daha yok mudur? On-

ları nasıl bulurum? Keşke danışabileceğim bir Zeyda Teyzem ol-
saydı...

Gözlerim kapalı, bu haftaki Zeyda Teyze yazımı kurgulu-
yorum:

“Sevgili Zeyda ablacığım,
Ben 24 yaşında bir genç kıyım. Birkaç haftadır bir adamla görüşü-
yorum ve ona feci şekilde âşık oldum. Aşkım yüzünden ne yapa-
cağımı bilemiyorum. Diyeceksin ki, mesele nedir, kıyım?”

**Duruyor, derin bir nefes alıyorum. Sahi, mesele neydi? Neydi be-
nim derdim, tam olarak?**

“ Mesele şu ki, adam benimle evinde buluşmak istemiyor. Yani
daha evini hiç görmedim. Hep, dışarılarda buluşmak istiyor... örneğin...”

**Örneğin neresi? Otobüs diyecek halim yok ya... Hoş, desem ne
olacak, kim ne bilecek?**

“...Hep dışarılarda buluşmak istiyor... örneğin trenlerde, vapur-
larda... ve biz bu mekânlarda görüşüyor, konuşuyor, sevişiyoruz.
Yani bu mekânların dışında hemen hemen hiç görüşmedik, diye-
bilirim... Bu konuda ne tavsiye edersiniz?”

Başka... başka ne sorabilirim? Galiba hepsi bu.

Zeyda Teyze’nin cevabı gözlerimin önünde beliriyor:

“Yavrum, adam muhtemelen heyecan arıyor. Sen onun sıkıcı ha-
yatına renk katan bir kadınsın; bunun için kendinle iftihar etmeli-
sin. Kaç kadın böyle bir şeye razı olur? İlişkinizin böyle devam et-
mesinden sen de zevk alıyorsan, bırak gitsin, gittiği yere kadar...
Hem belki de adam seni ve sabrını sınıyordur. Bir süre sonra ken-
diliğinden, seninle daha normal bir ilişkiye girmek isteyecektir...”

**Derin, rahatlamış bir nefes alıyorum. Şaşılacak şey: Bütün bu ha-
rika cümleleri kendim olarak, Mine olarak nasıl düşünememiş-**

tim? Bu Zeyda Teyze meselesi, bir mucize! Peki ya ona, onun köşesine mektup yazan, ona dertlerini anlatan, kimini içten içe küçümsediğim diğer insanlar? Onlar da sorularını dile getirirken, cevabı içten içe sezinliyor olabilirler mi? Zeyda Teyze'nin vereceği cevabı gerçekten merak ettiklerinden değil de, sadece ondan teyit almak için, veya kendilerini duyabilmek için gönderiyor olabilirler mi mektuplarını? Veya, sadece iç dökmüş olmak için?

Şimdi hatırlıyorum: Anneannem, kendisine derdini anlatanlara aslında *hiç* tavsiyede bulunmuyor değildi. *O zaman* bana boş laf gibi gelirdi, ama "Dua etmeyi de, şükretmeyi de ihmal etme; duadan sonra hem zihnin, hem kalbin açılacak, ne yapman gerektiğini sana söyleyecektir..." derdi. Belki bir bildiği vardı... Dua etmek de belki Zeyda Teyze'ye mektup yazmak gibidir.... Olması için yakardığın şey, muhtemelen kendi yanıtını içinde barındırıyor olabilir.

Defterimi çıkarıp bu düşüncelerimi unutmadan hemen kaydetsem mi? Böyle bir mektubu ve böyle bir cevabı köşemde yayımlasam mı? Ne kadar ferahlattıysa da beni, bu düşüncelerimi "gerçek" bir Zeyda Teyze mektubuna dönüştürmek konusunda nedense bir isteksizlik var içimde...

"Valiz yok mu abla?" Nihayet görünmüştü servis...

"Yok." Ne valizi olacak Allaşkına? Yanımda tek, el çantam – içine minik bir çarşaf, bir de minik yastık sığdırabileceğim boyutta.

Diğer yolculuklarımdan farklı olarak, Tuncay'la bu özel buluşmalara giderken yanıma yolda okunacak ne bir kitap, ne bir dergi alıyorum. Müzik de dinlemiyorum. Zihnimden bütün düşünceleri olabildiğince atmaya çalışıyorum, son durağa varana kadar – bütün kimliklerimden, bütün geçmişimden, bu geçmişin yüklediği bütün yorgunluklardan, her şeyden arınmaya çalışıyorum.

Bu çok önemli, bu arınma... Çünkü Tuncay'la buluştuğumuz, saatlerce lafladığımız, güldüğümüz, sevişmeyi aratmayan bir tutkuyla birbirimizi sevip okşadığımız bu yolculuklarda kendim olmaktan çıkıyorum. Veya... veya, kim bilir, belki de tam tersine, kendim oluyordumdur. Evet... evet, galiba ben burada kendim olabiliyorum. Hatta diyebilirim ki, kendim olabildiğim yegâne yer, burası:

Otobüsün içi, özellikle de en arka sıra, dünyanın en korunaklı bölgesi. Burada istediğimi yapabileceğimi, kimsenin bana ilişmeyeceğini biliyorum. Yanıma her zaman aldığım yastığı kucaklayarak, gözlerim kapalı, Tuncay'a sokulmuş, bir elim onun elinde, otobüsün sarsıntılarıyla uykuya dalmaya bayılıyorum. Denk gelirse, hafif yan oturup bacaklarımı bazen topluyor, bazen de karnıma doğru çekiyor, yüzümü cama dönüp sırtımı Tuncay'a veriyor, tamamen gevşeyerek, ona yaslanıyorum. Gözlerimi de kapatınca, işte, bundan daha harika bir duygu olamaz... Arka sıra, benim, bana ait – çok severek sığınak edindiğim mekânım. Ama bu kez yalnız değilim, yanımda bu çok sevgili insan var.

Neden böyle gizemli bir yer olmak zorunda? Buluşma mekânı olarak otobüslerin arka sırasını değil de sinemaların kuytu köşelerini seçseydik, kendimi gene böylesine güvende hissedermiydim? Kim bilir, belki de hissedirdim. Bende bu inanılmaz korunaklılık duygusunu yaratan, Tuncay'ın varlığı. Epeydir şunun farkındayım: Onda özlediğim, monoton hayatıma kattığı renklilik değil... Özlediğim, yüzümü omzuna gömmek, gözlerimi kapatarak iki kolumla gövdesine sarılmak, onun da bana sarıldığını hissetmek. Benim için mutluluğun tek ama tek tanımı bu.

Keşke bu dakikalar geçici olmasa... Keşke bütün günleri ve geceleri birbirimize sarılarak geçirebilsek! Tuncay, bir süre sonra sıkılıyor. Bir şey söylemesine gerek yok; kollarının gevşemesine, parmaklarıyla sırtımda ritim tutmasına, veya başkaca herhangi bir bedensel göstergeye de ihtiyacım yok ne hissettiğini anlamak için... Onunla birlikte olduğum zaman bütün duyargalarım zaten en hassas konumda.

Bunu hissettiğim anda, içimde derin bir sızı, koltukta önüme dönüyorum. Sarılma ihtiyacımın tatmin olması, keşke içimdeki şu derin özlemin de tatmin olmasını sağlasa... Bunun, neyin özlemi olduğunu keşke bilebilsem... İçimdeki derin korkuyu keşke tanımlayabilsem...

Sakinleşmenin, huzur bulmanın yöntemlerini öğretti bana. Nefes almayı öğrendim – yani bilinçle nefes almak, derin nefes almak, su içer gibi, yudum yudum tadını çıkararak. Şükrederek. Şükretmeyi hiç kimse bana öğretmemişti – Nazire Halamın çok sık şükrettiğinin farkındaydım, kendim ise olsa olsa işler iyi gi-

dince “çok şükür” demeyi bilirdim. İşler kötü de gidince şükretmeyi, ilk kez Tuncay’dan öğrendim.

Gerginliğimi derhal anlıyordu: “Gevşe...” Ufak tefek cüssesine göre iri sayılabilecek elleriyle beni kavlıyor, omuzlarımı, sırtımı ovuşturuyor: “Bak, hâlâ gerginsin... Gevşe... Kapat gözlerini... Şükret...”

Vücudumda titreşim yaratmanın ne harika, ne sakinleştirici bir duygu olduğunu öğreniyorum ondan şu aralar.

“Mmmmmmm...” Aracımızın motor homurtusunun, ta ön taraflardan gelen insan mırıltılarının –Tuncay otobüslerin en tenha gün ve saatlerini iyi biliyor–, uzaktan duyulan yiyecek-içecek paketi açma hışırtılarının, kısacası, yolculuğa ait çeşitli seslerin arasında biz de, yan yana koltuklarımızda “immm” diye, seslerimizi kâh hafif yükselterek, kâh hafif alçaltarak, her birimiz kendimiz için titreşim noktasını arıyoruz. “Dilinin ucunu damagında gezdir... O gıdıklanmayı hissediyor musun?”

Tuncay bu konuda hakikaten aşmış: “Bir de” diyor “kalbimi titreştirebilsem, işte o zaman yırttım!”

Görünmez bir elin bir hamlede onu benden kapacağı duygusu, artık bende takıntı oldu. Bu, nasıl bir el olacak? Kendisi mi benden bıkacak? Bir başka kadına mı yönelecek? Pek çok ihtimal aklıma gelebiliyor, ama düşünmek bile istemediğim o en korkunç ihtimalin gölgesi zihnimin en uzak köşesine bile yaklaşacak olsa, içim buz kesiyor.

Tuncay’la bir anlaşmamız var – bir tür oyun: “Şimdi-burada olmak” oyunu: Geçmiş üzerine konuşmayacağız. Bu, çok da zor gelmiyor bana, çünkü Hamiyet Halamın ustası olduğu “Nazire, sahi, geçen hafta bana niye surat astıydın?” tarzı konuşmalar bana oldum olası deli saçması gelmiştir. Ancak, “anlaşma” uyarınca gelecek üzerine de konuşmayacağız – işte bu, biraz daha zor... ve can sıkıcı. Yani biz şimdi ömrü billah yollarda, otobüslerde mi buluşacağız?

Onu korkutmamak, gelecek planları yapıyor görünerek kendimden uzaklaştırmamak için “şimdi-burada”cılığı çok iyi beceriormuş rolü yapıyordum ilk başlarda.

Bu rolü hakkını vererek oynamak önceleri çok hayati idi, çünkü Tuncay, benim ruh hallerimi derhal sünger gibi içine çek-

me özelliğine sahip. Hoş, ben de onun ruh hallerini sünger gibi içime çekiyordum.

Ama artık “şimdi-burada”cılık oyununa hakikaten kaptırdım kendimi ve rol olmaktan çıktı; hatta bundan bir tür zevk bile almaya başladığımı söyleyebilirim. İnsanda garip bir hafiflik yaratıyor – bir tür sorumsuzluk duygusu gibi. Yolculuğumuzun sonunda kentimize vardığımızda ve Tuncay’dan ayrılmam gerektiğinde, “oyun”un işe yaraması biraz zorlaşıyor. Vedalaşmak üzere otagarda ona sarıldığımda (beni servisine bindiriyor; kendisinin ne yöne gittiğini asla bilmiyorum) ve bırakmak istemediğimde, başımı, saçlarımı okşayarak bana hemen hatırlatıyor: “Şimdi-burada birbirimize sarılıyoruz... Şimdi-burada beraberiz seninle...”

“Şimdi-burada”cılık oynamak, zaman içinde giderek kolay hale de geliyor – çünkü artık otobüs yolculuğu ayarlamaları dışında da birbirimizle sürekli bağlantı halindeyiz.

Daha doğrusu, gündüzleri pek olmasa da, geceleri sık sık, ben evimde, o her nerede ise, uyku ile uyanıklık arasında mesajlaşıyoruz. Mesajlaşmalarımız hep, uyku üzerine kurulu... Nedense uykumuz kaçtığında mesajlaşmak geliyor aklımıza. Uyku ve kaçış.

“Uyuyor musun? Uykum kaçtı...”

“Benim de... Dün gece de uyuyamamıştım...”

“Birazdan uyumaya çalışacağım... Belki yakalayabilirim...”

“Yoksa zaten uykuda mıyız?”

“Bunun için keyfini kaçırma. Keyifli misin?”

“:-)”

“İyi geceler... :-)”

Birlikte yolculuk yaptığımız geceler, önce yoğun bir konuşma faslımız oluyor. Konuşan genelde Tuncay – siyasetten, insanlık durumlarından, müzikten, tasavvuftan, akla gelebilecek her şeyden... Konuşulanlar çok ciddi konular olsa da, sonunda mutlaka işin içine sululuk giriyor – birimizden birimiz, dayanamayıp sonunda civıttıyoruz; ta küçükken öğrendiğimiz fıkraları birbirimize anlatıyor, çocuklar gibi, saçma sapan şeylere gülüyoruz. Sarılmalarımızda romantizmden eser yok – kalabalık bir sınıfta ders esnasında en arka sırada dersi kaynatan, ara sıra da

doktorculuk oynamayı deneyen küçük çocuklar gibiyiz; yaptığımız işin gizliliğinden dolayı müthiş eğlenen ve sürekli kıkırdayan, itişip kakışan, ama sonunda her zaman birbirine yaslanarak mışıl mışıl uyuyan iki çocuk. Evet, mışıl mışıl uyuyoruz! Zaman zaman sırtım veya boynum tutulsa da, sabahları her zaman zihnen enerji dolu ve zinde kalkıyorum ve bir sonraki buluşmamıza kadar bu hep, böyle sürüyor.

Bir defasında, dört sıra önümüzde bir bebeğin sürekli ağladığı bir yolculuk yapıyorduk. İkimizin de gözümüzden uyku akıyor, ama uyumak ne mümkün? Sabaha karşı, uyku sersemi, Tuncay'ın cep telefonuna davrandığını belli belirsiz algıladım. Ansızın cep telefonuma bir mesaj geldi:

“Senin de mi uykun kaçtı?”

Karanlıkta birbirimize bakıp hafif gülüştük. Ondaki saf çocuğu gene görebiliyordum bu saniyelerde.

“Evet... ama çok uykum var... Nereye kaçacağız?”

“Kaçacak yerimiz yok ki...”

“Biliyorum... Burada da uykuya kaçamıyorsak...”

Elini tutuyorum; sıkı sıkı kavırıyor o da elimi. Öyle değerli, öyle huzurlu, öyle özel ki bu anlar... şehirlerarası bir otobüste değil, pekâlâ bir zaman tüneline girmiş, veya bir kara deliğe düşmüş, veya bir uzay mekiğinde başka galaksilere doğru yol alıyor olabiliriz. Zaman... Mekân... Sanki bu kavramların yitip gitmesiyle ben de kayboluyorum... veya kendimi buluyorum... Hangi otobüste, nereden nereye gittiğimizi bile hatırlayamıyorum pek çok kez. Kafamı geriye veya bu sevgili adamın omzuna yaslıyor, sadece geceyi izliyorum... Tek bildiğim, uyku ile uyanıklık arasında, karanlığın içinde bir yerlere doğru ilerlediğimiz...

Eryutan'dan Kalabak'a yaptığımız yolculukta, koridor tavanından minik televizyonlar sarkan tipteki otobüslerden birine denk gelmişiz – en arka sırada bizim de izleyebileceğimiz bir televizyonumuz var.

MutluTV 4'e ayarlanmış kanallar. “Hamiyet Halamın kanalı...” diye mırıldanıyorum.

“Ne zamandır izlememiştin...”

“Nasıl yani? Evde yok mu televizyonun?”

“Var... da çok nadir izliyorum. İzlediğimde de, MutluTV'lere bulaşmamaya çalışıyorum... olsa olsa MutluTV 8, arasıra...”

Hayretle bakıyorum yüzüne.

Gülüyor; sesinde bir acı tını: “Etrafına bak!” diyor, “İnsanlara bak, hallerine bak... Hepsi aynı! İzledikleri, üzerine konuştukları reklamlara, dizilere bak! Onlara benzemekten, onlar gibi sıradanlaşmaktan öyle korkuyorum ki! Gıdama, beslenmeme ne kadar dikkat etsem de, bir dereceye kadar: Biyolojimi ilelebet plastikten, plastiklikten koruyamayacağımın farkındayım – bak-sana, soluduğumuz havaya bile müdahale ediyorlar. Ama hiç değilse zihnimi neyle beslediğime dikkat ederek, aklımı plastiklikten iyi kötü koruyabilirim, öyle değil mi?” Ufak bir tereddütten sonra ekliyor: “Yanlış anlama, amacım asla, senin mesleğini aşagılamak falan değil... Ama sırf bu sebeple, zihnimi kirletmemek için, ben gazete de okumuyorum... Dünyadaki gelişmeleri trans-net üzerinden öğreniyorum nasıl olsa... Kendimi hem maddi, hem manevi bakımdan iyi şeylerle beslemeye çalışıyorum. Zaten ne bıraktılar ki bize?”

Gülümsüyorum hayranlıkla. En son, dedemdi, “plastik” kelimesini bu anlamda kullanan; hatta, zihnim plastikleşmesin diye, elinden gelse beni okula bile göndermeyecekti. Ah, keşke bu konuştuklarımızı dedeme anlatabilseydim... Keşke bu adamı dedemle tanıştırabilseydim...

Evet, bu sefer tıngır mıngır seyahat ettiğimiz, “televizyonlu” otobüslerden – ama nasıl paspal, nasıl dökülen bir otobüs! Şoför koltuğunun üstündeki iri kırmızı rakamlı dijital saat bile çalışmıyor. Televizyonu ise kapatmanın veya sesini kısmanın mümkün olmadığını beyan etti muavin – bir türlü uyku tutturamıyoruz.

Sürekli reklam, sadece reklam... Arada haber molasına o kadar nadiren yer veriliyor ki... Reklamlar mı giderek garipleşiyor, bana mı öyle geliyor... Püskürtücülerin saldığı koku olsa gerek – sürekli bir sersemlik hali...

Al sana ısı böceğı ilacı reklamı: O kalın, turunculu yeşilli pu-anlı gövdesiyle ısı böceğı önce çok kısa görünüyor, sonra bir bakıyorsun, böcek görünümünden, karanlık, hatta düpedüz Onlar tipli birtakım erkek silüetlerine dönüşmüş... Bu karanlık adamlar, ellerinde silahlar, bir dağa tırmanıyorlar –bu sırada bir elekt-

rogitardan sürekli olarak, asap bozucu, gürültülü bir ezgi- ve birden, bu dağların, bir kadın bedeni olduğu anlaşıyor: Meğersem dağın zirvesi kadının diziymiş; şimdi dizini de aşmış, kadının baldırlarında ilerliyorlar... Ve işte o anda ekranda bir erkek eli görünüyor; elinde bir kutu Kurtul; Kurtul'u fıslamasıyla birlikte her fıs'ta bir asker topluluğu Kurtul kutusundan fırlayıp, karanlık adamları bir güzel tepeliyor – bu sırada da fondaki elektrogitarın metalik müziği, marşlara dönüşüyor.

Derken sıra geliyor silah reklamlarına... Aman, ne çok silah, ne çok silah türü – bir türlü bitmek bilmiyor... “Silahınızı sizin içiİN... çocuklarınız içiİN... sevgiyle ürettiİK... Hep Biz, saf Biz... Ne artı, ne eksi...” diyor, yumuşak bir kadın sesi. Arkasından, çok tatlı bir küçük oğlan, nakaratı şu sıralar kimsenin dilinden düşmeyen, artık kabak tadı vermiş “Hep Biz” şarkısını söylüyor. Nakaratı söylerken otobüsteki yolcuların bir kısmı şarkıya kâh mırıldanarak, kâh söyleyerek, kâh el çırparak katılıyor:

“Herkes Hep Bizzz

Sade Biz sade Bizzz...

Bunu istemez misinizzz?

Tertemiz, tertemizzz...”

Şimdi de karşımıza, kadın pedi reklamları çıkıyor. “Hah!” diyor Tuncay, yüzü asılarak. “Bir bu eksikti!”

Bu ped reklamını iyi biliyorum: Önce savaş sahneleri... makineli tüfek ve patlama sesleri... Bir erkek sesi, ağır ve etkileyici olması amaçlanan bir sesle konuşuyor: “Kaağn... Kannn her zamannn, görmeyi arzuladığımız mıdır?” Kanlı halde, kollarını teslimiyet içinde iki yana açmış, yere serilen karanlık tipli bir adam görünüyor – bariz şekilde, bu da Onlar’a, hatta düpedüz dağadamlarına benzetilmiş. “Kaağn,” diye devam ediyor spiker, “her zaman böyle güzel değildiİR... Bir de, arzulamadığımız kan vardır...” Bu noktada kanlı haldeki dağadam tipli birinin rengi aydınlanıyor; adam genç, güzel bir kıza dönüşüyor. Kızın ayağında beyaz bir pantolon var; dağadamın yarasında görünen kan, beyaz pantolonda bir aybaşı kanı lekesine dönüşüyor, yine savaş sesleri eşliğinde.

Tuncay yüzünü tiksintiyle buruşturarak, “Tanrım, bu düzeysizlikleri görmeye mecbur muyuz?” diye homurdanıyor.

O geceyi kanallar arasında zaplayarak, en az asap bozucu kanalı aramakla geçiriyoruz.

Gün ağarırken, Kalabak'a varmamıza az kala, gözlerim yorgunluktan, uykusuzluktan, güneşten acısa da, aklım hâlâ, Tuncay'la dedem arasında benzerlikler kurmakla meşguldu.

Bir diğer yolculuğumuzda, onun bir özelliğini daha keşfettim: Otobüsümüzün kalkmasına az bir süre kala, bir koşu tuvalete gitmişti; ben de onu otobüste bekliyordum. Ortalık ana baba, nine dede günü – tartışanlar, bağırışanlar, zırlayanlar; bir yandan genzimi yakan, midemi de bulandıran egzoz kokusu... Birden, otogarın keşmekeşinin içinden bir köpek ciyaklaması yükseldi; döndüm, adamın biri, sivri uçlu bir ayakkabıyla bir köpeği tekmelemişti. Tekme neresine isabet ettiyse, hayvan yerde kıvrılıyor, acıyla feryat ediyordu. Mideme yumruk yemiş gibi oldum – ikidir aynı şeye tanık oluyorum; nedir insanların hayvanlarla alıp veremedikleri?

Nereden bittiyse, Tuncay'ın bir anda ortaya çıkıp adamın yakasına yapışması bir oldu – yüzündeki ifadeyi tanımlamam çok güç, çünkü öfkeden ziyade, acı doluydu bakışları. Hiçbir şey söylemiyordu; sadece adamın yakasına yapışmış, öylece taşlaşmış kalmıştı. Adamın kafası, yakasına niçin yapışıldığını tahmin edecek kadar çalışıyordu – “Ama abi... o da benim dürümümü kaptı!” diye bir şeyler geveledi. O da Tuncay gibi ufak tefek, sıska, ama kara kuru, çökmüş bir adamdı. Kılını kıpırdatacak, Tuncay'a en ufak bir şekilde direnecek enerjisi yoktu.

Tuncay bıraktı adamı; köpeğe yanaşarak çömeldi. Sırtı bana dönüktü, ama köpeğe alçak sesle bir şeyler söylediğini, hafif yan dönmüş kafasından görüyordum. Köpeğin ağlamaları azalınca Tuncay hayvanı okşamaya, sevmeye başladı. Köpek artık tamamen sakinleşmiş, Tuncay'ın elini yalamaya başlamıştı.

Otobüsümüzün kalkma ânına kadar Tuncay köpeğin yanında kaldı. Otobüse yöneldiğinde gözlerinin keder ve kaygı dolu olduğunu görebiliyordum.

Yolda el eleydik, uzun süre konuşmadık.

Sonunda “Çok kötü” dedi, “çok kötü...”

Yine sustu bir süre.

“Ben ilkokuldayken bir yavru köpeğimiz vardı... Sanki şey-

tan drter, bazen durup dururken hayvana bir tokat atardım, ağlamaya başlayınca büyük bir şefkatle onu kucağıma alıp okşar, o anda bütün sevgimi ona akıttırdım. Oysa hiçbir zaman tahammülüm yoktur birilerine eziyet edilmesine... Ergenliğe girdiğimde, bu yönümü terbiye etmeye giriştim... Öyle bir empati duygusu geliştirmeye çalıştım ki hayvanla, ona bütün yaptıklarımı kendimde, kendi bedenimde hissedeyim. Bu duyguyu gerçekten geliştirdim de... Yine de, zarar veririm korkusuyla hayatım boyunca, özellikle de tanıdığım ve sevdiğim kedilerden ve köpeklerden uzak durmaya gayret ettim, onları hiçbir zaman eve almadım.”

“Peki, bu durum, tokat atmana engel oldu mu?” diye sordum usulca.

Sorumu yanıtlamadı, epeyce suskun kaldı. “Yaşla, bu duygum arttı...” dedi, bir süre sonra.

Öyle hüzünle söyledi ki bunu, hangi duygusunun arttığını, ne demek istediğini soramadım.

“Otur halacığım... Ne olur otur da ben hazırlayayım kahveleri; sen de rahat edersin, ben de...”

“Yavrum, ben mutfağa gelmeden olmaz ki... Hiçbir şeyin yerini bilemezsin.”

“Halacığım, bilirim... Normal, tezgâhın üzerindeki kahveden yapmayacak mıyım?”

“Hayır!” Aniden canlanarak, yaşından umulmayacak bir çeviklikle fırlamıştı yerinden Nazire Halam; “Tezgâhın üzerindeki kahve olur mu hiç? Halanla sevdiğimiz harmandan kullanacaksın; o da tabii ki buzdolabındaki hardal kavanozunda...” Terliklerini sürüye sürüye, olabildiğince hızlı adımlarla ilerliyordu... Mutfaka benden önce varacak!

Boku yedik. Nasıl daralıyor içim, nasıl sabırsızlanıyorum... “Otur oturduğun yerde, cadı!” diye omuzlarından tutup zorla koltuğuna oturtabilsem...

Peşi sıra seğirttim: “Bari taşınacakları getireyim, halacığım... Tepsi nerede?”

“İşte, bu ‘nerede’ sorusuna tahammül edemediğim için kendi işimi kendim görürüm...”

“Aman halacığım, sen bilirsin,” diye homurdanıp tekrar salona döndüm.

Salonda Hamiyet Halam beni ağzı kulaklarında karşıladı: “Gel yavrum, gel güzel Minem... Haydi, asma o güzel suratını... Cici halana gel sen...”

Eliyle pat pat vurduğu koltuğun ucuna isteksizce iliştim. Hamiyet Halamın, Nazire Halamla takışmalarımıza tanık olduktan sonra benimle yakınlaşma girişimlerinden hiç hoşlanmıyorum.

“Gazeteyi getirsene...”

Hemen kalktım, sokak kapısını açtım, gazeteyi aldım.

“Bugün Zeyda Teyze yazmış mı?”

“Ne bileyim halacığım...”

Ben de merak ediyor, köşemi görmek istiyordum.

Çaktırmadan izledim, kabarık damarlı – kemikli uzun parmakların, sayfaları teker teker, ağır ağır çevirişini. Yine içimde o sabırsızlanma, o bunaltı... o boğulma duygusu... Şeytan diyor, kap gazeteyi, bul şuna Zeyda Teyze’yi.

Ne oluyor bana?

“Hah!”

Tanrım! Ölüm ilanlarının olduğu sayfayı açmış! “Şunları bir okuyayım da...”

O sırada Nazire Halam göründü salonun kapısında.

“Hah. Getirdin mi kahveleri Nazire? Eline sağlık... Koy şöyle... Oooh, kahve getirenlerin çok olsun... Gerçi Mineciğimin yaptığı kahveler gibi köpüklü değil ama artık ne yapalım, olsun... Buna da bin şükür, yarabbi. Tanrı’ya karşı nankörlük etmek istemem... Ne oldu? Ha, kapı mı? Duymadım... Sen git bak haydi... Sakın kim o demeden açma kapıyı Nazire!”

Döndü bana, alçak sesle devam etti: “Gerçi evi basıp ırzımıza geçseler, bunun hoşuna gider kalıbımı basarım...” Yüzüme çapkın çapkın bakıp yampiri yampiri göz kırptı: “Ne de olsa teyze-yeğen, aynı mayanın hamurusunuz...”

Sesini yükseltti yine: “Duydun mu kız Nazire? Kim o demeden açma!”

Yine döndü bana: “Duydu mu? Ne yaptı, cevap verdi mi? Aman, ihtiyarlık vallahi zor... Dur bakayım, kiminle konuşuyor bu? Aaa, bir erkekle konuşuyor! Hah, neyse, Salih Efendi’ymiş... Haydi kızım, biz başlayalım kahvelerimize...”

Hamiyet Halamla kahvelerimizi höpürdetirken, Nazire Halamın kapıcıyla hesaplaşmasını izledik. Tek tek, yüksek sesle sayıyordu paraları halam; Salih Efendi de sabırsızlığını gizlemeye hiç gerek duymuyordu.

“Tamam nine, ver bana, ver, ben hesaplamak...”

Nazire Halam sonunda, söylene söylene geldi salona: “Şeytan diyor, Zeyda Teyze’ye mektup yaz.... Madem herkesin derdine derman oluyor; biraz da biz ihtiyarların dertlerine eğilse ne olurdu ki?”

“Niye eğilsin?” diye yanıtladı Hamiyet, küçümser bir ses tonuyla, “Ağrılarını, sızılarını mı yazacaksın, ha? Ne yazacaksın? Ekmek elden su gölden, ne güzel yaşıyoruz işte; neyin ek-sikmiş?”

Gözüm Hamiyet Halamın konuştuğu kımıldayan çenesindeki uzun beyaz kıllara takılmış, ama aklım çoktan Tuncay’a gitmişti.

Buluşmalarımızın zaman içinde sıklaşacağını ummuştum hep... ama hiç öyle bir şey yok. Bir de yeni bir huy edindim: İçimi nasıl bir kıskançlık kemiriyor... Şu anda nerede? Kiminle? Sanki otobüslerde buluşmak, haldır haldır o kent senin, bu kasaba benim seyahat etmek dünyanın en normal şeyiymiş gibi davranıyor. Beni hayatına, yani “gerçek” hayatına sokmak isteseydi, Bizimkent’te buluşurduk; ne bileyim, beni arkadaşlarıyla tanıştırdı. Oysa bundan kaçıyor. Peki, niye kaçıyor ben-den?

Hayatının, benimle birlikte geçirmediği ve nasıl geçirdiğini bilmediğim her dakikası, bana artık acı veriyor.

Halalarım bakıyorum – sislerin arasından, hâlâ tartışıklarını duyar gibiyim. Ağlamama ramak kaldı. Can havliyle, “şimdi-burada”yı devreye sokmaya çalışıyorum. Çok şükür, diyorum, çok şükür şimdi ve burada sağlıklıyım; şimdi ve burada iki halamla birlikteyim. Gerisi yok ki hayatın – geçmiş desen hatıra, gelecek desen hayal...

Acaba halalarım “şimdi-burada”dan söz etsem, anılarları mı? İhtiyarlıkta “şimdi burada” yaşamak, kolaylaşıyor olabilir mi? Geçmiş, her gün büyüyen bir dağ gibi arkalarında sapasağlam, her an deşilmeye hazır, duruyor... ama ya gelecek? Seksen yaşındaki bir kişi, gelecek için ne planlayabilir ki?

Kafamı kaldırıyorum: Nazire Halam, tam karşımdaki koltuğa oturmuş, iki elini kucağında kavuşturmuş, başını hafif yana eğmiş, olanca şefkatiyle gülümsüyor bana – küçüklüğümde ben

şekerli kaymak yerken gülümsediği gibi... Ensesindeki topuzdan kurtulmuş birkaç dalga bembeyaz saç, gözüme şu anda ıslıl ıslıl görünen yüzünü çevreliyor:

“Ne düşünüyorsun, güzel kızım benim?”

Soramam ki... Söyleyemem ki... “Geleceği planlıyor musun?” diye nasıl sorulur bir ihtiyara?

Ben de ona gülümsüyorum: “Hiç...”

“Dinleyin bakın, Zeyda Teyze bugün neler yazmış... Hem de iki mektup var bugün...”

İkimiz de pür dikkat, Hamiyet Hala’ya bakıyoruz. Tedirginim; hangi mektupların okunacağını tahmin ediyorum; ellerim buz kesiyor.

“Sevgili Zeyda ablacığım,

Ben 30 yaşında bir genç kadını. Hiç evlenmedim; pek sosyal hayatım da yoktur. Birkaç haftadır bir adamla görüşüyorum ve ona çok bağlandım. Öyle bir bağlanma ki bu, ne yapacağımı bilemiyorum. Gündelik hayatımı sürdürüyorum, evimi çekip çeviriyor, mesleğimin gereklerini yerine getiriyorum, ama aslında günlerim onu düşünmekle, onun açacağı telefonu beklemekle geçiyor. Bu yüzden, duşa bile girerken telefonu uzanabileceğim bir mesafeye koyuyorum...”

“Vah yavrum,” diye mırıldanıyor Nazire Hala, “ne zordur, hatırlamaz mıyım?”

“Hayret! Çok muntazam yazmış, hiç imla hatası yapmamış, ama salağın teki!” diye patlıyor Hamiyet Halam, “Hem yeniyetme de değil, baksana, otuz yaşına gelmiş!”

Okumaya devam ediyor:

“Mesele şu ki, adam benimle evinde buluşmayı hiç istemiyor. Daha doğrusu, beni evine bugüne kadar daha hiç davet etmedi. Benimle hep geceleri birtakım toplu taşıma araçlarında buluşmak istiyor. Örneğin trenlerde, otobüslerde, vapurlarda...”

“Üstüne de sapıkmiş, herif...” diye homurdanıyor Hamiyet Hala. “Salak kızın da işi yok muymuş elin adamının peşinden gidiyor,

trenlerde bilmem nerelerde? Herif kesin evlidir... yoksa niye kızı evine almak istemesin?"

Ağzım açık, büyülenmiş gibi dikiyorum bakışlarımı Hamiyet Halama. Onun şıp diye aklına geliveren, benim niçin aklıma şıp diye değil de, epey zaman geçtikten sonra –ancak meseleyi yazıya dökünce– gelmişti? Çok haklı halam; hakikaten de sağlağın tekiyim!

"Eee, Zeyda ne cevap vermiş?" diye merak etti Nazire Halam.

"Okuyorum:

Yavrum, bu durumun pek çok nedeni olabilir. İlk aklıma gelen, adamın evli olabileceği... Adam evliyse, uzak durmanı tavsiye ederim: Kalp kırıklığından başka bir şey getirmez sana. Sana ne kadar âşık olduğunu söylerse söylesin, karısı her zaman ilk planda olacaktır. Hele bir de çocukları varsa, öncelikler listesinin bayağı aşağılarında yer alacaksın.

Evli olduğunu kendiliğinden söylemeyebilir. Ama bunu keşfetmenin çeşitli yolları var: Aklıma ilk gelenler: Evini görmeyi talep et. Ev telefonunu iste; evliyse vermek istemeyecektir. Ödemelerini kredi kartıyla mı yapıyor? Seninle beraberken hep nakit ödeme yapıyorsa, karısının ekstreyi görmesinden çekiniyor olabilir. Sonra, seninle hafta içinde mi, tatil günlerinde mi buluşuyor? Tatil günlerini çocuklarına ayırmak istiyor olabilir. Sana tavsiyem, temkinli olman, yavrum...

"Gayet akıllıca bir cevap yazmış," dedi Nazire Halam, "nitekim sen de aynen böyle tahmin etmiştin – aklın yolu bir... Öbür mektubu da okusana..."

Derin bir nefes alıyorum... Dünyaya pipisinin ucuyla bakan adam... böyle bir şeye nasıl cesaret edebildim, Tanrım... Adamın mektubunu, olduğu gibi kullandım...

"Hay hay..."

Zeyda Teyze,

Ben, ilköğretimimde, karşılaştığım her kadını ırzına geçilebilir bir varlık olarak gördüm; daha da korkuncu, her an delirip bir ka-

dının hakikaten ırzına geçebileceğimden korkar ve her kadını, cinsel gücümü deneyebileceğim bir şişme bebek olarak görürdüm... Bundan hepten kurtulmuş değilim. Ne zaman bir kadın görsem, gözümün önünde en müstehcen sahneler canlanıyor. Fantezilerimi okuyabilecekler diye yüreğime iniyor. Düşüncelerimden haberdar olsalar beni nasıl aşağılayacakları aklıma geliyor ve bu ihtimal bana dehşet veriyor. Nasıl kurtulabilirim bütün bunlardan?”

Hamiyet Halam bu mektubu okurken, Nazire Halam ara ara “A-aaaaaa” diye, duydukları karşısında ne kadar şoke olduğunu belirtir küçük sesler çıkarıyordu. Bense oturduğum yerde büzülmüşüm. Sanki bütün bu bilgileri ilk kez duyuyormuşum gibi, ben de dehşet içinde dinliyordum.

“Allah Allah...” dedi Hamiyet Halam, “Adam resmen, bildiğin sapık! Zeyda Teyze’nin cevabını okuyorum:

Sevgili yavrum,

Platon’un Şölen adlı diyalogunda naklettiğine göre, Aristophanes, başta dişi ve erkek diye bir şey olmadığını, insan denen şeyin hermafrodit olduğunu söylemiş. Fakat bu çift cinsiyetli varlık öyle güçlüymüş ki, Tanrılar bu gücü kıskanmışlar ve onu erkek ve kadın olarak ikiye bölmüşler.

O gün bugündür insanlar aşk üzerinden, diğer yarılarını aramaktalar.. Ama hepimizin içinde hem östrojen hem de testosteron hormonları var – yani hepimizde hem erkeklik var hem de dişilik. Her kim kendi içindeki kadınla ve erkekle barışık, diğer cinsle de barışık olur. Kendi içindeki karşı cinsle barışık insan ise, kendiyi de barışık insandır..

“Vay vay vay... Ne güzel bir cevap vermiş! Gelen mektup da déjà-vu gibi! Tam benim geçen gün söylediğim şey değil mi!” diye heyecanla bağırarak kesti Nazire Halam; yanakları bir anda pembe pembe, döndü bana; “Tam ama tam benim söylediğim değil mi? E, bu kadar mı tesadüf olur?”

Gülümsemeye çalıştım, yüzüne bakamıyordum, utançtan ve suçluluktan kıpkırmızı olmuşum.

“Ne oldu kızım?” Nazire Halam uzanmış, eliyle elimi kavramıştı.

Çektim elimi, yine gülümsemeye çalıştım: “Ne olacak halacığım, ne olacak, Tanrı aşkına?”

Hakikaten de – ne olacak, Tanrı aşkına? Olup olacağı, bir sohbet sırasında dile getirdiği bir fikrini kullandım.

Halamın bu daimi şefkatli hali, beni bazen deli ediyor.

“O” gece, mevsimlerden kıştı... Gecenin karanlığına doğru ilerliyorduk; içim geçmiş... Bir ara gözümü bir açtım ki, otobüsün ön camının üzerindeki kırmızı dijital saat, 03:30’u gösteriyor. Yolculuğumuzun yarısından fazlasını tüketmişiz.

Biraz önce mola verilmişti. Tuvaletine girip duvarlardaki kırmızı gül çıkartmalarını görünce hatırladım, bu dinlenme tesisine daha önce gelmiş olduğumuzu... Bir zamanlar gürül gürül su akan musluklarının yerine şimdi dezenfektan püskürten cihazlar takılmıştı. Kullandığım klozet bölmesini bile hatırladım – kapıya çivilenmiş çift kancalı beyaz metal askı, standart boydaki bir kadının bile çantasını zor asabileceği yükseklikteydi, yarısı da kırıktı.

Tuncay mola sırasında bile uyanmamıştı, öyle derin uyuyordu ki, otobüsten ineceğim zaman koridor tarafına geçebilmek için bacağımı açıp üzerinden otururcasına kayarak geçtiğimde bile, hafif ihlamak dışında hiçbir uyanma emaresi göstermemişti.

Hava ılıktı, çocukluğumun yaz geceleri gibi... Yine de mola bitimini beklemeden otobüse dönmüştüm; eskiden de en bayıldığım şeylerden biri, otobüs pencerelerinin yıkanmasını içeriden seyretmektir – buna yetişmek istiyordum.

Otobüsün içi havasızdı, ağır bir nefes kokusuyla dolmuştu; uyuklayan, horlayan, ara ara kafası kayan, sonra sıçrayarak yeniden doğrulan insanlar arasından sessizce süzülerek en arka sıradaki, pencere kenarındaki yerime –yine Tuncay’ın üzerinden kayarak– geçmiş, otobüsümüzün temizlenişini beklemeye başlamıştım.

Camköpürtlü bir fısıfısla bütün pencerenin bir anda köpüğe boğulması ve cam vakumuyla köpüklerin hemen toplanması bir olmuştu. Aklım, çocukluğumun otobüs yolculuklarına gitti; dışarıdan pencereye basınçlı su vermeleri, sabunlu süpürgenin özenli daireler çizerek bizi bulutlu bir masal dünyasına taşıması...

Tuncay hâlâ uyukluyordu.

Son haftalarda hiç tadım yoktu. Otobüs yolculuklarımızdan birinin sonunda, Tuncay'ı evime yemeğe davet etmişim; "İşlerim var," deyip gelmemişti.

Peki, ya o beni evine niçin davet etmiyordu? Davet etmesi için her şeyimi verebilirdim! Yalnız mı yaşar bu adam? Ne yer, ne içer? Artık sık sık, nasıl yaşadığını öğrenmeye yönelik olta- lar atıyordum; bir defasında da kendimi tutamayıp, alenen, "Evli misin?" diye sormuştum ("Hayır, hiç evlenmedim!" diye sert bir şekilde cevap vermişti).

Ne zaman ona "tuzak" sorular sorsam, öyle tedirgin ve mutsuz oluyordu ki, daha fazla uğraşmamaya, artık taciz etmemeye karar veriyordum. Sonra yine tutamıyordum kendimi. Bir kere- sinde de "gerçek" hayatına ilişkin sorduğum soruya, hafif alay- la gülerek, "Görmüyor musun Mine, gerçek hayatım bu işte; bir otobüs içinde hareket halinde olmaktan daha gerçek ne olabi- lir?" diye karşılık vermişti.

Ona sokuldum, baktım, gözleri yarı açıktı.

"Tuncay..."

"Efendim..."

"Uyuyor musun?"

Esnedi, sonra hafiften güldü, elini omzuma attı: "Bakışlarını sürekli üzerimde hissederken uyumak ne mümkün?"

"Ben bu işi sürdüremeyeceğim... Yani daima böyle, bu şekil- de... Senin ne olduğunu, kim olduğunu, niçin böyle otobüslerde sersefil olduğumuzu bilmeden..."

Şimdi ayrılmıştı işte! Çekti elini, duruşu dikleşti, hayretle baktı suratıma. Hemen toparladım:

"Sersefil lafı doğru değil di tabii; ama ne demek istediği- mi anlıyorsundur... Ben senin evli olup olmadığını bile bilmiyo- rum..."

"Değilim dedim ya..."

“Tamam, dedin,” dudağımın üstünde ufak ter damlacıklarını hissediyordum, “dedin, ama o zaman açıkla bana, yani niçin böyle, sürekli yollardasın... Eğitimler veriyorsun anlıyorum, ama ne eğitimleri diye sorduğumda, kâh caz diyorsun, kâh kişisel gelişim, kâh bilmem ne... anlatmıyorsun ki... Hiçbir şey anlatmıyorsun!”

Yüzündeki şaşkınlık öyle gerçekti ki, bu defa hayret etme sırası bana gelmişti.

“Doğrusu,” dedi, “verdiğim eğitimlerin ilgini çekebileceği hiç aklıma gelmemişti. Pek alışkın olduğum bir şey değil tanıdıklarımı eğitimlerime götürmek. Ama madem merak ediyorsun, Bulanya’da vereceğim eğitime misafir olarak katılabilirsin.”

Kulaklarıma inanamamıştım: “Ciddi misin?”

Bu kadar mı kolaymış? Kendi hakkında bilgi vermek konusunda öyle isteksiz görünmüştü ki hep, onu kaçırma korkusuyla en basit, en temel soruları bile sormaya çekinmiştim. İşte, şimdi bile, Bulanya’da vereceği eğitimin konusunu sormaktan, şansımı zorlamaktan beni alıkoyan, bu korku değil miydi? Peki, bütün bunlara niçin layık görüyordum kendimi?

“Bulanya neresi, diye sormayacak mısın?”

“Bulanya neresi?”

“Bulanya, keşfedilmemiş, resmî makamlarca çok şükür göz ardı edilmiş, haritalarda hiçbir zaman yer almayacağını umduğum, tek tük kalmış köylerimizden biri... Daha fazla anlatmayayım...”

Ve işte şimdi, aradan henüz beş gün geçmişken Tuncay’la, ilk kez, Bizimkent’ten birlikte bineceğimiz otobüse ve Bizimkent dışına ilk kez birlikte seyahat edeceğiz! İlk kez birlikte gidiş-dönüş bileti aldık!

Otogarda buluşacaktık; ben çoktan 8 no.lu peronun önünde, beklemedeyim!

Birileri beni kabaca iterek yana savuruyor. Hemen, bir püskürtücü direğinin dibine yapışıyorum. Etrafıma bakıyorum – ne garip... şu son haftalarda bunca otobüs terminali gördüm – ama galiba hiçbirini tam görmemişim. Hepsi, Tuncay’la birlikte olduğum süreleri birbirine bağlayan ara-yaşantılardı.... Yarı-yaşanmışlıklar. İnsanların kabalığı, birbirine karşı sevgisizliği... Hoş, algılarımın

şimdi de tam kapasite çalışmadığının farkındayım... Beni, bir çöp parçasıymışım gibi itekleyen adama ciyak ciyak bağırmam, en azından bir tepki göstermem gerekir. Sağ olsun püskürtücüler, sağ olsun haplar... Tepki göstermem gerektiğini, fakat bu gereği yerine getirme tembelliğimi, isteksizliğimi, üşengeçliğimi algılayabiliyorum, hiç değilse. Algılarımın gerçekliği yansıtmadığının farkında olmak da bir gerçeklik farkındalığıdır, öyle değil mi?

Tuncay'ı görüyorum uzaktan; bana gülümsüyor, gözlüğünü düzeltiyor, hızlı adımlarla yaklaşıyor, ama yüzünde hafif bir tedirginlik, adımlarında sanki bir isteksizlik... Aklından geçenleri keşke bilebilsem... Gülümsemesine odaklanıyor, dudaklarının iki kenarında, bıyıklarının bitimindeki dikey çizgilerde pişmanlık emareleri arıyorum.

"Ne oldu? Neden öyle garip bakıyorsun bana?"

Sadece otogarlar mı – hayatımın artık bütünü, yarıyaşanmışlıklar haline geldi; gerçek olan tek şey, Tuncay'la yaptığımız otobüs yolculukları. Gerisi amalgam. Dolgu maddesi. Vakit doldurmaca. Bu adam ölüverse veya ortadan yok oluverse, ben, kalbi sadece kan pompalamayı beceren bir organizma olarak, kendimi sıradanlığın, yarı-algıların, çarpıtılmış gerçekliklerin dünyasına bırakarak tamamlayacağım şu dünyadaki süremi.

"İyi misin Mine?"

Karşımda durmuş, kaygılı gözlerle bana bakıyor. Gülümsüyorum ona.

Peronda durmak konusunda çok isteksiz: "Haydi gel, yerimizi alalım."

Vakit geceyarısı. En arka iki koltukta alıyoruz yerlerimizi. Bulanya'ya yolculuk, altı saat sürecektir.

Gözleri kapalı, yüzünde hafif bir gülümseme, parmaklarıyla ustaca ritim tutuyor – ama neye? Ortada herhangi bir müzik yok... Gözünü açıyor, yüzümdeki merakı görüyor, gülüyor:

"Motorun homurtusuna hangi seslerin ve nasıl bir ritmin uygun olacağını hayal etmeye çalışıyordum..."

Ona sokulup uyumak kadar harika bir şey olamaz! Zaten artık, sadece bir otobüsün en arka sırasında yanımda Tuncay varken derin uyuyabiliyor, uykumu alabiliyorum. Bazen öyle denk geliyor ki, yok sohbet, yok mola, dinlenme tesisi derken, uykuya

sadece iki saat ayırabilmiş oluyorum... Ama bu iki saatlik uyku öylesine ödüllendirici, öylesine dingin, derin ve huzurlu ki, haf-taların uykusuzluğunu silip götürüyor.

Dışarıya bakıyorum; bizler yukarıda, yüksekteyiz; insanlarsa bütün irili ufaklı sorunlarıyla, itişip kakışmalarıyla aşağıda, gerimizde... Derken otobüsümüz, öylesine ani bir geri manevrayla hareket ediyor ki, henüz eşyalarını yukarıdaki rafa yerleştirmekte olan iki üç kişi dengelerini kaybedip yuvarlanacak gibi oluyorlar.

Yolculuğumuzun onuncu dakikasında, şoförümüzün zırde-li olduğu anlaşılıyor: Aniden gaza, ya da frene basmaktan sadistçe bir zevk alıyor; kafalar sürekli ileri geri savrulmakta; herkes homurdanma halinde. Bu gaz-fren meselesi, çok şükür kenti terk ettiğimizde sona eriyor; herhalde şoför de bu oyundan sı-kılmıştır.

Ama bu kez de hatalı sollamalar: En arka köşede oturuyor olmama rağmen, karanlığın içinde üstümüze üstümüze gelen parlak farları görüyorum; çoğu ya selektör yapıyor, ya korna çağ-lıyor bize.

“Maşallah... Sol ön farı da çalışmıyordu, üstelik...” diyor Tuncay, alaylı bir tavırla.

Durumu müşahade etmek için koridor koltuklarında oturan herkes, kafalarını uzatmış; otobüsün arkasından bakınca manzara hakikaten çok komik – kafa silüetlerinin biri çıkıyor, biri giriyor...

Benimse zerrece umurunda değil şoförün ne halt ettiği. Bu, bir paradoks: Otobüsümüzün o ani geri manevrasının yolculuğumuzun başlangıcını tescil etmesi, benim açımdan zamanın kronometresinin durduğu âna tekabül ediyor: Zaman kavramının dışına çıktığımız, sahipsiz, iki arada bir derede, gel gör ki gerçeğin ve hayatın ta kendisi, paha biçilemez saatler...

Mirkatun’a indiğimizde ortalık daha karanlıktı; minibüsle yolculuğumuz bir saate yakın sürdü. Bulanya’ya sabah ılıklığında vardık; mevsimlerden kış olmasına rağmen, ısının yine 27-28 derecenin altına düşmeyeceği, belliydi. Sevimli, minicik bir otogar, henüz sabah mahmurluğundan ayılamamış... Bir iki hediye-lik eşya dükkânı ve –hayret!– küçük bir de kitapçı dükkânı; hepsi kapalı. Otogarın ortasında minik, sıvaları dökülmüş bir havuz; –hayret!– dibinde, pis de olsa, sıvı var ve –hayret!– içinde

altı tane canlı balık! Dahası –hayret!– havuzu korumak için yanına nöbetçi falan dikilmemiş! Adını bile neredeyse ilk kez duyduğum Bulanya’nın böyle yeşil olacağını hiç tahmin etmemiştim. Birkaç kavak, tatlı, ılık bir esintiye bırakmış kendilerini, fısıldaşıyorlar...

Ama esas sürpriz, otoparın çıkışındaydı: Ufak –Bulanya’ya yetecek ve artacak ebatta– bir Sistensu duruyordu ağaçların altında, çalışır durumda. Nereden bulmuşlar bu parayı? Aletin hafif mırıltısını dinlerken, atmosferdeki nemi yakalayıp pırıltemiz suya dönüştürüşünü, borularla köyün belli başlı noktalarına aktarışını canlandırabiliyordum zihnimde.

“Şurada bir çay bahçesi vardı; bakalım bu saatte açılmış mı...”

“Çay bahçesi”... Yıllardır duymadığım bu kelime, bir an batıp çıkan bir iğne gibi, yüreğimde bir özlem ve hüznün kıvılcımı çaktırdı. Yeşillikler arasında tahta masalar, suları cömertçe sağa sola savuran fıskiyele, ben oradan oraya heyecanla koşuştururken, uykulu kedileri severken, süs balıklarına, serçelere, kargalara, güvercinlere ekmek kırıntısı atarken beni izleyen, bazen kitap okuyan, mutlaka çay içen, arada “Gölgede oynala!” diye uyararak anneannemle dedem... Poğaçalar fırından bazen yeni çıkmış olurdu sıcak sıcak, içlerine cömertçe doldurulmuş dereotlu beyaz peynir – anneannemin evde yaptıkları gibi... Çay bahçesi denen yer, cennetti.

Bulanya’daki çay bahçesinde de, miktarı çok az da olsa, bulanık da olsa, şırıl şırıl ses çıkarabilecek kadar sıvısı olan, minicik bir fıskiye... En önemlisi: Burada, az sayıda da olsa, kuş var –türlerini bilmediğim göçmen kuşlar– hepsi de buraya üşüşmüş. Dahası, Sukretkart burada geçerli – Tuncay ikimiz adına kartını uzatıyor.

“Otopar’da gördüğünüz Sistensu’yu satın alabilmek için Bulanya’da hepimiz kemer sıktık... bu sayede su sorunumuz nispeten halloldu. Yine de, Sukretkart olmaksızın su kullanmama-ya çok dikkat ediyoruz... Sistensu’nun varlığı nedeniyle tekrar şımarıp su israf eder hale gelmekten çekiniyoruz...” diye anlatıyor çay bahçesinin sahibi.

Çaylarımızı tadını çıkara çıkara içerken, minyatür fıskiye-
yenin kenarında serinleyen, arada kanat çırpıp serçeleri izler-

ken, hemen hemen hiç konuşmuyoruz. Tuncay vereceği eğitime odaklanmış, arada sırada cebinden notlarını çıkarıyor, bir şeyler yazıyor, tekrar cebine koyuyor. Bense, mahmur, hırkamın ısısına sokulmuş, gözlerim ara ara kapalı, sıcak bardağı iki elimle kavramış, mutluluğu yudumluyorum.

Çay bahçesinde bir iki saat böylece oyalandıktan sonra, küçücük bir okulun, küçücük gösteri salonunda buluştuk Tuncay'ın öğrencileriyle. On iki kişiydiler – grubun çoğu kızlı-erkekli gençlerden, bir kısmı yetişkinlerden oluşuyordu. Ciltlerinin güzelliği dikkatimi çekti; benim gibi sanki onlar da susuz kalmamış, kurumamışlardı. Bir anda Tuncay'ın etrafını çevirdiler; onu ne çok sevdiklerini, ona hayranlıklarını fark ettiğimde, tanımlayamadığım, tanımlamak istemediğim bir duyguyla içim cız etti.

Yetişkinler arasından sevimli, güleç yüzlü, gençten bir adam, Tuncay'a hemen sordu: "Hocam, benim oğlanın sünnet düğünü davetiyesini size e-posta ile göndermiştim; aldınız, değil mi? Lütfen gelmezlik etmeyin; herkese sizden öyle çok söz ettim ki – düğüne gelirsenez bizi çok onurlandırırınız..." Beni fark etti, hemen ekledi: "Elbette siz de davetlisiniz..."

Al sana – "çay bahçesi" gibi, yine eskilere ait, yine içime bir hüznün hançeri saplayan bir kavram: "Düğün". Hepsi, hafif merakla bana baktı; Tuncay "arkadaşım" diye beni tanıstırdı. Sünnet düğünü konusunu geçiştirmek istediği, belliydi.

Ben ve öğrenciler karşılıklı gülümseyerek selamlaştık – ama ben burada bir yabancıydım. Öğrencilerden biri elektrik düğmelerine koştu; bir anda sahnenin ışıkları yanmıştı. Onlar sahneye çıkınca gittim, salonun arkalarındaki bir sıraya yerleştim.

Salonun sahne kısmı genişti; katılımcılar sahneye tırmanmadan ayakkabılarını çıkarmışlar, çoraplarıyla, yerdeki mindere yayılmışlardı – kimisi uzanmış, kimisi bağdaş kuruyordu. Sırtüstü yatan bile vardı – öylesi bir güven ortamı içindeydiler.

Ve "eğitim" başladı...

Eğitim bittiğinde, katılımcılar gibi, ben de adeta sarhoş olmuşum.

O yarım günün nasıl geçtiğini bilmiyorum – o kadar dolu doluydu... Tek bildiğim, oradan bambaşka bir insan olarak çıktığımdı. Aklımda bölük pörçük kalanlar, şunlar:

Önce Spinoza'dan, onun görüşlerinden söz etmişti Tuncay... Üç temel duygu olduğunu –istek, sevinç, üzüntü– ve diğer duyguların bu üçünün değişik bileşimlerinden oluştuğunu anlatıyordu. İstiyorsun; gerçekleşirse seviniyor, gerçekleşmezse üzülüyorsun... Sevdiğin birinin isteği gerçekleşiyorsa sen de seviniyor, sevmediğin birinin isteği gerçekleşirse kıskanıyorsun, sevdiğin biri istediğin şeyin gerçekleşmesini engellerse güceniyor, sevmediğin biri engellerse öfkeleniyorsun... ama temel duygular hep istek-sevinç-üzüntü...

“Bu teorinin doğru olup olmadığı, umurumda değil... Önemli olan, eskiden ben duyguları hep ‘kendiliğinden var işte’ diye gören biriyken, onların da fiziği, matematiği, bilişsel açıklamaları olabileceğini keşfetmiş olmamdı...”

Kısa bir girizgâhtan sonra konuşmayı kesmiş, sınıfa sorular yöneltmeye başlamıştı. Eğitim –her ne eğitimi ise, çünkü başlığını hâlâ bilmiyordum– öyle yoğun bir etkileşime dayalıydı ki, sorgulama alışkanlığını yıllar önce “bekleme”ye almış zihnim, soruların, verilen cevapların ve sonrasındaki tartışmaların hızına yetişemiyordu.

Örneğin, kuantum fiziğinden söz ediyorlardı. Bu konu, anlaşılan, önceki haftalarda işlenmiş olmalı ki herkes neden söz edildiğini gayet iyi anlıyor ve tartışmalara katılabiliyordu.

“Peki,” diyordu Tuncay, “diyelim ki genç bir delikanlı, bir silah dükkânından silah çaldığı, yani hırsızlık yaptığı için yargılanacak... Normal bir mahkemede nasıl bir yargılama olacağını hepimiz biliyoruz... Peki, kuantum felsefesinin geçerli olduğu, yani kuantum bilgilerinin hukuk alanında kullanıldığı bir mahkemede –örneğin, her şey her şeyle ilgilidir... birey toplumun, toplum bireyin sorumlusudur...– böyle bir dava, sizce nasıl geliştirdi? Kimler sanık, kimler mağdur, kimler tanık olurdu?”

Bu konu, belki yarım saat tartışıldı. Tartışmanın düzeyi beni hayran bıraktı: Öğrenciler ne zeki insanlardı – hiç öyle, sokakta, televizyonda duymaya alıştığım kaba kaba, yüz kelime etrafında dönen yarım yamalak cümlelerle değil, düzgün cümlelerle konuşuyorlardı, ayrıca çok da naziktiler.

Çalışmanın bir noktasında, birileri sahnenin arkasından çeşit çeşit vurmalı çalgılar getirdi. Öğrencilerin hepsi birer tanesi-

ni alarak, şeflerinin komutunu bekleyen küçük bir orkestra gibi, beklentiyle baktılar Tuncay'a.

Perdenin arkasında duran beyaz tahtayı çekti sahnenin kenarına Tuncay, yan yana notamsı işaretler dizdi, herkes elindeki çalgıyla dümdüz, olabildiğince eşit aralıklarla, ritim tutacaktı – ama bir yandan da, şef olarak Tuncay'ın elindeki üçgen zilin sesine kulak verecek, onun hızına uyacaklardı.

Ritmi zaman zaman hızlandırıyor, zaman zaman yavaşlatıyordu Tuncay; ama bunu öyle gıdım gıdım yapıyordu ki, grubun onu takibinde en ufak bir aksama olmuyordu. Grup, müthiş bir uyum içinde aynı saniyede vuruyordu çalgılara.

Derken durdular; Tuncay beyaz tahtaya bu kez biraz daha farklı bir ritim yazdı – bir-ki / sus / bir-ki-üç, bir-ki / sus / bir-ki-üç... Bir süre bu ritmi uyguladılar hep beraber. Derken giderek ritim cümleleri karmaşıklaştı... Herkes canla başla konsantre olmuş, tek ses, tek kulak, tek beden, tek... evet, tek TEK idi; Tuncay ise ortalarında hem elinde üçgen ziliyle, hem iki ayağıyla, kâh yürür, kâh koşar gibi tempo tutuyordu.

Onu, onları izlerken, içimde bir güneş açmıştı; ılık ılık sahneyi izlerken ben de bomboş, loş salonun arkalarındaki koltuğumda kendi çağımda ılıldadığımı hissediyordum. Gülen çekik gözlerinin o sıcak bakışları, yüzünün o babacan, sevecen ifadesi, şefliğin gereklerini yerine getirmek için ara ara devreye soktuğu kocaman elleri, ekose gömleği – sanki bir hare çevreliyordu onu, ama bir yandan da içimde bir dehşet, o muazzam “kaybetme korkusu” derinleşmişti: Evet; çocukluğumda üst üste yaşadığım kayıpların, kopuşların hepsi beni gafil avlamıştı; zulme uğramış, darbe üstüne darbe yemiştin; ama artık hazırlıksız yakalanamayabileceğim bir durumla karşı karşıyaydım – ve bir insanı, daha doğrusu BU insanı kaybetmenin benim için tam olarak ne anlama geleceğini, derin bir umutsuzluk içinde, yeni yeni kavırıyordum. Hayatımda hiç kimseye karşı böylesine derin bir sevgi duymamıştım. Hiç kimseye karşı böylesi bir duygu teslimiyeti içine girmemiştin.

Bu ani farkındalıkla kanım önce beynime çekilip sanki donmuştu; şimdiyse bu yoğun buz kütlesi ağır ağır erimekteydi. Eriyen buz gibi sular, bütün damarlarıma doluyor; bu soğukun be-

denimi yukarıdan aşağıya milim milim kuşatışını her bir damarımda tek tek hissedebiliyordum.

“Sevgili arkadaşlar,” dediğini duydum Tuncay’ın; “Bugünkü eğitimimizin adı ‘Şimdi-Burada’... ve biraz önce yaptığımız çalışma, şimdi-burada olmayı hep beraber en kolay yaşayabileceğimiz ortamı sundu bize. Hepimiz ritme konsantre olduk. Hiçbirimiz, bu çalışma sırasında ne geçmişi düşünebildik ne de geleceği... Kendiniz de fark etmişsinizdir: Geçmişe veya geleceğe kaydığınız anda, ritmin dışında buluyordunuz kendinizi...”

Katılımcılar onu ilgiyle dinliyorlardı.

“Annemi andım şimdi... “diye devam etti; “Beni müziğe yönelttiği için ona müteşekkirim... Ama hep benim keman, flüt gibi bir alet çalmamı isterdi. ‘Davul çalacağım!’ deyiverdiğimde kendim bile şaşmıştım, bunu o kadar düşünmeden söyleyivermiştim ki... Anneme karşı çıkmayı göze alarak hayatta yaptığım tercihlerin belki de en önemlisi budur; çünkü benim en büyük terbiyecim, egomun en has törpüleyicisi, davulum olmuştur. Davul bana, eşlik etmeyi öğretti; ‘geri planda kalarak’ da çok şey yapılabileceğini öğretti. Solist iyi gününde değilse, onu davulumla kollayabileceğimi öğretti...”

Alaylı alaylı güldü: “Davulun, ikinci sınıf vatandaş olduğuna inanılır... Oysa örneğin Hint kültüründe vurmali çalgılar ne kadar önemlidir... bazen çok yavaş, çok sade; bazen olabildiğine nakışlı, girift... Ya da Afrikalılar... isteseler bile yavaş çalmayı başaramazlar, yapamazlar bunu! Sevgili arkadaşlar, davulculuğun kişiliğe en büyük kazancı, ister istemez alçakgönüllülüğü de beraberinde getirmesidir...”

Eliyle beyaz tahtaya ve üzerindeki ritim sembollerine işaret etti:

“Bakmayın, size şimdilik böyle şeyler gösterdiğime... Ritim de işin matematiği öğretilmez... O, çok sonradan gelir, yapılanları sonradan açıklamaya yarar...”

İçimde giderek artan, gırtlığımı sıkı, nefes almamı zorlaştıran bir kıskançlık, salonun arkalarında “şimdi-burada”yı uygulamamı güçleştiriyordu. Şu ânın, şu içinde bulunduğum, sevdiğim adamın mutlu ve huzurlu halini izleyebildiğim, görünürde hiçbir sorunun olmadığı bu ânın niçin tadını çıkaramıyorum

gönlümce? Neden, içimde bu giderilemez sızı, bu inanılmaz bencillik?

Öğrencileri olan gençlere bakıyorum... Hepsinin yüzü ıslıl ıslıl, Bizimkent'te görmeye alıştığım gençlerden ne kadar daha canlılar... Derken içim burkuluyor: Nispeten daha sağlıklı görünseler de, bunların da yüzleri hep solgun; hepsinin gözlerinin altı hafif çökük; ne çabuk yoruluyorlar, bu halleriyle birbirlerine ne çok da benziyorlar... Bebeklikten beri içtikleri tuhaf tuhaf, ilaçlandırılmış sıvılarla, hâlâ "gıda" diye adlandırılan, tükettikleri bu takviyelerle, kotaya bağlanmış –ve temizlik pahasına, doya doya içmekten hep menedilmiş oldukları– pırıltemiz su mahrumiyetiyle, acaba kaç yıl yaşayabilirler? Son birkaç yılda genetik çeşitliliğin ortadan kalkması, sonunda biz insanlara da yansımaya başlamış olabilir mi? Bizler de sonunda kasalarda dizili plastik domatesler gibi, birbirimizden ayırt edilemez hale mi geleceğiz? Yoksa bu çoktan gerçekleşti de, biz mi farkında değiliz – birbirleri gibi düşünen, birbirleri gibi hisseden, birbirleri gibi giyinen, birbirleri gibi düşmanlık besleyen sebzeler mi olduk? Bir domates, domatesliğinin ne kadar farkındadır ki? Eğer soluduğumuz hava, içtiğimiz su ve tükettiğimiz gıdalarsa sağlığımızı belirleyen, bizi birey olarak olduğumuz kişi yapan da, aynı hava, aynı gıdalar değil mi? Topluca GDO ile beslenmiş bir kuşağın, duygu dünyası nasıl bir çeşitlilik taşıyabilir ki?

Yüzlerine bakıyorum; Tuncay'ın yüzüne sabitlenmiş bakışlardaki umuda... Dedem bu çocukları görse, kahrolurdu. Birden içim dedeme karşı şükranla doluyor: Ben, daha o yıllarda hafiften solmaya başlamış bir kuşak içinde, pembe yanaklı bir çocuktum. Şimdiyse Tuncay'ı ve şu öğrencilerini kıskanmam ne kadar, ne kadar ayıp.

Ama elimde değil. Buraya getirmesi doyurmadı beni – böyle, misafir gibi kenarda oturup gözlemci olmak değil ki istediğim... Hayatının tam merkezinde olmayı istiyorum. Şu öğrencilerinin arasında olmayı, üstelik en sevdiği öğrencisi olmayı, yaptığı her şeyi bilmek, görmek istiyorum! Onu böyle mutlu ve huzurlu eden kişi ben olayım istiyorum!

Derin bir suçluluk duygusuyla başımı eğiyorum.

Çalışmanın bitiminde, çalgı aletleri yine yerlerine yerleştiril-

di; öğrenciler birer ikişer sahneden inip ayakkabılarını giydiler; ben de yavaş yavaş onlara doğru seğirttim.

Güleç yüzlü adam, Tuncay'dan yine rica etti sünnet düğününe katılmasını: "Hocam, sizin katılmanız, bize verilecek en değerli hediye olacaktır..."

"Ne olur ısrar etme; ben kalabalık mekânlara giremiyorum, inan ki çok sıkıntılıyım," diye yanıtladı Tuncay, eliyle adamın omzunu tutarak; ses tonu çok nazik ve gönül alıcıydı, ama yüzünü hemen boncuk boncuk ter bastığını görmüştüm.

Günün geri kalan kısmı bir hayal gibi geçti – katılımcıların daveti üzerine hep beraber bir hapçıda yediğimiz öğlen yemeği – "Adının 'hapçı' olduğuna bakma, fazla dikkat çekmemek, kentlerden sevimsiz insanları çekmemek için verilmiş bu ad!" diye açıkladı bana Tuncay; gerçekten de hapla falan değil, çocukluğumdan bildiğim ev yemekleriyle donattılar soframızı; Tuncay'ın bana, bir ilçeden çok, derli toplu bir köye benzeyen Bulanya'nın dar sokak aralarını, Timislilerden kalma harabelerini, mütevazı müzesini gezdirmesi– bunların hepsi, hafızamda bulanık bulanık yer alıyor. Eğitim faslından sonrasını, biraz da bilinçli tercihimle, "rüya görür gibi" yaşadım: Eğitim beni o kadar etkilemiş, o kadar yüksek bir düzeye çıkarmıştı ki –ama neyin düzeyi, bunu bilemiyordum– onun üzerine gelebilecek herhangi bir veriyi zihnim reddediyordu.

Ancak, o gece, Bizimkent'e dönmek üzere otobüse bindiğimizde –Tuncay, kasabanın sevimli pansiyonlarından birinde bir gece konaklamamızı da kategorik olarak reddetmişti– aramızda bir şeylerin değiştiğini fark ettim.

Bir kere, ben değişmiştim: Tuncay, bir kadınla ancak otobüs yolculuklarında beraber olabilen çok zeki, çok okumuş, sevimli bir serseri olmaktan çıkmış; konuştuğunda insanların –ki bunların arasında emekli akademisyen bir erkek ve diş hekimi bir kadın da vardı–, tek bir kelimesini bile kaçırmamak için pür dikkat, saygıyla ve hayranlıkla etrafını çevreleyerek ağzının içine baktığı bir hoca, bir eğitmen, bir eğitimciye dönüşmüştü. Bu yanı bana öyle yabancıydı ki, şimdi, yine otobüsün arka sırasında bulduğumuzda kendimizi, ona eskisi gibi davranamayacağımı, örneğin kafama estikçe ve şartlar elverdiğince karanlıkta en mahrem yerlerini okşayama-

yacağımı hissediyordum. O sabah tanık olduklarımı, maruz kaldığım bütün o uyaranların etkisini, önce sindirmem gerekiyordu.

O da değişmişti. Dalgın ve mesafeli, davranışları ölçülü, hat-ta düpedüz soğuktu. Beni otobüs-harici hayatının bir kesitine dahil etmiş olmaktan sanki rahatsızlık ve pişmanlık duyuyordu.

Çay servisi. Bir çay hapı, bir de küp şeker attım ağzıma, başı-mı cama yaslayıp gözlerimi kapattım, şeker zerreciklerini ağzımda ağır ağır ezerken çıkan çıtırtıyla camın titreşimi arasında bir ritim bağı kurmaya çalışarak teselli bulmaya gayret ediyordum: Uzun zamandır olmadığım kadar üzgündüm. Onu daha yakından ta-nıma fırsatını bulmuş, sevgimin üstüne bir de ona büyük bir say-gı duymaya başlamıştım, ama ağır bir bedel karşılığında: Tıpkı Ki-raz Hanım'ın yatak odama dalması gibi, bizim ilişkimizde de san-ki olmaması gereken bir şey olmuş, ben dalınmayacak bir yerle-re dalmıştım. Sıradanlaşmıştık. Dahası, ilişkimiz sanki kirlenmişti.

Daha önceki otobüs yolculuklarımızdan farklı olarak, "dünyevi"leştigimi, önceleri etraftan tamamen soyutlanmış bir sis, bir hayal bulutu içinde gerçekleşirken yolculuklarımız, bu gece etrafta olup biten her şeyi –otobüsteki insanların pis koku-larını, otobüsün kirini, koltukları iç kaldırıcı lekeleri– olanca ka-balığıyla algılayabiliyordum: Büyü bozulmuştu.

Mutsuzluğumu fark etmişti; birden döndü bana, gülümsedi: "Eğitimimi nasıl canlandırabileceğimi düşünüyordum da... Geçenlerde okudum; mühendisin biri, bir müzik aleti icat etmiş, tuşuna bastığında bazen tamamen tesadüfi ses çıkıyormuş. İşte bu, mükemmel bir eğitim aracı olabilir. Düşünsene – müzik ya-panlar, nasıl bir ton çalınacağından asla yüzde yüz emin olama-yacaklarından, uygun notayı, uygun titreşimi ânında bulmaya çalışıyor olacaklar..."

Bakışları dalgındı; gözünün önünde sanki hayaller uçuşu-yordu:

"Mümkün değil tabii, ama var olan bütün komaları, kulağın ayırt edebileceği en küçük ses aralıklarını veren bir müzik aleti icat edilse, ne müthiş bir müzik çıkardı... İnsan uzun bir süre tek bir komayı çalsa ve başka hiçbir şey çalmasa, nihayet bir sonra-ki komaya geçtiğinde, ne kadar bambaşka, ne kadar uzak bir no-taya geçmiş gibi olur..."

Gözlerini kapattı; usul usul, rüyada gibi konuşuyordu: “Ve bu müzik aleti, çaldığın her komanın titreşim katsayısına... yani tam da ‘o’ titreşim katsayısına tekabül eden rengi de verse... hatta o titreşime tekabül eden kokuyu da çıkarsa... bundan daha mükemmel bir uyum olabilir mi? Herhalde Tanrısal bir şey olurdu... Hatta düşünüyorum da...”

“Hemen öğrenelim nerede satıldığını!” diye heyecanla kesim sözünü, “Yani o ilk bahsettiğin müzik aletini diyorum, mühendisin icat ettiği... En azından fiyatını öğrenelim ve...”

“Yorum yapmadan dinleyemez misin sen?” diye öfkeyle kesim sözünü. “Allah Allah!” Döndü bana; suratı bir anda kıpkırmızı olmuş, gözlerinin rengi koyulaşmıştı: “Anneler gibisin yahu!.. Çocuk eve gelir, ‘Anneciğim, bugün Hasan yeni oyuncaklarını getirdi sınıfa, göbeğine basınca kıkır kıkır gülüyor!’ der. Belli ki devamını getirecek, ‘Mademki gülme sesi yerleştirilebiliyor; belki konuşma sesi de konabilse, mesela ayağına dokununca ‘gıdıklandım’ diye bağırır!’ gibisinden yaratıcı bir fikir paylaşacak, filan... Ama yok! Anne hemen keser sözünü: ‘A! Üzülme tatlım, sana da alalım hemen!’ İçine ettiğimin!.. Kadına sorsan, çocuğuyla çok ilgilendiğini, onunla arkadaş gibi olduklarını söyleyecektir övünerek. Oysa çocuğunun ilgi alanları hakkında en ufak bir fikri bile yok... Demek istediğim; konuşmak, bir şey anlatmak, ne bileyim, sıçmak kadar rahat olmalı – karşındakinde dinleme alışkanlığı varsa, tabii!”

Büyük bir pişmanlıkla sustum. Sabaha kadar konuşsa, kendimden geçmiş vaziyette dinlemeyi öyle çok istiyordum ki onu... Ama işte, kabuğuna çekilivermişti.

Yine de, daha birkaç dakika geçmemişti ki, güya ağzını aratarak onu yine kızdırdım:

“Tuncay, yine meraklılık etmiş gibi olacağım ama, evinde müzik aletleri var mı? Çok merak ediyorum, müzik çalışmalarını evinde mi yapıyorsun?”

“Hayır, evimde yapmıyorum.” Kafasını çevirmiş, öte yana bakıyor.

Allahım, yine niçin susamıyorum bir türlü? Sanki küçük bir şeytan dilimi ele geçirmiş; engelleyemiyorum kendimi:

“Tuncay, sünnet düğününe biz neden katılmadık? Öğrencin ne kadar hevesliydi... Onu ne çok sevindirmiş olurdun...”

“Allah Allaaah, Allah Allaaah...” diye söylendi kendi kendine önce, sonra döndü bana: “Anlatayım o halde!” dedi kızgın bir sesle; “Kalabalık yerleri hakikaten sevmem, o kısmı doğru... Ama esas nedeni söyleyeyim sana: Sünnet düğünleri oldum olası asabımı bozduğu için!”

Ben yüzüne hayretle bakınca, daha sakın ve alçak sesle konuşmaya başladı:

“Bilmiyorum diğer erkekler bunu nasıl yaşarlar... benim, biraz da özel bir durumum var... Ben, babamı çok küçükken kaybetmiştim...”

Az daha, “Yaa! Sen de mi?” diye haykıracakken, susmayı son anda akıl edebildim - zihnimin gerisinde de bir şaşkınlık: Ne kadar az şey biliyoruz, birbirimiz hakkında...

“Sünnet düğünüm o kadar abartıldı, ‘erkekliğe adım atıyorsun, artık sorumlulukların artıyor’ diye öyle tantana yapıldı ki... Şimdi meseleyi yine anneme getireceğim ama, kendimi bildim bileli, aile çevrem hep erkekliğim üzerinden tanımladı beni... hoş, eminim bu, bütün erkeklerin ortak çilesidir... İnsanlar başsağlığına geldiklerinde annemin her defasında beni göstererek ‘neyse ki benim hâlâ bir erkeğim var’ demesi, ağlamanın bana yasak olması, akrabaların ‘artık annen sana emanet’ demeleri...”

Bir duraksadı. “Ama bu, işin nispeten soyut kısmı...” diye devam etti. “Erkekliğim derken, sadece soyut bir kavram olarak düşünme – erkekliğim son derecede somut bir şeydi –kastedilen, düpedüz çükümdü! Çükümün ne önemli bir organ olduğunu, hele sünnetin, annemin sorumluluğunu üstlenmemle ne kadar yakından bağlantılı görüldüğünü çok küçük yaşta öğrendim.”

Durdu; birkaç kez, konuşmak ister gibi ağzını açtı, sonra tekrar sustu – kafasına milyonlarca düşünce üşüşmüş, hangi birini anlatacağı konusunda karar veremiyor gibiydi.

“Neyse...” dedi sonunda, “konuyu dağıtmayayım – sana sünnet ve çük meselelerini anlatacaktım... Kusura bakma, annem söz konusu olunca lafları da karıştırıyorum. Dur, sünnetle devam edeyim: Artık yedi yaşında, koskoca çocuğum... Aile yemeğinde, pipimin kiminkine benzediği konuşuluyor. Annem gülüyor, ‘rahmetli’ninkine, yani babaminkine benzediğini söylüyor... düşün, hıyarlığı! Kimse benden, yani birey Tuncay’dan söz

etmiyor; kimse utanan, yerin dibine geçen Tuncay'ı algılamıyor, anlıyor musun? Beni ben yapan, çüküm! Veya ben, çükümüm...

Bir sünnet düğünü yapıldı ki... kâbus! İnan bana, bunlar hepten yasaklanmalı! Çok meraklıysa, isteyen, aklı erecek yaşta kendi sünnetini yaptırabilmeli. Ne hakları var, savunmasız bireyleri böyle bir şeye maruz bırakmaya, onlar adına böyle bir karar vermeye?

Haftalar öncesinden annem kendine kıyafetler diktirdi. Bana asker kıyafeti alındı. Üniformanın anlamını o yaşta bilseydim, iftiharla taşır mıydım öyle!?

Sünnetim, düğünden tam önce oldu. İnanmayacaksın – sünnette ne olacağı konusunda, son âna kadar en ufak bir fikrim yoktu! Annem bana, 'parmağına kırmızı kurdele takacaklar' demişti, ben de inanmıştım. Bıçağı gördüğümde yaşadığım şoku anlamam sana – pipimi kökünden keseceklerini sandım. Kulağımda annemin tıslaması: "Ağlamayacaksın! Sorumlu bir çocuk, sünnet olurken ağlamaz!" Az sonra düğün başladı – oysa ben, hâlâ yaşadığım şokun etkisinde, ortalık yerde bir yataktayım– bilirsin, görmüşsündür... Tek istediğim, yalnız kalabileceğim, sessiz bir mekân; hâlâ kendime gelebilmiş değilim; ağlamak istiyorum – oysa davullar, zurnalar; kulakları sağır edici bir gürültü; herkes ortalıkta tepiniyor... İnsanlar gelip seninle konuşuyorlar, annen sürekli 'Tuncay! Çok ayıp! Bedri Amcan konuşuyor; cevap ver ona!..' Derken düğünün sonuna doğru, lokal anestezinin etkisi geçmeye başladı... Ben orada acılar içinde kıvranırken, ayı oynatır gibi beni zorla ortada oynatmaya kalkıştılar... Bir yandan 'erkek adam oldun' muhabbetleri... Çişim geldi, gidemiyorum... Utanıyorum..."

Durdu bir an – sonra hızını alamayarak devam etti:

"Yahu," dedi, "konuyla doğrudan ilgili değil ama... daha beş yaşındaydım; mahallenin kabadayısı bir velet vardı, bütün çocukların tırstığı... Ben ufak tefek, sıska ve çelimsizdim; ondan sürekli dayak yerdim. Benim karşılık veremememe sinirlenen annem durumu dayıma bildirmiş; dayım aldı beni karşısına, 'Bana bak,' dedi, 'o piçten bir daha dayak yersen, daha da beterini benden yiyeceksin, anladın mı?' Annem de şaşırdı; dayımdan böyle bir şey hiç beklememişti ve onu bu işe bulaştırdığına pişmandı. Ve ben yine o çocuğun tacizine uğradım. Bu kez sıkı bir mücadele vermiştim; alt

alta, üst üste birbirimize girmiştik; üstüm başım çamur içinde kalmıştı. Sonunda dayak yiyen gene ben oldum... Fakat dayım o sırada kent dışında olduğundan, onu temsilen cezayı vermek, anneme düştü. Bir an baktı bana, ne yapacağını bilemedi. Sonra, 'Nedir bu üstünün başının hali?' diye bağırarak kolumu yakalayıp öyle bir çimdikledi ki, morluğu haftalarca geçmemişti. Kendi de sanırım üzülmüştü, ama 'çocuk terbiyesi' kuralları gereğince, verdiği cezadan dolayı pişmanlığını da belli etmemesi gerekiyordu..."

Acı acı güldü Tuncay. Şimdi sesini alçaltmış, ağır ağır, tane tane konuşuyordu: "Çocukluğumda annemin önünde tek bir kere ağlamıştım. Sebebini hatırlamıyorum – hatırladığım tek şey, ben katıla katıla ağlarken, annem eliyle ağzımı kapatmış, sürekli 'Sus!' diye bağırıyordu. Galiba beni güçsüz görmek, onu korkutuyordu. Beni üzgün görmeye de tahammülü yoktu; 'Somurtma!' 'Suratını asma!' falan diye azarlardı – ama bana bir kerecik olsun, 'Derdin nedir?' diye sormadı. Kendi kendine 'Bu ne anlatmak istiyor?' diye hiç sormadığından da eminim..."

"Hay Allah... Nasıl şeymiş..." Tutamamıştım kendimi. Allah-tan duymadı mırıltımı – coşmuş, kendini konuşmasına kaptırmıştı:

"Biliyor musun; bu davranış tarzı anneme özgü değil; ayrıca, bu tavır, çok farklı durumlara uyarlanabilir. Bu tıpkı, örneğin bir zamanlar kanserli hastalara yaptıklarına benziyor. Tümörün ne anlatmak istediğini merak etmek yerine, tedavi edeceğiz diye bütün vücudu harap etmelerine... Veya dağadamların niçin dağa çıktıklarını, ne anlatmak istediklerini merak etmeyip bütün Bölüğe'ye bomba yağdırmak gibi... Her şeyin bir bütün olduğunu, birbirine bağlı olduğunu görmezden gelerek, parçalar birbirinden kopukmuş gibi davranmanın sonuçları bunlar... Ha derdimi sormadan beni cezalandıran annem, ha bütün vücuda kemoterapi yağdıran ilaç sektörü, ha dağadamlara bomba yağdıran devlet... Anlamaya çalışmak yerine, yok etmekle meselelerin hallolacağını sanan zihniyet..."

Kafasını salladı, düşüncelere daldı. Elini tutmak istiyordum; frenledim kendimi.

"Bir de, sürekli bir 'hep yanımda olacaksın' muhabbeti... Anneme kalsa, yapışık ikiz gibi yaşardık. Daimi bir klostrofobik du-

rum... Yahu, koca delikanlı olmuşum; anneme talip çıktı. Kadın, "Tuncay kıskanır, evlenmemi istemez!" diye, beni bahane ederek evlenmeyi reddetmiş, düşünabiliyor musun!"

Kafasını omuzlarının içine çekerek yüzünü buruşturdu; arada annesinin sesini taklit ediyordu: "Tabii, evlenmemesinin arkasındaki asıl düşünce şuydu: 'Bana nasıl olsa oğlum bakar, nasıl olsa hep aynı evde yaşayacağız, nasıl olsa hep muncık muncık olacağız!' İyyy! Sorumluluk mu? Nefret! Nefret bir şey!"

Yine düşüncelere daldı.

"Neyse," diye devam etti, normal ses tonuyla, "konuyu gene çük meselesiyle, güzel bir finalle toparlayayım: Sen biliyor musun ki annem beni on dört yaşımdayken geneleve götürdü?"

Suratına bakakaldım.

Gözlerini sıkı sıkı yumdu, kafasını salladı sağa sola.

"Evet... Erkekliğimin yerinde olup olmadığını kontrol edecekmiş! Ben çıkışta kusmaya bir başlayayım!.. Annem dışarıda bekliyor, kadınla konuşmak için..."

Yine durdu; hikâyenin devamını getirmek için uygun kelimeleri ararken, pes etti: "Amaaan..." Eliyle, konuyu daha fazla uzatmak istemediğine dair bir işaret yaptı.

Bir süre ikimiz de derin bir suskunluğa gömüldük. Gözümün önünde çocukluğu canlandı: Çekik gözlü, sevecen-tatlı bakışlı bir oğlan çocuğu... İçimden ona, o çocuğa sarılmak geldi.

Frenledim kendimi, ama yine de, "Hay Allah, Tuncay," diye gevelemekten alıkoyamadım; "ne kötü olmuş... annen de... ne tuhaf kadınmış öyle..."

Bir hışımla döndü bana, suratı pancar gibi, gözleri ince birer çizgi: "Mine! İlla bir şey söylemek zorunda mısın? İlla bir yorum yapmak zorunda mısın?"

Önüme döndüm, alt dudağımı ısırdım pişmanlıkla. Artık ikimiz de susmuştuk.

Hep böyle mi olur – insanlar en mahrem sırlarını ifşa ettikleri kişilere, daha sonra pişmanlık duyup hep tepkili mi olurlar? Anneannem herkesin dert anasıydı, ama galiba pek dostu yoktu.

Gözlerimi kapattım. Önceki yolculuklarımız, hayatlarımız en berbat şoförlere emanet, en dandik, en eski model otobüslerde gerçekleşmiş olsa bile, bana dünyanın en dinlendirici, uykumu

en derin ve huzurlu uyuyabildiğim saatler gibi gelirken, bu sefer üst üste iki gece yolculuk yapmanın yorgunluğuna rağmen, uyku uyumamın asla mümkün olamayacağını biliyordum.

Çok eski model, her yeri zangırdayan, koltuk-araları anormal derecede dar bir otobüse düşmüştük. Önümdeki koltuğun sırt kısmında, pek çok leke ve kalıntının arasında, burada ben-den önce oturmuş bir yolcunun marifeti bir sigara yanığı – demek insanlar, bizim gibi sadece edep yasaklarını değil, gizlenmesi daha zor olan sigara yasağını da delebiliyorlardı. Koltukların kafa yaslama kısmına kaplanmış beyaz örtülerin ortasındaki grilik, pislik; şoförümüzün tehlikeli sollamaları, uykusu kaçmış bazı yolcuların, yolculuklarda hep âdetleri olduğu üzere, yolu ve şoförün marifetlerini izlemek için baykuş gibi kafalarını koridor tarafından uzatmaları; otobüsün ön taraflarında bir çocuğun devamlı zırlaması ve ana-babasının onu oyalamak yerine sürekli “Suss! Sussss!” demeleri –ki eskiden bu tür zırlamaları algılamazdım bile–; ayaklarımın daha yolculuğun başında uyuşmaya başlaması, boynumun tutulması... Bütün bunlar, bu yolculuğun özel dinamikleriyle bağlantılıydı ve bu konuda yapacak bir şey yoktu.

O da uyuyamamıştı. Ufak tefekliğine, zayıflığına rağmen bir türlü yerleşemediği koltukta uyuyabilmek için çaresizce debelenip duruyordu. Karanlıkta birbirimize değmeden, el ele bile tutuşmadan, tükenmek bilmeyen uzun saatleri tüketmeyi bekliyorduk. Verdiği eğitime hayranlığımı ifade edemeyecek kadar yabancı hissediyordum kendimi ona... ama aramızdaki bu gergin sessizliğe daha fazla dayanamayacaktım – kollarımız geçecek kadar, böylesine yakın otururken.

“Hani yazmayı tasarladığım bir roman vardı ya... Onu yazmaya bir türlü başlayamadım... Bana yardımcı olsana...”

“Anlamadım... ne konuda yazmak istiyordun?”

“Şöyle düşünmüştüm... Yani tam da bilmiyorum aslında...” Sustum.

“İlahi! Sana nasıl yardımcı olayım ki, Mine? Sen daha ne yazacağını bilmiyorsun! Alışveriş listesi değil ki bu! Önce bir şeyler yazmalısın ki neler yazdığını görebilelim... Hiç değilse kafanda bir şeyler canlanmış olmalı...”

“Ne olur, gece gece nutuk atma; bütün bunları biliyorum, Tuncay... Zaten bunları söyleyecektim ben de... Şu âna kadar hep, terazinin ‘okuyanlar’ kefesindeydim. Çocukluğumdan beri, bir kitap ne zaman bana çok zevk verdiyse, birilerinin oturup o kitabı yazmış olduğunu, bizlerin de tüketici olduğumuzu düşünürdüm. Peki ama, herkesin üzerine bir üşengeçlik gelse –ki geldi–, herkes sadece okuyucu konumunda olsa, –ki bu konumda bile pek kimse kalmadı–, yeni kitaplar nasıl ortaya çıkacak? Birilerinin okuması için, birilerinin yazması lazım değil mi?”

“İyi de, yaz o halde! Hiç değilse kafanda bari, genel bir konu oluştu mu? Bakma yüzüme öyle küskün küskün. Amacım sana engel olmak veya seni gücendirmek değil, ciddi bir şey soruyorum!”

“İçinde bulunduğumuz şu kısırdöngüden âlâ konu mu olur?”

“Yani ‘anlamsız birliktelikler’ veya ‘çıkamaz ilişkiler’ veya ‘kaçışlar’ konulu bir öykü, veya bir tür deneme falan mı yazmayı hedefliyorsun?”

Afalladım. “Sen ilişkimizi öyle mi görüyorsun? Anlamsız veya çıkamaz olarak mı görüyorsun?”

“İşte bak! Bu lafıma saplanıp kalacağını adım gibi biliyordum!”

“Madem biliyordun, niçin öyle bir laf ettin ki? Bilhassa mı beni incitecek konuşmalar yapıyorsun? Bundan kaçınmak, çok mu zor geliyor?”

“İşte bak, yine aynı kısırdöngüye girdik. Şimdi artık yarım saat bunu tartışırız. Oturup, şu tasarladığın yazı üzerine konuşacağımıza, saçma sapan bir tartışmaya saplanıveriyoruz: ‘Çıkamaz muhabbetler’. Böyle bir muhabbet çok mu anlamlı, sence? Anlamsız değil mi? Bütün bunlar, beni çok sıkıyor.”

“Beni de çok sıkıyor, Tuncay...” diye mırıldandım. “Ben birlikteliğimizin anlamsız veya çıkamaz olmasını niçin isteyeyim? Tam tersine, ben birlikteliğimize çok değer veriyorum... ben... ben... ben *ait* olmak istiyorum – sana ait, senin gibi düşünen kimler varsa, onlara ait– yani *aidiyet* istiyorum, sana *aidiyet*, ben aile arıyorum... Yani, ne bileyim... Uff...”

Hiç düşünmeden neler saçmalıyorum ben böyle? Hemen ekledim: “Yani, dışlanmamak istiyorum...” Hay Allahım, hâlâ saçmalıyorum...

“Dışlanmamak mı!” Duyduğuna inanmamış gibi döndü, hayretle baktı yüzüme. “Yahu, ben kendimi bildim bileli dışlandım! Çocukken dışlandım; gençken ne futbol severdim, ne karıkız muhabbeti... Kendimi bildim bileli ‘azınlık’tım.” Ellerini bir çaresizlik ifadesiyle iki yana açtı, cümlesini yarım bıraktı.

Bu diyalogdan sonra ikimiz de sustuk.

İlk kez bu yolculukta, muavine arka tarafa uğramasına gerek olmadığını söylemeyi ihmal etmişik.

İkimizin de uyumadığı, koltuğunda dört döndüğü sıkıntılı bir yolculuğun sabahında, muavin çay hapı servisine başlarken, Tuncay usulca konuştu:

“Madem Pandora’nın kutusu açıldı, Bizimkent’e indiğimizde seni evime davet etmek istiyorum.”

Sesi yorgun ve bezgindi. Yüzüne baktım ama karanlıkta sadece profilinin silueti görünüyordu: Bana bakmıyordu, dikkatini bütünüyle, önündeki koltuğun sırt kısmındaki soyut desenlere odaklamış gibiydi.

“Emin misin, Tuncay? Mecbur değilsin beni evine falan davet etmeye...” Ne garip... Daha iki dakika önce, böyle bir davet için neler verirdim... Oysa şimdi, evini görmek isteyip istemediğimden emin bile değilim. Evi bir kez gördükten sonra sanki bir daha hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. Karnımın, gövdemin içlerinde, derinlerinde bir yerlerde huzursuz bir yılan sürekli kıvrılıyor, bir türlü yerleşmiyor.

“Değil miyim hakikaten?” Dönüp baktı bana; gözkapakları sanki daha da sarkmıştı; bakışlarında sadece üzüntü ve sitem okuyabiliyordum. “Herkesin bir dayanma noktası var; ben de pes ettim işte. Evi gör, ikimiz de rahat edelim.”

“Tuncay, hiç gerek yok... Böyle olacaksa, evini falan görmeyi tercih ederim...”

Hafif alaylı, güldü: “Ne zamandır bana hiç kimse böyle ağır baskı yapmamıştı, biliyor musun? Farkında değil miyim sanıyorsun, nasıl için içini yiyor, haftalardır benden bunu açık açık istemek için nasıl kıvranıyorsun!”

Sustum, başımı geriye yaslayarak cama döndüm yüzümü. Son yirmi dört saatte yaşadıklarım beni öyle yormuştu ki, verilecek cevabım yoktu. Gün ağarıyordu; ışıklandırma direkleri,

kırmızı-rubi gökyüzünün oluşturduğu tehditkâr fonu dikey çizgilerle kesiyor, alabildiğine uzanan bu yangının sürekliliğine, tutunabileceğim ve soluklanabileceğim çentikler atmaya çalışıyorlardı – ama tutunmam, kendime gelmem mümkün değildi: Otobüs, hiç durmaksızın ilerliyordu.

Hap kutumu çıkardım cebimden: “Madem Pandora’nın kutusu açıldı, ben de itiraf edeyim: Bazen Dirlik hâpı kullanıyorum – hem de bazen bir’den çok...”

“Hah, ne olmuş ki?” diye cevap verdi, “Ben de kullanıyorum, hem de yıllardır. Antidepresan ve ayrıca yaşam kolaylaştırıcı haplar da kullandığım oldu ara ara. Posta kutumda bulursam Dosilin bile kullanıyorum. Yoksa içimde böyle yanardağ gibi muazzam bir öfke varken nasıl yaşayabilirdim? Sokaklarda avaz avaz bağırmadan, ona buna saldırmadan, birilerinin suratına yumruklar patlatmadan, hatta belki cinayet işlemeyen nasıl dolaşabilirdim? Bahse girerim bu memlekette Dosilin kullanmayan tek bir kişi yoktur. Evlere düzenli olarak ve bedava dağıtılan bir hapa kimin itirazı olabilir?”

Bunu söylerken başını hafif benden yana çevirmişti. Bakışlarında öyle derin bir keder vardı ki, bakmaya dayanamadım, kafamı çevirdim.

Ondan sonra, Bizimkent’e varana, hatta otobüsten inene kadar hiç konuşmadık. Taksi çevirdi Tuncay, arka kapıyı açtı, eliyle beni içeriye buyur etti, kapıyı kapatıp öne, şoförün yanına oturdu.

“İktidar Sokak...”

Şaşırdım: Tuncay’la aynı mahallede yaşıyorduk! İktidar, epeydir, daha ziyade orta sınıftan görmüş geçirmiş insanların oturduğu bir mahalleydi. Hey gidi günler – anneannemlerle çocukluğumu geçirdiğim yıllarda İktidar, “elit” bir semt sayılırdı... Beni bugün burada yaşamaya sevk eden, sadece anneannemlerin evinin bana miras kalmış olması değil, ayrıca, halalarımın buraya taşınmış olmalarıydı. Aksi halde bana fazla büyük gelen, yüksek tavanlarıyla, yüksek kapılarıyla hâlâ “elit” görünüşünü muhafaza eden bu daireyi çoktan kiraya vermiş, bahçeli, ufak bir daireye taşınmıştım. Burayı kiraya vermek zaman zaman yine aklıma geliyor, sonra da, kızım, diyorum kendi kendime, rahat mı batıyor, otur oturduğun yerde. Zeyda Teyze sütü-

numdan aldığım maaşla ve dedeme ait bir iki gayrimenkulün kirasıyla, gül gibi geçinip gidiyorum işte.

Tuncay, mahallenin daha mütevazı, daha eski sokaklarından birindeki dört katlı, açık mavi sıvası dökülmüş bir apartmanda oturuyordu.

Bakımlı sayılabilecek, kaktüslerle donatılmış minik bir bahçeden geçtik; apartmanın siyah, yağlı boyları kalkmış, yer yer paslanmış ağır, ferforje kapısını iterken, içeriden önce serin bir esinti karşıladı bizi, arkasından arapsabunu kokusu. Bina içinin zemini, yeni temizlenip parlatılmış, çok eski, pek çoğu çatlamış gri mermerdendi. Binanın asansörü yoktu.

Duvara, el yazısıyla şu duyuru yapıştırılmıştı: “ARIZA SEPEPLİ 3 GÜNLÜK KAROLİFER ÇALIŞMIYCEK.. APT.MAN SAKİNLERİNEN ANLAYIŞ RİCA OLUNUR.”

Çok eskiden kaldığı anlaşılan posta kutuları tenekedendi; kutuların hemen hepsinde daire numarası ve isim kayıtlıydı, ancak, minik bir anahtarla açtığı posta kutusunun üzerindeki ad, Tuncay’ın adı değildi.

İkinci kata çıktık. Kapı ziline üzerinde, posta kutusundaki adın yazılı olduğunu gördüm. Garsoniyeri olabilir mi? Kapının tek kilitli olması dikkatimi çekti ve beni şaşırttı; anahtarın bir kez çevrilmesiyle kapı açılıvermişti. Hırsızdan korkmuyor mu? Dairenin içi güpegündüz karanlıktı; havadaki tozu, nemi ve hafif küf kokusunu genzimde hissettim. Tuncay hemen elektriği yakarak içeri geçti. Pencere açmak için perdeleri araladığında, toz zerrecikleri, yıllardır bu ânı beklemişçesine çılgın bir girdaba kaptıarak kendilerini, havada neşeli neşeli uçuşmaya başladılar.

Döndü; yüzündeki o yabancı, ürkütücü, soğuk ifade gitmiş; tanıdığım dost, sıcak bakışlarını dikmişti bana. Kolunu omzuma attı:

“Görüntünün kusuruna bakma, bir süredir temizlik yapmayı ihmal ettim!” dedi; antreye bakan iki odanın kapalı kapılarını açtı; her iki oda da tavanlara kadar yükselen karton kutularla doluydu; bir tanesinde bir de portatif yatak katlanmış halde duruyordu. Kapıları kapattı tekrar: “Burası aslında, bir arkadaşımın kitap deposu... ama işte...” diyerek bu kez de salonu, salonun köşesindeki muntazam biçimde toplanmış, üzeri bir battaniyey-

le örtülmüş genişçene ama tek kişilik yatağı; salonun diğer köşesindeki çalışma masasını, küçük televizyonu, müzik setini, ufak kitaplıktaki kitapları, salonun diğer köşesindeki bendiri, tablayı ve adını bilmediğim diğer bazı vurmalı çalgıları gösterdi, "...aynı zamanda, benim evim..."

Eskiciden yok fiyatına edinilmiş izlenimi uyandıran, çok eski tip, kolçakları tahta oymalı, döşemesi solmuş, oturma ve sırt kısımları iyicene eprimiş, gülkurusu renginde tek bir koltuk vardı. Yerler, yıllardır hiçbir yerde rastlamadığım ama çocukluğumdan "marley" diye bildiğim malzemenin üzerine serilmiş solgun, dokumaları yer yer saçaklanmış kilimlerle döşeliydi. Tepeden sarkan ampul çıplaktı.

Yer yer küf izleriyle ve nem lekeleriyle kaplı duvarların bir kısmı, minik postitlerle kaplıydı.

"Ayakkabılarımı çıkarsa mıydım? Çıkarmadan girdim..."

"Nasıl rahat edersen... Dışarıda bırakmadığın sürece mesele yok. İstersen şuradan terlik giy..."

Ayakkabı dolabının içinde her şey tertiplice dizilmişti. Etrafıma baktım: Bu evde her şey düzenliydi. Antrede ve tuvalete giden minik koridorda da, tavanlara kadar yükselen demir bir kitaplığa kimisi karton kutular içinde, kimisi açıkta, yüzlerce kitap istif edilmişti – fakat bunlar, yukarıdan rapt edilmiş Buldan beziyle örtülüydü. "Buldan bezi" lafı, beni çocukluğuma götürmüştü; ne uzun yıllardır bu kumaştan da hiç görmediğimi fark ettim.

Postitlere yanaştım. Üzerleri, Tuncay'ın kaydettiği "özlü söz"lerle kaplıydı:

"Eğer bir gün büyük bir derde maruz kalır isen..."

dua edip de "Ey Rabbim, çok büyük bir derdim var..." deme, derdine dön ve "Ey dert, benim çok büyük bir Rabbim var" de..."

diyordu bir tanesi.

Gözlerim, postitleri hızla tarıyordu. Yazıların bazıları, bölük pörçük cümleler halindeydi:

"Yapamamış olduklarına hayıflanmaktan, yapabileceklerini düşünmeye vakti kalmıyordu"...

"İçinde sevgi olmayan inanç, inada dönüşür"...

“Herkes dünyayı değiştirmeye meraklı... kendini değiştirmek için uğraşan yok!”

Utangaçça gülümsedi: “İşte,” dedi, “onca eğitimler veriyoruz... da, kendimize de bazen hatırlatmalarda bulunmak, iyi oluyor...”

Gözü, duvarda asılı, sol tarafı postitlerle kaplı minik aynaya ilişti; eliyle sakalını sıvazlama girişiminde bulundu:

“şu pejmürde görüntümün de kusuruna bakma, ayrıca...”

Hemen yanına doğru seğirttim, iki elimle yüzünü tuttum: “Ne demek pejmürde? Tuncaycığım, sen benim tanıdığım en karizmatik erkeksin!” diye şakıdım.

Eyvah!

Bir anda irkilmiş, sonra kaskatı kesilivermişti. Kafasını geriye çekerek ellerimin arasından kurtardı; yüzünde düpedüz korkmuş bir fade vardı: “Mine, bana gereksiz yere dokunmanrı rica ediyorum... ayrıca, bana yakışıklı makışıklı dememeni rica ediyorum. Karizmatik falan da değilim. Böyle şeyler söylenmesinden hakikaten rahatsızlık duyuyorum. Çocukken de rahatsızlık duyardım. Hele de öğretilerimin ikide bir gelip yanağımdan makas almaları... Deli ederdi beni!”

Boynumu büktüm. “Olur... yapmam bir daha...” diye mırıldandım. Birden kendi halime de şaşırdım – yine çocuklaşmış gibiydim.

Yüz hatları yumuşadı tekrar; elimi tutarak gülkurusu koltuğa oturttu beni; odadaki tek sandalyeyi çekip karşıma yerleşti. Yere bakarak, tane tane konuşuyordu:

“Mine... kusuruma bakma ne olur – ben bir kaçığım... Ama aynı zamanda bir kaçağım...” – güldü, “Askerlikten kaçıyorum...”

Aval aval baktım suratına. Ellili yaşlarda, saçı sakalı ağarmış, nur yüzlü, oturaklı bir adam...

Yine güldü: “O kadar uzun yıllardır kaçak hayatı sürdürüyorum ki, askere gitmeme nedenimi bile unutacağım neredeyse...”

Yüzüne çok şaşkın bakmış olmalıym ki, birden ciddileşti.

“İlk başlarda mesele nispeten basitti: Elime silah almak konusunda feci bir isteksizlik ve askerliği sürekli erteleme halindeydim...”

“Peki, sonra?..”

“Basit bir isteksizlik derken, bu duygum düpedüz bir redde

dönüştü – erteleme isteğim kronikleşti. Birden, bütün bu sisteme karşı bir tepki oluştu içimde...”

Durdu, derin bir nefes aldı. Sandalyesini bana daha da yanaştırdı; kafası benimkinin seviyesine gelecek şekilde eğildi, yüzüme bakarak, tane tane her kelimeyi vurgulayarak konuştu:

“Söyler misin, kıymetli vaktimin tek bir saniyesini bile, insan öldürme becerilerini öğrenmeye niçin feda edeyim? Böyle bir şey öğretmek, düpedüz yasaklanmalı! Yahu, dünyanın bütün erkekleri benim gibi düşünse ve öldürme becerilerini öğretmeyi de, öğrenmeyi de reddetseydi, insanlar mecbur kalıp diyalog yoluyla anlaşamayacaklar mıydı?” Bir soluklandı: “Biliyor musun, bir yerde okumuştum, Afrika’da bir ülkede şöyle bir sorun çözme yöntemi varmış: İnsanları bir binaya kilitliyorlarmış; konuşarak sorunu çözene kadar içeride kalmak zorundaymışlar... Eskiden toprak için savaşıldı, şimdi de su... Peki, su meselesine çözüm bulmak için de mi milyonların ölmesi gerekecek? Su faslından sonra da hava için mi savaşılacak? İnsanlar konuşamazlar mı, savaşacaklarına?”

“Evet de... çözüm bulana kadar ne olacak, Tuncay? Su meselesi yüzünden sınırlarımızı korumak, bizi her geçen gün daha da çok zorlarken...”

Bir şey söyleyecekti, alelacele ekledim: “Biliyorum – her şey karbon gazları salınımından, küresel ısınmadan, falan filandan kaynaklanıyor... Ama işte, bu raddeye gelindi bir şekilde... Şimdi ne olacak?”

Ne diyeceğimi kestiremiyor, yanlış, ona ters gelecek bir şey söylemekten çekiniyordum. Tereddüt ederek konuşmamı sürdürdüm: “Ve yine biliyorum, ta en baştan eşitlikçi bir paylaşım olsaydı, su zaten hiçbir zaman sorun olmazdı. Yakın geçmişte ise –bilmiyorum– belki de insanların gelir düzeyiyle orantılı olarak, tükettikleri suyun fiyatının artırılması gerekirdi. Belki arabalarını, kaldırımlarını suyla gizli gizli yıkayanlara daha ağır yaptırımlar uygulanmalıydı... O zaman zaten Dünya Su Savaşı tehlikesi hiçbir zaman baş göstermezdi... Bugün, sınırlarımızı korumak için asker gücümüzü manyaklar gibi artırıyor olmazdık...”

Bir süre suskunluk içinde, birbirimize bakmayarak, düşüncelerimizle baş başa oturduk. “Zaten,” dedim, “hiç anlamadığım bir şeydir... hava, su ve toprak... Bunların mülkiyeti nasıl olabili-

yor? Yani, holdingler mesela, istedikleri kadar su kullanma hakkına yıllarca nasıl sahip olabildiler – bunlar insanlığa, daha doğru-su, canlılara ait değil mi?.. Sınır çizgilerini de hiç anlamam... Yani şu dünyada kaç metrekaare toprak varsa, insan sayısına eşit bölünmesi gerekmez miydi? Ama işte, toprak satılabilir... su satılabilir... derken, soluduğumuz havayı da leşe çevirdiler ve –buyur– şimdi de temiz hava satmak için, duymuşsundur, yeni yeni projeler üretiyorlar; şurada zaten kala kala üç beş ağacı kalmış gariban Devorman'ın temiz havasını oksijen tüpleriyle taşıyorlarmış...”

“Mine!” diye heyecanla sözümü kesti. “Bambaşka şeylerden söz ettiğimizizin farkında mısın? Söylediklerinin hepsi doğru olabilir... ama beni şu anda ilgilendiren, çok başka, çok daha temel bir şey! Öldürmekten söz ediyorum ben! Öldürmek gibi bir beceriyi ben ne öğrenmek isterim ne de öğretenlerin ve öğrenenlerin o süreç içinde düştükleri insanlıkdışı durumlara tanık olmayı..”

Tekrar bana doğru eğildi: “Ben erkek olarak cinselliğimi her zaman sevdim; el hak, bol bol da tadını çıkardım, zamanında...” –burada, yüreğime bir ağrı saplandı– “Erkek doğmaktan da hiç bir zaman pişmanlık duymadım... ta ki yakınlarımın, toplumun, ‘erkeklik’ten ne anladığını keşfedene kadar... İşte ben bunu, beni insanlığımdan eden bu korkunç erkeklik anlayışını reddediyorum!”

Yine sustuk. Merakla yüzüne bakıyor, konuşmasının devamını bekliyordum.

“Düşünsene,” diye devam etti sonunda, “Toplumda genç, sağlıklı, gücü kuvveti yerinde bir kesim... Kimisi sanatkâr, kimisi başka şey – ama yetenekleri doğru dürüst kullanılsa, doğru yerlere kanalize edilse, topluma yararlı olabilecek donanıma sahip bir yığın, bir yığın herif... Yani illa bu insanların hayatlarından bir dönem gasp edilecek, çalınacaksa,” –burada sesi sertleşmişti–, “niçin adam öldürme sanatı için kullanılsın bu muazzam güç, aynı süre zarfında çok daha önemli işler yapabilecekken? Yazık değil mi bu insanların enerjisine? O askerlik süresince insanlar hastanelerde, hayır kurumlarında gönüllü hizmet verseler, her şey bir yana, hiç değilse ‘yararlı oldum’ duygusuyla dönerler. Haydi ondan vazgeçtim –ne bileyim– doğudakileri batıya, batıdakileri doğuya, sadece bildiklerini okullarda anlatsınlar diye göndersen... veya ne bileyim...” Ellerini çaresizce iki yana açtı.

“Derken tabii, su paylaşımı meselesi... Biz-öteki meselesi... Savaş... silah tutmak demek, kim olursa olsun, birini, bir insanı öldürmeyi göze almak demek... Oysa ben kimseyi öldüremem... Biz-öteki diye bir şey zaten hiç tanımam – ama su için dahi öldüremem...”

“İnanmıyorum! Tuncay, ben de silaha, öldürmeye karşıyım... Ama diyelim ki sen öldürmezsen karşındaki seni vuracak. Ne yaparsın?”

“Buna da inanmayacaksın ama... Birini öldürmektense öldürülmeyi, ölmeyi tercih ederim. Öyle ağır bir suçlulukla yaşayamam...”

Çok ciddi, çok kararlıydı sesi. “Peki, sana çok özetin özeti söyleyeyim askerlikten niçin kaçtığımı: Çünkü inanıyorum ki her insan eceliyle, yani doğal yollardan ölme hakkına sahiptir.”

Bakıştık. Cümlelerin basitliği, beni afallatmıştı. Sesini alçaltarak devam etti:

“Kaçıyorum, çünkü bir ‘sanat’ olarak tanımlanan şu askerliği öğrenmekten korkuyorum, çünkü Pandora’nın kutusu açılırsa, içinden neler çıkabileceğini bilmiyorum. Herkes gibi ben de kendi içimde müthiş bir şiddet potansiyeli olduğunu hissediyorum... Ve bu potansiyelin ortaya çıkmasından ölesiye korkuyorum, anlıyor musun? Çünkü her şeyi, şu dünyadaki bildiğimiz her şeyi süze süze, öze, yani ötesinin olmadığı noktaya, yani vicdana inecek olursak, ortada tek, ama tek bir gerçek var, o da öldürmenin kötü bir şey olduğudur. Şiddetin kötü bir şey olduğudur. Ben, bana dayatılan bu erkeklik anlayışını reddediyorum, anlıyor musun? Şu anda can cana kıyıyor; kendi canımızdan can kopartıyoruz, bunun farkında mısınız?”

Konuştukça heyecanlanıyor, yüzü kızarıyordu. Yüzünü yüzüme daha da yaklaştırdı, sesini daha da alçalttı: “Aslında,” dedi, ve şimdi kelimeleri tane tane, üstlerine basa basa söylüyordu: “asker kaçağı olmak falan, bu da palavra – kesmiyor beni, içimdeki fırtınayı... İçimde öyle bir isyan var ki, anlatamam sana... Öyle bir tavır koymak, öyle bir protestoda bulunmak istiyorum ki –nasıl bir şey olabilir bilmiyorum– protestonun dikâlesi olsun ve işte o zaman tatmin olayım... Bu tutkum öylesine güçlü ki, kendimle ne yapacağımı bilmiyorum.”

Durdu, derin bir nefes aldı. “Bir de, tabii, çok temel ve ilkel bir sebep de var askerden kaçmam için,” diye ekledi, “ben... ben hareket halinde olmak zorundayım. Tek bir yere tıklı kalmam mümkün değil; düşüncesi bile kâbus gibi geliyor. Ben huzursuz bir adamım, Mine. Yollarda olmak zorundayım.”

Tek bir yere bağlanamaması konusunu deşmek konusunda isteksizdim; konuyu değiştirdim: “E peki,” diye sordum, “bu yaştan sonra seni kim, niye askere alsın ki? Bunun bir yaş sınırı yok mu?”

“Yok. Zaten bu yüzden kaçak haldeyim...” Önüne baktı. “Bir ara bayağı umutlanmıştım... af ilan edildiğinde...”

“Dağadam affı mı?”

Hafif kaşlarını çattı: “‘Dağadam’ lafını sevmiyorum. Ben ‘dağcı’ diyorum onlara.”

Sustum.

“Güya barış sağlandığında bayağı bir umutlanmıştım, belki bir şeyler değişir, diye... Ama işte, görüyorsun, büyüklerimiz ve silah tekelleri buna dayanamadılar, yine bir bahane uyduruldu oralara saldırmak için; malum – o çorak, talihsiz topraklarda bu defa da su bulmuşlar... Dolayısıyla görünen şu ki, o bölgeye, Bölüğe’ye sömürge gibi davranmaya devam edecek bu memleket... Savaş sürdükçe de bu ordu beslenecek... Öyle olunca, kaçaklığa devam...”

Gülümsedi; biraz önceki gergin hali dağılmıştı – “Bütün zorluklarına rağmen, bu hayat tarzımı giderek benimsedim... Örneğin, seninle hep sohbet ettiğimiz için, vesile olmadı, ama ben satranç oynamayı çok severim; yanımda da her zaman ufak bir satranç oyunu bulunur. Ne yolculuklarda kimlerle satranç oynamışlığım var...”

Döndü bana: “Sen satranç oynar mısın?”

“Hayır,” dedim utanarak.

“Her neyse; yolculuklarımda giderek daha cüretkâr oldum...” Güldü. “Eskiden de severdim yolculuğu, ama böyle sık dolaşmazdım, kent kent, kasaba kasaba... Fakat içimdeki bu öfke var ya, bu isyan... Hayatımın içine eden bu sisteme nanik yapmaktan fazlasıyla hoşlanmaya başladım... Kolcuların burnunun dibinde, hatta bazen bilhassa, daha da zevkli olsun diye onlara yol veya peron sorarak otogarlarda otobüslere inmek binmek,

kimlik kontrollerini her defasında tesadüfen bir şekilde atlatmak, şansımı tekrar tekrar zorlamak – zevk veriyor işte, daha sı var mı? Böyle bir hayatın olunca, hiçbir sorumluluk da taşımıyorsun... Bir tek, hasta olmamam lazım. Doktordan vazgeçtim, basit bir yara bandı bile almak istesen kimlik numaranı sormuyorlar mı... Benim için en büyük tehlike, bu..."

Anlattıklarını bir süre tarttım kafamda. "Ama Tuncay," dedim sevecenlikle, "bu, hayat değil ki! Yani böyle yaşayamazsın; seninkine hayat denemez ki! Hayat, sürekli oradan oraya kaçarak yaşanamaz!.. Bu konuda ailen, yakınların ne diyorlar peki?"

Ellerini elime alacaktım, ama elektrik çarpmış gibi çekti ellerini. "Mineciğim, rica etsem... Yorum yapmadan dinleyemez misin sen? Allah Allah! Nesin sen, Zeyda Teyze misin?"

Önüme baktım.

Yüzü gölgelendi; başını eğdi, usulca konuştu: "O konulara hiç girmeyelim," dedi. "Bunları konuşmak istemiyorum..."

"Peki ama, gençliğinde evlenmeyi veya biriyle birlikte yaşamayı hiç istemedin mi?" diye dayanamayıp sordum, çekinerek.

"Hayır, hiçbir zaman istemedim... Hatta şöyle söyleyeyim – gençliğimde, insanların henüz fazla düşünüp taşınmadan rahatça bebek yaptıkları dönemde bile, öyle bir şeye asla heveslenmedim. Hem öngörülerim fazla güçlüdür... hem de benden zaten baba olmaz..."

Daracak yatağını gösterdi: "Ben, yalnızlığına âşık bir adamım... Yatağım, her zaman tek kişilikti."

"Kız arkadaşın hiç olmamış olamaz! Yani, hep, bir gecelik ilişkilerin mi oldu?"

"Hayır, uzun süreli ilişkilerim oldu tabii... ama hiçbir ilişkim, dört beş yıldan fazla sürmedi. Hayatımdaki kadınların bir süre sonra her zaman birtakım talepleri oluyordu. Kaldı ki, ben de sıkılıyorum kısa süre içinde... Bak, aklında olsun, ben, bağlanılacak adam değilim... Bunu bütün diğer kadın arkadaşlarıma da söylemiştim; hiçbiri bunu ciddiye almadı ve hep acı çektiler. Ne olur bana bağlanma... Şunu lütfen aklından hiç çıkarma: Bana bağlanması kadar beni uzaklaştıracak başka hiçbir durum olamaz."

Gün ağarana kadar konuştuk. Bütün bunlar sinirlerimi öylesine germiştir ki, çenelerimin daha fazla çakırdamaması için bana verdiği ve derhal üstüme geçirdiğim eşofmana ek, bir de antredeki dolaptan çıkardığı battaniyeyi sırtıma şal gibi sarınmışım; kendisi de sırtında bir kazakla oturuyordu.

“Ben hâlâ üşüyorum...”

“Şu dolapta kazaklar var...”

Dolabın içinin düzenliliği biraz şaşırtmıştı beni. Raflardan birinde, katlanıp üst üste istiflenmiş kazakları gördüm; en üstteki, mor renklisini aldım.

Güldüm: “Kazaklarını deli gömleği gibi katlıyorsun!”

Üzerimizde eşofmanlarımız, yatağa girdik ve birbirimize sarıldık: İlk kez, yatay halde birlikteydik.

Birdenbire küçüklüğüme gidiverdim: Galip Ağabeyimin ben ağladığım zaman yatağıma nasıl girdiğini, bana nasıl sarıldığını, komiklik olsun diye pırtlayarak beni nasıl güldürdüğünü hatırlayıverdim – tamamen, ama tamamen unutulmuş bir anıydı bu. Küçük bir çocuk gibi güldüm tekrar; ona sıkı sıkı, bir daha bırakmamacasına sarıldım. Derhal uykuya daldık.

Bir süre sonra uyandığımızda, akla gelebilecek herhangi bir romantizmden uzak, oyunbazca, iki küçük çocuğun birbirini keşfetmesi gibi kıkırdaşarak, çekingence seviştik. Birbirini yoklayan, okşayan, keşfeden, doktorculuk oynayan iki küçük çocuk, iki acemi âşıktık.

Gözlerine bakmaya doyamıyordum: Sevgi doluydu; yüzümü okşarken parmakları beni acıtmaktan, herhangi bir şekilde zarar vermekten korkar gibi, kelebek dokunuşuyla, belli belirsiz değişiyordu bana. Hem çocuktu, hem yetişkindi.

Burnumu öperken bana yine, hafif gülerek, “Bak, ben bağlanılacak adam değilim!” uyarısında bulundu. Güldüm; sırtını, omuzlarını, yanaklarını şefkatle okşadım: “Merak etme; ben de bağlanacak, bağlanılacak kadın değilim!”

Tekrar sızmışız, birbirimize sarılmış halde... Ancak otobüslerde; zaman ve mekân mefhumunun, karanlığın ve uzaklarda tek tük görünen sarı, hüznünlü ışıkların içinde eridiği o mahfuz mekânda onunla el ele, koltukta kaykılmış uyurken tattığım huzura yeniden kavuşmuşum. Derin bir iç dinginliğiyle sızdım...

Uzun bir uykudan sonra bilincim yerine geldiğinde, Tuncay'la yüz yüze buldum kendimi – dudaklarımız birbirlerine *nerede*ye değiyordu.

“Nerede

Saate baktım: İki saat sonra, bir gazetenin benimle yapacağı söyleşiye yetişmem gerekiyordu.

“O halde, haydi kalk, bir şeyler atıştıralım... Ben de bu gece Azizbağ'a gidiyorum...” diye cevap verdi, kalktı yataktan. “Daha senin herhalde eve gidip üstünü başını değiştirmen, bir de kuaföre koşup fön çektirmen gerekiyordur, öyle değil mi?” diye takıldı.

“Yok, esasında şart değil... Fotoğraf çekmeyecekler. Ben şeyim... Ben anonim bir köşe yazarıyım...”

“Hmm... demek öyle... Peki, daha fazla deşmeyeyim...”

Zeyda Teyze olduğumu bilmesini hâlâ istemiyordum ve ben istemediğim sürece öğrenmesi mümkün değildi. Zeyda Teyze olarak anonim kalmayı sözleşmemde ben şart koşmuştum. Benimle yapılacak hiçbir söyleşide, benimle ilgili hiçbir haberde gerçek adım geçmeyecek, fotoğrafım konmayacaktı. Buna çok önem veriyorum, çünkü insanlar yaşını, şeklini şemailini bildikleri birine çok daha önyargısız yaklaşabiliyor, çok daha rahat açılabilirler. Çalıştığım gazetede

Üstümü başımı değiştirmek, sadece kendim içindi, yapayalnız kendiceğizim için...

Bana Sukretkart'ından su ısmarladı; gerçek çay içtik ve buzluktan çıkarıp ısıttığı, ev yapımı ekmekten yedik.

Tuncay'la artık otobüs dışında, ev ortamında –kâh arkadaşının kitap deposunda, kâh benim dairemde– buluştuğumuz bu yeni dönemin başlangıcında, kafam sorularla doluydu...

Karşımdaki dairede, ihtiyar bir karı koca oturuyor.

Bu binaları hangi şaşkın mimar tasarladıysa; dairelerimizin salon pencereleri, aradaki dar apartman boşluğu sayılmazsa, doğrudan birbirine bakıyor. Karşı dairede daha genç birileri yaşıyor olsaydı ben tedirgin olabilir, perdelerimi sürekli kapalı tutma gereğini duyabilirdim.

Ancak, kendimi bildim bileli bu karı koca hep ihtiyardı; bu nedenle de onların dairesine bakan pencerenin perdelerini kapatma gereğini hiç duymadım. Gelmişler bilmem kaç yaşına; beni görseler ne olacak, görmeseler ne olacak? Zaten ne yapıyorum ki? Ara ara tüllerin gerisinde kımıldılar olduğunu, birilerinin ileri geri yürüdüğünü belli belirsiz fark ederim, ama haklarında hiçbir şey kayda geçmemiş. Ha – adamın boyu bayağı uzun, kadınınkiyse bayağı kısa. Bir de yadırgadığım şey, yabancı yabancı yaşamıyorlar, birbirleriyle gerçekten temas halindeler – halalarım gibi. Birbirleriyle oturup sohbet ettiklerine tanık oluyorum. Dahası da var; bazen tek tük de olsa, misafir ağırlıyorlar.

Bunun dışında, bu insanlara karşı zerrece bir ilgi duymuyorum. Onlarla bugüne kadar hiç selamlaşmadım. Herhangi bir nedenle bundan kaçındığımdan değil – de ne diye selamlaşayım? Zaten kimseyle selamlaşmıyorum. Kazara bir yerde –so-kakta örneğin– karşılaşacak olsak, herkes gibi, ben de özen gösteriyorum göz teması kurmamaya.

Onları “komşu” olarak tanımlayamam – “komşu” kelimesi de “çay bahçesi” familyasından bir kelime; şu anda aynı apart-

manda, aynı mahallede oturduğum hiç kimseye karşı hissetmediğim bir sıcaklığı, bir yakınlığı çağrıştırıyor. Bak, “aynı mahallede *oturduğum*” diyorum – “aynı mahalleyi *paylaştığım*” demiyorum–, “paylaşmak” da “komşu” gibi, çok eskilere, belki çocukluk yıllarıma ait bir şeyler çağrıştırıyor – insanların asansörde karşılaştıklarında birbirlerine merhaba dedikleri yıllara ait... Hatta, anneannem anlatırdı, çok daha öncesinde, komşular birbirlerine yiyecek de ikram eder, gönderirlermiş.

Bence bu tür kelimeler yasaklanmalı – çünkü hem artık tarihe mal olmuş, geçerliğini yitirmiş kelimeler hem de çağrıştırdıkları şeylerden dolayı; “komşu” olmayan birine “komşu” demek bana çok sahtekârca geliyor. Yani yıllardır, yok din, yok ırk, yok etnik köken – “su”dan nedenlerle birbirimizi yiyip bitirmişiz de, ortaklaşa –o da mecburen– soluduğumuz havadan mı bir paylaşmışlık çıkaracağız? Çocukluğumdan bu yana yaşayış tarzımız böylesine değişmişken, eski değerler hâlâ geçerliymiş, her şey normalmiş gibi davranmak ve yaşamak, bana tahammül edilemez geliyor.

Karşı dairede oturan karı kocayla markette karşılaştım geçen gün ve onlara ilk kez, alıcı gözle baktım.

Kadın, adamdan sanki biraz daha yaşlı görünüyordu; ikisinin de saçları bembeyazdı. Kadının gözleri maviş maviş; adamsa yaşının yakışıklısı. Kadının boyu, adamın omzuna bile gelmiyordu. Hani, “temiz yüzlü” lafı vardır ya – öyle ihtiyarlar.

Göz göze gelecek gibi olduk; bakışlarımı hemen kaçırdım. Neden böyle yapıyorum, bilmiyorum. Galiba halalarım yetiyor bana, ihtiyar tanıdık olarak. Uğraşmak istemiyorum. Aman, bilmiyorum işte...

Kasada işimi bitirip hemen basıp gitmek isterdim; ama tek kasa açıktı ve bu karı koca, hemen arkamdaydılar.

Kasiyer kız, karı kocayı görünce, “Ay, ne şekerler, değil mi?” diye ciyaklayarak parmağıyla ihtiyarları gösterdi, sonra da uzandı, şu sıralar çok revaçtaki cips reklamındaki küçük kızın tonlamasıyla, “Uyyyyyy... yerim seni, yerim, yerim!” diyerek adamın yanağından bir makas aldı.

Hafiften güldüm; hakikaten de o pamuk pamuk, yumuk yumuk halleriyle ihtiyarlar o kadar sevimli görünüyordlardı ki!

Bu muhabbet ve gülüşme üzerine karı kocanın şöyle bir bakışmış olduklarını, epey zaman geçtikten sonra algıladım. Nasıl bir bakışmaydı bu? Gülümsüyordu ikisi de... de o bakışmada belli belirsiz bir... bir bıkkınlık... bir küçümseme... bir alaycılık vardı sanki. Bu iki saniyelik bakışmada çok rahatsız edici bir şey hissetmiş ama üstünde durmamıştım. İlk başta, karısının durumu kıskanmış olabileceği gelmişti aklıma – hatta belki de çok uzun bir kıskançlık geçmişleri vardı. Ama üzerine düşündükçe, bu fikrimden uzaklaşıyordum; daha da garibi, içimdeki eziklik giderek derinleşiyordu.

Artan bir tedirginlikle salonun penceresine arada göz atar oldum.

Derken bir gün, salonumda türkuaz battaniyemin üzerinde bağdaş kurmuş, kucağımda bilgisayarım, transnette yeni tanıştığım biriyle yazışıyordum. Cinsiyetini tam çıkaramadığım –baştan kadın olduğunu söylemişti ama bundan pek emin değildim, içten içe erkek olduğunu umuyordum; Uzakkita'da yaşadığını söylemişti ama bundan da kuşkuluydum; pekâlâ sokağın öte ucunda oturuyor da olabilirdi– biriyle karşılaşmıştım; kırık dö-kük yabancı dilimle, geyik yapıyorduk. Havalara orada nasıl, bilgisayarın ne model, bugün ne yedin, şu an oturduğun koltuk ne renk... tadında, kimsenin kimseyi yormadığı, niçin sürdürüldüğü belli olmayan ama öylesine akıp giden bir geyik... Birbirimizin gerçek kişiliğini tanımaya yönelik en ufak bir merak içermeyen, kum havuzunda ilk kez karşılaşan iki küçük çocuğun zekâ düzeyindeki bu sohbetin, üzerimde teskin edici, huzur verici bir etkisi olmuştu. Kullandığı bazı kelimeler karşımdakinin bir yetişkin olduğunu ele vermese, gerçekten de küçük bir çocukla karşı karşıya olduğumu bile düşünebilirdim. Havanın loşlaşmaya yüz tuttuğunu belli belirsiz fark etmiştim; yarı bilinçli yarı bilinçsiz, yazıştığım kişinin de belki karanlıkta, onun da belki benim gibi yalnız olabileceği, amaçsız görünen sohbetimizin belki de yalnızlığımızı kırma amacını taşıdığı gibi yarı-düşünceler beynimde uçuşuyordu. Birden karanlığı algıladım; lambayı yakmak için bir doğruldum ki, gözüm karşı dairenin penceresine ilişiverdi.

Öyle bir şoktu ki yaşadığım, kanepede birbirlerini ağır ağır

soymakta olduklarını gördüğüm halde, bu ihtiyar karıkocanın gerçekten de sevişmekte olabileceği, ilk anda tam intikal etmemiştii zihnime. Beynimin, kulaklarımın içinde öyle korkunç bir uğultu bir anda baş gösterdi ki, neye uğradığımı şaşırdım.

Kadının yarı beline uzanan memeleri... Adamın yarı dizine uzanan testisleri... ikisinin de sarkık karınları, pörsük pörsük bacakları... kısacık süren önsevişmeleri... neredeyse kalbimi durduran o tutkulu öpüşme... adamın, kadının belinin altına itinayla yerleştirdiği yastık... birbirlerini, cam kırılğanlığında kemiklerle sahipmiş gibi okşayışları...

İçimden, fırlayıp perdeleri kapatmak geldiyse de, bunu yapacak durumda değildim, kafamı bile çeviremiyor, hatta gözlerimi bile yumamıyordum. Olduğum yerde mihlanıp kalmıştım – sanki hipnoz altındaydım.

Anneannem, dedem, Galip, ben... O uzun yolculuğa dair bir imge canlanıverdi zihnimde: Akşam vakti; hava henüz kararmaya yüz tutmuş... Tarlalık bir yerlerdeyiz; anneannem ve dedem, buldukları bir çeşmeden su dolduruyorlar bidonlarımıza, bize de “Haydi inin arabadan, bacaklarınız açılınsın!” demişler...

Onlar çeşme başında meşgulken, tarladaki bir eşeğin diğer bir eşeğe binmeye çalıştığını görmüştük Galip’le.

“Abi, ne yapıyor?” diye sormuştum merakla; üstteki eşekten uzun bir sopanın çıktığını görmüştüm.

“Şşş...” Galip Ağabeyim, eliyle ağzımı kapatmıştı; görünen oydu ki, manzarayla büyülenmişti – hem konsantrasyonunu bozmamı istemiyordu hem de muhtemelen, anneannemle dedemin duruma ayılıp seyrimizi sonlandırmalarından korkuyordu.

Bir süre, ne olduğunu o zaman haliyle hiç anlayamadığım ve bugüne kadar aklımdan tamamen çıkmış bu garip faaliyeti birlikte izlemiştik. Derken eşek öyle bağıra bağıra anırmıştı ki, sonunda dedem bizden yana dönüp durumu fark etmişti: “Haydi çocuklar, hemen arabaya!”

Ve işte şimdi ben de Galip Ağabeyim gibi, büyülenmiş, eşekleri izler gibi izliyordum ihtiyarları.

Evet, seviştiler... ve ardından kadın bir şey istedi; adam o cırlıçplak haliyle –çükü minicikti– bir yerlere gitti; az sonra bir bardak suyla döndü.

Adam, kadına pırıltemiz suyu “ver”medi, “sun”du. Kadının önünde diz çökerek iki eliyle bardağı sunuşunda öyle bir saygı, öyle bir sevecenlik vardı ki, kalbim acı ve öfkeden duracak, kafamsa uğultunun basıncından düdüklü tencere gibi patlayacak sandım.

Şimdi de o çıplak halleriyle yan yana oturmuş, üzerlerine bir battaniye çekmiş, kahkahalarla gülüyorlardı. Kanım daha da dondu: Kadın, ölü bir fare gibi sarkan uzun memesini bir eliyle kaldırdı ve gösterdi –göstermek ne kelime– düpedüz adama doğru nanik yapar gibi yaramazca salladı ve bir şeyler söyledi; adam kadına yine sevgiyle sarıldı; gülerek bir şeyler konuştular – ve tekrar katıla katıla atılan kahkahalar...

Fırladım yerimden ve derhal perdeleri çektim. Karanlıkta, yazıştığım kişiye veda bile etmeden bilgisayarımın kapatma düğmesine bastım, çok uzun süre öylece oturdum, dizlerim çeneme çekili, kımıltısız ama tir tir titreyerek, çenelerim birbirine vurarak...

O gece, elbette uykularım kaçtı. Neydi bana dokunan? Tabii ki kıskançlık. Ama neyin kıskançlığıydı duyduğum? Bu soruları deşmeye gücüm olmadığını biliyordum.

Gücüm olmadığını biliyordum, ama yine de Zeyda Teyze’yi kaşımadan edemedim.

“Yavrum; kıskanırsın elbet – onlar evlerinde sere serpile sevişirken sen gizliliğe mahkûmsun!” İşte kulağıma fısıldanan bu basit açıklama beni hem zihnen hem de vicdanen rahatlatmıştı; bu açıklamaya sarıldım.

Ertesi otobüs yolculuğumuz sırasında, “komşu”larımın sevişmesini Tuncay’a anlatmaya niyetliydim... ama sohbetimizin seyri, buna engel oldu:

Ona “komşu”larımın söz ettim etmesine, ama marketteki karşılaşmayla başlayacaktım anlatmaya. “Öyle şekerlerdi ki, kasiyer kız, adamın yanağından makas aldı,” diye sürdürüyordum ki, Tuncay’ın kaşları çatıldı.

“Ne yaptı ne yaptı? Peki, buna karşılık adam ne yaptı?” diye sordu hışımla.

Neyin ters gittiğini kavrayamamıştım.

“Bir şey yapmadı...” dedim tereddütle, “karısıyla bakıştılar.”

Sonra, cesaretle, devam ettim: "Çok garip bir bakışmaydı... Ne bileyim, sanki üzerine konuşmuş oldukları bir konuyla ilgili bir şey olmuş gibi..."

"Yahu," diye dişlerinin arasından konuştu Tuncay, "sen ol-san, tanımadığın bir adamın, markette senin yanağından makas almasından hoşlanır mısın? Hoşlanmak bir yana – böyle bir şeye izin verir misin?"

"E, ama..." diye başladım, sonra sustum, önüme baktım.

"Yani," diye sürdürdü, "Sen on yıl sonra veya yirmi yıl sonra farklı mı düşüneceksin? Farklı mı hissedeceksin? Hayır! Bugün neysen; bir insan, bir birey, bir özne olarak özsaygın sana neyin doğru olduğunu söylüyorsa, bir saat sonra da, otuz yıl sonra da aynı şeyi söyleyecek! Adamın yerinde ben olsaydım, ağzınıza sığardım!"

"Amma abarttın!" dedim; yanaklarım kızarmaktaydı; "Sonuçta bu, iyi niyetle yapılmış bir hareket! Sevimli oldukları için!"

İşte, yüzünde şimdi ürkütücü bir öfke vardı: "Sevimli mi? Sevimliymiş! Bebek miyim ben? Yani demek istediğim, bebek mi bu insanlar? Kaldı ki, bebeklikten çıkmış küçük çocuğa bile yapılmaz bu! Küçük çocuklar, kendilerine sürekli 'agugu' yapılmasından hoşlanırlar mı sanıyorsun? Onların da bir dokunulmazlığı var! Yetişkin insan gibi kendileriyle konuşulsun, görüşleri dinlensin ve kale alınsın isterler. Niçin bucak bucak kaçırıyorum sandın?"

"Niçin? Kimden kaçırıyorsun, Tuncay?" diye sordum uysalca. "Benden mi? Benden niye kaçırıyorsun?"

"Ahh Mine!" diye yüzünü buruşturdu, "Ne kadar yanlış sorular soruyorsun! 'Kim'den kaçırıyorsun diye sormak yerinde 'ne'den kaçırıyorsun diye sorsan, beni tanıyacaksın!" Derin bir nefes aldı: "Neyse, buna takılmayalım... Mineciğim, 'ihtiyarlar' diye ayrı bir insan kategorisi yoktur. 'Sevimli insanlar' diye bir kategori de yoktur. Adam katil idiyse, ihtiyarlık onu bundan azat etmiyor, anlıyor musun?"

Bir şey söylemedim. İyi ki bir de, himayesi altına aldığı anlaşılan komşularımı sevişirken izlediğimi bilmiyordu!

"Buna nesneleştirmek denir," dedi sesini yumuşatarak. Şimdi tekrar bana bakıyordu, gözlerimin içine gülümsüyor-

du. “Dünyanın en güzel insanı bile olsa, insan dediğin, el atıp muncıklanacak bir süs objesi değildir... Beğenebilirsin, ama içinden...”

Alaylı alaylı güldü: “Ne garip, değil mi... İnsanlar, öznelere nesne muamelesi çekiyorlar, nesnelere ise özne muamelesi... Arabalarına bakım yaptırmak için harcadıkları paraları, gizli gizli kullandıkları suları bir düşün...”

Eve döndüğümde ilk işim, perdeleri yine açmak oldu – yıllardır yaptığım üzere: Bu insanlar bunak değildiler.

Sevgili Zeyda Teyze, [diye başladım döşenmeye],

Okullar, üniversiteler öğrencileri sözüm ona geleceğe hazırlıyorlar... Keşke okullara ihtiyarlıkla, ihtiyarlığın ne demek olduğuyla ilgili bir ders konsa... Bu hem gençlerin ihtiyarlarla iletişimine yarar sağlar hem de ihtiyarlığa hazırlık olurdu.

Bedenen ihtiyarlasak da kalbimizin, hayallerimizin, tasarılarımızın, düşünüş biçimimizin on sekiz yaşında kaldığı konusunda bizleri kimse uarmıyor. Deneyim ediniyorsunuz, çok şey görmüş oluyorsunuz, ama ruhunuz gencecik; koşmak, zıplamak, sevişmek istiyorsunuz – fakat bir bakıyorsunuz, her yeriniz tutuk, her yeriniz ağlıyor. Aynaya baktığınızda bir yabancının, tuhaf birinin yansımasını görüyorsunuz, kendinizi tanıyamıyorsunuz. Pek çok ihtiyarın bakışındaki kıvılcımda, her yerinin pörsümüş ve sarkmış olmasına karşı bir direnç görürsünüz. İhtiyarlamanın trajedisi, budur işte.

Duraksadım. Sonra,

Yavrum,

Sakin sen, ihtiyarlamaktan korkuyor olmayasın...

diye yazıvermişim.

Durdum. Bu konuda yazmaya hazır olmadığımı hissettim; cevabı sonraya bırakmaya karar verdim.

Ertesi gün, posta kutumdan bir mektup çıktı. Gazeteden gönderilmiş değildi; dahası, üzerinde pul yoktu; belli ki posta kutuma elden bırakılmıştı. Büyük bir merakla yırtarak açtım zarfı:

Sevgili Zeyda kızım,

Sana teyze diyemiyorum, çünkü sen benim kızım olabilecek yaştasın. Benim “teyze” diyebileceğim yaşta kimse kalmadı zaten ortada. İnsan ihtiyarladığını biraz da buradan anlıyor. Senin yaşıni nereden mi biliyorum? Çünkü ben senin karşı komşunum.

Postacı sana gelen zarfları bir iki defa, apartmanın girişindeki kaloriferin üstüne bırakmış, ben de Zeyda Teyze diye gördüyüm... Anladım onun sen olduğunu.

Seni gözlemliyoruz arada; görüntün, sokakta yürüyüşün, insanlarla konuşman bile farklı... hep merak ediyoruz, bu çocuk nerede, kimlerin elinde yetişmiş, diye. Eşim, buralarda büyümediğini tahmin ediyor. Ama öyleyse, niçin hâlâ buralarda yaşıyor? Nasıl dayanabiliyor, diye konuşuyoruz aramızda.

Yavrum, biz senin yazdıklarını çok seve seve okuyoruz. Özellikle son zamanlarda sana gelen mektuplar arasından seçtiklerin, insan ilişkileriyle ilgili olduğu için daha da enteresan geliyor bizlere.

Yavrum, benim senden bir ricam olacaktı. Tabii sen daha gençsin, ihtiyarlık nedir bilmezsin... Nereden bilesin? Kim nereden bilebilir? Sanki biz yokmuşuz gibi dönüyor dünya – Bizistan topraklarında bizler artık gençlerden daha kalabalık bir nüfus oluşturmamıza rağmen. Önemli değil yavrum, ama sorun şurada ki, herkes birbirine düşman. Bu artık ders kitaplarına bile girdi. Kimseye dinletemedik, korktuklarımız gerçek oldu.

Çok seneler önce bir ilkokul ders kitabı elime geçtiğinde, şaşmış kalmıştım. Ta o zamanlar “Vatandaşlık Kalitesi” diye, insanlarımızı derece derece sınıflandırmışlardı. Bu yüzden, nüfus kâğıtlarımızı da kara, kahve, mor, kırmızı beyaz diye ayırdıklarında çok şaşırmadım. Bizistan kökenliyiz diye bize beyaz nüfus kâğıt vermeleri de benim için en ufak bir iftihar vesilesi olmamıştır. Ama yaşımız ilerleyip de, ‘en az muteber görülen vatandaşlar’ gibi bizim de elimize kara kâğıdı tutuşturduklarında, vallahi de şaşırdım. Ben senelerce öğretmenlik yaptım kızım. Şaştım kaldım. Şu işe bak! Bizden sadece organlarımızı istemeyi biliyorlar.

Peki, ben de sana sorayım şimdi. Ben 78 yaşındayım; bu kara kâğıt verilene kadar hiç kendimi ihtiyar hissetmezdim. Ama kara kâğıt verilince, daha önce es geçtiğim pek çok şeyi algılamaya başladım.

Örneğin, bizim torunlarımız var, ama konuştuklarından hiçbir şey anlamıyoruz. Eşim çok esprili, muzip bir adamdır; şakalaşmaya bayılır. Şimdi gençlere neye güldüklerini sorduğunda, “Dede sen anlamazsın!” diyorlar. Aynı şekilde ben de mesela, çocuklarımla bir araya geldiğimde sohbetlerine katılmak, hayatı onlarla paylaşmak istiyorum. Ama çok fazla soru sorduğumuz için olsa gerek, sabırsızlanıyorlar, açıklama yapmaktan kaçınıyorlar. İnsan güceniyor, haliyle. Kendini dışlanmış, hayatın kenarına itilmiş gibi hissediyorsun. Kimse düşünmüyor mu ki çok yakın zamanda kendileri de ihtiyar olacak?

İhtiyarların sorunlarına değinen mektuplar eline geçiyor mu hiç, bilmiyorum... ama onlara da arada yer verirsen çok hayırlı olur, yavrum.

Komşun

Güzide

Kafamı kaldırdım; başımdan aşağı kaynar sular dökülüyordu sanki. Ben ne düşündüm de perdelerimi hiçbir zaman örtme ihtiyacı hissetmedim? Evet, resmen bunak olduklarını düşünmüştüm! Veya... veya... hani kölelik devrinde, kölelerin herhangi bir şeye tanık olmalarının bir önemi yoktur... çünkü onlar zaten insandan bile sayılmaz... Gözlerimi yumdum. Şu son yıllarda bu salonda ne gibi sahneler yaşanmıştı? Geçmiş sevgililerim, değişik zamanlarda yaşadığım bunalımlar, hep bir kedinin dostluğuna sığınarak gidermeye çalıştığım derin yalnızlığım – bu odanın tanıklıklarını bir bir hatırlamaya çalıştım. Peki, ya bu Güzide denen kadın – acaba o benim salonumda nelere tanık olmuştu? Onu, onları neden önemsememiştim? Önemsememiştim, çünkü onların görüşlerinin, ne düşündüklerinin hiç bir önemi yok! Peki, neden önemi yok? Ölüme görünürde daha yakın olmalarından dolayı hafızalarındaki bu bilgilerin de geçici olduğu duygusundan mı?

Kafam karıştı. Çok ihtiyar birinin önünde korkunç bir suç işliyorsun – ve bir tek o ihtiyar bu suça tanık... Bu ihtiyarın hiçbir zaman, kimseye bir ifşaatta bulunmayacağını biliyorsun – ama her şey, onun zihnine nakşolmuş. Ama sadece onun zihnine değil ki! Tuncay'ın anlattıklarına bakılırsa, enerjiler, titreşimler

şeklinde ebediyen evrene de nakşolmuş vaziyetler! Yapılmış, yapılmamış kılınamaz ki! Yine de, o tanık-ihtiyar öldüğünde insan acaba bir rahatlama mı duyar?

Başımı utançla eğdim.

“Oysa ben ihtiyarları severim, hem de çok severim,” diye mırıldandım acele acele; sonra Tuncay’ı hatırladım – “ama bir dakika!” diye ekledim; “Ne demek bu şimdi? Böyle şey olur mu? Sevilecek olanı da var, sevilmeyecek olanı da... Katili de var, insanı da.”

Dizlerimi karnıma çekerek bacaklarımı kucakladım. Salonun açık perdesini ve şu an izlenebiliyor olabileceğimi hatırladım, birden sıcak bir dalga yaladı tekrar gövdeyi, yeniden yumdum gözlerimi sıkı sıkı.

Başlangıçta hafif bir yorgunluktan hissettiğim. İştahsızlık... Gözlerim cayır cayır yanıyor ve kupkuru. Cildim de kupkuru. Aynaya bakıyorum, tenimde bir dermansızlık, bir cansızlık... Allah Allah... Krem sürüyorum, canlanmıyor, yumuşamıyor. Sürekli bir uyuma arzusu. Ha, bir de sistit... hiç enerjim olmadığı halde mecburen ikide birde kalkıp tuvalete gidiyorum; nasıl ıstıraplı bir yanma hissi... ve iki damla ya çıkıyor, ya çıkmıyor.

Telefon.

“Öbürsü gün yolculuğa var mısın? Ariftepe’ye gidiyorum.”

Ne yolculuğu? Konuşacak bile mecalim yok.

“Bu sefer gelemeyeceğim, Tuncay. Hiç halim yok...”

“Ne oldu, hasta mısın?”

“Herhalde soğuk algınlığıdır. Sana iyi yolculuklar canım...”

O güne dair aklımda kalan, kalp atışlarımın zaman zaman hızlanması, ritminin zaman zaman tuhaflaşması... Simitiko’dan vazgeçtim, kendime dair en temel ihtiyaçları karşılamak bile muazzam bir enerji gerektiriyordu.

Kendime geldiğimde Tuncay yanımdaydı; elimi tutuyordu, kaygı dolu gözlerini bana dikmişti. Gözlerimi açınca derin bir nefes aldı. “Çok şükür...” diye mırıldandı.

Nasıl bir acı... Acı sanki her yerimdeydi: Eklemlerimde, kaslarımda...

Kramp girdi; inleyerek kıvıldattım bacağımları. O zaman fark ettim; Tuncay’ın yanında biri daha vardı, tanımadığım biri. Bile-

ğimi kavradı, nabzıma baktı. “Evet, iyiye gidiyor...” Koluma serum bağlandığını da o zaman fark ettim.

“Ne yapmışsın, Mine?” Tuncay’ın sesini hiç böyle yumuşak, böyle sevecen duymamıştım, “Vücudunu susuz bırakmışsın... Çişinin rengine hiç mi bakmadın?”

Başımda nasıl korkunç bir ağrı... Hatırlamaya çalışıyorum, ama hiçbir şey canlanmıyor zihnimde.

“Zorlamayın onu...” dedi, doktor olduğunu tahmin ettiğim adam. “Susuzluk kafasının çalışmasını da engeller, zihni bulanıklık yaratır...”

“Doktor bey,” diyor Tuncay; sesindeki acz beni şaşırtıyor, “cildindeki sivilceleri bile, şu sancılarını bile susuzluğa bağladınız; yani olay bundan mı ibaret? Hiç mi başka hastalığı yok?”

“Kardeşim,” Doktor sabırsızlık emareleri gösteriyor, “susuzluk her şeye yol açar. Vücut bir bütündür. Nefes alıp vermekten depresyona kadar, her şey birbirine bağlıdır. Sistem çöktü mü, toptan çöker. Susuzluk dediğiniz, kaçınılmaz olarak sistemik sorunlara yol açacaktır. Eşinizin susuz kalan vücudu aşırı histamin üretmiştir, bu da bağışıklık sistemini çökertmiş, alerjiye yol açmıştır. Aynı zamanda, sinirlerdeki hücreler susuzluktan fazla asidik hale gelmiştir, bu da sinirlerin acı vermesine yol açmıştır. Merak etmeyin; düzelecektir. Vaktinde müdahale etmeniz çok iyi olmuştur.”

Adamı uğurladıktan sonra Tuncay çöküyor yanıma. “Hayret...” diye mırıldanıyor, “suyun önemini, değerini bu kadar iyi bilen ben, nasıl oluyor da susuzluğun somut sonuçlarını görünce böyle şaşırdım? Teorik bilgiyi pratiğe uygulayabilmekten ne kadar âciz olabiliyormuşuz, demek...”

Gözlerimi aralıyorum. “Sen yolculuğa çıkmayacak mıydın?”

“Ne yolculuğu, Mine? Beni ne korkuttun, biliyor musun? Baygınlık geçirmişsin. Çilingirle zor girdik eve – bu kadar çok kilit olur mu? Yüreğime indi, çilingir benden kimlik, adres soracak diye – ‘kapıda kaldım, eşim hamile’ diye bir şeyler uydurdum – sorgulamak aklına bile gelmedi; belli ki susuzluktan o da nasibini almış. Doktora gelince... Valla, bir zamanlar bir arkadaşım bunun adını vermişti; adam hakikaten de çelebi çıktı.”

Döndü bana, şefkatle saçlarımı okşadı. “Ah Minem, ah sev-

gilim, ah salakçığım... Sen ki bilirsin bu işleri... Dedeni zikreder durursun... Nasıl böyle bir saçmalık yapabildin?”

Düşündüm. “Sukredi hesabım azalmıştı. İdareli içeyim diyordum... Sonra... sonra galiba unutmuşum su içmeyi...”

“Su unutulur mu, Minem, unutulur mu? Amaçları bu, zaten... Susuzluk duygumuzu yok ederek suyu unutturmak – hayatı unutturmak. Gözünü seveyim, suyunu içmeyi, suya değmeyi asla unutma, Mine! Sukredi hesabın azalınca mutlaka habirim olsun, ben suyu idareli kullanmakta ustayım, derhal senin hesabına transfer yaparım.”

O birkaç gün, yetişkin hayatımın en özel, en unutulmaz günleriydi. Tuncay eğitimlerini iptal etmiş, ancak en temel alışverişleri yapmak için kısa sürelerle evi terk ederek, günlerinin bütünü ben yanımda, yemek yaparak, ilaçlarımı vererek, kısacası, benimle ilgilenerek geçirmişti. Kaygılı, şefkatli, sevgi doluydu; onu hiç böyle görmemiştim.

Salondaki kanapede yatıyordu; ben de zaten bunu istemiştim. En çirkin ve bakımsız olduğum bir zamanda fazla yakınımda olmasını istemezdim. O da, benimle ilgilenmediği zamanlarda kâh kitap okuyor, kâh vereceği eğitimler için hazırlık yapıyor, notlar tutuyordu.

Yanıma temelli taşınmasını, bu günlerin sürmesini nasıl isterdim... Ama hücrelerim artık kavuştukları pırıltemiz suyla temizlendikçe, bedenim arındıkça ve ben tekrar eski gücüme kavuştukça, onun sessizleştiğini, iştahsızlaştığını, zayıfladığını, adeta ufaldığını, gözlerininse içine göçtüğünü görebiliyordum. Günbegün mutsuzluğu artıyordu.

Nihayet, günler sonra, bir sabah ben pür neşe, pür enerji yaktan kalkıp ona kahvaltı hazırlamaya giriştiğimde, yanımda geçirdiği günlerin neye mal olduğunu, ilk kez görebildim: Karşımda çökmüş bir adam vardı.

İsteksizce konuştum: “Tuncaycığım... Gönül rahatlığıyla gidebilirsin artık...” Kendimi gülümsemeye zorladım.

Ayrılma vaktimiz geldiğinde, kapıda sarıldım ona. Hafif sıçradı, sonra isteksizce karşılık verdi.

“Mineciğim tamam, sırnaşma” dedi, hafif gülererek. Şaşkınlıkla baktım yüzüne: “Sırnaşmak” kelimesini hayatımda kim-

se benim için kullanmamıştı. Böylesi aşağılayıcı bir kelime, kaç gündür sergilediği, beni yüceltici davranışlarıyla öyle tezat teşkil ediyordu ki!

“Sırnaşmak” kavramını kullandığı günden bu yana, onu, kendimi, ilişkimizi tahlil etmeye çalışıyorum.

Bağlanmak-bağlanmamak, keşke insanın elinde olsa...

Önceden arkadaşlık ettiğim onca erkekten farklı olarak, Tuncay’a çok farklı, daha önce hiç başıma gelmedik şekilde bağlandım.

Birilerini kaybetmekten hiç böyle korkmamıştım – daha doğrusu, korkma iznini kendime hiç vermemiştim. İnsan ilişkileri bağlamında “kayıp” diye bir kavram hiç bilmemiştim. İnsanlar gelirler, geçerlerdi. Bunlar dost olabilirdi, sevgili olabilirdi; kadın olabilirdi, erkek olabilirdi... İçime nüfuz edemez, kalbime işleyemezdi kimse. Halalarımınsa, ölümlü olduklarını düşünmek istemesem de, biliyordum.

Ama şimdi hayatımda ilk kez biri için kaygılanıyor, onu kaybetmekten ölesiye korkuyordum. Ona herhangi bir şekilde zarar gelmesi fikri, kalbimi sıkıştırıyordu. Nelerden mi korkuyordum? Kaçak oluşundan ötürü yaşamak zorunda kaldığı o tozlu depoda hastalanmasından korkuyordum. Sürekli çıktığı şehirlerarası yolculuklardan birinde bir kaza geçirmesinden korkuyordum. Arada sırada sigara içiyordu, dengesiz besleniyordu, uyku düzeni bozuktu. Üstüne kilo alıp kalp krizi geçirmesinden korkuyordum. Dahası, benden sıkılmasından korkuyordum. Elimden gelse, vaktimin bütünü, ona sarılmış halde geçirebilirdim.

Oysa zaman içinde, ne karmaşık bir işe bulaştığımı anlamaya başlamıştım.

Depo-dairesine döndükten sonra hızla iştahı tekrar yerine geldi ve hemen toparlandı – anlaşılan, yalnızlığına gerçekten de âşıkı. Sık seyahatleri nedeniyle ancak ara sıra, üç beş saatliğine görüştüğümüz sürece, ondan âlâ sevgili olamazdı. Ama fazladan birkaç saatlik bir beraberlik –ikimiz de kitap okusak, birbirimizle hiç konuşmasak dahi– onu bunaltmaya yetiyordu. Birlikte geçirdiğimiz süre uzadıkça şefkati azalıyor, beni giderek daha sert biçimde tersliyordu. Sonunda, huysuz, mendebur biri olup çıkıyordu.

Ama işin paradoksal yanı, zaman geçtikçe ve birbirimizi daha iyi tanıdığımız, birbirimize yakınlaştığımız oranda sanki zalimleşiyordu. Daha da garibi, özel olarak iyi ve keyifli vakit geçirdiğimizde, sanki daha daha da zalimleşiyordu. Bana bağlanması durumunda buna sevinmeli miyim, bundan korkmalı mıyım kestiremiyordum, çünkü herhangi bir insana bağlanma fikri ona öyle dehşet veriyordu ki, bana sevgisi arttıkça, köşeye kısıtılmış, başına sardığı beladan nasıl kurtulacağını bilemez bir kedi gibi tırnaklarını çıkarıyor, beni tırmıklıyor, habire canımı yakıyordu. Bana bağlandıkça benden kurtulmaya çalışıyordu.

Bir yandan da, bana sevgisi arttıkça tarafımdan reddedilme, terk edilme korkusunun da arttığını sezinliyordum; ancak onun bu korkularını yatıştırmak, onu sevdiğime ve asla terk etmeyeceğime inandırma çabalarım, her zaman daha beter sonuç veriyordu.

“Seni seviyorum,” dememden hoşlanmadığını fark ediyor, ama bunu söylemekten bazen kendimi alamıyordum. En sonunda bir gün, öfkesine hâkim olamadı:

“Mine, sevgili Mine, lütfen sevme beni! İstemiyorum sevilmek! Sevilme sorumluluk üstlenmeyi gerektirir; bense tam tersine, hayatım boyunca sorumluluktan ölesiye korktum, kaçtım. Niçin evlenmedim? Niçin çocuğum çocuğum olmadı? Niçin kaçak haldeyim? Niçin otobüslerdeyim, neden kaçıyorum sanıyorsun, ha? Mine, hakikaten korkuyorum. Lütfen anla bunu ve sevme beni!”

Arkasından, yumuşak bir ses tonuyla ekledi: “Bak, bundan dolayı suçluluk duymanı istemem, ama hastalığın sırasında senin evinde kalırken, aldığım onca Dosilin’e rağmen kaç kez panik atak geçirdiğimi biliyor musun? Bak Mine, eğer sen sürekli sevgi muhabbetleri etmezsen, işin romantizmine kaçmazsan, bana güven, sana söz veriyorum, biz seninle o kadar güzel eğlenebiliriz ki...”

Yüzüne baktım: Onu sevmekten alıkoyamıyordum kendimi. İnsanın içinden gürül gürül akan sevgi, nasıl frenlenir? Ama bu sözlerine güvendim: Onun bu korkularını tedavi edecektim. Tuhaf bir şekilde, o beni tırmaladıkça ben ona daha da çok bağlanıyordum ve ona kendimi sevdirmeye kararlılığım daha da güçleni-

yordu. Bütün iş, tam gereken miktardaki mesafeyi koymaya ba-
küyordu.

Evet, mesafe koymak – ama işte: Beni arar da duymayabili-
rim korkusuyla cep telefonumu yanımdan hiç ayıramıyordum.
Hayatım, onun telefon etmesini veya bana mesaj atmasını bek-
lemekle geçiyordu. Ben küçükken, bazı gazetelerin çocuklar için
bulmaca sayfaları olurdu – sırayla numaralandırılmış yıldızlar
arasına çizgiler çekerdiniz ve bir resim, bir görüntü çıkardı or-
taya. İşte benim için hayat, artık o yıldızlardan ibaretti – onun-
la bulduğumuz zamanlar. Gerisi, aradaki çizgiler, üzerimden
akıp giden hayattı. Bana kuvvetle sarılsın, bütün acılarım din-
sin... Hoş, sarılması da gerekmezdi... sadece dokunsa... sadece
elini başıma koysa bile yeterdi... Bu ihtiyacımı nasıl olur da algı-
layamıyordu – bütün hücrelerimin şefkat ihtiyacıyla sızladığını?

Bir defasında bana yatıya gelecekti – buna mecbur kalmıştı,
çünkü oturduğu dairenin ve kitapların sahibi olan arkadaşı, eve
sahaf getirecek, kitaplarını gösterecekti. Bütün gece kitap ayıkla-
yacak, seçeceklerdi. Kaçak oluşu nedeniyle Tuncay, ortalıkta gö-
rünmek istemiyordu – gidebileceği başka yer de olmadığından,
geceyi bende geçirmeye mahkûmdu.

Bir ara camdan baktım – Tuncay'ı gördüm sokakta; benim
binaya doğru yürüyordu. Başı öne eğikti; tuhaf, ama sanki suç
işlemiş gibi, kendinden utanır gibi bir hali vardı. Oysa askerlik
meselesinde kendini asla herhangi bir şekilde suçlamadığını bili-
yorum. Küçük bir korna sesi – ve Tuncay sıçradı. En ufak bir ses-
te sıçramaya her zaman ne kadar hazır olduğunu o anda fark et-
tim; içim cız etti.

Sofraya otururken ona dedemin dönen, ahşap sandalyesini
“ikram” ettim. Sandalye hâlâ sapasağlam; bir tek, kahverengi de-
rиси epridi, ben de korumak için üzerine ufak bir örtü örtüyorum
– ama deriyi yakından koklayınca, dedemin kütüphanesinin ko-
kusu, o harika toz ve nem kokusu hâlâ hissediliyor. Küçük bir
çocuk gibi döndü sandalyede Tuncay; sandalyeyi yükseltip al-
çalttı. Neşelenmiştik; normalde yemekleri geçiştiren biri olarak,
bugün onun için yemek hazırlamaktan ne büyük keyif almış ol-
duğumdan söz ettim – kendisi için özenilmiş, bundan mutluluk
duyulmuş olması, kimi olsa sevindirir, öyle değil mi?

Afiyetle yedik yemeğimizi; yemekten sonra da haberleri izlemek üzere televizyon karşısına oturduk.

“Nasıl?! Sen MutluTV mi izliyorsun?”

Abartılı hayret ifadesine hafiften bozuldum: “Esasında çok nadiren televizyon izliyorum... Ve evet, genelde MutluTV 8’i izliyorum. Başka ne var ki, doğru dürüst izleyecek?”

“Canım, MutluTV’ler arasında en izlenesi olanı, evet, 8; ama ona mahkûm değilsin ki...”

Televizyonun yanına gitti, çömeldi; arkasındaki kapağı açtı, ayarlarıyla oynamaya başladı.

“Ne olur fazla oynama Tuncay; bozarsan asla eski haline getiremem...”

“Merak etme... İşte!” Kapağı kapatıp, tekrar yanıma oturdu.

“TV Hayır” mı? Hiç bilmediğim, adını bile duymadığım bir kanaldı karşımdaki.

“Dur... Haberler başlamış...”

Allah Allah... Benim bildiğim, haberler, sadece bazı kanallarda, reklamların arasında yer alır, haber-arası verdikleri zaman. Şimdi ekranda gördüğüm, tıpkı çocukluğumdaki televizyon görüntüleri gibiydi. Birisi oturmuş, ciddi ciddi haberleri okuyordu. Ve işte: Tuncay’da yine o tedirginlik, o süt dökmüş kedi hali... Aynen sokakta yaptığı gibi, başını utançla neredeyse yine eğecek... Ama niçin?

Dünyadan haberler verilmekteydi: Ötekita’da bir deli, geliştirdiği virüs sayesinde küresel denetim ağını aşmış ve –teknik olarak anlayamadığım bir şekilde– bir kasabada elektrik sistemini çökertmiş. Klimalar çalışmayınca, sıcaklardan insanlar pıtır pıtır ölüyorlarmış.

Derken iç haberlere geçildi –şimdi de, Bölüğe’de yakalanan, elleri kelepçeli dağadamları izliyorduk ekranda– kamera, yakalananların yüzlerini tek tek tarıyordu. İrkildim. MutluTV de dağadamları, askerleri gösterir, ama bu şekilde değil. Mutlaka bir zafer havası vardır; marşlar çalar, bayraklar sallanır; güçlü, yakışıklı askerler gösterilir. Şimdiyse dağadamların suratları, çok yakın plandan gösteriliyordu – bıyıklarını neredeyse tek tek sayabileceğim. Kimisi objektife bakıyordu küstahça; kimisi yüzünü yana çevirerek gizlemeye gayret ediyordu.

Tuncay, bir an göz ucuyla baktı ekrana, sonra hemen kaçır-
dı bakışlarını.

“Şunlara bak,” diye mırıldandı, “yüzlerine bak... yüzlerin-
deki ifadeye... Bıyıklarını görmeyiver bir an, öyle bak... Çocuk
bunlar daha...”

Baktım... ve onun gördüğünü görüverdim ben de. O sakallı
bıyıklı suratların, küstah bakışların arkasında gizlenmiş masum,
çok ezik, hatta çok kırgın, çok kırık çocuk bakışlarını. Bu bakış-
larda öyle tanıdık, öyle bildik, öyle yakından bağlantı kurabil-
diğim bir şeyler vardı ki, mideme sanki sert bir şeyle vurulmuş
gibi, nefesimi keskin bir şekilde içime çektim ve Tuncay’a sokul-
dum, elini tuttum. O da bana bir an sarıldı, ama sarılma ânının
uzaması konusundaki isteksizliği öyle belliydi ki, üstelemedim,
çektim elimi.

Televizyonu kapattı; bir süre suskunca oturduk. Tuncay’ın
parmakları sürekli olarak ritim tutuyor, terlik içindeki ayakları
da arada devreye giriyordu. Yüzüme hiç bakmıyordu.

Gecenin ilerleyen saatlerinde huzursuzluğu arttı: Evini öz-
lüyordu ama bende kalmaya mahkûmdu. Bütün tadı kaçmıştı.

Ona duyduğum sevginin koşulsuzluğunu galiba ilk, o za-
man fark etmiş ve çok korkmuştum. Bu öylesine bir çaresizlik
duygusuydu ki – bana ne yaparsa yapsın, onu sevmemek san-
ki elimde değildi. Bu adamı içselleştirmiş, bir parçam kılmıştım.
Fakat bu konu üzerine o sırada düşünecek fırsat yoktu; meseleyi
katlayıp, zihnimin bir köşesine kaldırdım.

Yatma vakti geldiğinde Tuncay yanıma uzandı ve sırtını
döndü bana. Ona arkadan sarıldım; kolumu tuttu, geriye itti.
Ona değmememi istiyordu: Bu akşamki mahkûmiyetinden do-
layı sikkindî canı.

Sarılmak, sarılınmak... İnsanın içine böylesine işleyen, böy-
lesine acıtan bir ihtiyacın giderilmesi, tıpkı yemek-içmek gibi,
herkese tanınan bir hak olmalı. Ve bunun Tuncay tarafından ufa-
cık bir hareketle giderilebileceğini bilmek; dahası, bunun benim
için ne ifade ettiğini bildiği halde, bu şifayı bahşetmeyi esirge-
mesi, nasıl da anlatılamaz korkunçlukta bir duyguydu... Böyle-
si bir fiziksel acıyı, hayatımda hiç hissetmemiştim. Ben de diğer
yana döndüm, kıvrıldım; gözlerimden sürekli olarak, sessiz göz-

yaşları akıyordu. Üşüyordum. Titriyordum. Bu arzusun cinsellikle uzaktan yakından ilgisi yoktu – bana sarılmasını isteyen, içimdeki çocuktur.

Hem, bana sarılsa o da şifa bulurdu kuşkusuz. Sırtüstü döndüm ve elimi uzattım; sadece elini tutmak istiyordum. Çekti elini.

İşte o anda ne olduysa, kaybettim kendimi: Neden izin vermiyordu! Oysa ben onu iyileştirecektim! İyileştirecektim! Ona da iyi gelecek bir şeyi yapmama niçin izin vermiyordu?

Ayağa fırladım: “Sen var ya, sen kötü bir insansın, kötü, kötü, kötü! İyi insanlar böyle yapmazlar, anlıyor musun, böyle yapmazlar!” diyerek, gözümünden hâlâ yaşlar akarak karanlıkta süzöldüm salona. Uğruna yaşamaya değecek hiçbir şeyim kalmamıştı. İçim, dibinden lağım geçen bir kuyu gibi umutsuz, çözümsüz bir karanlıkla doluydu.

Bunaltıcı sığağa rağmen titreyerek, bir süre durdum camın önünde. Kaç dakika kaldım öyle, bilmiyorum – ama arkamda bir sesle irkildim; Tuncay usulca gelmiş, salonun kapısında durmuştu. Karanlıkta beyaz donu seçiliyordu.

Bir süre sessizliği, dışarıdaki püskürtücülerin uzaktan gelen tıslamalarını dinledik. Sonra yanıma yaklaştı; ben de döndüm ona. “Haydi yatalım, Tuncay,” diye elimi uzattım. İkimiz de uysallıkla, el ele tıpış tıpış döndük yatak odasına.

Bedenlerimiz buz kesmişti, yatağın içiyse sıcacıktı. Birbirimize derin bir hüznle sıkı sıkı sarıldık.

İşte, bu tür sıcak sarılımalardı, benim hayatımın “yıldız”ları – ki bunlar, oldukça nadir anlardı.

İlişkimizde yeni bir dönem başlamıştı: Otobüs yolculuklarını artık nadiren birlikte yapıyorduk – öyle bir şeyin benim açımından zaten gizemi, dolayısıyla anlamı da kalmamıştı. Sanırım onun açısından da, “esrarengiz adam” olmanın hoşluğu sona ermişti. Bu oyun ikimiz için de sona ermişti. Rahat rahat evde buluşmak varken, niçin yollarda sürünelim?

“Oyun”un sona ermesiyle birlikte, o uçuk-kaçık, eğlenceli adam da gitmişti... ve geriye, eğitim performansına; felsefeden, psikolojiden tut, mistisizme uzanan bir yelpazede bilgi derinliğine hayran kaldığım; nedenini bir türlü anlayamadığım bir iç

kırgınlığına, çok renkli bir iç dünyasına sahip, ama diğer yandan bir o kadar da huysuz, geçinilmesi zor ve bağımsızlığına düşkün bir adam kalmıştı.

Neden böyle bir hayat seçmişti? Bu adamı bir kaçak, bir asker kaçağı olarak düşünemiyordum. Zaman zaman, “Acaba bütün bunlar uydurma mı? Bir yerlerde gizli bir karısı olabilir mi? Beni kandırıyor olabilir mi?” diye aklımdan geçiyordu, çünkü durum, öyle garipti ki! Ama diğer yandan – niçin kandırsın ki?

Bazen de, “Bu adam, kendisinin kaçak bir gezgin olarak başrolünü oynadığı romantik bir hayal dünyası kurmuş olabilir mi?” sorusu geliyordu aklıma.

İşte bu ihtimal beni çok rahatsız ediyordu – o derece ki, neredeyse, evli olduğunu öğrenmeyi bile tercih edebilirdim. Benim dayanamadığım, buradaki belirsizlikti. Yolculuk yapmayı genel anlamda sevmememin nedeni de zaten bu belirsizlik hali değil miydi? Nerelerde olduğunu, tam olarak saat kaçta nereye varacağını bilmediğin, gözlerin bir bezle bağlı, iki elini çaresizce önüne doğru uzatıp kendi ekseninde döndüğün; kaçınılmaz son, yani düşüş ânında canının çok fazla yanmaması için dua ettiğin bir durum...

Yine de, ellinci doğum gününü bir otobüste, iki ön dişi eksik bir muavinin dağıttığı, su patlangaçlı üzümlü kekle kutladık. Ona, kapağı Yin/Yang desenli, spiralli, çok güzel bir defter hediye ettim:

“Bir asker kaçağının anılarını yazarsın...”

“Yazarım... İlk sayfasına otobüs tarifelerini koyarız artık...”

Ne garip, doğum gününü bu şekilde kutlamak, diye düşünmeden edemiyordum. Cep telefonuyla temas ettiği tek “yakın”ı –eğitim işleri için haberleştiği kişiler sayılmazsa– bendim. Ailesini bir iki kez sormayı denemiştım, ama o konuda konuşmak istemediği gibi, beni tersledi: “Ne meraklı kadınsın! İlla her şeyi bilmek zorunda mısın?”

Bana böyle davranılmasını öyle yadırgıyorum ki... Neyse ki işim, Zeyda Teyze sütunum var, beni oyalayan. Zeyda Teyze’ye her hafta gelen mektupların hâlâ pek azını beğeniyor, genellikle kendi mektuplarımı oluşturunuyorum... İlginç bir şekilde, en çok da kendi yazdığım “sahte” mektuplar beğeniliyor – ve benim sü-

tuna okurların ilgisi sürekli artmakta, her gün gelen yayımlamadığım mektupların sayısı sürekli çoğalmakta.

Yazma arzusuyla o kadar doluyum ki, bazen aklıma bir mektup fikri geldiğinde, sabırsızlıktan elim ayağım neredeyse birbirine dolanarak geçiyorum çalışma masama... işte, yine bilgisayarımın başındayım. Üstümde en bol, en rahat eşofmanım, sandalyeme keyifle bağdaş kurmuşum. Bugün kafamda hiçbir fikir yok; Zeyda Teyze'ye nasıl bir mektup yazsam, diye düşünüyorum, bir yandan çayımı –gerçek çayımı– yudumluyorum. Umu- rumda değil evimin çok temiz olmaması; varsın sifonu günde sadece bir kere çekeyim: Bilgisayar başındayken yanımda pırıltemiz suyla yapılmış gerçek çay bulunması, her şeye bedel bir haz.

Transnet bugün ne kadar da yavaş! Gözlerimi kapatıyor, yazacaklarıma odaklanmaya çalışıyorum. Sistem tam açıldığında, Simitiko sandalyeme yaklaşıyor; arka ayakları üzerine kalkarak uzanıyor, patisiyle hafif dokunuyor bacağıma, sonra duruyor, beklenti ve soru işareti dolu gözlerle bana, gözlerimin içine bakıyor. Belki çekip gider umuduyla görmezden geliyorum onu, ama bu defa da uzanıyor, kolumu yalamaya başlıyor. Ne hissettiğini, nasıl bir ilgilenilme ve okşanma arzusu içinde olduğunu çok iyi anlıyorum. Ama şu anda beni bunaltıyor, sinirlendiriyor. Biliyorum ki bir okşamayla yetinmeyecek; ne kadar okşarsam okşayayım, doymayacak bir türlü. Gitmeyecek başımdan. Rahat veremeyecek.

Kucağıma atlamasına izin veriyorum – sevişelim de çıksın aradan. Bilgisayarın açılma melodisinin duyulmasıyla Simitiko dikey kulaklarını ve önce kocaman gözlerini derin bir hayranlıkla bana dikey, sonra ıslak burnunu çeneme sürtüyor. İşte, bu ıslak burun, bardağı taşıran son damlaydı! Yarım yamalak ayağa kalkarak onu yere silkeliyorum. Ayağımın dibinde sitem dolu bir sesle miyavlayarak, yüzüme, tam gözümün içine bakıyor, sonra tekrar atlıyor kucağıma.

Kafasını sertçe, sabırsızca okşuyor, sonra yine hafifçe itiyorum onu kucağımdan: “Tamam, tamam, tamam...” diye mırıldanıyorum.

Orada öylece dikiliyor. Delici bakışlarını üzerimde hissetmek kadar feci bir şey olamaz. Tek satır bile yazmam mümkün

değil! Bir süre bakışlarını bana diktikten sonra yeniden şansını denemeye karar veriyor: Yanıma yaklaşıyor ve bu kez ayak bileğimi yalamaya girişiyor.

Yetti ama! Tüylerim diken diken; yumruğumu masaya indiriyorum öfkeyle – elimden gelse, hayvanı o an camdan aşağı atabilirim!

“Tamam yahu! *Sırnaşma!*”

Dehşet içinde irkiliyorum: Ne dedim, ne dedim? Ne dedim ben şimdi? Kulaklarıma inanamıyorum! Kendi ağzımdan, kelime dağırcığımda hiç yer almayan bu kelimeyi duymak...

Benden hep, sunabileceğimden çok daha fazla sevgi talep eden Simitikomun çeşitli hallerini; kimyasallı sular, GDO’lu besinler nedeniyle yüzünün şekli bozulmuş, bir bacağı kısa, çok zor bir çocukluk yaşamış, sevgiye aç bir sokak kedisi oluşunu düşünüyorum. Çok rahatsız edici – başka şeyler düşünmeliyim.

Zaten kurtulmayı başardım ondan: Bana küskünce arkası dönük, odanın diğer ucunda, yere yüzükoyun uzanmış, küçücük çenesini iki patisine dayamış. İşin korkunç yanı, yeniden *sırnaşır* korkusuyla gönlünü alamıyor, kırdığım kalbi onaramıyorum – sinir uçlarım öyle hassaslaşmış ki, bana bir defa daha değerse, onu öldürebilirim.

Simitiko’yu düşünmek yerine anneannemin sabırlı, dingin hallerini, koynunun sıcaklığını hatırlamaya çalışıyorum.

Oturuyor, bir mektup döşeniyorum:

Sevgili Zeyda Teyze,

Ben, 43 yaşında bir kadınlım. Hiç çocuğum olmadı; şu anda ikinci evliliğimi yapmış bulunmaktayım. Kocama karşı içimde öyle büyük bir sevgi var ki, onu, hiç karşılık beklemeden sevdiğimi fark ediyorum. Oysa, bir mesafeden durup baktığımda, onun aslında bu sevgimi pek de hak etmediğini görüyorum. Özünde kalbi temiz de olsa, çok bencil bir adam ve beni çok keyfi kullanıyor. İlişkimiz, onun isteklerine göre şekilleniyor; hep, onun tercihlerine ben uymak zorundayım.

Benim bildiğim, karşılıksız sevmek annelere özgü bir özelliktir. Peki, ben niçin böyle bir sevgi hissediyorum? Lütfen ‘aşk, bu’ diye cevap vermeyin... Ayrıca, lütfen bana “çocuğun olmamış, onu ço-

çuğun yerine koyuyorsun" falan da demeyin. Çocuğum yerine koymaya meraklı olsaydım, kendim çocuk yapardım.

Zeyda Teyze'nin ne cevap vereceğini öğrenmek için fazla beklemem gerekmiyor... daha ben ne olduğunu anlamadan, parmaklarım kendiliğinden yazmaya başlıyor:

Yavrum, her kadın illa çocuk yapacak diye bir koşul yok; bir kadın, çocuk yapmadan da kadındır, gönlünü ferah tut...

Yakıcı bir şeye değmiş gibi çekiveriyorum parmaklarımı klavyeden. Haydaaa! Sorduğumla ne alakası var ki, Zeyda Teyze'nin cevabının?

Bu cümleyi silip yeniden başlıyorum yazmaya:

Annelik illa her kadında var olan, doğal bir güdü değildir... Ama pek çok kadının içinde bu sevginin var olduğuna, orada hazır beklediğine inanıyorum. Bu sevgi, nesnesini bekliyor sadece. Çocuk sahibi olursan evladına yöneliyor, olmazsan başka birine...

Yok – Zeyda Teyze'yle bugün anlaşılamayacağız; bambaşka dillerden konuşuyoruz. Pes ediyorum.

Simitiko'nun sevgisiyle kendiminki arasında gördüğüm benzerliği, Tuncay'a söyleme gafletinde bulunuyorum bir defasında. "Estağfurullah, öyle şey olur mu? Hiç, senin bana duyduğun sevgiyle bir hayvanınki bir olur mu?" gibi bir şey demesini bekliyorum hâlâ saf saf.

Oysa sadece dinliyor, "E, bu benzetmeyi sen yaptın, ben değil!" diyor.

Tuncay'la otobüsteki tanışmamızın üzerinden bir yıl geçmiş...

Asker kaçağı olduğunu öğrendiğimde aslında hem şaşırmış, hem şaşırmamıştım. Yaşı düşünülecek olursa, haber elbette şaşırtıcıydı: Bu konudaki denetim öyle sıkı, kolluk kuvvetleri olsun, devlet mekanizması olsun kaçakları yakalamada öyle becerikli ki, bir erkeğin bırak elli, otuz yaşına kadar bile yakalanmadan bu memleketin sınırları içinde dolaşabilmiş olması, gerçekten bir mucize sayılabilir.

Tuncay'ı tanıdıkça, bir erkeğin hayatını asker kaçağı olarak sürdürmesinin ne demek olduğunu daha iyi anlıyordum: Askerlik yapıp yapmamak, insanın hayatının tek bir boyutunu oluşturuyor değildi; hayatının bütünü, yaşama biçimini kökünden etkiliyordu. En önemlisi, suya erişim imkânının tamamen ortadan kalkıyordu. Sukretkart'ını Tuncay nereden, nasıl edinmişti bilmiyorum, ama kartın başka birinin adına düzenlendiği düşünülürse, en azından, yasadışı bir durum söz konusuydu. Kaçak olduğun zaman, her şey risk haline geliyordu. Yaşam kaliten düşüyordu – ehliyetini yenileyemiyordun... Pasaport alamıyordun... Resmî makamlarla seni karşı karşıya getirecek, veya resmî belge gerektirecek hiçbir iş yapamıyordun. Verdiğin eğitimler de illegaldi, çünkü vergi ödemiyordun, ödeyemiyordun. Kısacası, bir anlamda yarım yaşıyordun hayatı.

Kalabalık, “umumi” yerlerde hep tedirgindin; bu tür yerlerden zaten sürekli kaçıyordun. Garip, ama Tuncay için bunun tek istisnası, otobüsler ve otogarlardı.

Kaçak yaşayan bir insan olarak, sanırım hayatın bir alanında deşarj olmaya, kendine bu eziyeti yaşatan sisteme meydan okumaya ihtiyacı vardı. Yakalanmama arzusunda ne kadar samimi de olsa, hep avantajlı durumda olmak galiba ona sıkıcı geliyor, “karşı taraf”a da sanki kazanma fırsatı tanımak istiyordu: Yakalanmadan atlatılan her otobüs yolculuğu, bu hayalî maçta onu sanki bir puan öne taşıyordu...

“Evet, haklı olabilirsin,” demişti düşünceli düşünceli, kendisine bu görüşümü beyan ettiğimde, “bunu hiç düşünmemiştim, ama galiba hakikaten de bu otobüs yolculuklarıyla kendime cesaretimi kanıtlıyorum; belki bir tür güç gösterisi gibi... hayatıma heyecan katıyor... Zaman zaman ise kendime şunu sorduğum oluyor – ben acaba gerçekte, yakalanmayı istiyor olabilir miyim, diye...”

“Peki, bazen şu da gelmiyor mu aklına – ‘Zamanında askere gitseymişim, on kere askerlik yapmış olurdum!’” diye çekinecek sormuştum. Cesaret etsem, “Git askere de kurtul, be adam!” diyeceğim.

Yüzüme soğuk bir bakış fırlatmış, yanıt vermemişi.

Diğer taraftan da, onu tanıdıkça askerden kaçmasında şaşılacak bir şey olmadığını görebiliyordum. Kavgalı, bağırış-çağırışlı, hele de vurdulu-kırdılı filmlerden nefret eden birinden söz ediyoruz. Sadece içi kaldırmadığından, tahammül edemediğinden değildi bu – “Tanrı’nın bize en büyük lütfu” diye tanımladığı “zihin”e çok önem ve değer veriyordu:

“Beden sağlığımız tükettiğimiz yiyeceklerle bağlantılı, öyle değil mi? Nasıl besleniyorsan, doğrudan bedenine yansıyor. Ama aynı şeyin zihnimiz için de geçerli olduğunu hiç düşünmüyoruz... Zihnini dedikoduyla, şiddetle, abur cuburla beslersen, zihin yapın da öyle gelişir, öyle olur elbette... Biliyor musun; çocukların ve gençlerin televizyondaki bu saçmalıkları izlemeleri, hepten yasaklanmalı... ama esas, bu tür programların yapımı yasaklanmalı. Kendi kendimizi nasıl da zehirliyoruz... şahsen ben, zihin enerjimi yükseltmeyen hiçbir program veya film izlemek istemiyorum artık.”

Dedemi hatırlatıyordu bu konuşmaları hep – zihnim “zehirlenmesin” diye beni yuvaya, okula göndermek istemeyen dedemi.

Evet, ilk otobüs yolculuğumuzun üzerinden bir yıl geçmişti ki, onu bir gün halalarımınla tanıştırdım.

Tanışma isteği, tuhaf bir şekilde, Tuncay'dan gelmişti. Birlikte yaşayan iki kız kardeş olmaları, benim halalarım olmaları, haklarında ara ara anlattığım komik hikâyeler... İtiraf edeyim; ben pek hevesli değildim bu üçünü tanıştırmaya... Sonuçta halalarım, çok uzun zamandır dışarı çıkmayı reddediyorlar: Nazire Halam ta gençliğinden beri mahalledeki hayvan barınağını ziyaret ederdi; sevip okşadığı hayvanların toptan itlafa gönderildiğini, barınağınsa otoparka dönüştürüleceğini duyduğunda geçirdiği sinir krizini hiç unutamam. Arkeoloji Müzesi'nin satılıp bilmemkaç yüzyıllık heykellerin ve diğer eserlerin ihraç edilmek üzere kutu kutu taşınmalarını haberlerde hep beraber, dehşetten ağzımız açık izlediğimiz gün, hemen ardından reklamların araya girip spikerin, "Arkeoloji Müzesi önümüzdeki ay itibarıyla ArkeoKafe olarak hizmete girecektir; bu özel ambiyanslı kafeye bütün Bizimkentlileri bekliyoruz..." diye anons etmesi ise, Hamiyet Halamda bardağı taşıran son damlaydı. Sokağa çıktıklarında ikisi de çok fazla acı çekiyordu, bu nedenle eve kapanmaları konusunda bir şey diyemiyordum.

"Kızım, dışarıda olup bitenleri görmeyince, hiç değilse, hâlâ yurdunda yaşadığını iyi kötü hayal edebiliyorum," diye açıklamıştı Hamiyet Halam; Nazire Halam da, gözleri dolu dolu, kafasını suskunca sallayarak onaylamıştı ablasının sözünü. Olaylardan tamamen kopuk değildiler; gazete okuyorlar, televizyon izliyorlardı. Ama medyayı takip ederken, çok uzak bir gezegende olup bitenler hakkında bilgi edinirmiş gibi, mesafeli ve ilgisiz bir ruh hali içindeydiler.

Özet olarak – sokağa hiç çıkılmayıp eve kapanınca, hele bunlar birbirine yeten iki ihtiyar kız kardeş ise, insanlar arası ilişkilerde beklenen asgari normlara da uzak düşülebiliyor. Açıkçası, halalarımın beni rezil etmelerinden korkuyordum. Bazen en olmayacak şeyleri uluorta konuşmaları, yüksek sesle düşünmeleri, yellenmeleri, geçirmeleri – halalarım için bütün bunlar öyle doğal hale gelmişti ki...

Ama tanışma olayına engel olmam da mümkün değildi: Halalarım zaten epeydir biliyorlardı hayatımda biri olduğunu ve

Tuncay'ı çok merak ediyorlardı. Evlerine misafir nadiren geldiğinden, Tuncay'ın ziyarete gelecek oluşu, onları heyecanlandırmıştı.

Tuncay'la, halalarımın zilini çaldığımızda –eve bilhassa anahtarla girmemiştim– ikisinin de ruj sürmüş ve misafirlik kıyafetlerini giymiş olduklarını fark ettim. Kolonya ve talk pudrası kokuyorlardı. Dahası, Hamiyet Halamın çenesindeki beyaz kıllarda kayda değer bir azalma vardı.

Halalarımın yüzleri ışıltı ışıltı; Tuncay da onları görünce birden yüzü aydınlanmıştı. İkisi de sıkamak için ellerini aynı anda uzattıklarında, Tuncay gülerek her iki eliyle iki halanın ellerini aynı anda sıkmış, ikisinin de ellerini uzun süre bırakmayarak, o en şefkatli bakışlarıyla ihtiyarların kalplerini fethetmişti.

“Çıkarma yavrum çıkarma; hiç misafir gelmediğinden, malesef misafir terliğimiz de yok...”

“Olsun, ben çorapla da çok rahat ederim...”

Üçü salona, birbirlerine neredeyse kenetlenmiş vaziyette geçtiler. Kısa bir sabah kahvesine uğramıştık sözüm ona, ama derhal Bizimkent'in eski hali-yeni hali üzerine koyu bir sohbet giriştiler.

Sonunda Hamiyet Halam, “Ne iş yapıyorsun, oğlum?” diye sordu.

Tuncay, hiç tereddütsüz, “Sağda solda muhtelif konularda eğitim veriyorum... ama doğrusunu isterseniz, aslında ben yoklama kaçağıyım...” diye yanıt verdi.

Halalarımın bir anda yüzlerinde kaygılı bir ifade belirdi; birbirlerine baktılar.

“Vah yavrum vah,” dedi Nazire Halam, eteğini çekiştirerek, “gitseydin de aradan çıkarsaydın daha kolay olmaz mıydı sana? Yazık değil mi, gençliğini heba ediyorsun?”

“Ne gençliği, halacığım?” diye tersledim halamı acele acele, “Adam elli küsur yaşında, ilahi!”

“Olsun ama, gene de genç sayılır,” diye bozdu beni Hamiyet Halam, “elli yaş, daha nelerin nelerin mümkün olduğu, çok güzel bir yaş!”

“Hatta altmış yaş bile öyle...” diye ekledi Nazire Halam. “Altmış yaş da genç sayılır.”

Halalarıma hayretle baktım. Bana hep kuralcı davranan bu iki kadına ne olmuştu böyle?

Hamiyet Halam doğrudu birden: “Dur bak, sana Mine’nin çocukluk fotoğraflarını göstereyim...”

“Yapma hala...”

“Yok yok, görmek isterim!”

Fotoğraflara bakılırken, Hamiyet Halam bir taraftan konuşuyordu: “Ah, bu kız ne acılarla büyüdü... Kolay mı küçük yaşta hem anneyi, hem babayı, hem ağabeyi kaybetmek? Allahtan kardeşimiz ve gelinimiz, yani anneannesi vardı da, onlar büyüttüler... Anneannesi ne çok üzülürdü bu kız için... Ama oğlum, bu Mine de ne hassas çocuktu, bir bilsen! Hele ağabeyinin ölümünden sonra, ağzını haftalarca bıçak açmamıştı... Ama işte, herkes bir şekilde büyüyor... Çok iyi yetişmiş, çok akıllı bir kız olmasa, onu orada tutarlar mı, koskoca Görkem gazetesinde çalıştırırlar mı?”

“Tamam halacığım, lütfen artık...”

“Demek Görkem gazetesinde çalışıyorsun...” Muzip bir ifadeyle döndü bana Tuncay. “Peki, orada hangi köşedesin bakayım?”

“Köşe möşe değil; kızımız orada idari işler yapıyor.”

Yüzüm kıpkırmızı kesilmişti; Tuncay’a dönüp kaşlarımı çatıttıktan sonra önüme baktım, cevap vermedim. Zeyda Teyze olduğumun Tuncay tarafından öğrenilmesini istemediğim kadar, halalarım tarafından da öğrenilmesini istemiyordum. Neyse ki hiç biri konuyu üstelemedi.

Halalarımın Tuncay’a bayılacaklarından gerçi zerrece kuşuk olmamıştı... da beni şaşırtan, Tuncay’ın halalarımıza bu derece güven duyması, onları bu kadar sevmesi oldu. Dahası, sadece Nazire Halamı değil; Hamiyet Halamı da çok sevmişti.

“Ne şahsiyetli kadınlar ikisi de...” Neşeli bir kahkaha attı; o an gençleşmiş, ince yüzü bir delikanlınıninkini andırmıştı. Halamlardan çıkmış, merdivenlerden aşağı ağır ağır, sohbet ede ede iniyorduk.

Aniden döndü bana, sesini alçalttı: “Halalar birbirlerine hiç benzemiyorlar; ne garip! Hiç kardeş gibi değiller...”

Zınk diye durdum, ağzımı açtım, ne söyleyeceğimi bilemedim.

“Ne diyecektin?”

“Yok bir şey...” İçimde birden bir öfke kabardı: Tuncay’ın cümlesi, sanki bir perdeyi kaldırmıştı çünkü söylediğini ben de hep içten içe hissetmiştim... Evet... Hissetmiş ama hiç sorgulamamıştım. “Nereden böyle bir sonuca vardın?”

“Ötekidendönme olduğunuzu da biliyordum,” dedi.

Tokat yemiş gibi oldum. Hayatımda hiç kimse bana böyle bir şey söylememişti. “Ötekidendönme” öyle garip bir kelimeydi, konu bana öyle uzak, öyle yabancıydı ki... “Gâvur” kelimesi konusunda anneannemlerle yaptığım konuşmadan bu yana, böyle bir kavramla karşılaşmamıştım.

“Nereden tahmin ettin?” diye sordum usulca, neden sonra.

Duraksadı. “Zaten en başından tahmin ediyordum... Ama şey... Sen ağabeyinin öldüğünden bahsetmiştin ya... Galip’ten...”

“Evet?”

“Nazire Halan, ondan söz ederken bir defasında ‘Garbis’ diye kaçırdı ağzından...”

Sustuk bir süre. Sonra, çok yumuşak bir sesle, “Fotoğraflara baktım da – ne kadar benzeşiyorsunuz...” diye mırıldandı, “yettişkin bir kadın olman bile benzerliği gizleyemiyor...”

Sustum. Ağabeyim somut, etten-kemikten, güler yüzlü bir oğlan çocuğu haliyle gözümün önüne gelmeyeli ne kadar uzun zaman geçmiş...

“Ağabeyinle herhalde aynı yaşlardayız... Benim de okulda Öteki asıllı bir arkadaşım vardı - Vahe. Çocukken Bizimkent’teki okulumuzda maçlardan önce, yeniçeri kıyafetiyle çıkardık, mehter marşını söyleyerek güya savaşmaya giderdik... Okulda arkadaşım sürekli sormaya başladılar, neden adın öyle tuhaf, diye... Vahe ‘Çünkü ben Öteki asıllıyım – ama sizler gibi ben de Biz vatandaşıyım’ diye sürekli açıklamalar yapıyor, kendisinin farklı olmadığını konusunda etrafındakileri ikna etmeye çalışıyordu. Bu defa da ‘Öteki ne demek? Biz’den başka kimse var mı ki?’ diye soruyorlardı; o da ne diyeceğini bilemiyordu... Bir de şunu hatırlıyorum: Herkes Vahe’nin aksanıyla dalga geçiyordu, o da niçin kendisiyle böyle uğraşıldığını anlayamıyordu. Bir gün öyle üzüntülüydü ki, ona açıklamak gereğini hissettim: Vahe hiç çabalama, sen Ötekisin, bunlar bu yüzden sana yapıyor, dedim ona. Niyetim hakikaten kötü değildi; kendini sevdirmek için enerjisini boşa harcamasın is-

temiştım sadece. Ama çocuk halimle böyle demem, galiba onda bir tür yılgınlık yaratmış olmalı... Çünkü o günden sonra, eski kahkahalarını atmaz oldu. Hiç unutmam, bir gün demişti ki, "Tuncay, eskiden mehter takımında kendimi savaşımaya giden o grubun parçası gibi hissederdim... Ama Öteki olduğumun bilincine vardıkdan beri mehter marşını duyduğumda, artık sadece geçmişe ait o anı canlanıyor zihnimde – ama o aidiyet duygusu gitti..."

Duyduklarıma inanamıyordum, sanki kendi çocukluğuma dair anılar denizine bir taş atılmıştı. Acaba Vahe'nin yaşadıklarını ağabeyim de yaşamış mıydı? Onun da bir zamanlar yeniçeri kıyafeti olduğunu hatırlayıvermişim.

Bir alt kata ulaşmıştık; duvara tutundum, başım dönüyordu. Tuncay dirseğimden kavradı beni sıkıca.

"Biliyor musun?" dedim usulca, kendimi biraz toparlayınca, "Anneannemin Galip'e ara sıra şöyle tembihlediğini hatırladım şimdi: 'Oğlum', derdi, 'adın sorulursa, sakın Öteki'yim deme; Bizistan vatandaşıyım de'..."

Yıllar sonra ağabeyim üzerine konuşmak, düşünmek –ne garip bir duyguydu bu– üstelik konuştuğum kişinin Tuncay olması... Dünyanın öbür ucunda yaşadığını bildiğiniz çok yakın bir dostunuzla bir dükkânda burun buruna gelivermek gibi... Çaktırmadan Tuncay'a baktım. Galip demek yaşıyadı bu yaşta, aşağı yukarı böyle bir erkek olacaktı. Hem hüznü hem de çok rahatlatıcı bir duyguydu bu – bir tür kavuşma tadında. Düşündükçe, unutulmuş türlü türlü şeyler geliyordu aklıma:

"Galip'in anneannelere aslında çok öfkeli olduğunu hatırlıyorum şimdi... Ona, hiç hissetmek istemediği bir farklılık aşılama çalışıyorlardı... Galip bu yüzden, herkesten daha iyi not almak, herkesten daha çalışkan olmak zorundaydı..."

"Tevekkeli değil... Ayol, biz ilkokul üçüncü sınıftayken Vahe, Bizistan Marşı'nın bütün kıtalarını ezbere biliyordu. Nerede olursa olsun, teneffüste de olsak, Bizistan Marşı çalındığında hazır olda dururdu. Teneffüslerdeyse, oyunlara çok nadiren katılırdı... Onda sanki hep, 'ortalıkta fazla görünmemeliyim' duygusu vardı..."

"Biliyor musun, ağabeyimdeki bu anlattığın duygu bende de vardı... Aile içinde önemsemez görünsen de, ev ortamının dışına çı-

kınca galiba evdeki saklı korkular katmerleniyor... Hâlâ da mesela, kelimelerimin ne anlama çekilebileceğini tartarak konuşma güdüsü, bende çok güçlüdür..." İlkokul yıllarımı hatırlamaya gayret ediyordum: "Biliyor musun, ben de çok küçükken, Bizistan Marşı'nı duyduğumda çok duygulanırdım, çünkü bu müziği çok seviyordum; kendime ait bir müzik olarak dinlerdim hep. Oysa, çok garip, ortaokula geldiğimde bu marşın ezgisini yine seviyordum, ama 'benim' veya 'bana ait bir müzik' duygusuyla değil... Sevdığım, ama başkasının müziği olarak algılamaya başlamıştım..."

"Hmmm..." Bir şey soracak gibi durdu, sonra vazgeçti. Az daha, "Peki, neden öyle oldu?" diye soracaktı da sormadı, sanki. Bunun yerine konuyu değiştirdi: "Peki, ya anneannen? Onu merak ettim şimdi. O, değiştirmemişti değil mi, adını?"

"Yok... Onda da mesela, şimdi hatırlıyorum, anneannem hiç veresiye alışveriş yapmazdı; "Aman şimdi isim cisim soracaklar, ne gereği var, bir sürü saçmalığı çekemem..." derdi."

Anneannemin sıcacık koynu, yumuşacık kocaman memeleri, sabahları memelerinin altlarına ve aralarına pişiğe karşı serpiştirdiği pudranın kokusu, arkadan bağlanan yavruağzı sütyenleri canlandı zihnimde. İçimi öyle derin bir hüznün kapladı ki, nefesim kesildi.

Kim bilir neler görmüş, neler yaşamıştı... Keza, çocuk yaşta, saçma sapan bir ihmal nedeniyle ölen ağabeyim... Öteki olma deneyimlerimizi onunla paylaşabilmiş olmamızı ne çok isterdim...

Ve birden, ötesini de hayal meyal, bölük pörçük anılar şeklinde hatırlar gibi oldum: Ağabeyimin adı "Galip"e dönüştürüldüğünde dedemlerin bazı yakınlarının çok kızdıklarını... Araya küslüklerin girdiğini... Dedemle anneannemin tedirgin fısıltılarını...

Bizim evin salonunda, dedemle anneannemin gıyabında yapılmış, kulağımda kalan bölük pörçük dedikodu kırıntıları birden canlanarak yankılandı kulağımda: Yahu, bizim Garbis'i de Galip yapmışlar... Tabii, maksatları onu işadamı yapmak... Mad-di çıkar peşindeler... Hiç sen, kendini bilen tanıdıklardan, adını değiştirenini gördün mü?..

"Gel buraya," diye fısıldadı Tuncay. Henüz apartmanın içindeydik. Bana sarıldı; birbirimize sarıldık. Ağlamamak için zor tuttum kendimi, bu sarılma hiç bitmesin istedim.

“Ne oldu? O nasıl bir ses, Tuncay?”

“Sorma, grip olmuşum...”

Halalarıma yapılan ziyaretten kısa bir süre sonraydı – telefonda, vıraklayan bir kurbaga gibi gelen sesini neredeyse tanıyamamıştım.

“Hakikaten grip misin? Aman, susuz falan kalmadın, değil mi?”

“Mine...” Sesi sabırsızdı.

“Ah, kıyamam... Hemen geliyorum...”

“Gelme... Gelmemeni rica ediyorum...”

“Öyle şey olur mu? Ah, keşke gelip bende kalmayı kabul et-sen... Evde ne eksik var, söylesene? Eczaneden bir şeylere ihtiyaç var mı?”

“Hayır, yok... Hiçbir şeye ihtiyacım yok, anlıyor musun? Senin de gelmemeni tercih ederim... Lütfen o yapışkan ses tonuyla da konuşma; hakikaten hoşlanmıyorum...”

Yolda markete uğradım; tavuk suyu çorbası yapmak üzere bir tavuk aldım. Manav reyonuna göz attım: Hmm... Meyvele-rin artık şifa verme özelliğinin kalmadığını biliyorum; yine de Tuncay’ın ziyaretine son gittiğimde buzdolabında gördüğüm meyveler, herhalde çoktan bitmiştir.

Bir yandan evhamlanmıştım – yol boyunca, telefondaki hastalıklı ses kulak zarıma yapışmış gibiydi. Ama diğer yandan da –ne yalan söyleyeyim– hastalığım sırasında o benim için öylesi-ne çırpındıktan sonra, şimdi onun hasta olması... ona bakabile-

cek olmam, onun için bir şeyler yapabilecek olmam, sevgimi gösterebilmem için karşıma böyle bir fırsat çıkması... beni doğrudan sevindirmediyse de –o kadar da vicdansız olduğumu sanmıyorum– bütün bunların hoşuma giden bir yanı vardı.

Beni daha kapıda karşılarken suratı asık, kaşları çatıktı: “Şu yaptığına bak... E aşk olsun Mine! Demedim mi sana, gelme diye?”

Hazırlıklıydım buna. Ben ayağımla iterek sokak kapısını kapatırken, o, boğuk ve çatlak sesiyle, hâlâ söyleniyordu:

“Neden yapıyorsun bunu, bu kadar ısrarla? Bundan nasıl rahatsız olduğumu görmüyor musun? Daha kaç kere söyleyeceğim, Mine?”

Üzerime aniden çöken yorgunlukla, elimdeki meyve torbalarını yere bırakmış, saçlarımı geriye savurarak sokak kapısına yaslanmış, gözlerimi kapatmıştım bir an. Bu öfkeli ses, aynen dedemin azarlayan sesiydi! Çocukluğum boyunca o kadar korktuğum, hem duymak, hem duymamak için her şeyi sineyi çekmeye hazır olduğum, bütün sinirlerimi geren... Gözlerimi açmış, karşımdaki adamın öfke kusan bakışlarıyla karşılaşmıştım... evet, bunlar nasıl da tanıdık bakışlardı!

Hırladım ben de: “Gören de, sana kötülük yaptım sanır! Meyven kalmamıştı, doğru mu değil mi, ha? Yolumu uzatmadım ki – zaten geçiyordum manavın önünden. Ne var bunda büyütecek? Birinin iyiliğini düşünmek, kötü bir şey mi?” Hiç istemediğim halde, gözlerim dolmuştu.

“Tanrı aşkına Mine, bir de şimdi ağlama moduna girme...” Bir yandan söyleniyor, bir yandan elimden aldığı manav torbalarındaki meyveleri buzdolabına yerleştiriyordu. Bense, meyvenin dışında bir de tavuk aldığımı itiraf etmeye cesaret edemiyordum.

Kastım kendimi, sıktım dişimi – ama insanın göz pınarlarına hükmetmesi, ne kadar da zor... Hele de böyle haksızlık, duyarsızlık, kabalık karşısında! Geldiğime, geleceğime bin pişmandım, ama artık geri dönüşü yoktu. Ayakkabılarımı çıkarıp terlikleri geçirdim ayağıma, kolumda hâlâ tavuk torbası, salona geçip koltuğun kenarına iğreti biçimde iliştim.

“Ağlayan kim? Böyle sinirleneceksen bir daha meyve falan almam, tamam mı?”

"Hep böyle diyorsun, sonra yine tutamıyorsun kendini. Bu bir tür takıntı sende!"

Daha neler!

"Özür dilerim ama, birinin iyiliğini düşünmek, takıntı mıdır?"

"Mine, lütfen şunu sok kafana: İnsan o iyiliği istemiyorsa, o iyilik iyilik değildir ki! Görmüyor musun – sen benim istediğimi değil, kendi istediğini yapıyorsun.... Ve bunu, bile bile, sana kızacağımı bile bile yapıyorsun..."

Yutkundum. Evet, kızacağımı tahmin etmiştim, hatta kızacağımı adım gibi biliyordum. Yine de kendimi tutamamıştım. "*Son bir defacık ona ihtiyacı olan şeyi götüreyim, bir daha götürmem...*" Böyle düşünmüştüm.

"Ayrıca" dedi, "özür dilerken ne kadar çocuksulaştığının farkında mısın?"

Cevap vermedim, çünkü birden kendi düşüncemdeki tuhaflık, – "*son bir defacık şu sigarayı içeyim, bir daha içmeyeceğim*"! – "What the Bleep Do We Know?" adlı çok eski bir filmi getirmişti aklıma – bazı duygulara nasıl bağımlı hale gelebileceğimizin anlatıldığı sahneyi... Acaba bendeki bu "yardım etme" güdüsü, bir bağımlılık olabilir mi? Dahası, bu bir "yardım etme" güdüsü olmayabilir mi?

Tuncay yatağına giderken dik dik bakıyordu suratıma, hâlâ öfkeliydi: "*İşte bu yüzden sana herhangi bir ihtiyacımı söyleyemiyorum... Söylediğimde beni o şeye boğacağını biliyorum... Sürekli müdahale, sürekli müdahale...*"

Belamı arıyorum ben de: İçimden üstünü örtmek, battaniyenin kenarlarını şiltenin altına tıktırmak da geliyordu, onu bağıra bağıra azarlamak da... İçime kuşku da düşmüştü. Haklı olabilir mi?

"Ne müdahalesi?"

"Müdahale nedir sanıyorsun? Senin gözünü üzerimde hissetmek müdahaledir, farkında değil misin? Benim meyve eksikliğimi fark etmen ve bana meyve getirmen de benzeri bir müdahale! Hatta baskı bu, baskı!"

"Sana şimdi baskı yapmış mı oldum? Daha neler!"

"Evet! Tıpkı annem gibi davranıyorsun!" Güldü acı acı:

“Benden erkeklik bekleniyor diye bana erkek muamelesi mi çekiliyordu sanıyorsun? Tam tersine, inanılmaz bir kollama, inanılmaz bir koruma... Herkes yemekhanede yerken, bana evden okula özel yemekler getirilir... Diğer çocuklar gibi soğuk, yağlı emmiş patates kızartması, pörsük salatalar yemeye ne imrenirdim... Ağzım yanmasın diye annem sigara böreğini her lokmada kontrol ederek verirdi... hatta, buna inanmayacaksın, benim yiyeceğim elma iki saat öncesinden buzdolabından çıkarılacak, kaynar suyun içine banılacak, kesilen her bir dilim teker teker kontrol edilecek... Böyle büyüdüm işte.”

Yatağına yerleşmiş, battaniyeyi göğsüne çekmişti. Gözlerinin içine bakarak, tane tane konuşuyordu şimdi:

“Bütün gençliğim boyunca annemin müdahalelerinden kaçmaya çalıştım; yetişkin olarak annemden hâlâ bucak bucak kaçmaktaydım... Sonradan suçluluk duyacağımızı bilsek de her zaman en boktan davrandığımız kişi, annemizdir. Neden, ha? Çünkü biliriz ki o bizi hiçbir zaman hayatından silip atmayacaktır – bunu ne kadar istesek de! Bilmem anlatabiliyor muyum, ha? Annem benim ne adresimi bilir, ne yerimi yurdu mu...”

O anda kafama dank etti – aynı zamanda, içimi büyük bir sevinç kapladı: Yakalamıştım açığımı! Hınzırca gülümsedim:

“İşte! Bana gösterdiğin tepkinin aşırılığı, olayı bu kadar büyütmen, demek bu nedenle! Annenden kaçmak istediğin için! Sonuçta – ne bu, ne oluyoruz? O kadar da büyütülecek bir suç mu işledim sanki? Olup olacağı, evinin yakınında manav bulunmayan, hasta bir dostuma meyve getirdim. Doğru değil mi?”

“Doğru. Ama dostunun bundan hoşlanmayacağını biliyordun – bilmemen mümkün değil. Refleks olarak seni azarlayacağımı da tahmin ediyordun. Peki, azarlanacağını bildiğin bir şeyi neden yapıyorsun? Sen bunları yoksa bana iyilik olsun diye değil de, kendin küçük bir çocuk gibi azarlanmak için yapıyor oluyorsun?” Hınzır gülümsememi taklit ediyordu.

“Niçin azarlanmak isteyeyim?”

“Bilmem...”

“Ben salak mıyım, azarlanmak isteyeyim? Bütün çocukluğum zaten azar iletmeyle geçmiş. Koca kadın olmuşum, böyle

bir şeyi niçin arzulayayım? Ayrıca sen de mecbur değilsin, bana dedem... aman, ne bileyim işte, babammış gibi davranmaya!"

"Belki de beni sen zorluyor olabilirsin, sana babanmışım gibi davranmaya. Oysa ben sana ne kızımışsın gibi davranmak ve seni azarlamak istiyorum ne de seni annem gibi görmek!"

Kafam karışmıştı – mahcup mahcup gülmeye başladım. Tavuk meselesini henüz gündeme getirmek istemediğimden, tavuk torbasını sehpanın üzerine koyarak, Tuncay'ın yatağının kenarına oturdum; o da gözlerini kapattı, gülümsedi. Aniden ikimiz de yorulmuştuk.

"Galiba ikimiz de birbirimizin acıma duygusunu canlandırmak konusunda rekabet halindeyiz," dedim çekinerek, "çaktırmadan ikimiz de, ben daha depresifim, yok ben daha mutsuzum, diyoruz... İkimiz de kendimizi, kendimize acılamakla tüketiyoruz..."

Bir an şaşırarak baktı yüzüme; bir süre konuşmadık.

"Annem meselesi neden benim için böyle hassas bir mesele, biliyor musun?" diye sordu birden, "Sanma ki annem kötü bir insan... hatta seni tanısa, belki çok da sever... ama... hmm... belki de hiç sevmez."

Güldü, sonra derin bir nefes aldı: "Annemin benim için yüksek emelleri vardı – çok yüksek! Ta çocukluğumda bana yatırım yapmaya başlamıştı... Bana 'yakışıklı' dedin geçen gün... Biliyor musun ki, ben daha dokuz yaşımdayken, annem kepçe kulaklarımın düzeltilmesi için beni ameliyat ettirdi?"

Cevap vermedim; gözlerim kocaman açılmış, dinliyordum:

"Ameliyat sonrasındaki günlerde kulak arkalarımın aşağı hep kan akardı. Annem kan görmeye tahammül edemediği için pansumanlarımla ilgilenemiyordu; her gün öğretmenim kulak arkama pansuman yapardı öğretmenler odasında..."

Gözü bana ilişti: "Bakma öyle acıklı acıklı; nefret ediyorum böyle bakılmaktan!"

Kafamı çevirdim; devam etti anlatmaya:

"Annemde her şey planlıdır, programlıdır. Evdeki tuvalet kağıdı stokunun ne kadar dayanması gerektiği bile, bellidir. Annemin müdahaleciliğinin boyutunu sana şöyle bir örnekle açıklayayım: Ben ilkokuldayken, bir gün annemle sokakta yürüyo-

ruz; herifin biri, kaldırıma balgam atma ön hazırlığı içinde, genzinden iğrenç hak-huk seslerini çıkarıyordu... Belli ki ağzında biriktirmiş, tükürmek üzere... Annem karşısına bir dikildi, işaret-parmağını da adamın suratına uzattı: 'Derhal yut onu!' diye haykırdı! Adam da boş bulundu, yuttu! Rezil olmuşum..."

Bir kakhaha attım. Adamın halini gözümün önüne getirdikçe gülüyordum.

Tuncay da hafif gülümsedi: "Askerliğim meselesine gelince... Annem tabii ki yine en önde: Sana torpil yaptırırım, benim oğlum ancak rahat yerlere gidebilir, modunda... Ben habire askerliği erteliyorum... Derken, 'Oğlum ne zaman gidiyorsun askere?' oldu – çünkü annemin, iş hayatımla ilgili çok yüksek hedefleri var ve ben askere gitmedikçe o hedefler gerçek olamayacak... Ben erteledikçe canı sıkılıyor. Yok, bir üniversitede master programına kaydoluyorum, yok, beriki üniversitede doktora yapacağım diyorum... Anlayacağın, daimi bir öğrencilik halindeyim..."

Derken, yaşım otuzu çoktan geçmişti... Annem bu arada bana birtakım kızlar beğeniyor, 'Artık evlenme yaştın geldi, hayatına bir çeki düzen ver!' diye tepiniyor. Asabı iyiden bozulmaya başlamıştı. Ben de o dönemde nasıl olduysa, hep, onu en şoke edecek kızlarla arkadaşlık ediyorum... Bir kız arkadaşım, Karakitalı bir master öğrencisiydi... Bir diğeri, benim yarı boyumda, üç misli kilomda... Bir diğeri, gecekondu mahallesinde doğup büyümüş dansçı bir kızcağız... Tabii, annem deliye dönüyor..."

"Herhalde bilhassa öyle yapıyordun... Yani bilinçdışı bir intikam..."

"Bunu zaman zaman ben de düşünür ve suçluluk duyarım... Çünkü bu kızları annemle mutlaka hemen tanıştırmaya can atardım. Ama emin ol, annemin nefretini kazansalar da, hepsi de son derecede şeker kadınlardı – örneğin sen tanışsan dostluk kurmaktan zevk alacağın tipte kadınlar. Hepsini de ayrı ayrı çok sevdim."

Göğsüm sıkıştı. O kızlar ne şanslılarmış – Tuncay'ın gençliğine, enerji dolu olduğu, daha normal, daha umutlu bir yaşam sürdürdüğü bir zamana denk gelmişler, annesiyle bile tanışmışlardı.

“Bir taraftan da askerliğı düşünüyorum – ben nasıl silah tutarım? Ben nasıl asker olurum? Askerliğini en rahat yerlerde yapan arkadaşlarımdan bile öyle korkunç hikâyeler duyuyordum ki... Habire erteleme, habire erteleme... erteledikçe zorlaşıyor... Derken, panik atak nöbetleri başladı... Askerlik meselesi üstüme üstüme geldikçe kalbim sıkışıyor...”

Yatağın üstüne çektim kendimi, Tuncay’ın ayak ucunda bağdaş kurdum. Bir taraftan battaniyenin üstünden ayaklarına masaj yapıyor, bir taraftan, konuşurken yüzünün aldığı ifadeleri inceliyordum. Tuncay gibi, yalnız olmayı seven, yaz kış bütün pencereleri açarak uyuyan, evinde iki günden uzun süre misafire tahammülü olmayan biri; onlarca, yüzlerce insanla iç içe, aynı koğuştta, aynı yatakhane de nasıl yaşar haftalarca, aylarca? Neyi yapıp neyi yapamayacağına başkalarının karar vereceğı, kendisinin bu kararda asla söz hakkının olmayacağı bir ortamda habire emirlere itaat ederek akıl sağlığını nasıl koruyabilir? En ufak yardımı bile “müdahale”, hatta “baskı” kabul eden bu adam!.. Acaba Tuncay kişiliğinde kaç kişi var orduda?

“Velhasıl, sonunda resmen, yoklama kaçağı oldum... Annem, bir tanıdığının tanıdığı aracılığıyla bana bir televizyon kanalında çok prestijli bir iş ayarlamış... ama askerliğimi bitirmiş olmam gerekiyormuş. Annem o işe girmemi çok istiyordu ve bir gün, bağıra bağıra beni tehdit etti, ya kendin gider teslim olursun ya da ben seni ele veririm, diye – çok da ciddi idi. İşte, o an aramızdaki bağın ebediyen koptuğunu hissetmiştim. Hoş, zaten hiçbir zaman kurulmamış bir bağdı o...”

“Hiçbir zaman kurulmamış olması mümkün değil Tuncay,” diye mırıldandım, “o senin annen... Ama anlattığın, çok tuhaf... nasıl bir annelik sevgisidir bu?”

“Aman be yavrum; anne-manne deyince gülesim geliyor... ‘Annelik sevgisi’ falan gibi şeyler – bunların hepsi, toplumca hepimize ezberletilmiş birtakım şablonlar... Hikâye... hepsi hikâye...”

Kim bilir nasıl bakmışım ki, şöyle devam etti: “Bak, anne dışında bir örnekle açıklayayım; diyelim bir ağabeyle kız kardeş var, araları beş yaş, tamam mı... Bunlar çok iyi anlaşıyorlar; beraber oynuyorlar, beraber osuruyorlar, vesaire... Yani çok da iyi iki

arkadaşlar. Fakat oğlan on yedi yaşına geldiğinde, sıkılmaya başlıyor... Derken bir kızla çıkmaya başlıyor... Kız kardeşi, 'arkadaşım çalındı' diye, çok kiskanıyor..."

Hâlâ soru işaretleriyle bakıyordum ona. Aceleyle devam etti; konuştukça heyecanlanıyordu: "Bu örnek tam oturmayabilir, ama demek istediğim – sevgi patolojik hale geldiğinde, durum vahim... Ve annelerin sevgisi –hele bizimki gibi, görünüşü ataerkil ama mayası anaerkil toplumlarda– çoğunlukla patolojiktir... Bu yüzden zaten, annelik, bana sorarsan, dünyanın en eski ruh hastalığıdır!"

Gözlerim kocaman, bakakaldım suratına. Bunu ilk söyleyişi değildi, ama "anne" kavramı benim için demek ne büyük kut-sallık taşıyor ki, yine dehşet içinde kalmıştım. Tam karşılık verecektim ki, itirazıma engel olmak istercesine daha da coşarak ve hızlanarak anlatmaya devam etti:

"Analarının yoğun enerjisi yüzünden, erkek çocuklar olgunlaşamaz fakat görünüşte 'erkek adam' taklidi yapıp öyle de sanırlırlar... Sevgililerinde, karılarında hep analarını ararlar... Arayıp da, bulamayınca hayal kırıklığına uğrarlar, bulunca da onları bir güzel cezalandırırlar!"

Yüzü kızarmıştı. Şimdi tane tane, küçük bir çocuğu ikna etmek ister gibi konuşuyordu: "Bak şimdi Mineciğim, sistem çok basit: Yoğun ana enerjisi yüzünden büyümesi engellenmiş bir erkek çocuk düşün... Evlenme çağı geldi ve evlendi. Cicim ayları daha geçmeden, karısı, ondaki büyümemiş 'erkek çocuk'u algılar ve annelik yapmaya başlar... Bakma sen - görünüşteki zartzurta aldanırsan sanırsın ki bu aile ataerkil... Oysa bal gibi anaerkil! Kadınlığın siyaset sanatında ilk derstir bu: Evi kadın yönetir, yeter ki erkek, kendisi yönetiyor sansın... Ama öte yandan, finansal iktidar erkekte olduğundan, kadın da kendini 'yönetici' gibi değil, 'paralı hizmetçi' gibi hisseder. Kadıncağızın elindeki tek koz, çocukları üzerinde hâkimiyet kurmaktır – çünkü bir gün kenara atıliverme tehlikesi var ve bunu önleyebilecek tek şey, çocukları! 'Senden başka neyim var benim, ey yavrucuğum, beni bu evde vazgeçilmez kılan?!'"

Bu son cümleyi, teatral bir edayla söylemişti. Hızlı hızlı devam etti: "Ve ne olur o zaman: Kadın, bütün enerjisini çocuğa

odaklar... ve bunu 'sevgi' zanneder! Be kadın, sevginin ilk kanıtı özgür bırakabilmektir! – ama bunu kaç kadın biliyor? Bak çevrene... Çocuklar dünyaya pırıl pırıl geliyor; ama anneler, hayata yapamadıkları ne varsa, hepsini çocuğa empoze ediyorlar..."

"Dur bir dakika!" diye öfkeyle girdim araya, "Bu, babalar için söylenir!"

"Ya, tabii, tabii ki söylenir!" dedi; sesi hem acılı, hem alaylıydı "Ama babalar var ya, başrolde sanılısalar da, babalar figüran, Mineciğim, figüran! Bu boktan sistem içinde ya ana kuzusu oluyorlar, ya da faşist baba taklitçisi..."

Çenemi, göğsüme çektiğim dizlerime dayadım. Kendi annemi, babamı düşündüm, doğru dürüst hatırlayamadığım... Anneannemi düşündüm... Acaba o da bu "en eski ruh hastalığı" halinde mi büyütülmüştü beni?

Tuncay da sustu, kendini yastığa bıraktı, gözlerini kapattı. Belli ki bu konuşmalar onu yormuştu.

"İşin tuhafı," diye devam etti bir süre sonra, gözlerini açmadan, müstehzi bir gülüşle, "beni zorla askere göndermek için peşime düşen resmî makamlar bir yana – annem, en yakın akrabalarım, hatta kırk yıllık dostlarım bile kinayeli bakışlarıyla, ayıplayan tavırlarıyla öyle bir yıldırma politikası güdüyorlardı ki, kendim olmasam, vallahi inanmazdım..."

Gözlerini açtı: "Sonradan öğreniyorum, cinsel tercihlerim bile spekülasyon konusu olmuş! Annem de hemen kaptı bu fikri; kendince güya en korkunç tehdidi savurdu: 'Herkes eşcinsel olduğunu ilan ederim', dedi. 'Et,' dedim ben de... Cehalet ne korkunç şey..."

Dirseğine yaslanarak hafif doğruldu yatakta: "Sanıyorlar ki, onlardaki o zehir dolu önyargılar, ırkçılık, homofobi, herkesin kafasında da aynı... Oysa, benim eşcinsellikle ne alıp veremediğim olsun? Ayrıca, bir insanın insan gibi yaşamak istemesi, militarizmi reddetmesi, niçin eşcinsellikle alakalı olsun? Erkeklerin haline bakıyorum da – maço luksa makbul, niçin özeneyim ki öyle olmayı? İnan ki, kadınlara çok bariz bir cinsel çekim duymasaydım, eşcinsellere gıpta ettiğimi bile söyleyebilirdim... Toplum ağızlarına sıçıyor, ama hiç değilse kimse onlardan erkeksi davranışlar beklemiyor, kimse onlara 'maço ol' vesaire diye iliş-

miyor – ne oldukları zaten ortada... Oysa benim gibi, ‘normal’ ad-dedilen erkeklerin belini kırmaya yönelik öyle güçlü bir konsen-süs var ki...”

Tuncay’ın sokaktaki o başı eğik yürüyüşünü hatırladım bir-den ve üzerinde nasıl müthiş bir toplumsal baskının ağırlığını hissettiğini o an anlayabildim.

“Uzun lafın kısıası, Mineciğim, akrabalarımı da, annemi de görmek, artık içimden gelmiyordu... Nitekim artık hiçbiriyle gö-rüşmüyoruz...”

Bir süre suskun kaldı... Sonra oturdu, sırtını yastığa yasladı ve doğrudan bana, gözlerimin içine baktı:

“Deminki olaya, yani senin meyve getirmene, benimse buna öylesi sert bir tepki göstermeme dönecek olursak, diyeceğim şu ki, Mineciğim, ilişkilerimizde olsun, çatışmalarımızda olsun, hiç de sandığımız gibi, iki kişiden ibaret değiliz... Çok fazla kalabalık var... Geçmişimiz kolay kolay üzerimizden çekmiyor pençesini...”

Bir süre düşüncelere daldık.

“Ama diğer yandan,” dedi Tuncay, birden canlanarak, “di-yelim ki ben sana çocukluğunu, sana hiç şefkat gösterememiş babanı veya ne bileyim, dedeni hatırlatıyorum... Peki, bazı şey-ler kırılamaz mı? Psikiyatri, öylesine determinizmin etkisi altın-da kalmış ki... Sanki çocukluğumuzdaki gediklerin damgasını hayat boyu çekmek zorundaymışız gibi... Niye öyle olmak zo-runda olalım? Düşünsene, hücrelerimiz kendini sürekli yenili-yor – hatta ölen hücrelerimiz yedi günde tamamen yenilenmiş oluyormuş. Peki, niçin çocukluğa sürekli takılıp kalıyoruz bir-takım zaaflarımızla ilgili olarak? Niçin ben anneme takılıp kala-yım, aklımı kullanarak bunları kırmak varken?”

Yine sustuk.

“Peki...” diye konuştum tereddütle, “kırabilir miyiz ki bun-ları? Yani bunlardan kurtulabilir miyiz?”

Gülmeye başladı ve bir öksürük nöbetine yakalandı. Hemen doğruldu yatakta; öksürüğü bittikten sonra yana kaydı, bana ya-nında yer açtı. Yastığa sırtımızı yaslayıp yan yana oturduk. Ko-lunu omzuma attı, yanağını şefkatle okşadı:

“Tabii kurtulabiliriz. Şimdi, iki yetişkin olalım, tamam mı? Biraz önce olanları unutalım, şimdi-burada’cılık yaparak, sıfırdan

başlayalım. Şimdi: Sen bana meyveleri getirdin. Benim yetişkin-
ce cevabım, sinirlenmek yerine, şöyle olmalı: Minecim, çok teşekkür
ediyorum meyveler için. Ama sen böyle yapınca ben kendimi
ezik hissediyorum. Rica etsem, ben bir daha bir şey için 'istemiyorum'
dediğimde, beni dinlesen!.. Meyve istemiyorsam, bana meyve
getirmesen? İhtiyacım olunca ben senden istesem... Ne dersin?"

Gülümsedim: "Olur... Evet, ben de yetişkince davranarak
buna saygı göstermeliyim. Umarım bunu hiç unutmayız... Unu-
tursak da birbirimize hatırlatalım, e mi?"

"E!.. Gerçek dostluklar niçin var ki? Birbirimizi güçlendir-
mek, birbirimizi büyütmek için değil mi?"

Yine gülümsedim; hâlâ sehpanın üzerinde duran tavuk tor-
basına suçlu suçlu baktım.

"Bu nedir?"

"Şey... Kızmak yok ama; tamam mı? Birbirimizi güçlendir-
mek için varız, öyle değil mi? Ben... ben bir de tavuk aldım... Sana
tavuk çorbası yapacaktım... Gripe iyi gelir, biliyorsun..."

Bir şey söyleyecek gibi bir hareket yaptı, sonra acı acı güldü.
"Tamam yavrum, götür şunu dolaba kaldır, birazdan da yapar-
sın çorbayı..."

Tavuk çorbası sevmiyor demek... "Küçükken hastalandığı-
da, anneannem bana hep, 'Canın ne çekiyor?' diye sorardı," de-
dim tereddütle, "Çünkü neye ihtiyaç duyduğumuzu en iyi, vü-
cudumuz bilir..."

Tavuğu buzdolabına kaldırdıktan sonra tekrar yanına otur-
dum; elleriyle iki elimi tutarak, yüzüme bakarak, bir çocukla ko-
nuşur gibi tane tane ve usulca konuşuyordu şimdi:

"Bak yavrum –önce tavuk suyuyla başlayayım– tavuk suyu-
nun gribe iyi geldiği falan, bunlar geçmişte kaldı... Pek çok şey
gibi bunlar da ezberlenmiş, efsaneleşmiş, geçerliliğini çoktan yi-
tirmiş basmakalıp laflar."

İtiraz edecek oldum, hemen durdurdu beni: "Dur, lafımı bi-
tireyim..."

Tekrar alçalttı sesini: "Yavrum, dünyanın trajedisi bu.... Asıl
annemiz topraktır, öyle değil mi? Ama biz annemize ne yapıyo-
ruz?" Birden öfkeyle yükseldi sesi: "Sürekli tecavüz ediyoruz!
Resmen ensest ilişki, işte!"

Gözlerim kocaman olmuştu.

Toparlandı, tekrar alçalttı sesini: “İnsan, eskiden toprağın çocuğuydu. Toprakta ne varsa, bütün canlılarda, insanlarda da vardı – çinkosuydu, potasyumuydu – Tanrı ne verdiyse... Anne-annenlerin zamanında tavuksuyu gribе iyi gelmiş olabilir – ki ondan da kuşkuluyum, bence o kuşağınki de muhtemelen ezber bilgiydi... Ama daha eski tavukları düşünsene – yumurta-
dan çıkardı civciv; anası ortalıkta, bahçede otlar, güneşin enerjisini alır, solucan yer, yavrularına yedirirdi.... O solucanlar da, otlar da topraktandı; mineraliyle, elementiyle, hayatı sürekli kılan yapıtaşlarıyla...”

Sesi yine acılaşıyordu: “Peki, ya insan şimdi kimin çocuğu? Çoktan yaygınlaşan şu tüysüz-gagasız tavuklar kimin tavuğu? Sentetik gıdalarla, ilaçlı ve atık sıvılarla beslenmiş hayvanların sığıncısı, sence gübreye dönüşebilir mi? Dünyaya o kadar çok yabancı madde karıştı ki – toprağımız, anamız, ağır hasta, anlıyor musun? Can çekişiyor!”

Donmuş kalmıştım. Bunlar, üzerinde artık ne konuşulan, ne de yazılan konular... En son belki dedemin böyle bir üslupla konuştuğuna tanık olmuştum, ama kendi yaşlıtlarım, hele benden gençler, bu tür konulara hiç girmezler, hatta muhtemelen bilmezler. Nereden bilsinler – böyle bir bilgi kaynağı yok ki...

“İnsan artık annesinin, toprağın bilincinden ve enerjisinden öyle uzak ki...” diye acı acı sürdürdü Tuncay, “Kimse sormuyor, tuhaf tuhaf hastalıklar niye arttı? Cinnetler, cinayetler niye arttı? Atmosferimize sakinleştirici kokular püskürtmeseler niçin bir arada yaşayamıyoruz artık? Tıpkı hormonlu sebzelerimiz gibi, yeni nesil niçin gencecik yaşta ölüyor? Gençlik niçin, şu vitrinlerde gördüğün ıslık ıslık, kıpkırmızı plastik domatesler gibi tek tip; içleri, iç organları kof? Ya peki, psikolojileri niçin böyle kof, böyle sığ? Duyguları niçin kof? Düşünceleri niçin kof? İnançları niçin kof? İlişkiler niçin artık davranış kalıplarına dönüştü? Yaşamlar niçin kalıplaştı? Niçin artık kimse çocuk yapmıyor?... Nasıl bir ortam olursa ben çocuk yaparım? Bunları hiç kimse sormuyor...”

Sesi çatallaşıyordu.

“Ha, bir de, ben hastayım diye, vücudumun, canımın yiyecek olarak ne çektiğini sordun. Yavrum, sen *sahici* candan, *sahi-*

ci gıdadan söz ediyorsun. Normalde can hastayken ne çeker? Limon çeksin, demirhindi çeksin, ejder meyvesi çeksin.... Sahici bir vücutta hücreler nasıl fıldır fıldır haberleşiyorlar ki, can *çekiyor*... Ya şimdi? Bak reklamlara – can çekmesinin tamamen plastikleştiğini görmüyor musun? Can lolipop çekiyor, can susuzluk giderici cips çekiyor...”

Öksürmeye başlamıştı.

“Tamam canım, tamam... anladım...”

Sokuldum ona, koltukaltına soktum kafamı. Ben de “kof”tum; “gerçeklik”le temas ettiğim nadir zamanlarda için için hissediyordum bunu. Dünyada kıyamet kopuyordu; dünya susuzluk ve kirlilik nedeniyle yavaş yavaş ölüyordu, havalar cehennem gibiydi, kan gövdeyi götürüyordu – benimse hayatta hiçbir amacım yoktu; hayatımda hiçbir tutku yoktu; âşık olma ihtiyacındaydım ama belki bu ihtiyaç da koftu, ezberdi –tavuk suyu çorbası gibi– sevmeye ihtiyacımdı giderme yollarım da galiba “kof”tu ve bu konuda ne yapacağımı bilemiyordum. Ya Tuncay? Onun herhangi bir “gerçek” tutkusu var mıydı? Belki o da benim gibi “kof”tu.

Bu ihtimal beni teselli etti. Zaten de önemi yoktu – birbirimize şimdi kardeş kardeş sarılırken, hiç unutamayacağım, nadir yakınlıktaki anlarımızdan birini yaşıyorduk.

Zeyda Teyzelerimi epeydir günlük yazmak yerine, ara ara oturup birkaç tane topluca yazıyorum: Mektupları günlük oluşturduğum zaman, sanki her gün kendi duygularım, yani Tuncay’la ilgili meseleler üzerinden gidiyorum; yazılarda bir çeşitlilik olmuyor. Oysa beş altı mektubu bir oturuşta aradan çıkarınca, mektupların ele aldığı konularda bir denge sağlamayı daha iyi becerebiliyorum.

Fakat şu sıralar, kendi oluşturduğlarıma ek, gelen “gerçek” mektuplar arasında saçmalamayan; düzgün cümlelerle, düzgün bir dille yazılmış, elle tutulur, yayımlanmaya ve yanıtlanmaya değer olanların sayısında bir artış var. Bu şaşırtıcı durum beni epeyce rahatlattı, çünkü bazen ne hakkında yazacağımı hakikaten bilemiyorum –dünyanın sorunları öyle derin ve gerçek ve hayati ki– ama işte, tam da bu nedenle, bu sorunlar hakkında yazmak, sığ kaçıyor. Son zamanlarda en çok, henüz tasarı halindeki Zorunlu Organ Bağışı Yasası’yla ilgili yakınmalar geliyordu. Derken, yasanın bu kadar kısa zamanda uygulanmaya başlamasıyla birlikte, herkeste bir panik başladı.

İtiraf edeyim: Herkes gibi ben de panik halindeyim... Herkes gibi ben de bu yasadan etkileneceğim –böbreklerimden birini bağışlamaya çoktan karar verdim– ve herkes gibi, ameliyattan ben de korkuyorum.

Şu sıralar genel püskürtücülerin saldıdığı maddeler ve Dosilin yetersiz geliyor ki, tepemizde uçan birtakım uçaklar muntazaman, üzerimize kokusuz bir madde püskürtüyor. Başbakan ge-

çen günkü açıklamasında, halkın sağlığı için “vitamin takviyesi” yapıldığını ilan ettiyse de, fısıltı gazetesi, salınanın, yeni geliştirmiş bir antidepresan olduğunu söylüyor.

Bu konuda ilk yayımladığım mektup, bir ev kadını tarafından yazılmıştı. Esasında tam dört sayfalık, çok uzun bir mektuptu; s tunumda yer verebilmek için epeyce kırpmam, cümlelerde ise çok az düzeltme yapmam gerekti:

Sevgili Zeyda Hanım,

Eskiden hep, herkesin işi gücü yok da mı gazetelere böyle mektuplar yazarlar, diye alay ederdim. İnsanın içinin isyanı çok doruklara ulaşınca, yazmak demek farz oluyormuş.

Başbakanın, “Halkımızın Bedensel Kaynakları” diye tanımladığı Zorunlu Bağış konusunda dert yanmak istiyorum.

Ülkemizin içinde bulunduğu büyük ekolojik kriz, bu coğrafyada yaşamış medeniyetlerin bizlere miras bıraktığı eserleri satmamıza yol açtı. Bu durum bizler için zaten kanayan bir yara. Yeni yetişen çocuklar artık, farklı kültür ve medeniyetlerden oluşan bütün o renkli geçmişin izleri, bütün değerleri yitik, çöl gibi bir ülkede yaşamaya mahk mlar – başka türlüsünü hiç bilmemiş olacaklar. Bu zaten yeterince büyük bir  zveri. Ama şimdi de, devlet iflas etmesin diye, hepimiz bir organımızı bağışlayacakmışız! Tıpkı tarihî eser ka ak lığının eskiden yasak olması ama şimdi devlet tarafından legal olarak yapılması gibi; eskiden organ mafyası diye bir şey vardı, illegaldi... Devlet böyle bir işe nasıl soyunur? Devletin, borçlu olduğu ülkelere, vatandaşlarının organlarından başka satacak bir şeyi kalmadı mı? Peki, bu devlet böyle önemli bir bağışı hak etmek için ne yaptı? Bizler için ne yaptı?

Ben zaten tek böbrekle yaşayan bir kadını. Soruşturdum, benim durumumdaki insanların durumunu belirleyen yasal düzenlemeler henüz yapılmamış; üzerinde çalışıyorlarmış... Benim durumumdaki kişiler, düzenli aralıklarla kan, ilik, vs. bağışlayarak idare edebilecekmişiz, nasıl edeceksek! E peki ama, organ bağışı uygulamasına hemen geçilsin isteniyor! B breksiz yaşayamayacağıma göre, ben bu durumda illa bir gözümü veya karaciğerimin bir parçasını mı bağışlamak zorundayım, sorarım size! Ben, daha elli beş yaşında, okumayı da, hareket etmeyi de seven bir kadını.

Mektup, bu minvalde devam ediyordu. Kadın, yazdıklarında o kadar haklıydı ve duygularına o kadar tercümandı ki, ne cevap vereceğimi bilememiştim. Allahtan, Tuncay'la bu konu üzerine çok konuşmuşluğumuz var; bu sayede kadına çok kalpten bir cevap yazabildim:

Sevgili yavrucuğum,

Yakınmalarında çok haklısın... Seninki gibi pek çok mektup alıyorum şu sıralarda. Devletin görevi elbette ki zorbalık değil, vatan-daşlarını korumak olmalı.

Ancak, yavrum, kendi vatandaşlarını ölsün veya öldürsünler diye zorla askere gönderebilen bir devlete kimse bir şey demiyorsa, hatta herkes bunu "vatan sevgisi, millet sevgisi" diye normal kabul ediyorsa; devlet gene "vatan sevgisi, millet sevgisi" diye organlarımızı zorla alma hakkını kendinde görünce niçin herkes itiraz ediyor? Bunda ikiyüzlülük yok mu, sizce? Hangi siyasi düşünce veya inanç, ayrıca hangi tarihî eser, bir canın ölümünden daha önemli olabilir? Niçin ancak organlarımız söz konusu olunca herkesin sesi çıkıyor? Böyle ağır bir özveri, genç-ihtiyar, kentli-köylü BÜTÜN vatandaşlarımızdan istendiği için mi?

Yavrucuğum, hepimiz yıllardır çok fazla bencillik ettik. Sadece kendimizi, kendi yakınlarımızı sevdik; öbürlerin acısını kendi acımız gibi hissetmedik. "Ateş düştüğü yeri yakar" deyip başkalarına atılan tokatları görmezden geldik. Her şeye tepkisizdik. İtilip kakılan Ötekiler olsun, Onlar olsun, ölen askerler olsun, nasıl olsa bizim çocuklarımız değildiler. Üstüne de elimizdeki bütün kaynakları israf ettik. Eh, su savaşlarının başladığı, herkesin birbirinin topraklarında kalmış üç damla suya göz diktığı şu olağanüstü kriz döneminde, devletin gözlerini bu tepkisiz insanlara dikmesi kadar normal bir şey olabilir mi? Tepkimizde biraz geç kalmış değil miyiz?

Bu mektup, organ meselesi konusunda köşemde yayımlayabildiğim ilk ve son mektup oldu ve az daha işime mal oluyordu: Gazete yönetimine bir yerlerden derhal uyarı geldi; gazetede alelacele bir toplantı yapıldı ve bizlere, organ meselesi üzerine şimdilik yazı yazmamamız; benimse köşemde daha çok ilişkilerle,

özellikle kadın-erkek ilişkileriyle ilgili mektuplara yer vermem gerektiği bildirildi.

Fakat beni esas kaygılandıran, halalarımın durumuydu: Yasanın ilk taslağında, genç-yaşlı ayrımı gözetilmemişti. Bir liste ve puanlama sistemi çıkarılmıştı: Hangi yaştan, ne tür bağışları kaldırmaya müsait olduğuna dair ayrıntılı bilgiler yer alıyordu; fakat benim anlayamadığım, bu listede “yaş sınırı” diye bir şey olmamasıydı. Şu anda da bunu aklım hâlâ almıyor. Haydi, bizler diyelim bir fedakârlıkta bulunduk... İhtiyarlardan ne alıp vere-medikleri var?

Dahası – her şey usulüne uygun yapılırsa, içim yanmayacak. Ama öyle değil işte: Dediklerine göre, puanlama sisteminde inanılmaz rüşvetler, inanılmaz dalavereler, sahtecilikler dönüyor-muş. Mesela, parayı bastırdın mı, bağışta bulunanlara çıkarılacak nüfus cüzdanından ve metal bilezikten edinebiliyormuşsun. Nüfus kâğıdındaki “organ” kutucuğunda “böbrek” yazdırdın diyelim – kim ne bilecek, hakikaten tek böbrekli misin, çift mi? Plastik cerrahiyle, ameliyat izlerinin taklidini bile yapıyorlarmuş.

Söylentilere bakılırsa, yakında “Bedelli Bağış” diye bir şey çıkacakmış – zenginsen, organını bağışlamak yerine parayı bastırabileceksin. Al sana sosyal adalet.

Ha, bir de, askere gidenlerde, organ bağışı meselesi beş yıl tehir edilebilecekmiş. Bu yüzden, askerlik yapmak için şu aralar müthiş bir talep var. Sanırım herkes, on yıla kadar su meselesinin bir şekilde çözülüp mali krizin de atlatılmış, devletin çoktan belini doğrultmuş ve bu Zorunlu Bağış olayının tarihe karışmış olacağını hesaplıyor, umuyor.

Umutlarında çok da haksız olmayabilirler bence. Evet, savaş sürüyor, ama dağadamların affa uğradığı o çok kısa süren barış döneminde bile bir şeyler değişti... Püskürtücüler ne püskürtürse püskürtsün, insanların bir kısmı, eskiden yapmadıkları biçimde, birçok şeyi sorgular ve eleştirir oldu artık, yayımlanan mektubun gösterdiği gibi...

Bütün bu durumların Tuncay’a yarayacağını umuyorum: Organ bağışı tehirinden dolayı askere gitmeye şu sıralar böyle büyük talep varken, yaşı geçkin kaçaklarla uğraşacak değiller herhalde.

Sanırım Tuncay da bunun farkında; pek çok bakımdan rahatlamış görünüyor. Onun rahatlaması, bana cesaret verdi; normalde asla diretmeyeceğim bazı konularda –beraber alışverişe gitmek, ortalıkta görünmek– hafiften ısrarcı olmaya başladım.

İsrarlarım karşısında o da dün ilk defa bana, dışarıda, yani normal bir lokantada birlikte yemek yememizi teklif etti. Dahası, oturduğu kitap deposu dairenin antresine minik bir halı almak istiyormuş ve ben halı seçmede yardımcı olmak konusunda öyle istekli davrandım ki, lokantada yemeğimizin üstüne, bir de birlikte alışverişe gideceğiz!

Bir taraftan “attaa” götürülecek çocuk gibi sevinçliydim, bir taraftan çok tedirgindim, çünkü son zamanlarda onunla ilgili bazı önemli keşiflerde bulundum:

Tuncay, ne kadar gayret etse de, artık asla ilk otobüs yolculuklarımızdaki gibi rahat ve neşeli olamıyor. Kendiyle sürekli bir mücadele içinde. Hoş, hangimiz değiliz ki? Ama onun içinde yumuşaklıkla sertlik, sanki daimi bir itiş kakış halinde. Bir eli okşarken, diğer eli itiyor... İki eli birden asla okşamıyor ya da itmiyor. Ellerin sahibi sanki özgür değil, eller de istediklerini yapmakta özgür değiller; birbirlerine sıkı sıkı bağlanmışlar, birbirlerine bağımlılar. Bu yüzden yumuşak el hiçbir zaman okşamaya fırsat bulamıyor, çünkü sürekli olarak diğerinin sertliğini onarmaya çalışmakla meşgul... Onarabilirsin ki, sabırsızlıkla bekleyen sert el, yine devreye girebilirsin. Sert davranarak sanki bir şekilde besleniyor... ama nasıl? Niçin?

Beni lokantaya ve alışverişe davet etmesinin, “yumuşak el”in işi olduğunu biliyordum; tedirginliğimin nedeni buydu.

Nitekim, gittiğimiz ev yemekleri lokantasında, benim seçeceğim salata konusunda kararsızlık göstermem üzerine, oradaki garson herife göz kırparak, “Bu hep böyledir, bunu bu yüzden hiç lokantaya falan getirmiyorum!” diye üzerimden espri yaptı.

Ardından, halı alırken yaşananlar: Dükkâna dalmadan önce, “Halının rengi-mengi umurumda değil, tozu engellesin, yeter!” demişti. Hakikaten de, o kitap deposuna zerrece özenmediğini biliyordum. Gösterilen pek çok örnek arasında, istisnai sevimlilikte, turunculu bir halıcık gördüm. “İşte!” dedim sevinçle, Tuncay’a dönerek. “Bak, bu çok zevkli... hem renkleri, hem dese-

ni..." İşte, o an Tuncay'ın içindeki eller devreye girdiler, neredeyse gözle görülür, müthiş bir itiş kakış, bir mücadele... Bir şeylerin muhasebesi yapılıyordu, orası kesin... ama neyin?

Birkaç saniyelik iç hesaplaşmasından sonra Tuncay, isteksizce gülmüştü: "Haydi bakalım, dediğin olsun... Seni mi kıracağım?" Konuşma üslubu, arsız küçük torununun kaprisini çekmek adına onun saçma sapan bir isteğini yerine getirmiş, şımarıklığını bu defalık hoşgören, bu iyiliğinin etrafça da tescil edilmesini arzulayan, hafif alaylı dede edası ve gülüşüydü.

Tezgâhtar kadınla gülüşmüşlerdi.

Kıvranmışım. Yüzümü görmesinler diye sırtımı dönmüş-tüm onlara.

Tuncay'ın işinin ne zor olduğunu kavıyorum birden: Mistiklerin kitaplarını okuyan, birey olmak, özgür olmak, özne olmak gibi kavramlara çok değer veren, bu felsefeler uyarınca yaşamaya çalışan bir insanda, bu boyutta bir kibir... Kim bilir, belki de kibri dolayısıyla böylesi kolayına geldiği içindir ki bu adam birey olma, özgür olma işini tabak-çanak seçimi gibi "materyal şey"ler üzerinden gerçekleştirmeye çalışıyor. Karşısındakine çok fazla "evet" derse, bunu kişiliğinden verilmiş bir ödün sayıyor ve birey-özgür olma durumunun tehlikeye gireceğinden korkuyor.

Kendimce bir keşifte bulunuyorum: Birey-özgür olmanın tamamen "içsel" bir durum olduğunu, insanın hayatı boyunca, eğer kişiliğinden ödün vermesi istenmiyorsa, birilerine icabında daimi olarak "evet" diyebileceğini, bunun insanı eksiltmeyeceğini, hatta tam tersine, duruma göre *nefsinden vermek* anlamına geldiği için, yüceltebileceğini, şimşek gibi çakan bir içgörüyle, fark ediyorum.

Kendimi sokağa atıyor, aylardır hissetmediğim bir hafiflik ve enerjiyle, evime yürüyüş mesafesindeki sahil yoluna iniyor, orada adeta zıplaya zıplaya ilerlemeye başlıyorum. Bu enerjiyi neye borçluyum? Garip bir "özgürlüğüne kavuşmuş"luk duygusu.... Bir rahatlama... "Aşmış"lık... Hafif de bir umursamazlık hali... İçgörü kazanmak, böyle bir şey olmalı.

Ama Tuncay bunu bilmiyor, tanımıyor.

Ona nasıl anlatabilirim ki daimi bir reddediş hali, birey ol-

mak değil, tam tersine, kibrinin emrinde olmak anlamına gelir? Ona nasıl anlatabilirim ki “özgür birey” olma durumu, getirdiği iç barışıklıkla, sevgiyle, huzurla, zaten kimseye kanıtlanmayı gerektirmez?

Otobüs muavinleri, dükkânlardaki tezgâhtarlar, lokantadaki garsonlar karşısında “mütevazı” davranmakla “kibir yoksunu” olduğunu sanan, kibrinin âşıkarcılığını fark edemeyen birine gerçekte ne kadar kibirli olduğu, kibri ve kalbini kırmaksızın nasıl gösterilebilir? Bütün bunları görebilecek kadar kibrin-den bir an vazgeçse, hayatının ne kadar daha “hafif” olacağına nasıl ikna edilebilir?

İlişkimiz boyunca, değişik bağlamlarda beni ne çok üzdüğü üzerine düşünüyorum... Sonra da, eğitim verdiği insanların, eğitimin sonunda yüzlerinde beliren o mutlu ifadeyi hatırlıyorum. Bu adamın gerçekte nasıl sevgi ve şefkat dolu bir kalbe sahip olduğuna bütün kalbimle ve ısrarla, inatla inanmasam, yanında bir saniye bile durmam.

Bak! Aklım deminden beri yine onda... Peki, ben bundan nasıl kurtulacağım?

Oysa onu güya düşünmemeye çalışıyorum – döndüğünden, hayatıma yeniden girdiğinden beri hep bunun için çabalıyorum. İçimde barındırdığım duygunun gücüyle yüz yüze gelme korkum nedeniyle, onu toptan bir insan olarak düşünmek ve algılamak menziline bir bütün olarak kabul etmek yerine, ara ara, filmi normal seyrinde değil de, karelerin arasındaki siyah boşlukların da görülebileceği yavaşlıkta izler gibi, kendimi alıştıra alıştırmaya çalışıyorum. Bir tür *peepshop* izler gibi.

Huysuzluklarını, bencilliklerini, duyarsızlıklarını kendime hatırlatmaktan bir hal oldum. İçimde ne zaman ona karşı bir nebzecek olsun soğukluk yaratmaya çalışsam, teker teker imgeler canlanıyor zihnimde:

Tuncay’ın, sokakta yolunu kaybetmiş, ağlayan küçük kıza usulca, “Ne oldu, niye ağlıyorsun?” diye sorarkenki hali... Kara kuru, yalınayak, saçları keçeleşmiş, çenesine kadar akan sümüğü suratının kirine karışmış bir çocuktü. Şahsen ben çocuğun varlığını bile fark etmezdim, ama Tuncay çömelmişti; beceriksizce çocuğun muhtemelen bit kaynayan başını okşuyordu – ama

okşama-özürlü ve sakar olduğu, dokunuşundaki çekingenlikten, kabalıktan o kadar belliydi ki – tıpkı dedemin eli gibi. Profilini izliyordum: Yüzü gülüyordu, bütün yüzünü aydınlatan içtenlikteki o sıcakık, sevgi dolu gülüşüyle. Küçük kız da ağlamasını kesmiş, işaretparmağını gülümseyip gülümsememek arasında kararsız kalan ağzına götürmüş, utangaçça başını eğerek, kocaman gözlerini Tuncay’a dikmişti.

Derhal bu imgeyi yok etmeye çalışıyorum; fakat bu kez de, hastalığım sırasında bana nasıl baktığı canlanıyor zihnimde.

Sadece gündüzleri değil, geceleri de ikide bir kalkıyor, serumumun düzgün akıp akmadığını kontrol ediyor, gereğinde yeni serum takıyordu. Sürekli olarak besliyordu beni – çorbalar, salatalar, sulu yemekler, kompostolar... Bir dediğimi iki etmiyordu. Hep sevecendi. Serumun kordonuyla bir-iki kez oynamaya kalkışmasından dolayı yatak odama girmesini pek de arzulamadığım Simitiko ne zaman yanıma gelmeye kalkışsa, Tuncay, bir ipin ucuna taktığı makarayla ve benzeri çeşitli oyunlarla hayvanı tatlılıkla vazgeçirmeyi başarıyordu. Ve daha neler... Kirli iç çamaşır ve çarşaf larımı bile halletmişti; iyileştiğimde çamaşırlarımı temiz ve katlanmış halde bulmuştum. Dahası, bütün bunları o kadar doğallıkla, sanki hiç zahmetli değilmiş gibi yapmıştı ki, sonradan da –panik atak geçirdiğine değinmek dışında– bir kez olsun o günlerin lafını etmemişti.

Derhal bu imgeleri de yok etmeye çalışıyorum; içimde kabarttığı duygu yoğunluğunun şiddeti dayanılır gibi değil. Evet, şiddetle seviyorum onu; galiba da beni korkutan, bu halim – tevekkeli değil, adam benden uzak durmak istiyor.

İçim acıyla burkuluyor.

Bir gece öncesine gidiyor yine aklım – dün geceye: Uyumadığını biliyordum: Benim gibi o da uyuyormuş gibi yapıyor, olabildiğince düzenli nefes alıp veriyordu. Ama arkadan sarıldığım bedenindeki gerginlikten, uyanık olduğunu biliyordum.

Peki, yine niçin gergin? Ne oldu ki yine?

Bir anda bütün huzurum kaçmıştı. Fazla mı sıkı sarılıyordum? Kucaklayışımı gevşettim hemen. Tuhaf oldum – onu rahatsız etmeyeyim diye elimi, kolumu nereye koyacağımı kestiremez haldeydim.

“Çok gerginsin... Uyumamı engelliyorsun... Gevşe...” dedi, uykulu bir sesle.

“Gergin değilim...” diye mırıldandım.

Kafasını kaldırdı: “Mineciğim, belki sen farkında değilsin ama bütün vücudumu negatif bir enerjiyle sardın; her yerim kamaşıyor, bir de gergin değilim diyorsun...”

Sesinin sertliği, kalp atışlarımı hızlandırmıştı. Bu sert ses tonunu iyi tanıyordum: Onun açısından bir kırılma noktası aşılmıştı; bu ses tonu, önümüzdeki saatlerin cehenneme döneceğinin habercisiydi. Ne yaparsam yapayım, işlemi tersine döndürmemin yolu artık yoktu.

Daha da garibi, benim buna karşı korunmak için hiçbir mekanizmamın olmayışydı – öğrenilmiş çaresizlik bu olsa gerek... Başına gelecekleri bilirsin, ama hipnoza uğramış tavşan gibi, elinden sadece, atlatmayı beklemek gelir. Fırtınanın seni hemen ezip bir an önce geçip gitmesi için dua edersin.

“Kusura bakma...” diye mırıldandım – ben de rolümü oynuyordum: Hiddetini öyle ya da böyle yaşayacağım, kaçınılmazı hiç değilse gereksiz yere uzatmamak için bilinçdışı bir güdü var içimde.

“Esağfurullah; kusura bakma ne demek, Mineciğim?” Öfkeyle döndü, artık sırtüstü uzanmıştı, karanlıkta profilini seçebiliyordum. “Ben senden özür mü bekliyorum?”

“Ben karşımda özür dileyen birini aramıyorum. Enerjisi yüksek bir insan arıyorum; kendine güvenen, hayran kalacağım... Bilmediğim şeyleri bana anlatacak birini arıyorum... Çok çaresizim, Mine! Aradığım kişi bana öyle bir şey söylesin ki, ben kendimi bulayım, anlıyor musun? Ben öyle bir arkadaş istiyorum – benden özür dileyeni değil!”

Peki, ya ben? Ben ne istiyor, nasıl bir arkadaş, nasıl bir erkek arıyorum?

Aradığımın tam olarak ne olduğunu bir bilsem... Tam parmak basacak, tam yakalayacak gibi olurken, kaçırıyorum. Galiba ben kendimden kaçıyorum... Bu yüzden de benim aradığım kişi, bana *rağmen* beni bulacak, gerçek ben’e ulaşacak, beni benimle tanıştıracak biri... Evet, ben bunun özlemi içindeyim. Belki onun da kastettiği, bu.

İkimiz de arayış içindeyiz... Peki, diyelim ki aramak yapıcı bir eylem... Ya kaçışlarımız? Bu düşünceler, bütün gece zihnimi meşgul etmişti.

Ama bu sabah, bir bülbül sesiyle uyandım. Bir an, rüya sandım – sabaha kadar uykuyla uyanıklık arasında gidip gelmiştim.

Yok – gerçekten de bülbül sesi!

Tuncay da uyanıktı, o da dinliyordu. Uzun bir süre, suskun yattık; Tuncay sırtüstü uzanmıştı, bense ona dönük, top şeklinde kıvrılmıştım.

“Bülbül, değil mi?”

“Hmm...”

“Keşke sussa; ya çocuklar ya da birileri öldürecek onu...” diye mırıldandım.

Yine onaylayıcı bir homurtu geldi Tuncay’dan, sonra, “O da ama şansını zorluyor...” diye mırıldandı, “Nereden gelmiş buralara? Bunların soyu tükenmemiş miydi?”

Bu soruyu sormasıyla bülbülün sesinin aniden kesilmesi bir oldu. Dışarıdan çocuk kahkahaları duyuldu.

İçim buz kesti; Tuncay’a sokuldum. Bana sarılmadı, ama sokulmama, bedeninin ısısında teselli bulmama izin verdi.

“Din dersleri alıyorlar o kadar, bu onları nasıl engellemez?” diye konuştum – sesim boğuk çıkıyordu çünkü yüzümü koluna gömmüştüm.

“Ne alakası var?” diye sordu Tuncay. Birden açıldı: “Din dersinde ne öğretiliyor ki? Tanrı seni gözetliyor, Tanrı’nın dediğini yap. Bu düalizm var olduğu sürece, Tanrı’yı kendi dışımızda, bizden ayrı bir varlık olarak gördüğümüz sürece, kendimizi toparlayamayız ki...”

“Ben bizzat Tanrı’yım, öyle mi?”

“Öyle – ama tam da değil. Yani ‘ben Tanrı’yım’ deyince, bu, istediğini yapabileceğın anlamına gelmez. Tanrı’nın vekilisın, Tanrı nefesini hepimizin ruhuna üflemiş – fiilh-i ma-fiilh... Hepimiz O’nun sorumluluğunu taşıyoruz. Sorumluyuz! Tanrı olsaydık, kendi yarattığımız çocuklara, canlılara nasıl yaklaşıyor olurduk? İşte, o şefkatte yaklaşmalıyız birbirimize...”

Uzun süre suskunluk içinde yattık. Son sözleri üzerine düşünüyordum... Sokaklarda artık hep karşılaştığım sakat doğmuş

sokak kedileri, köpekleri... Tanrı olduğumu düşündüm... kendi evlatlarının sakat, şekli bozulmuş olması karşısında nasıl bir acı duyabileceğini tahayyül etmeye çalıştım... Dahası, o kedi ve köpeklere de üflemişti ruhunu; hepimiz O'nun bir parçasıydık, bir elin beş parmağı gibi, ama bu parmaklar birbirlerini tanımıyorlar, dahası, acıtıyorlardı. Ne kötü Tanrılık yapıyoruz... Bizlere yüklediği sorumluluğu ne kadar kötüye kullanıyoruz...

Bütün bunları kim biliyor? Kimin umurunda artık? Kiminle paylaşabileceğim, bu konuda duyduğum yalnızlığı?

Uzattığım elimi Tuncay sıkıca kavradı. Kim bilir, belki o da aynı şeyleri düşünmüştü.

Sıkıca sarıldık birbirimize. Sevişmeye öyle hazır ve istekliydim ki, bana daha temas etmesiyle doyuma ulaştım. Ancak, ne gariptir ki, hain bir intikam güdüsüyle, bilhassa öylesine abartılı ve yapay bir tepki gösterdim ki, durdu, gözlerimin içine baktı:

“Numara yapıyorsun. Orgazm olmadın.”

“Hayır... Numara yapmıyorum! Gerçekten oldum!” Fakat onu buna gerçekte inandırmak istemiyor, özellikle sahte bir tını veriyordum sesime. Yalan söylüyormuş gibi yapıyor ve bundan garip bir tatmin duyuyordum. İçinde şüphe kalsın istiyordum.

“İnanmıyorum sana... Sadece taklidini yapıyordun.” Bütün neşesi kaçmıştı.

“E Tuncay, bana inanmıyorsan, ben ne yapayım?” Neşesi yerine gelmesi gereken, bendim, oysa sadece garip bir boşluk, bir burukluk hissettim.

Gece, işte böyle sona ermişti.

İki köpek, yanım sıra yürümeye başlıyor; onları okşuyorum, onlar da elimi yalıyor. Hayret – görünürde hiçbir sakatlıkları veya anormallikleri yok. İçimi, çok derinlerden gelen bir huzur sarıyor. Akşamın kötü anılarını zihnimden silmek için, yine Tuncay’dan öğrendiklerimi, onunla birlikte bir sabah kitap deposunda ettiğimiz duayı hatırlıyor ve ona şükran duyuyorum.

Duruyor, yüzümü denize dönüyorum. Tuncay’ın kendine özgü duasını ederkenki halini, beni de katılmaya çağırışını hatırlıyorum. “Benim dinî incancım yok!” dememe rağmen, elimi kavrayıp, beni yanında durdurmasını... Bu yoğunlaşma sırasında, hakikaten “kendi” gibi, sahip olduğu, iyiliklerle dolu o pır-

lanta “öz”e yaraşır şekilde, –alay etmeden, küçümsemeden, bu konulardaki cehaletimi asla yüzüme vurmada, sevgi dolu, sapasağlam “insan”– davranışını... Kendini de, beni de “bişey” olarak kabul eden tavrı – işte, diyoru kendi kendime; dua ederken, her zamanki kibrinden eser yoktu...

Peki, acaba insan bütün hayatını, böylesi bir iyilik hali içinde, bu kadar arınmış ve kibirsiz yaşayamaz mı; bu çok mu zordur?

Yine okşuyorum, yanı sıra yürüyen köpeğin koca kafasını... İçim yine şükranla dolup taşıyor... Birden doluveren gözlerimi kapatıyorum... Sevgili Tuncaycığım, yine bazı eski öğrencileriyle birlikte... Hayatlarını değıştirdiğı, zenginleştirdiğı sayısız öğrenciden birkaçıyla...

Ben de, elim hâlâ köpeğin sırtında, kendi basit kelimelerimle küçücük bir dua ediyorum – Tuncay için, halalarım için, dünyanın iyiye gitmesi için.

Fakat hemen arkasından adımlarımı hızlandırıp Zeyda Teyze’ye okuyucu mektubu oluşturmak için zihnimi serbest bıraktığımda, ne yazık ki, yerden fıskıran petrol gibi düşüncelerimden fıskıran zehir, o arınmışlık duygusundan eser bırakmıyor:

Zeyda Teyze, benim sevgilim, yoklama kaçağı. Ölümünden korktuğı için falan değıl, yapısı askerliğe uymadığı için. Başkasına zarar vermekten ölesiye korktuğı için. Ruh sağlığını korumak istediğı için.

Ama ben, sevgilimin yakalanmasını istiyorum, askere gitmesini istiyorum, bu belayı atlatıp herkes gibi normal bir hayat sürmesini istiyorum, normal bir insan olmasını istiyorum, çünkü bana, bana, ve sadece bana ait olmasını istiyorum!!

Dişlerimi sıkıyorum: Böyle bir mektubu aklımdan bile geçirmem lazım, ne çabuk unutursam, o kadar iyi...

Bilgisayarımın başındaydım. Kucağımda Simitiko da olmasa rahat edeceğim, ama bana öyle aşk dolu gözlerle bakıyor ki, birkaç dakika daha katlanayım – kucağımdan biraz sonra indiririm...

Yazmaktan vazgeçtiğim mektubu tekrar ele aldım bu sabah. Madem böyle bir mektup yarattı zihnim, madem parmaklarım tuşlara tuşlara bu mektubu oluşturdu; dürüstlük, bunu yayımlamamı gerektiriyor. Böyle düşünmüş ve mektubu daha uygun bir dille tekrar kaleme almayı denemiştım:

Zeyda Teyze; benim sevgilim, yoklama kaçağı. Ölümden korktuğu için falan değil, yapısı askerliğe uymadığı için. Başkasına zarar vermekten ölesiye korktuğu için. Ruh sağlığını korumak istediği için.

Ama ben, sevgilimin bu kaçak halinden büyük tedirginlik duyuyorum. Askere gider ve bu belayı atlatıp herkes gibi normal bir hayat sürerse, hem bana, hem kendine, hem topluma daha yararlı olacaktır. Bu anormal halinden kimseye hayır yok...

Bu mektubu Zeyda Teyze'ye havale etmişim ve parmaklarımın çok içtenlikle ve inanarak tuşlara tuşlara yazdığı cevap şu oldu:

Yavrum, mektubunda "normal" kelimesini kullanmışsın birkaç kez. İki insan arasında olabilecek en korkunç şeylerden biri, birinin, diğerine sahip olabileceğini veya onu kendisine benzetebileceğini düşünmesi, bunu arzulamasıdır. Ama bundan daha da kor-

kuncu, taraflardan birinin, diğeri sıradanlaştırma gayretidir. Bir başkasını sıradanlaştırmak, onu yontarak kendi kafamızdaki veya toplumun kafasındaki modele uygun hale getirmek, onun ruhunu yaralamaktan, hatta o kişiyi öldürmekten beterdir...

Bir elimde arada kokladığım pudralanmış sutyenim, Zeyda Teyze'nin cevabına hayretle, biraz da gururla bakıyorum. İçimin nelerinden çıktı bu cevap? Nereden biliyorum ben bunları? Zeyda, hakikaten ben olabilir miyim? Evet; mektubu da, cevabı da biraz geliştirip yayımlayacağım; burası kesin!

Bilgisayarımın yanında iki kitap: Tuncay'ın çok uzun zamandır aradığı fakat hiçbir yerde bulamadığı, Fritjoff Capra'nın "Yaşamın Döngüsü" ve Fukuoka'nın "Ekin Sapı Devrimi". Bu iki eski kitabı sahalarda bulmam, hiç de kolay olmamıştı; Tuncay kitapları gördüğünde gözlerine inanamayacak!

Zeyda Teyze'nin cevabının yanı sıra, bilgisayarımda bir de *netshine* dosyası açık – Tuncay en son benden, Bizimkitap'ın müzikal ritminin farklı 'pattern'lerini çıkarabilmesi için böyle bir dosya hazırlamamı rica etmişti.

Bir de *utter* dosyası açık – epeydir ilgilenemediğim romanıma göz atıyordum – Tuncay'la yaptığımız ilk otobüs yolculuğundaki sohbetimizde fikri ortaya atılan romanım...

Tuncay'ın, ataerkil yapı hakkında söyledikleri geliyor aklıma; erkeklerin sadece figüran olduğuna, kadınların çocuklarını iktidar aracı olarak kullandıklarına ve çocuklara –ama sadece kendi öz çocuklarına– saplantılı bir duyguyla bağlı olduğuna dair söyledikleri... Ne muazzam bir güç!

Annelerin sadece kendi öz evlatlarının değil, diğerlerinin de evlatlarının, hatta herhangi bir canlının sıkıntı ve acılarına duyarlı olduğu, bunlara yapılan en ufak bir haksızlığa tepki gösterdiği bir toplum, nasıl olabilir? Peki, dünyanın bütün annelerinde bu his gelişse, böyle bir gezegen nasıl olur? Konuya nasıl girmeli, romanıma neresinden başlamalıyım?

Biraz önce televizyonu açtığımda –ki karşıma hemen, TV-Hayır çıktı– şehit anneleri, oğullarının cenazelerinin başında acı çığlıklar atıyorlardı; "ölü ele geçirilmiş" dağadamlar ise yerlerdedi.

Hangi anne, “büyüdüğünde benim oğlum şehit olacak” veya “dağadam olacak” diye düşünür? Peki, dağadamların an-neleri nerede? Onlar da oğullarının “şehit” olduğunu mu düşü-nüyor? Onların çığlıklarını neden kimse duymuyor? Onların acı-ları, nerede gömülü?

Bu konuda, her gün eklemeler yaptığım upuzun bir listem var... da, bu ağır malzeme, bir roman kurgusuna nasıl yerleştirilir?

Telefon.

Sakin bir ses: “Mine, Terkazan karakolundan arıyorum... Beni derhal Selvidağ’a sevk ediyorlar; on beş dakika sonra yola çıkıyorum...”

Kalbim güm güm atıyor: “Tuncay... Tuncay...”

“Uzun konuşamayacağım, Mine...”

“Tuncay... Cebini açık tut, tamam mı?”

Uzun bir suskunluk... Sonra konuşması hızlanıyor: “Mine, bunu duymak sana zor gelecek biliyorum, ama cep telefonumu kapatıyorum, daha doğrusu, iptal ediyorum... Bu işi, askerlik işi-ni, dışarıdan müdahalesiz halletmek istiyorum... Böyle hallet-mek zorundayım...”

“Tuncay... Tuncay söz veriyorum, seni hiç hiç aramam...”

“Mine, dışarıyla hiçbir bağım olmamasını tercih ediyorum. Lütfen. Lütfen işi daha da zorlaştırma.” (Sesinde bir çaresizlik, hatta panik tonu mu sezinledim?)

“Yani şimdi sen...”

İşte şimdi hızlı hızlı, nefesi tıkanarak konuşuyor: “Kusura bakma, şimdi kapatmak zorundayım. Beni merak etme canım, tamam mı? İyi bak kendine Mineciğim... Gereksiz, saçma sapan şeylere üzme kendini. Halalarına çok çok saygılarımı ilet, elle-rinden öp...”

Beynim öylesine zonklıyor ve uyuşuyor ki, baygınlık veya beyin kanaması geçireceğimden korkuyorum.

Simitiko’yu itiyorum kucağımdan, ayağa fırlıyorum: Ne de-mek şimdi bu? Nasıl bir ayrılıktır bu?

Birden kafama dank ediyor ki, Tuncay’ın cep telefonu da ol-mayınca, onunla temas kurabilmemin hiçbir yolu yok artık. Ne bir dostunun, ne bir öğrencisinin, ne bir akrabasının telefonunu vermişliği var..

Tekrar o korkunç duygu – bayılacağım veya beynimin, içindeki uğultu sonucunda patlayacağı duygusu; galiba aklımı ya kaçırıyor ya da ölüyorum.

Panik içinde turluyorum ileri geri; acı dolu bir inilti duyuyorum – kendi sesim bana tamamen yabancı.

Ben mi buna sebep oldum, düşüncelerimle, onun yakalanmasını istemekle? Bununla ilgili Zeyda Teyze mektubu bile yazacaktım; düşündüm ve düşündüm ve sonunda ben mi oldurtum bu durumu?

Korkunç bir ateş basması, bir pişmanlık dalgası hapsediyor beni – ve vücudumun uyuşması eşliğinde içimde ayaklanan muazzam, korkunç bir şey göğsümü sıkıştırıyor, gırtlığımı sıkıyor. Kendimle ne yapacağımı bilemez haldeyim, ama evde bir dakika daha duramam.

Sokaklarda saatlerce, amaçsızca dolandım –kitapçılar, zücciyeciler, giyim mağazaları– hepsine girip çıktım, hiçbir şey görmeden, algılamadan. Acılı ve öfkeliydim: Canımı böyle yakan bir insan vardı karşımda; o halde ben neden hâlâ buradayım, amaçsız, çaresiz? Bunun anlamı ne – bir beraberlik neye yarar, böyle olacaksa? Adam kendini bana doğru dürüst açmaya bile layık görmedi, bir vedayı bile çok gördü, onun için kendimden bunca ödün verdim, onu bu kadar sevdim, sevgi dolu bir yürek karşısında, taş bile olsa usulen insanlık göstermez mi...

Sahilde, sırtı kaldırıma, yüzü denize dönük bir banka oturdum; olabildiğince sessizce, ama hüngür hüngür ağlıyordum. Bundan sonra hiçbir şey beni incitemez. Öyle kırık, kalbim.

Gözyaşlarımın arasında, çantamdan defterimi-kalemimi çıkardım, öfkeyle yazmaya başladım:

Sevgili Zeyda Teyze,

Sevgiliimin yaşam koşulları, standartların çok dışında ve çok marjinal. Ayrıca, kendisi, yakın dostluğu kazanılması zor bir kişi. Ama ben korkak kadın, ona sevgim uğruna, gecenin zifiri karanlığında nereye gittiğimi hiç bilmeksizin, kışta fırtınada yollara döküldüm. En sıkıntılı günlerinde hep yanında oldum; kendi taleplerimi, isteklerimi hep geri plana attım... Ve sonunda dostluğunu kazandığımı sanmıştım... Lakin karşısındaki kişinin ve sev-

gisinin değerini takdir etme duygusu, vefa duygusu çok zayıf bir insan.

Bütün derdi, sorumluluklardan, yükümlülüklerden kaçınmak... İstediği anda vazgeebilmenin, geri ekilebilmenin bütün yollarını her an açık tutmak... bu nedenle herkesle araya mesafe koymak...

Ama bu durumda, benim onun hayatında herhangi bir rolüm olabilir mi?

Ve kalem, kendiliğinden Şu satırlarla yanıt vermeye koyuldu:

Sevgili yavrum,

Satırlarından, ne kadar yaralı olduğunu anlıyorum. Keşke yaralarını sarabilmenin imkânları elimde olsa...

Erkekler genelde bencildir... ama sen öyle görünüyor ki en uç bencilikteki erkeklerden birine rastlamıŐın.

Bu tür narsisist kişiler, gerçek bir ilişki istemezler; karŐılarında “tanık” isterler sadece. Onun sıkıntılarına tanık ol, o sana yeteneklerini sergilesin ve sen onun yeteneklerine hayran ol, hayattaki ziyan olmuŐluęuna acı... Ama çok da acıma –kendini zavallı gibi de hissettirme– narsisizmleri onu da kaldıramaz. O tevazu görüntüsü altında, müthiş dehası tanınsın ister. Senin onun yeteneklerine, acılarına gözlemci veya seyirci olman, yeterlidir. Ama o seni asla derinden tanımak istemez – seni niye merak etsin ki? Kibri buna izin vermez. Sen kimsin ki, onun nezdinde?

Nefesim kesildi; Zeyda Teyze’den nefret ettim. Ne korkunç bir kadın bu; ona akıl danıŐtıęım zaman zihnimi bu kadar ele geçirmesine, her Şeyi bu kadar çıplaklıkla görebilmesine nasıl, ne zaman izin verdim?

Epey bir süredir Zeyda Teyze’nin zıvanadan çıktığının, onu artık susturabilmemin çok zor olduğunun farkındayım. Tek zm, ona danıŐmamak – işte o zaman, varlığını her daim hissettirse de, hiç değilse suskunluğunu koruyabiliyor, her an kendini ortaya atmayabiliyor.

Oysa eskiden onunla ne kadar barıŐıktım. Eskiden hep benden yanaydı. Artık sanki içimde bir yabancı, bir düşman besli-

yorum. Beni bana böyle yabancılaştırdığı için Tuncay'dan ayrıca nefret ediyorum.

Evime vardığımda helak olmuşum. Asansörde kafamı duvara yaslamıştım; dairemin olduğu kata ulaştığımda asansörün ağır kapısını açmak bile beni zorlamıştı. Anahtarları zar zor çevirdim, kilitleri güç bela açtım.

Eve girer girmez yatak odamdaki dolaba yöneldim; ziya-
retlerinden birinde Tuncay'ın bende unuttuğu, benimse katla-
yıp dolaba kaldırdığım morlu grili, yıpranmış, kollarında yün
topaklar oluşmuş kazağı çıkardım dolaptan. Salondaki koltuğu-
ma çöker çökmez, yüzümü koynumdaki kazağa gömdüm, kaza-
ğı temizlememiş olduğuma şükrettim. Simitiko atladı hemen ya-
nıma, yaslandı bana sıcacık gövdesiyle.

Kazaktan gelen Tuncay kokusunda, Simitiko'nun mırlama-
larında şifa bulmaya çalıştım. Hiç yapmadığım bir şeyi yaptım
– gözlerim kapalı, Simitiko'ya ve kazağa sarılarak, olduğum yer-
de hafifçe ileri geri sallanarak gevşemeye, Tuncay'ın iyiliği için
dua etmeye, kendimi tam bir teslimiyet içinde 'şimdi-burada'ya
terk ettim. Derken Tuncay'ın bana fikrini verdiği roman konu-
sunu hatırladım; bu kez sadece Tuncay'ın iyiliği için değil, aske-
re giden bütün erkeklerin iyiliği için dua etmeye başladım; der-
ken onların annelerini hatırladım yine, evlat acısını, derken ev-
lat acısı içindeki diğer anneleri, askerlerin öldürdüklerinin an-
nelerini, çünkü bu artık sadece soyut bir fikir olmaktan çıkmış-
tı, ben de bunu artık ta içimde hissediyordum, derken dünya-
nın bütün zavallılığının, bütün aczinin, bütün acılarının hakika-
ten ne kadar da "aynı" olduğunu, bunları bireyselleştirmenin ne
korkunç bir yanılsama olduğunu fark ettim. Tuncay'ın romanım
için verdiği fikir, yani bütün annelerin, bütün kadınların, hatta
herkesin, zalimlerin bile diğer herkesin acısını için için hissetti-
ği bir dünya, aslında hiç de gerçeküstü bir şey falan değil, aslın-
da gerçeğin ta kendisi, çünkü acı var olduğu sürece kimsede hu-
zur olamaz ve dünya mutsuz bir gezegen olacaktır – sadece, biz-
ler bunun farkında değiliz. Her şey yanılsama, ama her şey! Bir-
den dünyayı gözümün önünde olanca çıplaklığı içinde gördüm:
Şu ulu evrenin ücra bir köşesinde yapayalnız, acılar içinde top
olmuş, bağrında bir kazak, bir kedi, kendi döngüsünde hüzünlü

dansını sürdüren bir kürecik... Hayatımda ilk kez, dünya için ağlıyor, dua ediyordum.

O halde ne kadar oturduğumu hatırlamıyorum. Ara ara sanki oturduğum yerde bir tür yarı-uykuya dalıyor, garip, uçucu imgeler görüyor, yine dua ediyordum. Hava kararırken, üzerime çok rahatlatıcı bir dinginlik hali gelmişti; kokusu gitmesin diye özenle bir naylon torbaya koydum kazağı, dolaba kaldırdım.

Oturdum, Zeyda Teyze mektupları tasarlamaya koyuldum... Mektuplarımın Tuncay'la, kendimle ve acılarımınla görünürde hiç ilgisi yoktu... Ama kim bilir, belki de doğrudan ilgiliydi – bilemiyorum...

Sevgili Zeyda Teyze,

Daimi bir isyan halindeyim. Dünyayı değiştirmek istiyorum.

Bunu bıraktım, yenisine başladım – haddimi de aşmamalıydım; böyle bir mektuba zavallı Zeyda Teyze ne yanıt verebilirdi ki?

Sevgili Zeyda Teyze,

Annem ve babam beni küçük bir çocukken evlatlık vermişler. Onları hiç tanımadım. Beni büyüten aileyi çok sevdim, ama her zaman öz anneme ve babama hasret duydum. Anne-baba sahibi olmak, acaba nasıl bir şey? İnsanın dertli zamanlarında koşup, başını kucağına gömüp doya doya ağlayabileceği birisinin var olması, nasıl bir duygudur?

Hızımı alamadım, hemen bir sonrakine atıldım:

Sevgili Zeyda Teyze,

Ben altmış iki yaşında emekli bir öğretmenim. Oğlumdan çok şikâyetçiyim... Çeşitli davranışlarıyla beni hep utandırdı; dahası, beni yıllardır ihmal ediyor; adresini bile bilmiyorum. Son on yıldır evime topu topu on kere ya gelmiş, ya gelmemiştir. Ölsün, ruhu duymayacak. İnsan bunun için mi evlat yetiştiriyor? Konu komşuya ne diyeceğimi şaşırdım...

İşte, böyle bir mektuba cevabım o kadar hazırdı ki, daha sonra ayrıntılandırmak, allayıp pullamak üzere, hemen cevabı yazmaya koyuldum:

Sayın okurum,

Siz çocuk yapmamalıymışsınız, çünkü siz, kendinize arkadaş, yoldaş olacak birini arıyormuşsunuz. Bütün annelere tavsiyem, çocuklarınızı malınız gibi görmekten kaçının... Onları nesneleştirmeyin... Onlar, el âleme beğendirilmesi gereken eşyalar, biblolar değil. Onları kucağınıza ilk aldığınız anda, "bu varlık bana ait değil; çok sevmem, iyi yetiştirmem, yeteneklerini keşfedip gerçekleştirmesini sağlamam için bana geçici olarak emanet edilmiş bir birey" diye düşünürseniz ve bu fikri içselleştirirseniz, o zaman huzurlu olursunuz, o zaman çocuğunuzu nesne değil, özne olarak, birey olarak görebilirsiniz... O zaman belki çocuklarınız sizden ve hayattan kaçmazlar..

Bu mektupları ve yanıtlarını şekle şemaile soktuğumda, beni birkaç gün idare ederlerdi. Yattım; ara ara uyanıp ağladığım, ara ara yarı ayıklık içinde uykumda kendi iç çekişlerimi duyduğum bir yarı-uykuya daldım.

Allah belalarını versin! Yine sabahın kör karanlığında piçin teki bizim sokakta, evin hemen ilerisindeki kavşakta spin atıyor! Frenin tüyler ürpertici çığlığıyla isyan halindeki motorun inlemesi, sanki sokaktan falan değil, benden yayılıyor; o spin ise, kafatasımı içeriden parçalayıp fırlamak isteyen beynimin tam merkezinde atılıyor – ve eşşoğlu eşşek, bunu tam üç kere tekrarladı.

Gözüm gibi kolladığım, binanın tepesinde üç beş martı, derhal teyakkuza geçtiler; spin sesine hayvanların öyle asapları bozuldu ki, feryat ile histerik kahkaha karışımı protestoları bir türlü dinmek bilmiyordu. Birbirlerinden koparak gökyüzüne, dört bir yana saçılışlarını, sonra kartallar gibi suç mahallinin üzerinde daireler çizerek uçuşlarını, yattığım yerde, gözünün önünde canlandırabiliyordum... halkalar çizerek uçuyorlardı... dönüyorlardı...

Sıçıyorum: Yine mi? Allah belalarını versin. Sabahın kör karanlığında piç kurusunun teki yine spin atıyor...

Başım...

Yüreğim deli gibi çarparak, ağır ağır, bedenimi yoklaya yoklaya doğruldum, dimdik oturdum yatakta. El yordamıyla düğmesini ararken gece lambasına çarparak gürültüyle devirdim. Lanet! Oturduğum yerde bacaklarımı yavaşça gövdeme çekip kucaklamak istedim; beceremedim: Dikiş yerlerim acıyordu. Oysa kafamı dizlerimin arasına sokarak gözlerimi kapatmayı, birkaç dakikalığına da olsa, o şekilde kendime gelmeyi ne çok isterdim. Ağzımda nasıl kötü bir tat... Yok, bu öfkeyle tekrar uyku tutturmam asla mümkün değil.

Ağır hareketlerle kalktım, çekmeceleri ve dolap kapaklarını kaygısızca açıp kapatarak giyindim: Gecenin sessizliği nasıl olsa bozulmuştu bir kere. Alt kattakiler bunca gürültüye rağmen hâlâ uyuyorsa da canları cehenneme.

Sahile inen yola kıvrak adımlarla vardığımda güneş yeni doğuyordu; sıcaklar henüz bastırmamıştı. Binalar arasından ansızın beliriveren deniz uçsuz bucaksız, ıssız, cansız, pembe bir çölü andırıyordu. Gökyüzü, binalar, gözle görünür ne varsa her şey, ama her şey, pembe ile eflatunun içine kaybolmuş, eriyip gitmişti. “Çöl”ün üzerinde uçan “kartallar” bile pembeydi.

Çevrenin kedileri, köpekleri, kargaları, martıları, güvercinleri – ortalıkta ne kadar hayvan varsa, belli ki iyiliksever birinin bıraktığı, susuzluk giderici haplarla dolu kocaman bir naylon torbaya üşüşmüşler, torbayı parçalamışlar, hapları kâh yutarak, kâh gagalayarak, beraberce aynı küçük alanda susuzluklarını gidermeye çalışıyorlardı.

Zavalılar... Benim Simitiko gibi, pek çoğu sakat... Bu haplar bedenlerini kandırıyor, susuzluğun giderildiği mesajını beyne gönderiyor olabilir – ama hayvanların hepsinin tüyleri dökülmüş, kuruluktan derileri çatlamıştı; bazılarının gövdeleri kaşınmaktan yaralarla kaplıydı.

Bütün bunlara rağmen öylesine dingin ve huzurlu, kendileriyle ve birbirleriyle öylesine barışık bir halleri var ki, uzaktan seçebildiğim bu görüntüyü tek başıma içime sindirmek, birileriyle paylaşamamak içimi sızlatıyordu; boğazıma bir şeylerin ta kıldığını, göğsüme bir sertliğin bastırdığını hissediyordum.

Ağlamamalıyım. Her an ağlamaya hazır olmaktan öylesine nefret ediyorum ki...

Tek tük insanlar... Püskürtücülerin ritmik iç çekişleri sayılmazsa, sessizlik... Uzakların pembe ıssızlığında bir gemi... Derken karşıdan gelen genç bir karı koca, yanlarında dört beş yaşlarında, kocaman kara gözlü bir kız... Üçünün de kolunda, benim kolumdaki gibi yeşil metal birer bilezik var – hepimizin ortak özelliği, artık tek böbrekli olmamız. Küçücük kızlarının Be-densel Kaynak Bağışını aradan çıkarmakla kendilerince iyi ettiklerini düşünüyorlar herhalde –oğlan çocuklarını doğar doğmaz sünnet ettirmek gibi–, oysa kız daha küçücük, böbrek bağışı

ve sünnet ise çok farklı şeyler. Ben olsam kesinlikle acele etmezdim: On yıl sonra belki de çocuklar için yasalar değişir.

Küçük kızla göz göze geliyoruz; zayıf, solgun, kırıksık yüzlü, gözlerinin altı morarmış, hüzünlü bir çocuk. Gayri ihtiyari yaşıyorum. Utangaçça gülümseyerek, gözlerini benden ayırmadan başını göğsüne eğiyor, “baak” der gibi, bileziğini göreyim diye, kolunu bana gururla uzatıyor. Herhalde büyüklerden “Afferin”, “sen de artık vatani görevini yerine getirdin; artık koca kız oldun”, “vatan sana çok minnettar” gibi laflar duymaya alışkın. Derhal kafamı çeviriyor, hızlanarak yürümeye devam ediyorum.

Sahilde hayvanların acele acele hapları mideye indirdikleri yere yaklaşıırken, adımlarım ağırlaşıyor. Beni daha fark ettikleri anda, önce köpekler hırlayıp dişlerini göstererek geri çekilmeye başlıyorlar, ardından kediler kulaklarını kısıp ve kuyruklarını asabice sallayarak dikkatlerini, tıslama hazırlığı içinde, bana yöneltiyorlar. Yaklaşacağımı anladıklarında hepsinde korku dolu, ufak bir çırpıntılı kargaşa ve kuşların havalanması, kedi ve köpeklerin uzaklaşması bir oluyor.

Nefesim tıkanıyor, ağlamamak için gözlerimi sıkı sıkı yumuyorum: İnsan türü olarak kendi korkunçluğumuzu bildiğimiz halde, aynı ortamlarda, aynı binalarda hâlâ yaşayabiliyoruz; ama hayvanlar artık epeydir bizleri bizden iyi tanıyorlar – ne olduğumuzu, ne kadar uzak durulması bir canlı türü olduğumuzu... Ne zaman oldu bu ani dönüşüm? En fazla iki yıl önce değil miydi, kedileri, köpekleri okşaya besleye sahilde yürüyüş yaptığım? Her defasında mutlaka bir sokak köpeği bana refakat ederdi eve gelene kadar...

Öfke ve iç kırıklığı ne zaman, hangi nicel birikimin sonucunda insanları bu hale getirdi – sahildeki bütün hayvanları, tek melenmekten korkar, bucak bucak kaçır, bu kadar dehşete gark eder bir canlı türü? Şu anda harıl harıl, bu yarı günlük, yarı anı kitabını yazmama yol açan bütün bu korkunç gelişmeler, tam olarak hangi tarihte, hangi noktada, hangi olaylarla başlamıştı?

Ağlamak istemiyorsam, zihnimi boş şeylerle doldurmalıyım; özellikle de, Tuncay’ın öğrencilerine çaldırdığı ve ta o gün nakşedilmiş olduğu zihnimin gerilerinden fırlamaya hazır bek-

leyen Şu müziği engellemeliyim. Ama işte: Müzik, bilinç menziline ucundan da olsa girmeyi başardı bir kez; gerisi, hurra, dalıyor içeri. Flütle başlayan, derken davulların, vurmalarının, çok karmaşık bir ritimle devreye girdiği parça... Davulun olanca enerjisiyle giriŐtięi kısım, zihnimde Tuncay'ın –muhtemelen– bir cemseye bindirilerek Selvidağ'a götürüldüğü dakikaların imgesiyle öyle yakından bağlantılandırılmış ki, ister evde tek başıma olayım, ister kalabalık bir mekânda, ne yaparsam yapayım, tutulan herhangi bir ritim sesiyle, özel olarak da bu parçaya benzer herhangi bir müzikle karşılaŐınca, gözlerimin yaşarmasına hiç-bir şekilde engel olamıyorum.

Zaman bütün acıların ilacıdır, derler. Benim durumumda tersi oldu: Zaman geçtikçe, –yanan bir kor cildime yapışmışçasına,– acı, katman katman ilerledi; iç dokularım, yüreğim, ciğirim, hepsi cayır cayır yanar hale geldi. O benim sadece sevgilim, sadece dostum değil ki... O benim... O benim... O...

Ne bileyim, bilemiyorum işte... Bizim gazetedeki bir erkek arkadaş, kadınların, sevmeyi saplantı haline getirdiklerini –nedenise kadınlara yakıŐtırıyordu bu durumu–, hissedilenin “gerçek sevgi”den ziyade bir tür “tik” veya “takıntı” olduğunu yazmış, geçen gün.

Bunu okuyunca derin düşüncelere daldım. Selvidağ'a götürüleceğini bildirmek için altı ay önce telefon ettiğinden bu yana Tuncay'dan hiç haber alabilmiş değilim. Hissettiklerime, bilemiyorum, takıntı denebilir mi... Ama Őurası bir gerçek ki, o zamandan beri hap map kullanmıyorum; kendimi püskürtücülerin verdiği sükûnetle sınırladım. Püskürtücülerin hiç çalışmamasını dilediğim zamanlar bile oldu, çünkü ara ara, kendimi çok yalnız ve depresif hissettiğimde, özlemimi derinleŐtirmek, acımı artırmak, acımdan adeta zevk almak için dayanılmaz bir arzu duyuyorum – ama bunu gerçekleştirme imkânından mahrumum. İŞte böyle zamanlarda, perdeleri örterek hayatı dışarıda bırakıyor, gardırobun kapağını açarak başka bir hayata kucak açıyorum. Karanlıkta el yordamıyla, kazağı kucaklayan naylon torbayı alıp yatağımın kenarına oturuyor, minik paketi, naylon torbasından çıkarıyorum. Karanlıkta hissettiğim ve katlarını özenle, usulca açtığım, zarf gibi katlanmış bir tülbent bohça...

Bohçanın içindeki kazağın sert, kırçillı yününe elim değdiğinde gözlerimden yaşlar akmaya başlıyor; ter kokulu kazağa yüzümü gömüyorum. Orada, kazağa kapaklanmış, kekrem-siliğiyle, aylarca beklemişliğin yol açtığı ağırlığıyla normalde bu-cak bucak kaçmam gereken o kokuyu, başka zaman olsa itici bu-lacağım, tamamen “o”na özgü o sevgili kokuyu solumaya çalışıyorum; ciğerlerime, kılcal damarlar aracılığıyla kan dolaşıma, oradan sistemime onu bir alabilsem, onu bir özümseyebilsem, ikimizin bir olduğunu bir hissedebilsem... Ne yazık ki derin derin çekemiyorum o kokuyu içime. Göğsüm sıkıştığından, ancak kesik kesik nefeslerle, sessizce solumakla yetiniyorum.

Neden bunu yapıyorum, neden kendime eziyet ediyorum, hiçbir fikrim yok. Bildiğim bir şey var: Kazağa sarılmak, ondan tek bir nefes bile çekmek – bu acı beni çok rahatlatıyor. Kulak-larımda o neşeli kahkahası, gözümün önünde o delişmen, ışı-lla dolu, zeki bakışları... Bana bakan... Beni özümseyen... Beni içi-ne çeken... Gece daha huzurlu uyumamı sağlıyor – öyle ki, ha-lalarımaya yatıya giderken bile, çantama özenle yerleştirip kazağı yanımda götürüyorum. Kazak, hayatımı daha dayanılır kılıyor.

Son günlerde, benden en az on beş yaş genç bir delikanlı ilgi gös-termekte bana, sahilde yürüyüş yaparken. Ne kadar süredir beni takip ettiğini bilmiyorum, ama dikkatimi, birkaç gün önce çekti. Yürüyüş yapacağım saati kollayarak beni sahilde bekliyor, hep beni görebileceği bir mesafeden, genellikle birkaç adım arkamda yürüyor; bakışlarını hep üzerimde hissediyorum.

Sevimli bir delikanlı: Muzip bakışlı mavi gözler, dağınık, kumral saçlar – her zaman maviler içinde – ayağında her zaman lacivert bir eşofman, sırtında mavi gömlek. Tuncay da gençliğinde böyle kıpır kıpır mıydı acaba? Eminim bütün kızlar bunun da peşindedir. İçimde bir şey cız ediyor – Tuncay, gençliğinde birile-rine aşık oldu mu hiç acaba? Bunları asla bilemeyeceğim.

“Oturabilir miyim?”

İlk defa benimle konuştu. Bankın ucuna kayıyor, ona yer açıyorum. O, bankın diğer ucuna yavaşça, gözlerini benden hiç ayırmadan yerleşirken, garip bir rahatlamayla, kendi yaşatlarımla birlikte olmayı ne kadar özlemiş olduğumu hissediyorum –

sonra birden kafama dank ediyor ki ben artık onun yaşıtı falan değilim – hele onun gözünde, düpedüz ihtiyar bir kadın gibi görünüyordum. O halde burada, yanımda ne işi var?

“Kaç zamandır böyle bir fırsat kolluyordum...” Yaşıtları gibi düzgün konuşmayı unutmuş değil; şimdilik gayet normal iki cümle kurdu.

Ne cevap vereceğimi kestiremiyorum. Yine o belli belirsiz kendini hissettiren, yaşıt olma duygusu. Nasıl olduğumu soruyor. Bana “sen” diye hitap ediyor, tanışıyormuşuz gibi; ben-se bunu hiç yadırgamıyorum. Üzerimde blucinim, sırtımda beyaz gömlek var, makyajsızım. Gülümseyerek denize bakıyorum. Nutkum tutuldu. Yaşımdan çok genç gösterdiğimi söylerler – bir de tabii, yaşıtlarıma kıyasla kırıksızım... herhalde bunlarla alakalı.

“Sağ ol,” diye mırıldanıyorum. Nedense fena halde gülesim geliyor, neyse ki tutabiliyorum kendimi. Onun o romantik bakışları, birden bana gülünç, çocuksu geliyor – ve birden, yaşıt filan olmadığımızı kavıyorum. Demek yaşlanmak böyle oluyormuş... Gençlikte çok ciddiye alınan şeyler, sonradan insana komik, daha doğrusu naif geliyormuş. İster istemez yine Tuncay geliyor aklıma: Yaşı ilerleyenlerin hepsi mi, dokunma-dokunulma, sevmesevilme ihtiyacını komik bulurlar?

Ayağımın ucuyla, irice bir çakıl taşını dürtüyorum. O, bakışlarını sürekli bana dikmiş durumda – insan tedirgin oluyor. Gerçek bir yaşıtı olsaydım, ne yapardım, ne yapmam beklenirdi? Herhalde gözlerimi gözlerine dikip aynı baygın bakışlarla süzmem gerekirdi. Bu veletten fena halde sıkılmaya başladım. Ama ne önemi var ki? Bütün bunlar –deniz, sahil, kediler, köpekler, kargalar– her şey gerçekdışı, her şey rüya. Nasıl olsa uyanacağım günün birinde.

Koluna bakıyorum – herhangi bir metal bilezik yok. Demek henüz bağış falan yapmamış. Hiç şaşırtıcı değil – bu adamın askerlik yapmış olabileceğini de aklım hiç kesmiyor – bedensel kaynak bağışına karşı ise eminim bir yolunu bulmuştur.

“Yürüyüşümüz bitince bir yerlerde oturup azıcık sohbet edelim mi?”

“Olur.”

Bizim evin yanı başındaki kafeye dalsak... Tatlı bir sohbet... Sohbetimiz koyulaştıkça bakışlarında giderek artan hayranlık... Saatlerce otursak... Sürekli konuşsak... Ertesi gün yine buluşsak... Yine saatlerce konuşsak... O bana yalnızlığını anlatsa... Ben ona yalnızlığımı anlatsam... O bir hayat arkadaşı arıyor olsa... Ben de bir hayat arkadaşı arıyorum... "Bir ailem olsun istiyorum..." dese.

İçim hüznle doluyor.

"Hep böyle utangaç mısındır?" Gülümsüyor – kocaman, floresan ışığı gibi bir gülümseme.

"Kusura bakma, benim yetişmem gereken bir iş var..." diye mırıldanıyor, yerimden fırlıyorum.

"Dur... Daha yeni tanışıyoruz... daha doğru dürüst sohbet bile edemedik..."

Hızlı adımlarla uzaklaşıyorum. Çok şükür, peşimden gelmiyor.

İçimde nasıl derin bir sızı...

Delikanlıyla bu karşılaşmamızın üzerimde nasıl bir etkisi olduysa, o akşam bir taksiye atlayıp otobüs garına gittim. Yolculuk yapacağım sanki içime doğmuş gibi, evden çıkarken Simitiko'ya bol miktarda mama ve pırıltemiz su bırakarak çıkmıştım.

Otogara girmeden önce indim taksiden. Sert, boğucu, yakıcı bir rüzgâr esiyordu. Püskürtücülerin altına kocaman, yepyeni *billboard*'lar koymuşlar: Kara gözlü, kıvrıkcık kirpikli bir zenci oğlan çocuğu, yanında da koca mavi gözlü sarışın bir kız çocuğu – ikisi de kameraya gülümsüyorlar. Belli ki ikisi de yabancı; küçük kızda Kuzeyli tipi var.

Fotoğrafın üzerinde kocaman harflerle şu soru sorulmuş: "Bu İki Yavrunun Ortak Özelliği Nedir?"

Fotoğrafın altına, yine kocaman harflerle, cevabı yazmışlar: "Her ikisinin bedeninde birer BİZ böbreği var!" Burada "BİZ" kelimesi büyük, kırmızı harflerle yazılmış; İ harfinin üzerindeki nokta yerine, Bizistan bayrağı yerleştirilmiş.

Bakışlarımı *billboard*'dan uzaklaştırıp adımlarımı sıklaştırdım. Otogara yaklaştığımda içimi buruk bir sevinç kapladı. Hani, yabancı ve belirsizliklerle dolu; insanların, sokaklarını, kültürünü bilmediğin, *billboard*'larını yadırgadığın bir kentte

uzunca bir süre kaldıktan sonra, kendini evinde, yuvanda hissettigin mahalleye dönersin – her şey tanıdıktır; görüntüler, kokular, içinde sıcak bir duygu uyandırır...

O uğultu, o kargaşa, üst üste konmuş o denkler; yan yana dizilmiş, uzun yoldan kimi yeni gelmiş, toz toprak içinde dumanı tüten otobüsler; egzoz kokusu, sigara dumanı, yerlere atılmış çöpler, izmaritler, bağrıışan adamlar, zırlayan çocuklar... bütün bunlar, Tuncay'ın kazağını koklamanın verdiği huzuru hissettiriyordu; ruhuma sürülen bir merhem gibi.

"Nereye, hanımefendi?"

Yetişen Boğa'nın bürosu: Tezgâhın arkasında gençten bir delikanlı; soru soran tek bir bakış, suratıma odaklanmış. Gençler arasında tekgözlülük, ne kadar da arttı son haftalarda.

"Nereye"nin ne önemi var? Bir an düşündüm, sonra Sazarbolu'ya bilet sordum. Koca otobüs, neredeyse bomboştu! En arka sıranın cam kenarından tek kişilik yer istedim; adam bana "dalga mı geçiyorsun?" der gibi önce şüpheli şüpheli baktı, sonra kesti biletimi.

"Dönüş ne zaman?"

Dönüş ne zaman... Sazarbolu'da bu kez birkaç saat dolaşmaya niyetliydim... Tuncay oraya ne sık giderdi – ah aptal kafa; ben niçin oraya hep, Tuncay'ın dönüşüne yetişecek şekilde gittim de, daha geniş zaman ayırıp kasabayı gezmedim hiç?

Esasında bu sorunun cevabını biliyordum: Hep, Tuncay'ı korkutmak, hayatı hakkında, hatta gezdiği yerler, uğradığı kasabalar hakkında haddimden fazla meraklı görünmek korkusu... Beni ne kadar sindirmiş, herif...

İçimde bir öfke kabarır gibi oldu yine: Hayatımda birini hiç, hem böylesine sevip hem ondan böylesine nefret etmemiştim.

"Sazarbolu'ya varışından üç dört saat sonraki bir otobüse verebilirsiniz... Aynı koltuk olsun, hatta..."

Yine o bakış – "kafayı yemiş!" bakışı. Kalbimde nasıl bir sevinç! İşte, bu bakışı bile özlemişim! Bu yolculukları niçin bu kadar çok sevdiğimi, "otobüs" ve "otogar" kelimelerinin içimde niçin böylesi bir sızı yarattığını hatırlamaya, bu bağı sağlam tutmaya ihtiyacım var.

Otobüse ön kapıdan binerken, koltuğuna yerleşmiş şoförü-

müze göz attım: Ellili yaşlarda, saçları dökülmüş, zayıf, ufak tefek, yakışıklı bir adam. Gösterge panelinde birtakım butonları kurcalıyor, kendince bazı ayarlar yapıyordu. Kafasını benden yana çevirdi; göz göze geldik, başlarımızla kısaca selamlaştık – güvenilir bir insan, güvenilir bir şoför; böyle hissettim. Allah-tan, uzun yol şoförleri çift gözlü olmak zorunda. Hayatım, dünyayla bağımın kopuk olacağı şu birkaç saat artık onun elindeydi. Ama bu birkaç saatimi nasıl, ne yönde değerlendireceğimin benim için ne kadar önemsiz olduğunu fark ettim – ve bu, çok özgürleştirici bir duyguydu.

Yerime yerleştim, koltuğuma sindim. Koca otobüste Tuncay'sız küçüktüm – ama bu küçüklüğü, kaybolmuşluğu, kaderine terk edilmişliği hissetmeyi seviyordum, buna ihtiyacım vardı...

Otobüs geri manevraya başladı; el sallayanlar... Şoförün “iyi yolculuklar” anonsu...

Yola koyulduk: Çay hapı servisi... ışıkların yavaş yavaş sö-nüşü... Her şey rüya gibi. Nasıl bir akustikse, gözlerim kapalı, otobüsteki diğer yolcuların ta önden gelen mırıltılarını tek tek ayırt edebiliyorum, bölük pörçük konuşmalar... “içindeki pırıltemiz su oranı...” “ben ta o zamandan...” “yeni namlulu modelleri...” “zeytinyağlısını...” “on beş ölü...” “çay hapları yetersiz kalıyor...” “bela bu, bela...” “kafasına sıktım...”

Siçiriyorum: Tükürüğüm az daha boğazıma kaçıyordu; ellerim, ayaklarım uyuşmuş... Sesler, cümle parçacıkları kafamın içinde hâlâ yankılanıyor gibi – oysa duyduğum, motorun ve klimanın uğultusu. Kafamı cama yaslayıp uyumaya çalışıyorum, ama ne mümkün – camın sürekli titreşimi, kısa zamanda beynimi serseme çeviriyor.

Tuncay olsaydı, uğultunun hangi notaya tekabül edeceği üzerine tahmin yürütmeye çalışırdı.

Hiçbir sesin kaybolmayacağını, seslerin ölümsüz bir hayata sahip olduğunu söylerdi belki de. Duyduğu her sesi bir müziğe dönüştürmeye çalışır, arkasından açıklardı: Her müzik parçası, bir dünyadır – ritimleriyle, notalarıyla... Her bir nota, bir insan... Bizler sesiz, sesin kendisiyiz... Evreni yürek gibi attıran, bizleriz. Otobüste şu anda duyduğum, başka pek çok kişiye rahatsızlık

verebilecek bütün sesleri kutsar, toplamını bir duyu ziyafeti olarak algıladı. Mutlaka araya bir de sululuk sıkıştırırdı: “Her fasulye tanesi, bir melodi nağmesi...”

Ben de şimdi gözlerimi kapatıp motorun uğultusuna uygun bir ezgi oluşturmaya çalışıyorum – ama bir ezgiden çok, bir aslanın değişik ruh halleri canlanıyor zihnimde – gaza basıldığında kükremesi artan, sabit hızda kendi kendine mırıldanan, vites atmalarda kurbanına saldıran...

Tuncay’sız kaçıncı otobüs yolculuğum bu? Yoksa ilk mi? Yarı uyku halindeyken, hafif bir ağlama sesi çıkarmışım; bu sesle irkilerek uyanıyorum. Yüzüm cama dönük; katmerlenmiş yansımalarıma bakıyorum – ne çok ben var, üçlü, dörtlü, beşli... Gözümü hafif şaşıltırıyorum ve benler birbirine giriyor, çarpıklaşıyor, dönüyor... Her biri ayrı bir kişilik, her birinde bambaşka şeyler oluyor... Eşelene eşelene onca “ben” arasındaki “gerçek ben”le günün birinde, özlenen bir dosta rastlar gibi karşılaşma umudum silikleştikçe, bu kez de “gerçek hayat hangisi” diye bir sorun ortaya çıkar gibi oluyor. Bir de dışarısı var tabii... Benlerin ötesinde, silikleşen, seyrekleşen, önlerinden hızla ilerlediğimiz binaların barındırdıkları – onların hayatları var, gerçek olup olmadığı sorgulanması gereken...

Bir de ben varım tabii – tabii ki varım. Ben ve hayatlarım.

Sol tarafımda hafif bir zonklama başladı, ama hiç sorun etmedim – BK Hastanesi’nden verdikleri ağrı kesicilerden birini indirdim derhal mideye.

Elimle yokladım böğrümdeki hâlâ zonklayan yeri: Sol böbreğimi geçen ay bağışlamıştım – zaten böbrekte çoğunlukla sol taraftakini alıyorlarmış, çünkü sol taraftaki damar, sağ taraftakinden uzunmuş. Laparoskopiyle ameliyat üç buçuk saat sürmüştü; hâlâ sıkıntıları var. Sadece ameliyat yerim değil, kollarım, bacaklarım da ağrıyor, hatta kısmen acıyor. Bedenimin bazı yerlerinde çürük izleri var, nasıl şeyse. Beş kilo zayıfladım; şimdi yeniden kilo almaya çalışıyorum, çünkü ameliyattan önce zaten çok siskalaşmıştım.

Hiç değilse bu ameliyat işi kazasız belasız aradan çıktı, buna da şükür. Can bu, kolay değil.

Hem de hiç kolay değil...

Ben önceleri bu Zorunlu Bağış meselesini hiç ciddiye almadım. “Yok artık! Daha neler!” diyorsun. Fakat işte: Yasa birkaç ayda çıktı ve çoktan uygulamaya kondu; dahası, herkes ilk başlarda, benim gibi, bunun gerçek olduğuna ne kadar inanmadıysa ve bağırıp çağırdıysa da, Bedelli Bağış Yasası ortaya çıktığından bu yana, herkesin sesi kesildi.

Organ bağışlayanlar, alt sınıfa ya da benim gibi orta sınıfa mensup insanlar. Başvursaydım, Bedelli Bağış yaklaşık bir yıllık maaşıma tekabül ediyordu – böyle bir şey için böyle bir meblağ ödemeyi de doğrusu göze alamadım... o kadar da zengin değilim.

Tek sevindiğim, Tuncay’ın tam da bu yasa devreye girerken askere gitmiş olmasıydı; böylece artık, bedensel kaynak bağışını beş yıl erteleme hakkına kavuştu. Eh, o zamana kim öle, kim kala...

Uykuyla uyanıklık arasındaki o bulanık alacakaranlık kuşağında düşüncelerim, amaçsız bulutlar gibi havada seyir halindeydi: Acaba Tuncay’ı görebilecek miyim bir daha? Görsem bile, hayatımda yer alacak mı? Hayatımda hiç yer aldı mı? Daha doğrusu, *ben onun hayatında hiç yer aldım mı?* Yer aldıysam, hayatından artık çıktım mı? Beni seviyor mu? Ya geçmişte sevdi mi, hiç sevdi mi, azıcık da olsa sevdi mi? Soruların sevimsizliğine rağmen, yolculukla gelen o “hiçbir mekâna, hiçbir zamana ait olma” duygusu, o havailik, sorumsuzluk duygusu, Tuncay’ı görmesem bile aramızda her şeyin yolunda gittiği sanrısını uyandırıyordu bende.

“Şoförsüz otobüs” sistemine henüz geçmemiş az sayıda ki ülkeden biriyiz; pek güvenilir şoförümüz, ansızın bastı gaza; gerçekten çok hızlı gidiyor, habire başka araçları solluyoruz. Koltuklardan bazı kafalar, gidişatı bire bir izlemek için tedirgince koridora doğru uzatılmış. Bana gelince, öyle dinginim ki... Bunun son yolculuğum olduğunu bilsem dahi umursamayacağım. Camdan dışarı baktığımda gözüme çarpan, sadece, kayıp giden görüntüler... Çok uzaklarda belli belirsiz seçilen hüznünlü, solgun ışıklar... Bir an var, bir an yok... Önümde oturan kadın çantasından örgü şişlerini çıkarıyor. Gözkapaklarım yine ağırlaşıırken, kafamın içinde tekerlememsi sözler dönüyor: Bir-an-var,

bir-an-yok, bir-an-var, bir-an-yok, bir-ters, bir-yüz, bir-ters, bir-yüz... Hayat gibi, ilişkiler gibi, sevgiler gibi, kendim gibi... Neyin ters neyin yüz, neyin öteki neyin beriki, neyin bir an var, neyin bir an yok olduğunu asla kestiremediğin, saliselik bir kıvılcımın içinde gizli bir dünya... Hiçbir görüntünün içine girme, yaşılayıp tadını çıkarma, üzerine düşünme imkânı tanımıyor bu yolculuk... Hızla geçerken gözbebeğine bir saniyeliğine çarpan o imgeler arasında, bir cinayet sahnesine de denk geldiğini sansan, elden ne gelir? Kim bilir, otobüs yolculuklarını belki de bu yüzden seviyordu Tuncay...

Tuncay'ı düşünmemle, uykum açılır gibi oluyor: Coşkuyla anlatmaya bayıldığı "fuzzy mantık", bu durumu tarif ediyor olmalıydı: Ne oradasın, ne buradasın; hem oradasın, hem buradasın... Ve bu böyle, sonsuza kadar sürebilirdi. Ne karanlıktayız, ne aydınlıkta. Ne mutluyum, ne mutsuz... Sadece kaçmak için değil, belki de bu yüzden böylesine seviyordu yollarda olmayı, Tuncay. Otobüste ona kavuşmuş gibiyim; ne kavuştum, ne kavuşmadım. Ama niçin kavuşmamış olayım? Ne algılıyorsam, gerçeklik o değil miydi? O halde Tuncay yanımda. Gözlerimi kapatıyorum. İnanıyorum buna; elimi yan koltuğa uzatıyor, o iri avucuna aldığını tahayyül ediyorum. Bir şeyler boğazıma düğümleliyor, gözlerimden sessiz yaşlar süzülüyor – ama dinginim. İyiyim böyle.

Derken, anıların parça parça bilincime düşmesiyle, Tuncay'ın gerçekten yanımda olmasının ne anlama geldiğini hatırlayıveriyorum:

"Lütfen Mine, sürekli beni düşünmeyi kes!"

Bunu ilk söylediği günü çok iyi hatırlıyorum: Sesindeki öfkeye şaşırmış, yüzüne hayretle bakmıştım. Benim evimdeydik; o, uzanmış kitap okuyordu, bense koltuğumda bağdaş kurmuş yarı okuyor, yarı hayal kuruyordum.

Güya ben onu düşündüğüm zaman, onun hakkında en sevgi dolu düşünceleri aklımdan geçirsem bile, enerjim onun üzerinde negatif bir etki yaratıyormuş:

"Beni düşündüğünde bütün vücudum kamaşıyor!"

Önce inanmamıştım. Fakat bu kamaşma işini ciddiye almayı zaman içinde öğrendim: "Bugün saat on iki ile yarım ara-

sında hep beni düşündün, değil mi? Acıyla kıvrandım, durdum...”

Şaşkına dönüyordum; onu düşünmeme gayretlerim, zorla bana onu düşündürüyordu.

“Beni devamlı düşünüyorsun!”

“Tuncay, rica ederim... Gerçekten de düşünmüyorum seni... Bütün gün seni niye düşünüyüm; başka işim gücüm yok mu Allah aşkına?”

Yalan söylüyordum, tabii. Acı gerçek şuydu ki, başka işim, gücüm yokmuş gibi bütün gün onu düşünüyordum. İşin garibi, tam da vücudunun kamaştığını söylediği saatlerde onu daha yoğun olarak düşünüyordum.

Muavinin dağıttığı kulaklığı kulağıma geçiriyorum; elim, önümdeki televizyon düğmesine gidiyor.

“Öldürmeye mecburdum, çünkü onu çok seviyordum, hâkim bey!”

Görüntüye odaklanamadan daha, hemen kapatıyorum televizyonu. Ne berbat bir cümle bu!

Nedensiz, garip bir sızı saplanıyor böğrüme – ameliyat acısından farklı bir sızı. Tuncay, diye geçiriyorum içimden, Tuncay... Derin bir suçluluk kaplıyor içimi – ne oluyor bana? “Tuncay...” Yüksek sesle mırıldanıyorum adını. Sesim yumuşak, sevecen... Neden suçluluk duyayım, içim ona karşı sevgi doluyken – herhalde gerçek sevgi bu olsa gerek. Karşıdakinin en sevimsiz hallerini bile sevgiyle hatırlamak.

Merhaba Zeyda Teyze,

Erkek arkadaşım, sürekli olarak onu düşündüğümü sanıyor; düşündüğüm zaman bütün vücudu kamaşıyormuş. Bunu eskiden hiç ciddiye almıyordum, ama arkadaşım kent dışına çıktığından bu yana, daha önce hiç önemsemediğim bu yanlarını sürekli hatırlar oldum. Burukluk hissediyorum ona karşı.

Düşüncelerimi, hatta düşlerimi bile baskı altına almaya çalışması – bu normal midir?

Cevap vermeden önce, uzun uzun düşünüyorum:

Yavrum,

Mektubunuzu ilgiyle okudum. Bir başkasının düşünceleri yüzünden vücudu kamaşanı ilk defa duyuyorum. Elbette ki bilimin de bizlerin de aklımızın ermediği pek çok şey var hayatta. Telepati, enerji sistemleri, cahili olduğumuz konular. Maalesef bu konularda son sözü (varsa öyle bir şey) söyleyebilecek kişi, ben değilim. Erkek arkadaşınız, sizin onu düşündüğünüzü söylüyorsa, aslında için için onu düşünmenizi arzuluyor olamaz mı? Niçin mi böyle ters yaklaşıyor size? Bunun pek çok nedeni olabilir. Ama bence akla en yatkını şu: Size yaklaşmak, arkadaşınızın elinde değil. Onu düşünmenizi hem istiyor –çünkü size değer veriyor– hem de istemiyor, – çünkü sizin onu düşünmenizin getirebileceği olası sorunluluklardan korkuyor.

Sizi giderek seviyor, size giderek daha çok bağlanıyordur... bağlanmak istemediği için de sevmekten korkuyordur... Dolayısıyla sizi kendisi için bir tehdit olarak algılıyor olabilir.

Diğer ihtimal ise, sizden kurtulmak istemesi, bayan... Bunu sağlamak için de sizi kendisinden soğutmak istiyordur, bayan... Uyanın artık, göremiyor musunuz, bu adam sizin korkunuzdan hangi deliğe kaçacağını şaşırmış, bayan... Uyanın artık... Duyuyor musunuz, bayan..."

"Bayan... bayan... Geldik, bayan..."

Güneş gözümün içinde, boğazım kupkuru, dilim damağıma yapışmış, muavin tepeme dikilmiş. Ah, bir bardak su için neler vermezdim. Uyanmakta ve yerimden kalkmakta zorlanıyorum – dizlerim kaskatı kesilmiş, bacaklarımı hissedemiyorum. Uyku mahmuru, ağızları leş gibi kokan insanların arasına karışarak, ben de yalpalaya yalpalaya iniyorum otobüsten. Belim tutulmuş.

Nazire Halamın sağ, Hamiyet Halamın sol gözünü, çatır çatır aldılar.

Ameliyatları aynı gün, peş peşe yapıldı. Böyle olmasını biz istedik, çünkü tek gözlülüğe alışana kadar ben yanlarında kalacaktım; böylece hiç değilse nekahat ve yeni duruma adapte olma süreleri örtüşmüş olacaktı.

Onları kurbanlık koyunlar gibi BK Hastanesi'ne götürürken içim öfke doluydu.

Onlarsa, uzun zamandır ilk kez evden sokağa çıkmanın da şokuyla sersemlemiş, tepkisiz ve sessizdiler, ama arabada Nazire Halam bir ara yavaşça, "Kızım, radyoyu bir açsana bakalım, Bedensel Kaynaklar Kanunu'yla ilgili bir şey var mı?" dediğinde, halalarımın, idamlık mahkûmun son âna kadar af çıkmasını beklemesi gibi, bir değişim beklentisi içinde olduklarını fark etmiştim ve öfkem daha da artmıştı.

Hamiyet Halam onu derhal tersledi: "Hani vatan sevgin? Millet için canımız feda, ayol!" Sonra hışımınla döndü bana: "Bari gözlerimizin kime satıldığını, kimler tarafından kullanılacağını bize bildirecekler miymiş?"

"Bilmiyorum halacığım," diye mırıldandım.

Bir süre kimse konuşmadı. "Bir de, kör gözlerimiz görünmesin diye bundan sonra görtü takacakmışız; işin yoksa bir de ona alış..." diye mırıldandı Nazire Halam.

Hamiyet Halam buna cevap vermeye tenezzül bile etmedi.

Ufak bir sessizlikten sonra Nazire Halam yine konuştu, çe-

kinerek: “Peki, hangi gözümüzü alacakları belli mi? Yani... hangi gözümüzü bağışlayacağımızı seçme hakkımız olacak mı?”

Hamiyet Halam onu yeniden payladı: “Bunun ne önemi var ki, Nazire!”

“Öyle deme abla... Hatırlamaz mısın, hani bir şey vardı – sol gözle sağ göz farklı bir şeyler görürlermiş, biri dünyayı, öbürü ahireti görürmüş... Acaba hangi göz neyi görüyordu, tam emin olamadım da...”

“Bu soruyu sormak için biraz geç kalmadın mı?” diye öfkeyle yanıt verdi Hamiyet Halam. Yüzü hepten kararmıştı. Fakat onun da merakı uyanmıştı. Biraz düşündükten sonra sordu: “Peki, sen ne kadarını hatırlıyorsun?”

“Hani Tanrı inancını bütün dünyadan yok edecek kötü biri vardı –Deccal– hani bir gözü kördü... Kör olan, ahireti gören gözüydü de bu yüzden sadece bu dünyayı görüyordu... Ben şahsen, ahireti gören gözümün alınmasını istemem...”

Hamiyet Halam kuru, neşesiz bir kahkaha attı. “Nazirem, merak etme, kimse senin ahireti gören gözünü falan almaz... Bunun sağ gözle, sol gözle alakası yok... Asıl körlük, başka şey... Sen kalp gözünün kör olmamasına dua et; gerisi fasa fiso.”

Hamiyet Halamın bu sözleri, Nazire Halamı biraz rahatlatmış gibiydi. “Doğru...” dedi, “Bak, bu çok doğru... İki çeşit göz verilmişti bize, değil mi?”

Merak ettim: “Nasıl yani? Ben bilmiyorum bunları...”

“Kızım,” dedi Hamiyet Halam, “gözlerimizin biri başımızda, diğeri kalbimizdedir. Bunlar çok farklı şeyler... Bizim gibi ihtiyarladığın zaman, baş gözün o kadar iyi görmez olur, veya onu Bedensel Kaynak diye değerlendirip bir ameliyatla zorla alabilirler... Ama kalp gözü başka... O, ihtiyarlıkta tam tersine, güçlenebilir, nurlanabilir... Hiçbir ameliyat ona zarar veremez... Hiçbir perdeye takılmaz; her şeyi görebilir...”

“Doğru ya – iyi ki hatırlattın bunları...” diye mırıldandı Nazire Halam, bir süre düşündükten sonra.

“Unutmayacaksın – seni diğer canlılardan ayıran şey, kalbin...” dedi Hamiyet Halam usulca.

Bir süre konuşmadık.

“Şuraya bak... Güzelim Yeşil Huzur Bahçesi’ni de otopar-

ka dönüştürmüşler!” diye acıyla haykırdı birden Nazire Halam, parmağıyla dışarıyı göstererek. Sonra, söylediğine bin pişman, alt dudaklarını ısırarak önüne baktı.

Üçümüz derin bir suskunluğa gömüldük ve hastaneye varana kadar hiç konuşmadık. Halalarım olayın ciddiyetini belki de tam idrak edememişlerdi son âna kadar. Onları BK Hastanesi’nin önünde bıraktım, döndüm.

Halalarımın kendilerini toparlama dönemi, umduğumdan daha fazla sürdü: İki ay yanlarında kaldım. Birbirimize çok yakın oturuyor olmamız büyük nimetti, ama onlarda kalmak hiç kolay olmadı. Bu konuda devletin hiçbir yardım veya destek sunmaması kabul edilebilir şey değil. Diğer ihtiyarlar nasıl idare ediyorlar? Ben olmasaydım, halalarım ne yaparlardı? İyi kötü kendi başlarına yaşayabiliyorlar; çeşitli gıda haplarıyla işi yemeksiz de pekâlâ götürebiliyorlar. Kapıcının karısını da ara ara çağırıyorlar; ama bakıyorum, bulaşıklarını ve çamaşırlarını yine kendileri yıkamayı tercih ediyor, kapıcının karısına sadece temizlik ve ütü yaptırıyorlar. Kimseye muhtaç olmadan hayatlarını sürdürebiliyorlar.

Yine de bedensel kaynak ameliyatı sonrasında çok sıkıntı çektiler. Bir kere, tek gözlü hayata alışmaları hiç kolay olmadı: Bir şeye uzandıklarında, hep, hedefledikleri eşyanın birkaç santim yanına doğru uzatıyorlardı ellerini. Fakat zamanla, derinliği algılayabilmek için bazı pratik yöntemler geliştirdiler. Örneğin, artık kapılar ya tamamen açık, ya tamamen kapalı tutuluyor – yarı açık kapılara kafalarını çarpma riski, çok fazla. Bir bardağa uzanacakları zaman, ellerini bardağın yönüne çabucak yaklaştırdıktan sonra, bardağa doğru santim santim ilerliyorlar. Merdiven inerken, her zaman önce basamağı yokluyorlar ayaklarıyla.

Halalarımı neşelendirmek için Simitiko’yu getirmeyi denedim, ama bunun çok kötü bir fikir olduğu daha ilk günden belli olmuştu – Simitiko halalarımın ayağına dolanıyordu. Dahası, Nazire Halam onun kalması için çok ısrar ettiyse de, Hamiyet Halam bir keresinde onu yemek masasının üzerinde görünce bağırarak, bunun üzerine Simitiko salona, halının tam ortasına güzelce kakasını yapmıştı – velhasıl, hayvanı tekrar eve götürmek için geçerli bir mazeretim oldu. Ara ara evime uğruyor, işleri-

mi hale yola koyup hem Zeyda Teyze mektuplarımı yazıyordum hem de Simitiko'yu doyuruyordum.

Bunun dışında, bu iki ay boyunca kendi evimle çok az alakam oldu; birkaç kitabımı ve en önemli bazı kişisel eşyalarımı halalara taşımıştım – tabii ki bunların arasında Tuncay'ın grili morlu kazağı da vardı. Nylon torbasının içinde, iç çamaşırlarımın olduğu çekmecede duruyordu o da. Özellikle gecenin ilerleyen saatlerinde, halalarım uyuduktan sonra, özlem beni sardığında gözlerimi kapatıp kazağa sarılır, Tuncay'a sarıldığımı tahayyül ederdim. Bu, artık bir tür ritüel haline gelmişti. Gazetede ki arkadaşımın “sevgi” ve “takıntı” ile ilgili sözlerini bazen kendime hatırlatıp durumumu sorguluyor, yine de beni çok kederlendiren bu alışkanlıktan vazgeçemiyordum. Artık daha nardirdi ağladığımı; kazağa sarılmak, gözlerimi kapatarak sallanmak, kendi kendime “ommmmm” diye mırıldanmak, beni küçüklüğüme, anneannemlerin evindeki odamda, masanın altında yastığıma sarılarak yapayalnız sızdığım saatlere geri götürüyordu. Bana huzur veriyor, en gergin zamanlarımda bile beni yatıştırıyordu.

Günlerim öyle monoton geçiyordu ki, rutinin dışındaki en ufak olay, benim için “sıra dışı” sayılıyordu artık. O haftalarda başıma gelen belki en sıra dışı –ve Nazire Halamla takışmama sebep– olay, bir köpekle kurduğum dostluktu.

Bir gün kendi evimden halamlara giderken, bir sokak köpeği sürüsüne rastladım. Aralarında bir tanesi, belli ki sürünün tam üyesi değildi; kim bilir, belki de sokağa atılmış bir ev köpeği idi. Sürüdekiler onu ne aralarına almışlar ne de reddetmişlerdi; bu köpek sürünün yanı sıra mutlu mutlu, kuyruğunu neşeli neşeli sallaya sallaya gidiyordu.

Yüzü ve tüylerinin balrengi o kadar güzeldi ki, ona iltifat ettim. Hayvan bir anda deliye döndü, sürüden ayrılarak peşime düştü. Bir köpeğin yanı sıra yürümesi çok hoşuma gitmişti; hayvan arada sırada elimi yalıyordu. Yolda giderken Sukretkart'ımı kullanarak ona pırıltemiz su bile ikram ettim; hayvan sevinçten iyice deliye döndü.

Halamlara vardığımda, köpeğe “Haydi arkadaşlarının yanına dön!” dedim. Köpek şaşırdı, kalakaldı. Hâlâ peşime takıl-

mak istiyordu – maalesef köpek arkadaşlarıyla da yollarımız ayrılmıştı. İçeri girip de suratına kapıyı kapayınca, acı acı ağlamaya başladı – fakat artık yapabileceğim hiçbir şey yoktu.

Halamlara çıktığımda, Nazire Halam, dışarıdaki köpeğin niçin ağladığını sordu. Hikâyeyi anlattığımda çok kızdı bana; çok bencil olduğumu söyledi.

Şaşakalmıştım. “Ama onu çok sevmiştim...” diye itiraz edecek oldum.

“Zavallı hayvanı, sahip olduğu tek aidiyetten mahrum etmişsin! Tebrikler!” dedi öfkeyle, sonra ekledi, “Sevgi kadar hiçbir duygu suiistimal edilmemiştir! Sevgi gibi iyi duygular, böyle savruk kullanıldığında, tuvalet kâğıdı gibi olurlar!”

Onurum fena halde incinmişti. Bereket, öfkesi uzun sürmedi.

Halalarda uzun süre kalmak, hele de Nazire Hala’yla aynı odayı paylaşmak zorunda olmak, kendime ait özel bir alandan yoksunluk, yalnızlığımın kıymeti konusunda çok göz açıcı bir deneyim oldu. Öte yandan, ihtiyarlığın nasıl bir şey olduğunu yakından gözlemleme fırsatı verdi bana. Halalarım öyle kalender kadınlar ki, göz ameliyatından sonra onlardan ne bir yakıma ne de gözlerini gasp eden devlete karşı en ufak bir sitem veya serzeniş duydum. Oysa başka tanıdıklarımın ihtiyar ana babaları, sürekli bir şikâyet ve çok haklı bir isyan halindeydiler. Halalarım sanki sınıfın en uslu çocuğu olduklarını kanıtlamaları ve bu uğurda her tür fedakârlığı yapmaya hazır olduklarını göstermeleri gerekiyormuş gibiydiler – ağızlarını açmıyorlardı.

Ne olursa olsun, halalarımın yaşamak benim için hiç kolay olmadı. Gözlerine pansuman yapmam gereken dönemlerdeki sıkıntımı tarif edemem – ama o dönem atlatıldıktan sonra da, onların o ağır tempolarına uymaya çalışmak, birbirleriyle daimi takışmalarına tanık olmak, giderek sinirimi bozmaya başlamış, hatta son günlerde onları terslemeye, sabırsızca, hatta –maalesef– terbiyesizce cevaplar vermeye bile başlamıştım. Halalarım da benden sıkılmış olmalı ki, artık evime dönmem gerektiğini, giderek daha samimi bir ısrarla tekrarlıyorlardı.

Birbirlerinden bile sıkılıyorlardı zaman zaman – hele de bu zor dönemlerinde iyice tahammülsüzleşmişlerdi. Bazen düpe-

düz çocuklaşıyorlardı; Hamiyet Halam ters bir şey söylediğinde Nazire Halam ağır ağır o korkunç, paslı dilini çıkarıyordu ona. Dahası, aralarında gizli, çok ilginç bir savaş vardı: Birbirlerini osuruklarıyla vuruyorlardı! Ama oyunun oynanış kuralları konusunda hiçbir zaman emin olamıyordum: Her ikisi de birbirinin sağırlığından çok emin olduğu için, muhtemelen ‘top’ları sadece kendinin attığından emindi – bu durumda her biri kendini galip görüyordu. Kısacası, nasıl oynandığını ancak ikisinin bildiği, ama ikisinin de ancak tek başına oynayabildiği ve kazanabildiği, tuhaf, yapayalnız, hem kederli hem de tatminkâr bir oyundu...

Geçen hafta nihayet, kendi evime döndüm. İnsanın evi gibisi var mı?

Halalarımın bütün bu sıkıntıları neden çektiklerine gelince – Bedelli Bağış yapacak paraları olmadığından değildi. Bana göre ortada tek bir neden olabilirdi: Paralarını harcamak istemiyorlardı! Gözlerini feda etmek konusundaki uysal tavırlarına bir türlü aklım ermiyordu.

Ne garip... Nazire Halam seksen bir, Hamiyet Halam seksen dört yaşında. Ama önlerinde daha bir yüzyıl varmış gibi davranıyorlar. Evlerinde tomar tomar para sakladıklarını biliyorum; dahası, inanılmaz pintiler. Bu ihtiyar halleriyle, imkânları olduğu halde evlerine her gün gelecek bir yardımcı kadın kabul etmiyorlar.

Sokağa hiç çıkmıyorlar... Daha doğrusu – BK ameliyatına gitmek üzere evden çıkmaları, bir anlamda onlar için şeytanın bacağına kırmak oldu – çünkü belki bir yıldır dışarı adım atmamışlardı. Ameliyat sonrasında, aralarında “sokağa çıkmak aslında o kadar da zor değilmiş” mealinde konuşmalar geçtiğini duyunca, öyle bir şey olursa mutlaka beni aramalarını sıkı sıkı tembihledim. Aramızda sanki böyle bir konuşma hiç geçmemiş gibi, iki gün önce bensiz çıkmışlar dışarı: Tesadüfen gördüm onları sokakta; birbirlerine tutuna tutuna, kibrit çöpü bacaklarıyla ayaklarını sürüye sürüye ilerliyorlardı; olmayan gözlerini örttükleri görtü, kafalarını çaprazlama sarmıştı. İşin garibi, bunu evde de fark ediyorum – yan yana yürüdükleri zaman, görmeyen gözlerini her zaman, ama her zaman, ortalarına almış oluyorlar. Bir

tür meydan okuma mı bu? Yoksa sağdan soldan gelebilecek tehlikelere karşı daha iyi korunabilmek için gayri ihtiyari başvurdukları bir yöntem mi? Bilinçli mi? Tesadüfi mi? İçgüdüsel mi? Bilmiyorum... bilmek de istemiyorum.

Gözlerini bağışlayanlar, genelde yaşlı kişiler – doğal olarak. Bir kere, göz alma ameliyatlarında genel anesteziye ihtiyaç duyulmadan, narkozla idare edilebiliyor; bu da tabii ki ihtiyarların işine geliyor. Ayrıca, tek göz, ihtiyarlara genelde yetiyor – zaten temkinlice yürüyorlar, zaten ince iş yapmıyorlar. Bir neden daha var... Bu, henüz pek uluorta konuşulan bir konu değil, ama BK ameliyatı sırasında ölenlere Bereketli Bedensel Kaynak deniyor. Bu, bir nevi şehitlik payesi gibi – bu kişilere özel cenaze törenleri hazırlanıyor, çünkü bütün organlarını devlete bağışlamış sayılıyorlar. İhtiyarların, özellikle de kimsesiz ihtiyarların sık sık ve çok şaibeli bir şekilde Bereketli Bedensel Kaynak kategorisine girmiş oldukları da, açıkça konuşulmasa bile, çok yaygın bir rivayet. İhtiyarlar bu nedenle de, genel anestezi gerektirmeyen, nispeten basit bir göz ameliyatını tercih ediyorlar – şüpheli ölümler, çok fazla.

İhtiyarların göz bağışlamaları öyle yaygın ki, artık çift gözlü ihtiyar gördüğümde yadırgıyorum, ne yalan söyleyeyim... Halalarımı da zaten bu nedenle, yan yana görmekten çok tedirgin oluyorum. Yan yana durduklarında çift gözlü bir canavar gibi oluyorlar; bana eski günlerin karikatürleri gibi görünüyorlar. Nazire Halamın daha çekik ve elamsı, Hamiyet Halamın daha yuvarlağımsı, kapkara bir gözü var ve bunlar yan yana geldiklerinde adeta sinsî, tilkimsî bir ifade oluşuyor. İnsan içine çıkacakları zaman, kafalarına bir de görtü geçirmiyorlar mı – dayanamıyorum öyle görmeye. Suratlarını görmeye dayanamıyorum.

Onları hep neşelendirmeye çalışsam da, Tuncay'ın yakalanıp askere gönderildiğini söylemek zorunda kaldım. Çok üzül-düler, hatta Nazire Halam haberi duyunca ağlamaya başladı. "Ah yavrum, askere daha önce gideydi ya..." deyip duruyor hâlâ.

Onların yanındayken, izledikleri MutluTV'lerden biri bile olsa, televizyon izlemeye, hele de haberleri izlemeye dayanamıyorum. Çünkü Selvidağ, dağadamlarla çatışmaların en yoğun olduğu bölgelerden biri.

Sadece halalarımın yanındayken değil, tek başımayken de “Selvıdağ”, “çatışma”, “şehit” “dağadam” laflarını duyduğumda, derhal kanal değiştiriyorum. Başka ne yapabilirim? Elimden ne gelir? Tuncay’ın bulunduğu bölgede olup bitenler hakkında fikir sahibi olmamın kime ne yararı olabilir?

Televizyonda sadece reklamları ve spotları izlemek bile, haberlere rast gelmek kadar üzücü.

Geçen gün, ciddi görünüşlü bir tartışma programı vardı. Profesyonel askerlerin savaş bittikten sonra nasıl geçinebilecekleri üzerine konuşuluyordu. Bu vesileyle öğrendim ki askerler barışa karşı sigortalanyormuş. “Barış sigortası şart!” diyordu, kim olduğunu bilmediğim, yaşlı, oturaklı bir adam. “Aksi halde, işsiz kalacak askerlerimiz için mutlaka savaş gerekir.” Diğer biri, “Efendim, zaten Savaşbank tarafından bu sigorta üstlenilecek; bunun hazırlıkları içindeyiz. Olası bir barış durumunda ordumuzun mağdur olmasını biz de istemeyiz!” diye ekliyordu.

Nereden aklıma estiyse, bir gün oturdum, transnette bir tarama yaparak, Tuncay’ın okumamı tavsiye ettiği ve defterimde adlarını liste halinde bulundurduğum kitapları, yazarları araştırdım. Bana hep sözünü ettiği yazarların kitaplarını edinmeye karar verdim.

Bir de satranç öğrenme kitabına rastladım. Sevinçle kahkaha attım: Evet! Tuncay’ın yokluğunda satranç öğrenecektim! Hem o kitabı da ekledim alışveriş listeme.

Derken, bir İbn Arabi koleksiyonu buldum. Kendi başıma anlayabilir miydim, sanmıyordum, ama Tuncay döndüğünde sevineceği kesindi. Koleksiyonun bütününe ısmarladım.

Bu sabah, halalarım için alışveriş yapmak üzere tam sokağa çıkacakken, kitaplar kocaman bir karton koli halinde evime ulaştı. Koliyi çalışma masamın yanına koydurdum adamlara. Birden keyiflendim – Tuncay döndüğünde, bunlar ona bir tür karşılama hediyesi gibi olacak.

Koliyi açmadan, market alışverişine çıktım; orada çok garip bir şey oldu... Karşı komşularımla karşılaştım, hani şu tonton karı koca ihtiyarlar...

Onları çok uzun zamandır görmemiştim. Kadından o mektubu aldıktan sonra, onlara nasıl davranmam gerektiği konu-

sunda ufak bir bocalama yaşıadıysam da, mektubu görmezden gelip hayatımı olağan seyrinde sürdürmüştüm. Bedensel Kaynaklar Yasası çıktıktan sonra da ilgilenmemiştim onlarla. Hatta itiraf edeyim, perdelerim eskisi gibi hep açık da olsa, onların yönüne doğru bakmaktan özel olarak kaçınıyordum – sevişmelerine bir kez tanık olduktan sonra, yine neyle karşılaşabileceğimi bilememenin sonucuydu bu. Onları dünyanın dışına öyle bir itmişim ki, varlıklarını bile unutmuşum desem, abartmış olmam.

Ama bilinç menzilimin ne kadar dışına çıkarmış olsam da, bu karı kocayı silüetlerinden dolayı derhal tanıdım: Uzun ve kısa. Elbette ki suratlarından tanıyacak değildim, normalde kimse-
nin suratına bakmam zaten, hele de ihtiyarların.

“Hiç mi utanmaları yok?”

Hepimiz duyduk bu aşğılama dolu sesi. Arkama dönüp bakıyorum. İki genç kız –şu, sokaklarda, dükkânlarda, alışveriş merkezlerinde, her yerde görülen, küstahlığı bir üniforma gibi bakışlarına geçirmiş kızlardan– biri diğerine sokulmuş, eliyle güya ağzını örterek diğerinin kulağına fısıldıyor bu sözleri – gözlerini dikmişler ihtiyarlara, suratlarında iğrenme ifadesi; bir tanesi hatta, limon yalamış gibi ekşitiyor, buruşturuyor suratını.

Boş bulunup dönüp bakıyorum ben de.

Kızların neye tepkili oldukları bir bakışta anlaşılıyor: Nüfusun çoğunluğunu teşkil etseler de, normalde ihtiyarlar sokaklarda, hele hele marketlerde artık pek görülüyor; çok nadiren görülenler ise, halalarım gibi, gözsüzlüklerini bir şekilde kamufle ederler: Ya görtü takarlar, ya kapkara güneş gözlükleri, ya yam-
piri bir kasketle veya saçlarının öne doğru uzatılmış bir perçemiyle, olmayan gözlerini örtmeye çalışırlar – ama göz çukurlarını mutlaka saklarlar ve kafaları her zaman eğiktir; pratik nedenlerle yere bakarak yürürler.

Oysa benim işğuzar komşularım yine yapacaklarını yapmışlar: İkisinin de başları dimdik; artık olmayan gözlerinin o içler ürpertici, gölgeli çukurunu sanki bilhassa, meydan okurcasına, adeta gururla teşhir etmekte! Gözlerinde ne görtü var, ne başka şey!

“Hiç mi utanmaları yok?” Kızların fısıltısı, havada hâlâ asılı.

İhtiyarlar görünürde duymuyorlar. Kasadan geçmek üzere-ler; adam belli belirsiz gülümsüyor, titrek bir teşekkür mırıldanıyor kasiyer kıza.

Kasiyer kız teşekkürü önce duymuyor veya duymazdan geliyor... Sonra birden köşedeki mağaza kamerasını hatırlıyor: Toplumdaki genel sevgisizlik ve umursamazlık son haftalarda büyüklerimizi bile telaşa düşürmüş ki, bir süredir her yerde iyilik-severlikle ilgili kampanyalar, yarışmalar gündemde. Kasiyer kız kameraya bakarak, “Bir şey değil amcacığım...” diyor. Sanki ağzının iki ucuna bağlanmış birer ip, iki yandan yukarıya çekilip bırakıldı – böyle, gülümsemesi.

İhtiyar kadın, tam kasadan geçerken yüzünü aniden bana çeviriyor; mavi tek gözü, havada mavili-morlu-turunculu-elektrikli kıvılcımlar saçarak, doğrudan bana, gözlerimin içine bakıyor. Heyecandan kalbim güm güm; bakışlarımın, kadının eksik gözünün korkunç çukuruna kaymasına ramak kala –kadına selam vermek aklımda olmasına rağmen, dahası, kadına selam vermeyi hatta kadınla konuşmayı delicesine, delicesine, içimi parçalayan bir hasretle arzuladığım halde– kafamı öte yana çeviriyor, umursamaz bir tavırla diğer kasaya doğru ilerliyorum ağır ağır.

İçimde nasıl bir iç burkulması, nasıl bir sızı... Nasıl derin bir pişmanlık... Nasıl sebepsiz bir öfke... Dükkândan çıktığımda inşallah defolup gitmiş olurlar.

Dışarıda üç çocuk; minicik, üç bacaklı bir yavru köpeğin etrafına toplanmış, gülüşüyorlardı. Duyulan seste, nedense çocukların gülüşüne eskiden hep atfedilen “yaşama sevinci”nden eser yoktu: Bunlar neşesiz, hatta mekanik gülüşmeler – kasiyer kızın gülümsemesi gibi... Gülmeleri gerektiği için, onlardan beklenen gülmek olduğu için gülüyorlardı. Her şey gibi, çocuklar da, kahkahaları da plastikleşmiş... Köpek onları dost sanıyor, kuyruğunu sallaya sallaya etraflarında yampiri yampiri hoplayıp sıırıyordu; oğlanlardan birinin, kaldırımın kenarından kapıp suratına doğru salladığı sopayı da oyun sanıyordu. Yavru köpeğin henüz dünyadan haberi yoktu.

Eve varıp salonuma adım attığımda biliyordum: Komşularım benden önce eve varmışlar – yarı açık tüllerin arkasında bir kıpırtı...

Birden, aslında evime her girdiğimde onların durumlarını yokladığımı fark ettim. Sevişmelerine tanık olduğum günden beri böyleydi bu! Ama bunu öyle kendiliğinden yapıyordum ki, farkında bile değildim! Bakmaktan kaçındığım pencerenin öte tarafındaki kıpırtılar görüş menzilimin dış sınırında yer alsalar da, varlıklarını algılamak bana bir şekilde garip bir huzur veriyordu. Birden paniğe kapıldım: Peki, ben nasıl yaşıyorum? “Mış-gibi” yaşamak, böyle bir şey olsa gerek – gerçekler yanından teğet geçip gidiyor, sense nefes alıp veriyorsun, havayı soluyor ve zihninin az buçuk çalışıyor oluşunu, hayatta olmanın kanıtı olarak sunuyorsun kendine. Belki de tek gerçek, budur: Nefes al, nefes ver. Nefes al, nefes ver.

Posta kutumdan çıkan iki zarfı kanepenin üzerine attım, ev eşofmanımı giymek üzere tam salondan çıkıyordum ki cep telefonum çaldı.

“Merhaba Mine... Ben Tuncay Yurdakul..”

Ses öyle yabancı, üslup o kadar resmî, telefon o kadar beklenmedikti ki, toparlanmam birkaç saniye sürdü.

“Tuncay!” diye haykırdım, “Neredesin? Döndün mü?”

“Döndüm. Evdeyim. Depoda...”

“Bekle, hemen geliyorum. Geleyim, gelebilirim, değil mi?”

“Olabilir. Sen bilirsin...”

Sesini duyan, zanneder ki onu ben kovdum.

“Salak mısın Tuncay? Hemen geliyorum!”

Evden nasıl fırladığımı, basamakları çiftler çiftler atlayarak merdivenlerden aşağı nasıl koştuğumu, Tuncay’ın sokağına nasıl ulaştığımı, kapısının zilini nasıl çaldığımı hiç hatırlamıyorum.

Kapıyı açan, güneş yanığından esmerleşmiş ama solgun, bıyıklı, sakallı, çok zayıf bir adamdı. Gözlerinin altında halkalar oluşmuş, bakışları değişmişti. Yaşlanmıştı.

“Tuncay!” Sarıldım boynuna. Ellerini nereye koyacağını bilemezmiş gibi öylesine durdu, sonra isteksizce bana sarılır gibi yaptı, sırtımı pıt-pıtladıktan sonra beni kendinden uzaklaştırdı.

Yüzüne baktım hayretle: “Askerde sakal uzatılıyor mu?”

“Askerlik biteli altı ay oldu...”

“Nasıl?!”

İşte! Daha karşılaşalı yirmi saniye bile olmadı ve içimin de-

rinliklerinde nasıl tehditkâr bir duygu karmaşası... Gelir gelmez onu daha ilk dakikada sitemlere boğma isteksizliğim ile askerliğinin bitimini bana altı aylık gecikmeyle bildirmesi karşısında duyduğum öfke ve kırgınlığı haykırma arzum arasında param-parçayım.

“Haber verdiğime pişman etme Mine. Lütfen sitem etme...”

Sersem salak geçtim içeriye. Terliklerim –bir zamanlar Tuncay’ın benim için aldığı terlikler– hâlâ holde duruyordu ama onları ayağıma geçirirken, varlıklarına sevinememiştım bile: Tuncay’ın askerden dönüşünü zihnimde asla böyle canlandırmamıştım. Yoklama kaçağı olmakla, askerlikle ilgili bütün korkularını, kâbuslarını geride bırakmış, rahatlamış, neşeli bir Tuncay tahayyül etmiştim. Hep gülüşüyor, şakalaşıyor olacaktık. O an olanlar gerçekdişiydi.

Midem bulandı: Ev nasıl havasız... ağır, boğucu bir koku. Mutfak yönüne kaydı gözüm: Bulaşıklar birikmiş, kirli tabaklar, tencereler üst üste yığılmıştı. Bir ısıböceğı raketi, kopmuş bir ayakkabı bağcığıyla mutfağın kapı kulpuna asılıydı.

Eski, gülkurusu rengi koltuğa çöktüm. Koltuğa değmemle birlikte toz zerrecikleri havada uçuşmaya başladı; onlar yenden yerleşene kadar nefesimi tuttum. Koltuğun kolçağıını okşayarak teselli aradım: Her şeye rağmen, bu koltuğa oturmak, yuvaya dönmek gibiydi.

Tuncay çalışma masasına yerleşmişti:

“Tezkereyi aldıktan sonra, ne yapacağımı bilemedim. Bildiğim tek bir şey vardı: Bizimkent’e dönmek istemiyordum. Hemen ehliyetimi yeniledim ve bir motosiklet edindim – biliyor-sun, ehliyet meselesi yüzünden yıllardır araba da, motosiklet de kullanamıyordum. Birkaç aydır motosikletle dolaşıyorum. Bizimkent’e geçen hafta döndüm.”

“Ya...” Bütün bu haberleri ve durumları hazmetmeye çalışırken, hafiften başım dönüyordu. Acı acı güldüm: “Ben de, askerlik biter bitmez rahat bir otobüs yolculuğı yaparak hemen döneceğini düşünmüştüm... Hatta, belki beni de çağıracaktın da beraberce dönecektik Bizimkent’e...”

“Şşşş... Sitem yok... Askerlik sonrasında otobüse hiç binmedim. Binemedim. Belki ileride...”

Ses tonu sevecendi; yüzüne dikkatle baktım. İşte şimdi ilk kez göz gözeydik – ama bu bakışma bir saniye bile sürmedi; hemen kaçırdı bakışlarını. Göz çukurları derinleşmiş, gölgelenmiş, gözaltları torbalanmış – yorgun, eski pırıltısını yitirmiş bir adam. İçimde yine hafif bir irkilme: Bu adam Tuncay olamaz. Kokusu bile farklı. Evet, o tütünömsü koku hâlâ duruyor, ama bu adamın ten kokusu değışmiş. Farklı bir harman oluşmuş. Sanki koku laboratuvarında ufak bir karışıklık meydana gelmiş; bu adamın kimyası değışmiş. Bir zamanlar Tuncay’dı, ama şimdi başka bir adam. İşte, yine şu bulanıklık durumu... Hangi koku gerçek Tuncay’a ait? Bu adam Tuncay mı, değil mi? Birinden biri Tuncay’sa, o hangisi? Hiçbiri Tuncay değilse, Tuncay nerede? Gerçek Tuncay, gerçek miydi, imge miydi?

Bakışlarında yakaladığım derin acı, içimi dağlıyor. Kalkıyorum yerimden, yanına doğru gidip doğallıkla kucağına oturuyor, başını göğsüme dayayarak okşuyorum.

Bileğimdeki yeşil metal bilezik o an gözüne ilişiyor. Eliyle bileğimi kavlıyor; nefes alıp verişleri sıklaşıyor:

“Orospu çocukları!” diyor tükürürcesine, dişlerinin arasından. Bileğimi öyle sıkı tutuyor ki canım yanıyor, ama sesimi çıkarmıyorum.

“Böbrek mi?” diye soruyor sonra, usulca.

Sessizce kafamı sallıyorum.

“Peki, ya halaların?”

“Birer gözlerini bağışladılar...”

Suskunluk içinde oturuyoruz bir süre. Ekliyorum: “Ama inanılmaz bir metanetle karşıladılar. Diğer ihtiyarlar yaygara koparıırken, benim halacıklarım melek gibiydi... Görseydin, gözlerin yaşarırdı...”

Bir şey demiyor. Başını bu kez kendiliğinden göğsüme yaslıyor, bileğim parmaklarının arasında, ben de başını okşamaya devam ediyorum. Fakat kısa süre sonra sıcıyor:

“Dur, Mine, dur! Daha fazla dokunma bana! Kamaşılıyor!” İtiyor beni kucağından.

Büyük uysallıkla tekrar koltuğuma gidiyor, bağdaş kuruyorum.

Sessizlik. Ben işaretparmağımın ucundaki şeytantırnağını

koparmaktayım, Tuncay ise, çekik gözlerini iyice kısıarak birer ince çizgiye dönüştürmüş, bacaklarını çalışma masasının üzerine uzatmış, kollarını kafasının arkasında kavuşturmuş, uzaklara bir yerlere doğru bakıyor. Ansızın bir şeyler anneannemi çağrıştırdı – sanki bir saniyeliğine, anneannemin ruhu saydam bir kılıf gibi üzerime geçiverdi. Ne ilgisi var? Anneannemin imgesini derhal siliyorum zihnimden, çaktırmadan Tuncay'ı inceliyorum.

Ona askerlikle, Selvidağ'la ilgili sorular sormalı mıyım, sormamalı mıyım? Sorarsam ne sormalı, nasıl sormalıyım? Onun yokluğunda her şey ne kadar kolay görünmüştü – onunla askerlik üzerine, militarizm, anti militarizm üzerine sohbetler edecektik – kim bilir neler anlatacaktı... Tatsız anıları da olacaktı mutlaka... onları anlatırken de elini tutacak, onu teselli edecektim.

Oysa şimdi, ağzımı açmak, tek kelime söylemek bile o kadar zor görünüyordu ki... Ne dersem diyeyim, ona herhangi bir soru sorsam da sormasam da bana sinirleneceğini biliyordum. Sol ayağını asabi asabi sallayışı, tehditkâr olduğu kadar, tanıdık... Ama aynı zamanda, bana sinirlenmemek, tatlı davranmak için ne büyük bir çaba harcadığının da farkındaydım.

Savaş sonrası sendromuyla ilgili olarak, Tuncay askere gittikten sonra okuduklarımı can havliyle hatırlamaya çalışıyordum – keşke böyle habersizce dönmeseydi de, o metinlere tek-rar bir göz gezdirip bilgilerimi tazeleyebilseydim, ona nasıl davranacağımı bilseydim!

Çekinerek sordum sonunda: “Askerlik nasıl geçti peki?” Ufff... Böyle aptalca soru sorulur mu?

“Amaan Mine,” diye patladı nitekim, “Allah aşkına, bari sen, sırf soru sormuş olmak için sorma!”

Kendimi o kadar boktan hissettim ki, sesi hemen yumuşayarak devam etti: “Mineciğim, güzelciğim; sana kendiliğimden bir şeyler anlatmak isteyecek olursam, anlatırım, merak etme. Sen sırf nezaket olsun diye bana bir şeyler sormak gereğini duyma, tamam mı?”

“Nezaket olsun diye” kısmına itiraz edecek oldum, sonra sustum.

“Merakını, iyi niyetini biliyorum... Ama...” diye sürdürdü,

“sana şu kadarını söyleyeyim: Döndüğümde beni en çok dehşete düşüren, insanların Bölüğü’de ne olup bittiği konusundaki genel ilgisizliği oldu... Televizyonda, bilmemkaç ölü diye haber çıktığında, herkes ‘vah vah’, ‘yazık aslanlara’ falan diyor... Ama sen bir iki defa, *gerçekte* neler olduğunu soyut rakamlarla değil, en sahici şekliyle, yerde duran kopmuş, postallı, hâlâ seçiren bir bacağı, kesik yerinin sarkan sinirleriyle, kemiğiyle, cılk, kanlı et görüntüsüyle anlatmaya kalkıştığında kimse duymak istemiyor. İnsanlar, yanından ânında kalkıp gidiyorlar. Nispeten ilgilenenler, barış dernekleri üyeleri. Yoksa kimsenin umurunda değil! Terhis olduğumda şaşkınlığım giderek kızgınlığa dönüştü. İnsanlar ne saçma sapan şeyleri büyütüp hayatlarının merkezi haline getiriyorlar; asıl önemli ve hayati şeyleri nasıl es geçiyorlar... Ve şimdi içimde öyle bir duygu var ki, sana anlatamam... Sana anlatamam... Keşke anlatabilsem...”

Sesi boğuk boğuk çıkıyordu; kafasını hızla sağa sola salladı, sonra ağrı girmiş gibi iki eliyle başını tuttu.

O anda koşup ona sarılmak için neler vermezdim, ama içimde bir his, buna engel oldu.

Bir süre sonra kafasını kaldırdı, gülümsedi: “Sende bayağı gelişme var...”

“Ne gibi?”

“Ne bileyim... Lüzumsuz birtakım tesellilere girişeceğinden korkuyordum... Yorum yapmadan dinlemeyi öğrenmişsin...”

Buna ne cevap vereceğimi bilemedim.

Böyle böyle, kesik kesik diyalog kırıntılarıyla geçti akşamımız. Bu süreçte Tuncay’ın ailesinin, artık askerliğini bitirdiğine göre Bizimkent’te yerleşik, düzgün bir iş –“düzgün” kelimesini telaffuz ederken sesi alaylıydı– bulması yolunda ona tanıdıklar aracılığıyla baskı yaptığını öğrendim.

Güldü: “Annem diyormuş ki, düzgün bir yere yerleşsin, düzgün bir posta adresi olsun da onu sık sık ziyaret edebileyim.”

Annesini telefonla aramış ama hâlâ ziyaret etmemiş olduğunu öğrendim; diğer kentlerdeki eğitim işini sürdürmeyi düşünüyordu.

Ayrıca, Tuncay haftada bir gün gidip gazilerin kaldıkları bir tür huzurevinde onların bulaşıklarını yıkıyor, alışverişlerini yapıyordu.

Bu bilgilerin hiçbirini Tuncay bana kendi istediğiyle sunmuş değildi; satır aralarından çıkarsadığım, azarlanmayı göze alarak ağzından zorla aldığım, verileri ve bilgi kırıntılarını birleştirerek ulaştığım bilgilerdi. Ona kalsa, beni orada daha fazla alıkoymayıp evime gönderirdi, ama bunu yapmadı – ne kadar kırılacağı-mı biliyordu.

“Sana salondaki yatağı hazırlıyorum... Ben yan odadaki portatif yatakta yatacağım,” dedi.

“Tuncay, bulaşıkları Köpürtlememe izin verir misin?”

“Hiçbir şeyi elleme.”

İtiraz edemedim.

Aylar sonra askerden dönmüş sevgilim Tuncay içeri odada yatarken salonda ondan ayrı yatmak, bana tarifi çok zor bir acı verdi. Tuncay’ı değil, kendimi, kendi kaybımı, kendi talihsizliğimi düşündüğüm o ilk saatlerde, sürekli olarak sessiz gözyaşları döktüm.

Derken Tuncay sızmış olmalı... Ben yatağımda debelenirken, yan odadan gelen korkunç bir bağırma sesiyle irkildim. Öyle korkunç bir sestir ki bu, Tuncay’dan gelebileceğine ihtimal veremedim önce: Sanki bir hayvanı boğazlıyorlardı – gırtlaktan gelen acı bir feryat. Arkasından uzun bir inilti. Tüylerim diken diken, gözlerim fal taşı gibi, kımıldamaya cesaret edemeden öylece heykel gibi yattım; uyanık olduğumu bilmesin istedim. Gece boyunca kâh uyudu, kâh inledi.

Sabah, salona uyku sersemi girdiğinde üstünde iç çamaşırı, ayağında ayak bileklerine kadar düşmüş çorapları, nispeten dinlenmiş görünen yüzü, mahmur çekik gözleri, dağınık saçıyla, küçük bir çocukmuş gibi o kadar sevimli görünüyordu ki, gayri ihtiyari güldüm hafifçe, ağzımdan kaçırdım:

“Canım benim... Ne kadar sevimli görünüyorsun...”

Eyvah! Zınk diye durdu. Gözlerini kırıştırdı; duruşu dikleşti.

“Amaan Tuncay, bir şey demedim ki... Ne kadar da hassasiyet gösteriyorsun bazı konularda... Abarttığını düşünüyorum.”

Cevap vermedi.

Buradan bir an önce çıkmalıyım! Kalktım yataktan, hızlı hareketlerle giyindim.

“Benimle kahvaltı etmeyecek misin?” diye sordu nezaketen; soru öyle yapmacıktı ki, neredeyse gülesim geldi.

Eğilmiş ayakkabılarımı bağlarken, “Bana ne zaman geleceksin?” diye sordum, sesime neşe katmaya çalışarak – ama sesim ağlamaklı çıkmıştı – çünkü ağlamaklıydım.

Yüzüme hayretle baktı – sanki tamamen aklından çıkmış bir konuyu ona yeniden hatırlatmışım gibi. “Bugün değil... bir ara geleceğim... seni arayacağım...” diye yanıtladı, sokak kapısına yönelip çantamı uzattı bana.

Ne oluyor? Niçin böyle tutarsız konuşuyor? Umurumda değil; bildiğim tek bir şey var: Bana artık şefkat bile duymuyor!

“Çünkü o bir öküz!” diyorum öfkeyle, merdivenlerden hızla inerken, “Bir öküz! Öküz!”

Sokakta defterimi çıkarıyor, bir banka oturarak aklıma gelen ilk mektubu çalakalem yazıveriyorum:

Sevgili Zeyda Teyze,

Kocam askerden yeni döndü. Döneceğini maalesef evvelden bilmiyordum, yoksa kitaplar okur, savaş sonrası sendromu hakkında bir şeyler öğrenirdim. Nitekim her şeye sinirleniyor ve ben ona nasıl davranacağımı kestiremiyorum.

Ve –hayret!– bu sorularımın cevabı mucizevi şekilde, içimin derinliklerindeki Zeyda Teyze suretinden fıksırıyor :

Ah yavrum,

Böyle şeyler için kitaplara, yazılara başvurman gerekmez ki... Eskiden askerler harpten döndüklerinde anaları sanki kitaplara mı başvururdu? Her şey yapaylaştı da, “kalp” denen şey de mi artık kılavuz olamayacak kadar plastikleşti? Kitaplara, teorilere, sendromlara boş ver sen kızım. “Kalbinin sesini dinlemek” denen şeyi hiç duydun mu? Kalbinin sesini dinle. Bundan başka, sana edebileceğim hiçbir tavsiye gelmiyor aklıma.

Aynen tahmin ettiğim gibi, aramadı beni – hem de çok uzun bir süre... Eskiden olsaydı, bu duruma çok içerler, ama bir süre sabırsızca bekledikten sonra dayanamayıp onu ben arayıverirdim – ve tabii, sitem etmeden de duramazdım.

Ama artık değişmişim... Hem de çok değişmişim: Aramıyorum onu. Bu ilişkide sanıyorum artık rüştümü ispatladım.

Aramamak, öyle kendi kendime vardığım bir ilke kararı falan değildi – zamanı geldiğinde onun beni arayacağını biliyordum. Aramamak beni germiyordu; her telefon çalışında yüreğim hoplayarak ahizeye atlamıyordum. Biliyordum: Tuncay döndü; burada, aynı kentteyiz, aynı mahalledeyiz, ama onu göremiyorum bile, ne sarılabiliyorum ne de kahkahalarını duyabiliyorum.

Neydi beni değiştiren? Bana ne olmuştu? Bu dinginliğimi neye borçluydum? Sebebini kestiremiyordum. Sabırla bekliyor, işime gücüne gidiyor, Zeyda Teyze mektuplarımı yazıyor, yayınlıyor, halalarımı ziyaret ediyor, arada sırada, yazmayı aylardır tasarladığım romanım üzerine düşünüyordum.

Belki de en önemlisi – satranç oynamayı öğrenmiştim ve oynadığım ilk kişinin Tuncay olmasını istiyordum. Bir gün bir dükkânın vitrininde kareleri ve taşları ceviz ve çamdan yapılmış, çok şık bir satranç takımı gördüm. Tuncay'ın doğum günü yaklaşıyordu; dükkâna daldım ve satranç takımını hemen satın aldım. Aldığım kitapların yanı sıra, ona hem bir satranç takımı hem de satranç oynayabileceği bir oyun arkadaşı hediye ediyor olacaktım!

Tuncay'ın doğum günü sabahı uykudan uyandığımda, yat-tığım yerde, gözlerim henüz kapalı, içimde derin bir huzurla ve büyük bir kesinlikle, Tuncay'ı bugün artık arayabileceğim ve gö-rebileceğim duygusu oluştu.

Gündelik işlerimi tamamladıktan sonra, akşamüstü arıyo-rum onu. Önce cepten arıyorum. Cevap yok. Bunun üzerine ev-den arıyorum. Uzun uzun çaldırdıktan sonra, nihayet cevap ve-riyor.

"Nasılsın?"

"İyiyim... Sen?"

"Doğum gününü kutlamak... bir de, seni yoklamak iste-dim..."

"Sağ olasın canım... Yaramazlık yok..."

"Hediyelerini getirmek istiyorum..."

"Ne hediyeleri?"

"Sürpriz... Hiç söylemeyeyim... de küçük bir tüyo – bende sana ait bazı kitaplar var..."

"Tabii canım, buyur gel..."

Kitapları ve satranç takımını tekerlekli bavuluma yükledim, arabama atladım; hediyelerimi Tuncay'ın apartmanına getirmek pek sorun olmadı.

Kapıyı nihayet açtığında saçı başı dağınık, ayağında eşof-man, sırtında rengi solmuş, şekilsizleşmiş açık mavi bir tişört. Bakışları donuk.

İçim buz kesiyor.

"Merhaba!" diye şakıyorum, çünkü böyle bir durumda ne demem gerektiğini kestiremiyorum; paketi uzatıyorum ona: "Doğum günün kutlu olsun!"

Hayretle bakıyor: "Bu ne?"

"Aç bak..."

Sabırsızca kâğıdı yırtarak paketi açıyor; kutu içindeki sat-ranç takımı çıkıyor ortaya.

"Çok güzelmiş... Teşekkür ederim..."

"Artık bir de satranç partnerin var!" diyorum heyecanla, "Ben satranç öğrendim!"

Kutuyu bir kenara koyuyor, zoraki gülümsemeye çalışıyor: "Sağ olasın Mine... oynarız bir gün inşallah..." diyor. Bana kır-

cı davranmamak için kendini nasıl zorladığının farkındayım, bu da elimi ayağımı birbirine dolamakta.

Yutkunuyorum. Ve birden, onunla araşmadığımız bunca günün öfkesi içimde kabarıyor. Hayır, ben hiç değişmemişim! Ve hayır, ben meğer hiç de dingin, huzurlu falan değilmişim onun aramasını heyecanla beklerken! Kendisini hem cepten hem de ev telefonundan aradığımı, ama ulaşamadığımı söylesem mi? Bunları düşünürken bile, hesap soruyor gibi bir görüntü sunmamak için yüzüne bakmaktan kaçınıyorum, bir yandan güya esniyor, bir yandan saçlarını çözüp tekrar at kuyruğu şeklinde topluyor, alelaide bir bilgi verir gibi konuşmaya çalışıyorum:

“Seni kaç kere cepten aradım, bir türlü ulaşamadım...”

Ona bakmasam da yaptıkları, hissettikleri, her zaman görme ve hissetme menzilimdedir. Göbeği eskiden bana ne sevimli görünürdü! Göbeğini birden içine çektiğini fark ediyorum. Düşüncelerimi mi okudu, nedir? Şaşırmış bir sesle, “Yok be yavrum, bir hata olmalı,” diyor, “ben hiçbir şey duymadım. Arasaydın bilirdim.”

Artık sahtekârlık sarrafı oldum – muhtemelen, kendim başsahtekâr olduğum için. “Bak işte cep telefonuna! Bak işte benim cep telefonuma!” diye avaz avaz bağırmak gelse de içimden, güç bela yatışmış suların dinginliğini bozmayı göze alamam.

“Bu arada... Sana kitaplar da getirdim...”

Kitapları gördüğünde yüzünde belli belirsiz bir şaşkınlık, bir gülümseme belirliyor: “Çok teşekkür ederim...” diyor resmî resmî. “Bunları ne çok aramış olmalısın...” Kitapları bir kenara koyuyor.

“Yüzümü bir kremsilleyip geliyorum,” diye mırıldanıyor, yatak odasına çekiliyor.

Hayatımda kendimi hiç bu kadar yalnız ve yabancı hissetmiş değilim. Evinin yedek anahtarına bir zamanlar sahip olduğum, şu anda da eşyalarının kokusunu özlemle içime çektiğim bu sevgili insanla nasıl böyle uzaklaşmış olabiliriz? Daha doğrusu – ben? Ben onu kendimden nasıl böyle uzaklaştıradım?

İçimde dalga dalga, katman katman yükselen, denetlenmesi çok güç bir basınç – biliyorum ki kendimi bu dalgaya teslim edersem, bu istek, kolay kolay engelleyemeyeceğim bir ağlama

kriziyle, yani –içinde bulunduğum ortam düşünülürse– felaketle sonuçlanacak. Beynimin ve irademin bütün gücünü seferber ederek, bu basıncı aşağı doğru itekliyorum tekrar.

Etrafa alıcı gözüyle bakıyorum: Güzel... Temizliğe girişmiş; salonun kenarında bir tüp Köpürt ve bir mop. Dahası, çamaşır Köpürtlemiş; çamaşır asacağına dizi dizi çoraplar, atletler, donlar asılı. Bu manzara yüreğime su serpiyor.

Çalışma masasına yanaşıyorum: Darmadağınık ve toz içinde – ama belli ki bir şeyleri tasnif ve tasfiye etmeye girişmiş: CD’ler, üzerlerinde notlar yazılı kâğıtlar ve... ona bir vakitler hediye ettiğim Yin ve Yang’lı defter!

Hiç düşünmeden elim deftere gidiyor – Tuncay’a ait bir şey keşfetme arzusuyla değil; ona hediye ettiğim bir eşyanın nasıl değerlendirildiğini, defteri kullanıp kullanmadığını görme merakıyla.

Hızla çeviriyorum sayfaları. İçinde yazılar var; sayfalar öyle aşınmış ki, onlara dokunmak, şeftali kabuğu gibi, içimi gıcıkıyor. Yüreğimde ansızın bir sevinç: Benim defteri yanında götürmüş, hem de gani gani kullanmış!

Masanın kenarında kendime yer açıp ilişıyorum; rastgele bir sayfa açıyorum:

“‘Soyunun!’ diye böğürdü komutan. Sıçtık, dedim.

Yanında ufak oğlu olanı, yüzünün yarısını örttüğü, kafasını kaplayan yeşil yaşmağını daha da yukarı çekti; artık sadece, incecik yüzünde korkuyla kocaman açılmış, kıvırcık kirpikli kara gözleri görünüyordu. Genç kız olan yere çöktü; zavallı, çömelmiş, ağıtımsı dualar okuyor; bir yandan da kendini pırpışlamak ister gibi sağa sola sallanıyordu top haline gelmiş gövdesi.

Komutan, yeşil yaşmaklı kadına yaklaştı, tüfeğinin ucunu kadının memesine dayadı: “Soyun dedim sana!” diye gürledi, itoğlu it, namussuz herif. Küçük oğlan, elini annesinin elinden kurtarmış, iki eliyle kulaklarını tıkamış, gözlerini dikmiş komutana bakıyordu.

“Ama komutanım” diyeceğim diyemiyorum; itiraz edeceğim, edemiyorum. İşte bundan kaçıyordum ben... İçimdeki ödlekle böyle yüz yüze karşılaşmaktan. Beynimin içindeki karıncalanma, bir uğultuya dönüştü; sanki alnım şişmiş, kafam patlayacak gibiy-

di. Gözlerimin önünde bir şeyler uçuşmaya başladı – bayılmama-
lıyım... kesinlikle bayılmamalıyım... Kadın yüzünü bana doğru çe-
virdi; başımı yere eğdim.

Böyle bir anda böyle bir şeyi algılamak çok tuhaf, ama bir kerten-
kele, tozların içinden kıvrıla kıvrıla postalımın dibine kadar gelmiş-
ti, gölgemde bir an soluklanmaya. Kalp atışlarını izleyebiliyordum.
Her şey sanki ağır çekim bir filme dönüşmüştü.

Kadın önce yüzünü açtı... sonra yavaşça yaşmağını çözdü. Hare-
ketleri ürkek ve yavaştı, ama artık gözlerinde korkunun yanı sıra,
öfke de vardı.

“Çabuk, hızlan haydi...” Bana döndü komutan: “Haydi, soy şunu...
Çınlıçplak... Hızlan...”

Bakışlarımı doğrulttum; kadın da, çocuk da, komutan da bana
dikmişlerdi gözlerini. O an...”

“Ver onu!” Kükreyen sesinin kulağımdaki ani patlamasıyla, ko-
caman ve kapkaranlık gözlerini; hızlı, düzensiz nefes alıp veri-
şini algılayıp da ödüm koparak yerimden sıçramamla, elimden
defteri hışımla kapması, bir oldu.

“Git! Git Mine, git!”

Utanç içinde boynumu büktüm: “Tuncay... Öyle değil... Yani
öyle bir amacım yoktu... Tuncay... Ne olur paylaş benimle...”

“Neyi?” Suratını suratıma yaklaştırmış, hırılıyordu. Geri çe-
kileceğim alan kalmamıştı; köşeye sıkışmıştım.

“Ne bileyim... Yani paylaşmak... ne kadar zorlu bir süreçten
geçmiş olmalısın...”

“Bilmediğin konularda konuşma Mine! Ve git! Lütfen git!”

Bir daha görmek istemiyorum bu herifi – nefret ediyorum
ondan! İtiyorum onu; panik halinde kendime ait ne eşya görür-
sem –terlikler, gecelik, deodorant, ped, diş fırçası– doldurmaya
başlıyorum çantama – bu eylemim, “geride benden hiçbir iz kal-
mamalı” veya “mallarımı toparlamalıyım” gibi hesaplı bir dü-
şüncenin dışavurumu asla değil; sadece öfkemin, isyanımın
nümayişkâr bir dışavurumu, gözüme “bana ait” ne ilişirse hı-
şımla tutup çantama tıkıştırışındaki şiddet; hele de hasmımın
“Mine nereye gidiyorsun, bu halde araba kullanmamalısın!” fa-
lan diyerek bana engel olmak bir yana, başı göğsüne sarkmış, ça-

rezizce tahtına çökmesi, hiddetimi, içimin acısını, her bir eşyaya değişimdeki hıncı daha da artırıyor.

Kapıyı çarparak, savrularak evden nasıl fırladığımı, merdivenlerden aşağı düşe kalka nasıl indiğimi hiç hatırlamıyorum; tek bildiğim, işte, o ıssız sokakta, gecenin bir saatinde arabamın içindeyim; elim ayağım titriyor, her tarafım zangırdıyor, seyiriyor.

“Öldürmeye mecburdum, çünkü onu çok seviyordum, hâkim bey!”

Allahım! Nereden geldi aklıma, bu uğursuz cümle! Zihnimden uzaklaştırmak için dişlerimi sıkıyorum. “Aaaaahh!” diye derin bir inleme çıkıyor ağzımdan... İyi geldiğini hissediyorum. Gözlerimi kapatıp kafamı geriye, koltuğun kafalığına yaslıyorum; tekrar “Aaaaaahh...”

“Öldürmeye mecburdum, çünkü onu çok seviyordum, hâkim bey!”

Ve birden üzerime geliyor: İçimin derinliklerinden kopan, dengesiz, denetimsiz, kocaman bir tsunami; her şey, her şey, her şey... bir sonraki “aaaah”ımda sanki karanlık bir dehliz beliriyor, bir tünel; daha sonrakinde ise kendimi kaybediyorum: İnleme inleme olmaktan çoktan çıkmış, yükselmiş, tizleşmiş, bildiğimiz çığlığa dönüşmüş; karanlığın artan uğultusuna, son hızla gezegenimize dalan bir ses roketi, bir ses füzesi oldum; uğultu arttıkça, ben de ciğerlerimin en derininden, dakikalarca, dakikalarca, her defasında tekrar derin bir nefes alıp var gücümle peş peşe attığım isyan çığlıklarımınla bu çıldırtıcı uğultuyu bastırmaya çalışıyorum; bilincimin gerilerinde bir yerlerde belli belirsiz çok korkunç düşünceler –beynim patlayacak mı, delirmek bu mudur, deliriyor muyum– bile engelleyemiyor bu çığlıklarımı; sadece ciğerlerim, ses tellerim değil, bütün organizmam isyanıma ortak: Her çığlık attığımda bedenimin, alt tarafımdan öfkeyle sıcak kan ve et parçacıkları püskürttüğünü hissediyorum – ama arabanın koltuğunda oluşturduğum kan lekesi zihnimin çok gerilerinde kalıyor.

Bu çığlıkların altında, yılların birikmiş elektriği yatıyordu kuşkusuz, ama bu duygu hortumunun, bu bulanık uğultunun çekirdeğinde, bilinç merkezinde, şu düşünce vardı hep: “Ben bu

gece, canımdan çok sevdiğim bu yaralı insanı öyle bir halde bıraktım ki, eğer şu anda basıp gidersem, evime sağ varmayı başarsam bile, bir daha bu insanla asla görüşemeyiz; utancımızdan ve vicdan azabımızdan birbirimizi bir daha asla, asla arayamayız.”

Ama başka şeyler de yatıyordu çılgılığımın altında: Aslında hep biliyordum, her şeyi, hep biliyordum: Selvidağ ile ilgili haberleri görmezden gelmeye çalışırken; Tuncay bana “askerliğim altı ay önce bitti” dediğinde –İlahi! Sanki ben hesap yapmasını bilmiyor muydum, sanki ben takvimime onun dönüş gününü turuncu fosforlu kalemle işaretlememiş miydim?– hep, ama hep biliyordum... Ona askerliğiyle ilgili soru sorarken bile hep biliyor ve sorumu büyük bir isteksizlikle soruyordum; cevap vermesini aslında istemiyor, sorumu yalancıkta, nezaketen soruyor; kim bilir, belki de Tuncay’ın hiç geri dönmemesini istiyordum. Artık aramıza askerlik girmişti, bir şeyler ebediyen kırılmıştı, kokusu bile değişmişti ve bütün bunların onarılması bir daha asla mümkün değildi.

Onu aramamıştım, çünkü onun bana “zamanı geldiğinde” telefon açacağını düşünüyör, böyle kandırıyordum kendimi – oysa meğer ben asıl kendi “zamanımın gelmesini” bekliyordum – şum ve galiba Tuncay da beni bunun için aramıyordu – zamanım gelince benim onu aramamı bekliyordu.

Ona sarılamıyorum, gülüşünü göremiyorum diye üzülürken gerisini getirmeye zihnim elvermiyordu. Belki de o içten, harika gülüş ebediyen yok oldu; bu adam belki bundan sonra hiçbir zaman gülmeyecek: Aramıza askerlik girdi. Askerlik girdi.

Yavaşça açtım gözlerimi. Motoru çalıştıramaz, ayırlamazdım; onu bu halde yalnız bırakarak evime dönemezdım. Yanına dönmek zorundaydım. Ama evi terk ederken beni durdurmak için en ufak bir girişimde bile bulunmamıştı ki! Geri dönmekle ona ne söylemiş olacağım? Bana her şeyi yapabileceğini, ne yaparsa yapsın, beni ne kadar mutsuz ederse etsin, hatta evinden kovsa bile, sonunda kös kös ona döneceğimi! İçimin fırtınası daha da şiddetlendi: Onu mu daha çok seviyorum, kendimi mi?

Sonunda burnumu, yüzümü gözümü sildim. Oradan ayrılmayacağımı, onu birazdan tekrar göreceğimi bilmek, beni sakinleştirmişti.

Araçtan indim, tekrar Tuncay'ın evine çıktım. Merdivenleri çıkarken dizlerim titriyordu; kanama beni birden bitap düşürmüştü.

Kapıyı açışındaki isteksizlik, yüzüme bile bakmaması, yine içimde bir şeyleri tetikledi, yine gözlerim yaşardı; kasırğa tekrar harekete geçecek gibiydi ve onu hemen yatıştırmazsam yeniden korkunç şeyler olacaktı...

"Ben geldim," diye fısıldadım gülümsemeye çalışarak; yavaşça nağını okşamak için elimi uzattım.

Yılan çarpmış gibi irkildi.

Fark etmemiş gibi davrandım. Mecburdum buna: Öyle halsizdim ki, ne araba kullanabilecek ne de onu bırakıp gidebilecek durumdaydım; en kötü ihtimalle, geceyi arabamda uyuyarak geçirecektim. Sadece, ihtiyaç duyarsa yakınında olduğumu bilsin...

İçeriye süzüldük; salondaki çalışma masasının sandalyesine ne çöktü:

"Mine, bana ne yapmaya çalışıyorsun? Görmüyor musun halimi?"

Sesi önce inilti şeklinde çıkmıştı, sonra yüzünü ellerinin arasına aldı: Omuzları sarsıla sarsıla sessizce ağlıyordu. Cevap vermeden oturdum karşısına.

"Niçin geldin? Nedir bu kararsızlığın? Gidiyor musun, kalıyor musun?" diye soruyor, bir yandan kendi kendine fısıldıyordu: "Bu ben değilim... Bu ben değilim..."

Birden yine anneannemin saydam imgesi... imge, anneannemin ruhundan dokunmuş yumuşacık bir tül gibi beni sarmaladı ve o anda fark ettim ki gurur, umurumda bile değil. Tuncay ne yaparsa yapsın, buradan bu gece ayrılmayacağım – tıpkı, sokakta bulacağım vahşi, korkmuş ve saldırgan bir kuşu veya kediye veya köpeği kendi haline terk edemeyeceğim gibi... en azından... terk etmemem gerektiği gibi.

Eğik başını okşama, ona sarılma dürtümü frenleyip sessiz hıçkırıklarını dinlerken, içimde bir yandan derin bir hüznün vardı, bir yandan da, sürekli bir şükretme halindeydim: Ya gurusum baskın gelseydi ve çekip gitmiş olsaydım?

Cevap vermedim. Sessizce kalktım, tuvalete gittim – çünkü alt tarafımdaki kanama durmuyordu. Çılgılıklarımın üzerimden

atmaya çalıştığım her ne idiyse, bedenim hızını alamamış, kan kusmaya devam ediyordu.

Yarım saat sonra bitkin ve perişan halde yattığımızda, üzerimizde hâlâ son kıyafetlerimiz vardı; ben bir tek, çekmecesinden temiz bir don ve eşofman bulup ayağıma geçirmiştim. Yatak kıyafeti giymeye ikimizde de hal kalmamıştı. Bana arkası dönüktü; ona arkadan sarıldım. Ne elimi tuttu, ne bana sarılmak için herhangi bir girişimde bulundu. Varlığıma tahammül mü ediyordu, her şeye rağmen orada olmamdan hoşnut muydu, bilemedim.

Çok sıkıntılı ve uykusuz bir gecenin sabahında erkenden kalktım, evin antresinde bıraktığım torbayı gördüm – içine alelacele tıktırmış olduğum terliklerim, eşyalarım... ve bir gece evvelki o hiç düşünmeden, ani evden çıkışım... Ve onun sonradan kaba kaba, “Nedir bu kararsızlığın? Gidiyor musun, kalıyor musun?” diye soruşu.

Hâlâ büzülmüş halde uyuyan sevdiğim adamı uzun uzun seyrettim. Gidiyor muyum, kalıyor muyum? Ben de bilmiyordum.

Sen misin her şeyin tanımlı, her şeyin sınırları net çizilmiş olmasını isteyen... Sen misin belirsizlikten nefret eden... Sen misin Kiraz Hanım odana girdi diye dünyanın altını üstüne getiren...

Acaba Tuncay, Zeyda Teyze’ye nasıl bir mektup yazardı? Gözlerimi yumdum, kendimi unutmaya, Tuncay olarak tahayyül etmeye çalıştım. Var gücümle bütün dikkatimi buna odakladım. Mucizevi bir şekilde karanlığın içinden zihnime dökülen kelimeler, mektubu kendiliğinden satır satır kurguladı:

Yine arıyor... Baktı ki cep telefonuna cevap vermiyorum, bu defa da ev telefonumdan. Zilin her çalınışında yürek atışlarım hızlanıyor; galiba ya bir kalp krizi, ya bir panik atak geçirmek üzereyim. Kafamı yastığın altına gömüyor, büzülüyorum. Bir sussa, lanet olasıca...

Sustu. Dur bir dakika; laneti ben kime okudum, ona mı, telefona mı? Yattığım yerde bacaklarım titremeye başlıyor – cayır cayıran bir alev dalgasının içine hapsoldum. Tanrım, sevgili Tan-

rıciğım, telefonu kastetmiştim, biliyorsun değil mi? Tekrar arasa, ah, bir tekrar arasa...

Neden cevap vermedim, o sefer? Neden yine böyle yaptım? Nedir bu korkum? Ah Mine, Mineciğim... Ne olacak bu işin sonu? Ne yapar iki kişi, ne birlikte olabiliyor ne de ayrı kalabiliyorsa?

Ona en iyi, en şefkatli biçimde davranmak gelse de içimden, üzerime düşmesin diye zalimce davranıp kalbini kırmak zorunda kalmak – nasıl bir azaptır bu...

Dehşet içinde açtım gözlerimi.

Tatlıdüş diye yeni bir hap türedi – eşantıyon diye bütün evlere, birer de prospektüs eşliğinde, beşer tane dağıtmışlar. Prospektüsünde yazıldığına göre, gece yatmadan önce alınması gerekiyor-muş; ben de tatlı düşlere hasret biri olarak dayanamadım, hap-tan bir tane aldım.

Boğucu bir hava... Simitiko masamın tam karşısında, göz-lerini bana dikmiş; onunla göz göze geldiğim veya ona en ufak bir iltifat ettiğim anda hemen hamle yapıp kucağıma atlayacak – oysa ben bilgisayarımın başında, ne yazacağımı düşünmekte-yim kara kara.

Oturduğum yerden uzanıp camı açıyorum – ama sokağı ka-zıyorlar, yeni teknoloji bir püskürtücü geliyor... Matkapların sesi dayanılır gibi değil, binaların cephesinde yankılanmakta. Kapa-tıyorum camı.

Çok önemli bir içgörüyle uyandım bu sabah: Tuncay’la dost-luğumuzun “düzlüğe” çıkması, hiç benimle ilgili değil; onun korkularıyla ilgili... Onu en çok korkutan şey ise korkutulma-mak!

Ben onu ‘korkutacak’ şeyler yapar, örneğin ona fazla ilgi gösterirsem, aslında için için seviniyor, çünkü huysuzluk yap-ması için ona mazeret sunmuş oluyorum. Ama, ya korkutacak, canını sıkacak Hiçbir şey yapmazsam? İşte o zaman boku yiyor! İşte asıl o zaman durum daha da korkutucu! İşte o zaman sıkın-tılar, ateşler, kamaşmalar basıyor, sebepsiz zulüm başlıyor! Kal-bimi kırdıktan sonra da, vicdan azabı...

Benim evin balkonundayız – sükûnet... Tuncay'ın bütün şekerliği, bütün sevimliliği üstünde. Karşısına geçip oturdum, ona sakın bir sesle şöyle bir teklifte bulundum:

“Gel, senin bu zaafın üzerine çalışalım,” dedim en yumuşak sesimle. “Mesela sen bir şekilde sıkıldığında veya ilişkimizden dolayı korku hissettiğinde, ikimiz de sakın olalım. Ben sana ‘o an’la ilgili sorular sorayım... O an sen öfkeli de olsan nefesine kapılmamaya, sorularıma cevap vermeye çalış. *Konuş* benimle. Sen ki bilime, ilime, ayrıca dine böylesine gönül vermiş bir kişisin; nefsinin belki böylece terbiye edebilir, kendi benliğin üzerinde hâkimiyet kazanabilirsin. Dahası, niçin böyle davrandığını belki anlayabilirsin. Bunu becerebilirsek, ikimiz de bundan yararlanırsınız; en çok da dostluğumuza yarar. Düşünsene, ne güzel olur!”

Sabırsızlık işaretleri göstermeye başladı; bir şey söyleyecekti, ben hemen sözünü kestim:

“Ama yöntemi iyi belirlemek gerekir ki ikimiz de duygularımıza kapılmayalım, hakikaten sakın kalabilelim,” diye ekledim aceleyle, “Mesela, atıyorum, diyaloglarımızda birimiz bir şey söyledikten sonra, diğerimiz cevap vermeden on’a kadar saymalı... hatta belki on’a kadar birlikte yüksek sesle sayma kuralını koymalıyız ki, on’a varana kadar muhtemelen ikimizin de gülesi gelir, sinirimiz geçer!”

Bunu söylerken daha, gülümsemeye başlamıştım. Sonra ekledim: “Belki çok daha farklı yöntemler belirleriz... Belki on beş dakika susarsınız... Bilemiyorum... Önemli olan, bu yaşananlardan bir şekilde kazançlı çıkmamız...”

Böyle diyerek uzanmış, elini tutmuştum. Çekmemişti elini.

“Şimdi de ben konuşabilir miyim?” diye sordu. Kafamı salladım.

“Bence böyle uzun tahlillere ve teşhislere gerek yok, Mineciğim... Benim önerim, çok daha basit... Sen, aktif kurtarıcı ve organizasyon yapıcı görevinden biraz izin alıp dinlen. ‘Yahu, çok özledim, bir görüşsek’ dileğini iletmek bana düşsün. ‘Hadi bilmem nereye gidelim’ diye, ben önereyim... ‘Bana yardımcı olur musun’ veya ‘bana şu şu kitapları alır mısın’ diye senden ben rica edeyim... Ve bunları yaptığında, ve eğer o gün senin başka pla-

nın varsa ya da kısaca canın istemiyorsa, söylersin; senin uygun zamanına erteleriz...

Böylece belki ben de yeniden, geçmiş yıllardaki sürtünmesiz enerjime ve ruh halime dönme fırsatı bulurum... Ne menem bir bok ise!..”

Bir anda keyfim kaçmıştı. Aceleyle ekledi:

“Haa, ben o halime dönene kadar, senin duygu halin değişir de artık istek duymazsan, o zaman da üzölmek bana kalsın... Seni zaten yeterince üzdüm, üzüyorum... Nasıl fikir? Önerim aklına yatarsa, hiç sorun kalmayacağını göreceksin. Güvenebilirsin bana...”

Elimi hafif sıktı, sonra çekti elini.

“Böylece,” diye devam etti, “senin de bir sürü zamanın olur kendine ayıracağın. Hep ‘roman yazacağım’ deyip duruyorsun. Romanınla uğraşırın; bu yalnızca tek bir örnek... Yani, hatır için değil, müşterek niyet ve istekle bir araya gelip eğlenen ‘sahici’ sevgililer oluruz... Yanlış beklentilerden, yanlış anlamalardan, haklı haksız sitemlerden vesaire kurtuluruz; birbirini eğlendiren ve geliştiren halimiz ağır basar; etrafta gördüğün, kılla-tüyle uğraşan sıradan çoğunluktan farklı oluruz, birbirimize ve arkadaşlığımıza saygımız, güvenimiz artar...”

Ona hüznle baktım.

Gülümsedi bana, çok yumuşak bir sesle devam etti konuşmaya: “Mineciğim, öneriyi çok iyi duymalı, anlamalısın... Birbirimizle temasımızda kopukluk veya azalma olmayacak; soracak, danışacak konularda yine aynı dayanışma ve güven sürecektir... ama göreceksin bak; zaman ve mekân sıkışması olmayınca, sevişmelerimiz ikimiz için de daha tatminkâr, zihinsel paylaşımlarımız çok daha yaratıcı ve özgür olacak...”

Sanki zaman ve mekân sıkışması varmış gibi!

Benimle göz göze gelebilmek için başını eğdi. Bakışları sıcaık, sevecendi: “Bunun sana da ters geleceğini sanmıyorum, Mineciğim... Şimdiye kadarki sıkıntıları, sanırım hep, ‘birbirimiz adına düşünmek’ yüzünden yaşadık... Dödüklü tencereyi patlatmadan kullanırsak yemekler çok iyi pişecek, garanti veriyorum... Aksi takdirde, birbirini sevdiği için hasta eden garip insancıklar kervanında, çölden çöle sürüklenip duracağız...” Baca-

ğımı dürttü: “Enayi miyiz biz, ha? Gülmek, eğlenmek ve ‘iyi ki varız’ demek dururken...”

Biraz önce gitti... ve işte – yine bilgisayarımın karşısındayım – bu muamma ile baş başa...

İyi ki bir Zeyda Teyzem var... Herkesin bir yaşam koçuna sahip olduğu bu devirde ben, hem yaşam koçu olmayanlara ücretsiz destek sağlamakla, hem de kendi içimde kendi yaşam koçumu barındırıyor olmakla, birden, büyük bir gurur duyuyorum. Zeyda Teyze’nin bu sabah olanlar karşısında bana vereceği cevabı parmaklarım, çağrılan ruhun bardağı oradan oraya itmesi gibi, kendiliğinden tuşlamaya başlıyorlar:

Yavrum,

Arkadaşının söylediklerinden dolayı kendini sakın üzme.

Öncelikle, senin önerin çok mantıklı, ama arkadaşın bu öneriyi kabul edemeyecek kadar kendini haklı görüyor. Yani kendini daralmış hissettiğinde, belli ki tek düşündüğü, yalnız kalmak – senin de aslında çok iyi bildiğin gibi, senin yaptıklarının çok bir önemi yok... Arkadaşının ise kendi yaptıklarını o anda farkına vararak değiştirmesi, çok zor.

Sen sakın davranırsan ve tabii umarım öyle hissedersen, bir süre sonra arkadaşın da daralma hissettiğinde farkına varmadan duracak bence, derin bir nefes alacak ve belki de seninle konuşacak, paylaşacak.

Arkadaşının söylediklerinin tercümesi, bana şöyle gibi geliyor: “Sen bana insan gibi davrandığında ben senin değerini bilemiyorum; bu benim elimde değil, seni çok seviyorum ama bu seni kırmamam için yeterli bir sebep değil. Ne zaman ki seni kaybedebileceğimi hissedeceğim ya da senin benden öncelikli tercihlerin olacak ve şimdi aslında duyuyor olmam gereken o sıcaklık, dostça, güvenli duyguları duyamayacağım – o zaman seni kaybetme korkumla sana davranışlarım da normale dönecek. Ama şu anda senin her şekilde benim yanımda olduğunu hissetmek, beni sana haksızlık etmeye itiyor. Bu, elimde değil...”

Muhtemelen bu yaptığını o da haklı bulmuyor, ama kendine ve duygularına hâkim olamadığına inanıyorum. Bu yüzden de çözümü senden bekliyor, “beni adam et ama bunu bana hissettirmeden yapmazsan buna da direnirim” diyor bir nevi.

Bence, ona kızmaya başlaman önemli. Üzülmek yerine ona kız ve kızdığında da ondan uzak dur – yalnızca kendini koruyacak kadar uzak.

Kızıp olay çıkar demiyorum hiçbir şekilde, ama kızmak, sağlıklı olan tepki. Yani kendi kendine, “Boş versene, ne halt ederse etsin!” diyebilmelisin. O zaman bence kendini çok daha iyi hissedeceksin.

İşler iyi de gitse, sen yine de bu duyguyu taze tutmaya bak yavrum. Bence bu iyi bir korunma mekanizması ve seni daha güçlü kılacak.

Seni ne kadar sevdiği belli. Sanıyor ki sen hep yanında olacaksın... Oysa unutma kızım: Öyle bir şey yok!

Öyle bir şey yok! Öyle bir şey yok!

Kafamı kaldırıyorum ekrandan. Öyle bir şey yok! Öyle bir şey yok mu? Hafif gülüyorum sinirli sinirli, kafamı sallıyorum: İşte, diyorum, Zeyda Teyze burada yanılıyor. Bok yedi Zeyda Teyze! Ona karşı bir küçümseme hissediyorum: Ben her zaman, ama her zaman onun yanında olacağım... sevgilisi olarak olmayabilirim... Ama kardeş, ama anne, ama abla, ama...

Kalp atışlarım hızlanıyor – kimi kandırıyorum? Zeyda Teyze'nin ne kadar içimde, ne kadar kendim olduğu gerçeğiyle yüzleşiyorum; bu gerçek beni aşılıyor, beni zorluyor; afallıyorum.

Tatlidüş, ha? Bu hapın, hangi haplarla birlikte alınmaması gerektiğine dair bir bilgi verme zahmetine acaba niçin katlanmadılar? Bütün bunların gerçek mi, hayal ürünü mü olduğunu ayırt edemeyecek kadar sersemlemiş durumdayım.

Dönüyorum, Simitiko'ya bakıyor ve gözlerimi kısarak ona gülümsüyorum. Hemen kucağıma atlıyor. İpeksi sırtını uzun uzun okşuyorum. Sonra kucağımdan çalışma masama sıçırıyor, dizüstü bilgisayarımın az ötesine yerleşiyor, bedenini ufak bir top haline getirerek, yarı-uykulu gözlerle beni izlemeye koyuluyor.

Kalp çarpıntısıyla uyandım bu sabah: Hergelenin teki, bizim so-
kağın köşesinde yine spin atıyordu. Yetti artık! Dişlerimin ara-
sından bir küfür savurdum, uykumu tekrar yakalamaya çalış-
tım. Ama olan olmuştu... çünkü spin olsa da olmasa da zaten
gerginim:

Son samimi buluşmamızdan sonra Tuncay'la birkaç gün bir-
birimizi aramamıştık. Dün aradı beni. Güya amacı hal hatır sor-
mak, sesi nasıl neşesiz, nasıl kötü...

"Bizimkent'e dönmek galiba bana yaramadı," diyor, "ama
dönmeyip de ne yapaydım?"

Artık onu ne evime davet etmeye ne de kendimi onun evi-
ne davet ettirmeye cesaretim olduğundan, sabah sinemaya git-
meyi teklif ettim.

Uzun, çok uzun bir duraksamadan sonra, neşesiz bir kah-
kaha: "Sinemaya gitmeyeli belki yirmi yıl oluyor... Haydi hayır-
lısı bakalım..."

"Gitmek istediğin özel bir film var mı?"

"Yok be yavrum, ne zamandır filmlerden haberim mi var?
Senin sokaktaki İktidar sinemasında buluşalım, hangi film gös-
terimdeyse girelim işte..."

"Bizim gazetede birileri söylüyordu, Kısayol filmi çok gü-
zelmiş... Konusunu bilmiyorum ama, çok övüyorlardı."

"Olur, ona gidelim o halde... Ben önceden gider, biletleri
ayarlarım..."

Ama işte, dünkü bu konuşmanın üzerine, uykusuzum. Sabah bilgisayarın başında önce sersem sepelek oturdum – romanım için aklıma gelen fikirlerin tamamı uçup gitmişti... Buna karşılık Zeyda Teyze için bazı konular geldi aklıma, onları kaydettim bir kenara. Derken saati kurdum ve biraz kestireyim diye uzandım, yarı uykulu halde malak gibi, öylece yattım... Saat çaldığında hâlâ toparlanamamıştım. Duş yapmak, arkasından hafif makyaj, çok hafif, çiçeğimsi bir parfüm sıkmak, beni kendime biraz getirir gibi oldu.

Sinemaya erkenden gelmiş, biletleri almış. İkimiz de bekletmekten hoşlanmayanlardanız. Bana hafiften gülümsedi, ama suratının halini beğenmedim. Gözlerinin altı torbalı torbalı; belli ki o da uykusunu alamamış. Hoş, belki de artık suratının yeni 'normal' hali budur. Adamın çökmüş olduğunu kabullenmekte belki de ben zorlanıyorum. Sakallarının iyiden iyiye ağarmış olduğunu ilk kez bu kadar net fark ettim. Gözüme öyle ihtiyar göründü ki, sarılmak geçti içimden; tuttum kendimi.

"Ne haber?"

Daha on dakika var... İzleyeceğimiz filmin afişi gözüme ilişti –tanklar, bombalar– ve birden içimde kuşkular kabardı – doğru iş mi yapıyoruz? Hangi ahmağın tavsiyesine uyduk da geldik? Yanımdaki, yıllardır ilk kez sinemaya giden, üstelik son haftalarda çok özel koşullardan geçmiş biri; illa böyle bir filmle açılışı yapmak, şart mıydı? Birden ateş bastı ve kesinkes bildim: Çok yanlış bir iş yapıyoruz!

İşte o zaman, o noktada duruma el koymalıymışım... Bunu şimdi çok net görebiliyorum... lakin – geçmiş olsun.

"Ne oldu?"

"Bu filme girmesek mi?"

Bir saniye bile sürmedi bakışmamız... ve yine karşımda, daha önce hiç tanımadığım "o" Tuncay. Sessizce süzüldük sinema salonuna, yerleştik koltuklarımıza.

Yerlerimizde beklerken, belki yirmi yıldır sinemaya gitmediğini tekrarladı. İki saat evvelden almış biletleri, sonra sokaklarda oyalanmış – sırf salonun en arka sırasında, kapıya en yakın yerde koltuk bulabilmek için.

"Tuncay, niçin kapı yakınlarında yer arıyorsun? Artık yokla-

ma kaçacağı falan değilsin ki! Geçti bunlar artık!" diyecek oldum, sonra suratını görünce sustum.

Gongun çalıp ışıkların sönmesiyle, biz daha neye uğradığımızı anlamadan, kulakları sağır eden, boğuk bir reklam müziği ve sesin, insanın kalbini yerinden oynatan yüksekliğinden dolayı dağılması nedeniyle ne dedikleri zor anlaşılan, puslu erkek konuşmaları... Dikkat kesildim:

Gece vakti evlerinde uyuyan bir aile görüntüsü – anne ve baba bir odada, iki çocuk diğer odada... Puslu erkek sesi, dramatik dramatik konuşuyor:

"Gece mışıl mışıl uyuyorsun... Birdenbire karanlık, maskeli adamlar ülkeyi işgal ediyorlar..." – ekranda, maskeli adamlar pencere-lerden, kapılardan içeri d alıyorlar; çocukların boğazlarına bıçak tutuyorlar, bir tanesi evin annesinin bluzunu bir bıçak darbesiyle yırtıyor. Anneyi adamlar yan odaya sürüklüyor, kapıyı kapatıyorlar. Evin babası, karanlık adamların elinde tutsak, çaresiz bakışlarla izliyor olanları.

Puslu erkek sesi devam ediyor: "Sevgi... Çocuklarını, kadını seviyorsan, gece uykunda rahat etmek istiyorsan, orduna destek ol... İyi bir gece uykusu, senin de, çocuklarının da hakkı..." Bu noktada üniformalı, babacan görüntülü bir adam işaretparmağını objektife doğru uzatıyor: "Biz ordusu... sevdiklerin için her daim hizmetinde... Unutma! Askerlerimiz senin için ölmeye hazır!..."

Yan gözle Tuncay'a baktım – gürültü giderek devleşmiş, sanki sinema perdesini, üzerine yansıyan görüntüleri, hepimizi yutmak üzere karanlık ve korkunç bir ağız açılmıştı.

"İyisin, değil mi?" diye fısıldadım, ona belli belirsiz sokularak; karanlıkta elini bulup tutmaya çalıştım.

"İyiym yavrum, niye iyi olmayayım?" diye tısladı; kolumu dirseğiyle iterek ellerini bacaklarının arasına sıkıştırdı. Sıkıysa ısrar et. İç sesini duyar gibiyim: Hele bir dokun, diyor... Hele bir dokun...

Askerlik öncesi ilişkimizi hatırladım ve geçmişimiz canlandı gözümün önünde: Aslında başından beri için için hep böyleydik biz – o benden kaçtıkça ben onu rahatlatmak, benden kork-

masına gerek olmadığı konusunda ikna etmek zorunda hisse-
derdim kendimi; korkmuş bir kediyi ikna etmeye çalışmak gibi.
Onun bu anlamlandıramadığım korkusu, okyanusun derinlerin-
deki soğuk bir akıntı gibi varlığını hep hissettirirdi. Her defa-
sında, bir daha adamın üstüne üstüne gitmeyeceğim konusun-
da kendi kendime sözler verirdim... ve her defasında, ona yakın
olma arzuma yenik düşerdim...

Şimdiyse bu korku, akıntı olmaktan çıkıp yüzeye çıkmış du-
rumda. Elini tutamayınca kolunu okşadım. Sanki elimi değdir-
diğim yerde kıvılcımlar çakıyormuş, sanki dokunduğum nokta-
dan bütün bedenine bir elektriklenme dalga dalga, ayak uçları-
na kadar yayılıyormuşçasına ürperdi, acıyla sıçradı. O anda be-
nim de mideme bir ağrı saplandı. Hemen çektim elimi; karan-
lıkta perdede bir görünüp bir yok olan imgelerin yansıması el-
verdiğince yüzünü görmeye çalıştım... Bir şeyler söylemek geldi
içimden, ama söyleyecek bir şey yoktu – susup önüme döndüm...

... Önüme döndüm ve can havliyle filme odaklanmaya çalış-
tım çünkü birden hatırlamıştım: Aklım ona takılı olduğu zaman,
bendeki düşünce enerjisi, dediğine göre onun her tarafını, bütün
vücudunu kamaştırıyormuş. Ama çok geç: Yine sıçradı.

“Kes! Kes, beni düşünmeyi! Bütün vücudum cayır cayır ya-
nıyor!”

Ben de yanıyorum cayır cayır – ve ekrandaki görüntülere
eşlik eden bu sesi, bu gürültüyü şu anda kısmazlarsa, çıkar gi-
derim! Tanrım, bu ben miyim, Tuncay mı... Ter basıyor... gürül-
tü beni yutmakla kalmadı, beni içten işgal etti, ta gözenekleri-
me sindi...

Ekranda, yaklaşan bir helikopter görüntüsü...

“Kalk! Kalk!”

Helikopterin taka-takalarıyla müziğin gürültüsü, helikopte-
rin yaklaşmasıyla artıyor. Ayağa fırlıyor Tuncay:

“Kalksana!” Omzumu sertçe dürtüklüyor; sesi fısıltı olmak-
tan çıktı. Bereket, sesi salonun gürültüsüne kaynıyor. Ayağa kal-
kıyorum şaşkın; palas pandıras, sıranın ucundaki kişinin ayak-
larına basa basa çıkıyoruz.

Ve içimde yine onun iç sesi: Tanrım, biri bana bulaşsa da
kavga çıkartsam...

“Hay Allah, keşke gelmeseymişiz...” Ah, çenemi tutmayı ne zaman öğreneceğim?

Dönüyor bana hışımla:

“Mine sen söyle, bu insanlar deli mi, o deliğe tıklamak için bir de üstüne para veriyorlar? Millet kafayı yemiş! Kulaklarım hâlâ sağır! Ne zevk alırlar bundan? Reklam mı, spot mu bu şimdi, başlı başına savaş alanı... İnsanları bile bile kandırmak için bu yalanları uydurup da geceleri nasıl rahat uyurlar, vicdanları nasıl rahatsız olmaz, söyler misin? İnsanları toptan zehirlemek için kimyevi silaha ne gerek var? Ya buradaki zihin zehirlemesine ne demeli? Şu reklamlardan, şu spotlardan âlâ toplu imha silahı olabilir mi? Bunların alayı katil Allah belamı versin...”

Afallıyorum – suratımda kim bilir nasıl aptal bir ifade...

Yüzüme sıçrattığı tükürüğü küçük bir parmak hareketiyle siliyor, kolumdan kavrayıp çekiştiriyor beni; terli ayasının soğukluğunu hissediyorum.

“Mineciğim, ben ruhu uçmuş, içi göçmüş bir adamım. Benimle uğraşmayı bıraksan, daha mutlu olursun. Evimden çıkmak istemiyorsam, zorlama beni. Orada ben gayet mutluyum, anladın mı? Uğraşma benimle.”

Şimdi öfkesi geçmiş, üzerine öyle bir hüznün çökmüştü ki, gayri ihtiyari yine elini tutma girişiminde bulundum. Bu kez sinirlenmedi, ama derin derin içini çekerek, elini cebine soktu.

Suskunluk içinde, birbirimize hiç değmeden, kâh yan yana, kâh aramıza insanlar girerek yürüdük sokaklarda.

Boğucu bir sıcak – gölgede otuz küsur derece olacağını bildirmişlerdi zaten... Hafta sonu kalabalığı... Tuncay'ın alnından şıp şıp ter damlıyor. Ne aptallık, üstelik de böyle bir günde adamı evinden çıkarmak... Gayri ihtiyari kafamı iki yana sallıyorum: Ne aptallık. Ne aptallık.

Benim evin yakınındaki kavşağa vardığımızda karşı karşıya dikildik. Sinemadan beri ilk defa baktı suratıma – ama bir türlü vedalaşamıyorduk. Benden bir şey bekliyor. Evet, galiba benden davet bekliyor. Emin miyim bundan? Yüzüne baktım. Evet, eminim.

Tereddüt ettim, sonra: “Bana gelsene bu akşam...” dedim. Bunu mırıldanırken umursamaz görünmeye çalışıyordum –

ama o, benim içimi biliyor... ve benim onun bildiğini bildiğini biliyor. Nitekim sanki tam, ama tam olarak bunu söylememi bekliyor ve umuyordu... hatta... çok kısa, salisenin binde birinde, gözünde bir zafer pırıltısı görmüş olabilir miyim? sanki bilhassa... sanki...

Hışım la cevap verdi: "Sana hayır demenin, seni reddetmenin beni nasıl kahrettiğini bilmiyor musun! Niye böyle yapıyorsun, o halde! Beni böyle müşkül duruma sokmak için mi, bilhassa mı? Benden bir şeyin intikamını mı alıyorsun?"

"Bir dakika; neyin intikamı?" Öfkesi nihayet bana da bulaşmıştı: "Seni eve davet etmek de mi suç?"

"Biliyorsun sende kalmayacağımı, sana hayır diyeyim ve acı çekeyim diye, bile bile soruyorsun bu soruyu..."

"Ne bileyim Tuncay, bana öyle bir baktın ki demin, belki bu sefer farklı olur, belki bu sefer isteyebilirsin, diye düşündüm..."

Bütün bu konuşmalar olurken, "Projeksiyon!" diye haykırıyor içimdeki Zeyda Teyze. "Asıl, senin üzerinden bir şeylerin intikamını almak isteyen, kendisi! Görmüyor musun – sana yansıtmaya yapıyor!"

Derin bir nefes alıyor. Şimdi de bakışlarında keder ve pişmanlık var. Sakinleşmeye, sesini yumuşatmaya çalışıyor: "Mine, canım kardeşim... Sana gelmek istersem zaten ben söylerim... Bana böyle şeyler sorduğun ve beni sıkboğaz ettiğin sürece evine gelmek hiç gelmiyor içimden. Lütfen üstüme varma, bana kendiliğimden gelme fırsatını tanı..."

"Peki peki, tamam..."

Gözlerimi bir an kapatıyorum. Öyle bir cümle bulmaya çalışıyorum ki – duygularımı dile getirmeme en yakın şeyleri ifade edebileceğim, onu öfkeliendirmenin sınırına dayanacak ama affedilemez de olmayacak, sonradan özür dileyerek tükürdüğümü yalamak zorunda kalmayacağım bir cümle... Bulamıyorum.

"Haydi, hoşça kal..."

Aniden arkamı dönüp aceleyle yürüyerek gidiyorum, gözlerim dolu dolu. Arkamdan bakakaldı, biliyorum. Nefret ediyor kendinden, bunu da biliyorum – ve bunu istemiyorum, hiç istemiyorum... Ben ona merhem olmak istiyorum, ben onun kendinden hoşnut olmasını, kendini sevmesini istiyorum, onun iyi

olmasını istiyorum. Beni üzmek onu da üzüyor, o halde neden beni üzüyor?

Bütün bu muammalarla doluydu zihnim. Ağır ağır girdim apartmana. Farklı olabilir miydi her şey, bu sabah? Neydi, farklı olabilecek olan? Güzel bir filme rastlasaydık, herhangi bir şey değişecek miydi? Asansörde sırtımı aynaya yaslayıp gözlerimi kapattığımda, kafam bu sorularla doluydu.

O gün halalarımı ziyaret günündü. Öğlen iki çeşit yemek pişirdim onlara. Akşam yemeğine sofraya oturduğumuzda, güzel haberi verdim:

“Tuncay döndü...”

“Ya!”

“Gözün aydın, kızım...”

“Evet ya, gözün aydın...”

“Sağ olun...”

Suratımda her ne gördülerse, halalarımın birbirleriyle kısaca bakiştıklarını fark ettim. Kısa bir sessizlikten sonra Hamiyet Halam sordu:

“Nasıl, iyi mi oğlumuz? Rahat geçmiş mi askerliği?”

“Bilmem ki, halacığım... Bu konuları pek konuşmuyor... Ben de pek sormuyorum...”

“Sormazsın ya!”

Müstehzi bir gülüş eşliğinde, öfkeyle ve hatta sinsice tıslanmış bu iki kelime, Nazire Halamın dudaklarından dökülüyormuştu.

Gözlerim kocaman, hayretle baktım suratına: “Neden öyle dedin, hala?”

Utandı, önüne baktı.

Hamiyet Nalam sordu: “Ne oldu? Ne dedi halan?”

Duymazdan geldim onu, Nazire Halama dönerek üstelendim: “Halacığım söylesene, niçin öyle dedin? Niye ‘sormazsın ya’ dedin?”

“Yani,” diye geveledi Nazire Halam, “sen meseleleri pek deşen bir insan değilsin de...”

“Sizler gibi meraklı değilim, kastettiğin oysa,” diye terslendim halamı, “insanlar kendiliğinden anlatmak isterlerse anlatırlar, istemezlerse üstlerine üstlerine gidilmez, öyle değil mi?”

“Tabii ki öyle yavrum,” dedi Nazire Halam, özür dilercesine, “inan, niçin böyle konuştuğumu ben de bilmiyorum...”

Konu görünürde orada kapanmıştı, fakat akşam evime dönerken yol boyunca huzursuzdum. Halamın kastettiğinin basit bir “meraklılık” olmadığını, konuyu saptırdığımı için için seziyordum, ama –belki de bu saatlerde yoğunlaştırılan püskürtücülerin etkisiyle– bunun üzerine düşünecek gücü kendimde göremiyordum.

Gece bilgisayarımın başına oturduğumda hava yeni karar-mıştı. Zeyda Teyze hesabıma girdiğimde, gelen birkaç e-posta arasında bir tanesi vardı ki, mesajı daha açmadan içim bir tuhaf oldu – çünkü gönderen kişinin hem adı “Lesch”ti, hem de e-posta adresi lesch@bizistanmail.com’dü.

Önce diğer mesajlarıma baktım. Öylesine eften püften konularda akıl danışılıyor, mektuplarda öylesine bir cehalet, hoşgörüsüzlük ve kalite düşüklüğü göze çarpıyordu ki, moraim bozuldu. Kendi kendime “Bu millet adam olmaz!” deyivermişim yüksek sesle. Böyle deyince de tüylerim diken diken oldu: Bu tarz klişe genellemelere asla rağbet etmem – ama işte, Hamiyet Halamın karamsar, şom ağızlı konuşma üslubunun bu çok tipik cümlesi, ben hiç düşünmeden dudaklarımdan dökülüvermişti... tıpkı “sırnaşmak” fiilini de kaşla göz arasında kelime dağarcığıma ekleyiverdiğim gibi. Kimlerle takıldığın, ne kadar önemli... diye geçti aklımdan. Doğrudan onların söylemini, derken de düşünce biçimini kapıveriyorsun...

Lesch’in mesajını en son açtım:

Zeyda Hanım,

Askerden döneli birkaç hafta oluyor, ama hâlâ kendime gelmeye, geçmişteki kendimi bulmaya çalışıyorum.

Askerliğini çok zor şartlarda yapmış genç bir askerim. Sanki birkaç ay değil, yıllardır uzak kalmış, ta çocukken ayrıldığım bir yere yıllar sonra tekrar dönmüş gibiyim. Dengemi bulabilmek için sürekli bir kerteriz noktası arayışı içindeyim, ama her şey sanki o kadar değişmiş ki, sürekli bir bilgi bombardımanı altındayım – ben hakikaten geri döndüm mü? Askerdeyken, kâbus görmediğim gecelerde, sürekli olarak “geri dönüş” rüyaları gö-

rümdüm – gene bir rüyada mıyım? Değilsem de, rüya duygusu içindeyim.

Binalar heybetini kaybetmiş. Eskiden şu yalçın, yüksek tepelere ulaşamazdı; şimdi her şey, üzerine basılmış gibi görünüyor – sanki biri binaların, tepelerin üstlerine basmış, küçültmüş. Burası benim kentim olamaz, düşüncesi... Sürekli olarak, bir optik yanıltma duygusu içindeyim.

İlk kez gittiğim, yabancıysa olduğum mekânlarda bile yön duygum çok kuvvetliydi bir zamanlar, ama artık burada kayboluyorum. Kendi kentimi sanki artık tanımıyorum; gözüm sürekli, “Burada tanıdığım ne kalmış?” arayışı içinde.

Kendime tutunacak yer arıyorum, köklerimi arıyorum. Bu da ancak, tanıdık mekânlarla, içimi açabileceğim dost insanlarla olabilir – eskiden böyle bilirdik. Oysa içimi açabileceğim dost kişiler hiç yok, “merhaba” diyebileceğim kişilerin sayısı ya bir, ya iki – yani herkesin durumundan bir farkım yok.

Ne tuhaf – nötron bombası atıldığında binalar hiç hasar görmeden dimdik kalır, ama insan kalmaz geride. Benim içinse binalar da yok olmuş, insanlar da... Şu kısacık sürede kütüphaneleri, müzeleri yıkmayı nasıl başarmışlar? İçimi açabileceğim, dertleşebileceğim insanlar aramaktan vazgeçtim; merhabalaşabileceğim insanlar olsa yeter... oysa bana herkes yabancı... çünkü bu kentte aslında yıllardır doğru dürüst yaşamışlığım da yokmuş meğer. Sokaklarında tanıdık yüzlerle karşılaşabileceğim bir mekânı nasıl özleyorum...

İlk düşüncem, “Böyle bir mesaja ne cevap verilebileceğini Tuncay’dan öğrenmeliyim!” oldu.

Sonra zınk diye durdum. Mesajı tekrar okumaya giriştim ve kalbim güm güm atmaya başladı. İmlanın kusursuzluğu, cümlelerin muntazamlığı... Fikirler... ifade ediliş şekli...

Sinirli sinirli güldüm: Olabilir mi?

Olabilir mi, olamaz mı? Eğer “o” ise, Zeyda Teyze’nin ben olduğumu bilerek mi, bilmeyerek mi yazmıştır?

Eppey düşündükten sonra, işin içinden çıkamayacağıma, bu adamı “yabancı” biri olarak görmemin ve mektubunu o şekilde yanıtlamamın daha doğru olacağına hükmettim. Oturdum, yazmaya giriştim:

Sevgili evladım,

Bu kentte doğru dürüst yaşamışlığım yokmuş, diyorsun. İşte cevabını sen zaten vermişsin. Sana tavsiyem, yeni insanlarla tanışabilecek bir çevre edinmen; güzel bir iş bulman...

Yüzümü buruşturdum. Adam sanki “güzel bir iş” bulması gerektiğini bilmiyor mu? Kaldı ki, işsiz olduğunu nereden biliyorum? Veya, “çevre edinmesi” gerektiğini akıl edemeyecek kadar ahmak birine mi benziyor? Aksine, anlatımının düzgünlüğüyle beni etkilemişti. Ayrıca –şimdi mektubu tekrar okudum– bu Lesch denen karakter, bana doğru dürüst soru da sormuyordu ki... Dert yanıyordu sadece. Anneannemi hatırladım ve mektubu üçüncü kez, anneannem okurmuş gibi okudum. Birden cümleler bir gerçeği, adamın kendi gerçeğini ifade eder oldu. Adam çok yakınımdaymış gibi geldi; hatta neredeyse sesini duyuyordum – tabii ki ona kulağımda yakıştırdığım ses, Tuncay’ın sesi. Lesch’in derdi, birden benim derdim haline gelmişti.

İlk cevabımı sildim ve yeniden yazmaya koyuldum:

Sevgili evladım,

Mektubundan, kendini ne büyük bir yalnızlık içinde hissettiğin anlaşıyor.

Keşke seni rahatlatacak doğru kelimeleri bilsem... Ama biliyorum ki ne dersem diyeyim, kelimelerim senin kaybını gidermede yetersiz kalacak; dahası, muhtemelen askerdeyken yaşadıklarını, yaşamamış kılamayacak.

Sana tek söyleyebileceğim, seni her zaman dinlemeye hazır olduğum.

Tuncay’ın günlüğündeki sayfayı hatırladım birden. Orada ne korkunç şeyler anlatıyordu fakat ben... ben... ben nasıl bir kadının ki sadece kendimi ve Tuncay’la ilişkiyi kurtarmayı düşünmüş, ama Tuncay’ın günlükte yazdıklarına en ufak bir ilgi göstermemiştim? Nasıl bu kadar duyarsız olabilmiş, onun orada anlattığı travmayı, olayın kendisini merak etmemiş, bu kadar uzak, bu kadar mesafeli kalabilmiştim? Bu kadar mı bencil bir kadının ben? Nasıl oluyor da tanımadığım bir adamın bana –bana

bile değil, Zeyda Teyze'ye- yazdığı birkaç satırlık bir mektup, gerçek hayatta tanıdığım, etten kemikten bir insanın acısından daha çok etkileyebilmişti beni?

Çünkü... Çünkü... Çünkü mektup yazan adamın sorumluluğu, benim üzerimde değildi! Onu üzerimden kolayca atabildim, icabında bana yazdığı e-postayı hiç okumadan silebilirdim... tıpkı Tuncay'ın, ancak, otobüs yolculuklarında arkadaşlık ettiği ve kolayca üzerinden atabileceği bir kişiyle yakınlık kurabilmesi gibi...

Çok tatsız! Ne tatsız düşünceler bunlar! Bir Dosilin attım ağzıma, erkenden yattım ve derhal sızdım.

Sinema olayından beri Tuncay bana telefonda yine soğuk davranıyor, buluşmamız için en ufak bir talepte bulunmuyordu. Ama Lesch'ten gelen e-posta, Tuncay'a yaklaşımımı yüzde yüz değiştirmişti. Şimdi onda, her cümlesinde, beni mahzunlaştıran her davranışında, kendi kentinde bir yabancı gibi yaşayan adamın izlerini sürüyor ve genelde de buluyordum.

Beş gün boyunca hiç haberleşmediğimiz bir dönemden sonra aradım onu. Cep telefonu kapalıydı.

Birden, döndüğünden beri bana bu kadar uzak durması, benimle sevişmeye bile yanaşmaması, bambaşka bir anlam kazandırır gibi oldu ve içim kıskançlıkla burkuldu: Askerlik sonrasında motosikletiyle gezerek geçirdiği o altı ayda, başka bir kadınla tanışmış olamaz mı? Bu düşünce, gözlerime yaşların hücum etmesine yetmişti. Üzerinde düşündükçe bu ihtimal sanki daha da gerçeklik kazanıyordu: Tuncay karşılaştığım en çekici erkekti; bense sonuçta onun o sıkıntılı, kaçak zamanlarında tesadüfen tanıştığı biriydim. Kaç kadın kabul ederdi, o durumda bir adamla eski-yeni otobüslerde bir arada olmayı, asfalt yol-toprak yol ayırmadan kent kent dolaşmayı? Ben bir zamanlar onun kötü gün dostuydum – ama artık bana mahkûm değildi.

Beni ertesi akşamüstü, tam bilgisayara, sözüm ona yazacağım romanımın başına kurulduğumda aradı. Sesi çok tereddütlüydü: “Meşgul olduğumu biliyorum... Benim de ev çok pis... Ama, işte, yemeğim var. İstersen buyur, gel...”

“Hemen geliyorum!” Naz yapmasını neden bilmem, neden

beceremem? Bir defacık da “bu akşama başka işim var” diye niçin hiç yalan uyduramam?

Beni karşılarken, yüzünden, beni davet etmekten dolayı sanki hafif bir pişmanlık okuyabiliyordum. O mutsuz yüz ifadesini görünce, davetini kabul ettiğime pişman olmuşum. Kapının eşğinde, içeri girmek veya geri dönmek arasında bocaladım. Hemen toparlandım:

“Hoş gelmişsin... Uff Mine, haydi geç içeri, naz yapma lütfen...”

Az sonra mutfakta salatayı birlikte hazırlarken ikimiz de dalgın, suskunduk. Cep telefonunun neden kapalı olduğunu ona sormamaya kesin kararlıydım.

“Hardal da katsana şuna...” Hardal kavanozunu uzattı bana. Sonra yüzüme baktı, hafif gülümser gibi oldu:

“İçin içini yiyor, değil mi?” diye sordu, alaycı bir sesle.

“Yo... Ne konuda?”

“Dün öğlen annemdeydim... daha sonra da bazı eski arkadaşlarla buluştuk...” dedi.

“Ne? Ciddi misin?”

Tam, “Ne iyi yapmışsın!” diyecektim ki, suratının ifadesini görerek sustum.

“İyi geçmedi mi?” diye sordum, tereddütle.

Güldü; askerlikten bu yana aşına olduğum şu yeni gülüş – kuru, acı. İçinin derinliklerinden yükselerek, dalga dalga havaya yayılan o sıcak, kocaman kahkahasını nasıl özledim... Acaba o sesi bir daha hiç, duyabilecek miyim?

Söze tam başlayacakken sustu. Sonra, “Peki, anlatayım kısaca, yorumunu sana bırakıyorum...” dedi.

Ellerimi kuruladım beze; daracık mutfakta şimdi karşılıklı dikilmiş, bakışıyorduk.

“Geçen gün annem aradı – gene bulmuş telefonumu. İlla gel, illa gel; bir ısrar, bir ısrar... Anne, hakikaten seni göremem... Şu günlerde hiçbir şeyi kaldıracak durumda değilim, diyorum, anlatamıyorum... Sonunda ağlamaya başladı ve beni son kez görmek istediğini, bir defacık ziyaretine gidersem bir daha bana muşallat olmayacağını söyledi...”

Sonuçta gittim tabii, böyle olunca... Bugün için randevulaşmıştık.

Bir gittim ki – ohooo... dayımlar, yengemler, diğer dayımın oğlu –benim yaşıtımdır–, teyzem –ki iki teyzem var; bu, ‘şeytan görsün yüzünü’ dediğim teyzem– diğer bir eniştem, şöyle bir sekiz on kişi, herkes gelmiş! Hayat boyu görmesem, aman özledim demeyeceğim insanlar, hepsi de... Nasıl yapay bir dostluk, bir samimiyet edası... Sözüm ona askerliğimle ilgili sorular soruyorlar –ama gerçekte kimsenin bir şey merak ettiği falan yok– Selvidağ gibi bir yerin var olduğunu bile bilmek istemiyorlar... Sorudukları soruların ilgisizliğini anlatamam sana. Ne bileyim, kullandığım silahları soruyorlar. Komutanlar ‘erkek adam’ mıymış, değil miymiş? Bölüğe halkını yargılamalar, küfürler, beddualar... Orada neler yaptın, gerçekte neler olup bitiyor – bir Allahın kulu da bunları sormuyor! Biliyor musun, bu, bilmek istememe durumuna hep tanık oluyorum. Tuhaf bir etkisi oluyor – hissizleşiyorsun, küntleşiyorsun.

Dayımın oğlu, ‘Bir tane de pompalı tüfek edindim... pompalı dediysek küçümsemeyin; adamı öldürebilir; nitekim geçende birini, havalı tüfekle bebek yaraladı diye tutukladılar,’ diye başladı anlatmaya.-

Kafamı çevirdim. Kendimi nispeten yakın hissettiğim, yaşıtım bir kuzenim var – geçen dönem milletvekilliği yapmıştı.

Döndüm ona, ‘Senin oğlan ne yaptı? Üniversiteyi bitirdi mi?’ diye sordum.

‘Ohooo... Çoktan... Şimdi gene üniversitede... Akademik kariyer seçti, amcası.’

Bir hesap yaptım, haklı; oğlan otuz yaşına gelmiştir...

‘Askerlik?’ Garip, ama insanın aklına otomatik olarak bu soru geliveriyor.

‘Yurtdışına gönderdik... Yani – doktorasını yurtdışında yaptırdık... o zaman doktorayı askerliğe sayıyorlar ya. Bütçemize göre bir üniversite bulduk...’ Bu cevabı verir vermez mahcup oldu, böyle konuştuğuna pişman olmuştu.

Oysa ben ayıplamıyor, hatta yadırgamıyorum ki söylenenleri... Çok da normal geliyor. Akli başında hangi ana baba ister, oğlunun öyle bir tımarhanede bir saatini bile geçirmesini?

Tek sorunum, şurada: Eskiden, hangi dilin ne zaman kullanılacağını içgüdüsel olarak bilirdim. Örneğin bu kuzenim mil-

letvekiliyken, vatan millet üzerine fasarya nutuklar atan bir adamdı. Sanırdın ki oğlunu askere, sevinçten havalara uça uça gönderecek. Şimdiyse her şey bana çok karmaşık geliyor... Devreler karışıyor... Kuzenime baktım – hâlâ vatan-millet coşkusunda – ama ancak başkalarının oğullarını ölüme göndermek söz konusu olduğu sürece.”

Sustu.

“Peki,” diye sordum tereddütle, “annenle karşılaşmanız nasıl oldu?”

“Onu daha kapıda gördüğümde şok geçirdim. Aman, anlatmak bile istemiyorum...”

Yine sustu.

“Çok mu yaşlanmış?”

“Evet... çok yaşlanmış. Ama ondan da öteye, annemin tek gözlü olacağını hiç düşünmemiştim. Çok fena oldum. Fakat işte, inanır mısın – o bir saniyelik şaşkınlık ve zaafımı derhal anladı... ve güya şakayla karışık sitemler ânında başladı – malum işte, önce ‘Ooo, Tuncay, sen buraların yolunu bilir miymişsin? Bula-mazsın sanmıştım!’ tarzı şeylerle girdi lafa, ardından ben salona geçerken de ‘İşte, annesini sevmeyen hayırsız evladım geldi!’ vesaire türünden şeyler... Güya şaka yapıyor, ama ben annemi tanırım... En sonunda da, yerine otururken, ‘Elbet gelecekti... Çekirge bir sıçrar, iki sıçrar...’ diye söylenmeler...”

Neyse, sofraya oturuldu...

Çok lezzetli yemekler hazırlanmış, ama lokmalar boğazıma nasıl diziliyor... Bu arada manidar bakışmalar... ve tabii, annem... Aynen çocukluğumdaki gibi –bir insan hiç mi geliştirmez kendini? Hiç mi değişmez?– bana kadın hâlâ, ‘dirseklerini sofradan indir’ diye görgü dersi veriyor, herkesin ortasında! Bir ara, ‘Tuncay, bu rengi giyme, mavi sana hiçbir zaman yakışmamıştı zaten’ dedi. Başka şartlar altında gülesim gelir, çoktan kahkahalar atıyor olurdum. Ama ortam öyle tuhaftı ki... Böyle, garip bir bek-lenti havası, anlamlandıramadığım bir gerginlik...

Derken, gene askerlik muhabbeti... İnan, kulaklarımı tıkadım.

En sonunda, bütün bu tantananın niçin düzenlendiği, anlaşıldı. Dayılarımdan biri, pat diye, ‘Eee, Tuncay, artık askerlik de

bitti, güzel bir iş kurarsın... Bir de seni evlendirdik mi, artık annenin gözü arkada kalmaz!’ demez mi?

“Aman gözünü seveyim dayı, benim evlenmeyi falan düşündüğüm yok!” deyiverdim ben de. Herkes birbiriyle bakıştı.

‘Ne demek evlenmek istemiyorum?’ diye cırladı annem. ‘Tabii ki evleneceksin! Her normal erkek evlenir! Evlenmemek anormaldir!’

Dişlerimi nasıl sıkmışım... Gene de sıkılı dişler arasından, ‘Ama gencecik delikanlıların eline silah verip bir kampa tıkmak normaldir, öyle değil mi? Ben normal bir erkek değilim o halde!’ diye homurdandım, her kelimenin üstüne basa basa.

Sanki tam böyle bir şeyi, tam böyle bir üslupla söylemem bekleniyormuş! Ben böyle deyince, sofranın ortasında annem hüngür hüngür ağlamaya başlamasın mı? Bir yandan zırlıyor, bir yandan dizlerini dövüyor: ‘Yoksa haklılar mı?’ diyor, ‘Yalvarırırım!’ diyor, ‘Ah ne olacak!’ diyor, hiç anlamadığım bir şeyler geveliyor... Herkes aynı anda konuşmaya başladı, herkes bir şeyler söylüyor, her kafadan bir ses çıkıyor...

Velhasıl Mineciğim, neymiş biliyor musun, bütün olay? Tahmin etmişsindir... Meğer bunca yıl askerlikten kaçmamdan, eşcinsel olduğum anlamını çıkarmış sevgili akrabalarım, iyi mi? Beni davet etmelerinin tek amacı, durum tespiti. Bu herif niçin askere gitmez? Niçin? Bu herifin bir sakatlığı mı var – nasıl bir ekşiği var? Bu dünyadaki herkes eline silah almaya çok meraklı ya... askercilik oynamaya... horozlar gibi şişine şişine rap rap yürümeye... dayak yemeye, dayak atmaya... birbirinin dişini kirmaya... sırf eğlence olsun diye zavallı eşeklere, el âlemin ineklerine, koyunlarına kurşun sıkmaya...”

Heyecanlandıkça anlatımı hızlanmış, giderek sesi yükselmişti. Durdu, derin bir nefes aldı. Daha normal bir ses tonuyla sürdürdü konuşmasını:

“Hele bir de annemin, sözüm ona beni korumak amacıyla ‘Benim oğlum şey olsa ben onu eve davet eder miydin?’ diye o tiz sesiyle cırladığını duyunca tam delirdim. ‘Şey olsam ne olacak? Ne var ki şey olmakta? Kiminle düzüştüğünden sana ne?’ diye bir şarlamışım..

Ben böyle deyince, büyük dayım ayağa fırladı: ‘Peki o za-

man' diye bağırdı o da, zafer edasıyla; 'bunca yıldan sonra niçin tam da şu aralar askere gitmeyi seçtin, ha? Bedensel Kaynaklar Yasası'ndan kurtulmak için değil mi?' Doğru ya; benim dışımda herkesin bileğinde metal bilezik vardı: Çoğu yeşil renkli, ama arada tek tük mavi, hatta bir tane de mor; dayım anlaşılan kahramanlık edip ilik vermiş.

E pes, dedim... Üstelik bu dedikoduyu da annem çıkarmış, 'Benim oğlan organ bağışlamamak için gitti şu sıralar askere!' diye.

Kapıyı çarpıp çıkmamak için nasıl tutuyorum kendimi; sıcağın ve sıkıntıdan ter sırtımdan aşağı akıyor... Ne söylesem en ölümcül darbeyi indirebileceğimi, hangi lafımın annemi yıkacağını düşünüyorum... Hınç beni öyle bir sarmıştı ki, kelimeler yetersiz kalacaktı; iyi ki o anda elimde silah falan yokmuş..."

Gözleri ufalmış, yüzü kızarmıştı. Birkaç saniye bakıştık.

"Cehalet, işte..." diye mırıldandım, ne diyeceğimi bilemediğimden.

"Güzelim, bak işte, gene yanıyorsun! Sanıyor musun ki anneminki gibi bir manyaklık, sadece cahil cühelaya özgü?.. Anne-lik eğitime, cehalete bakmaz – bir kısım kadını ortak bir payda-da birleştiren olağandışı, anormal bir durumdur!"

"Sanmıyorum..." diye mırıldandım yine, "gerçi ben ne anne gördüm, ne anne oldum ama..."

"Kendileri olmaktan çıkıyorlar," diye sürdürdü ısrarla, "ondan sonra da, 'çocuk yaptım, hayatım değişti' der dururlar... Yani çocuk yapınca hayatları ne yönde değişiyor ki? Bencilleşiyorlar mı, ne oluyor?"

"Ben de bilmiyorum... Ama doğal halin, hangi hal olduğunu nereden biliyorsun ki?" diye karşılık verdim.

Ellerini çaresizce iki yana açtı.

Oturma ihtiyacı hissettim; koluna dokundum: "Gelsene Tuncay, salona geçelim..." dedim usulca. Üzerimde müthiş bir gevşeme hali – hiç değilse artık bir iletişim var aramızda... hiç değilse anlatıyor... Onu korkutmaktan nasıl ödüm kopuyor...

Birlikte çıktık mutfaktan.

"Bari arkadaşlarınla umarım daha iyi geçmiştir buluşmanız..."

“Onu da anlatayım!” dedi, yine acı bir gülüşle. Çalışma masasına geçip oturmuş, bacaklarını masanın üzerine uzatmıştı; bense gülkurusu renkli koltuğuma kurulmuş, kucağıma aldığım bir minderi muncıklıyordum boyuna.

“Ta liseden tanıdığım eski arkadaşlarla toplam yedi kişiydik... Onlar meğer muntazaman toplanırlarmış; bense çoğuyla yıllardır görüşmemişim... Tahmin edeceğin gibi, içimde zaten en baştan, büyük bir isteksizlik vardı buluşmak konusunda – bir de üstüne, annemi ziyaretimin sebep olduğu asap bozukluğu... Ama bu konuda kendimi zorlamaya karar vermiştim – artık kaçak olmadığuma göre, ‘normal’ bir sosyal hayat sürdürmenin nasıl bir şey olduğunu merak ediyordum.. Zaten artık yapacak bir şey de yoktu; son anda ‘gelmiyorum’ diyemezdim.

Bir balıkçı meyhanesinde buluşuldu – Bizimkent’in eski meyhanelerinden.

Bir kere, hâlâ ‘balıkçı’ meyhanesi lafının kullanılıyor olması bile tüylerimi diken diken ediyor. Hangi balık, ne balığı Tanrı aşkına; balık mı kaldı? Kutuplardan ithal edilen balıklar ateş pahası... Transgenetik balık yemeyi de malum nedenlerle istemiyorum: Hem çok tepkiliyim –bunlardan tek bir tanesi yanlışlıkla denize karıştıydı da, zaten azalmış doğal balık nüfusuna verdiği zararları hâlâ toparlayamadılar– hem de çekiniyorum, ne yalan söyleyeyim... bunların, durup dururken vücudumuza tamamen yabancı birtakım proteinler üretebiliyor olmaları, beni ürkütüyor.

Neyse, arkadaşlardan bir tanesi karısını da getirmiş, yıllar öncesinden tanıyorum, BizRT’de program yapımcısıydı. Öpüşüldü, sarılındı, ‘geçmiş olsun’ dedi hepsi, sofraya oturuldu...

Garson belirdi: Terbiye edilmiş bir Onlar çocuğu – giydirilmiş, bazı numaralar öğretilmiş, saçları kesilip jölenlenmiş bir şovmen. İlk numarasına başladı: Suratına büyük başarıyla kondurmayı başardığı sahtekâr bir gülümsemeyle yaklaştı masamıza.

‘Ne var koçum?’

‘Kutup morinam var, taze...’

Surat asıldı.

‘Sevmem... Şöyle, daha lezzetli bir şeyler saysana... Atlantik morinası yok mu?’

Garson bilmiş bilmiş güldü: ‘Efendim, Kuzey denizinde bile Atlantik morinası kalmadı ki, onlar da artık kuzeylere göç ettiler...’

Duvarlarda, eski dergi ve takvimlerden kesilip çerçevelenmiş ve özenle etiketlenmiş nostaljik balık ve deniz canlısı fotoğrafları... Çipura, Mezgit, Hamsi, Palamut, Kalamar, Ahtapot...

Şovmen birden, öğrenmiş olduğu başka bir numarayı hatırladı: ‘Bakın, size hemen yan lokantadan pisibalığı getirtirdim, Kuzey denizinden ithal, dün gelmiş. Ama nasıl hazırlandığından emin olmadığım bir şeyi ikram etmek istemem.’

İzleyiciler bu numarayı beğenmişlerdi. ‘İyi yapıyorsun, çocuğum!’ dedi, BizRT’ci kadın.

‘Çiftlik balığın ne var?’

Canım daha da çok sıkıldı. Yahu, bir kilo çiftlik balığı üretmek için iki kilo doğal balıktan yem yapıyorlar – şaka gibi! Çiftlik balığı deyince vicdanım nasıl sızlıyor... Ama çıkıntılık yapmak da istemiyorum, bir yandan...

Sonunda ızgara kalamar geldi. Şovmenin yüzünde yine, numaralarını beğendirme gayretinin yarattığı gergin çizgiler. Kaşlar soru işareti, dudaklarda kocaman bir gülümseme.

Yüzler buruştu: ‘Bu, böyle mi sunulur? Tabakta uzanmış, gri bir şey! Hani bunun süsü, yeşilliği? Çok ayıp, böyle servis yapmak.’

Bir anda şovmenin yüz ifadesinin gerginliği eridi; hani şu animasyon filmlerinde bir hayvandan başka bir hayvana, veya gençten ihtiyara dönüşüveren yüzler gibi plastik – animasyon; dudaklar büküldü – anlayışlı, hafif üzgün bir ifadeyle ve empati dolu gözlerle baktı bize garson. Bizi çok haklı buluyordu. Aşçı yeniydi. Hemen tabağı alıp götürecekti. Garnitürsüz kalamar – olacak iş değildi!”

Sustu Tuncay.

“Sonra?”

Güldü – yine o buruk gülüş: “Bu defa da garnitürü beğenmediler... Derken şovmeni aşağılamaya başladılar...”

Yine sustu.

“Daha sonra... Onunla uğraşmayı kestiler, bana yöneldiler. Aynen annemlerde olduğu gibi – metal bilezikler sergilendi...”

Yutkundu. “Anlatmaya çalıştım, şu sıralar askere gitmemin, benim tercihim değil, metazori olduğunu...”

Yine sustu.

“Uzun lafın kisası... İşte, bu böyle devam ediyordu...” Artık sesi öyle usul çıkıyordu ki, neredeyse duyamıyordum. Baktı yüzüme. Birden yeniden canlandı:

“Derken... Pat diye bir tanesi döndü bana, ‘Peki söylesene, kaç adam öldürdün?’ diye sordu... Bir diğer arkadaş, ‘Abi dur, çocuk bir kendine gelsin, öyle sorarız...’ dedi. Üçüncüsü, ‘Valla bir tane bile Onlar çocuğu öldürdüysen helal olsun derim; tavşan gibi ürüyorlar; bugünün bir çocuğu yarının yirmi dağadamı... Baksana ekolojik krize – mahvettiler memleketi... Ve doğal olarak ekonomik kriz – Bölüğe’yi kalkındırma modasına uyalım diye organlarımızı bile alıyorlar – ne o? Ötekita’ya yaranacağız! Herkes bize zaten düşman; sürekli tokat yemekten, kurban durumunda olmaktan bıktık!’ dedi.

Bir an, ‘Hangi kalkındırma modası?’ demeyi, dünyayı birbirine katan su meselesinden falan söz etmeyi düşündüm, fakat ilk soruyu soran arkadaş, gene üsteledi: ‘Hiç adam öldürdün mü?’ diye...”

Hafif güldü Tuncay, konuşması hızlandıkça yüzü kızarıyordu:

“Ne oldu bana, bilmiyorum... Ayağa fırlamışım, ‘Yetti!’ diye bir gürlemişim – kendi ciğerlerimin kapasitesine şaştım! Şuraya bak, elimin haline bak; yumruklarımı o kadar sıkılmışım ki, tırnaklarımın izi avuçlarımın içine geçmiş. Avaz avaz bağıryorum, bir taraftan sövüp sayıyorum... bardaklardan birini kırdım, herkes döndü bize bakıyor... arkadaşlarım da korktular. Beni görsen tanımazdın. Ben tepindikçe ve sövdükçe herkes geri çekiliyordu... ‘Bu nasıl soru, lan?’ diye bağırıp duruyordum ona, ‘Sen zaten hep böyleydin, hep hıyardın...’ dedim, sonra diğer bazı hıyarlıklarını hatırlayınca hızımı alamadım; bastıramadığım öyle bir öfke kabardı ki içimde, herifin üstüne atıldım ve boğmaya kalkıştım – resmen öldürecektim, öldürmek amacıyla saldırdım; elimden zor kurtardılar...”

Mahcup güldü, başını önüne eğdi.

“Kötü oldu tabii... Çok kötü... Hele de karısının olduğu bir

ortamda... İyi ki hepimiz Dosilin soluyoruz, iyi ki sularımızı ılaç-
lıyorlar... Uyuşturulmuş halimiz buysa, vay halimize...”

Doğruldu: “En kısa zamanda Bedensel Kaynaklar meselesi-
ne eğileceğim...” dedi, “Beş yıl falan beklememeye kesin karar-
lıyım... Kolumda şu boktan bilezikten olmadan bu memlekette
asla huzura kavuşamayacağım belli artık. Herkes herkesin po-
lisi...”

Sonra ciddileşti: “Bugünkü aklım olsa, yıllarca asker kaçığı
olmak yerine, onurumla vicdani retçi olurdum...” diye söylendi.

Ne garip – ben artık, olaylara hep onun gözüyle bakar ol-
dum: Askerden, Bölüğe’den memleketine yeni dönmüş birinin
bakış açısıyla. Tuncay’ın bakış açısıyla. Bir otobiyografi yazacak
olsam, sanki kendi hayatımı değil, onun hayatını anlatacayım.
Onun ihtiyaçlarını... Onun duyarlıklarını...

Tuncay’ın lokantadaki halini aynıyla hissedebiliyordum... Ar-
kadaşlarını ve etraftaki diğer insanları onun gördüğünü tahmin
ettiğim biçimde görebiliyordum: Nefes alıp veren, ses çıkaran var-
lıklar... İki uzantı üzerinde dik duran... kurulu oyuncaklar gibi,
hangi düğmesine basarsanız hangi ezber lafı söyleyeceği daha
baştan belli... birbirini düşman olarak gören. Korku filmlerinde
gördüğümüz ölü ruhlar gibi – hareket halinde, ama içleri boş...

Peki, ya ben? Zeyda Teyze mektuplarını okumaya girişti-
ğimde bilgisayarımda her yeni açılan pencerenin, kişiliğimin
farklı bir yönüne sesleniyor ve o yönümü sergilememe imkân ve-
riyor olması gibi, hayatıma girmiş erkeklerle de ilişkilerim hep
böyle mi oldu? Yoksa bu, sadece Tuncay’a has bir ayrıcalık mı?
Peki, hangisi gerçek ben? Hangisi yalan?

Hepsi Ben’im! Hepsi, hepsi! Hani ben, ‘ya hep, ya hiç’çiliğe,
‘ya siyah ya beyaz’cılığa karşıydım?

“Haydi Mine, seni çok yordum...”

Gözlerini bana dikmişti. Askerden döndüğünden bu yana
ilk kez bana bakıyordu – beni gerçekten görerek bakıyordu.

Bundan sonra çok az konuştuk. Daha ziyade müzik dinledi-
ğimiz hafif bir yemekten sonra (sebzeli börek yapmıştı, ama do-
ğal malzeme bulamadığı için hoşnutsuzdu), “Mine, beni mazur
gör lütfen, bu akşam erkenden yatıp uyumak istiyorum,” dedi.
Ses tonuyla bana kibarca kapıyı gösteriyordu.

Yatıya kalmak, ona sarılmak ve bana sarılması için neler verirdim... yine de bu yakınlaşmamız, her şeye bedeldi. Ayrılırken derin bir huzur, bir mutluluk hissediyordum.

Eve vardığımda bilgisayarımı açtım. Lesch'ten yepyeni, upuzun bir mesaj:

Zeyda Hanım,

Öncelikle, kusuruma bakmayın lütfen, size “teyze” diye hitap edemem, çünkü herhangi bir akrabalık ilişkisine işaret edebilecek kelimelere alerjim var.

Mesajıma verdiğiniz yanıt için teşekkür ederim, beni şaşırttınız. Çok da mutlu oldum. Özel olarak SİZin mektubumu okudunuz benim için büyük önem taşıyormuş demek ki... İtiraf edeyim, yazdıklarınızla eskiden dalga geçerdim. Gerek yayımlamayı seçtiğiniz mektuplara, gerekse onlara verdiğiniz yanıtlara çok gülerdim... Ancak, son zamanlarda tarzınızı çok değiştirdiniz. Yazılarınızı okuyarak eğlenemez oldum. Hayatta geriye kalmış az sayıda ki güldürü kaynaklarımdan birini yitirmem dolayısıyla bu duruma sevinmeli miyim, üzülmeli miyim bilemiyorum.

Tarzınızı değiştirmekle, size yazma arzumu kabarttınız. Zeyda Hanım, bilemezsiniz ne kadar doluyum; izin vererseniz size sık sık yazmak isterim. Sizden cevap beklediğimi sanmayın – saçma sapan karalamalarımı okumak zorunda da hissetmeyin kendinizi. Benden herhangi bir e-posta gördüğünüzde hiç açmadan silmek en doğal hakkınızdır ve buna saygı duyarım. Benim açımdan önemli tek şey, bunları yazıya dökmüş olmam; sizin illa okumanız değil.

Önceki mektubuma devam edeyim: Doğduğum kentin, askerlik dönüşü bende yarattığı yabancılik duygusunu anlatıyordum. Sokakta bu kadar çok kadın ve sivil erkek görmek hâlâ garibime gidiyor. Sokakta kahkaha sesi duymayı hâlâ yadırgıyorum. Dahası, eskisinden farklı olarak, seslere karşı farklı türde bir duyarlık kazandım: Gerçek ile sahteyi titreşimlerinden ayırt edebilir hale geldim. Tükettiğimiz gıdalar nasıl plastikse, soluduğumuz nasıl gerçek hava değilse, attığımız kahkaha da elbette kahkaha değil. Zaten, nasıl gerçek olabilir ki? Dünyada bu kadar acı varken, gerçek kahkaha nasıl atılabilir?

Sokaklarında kadın ve çocukların hemen hemen hiç görünmediği, haki üniformalı, silahlı erkeklerin kol gezdiği bir bölgeden geldim. Şimdi, kentin kalabalık caddelerinde yürürken sanki hafif içmiş ve yanlışlıkla bir film setine dalmış gibiyim. Ayaklarım yere basmıyor, burada değilim. Her an, yönetmen “kamera stop” diyebilir... ve o zaman, duyarlık kazandığım bütün bu sesler, beni her yerden saran bu uğultu, milyonlarca renk, görüntü, ses titreşimi –hava-da uçuşan plastik kahkahalar, kelimeler, dükkânların hoparlörlerinden insanın üstüne üstüne gelen müzik sesleri, Dosilin püskürtücüleri, araba egzozları, korna sesleri–, her şey bir anda siliniverecek, soluklaşacak, sessizleşecek ve kendimi gene o sessiz, hüznü diyarda bulacağım... ortalıkta, asker haricinde sadece beli bükük, ihtiyar kadınların, koca gözlü çocukların görüldüğü o boz renkli, hüznü diyarda...

Ne garip, oraya özlem duyuşum... Oraya tekrar gitmek ister miydim sanki? Nasıl “özlem” olabilir ki bu – sağ salim kurtulduğuma bu kadar şükrederken, askerliğim bir an önce bitsin diye hiç izin kullanmamışken? Üniformam nedeniyle kendi canlarım, kendi kardeşlerim, kendi topraktaşlarım tarafından düşman olarak görülmüşken? Asker olarak görülebileceğim kaygısını hâlâ atamamışken içimden?

Peki ama o halde, içimde hissettiğim bu derin, can yakıcı hasret, bu ateş... özlem değilse nedir? Nasıl tanımlanabilir? Böyle bir his nasıl mümkün olabilir?

Durun, galiba buldum! Oraya duyduğum, galiba “özlem” değil! “Aidiyet!” Ben oralıyım! Çünkü...

Çünkü, birincisi, oradaki insanlarla duygudaşım; aynen onlar gibi, ben de mağdur ve mazlumum. Aynen onlar gibi ben de bu ülkenin yabancısıyım. Evet, bu memleketin Batu bölgesinde doğdum, büyüdüm, iyi okullarda okudum... Ama ben bunun karşılığında ONLARIN, Onlar'ın geri bıraktırılmasını, onlara bunca kötülük yapılmasını istemedim ki! Başkasının mutsuzluğu pahasına nasıl mutlu olabilirim? Komşum açken, tokluğu nasıl içime sindirebilirim? Devlet baba iki kardeşe eşit muamele etmiyorsa, haksız yere dövülen kardeşim için nasıl acı çekmem?

İkincisi, ben oralıyım, çünkü oralar beni ben yaptı. Sanki oralarda “büyüdüm”. Daha önce nasıl yaşamışım ben?

Gençliğimde askere gitseydim, şimdiki adam olur muydum? Batu'da bir yerlerde rahat bir askerlik yapacak, muhtemelen eski ben olarak kalacaktım. Ama şu son aylarda yaşadıklarımı gençliğimde yaşasaydım, hayatım bambaşka olurdu. Bütün bu yaşadıklarım, benim için meğer gerekiymiş, şartmış – hem de elli yaşımdan sonra...

Kaçış, galiba benim kaderim. Bugün topyekûn kaçış halindeyim. Sadece Bölüğe'de değil, Bizimkent'te de gerçekte ne olduğumu, bencilliklerimi, huysuzluklarımı bana hatırlatacak veya daha da beteri, hortlatacak bütün insanlardan kaçmak istiyorum... Bir de bunların ek suçluluğuyla yüzleşecek durumda değilim.

Gözlerimi kapattım. Lesch'in kimliği artık bir muamma olmaktan çıkmıştı. En ufak bir şaşkınlık duymuyordum: İçten içe biliyordum onun o olduğunu – garip bir sezgi... Geriye yaslandım.

Durumdan derhal yararlanarak kucağıma atlayan Simitiko'yu ağır ağır okşayarak, bir değerlendirme yaptım: Böyle demek... Demek böyle istiyordu. Demek öğrenmişti benim Zeyda Teyze'liğimi... Hoş, aslında epeydir bunu tahmin etmiş olduğunu da tahmin ediyordum.

Peki, acaba o benim, onun Lesch olduğunu anladığımı tahmin edebilir mi? Dahası, bunu anlamamı istiyor mu? Mesajları öyle çok ipucu içeriyor ki, anlamamı istemiyor olamaz.

Mektupta açıklığa kavuşturulan bir mesele daha vardı, zihnimin gerilerinde... Yıllarca kaçak yaşamayı başardıktan sonra, durup dururken pat diye yakalanması, bana ta en başından tuhaf gelmişti. Gözlerimi yumdum – işte, o zaman da, bugün de, yüzleşmek istemediğim meselelerden biriydi bu da.

O gece, kendi inleme ve ağlama sesime uyandım; kalbimde yine çarpıntı, yine kan ter içinde... Öyle berbat bir duygu içindeydim ki, bir doktor benden bu kötülük halimi tarif etmemi istese, ne derdim, bilemiyorum. Herhalde katıla katıla ağlardım – elimden başka bir şey gelmezdi.

Derken, bu ıstırabıma neden olan rüyayı hatırlayıverdim. Çocukluğumda ve gençliğimde hayatımı sık sık cehenneme çeviren kâbusun aynıydı:

Karanlık, korkunç, çok bakımsız bir alaturka tuvalet var –

hani şu iğrenç, sıvalı, lekeli duvarlarına yer yer bok ve kan yivışmiş; musluğu, altına konmuş grileşmiş maşrapanın içine şarıl şarıl su akıtıp israf eden; yerleri kaygan ve ıslak; sepet desenli plastik çöp kovasının içindeki tuvalet kâğıtları ve pedler dolup yerlere saçılmış, bok-amonyak kokusu insanın burnunun direğini sızlatan türden bir umumi hela. Anneannem, işte o kubura düşüyor, çırpınıyor... ben de üzerine sifonu çekiyorum.

Ağlamam saatlerce geçmemişti; hissettiğim o dehşet ise hâlâ, üzerinden onca yıl geçmiş olmasına rağmen, hiç değişmedi.

“Böyle bir rüya, genelde bilinçdışı özlemimi ifade eder,” dedi ertesi gün telefonda Tuncay, düşünceli düşünceli.

Ondan öylesine nefret ediyorum ki... Ne zaman güvenecek olsam, soyunsam ve yumuşak karnımı açsam, illa bir tekme atmak zorunda mı?

Sahaflarda bulabildiğim kadarıyla benim de iyi kötü psikoloji kitapları okumuşluğum var, olmaz olaydı! Emin olamasam da, bu korkunç yorumunda haklı olabileceğinden kuşkulaniyorum – bilinçdışım “benim” bedenimde yer alsada, bir yabancı; içimde, düşünen bir yabancı olduğunu ne yazık ki ben de biliyorum.

Peki, aradan bunca yıl geçmesine rağmen, unutmayı böylesine istediğim bu kâbusu niçin yine görmüştüm? Gençlik yıllarımın pek çok gecesini cehenneme çeviren, anneanneme yaptığım bu kötülüğün hayali, hortlamak için neden beni buldu yine?

Gazetenin Bizimkent bürosunda, toplantıdayım... Tamamen iş-güzarlık – benim burada olmama hiç gerek yoktu – sonuçta, ne daimi kadrodaki muhabirlerden biriyim, ne idari bir işim var ne de yönetici konumundayım. Ama bizleri toplantıya çağıran e-posta, adeta bir emir şeklindeydi. Ekolojik kriz, şu, bu – insanların organları bile güvende değilken, neme lazım diyor, işsiz kalmayı göze alamıyorsun.

Tuncay bile, eskiden eğitim verdiği ve çok sevildiği yerlerden ancak üçü tarafından tekrar çağırıldı – ve bu eğitimlere gitmeyi de nedense sürekli erteliyor. “Belki bambaşka bir konuda yepyeni bir eğitim oluştururum; psiko-ritimden sıkıldım...”

Keyfi bilir. Şimdi cüzi bir emeklilik maaşıyla geçiniyor.

Büyük bir isteksizlikle geldim toplantıya. Yirmi kişilik bir seminer odası – çoğunu ilk kez gördüğüm bir yığın insan... İki üç kişiyle el sıkıştım, birkaçına başımla selam verdim. Dikdörtgen, ağır, maun bir masa. Deri-metal karışımı sandalyelerden birine de ben ilıştım. Uzun zamandır bir odada bu kadar çok insanla bu kadar yakın mesafede oturmuşluğum yok. El sıkıştıklarımın birinin elinden elime tıraş losyonu kokusu sinmiş. Bu nefret edilesi suçun faili olduğunu tahmin ettiğim kişi, masanın karşı tarafında, çaprazımda, takım elbiseli, yeşil bilezikli, gömlek yakasından beyaz boyun kılları fışkırmış, göbekli bir adam. Tuvaleti kullandıktan sonra da elini Köpürtlemediğine dair sağlam bir kanı yerleşiyor içime; tıraş losyonu kokulu elimden iğreniyorum. Kendimi odadan dışarı atmamak için zor tutuyorum; toplantı başlamak üzere.

Zeyda Teyze olarak kimliğimin gizli kalmasını, ta işe girerken gazete yönetimine şart koştuğumdan, benimle sohbete girişmek isteyenlere gönül rahatlığıyla “Zeyda Teyze” diye tanıttım kendimi, bu da biraz komik kaçtı. Dahası, bozulanlar oldu.

“Kendi adınız yok mu?” diye sordu gençten bir kadın, masanın karşısından. Bunu sorarken kötü bir niyeti yoktu sanırım; şakayla karışık sormuştu.

Yine de, sinirlendim. Sanırım bayağı asosyal bir tip oldum – her şeye alınıyorum. Ama galiba kadının sorusunda bir gerçeklik yakaladım. Haklı – ben gerçekten de giderek Zeyda Teyze’den ibaret olma yolundayım.

Doğru dürüst görüştüğüm, halalarım ve Tuncay. Tuncay dersin, benimle insan gibi değil, ancak Lesch adını takınarak Zeyda Teyze üzerinden doğru dürüst iletişim kurabiliyor. Geriye bir tek, halalarım kalıyor – ama onlar konusunda bile artık çok emin değilim...

Geçen gün halalardan çıkıp eve döndüğümde, posta kutumdan çıkan ve Zeyda Teyze’ye gönderilmiş bir zarf, beni birden çok şaşırttı ve tedirgin etti. Piyasadan ta bebekliğimde kalktığını bildiğim, sağ üst köşesinde “Air Mail” yazısı eşliğinde uçak resmi bulunan, lacivert-kırmızı çaprazlamasına çekilmiş çizgilerle çerçevelenmiş çok eski tip, hakikaten antika değerindeki zarflardandı. Yıpranmış bir görüntüsü, eprimişlikten ötürü yumuşamış bir dokusu vardı – kumaşlaşmış gibiydi. Üzerine, titrekle bir el yazısıyla, ama özenilerek yazılmıştı adres. Zarf, Zeyda Teyze’nin olağan posta kutusu adresinden buraya yönlendirilmişti.

Asansörle yukarı çıkarken zarfı evirip çevirmiş, beni neyin rahatsız ettiğini anlamaya çalışmıştım. Asansör tam benim kata geldiğinde sorumun cevabını buldum: Kokusu tanıdıktı – naftalinimsi, limon kolonyamsı... hele o titrekle el yazısı, öyle tanıdık-tı ki...

Nazire Halamın el yazısıydı bu! Ama olamaz – koskoca Bizistan’da, bula bula halam mı?..

Eve girer girmez, daha terliklerimi ayağıma geçirirken, sabırsızca ama yine de zarf açacağını kullanarak, dikkatlice, parçalamamaya özen göstererek açmıştım zarfı; derhal mektubun sonuna, isim-imza kısmına bakmıştım.

Evet! İnanılır gibi değildi, ama işte, Nazire Halamın titrek imzası! Zarf da tabii ki, halalarımın asla tükenemeyecek kırtasiye stokundan!

Beni halamlara, pis Tuncay ele vermiş olmalı! Bir an, içim öfkeyle doldu. Sonra kendi kendime “Kızım toparla kendini!” dedim – peki ya Tuncay’a beni kim ele vermişti ki? Bir şekilde kendimi *ben* ele veriyor olmalıyım... Veya... veya Nazire Halam Zeyda’nın ben olduğumu bilmeden yazmıştı. Veya... sakın, ihtiyar diye onları içten içe bunak diye görüyor olabilir miydim? Tuncay’ın keşfettiğini onlar neden keşfedemesin – zekâca çok mu geriler sanki? İhtiyar olunca aptal da mı olunuyor?

Canım çok sıkıldı; kanepeye yayılarak mektubu hemen okumaya başladım:

Sevgili Zeyda Teyze.

Ben de sizin gibi bir teyzeyim. 82 yaşındayım. Sizin yaşınızı bilmiyorum ama halimden siz anlıyorsunuz.

Ben ihtiyarlayacağımı hiç düşünmemiştim. Hiç planlamamıştım. Bir baktım yavaş yavaş ve kendiliğinden ihtiyarlayıverdim. Öyle sinsice geliyor ki insan anlayamıyor bile. Siz de bilirsiniz ufak kilometre taşları oluyor. Küçük küçük şeyler. Derken aynaya bir bakıyorsunuz. Tuhaf, tanımadığınız bir ihtiyar size geri bakıyor. Böyle bir şey. Allah Allah ben ne olmuşum diye şaşırıyorsunuz.

Ben ablamla yaşıyorum. Dünyalar güzeli bir yeğenimiz var. Sağ olsun alışverişimizi yapar. Bize yemekler pişirir. Ama onun da kendi hayatı var. Bu devirde bütün ihtiyarların yeğeni mi var? Devlet gözlerimizi almasını biliyor. Ev işleri için niye ihtiyarlara günde iki saat birini tahsis etmiyorlar? Yeğenim sayesinde tanıştığımız bir delikanlı var; askerlik yapmayı hiç istemiyordu. Hep düşünürüm. Öyle birini askere göndereceklerine niçin ihtiyarlara hizmet için kullanmasınlar!

İhtiyarlıkta yaratıcı oluyorsunuz mecburen. Şimdi su yerine geçen yeni icatlar çıktı. Ama mesela çamaşırı suyla yıkarken birkaç yıl önce ben hep programı yarım makineye ayarlardım. Yoksa çamaşırlar ıslak çıktığında ağırlaşıyordu ve asmak zor geliyordu. Silkeleyemiyordum. Şimdi o da kalmadı.

Sanırım böyle daha 5 yıl idare ederim. Ama 86 yaş beni çok kor-

kutuyor. Hele ablamın halini gördüğüm zaman. Kendisi 85 yaşında. Çok korkuyorum.

Ölüm aklıma sadece bazen gelir. Bazen mezarlık kâbusu görüyorum. Bazen çok korkuyorum. Hiç var olmamak nasıl bir şeydir. Tahayyül edemiyorum. Ama genelde ölümü kabulleniyorum.

Ama acaba ablam ne hissediyordur? Ölümünden korkuyor mudur? Ne düşünüyordur? Konuşmalarımız gündelik konular hakkında. Ama şu hayatta hakikaten önemli konuları hiç konuşmuyoruz. Aynen televizyonlardaki konuşmalar gibi. Hep eften püften şeyler. Oyalamaca, vakit öldürmece. Sahici bir şey hiç yok. Her şey sanki hep rüya, hep hayal. Peki ama hakikat nerede?

Ablam hep sizin sütununuzu okur. Fakat yavrum diliniz biraz karışık. Bir ara ihtiyarlıkla ilgili birkaç mektup çıktı köşenizde. Çok ilgiyle okumuştuk. Ama artık hep askerlik ve aşk mektupları çıkıyor. Bunlar da mühim konular. Ama ihtiyarlıkla da ilgili mektup varsa yayınlasanız şu sıralar.

Bu düzgün mektubu yazan kişinin gerçekten de Nazire Halam oluşuna bir yandan inanamıyordum ve hayretler içindeydim, bir yandan da kendi kendime gülüyordum: Vay-vay-vay! Vay Nazire Halam vay! Önce Tuncay, sonra...

Şaşkınlığım gitgide artıyordu: Ben halamı hiç mi tanımamışım? Hiç mi? Böyle dört başı mamur bir mektup yazması, beni niçin böyle afallattı?

Yine, ihtiyarlıkla ilgili önyargılarım yüzünden tabii ki! Ayırmıcılık sadece Biz ve Ötekiler'den ibaret değil ki! Yaş ayrımcılığı ben dahil herkesi kapsıyor; kocaman bir küreyi her kesimden acımasızca, çaprazlamasına da, derinlemesine de, boydan boyda bıçak gibi kesiyor!

Peki ben ne yapıyorum? Halalarımı telefonla her gün arıyor, bir ihtiyaçları olup olmadığını soruyorum – ama kaç gündür ziyaretlerine gitmedim. Kafama eserse gidiyorum. Dahası –ve bunu düşünmek çok rahatsız edici– halam çok haklı: Hayatımın ekseninde Tuncay var ve sadece onunla ilgili meselelere yer veriyorum köşemde.

Hemen doğruldum kanepeden ve Nazire Halama cevap

vermek üzere bilgisayarımın başına kuruldum – ama içimden öylesine duygusal satırlar yazmak geliyordu ki, cevap yazma işini ertelemeye karar verdim.

Çok garip bir ruh hali içindeydim – bir yandan, anlamlandıramadığım bir kızgınlık, bir ihanete uğramışlık duygusu vardı içimde – bu dertlerini niçin bana anlatmamış da, hiç tanımadığı birine, Zeyda Teyze’ye yazmıştı? Diğer yandan Nazire Halamın, Zeyda Teyze’nin kimliğini bilip bilmediği konusundaki belirsizlik vardı ki, bu daha da tedirgin ediciydi.

Nihayet birkaç saat sonra yazdığım cevap çok ihtiyatlıydı; şöyle bir şeydi:

Değerli Nazire Hanım,

Mektubunuz ve uyarınız için çok teşekkür ederim.

Ne yazık ki ihtiyarlıkla ilgili mektuplar şu aralar hiç gelmiyor, bu nedenle de yayımlanamıyor. Şikâyetlerinizi siz bana yazarsanız, mutlaka sütunumda yer vermek isterim.

Bu da sinmedi içime. Topu niçin ona atmıştım? İstesem, oturup kendim, ihtiyar birileri adına mektuplar döşenemez miyim? Halamı yormaya ne gerek var?

Sonra düşündüm – hayır: Nazire Halamdan mektup gelmesini bekleyecektim... Çünkü onu ancak bu sayede tanıyabilir, neler anlatmak istediğini, ne derdi olduğunu ancak bu sayede öğrenebilirdim. Hem, eğer benim Zeyda Teyze olduğumu biliyorsa, belki de benden istediği, buydu.

Mektubumun bu haliyle çıktısını almış, altına “Zeyda” diye imzamı atmış, ertesi gün postaya vermiştim.

Şimdi ise, gazete toplantısında “Kendi adınız yok mu?” diye soran kadıncağıza sinirleniyorum... Hangi hakla sinirleniyorum? Ayrıca, kendimi insanlara “Zeyda Teyze” diye tanıtmak belki de benim şansım; belki de buna şükretmem gerekir...

Toplantıda, “Zeyda Teyze” köşemle ilgili olarak varılan ve beni sevindiren bir karar, şu oldu: Köşeme yazılan her mektuba illa yanıt vermek zorunda olmadığım gibi –ki zaten vermiyordum– eğer mektup soru sormuyor, sadece yakınıyorsa veya bir durum saptamasında bulunuyorsa, bazı günler köşemi, “Zeyda

Teyze'nin Seçtikleri" başlığıyla, bir nevi okuyucu köşesi gibi kullanabileceğim artık.

Yarın Tuncay'la birlikte, halalarımı ziyarete gideceğiz. Hiç anlayamadığım bir konu da bu: Onun gibi asosyal, en yakın akrabalarına bile tahammül edemeyen bir adam, nasıl olur da halalarımı ziyaret etmeye istekli görünür? Bu adam tam bir muamma...

"Zeyda Teyze..."

Sıçradım! Herkes gözünü dikmiş, bana bakıyor.

"Nerelere gittin, Zeyda Teyze? Kimlerin bunalımlarını, dertlerini çözmektesin, ha?" Hoşnutsuzlukla süzdüm çaprazımdaki, elime kokusunu bırakan kazmayı.

Gülüşmeler oldu – ben de güldüm, nezaketen.

"Toplantıyı kapatıyoruz – da sütununla ilgili söyleyeceğin bir şey var mı, Zeyda Teyze?"

"Yok..."

"Ama bizim var... Diyorduk ki, askerlikti maskerlikti, fazla ciddiye kayıyorsun... Şöyle biraz daha hafif şeyler yaz, biraz daha neşelendirici şeyler, aşktı, meşkti... Sonra, sevgi... Şu sıralar sevgi çok *fensi* bir konu." Köşe yazıları koordinatörüydü, konuşan.

"Valla, size garip gelecek ama, şu aralar sanki ihtiyarlıkla ilgili yazılara ilgi var..." deyiverdim. İnsanları şimdiden hazırlamakta yarar var...

"İhtiyarlık mı? Ne yapacaksın sen ihtiyarlığı? Zaten bütün toplum ihtiyar! İhtiyarlık her yerimizi sarmış! Bak, gençlik fıkır fıkır, herkesin neşesi yerinde; boş ver sen ihtiyarları!"

"Ama" diye diklenecek oldum, "nüfus ihtiyar, okurlarımın büyük kısmı ihtiyar..."

Eliyle "geçiniz" işareti yaptı. "Sen niceliğe değil, niteliğe bak!" dedi, "Okur-mokur, hiç önemli değil; kaçta kaç iş hayatında söz sahibi? Reklamcılar kimleri kolluyor? Sen ona bakacan kızım! Yok, bir de gerçek bunalımlardan-dertlerden mi söz edecektin?"

Suratımdan, hâlâ bu işe kani olmadığımı görünce, döndü diğerlerine, onay beklercesine göz kırptı:

"Oldu olacak, bari Onlar'ın, Öteki'lerin dertlerine de girseydin..."

Dar attım kendimi toplantı odasından.

Asansörü bekleyemedim. Benimle birlikte toplantıda bulunmuş kişilerle belki karşılaşacak ve aynı dar mekânda –birkaç saniyelğine dahi olsa– yüz yüze gelecek gücü göremiyordum kendimde. Merdivenleri atlaya atlaya inerken, katlara konmuş kocaman aynalarda yansımamla karşılaşılıyor, suratımdan akan sahtekârlığı iğrenerek fark ediyordum. Gazete toplantılarının hiçbirinden böylesi bir kirlenmişlik duygusuyla ayrıldığımı hatırlamıyorum.

Kendimi sokakta bulur bulmaz Tuncay'ı aradım: “Tuncay, neredesin? Sana gelmek istiyorum bu akşam... Gelip sende kalmak istiyorum... Yarın senin evden gideriz halamlara, olur mu?”

“Olur!” dedi. Sesinin kulağıma çok istekli gelmemesinin o anda benim için zerrece önemi yoktu. “Ama,” diye ekledi, “ben dışarıdayım şu anda... işlerim var. Seninle akşamüstü bir yerde buluşalım, eve öyle gidelim...”

“Harika!”

Toplantıda olup biten sevimsizlikler bir anda unutulmuştu. Akşamüstüne kadar vakit vardı; pek çok iş yapabilirdim o arada.

Yolda pastaneye uğradım ve halalarımaya diyet baklava aldım. Eve vardığımda, Simitiko beni her zamanki gibi kapıda bekliyordu. Hayvanın kumunu değıştirdim. Sonra, üzerimi değıştirip, çıkardıklarını kuru temizleyiciye bırakmak üzere bir naylon torbaya tikiştirdim, gözden uzak bir köşeye koydum.

Üç gündür birikmiş Sukret hakkım vardı – sayacı altı litreye ayarladım. Duşun altına girip musluğun vanasını azıcık kırmıldattım... Pırıltemiz su; yapış yapış, terli ve yorgun bedenime damla damla inerken, gözlerim kapalı, her bir damlasının vücuduma temasıyla dirildiğimi, arındığımı, canlı olduğumu, dahası insan olduğumu hissediyor, her damla için mırıltıyla şükrediyordum. Uzun zamandır, böyle uzun süren, böyle harika bir duş yapmamıştım.

Duştan gülümseyerek çıktım; hafif bir makyaj yaptım, belli belirsiz bir koku süründüm. Aynada gördüklerimden çok hoşnuttum. Salondaki kanepeye sırtüstü uzanırken, tekrar terleyeceğimi bile bile, Simitiko'nun karnıma yerleşmesine ses çıkarma-

dım. Klimalar çalışıyordu, yine de bütün camları açmıştım; 36 dereceye rağmen çok sıkıntılı değildim. Tatlı, rüyasız bir uykuya dalmışım.

Hava kararırken, Tuncay'ın evinin yakınındaki kafenin önünde buluştuk. Karşılaştığımızda Tuncay beni beğenen bakışlarla öyle bir süzdü ki, kendimi o anda dünyanın en çekici ve karşı konulamaz kadını gibi hissettim.

Asansöre bindiğimizde tutamadım kendimi: Ani bir hamleyle onu asansörün halı kaplı duvarına doğru itiverdim ve öpmeye başladım – bu arada ne anılar canlandı birden zihnimde; Tuncay'la otobüslerde oyun oynar gibi, sessiz kahkahalar eşliğindeki gizli yarı-sevişmelerimiz...

Tuncay gülüyor, beni oyunbazca itekliyor, sözüm ona kendinden uzaklaştırıyordu – asansör hareket halindeyken birileri bizi o durumda yakalayabilirmiş gibi! Hoş, otobüs zamanlarımızda da tedirgin olurdu, yok, muavine ayıp olur, yok bilmem kime ne olur...

Eve girer girmez Tuncay ayakkabılarını alelacele ve sert hareketlerle çıkardı ve hemen mutfağa attı kendini: "Ben bir makarna yapmaya girişiyorum."

Bakakaldım – demek yaramazlık yapmak istemiyor... "Ben de sosunu hazırlayayım o halde..." dedim. Buzdolabından hazır sos malzemesini çıkarmaya başladım.

Birlikte yemek hazırlarken, bir yandan da keyifli keyifli oradan buradan sohbet ediyoruz... Ona Simitiko'nun maymunluklarını anlatıyorum, arada da ona ufak tefek hamleler yapıyorum – kâh arkadan sarılıyorum, kâh sataşılıyor, orasını burasını öpüyorum... Fakat bir gariplik var, ne olduğunu anlayamadığım – sarılmamdan bir taraftan hoşlandığını görebiliyorum, ama bir taraftan da itiyor beni sanki; bir direnci var – naz mı yapıyor, nedir, anlayamıyorum...

Bu şekilde yemek hazırlığına girişeli belki beş dakika olmuştu ki, yatak odasına sürüklendik.

Tuncay ışığı söndürdü, kendini yatağa attı. Bense bir yandan gülüyor, bir yandan soyunuyordum. İyice kısılmış gözlerle izliyordu beni. Onu soymam zor olmadı ve bu uğraş, başlı başına bir zevkti benim için. Bir taraftan soyuyor, bir taraftan öpüyordum.

O ise yüzünde bir gülümseme, kımıldamadan yatıyor, beni izliyor, bana dokunmuyordu.

Gözlerini ancak birleştığımızda kapattı. Elleri bana uzandı, belimden sıkıca kavradı. Sonra hemen çekti ellerini geriye.

Durdum. Neden bu direnç? Kendini teslim etmeye neden bu direnç? Neden? İçime hüznün yayıldı.

Boşalmamaktaki azmi sayesinde defalarca tatmin oldum; nefes nefese kalmıştım. Derken yarı karanlıkta yüzünü görünce, korktum. Sanki ateş ediyordu – yüzü sert, kararlı, düşmancaydı- hoyratlaşmıştı. Artık hiç zevk almıyordum, sadece canım yanıyordu. Acıyla bağırmak geliyordu içimden; sesimi çıkarmıyor, dişimi sıkıyordum.

Elim elini aradı, elini tuttum – buz gibiydi, titriyordu. Bir tereddütten sonra, çekti elini.

Öylece yattık, yan yana... Bacağımın bacağını okşadım. Elimden tek gelen, buydu.

Korkunç bir gece geçirdim... Sık sık uyanıyor, tek kişilik daracak yatakta Tuncay'ı uyandırmamak için kımıldamamaya çalışıyordum.

Yine tuhaf bir rüya: Benim gazetede, patronun ofisindeyiz. Anneannem habire beni takip ediyormuş; bu arada, dedemin gazetede yazısı çıkmış, anneannem patronun yazıyı okumasını istiyor, adam bakmıyor bile. Patron, bir misafiriyle konuşuyor; anneannemse –benim engellemeye çalışmama rağmen– gidiyor, adamla patronun sohbetine müdahale etmeye kalkışıyor. Onlar anneanneme kibarca “meşgulüz” diyorlar – ama bunu İngilizce söylüyorlar ve anneannem anlamıyor. Anneannem sonunda sandalyenin üzerine çıkıyor, bir de bakıyorum ki soyunmaya başlamış – zaten üzerinde, içini olduğu gibi gösteren saydam bir elbise vardı. Gidip dedemi haberdar etmek istiyorum, ama haberi olursa anneanneme kızacağından korkuyorum. Sadece acı içinde “annem, annem, annem...” diye inleyebiliyorum.

Ter içinde uyandığımda sabah olmuştu; her yanımda tutuktu. Tuncay uyanmış, sırtında iç çamaşırları, çekmecelerden birinden alalacele çıkardığı çorabın tekini arıyordu. Hareketlerinde bir telaş, neredeyse bir panik vardı; sırtı yatağa dönüktü.

Gerindim: “Günaydın tatlım... gelsene yanıma...” Çarşafı kaldırıp ona yer açtım.

Beni duymamış gibi yaptı. Bir elinde çorabı, diğer eliyle pantolonunu kaparak, suratıma bile bakmadan fırladı odadan.

İçeriden geldi sesi: “Günaydın Mine... Ben yürüyüşe çıkıyorum.”

Yürüyüş mü? Göğsüme saplanan ağrıyla bir anda dimdik oturdum yatakta: “Ama birlikte yürüyecektik hani? Beklesene, beş dakikada hazır olurum...”

“Bekleyemem... Kusura bakma... sen kendine güzel bir kahvaltı hazırla, kitap oku, ne yaparsan yap, olur mu?”

Sokak kapısının açıldığını duydum. Kapıyı küt diye çarpmadan önce tekrar seslendi, nefes nefeseydi:

“Bir de, ne olur kusuruma bakma, ben bugün halalara gelmeyeyim, olur mu?”

Öylece bakakaldım.

Biliyordum. Biliyordum böyle olacağını. Sanki içime doğmuştu bütün bunlar. Bir şekilde hissetmişim bir şeylerin ters gideceğini, keyifli bir sabah yaşamayacağımızı. Emindim bundan.

Peki, nereden biliyorum bunu?

Çok öncesini hatırladım birden – Tuncay askere gitmeden önce, onunla yaşadığımız bir geceyi... Beni evine davet etmişti – hem de ısrar ederek. Akşam yemeği, çok keyifli bir sohbet eşliğinde yenmişti. Yemekten sonra koyun koyuna kanepeye uzanmış, televizyondaki bir –sözüm ona– siyasi tartışma programı izlemiş, açık oturuma katılanlarla ve sahtekârlıklarıyla dalga geçmiş, sık sık gülüşmüştük. Ortam sıcacık, dostaneydi...

Birbirimize uzun uzun sarılmış, sonra el ele uyumuştuk.

O geceye ilişkin fiziksel ayrıntıların hiçbirini hatırlamıyorum – ne yemek yemiştik? Açık oturumda kimler vardı? Üstümde gecelik var mıydı? Hiçbiri aklımda yok! Ama işte şu duyğum, olanca canlılığıyla hafızama kazınmış: Akşamımız “fazla” iyi geçmişti.

Dingin, tatlı, açık türkuazdan maviye doğru koyulaşan bir denizin ansızın tehditkâr bir laciverde, giderek siyaha bürünmesine ve derinlerinde bir yerde tehlikeli akıntıların işaretlerini vermesine benzer şekilde, ben de, sıkıntılı uykumda tehditkâr

bir şeyin varlığını hissetmişim. Açık unutulmuş bir sokak kapısının bilinçdışında hissedilmesi gibi, tanımlayamadığım bir tehlikeye nedeniyle, uykunun derinlerine dalmaya cesaret edememişim.

Bu tedirginliği Tuncay'la beraberken hep hissediyordum. Asla gevşeyememe. Güvenememe. Ona sokulsam da, bana sarılsa da, hiçbir zaman kendimi tam bir teslimiyet içinde ona bırakamama. Güzelliklerin karşılıksız kalmayacağı, bir şekilde telafi edileceği... adeta... sanki bir şeylerden dolayı cezalandırıldığım duygusu.

Askerlik insanı böyle mi değiştirir? Geçmiş hatırlamaya çalışıyorum; askerlik öncesi-askerlik sonrası, hep birbirine giriyor.

Derken askerlik sonrasına ait çok net, çok önemli bir değişimi fark ediyorum şimdi: Tuncay artık, sevişme talebinin hepbenden gelmesini ve göstergeler veya işaretler şeklinde değil, çok açık olmasını bekliyor. İma yollu yaklaşımlarımı genelde görmezden geliyor – bu nedenle de bazen, düpedüz utanıyorum. Yoksa bunu bana hissettiren, o mu?

Ağır ağır giyinirken içim acı ve hüznü doluydu. Nedir beni bu adama böylesine bağlayan? Niçin vazgeçemiyorum ondan bir türlü?

Kendi evime dönmek kadar huzur verici bir şey daha olamazdı.

“Ben yokken, sen neler yaptın peki?” diye sordum, bacaklarıma sürtünen Simitiko'ya. Kendime gelir gibi olmuşum. Artık ne zaman Tuncay'la bir araya gelsem, eve ve evimin rutinine dönmek, “gerçek” olana geri dönme hissini uyandırıyor. Sürmeli bakışlarını yüzüme çevirdi, “miyav” der gibi ağzını sessizce açıp kapadı.

Nazire Halamdan bugün mektup yok... Ama e-postalara baktığımda, lanet olsun, Lesch'ten gelen iki mektupla karşılaştım. Mektupların ikisini de hiç okumadan silmek geldi içimden. Ama işte – merak...

Zeyda Hanım;

Dün gece çok korkulu bir rüya gördüm... Eski günlerdeki gibi bol sıcak suyla duş yapmışım. Tuvaletteydim; tuvalet kâğıdım, eski ga-

zetelerden yapılmış. Sonra aynaya baktım, buharı sildim. Sırı yer yer dökülmüş aynanın işe yarar kısmında ihtiyar, minik bir nine gördüm; yarı ölüydü ve o benim annemdi, annemin belki on yıl sonraki hali. Sıçrayarak arkama baktım, yoktu kimse. Can havliyle kapıyı kilitlemek için –artık ne faydası olacaksa– anahtara hamle yaptığım sırada uyanmışım.

Böyle bir rüya nedeniyle, normal bir insan suçluluk duyar mı? Peki ben niye uyandığımdan beri bu sızıyı atamıyorum içimden?

Neyse, asıl meseleye, askerlik meselesine devam edecek olursam: Kişisel bir kızgınlık duymadığım, hiç tanımadığım birini öldürmek kadar anormal bir şey olamaz. İnsanın içinde, sanırım doğal olarak, kendi türdeşini öldürmeye karşı bir direnç olsa gerek. Oysa askerlik bunu normalize etmek üzerine kurulu! Düşmanlık duygularını geliştirmek, hınçlandırmak, insanların içlerini nefretle doldurmak, insan olmaktan çıkarmak – amaç, bu! “Bir kelle getirenin askerliğini kısalttıracağım,” diyordu tabur komutanı. Öldürmek nasıl bir şeydir? Öldürme deneyimini merak etmeye başlıyorsun, yaşamak istiyorsun, bu hale getiriyor askerlik seni.

Mermi noksanım olsun, ateş etmiş görüneyim diye havaya ateş ediyordum. Dilerim kimseyi öldürmemişimdir. Öfkem ve tahammülsüzlüğüm şimdi şimdi ortaya çıkıyor – aklınıza gelebilecek her şeye karşı:

Geçen gece buluştuğum arkadaşlarımdan biri sordu: “Şu an Bölüğe’de kaç asker var?” Diğer bir arkadaşım, elinde kâğıt kalem, dalgın dalgın bir şeyler karalamaktaydı o sırada. Kâğıda 100.000 diye yazdı ve “Sınır bölgesinde yüz bin askerimiz varmış...” dedi. İşte o an öfke yine dalga dalga yükseldi içimde. Uzandım, hiçbir şey söylemeden arkadaşımın elinden kalemi sertçe kaptım. 100.000 rakamının üstünü çizdim, harfle yüz bin diye yazdım. Hepsi şaşkınlıkla baktı suratıma.

İnsan, nasıl sayıyla anılır? Kaç Ötekinden yakılmışmış? Biz kaç Onlar öldürmüşüz, Onlar kaç Biz öldürmüş? Bölüğe’de kaç asker ölmüşmüş, kaç dağcı?

Beş desem ne olur, beş yüz desem ne olur? “Bir” kişi olsa, o bir tek kişi bendim, BEN. “Beş yüz” deyince, bu, benim beş yüz kat çoğalmışım; tastamam benim gibi hisseden beş yüz kişi. De ki beşyüz de karşı taraftan, etti bin kişi.

İnsanlarla ilgili sayıları rakamla yazmak, çok korkunç bir şey! Harfle de yazılmamalı. Hiç yazılmamalı. Hiç bilinmemeli. “Kaç kişi öldü?” diye sorduklarında, sayı kaç olursa olsun, “bir kişi” demek lazım... “Hayatta en çok sevdiğin kişiyi düşün... İşte, ölen, onun kadar değerli bir kişi.” Böyle demek lazım. Belki o zaman anlarlar...

Gözlerim yaşardı. Ben bu adamı nasıl sevmem? Ben bu adamın garipliklerini nasıl hoşgörmem? Hemen ikinci e-postaya geçtim:

Zeyda Hanım,

Hızımı alamadım; yine yazmak zorundayım!

Büfenin yanından geçerken gazete başlıkları gözüme çarpıyor: “5 Kahraman Asker Şehit Düştü”. Gözlerimi kapatıyorum bir an, o beş asker için bir iyileme okuyorum. Ama daha duamın sonuna gelmeden, içimde öfke kabarıyor yine – medyaya, o gazeteye, o başlığı atan herife, şu büfenin sahibine... Kahraman olmak, şehit düşmek sanki o askerlerin isteğiydi... sanki marifet.

Görmüyor musunuz; şehit, kahraman falan, bunlar sizin kafanızda, bunlar sizin kavramlarınız! Çoğumuz için sadece, bu badireden olabildiğince zarar görmeden, sağ salim evimize dönmek vardı. Sadece kurtulmak istiyorduk. Kimse kahraman falan olmak istemiyordu. Bu yalanlarla daha ne kadar besleyeceksiniz insanları? Cenazelerine gideceğim; elimden geldiğince hiçbir şehit cenazesini kaçırmayacağım, kendi cenazeme katılır gibi. Kendi cenazem olsaydı mecburen katılıyor olurum.

İşte, işte, şimdi biliyorum kendimi niçin “oraya” ait hissettiğimi! Bu, bir tür gönül borcu: Hayatımda bugüne kadar her şeyin en yalın, en “sahici” olduğu tek mekân, orasıydı. Tek derdin, yaşamak. Yiyecek, içecek, barınak – bunların hepsi palavra, hepsi ikincil dercede, “sağ” olduğun varsayımına dayanan ihtiyaçlar.

Ama hayatta kalma ihtiyacı... İşte, bununla ilk kez karşılaştım. Bir çatışmadan sağ çıktığım için, hâlâ sağ olduğum, hâlâ nefes aldığım için hayatımda ilk kez, anlamı üzerine düşünerek, şükrettim. Otuzuncu doğum günümde yaşadığım bir trafik kazasından sağ kurtulmaktan çok farklı bir şükretmeydi bu. Kazada, bana milyonda bir şans –veya şanssızlık– eseri vurabilecek bir piyangoyu atlatıp direktten döndüğüm için “yukarıdaki”ne hafif cilveli bir göz kırp-

ma eşliğinde savrulan bir gül vardı: Nasıl olsa ölmeyecektim. Ölemezdim. Başkaları ölür.

Oysa burada direktten dönmek demek, yaşamak demekti. Şans –veya şanssızlık– eseri vurabilecek piyango, mecazi değil, gerçek bir piyangoydu: “Hayat talihlisi” olmak. Beni böyle bir kavramla tanıştıran bir coğrafyaya, aidiyet duygusuyla nasıl bağlanmam? Ayrıca, kazadan kurtulmanın herhangi bir bedeli olmamıştı. “Hayat talihlisi” olmamın bedelini, bedellerini ise, şu anda aklıma getirmek istemiyorum.

Kafatasıma aniden saplanan bir ağrı, göğsümde bir ateş; boğazımda bir yumru... Korkuyorum bu durumumdan; aklıma adlarını hatırlayabildiğim ya da hatırlayamadığım, ama vahim arazları olduğu gibi vahim sonuçları da olduğunu sağdan soldan duyduğum garip hastalıklar geliyor.

İnsanın ruh hali doğrudan sağlığına yansır, bunu iyi biliyorum.

Bunu düşününce, kendimi sakinleştirmek için derin derin nefes alıyor, sonra şükrediyorum... Gözlerimi kapatıyor, fısıltıyla “çok şükür... çok şükür...” diye tekrarlıyorum. Kanepede sırtüstü pozisyona geçiyor, gevsemeye çalışıyorum. Nefesime odaklanmaya, her nefesi lezzetli bir yudummuş gibi içimde hissetmeye gayret ediyorum: Hep, Tuncay’dan öğrendiğim şeyler... San ki Tuncay –beni en çok geren insan– fısıldıyor: “Gevşe...” Elimin, Tuncay’ın sert derili avucunun içinde yok olduğunu, orada eriyeerek Tuncay’ın teniyle bütünleştiğini hayal ediyorum; can havliyle yine nefesime vermeye çalışıyorum dikkatimi.

Fena gitmiyor... Başımın ağrısı sürse de, kalp atışlarım normale dönmüş gibi. Üzerime battaniyeyi çekiyorum; burada sızabilirim. Battaniyenin sunduğu sıcaklığa tam dalmışım ki, sokaktan gelen çığlıgımsı fren sesiyle irkiliyorum.

Gözlerim kapalı, sırtüstü yatmış, bekliyor, dinliyorum.

Sifonun sesi geliyor içeriden – yok edici dezenfektan püskürtülüyor klozete – ve bir fırtıvı. Köpürtlenen eller... Üst katta da birileri sifon çekti; koridordan geçen boruda hızla akıp giden sıvının ardından başka bir boru, yellenen bir dinozor gibi ötüyor.

Dişlerini fırçaladığını duyuyorum. Herhalde buna da şükretmem gerekir, diye düşünüyorum burukça – yalnızken sadece sabahları yaptığı bu işi, şu anda benim şerefime, ben varım diye yerine getiriyor gecenin bu saatinde. Nelere sevinmek durumunda bırakılıyor insan...

Ama sevinemiyorum. Böyle bir şeye de sevinirsem, kendime saygımı hepten yitireceğim.

Tükürülüyor. Bir yudum pırıltemiz suyla ağız çalkalanıyor. Tükürülüyor. Diş fırçasının sapı, musluğa birkaç kez sertçe vuruluyor, fırçalığa yerleştiriliyor. Tükürülüyor.

Uzun bir sessizlik...

Aynada kendini mi incelemekte? Ne yapacağı konusunda tereddütler mi yaşamakta? *Ne yapıyor?*

Fayans zemini tokatlara tokatlara yaklaşan terlik sesi.

“İyi geceler...”

Yanağıma acele bir öpücük konduruyor, sırtını dönüp bedeninin hiçbir miliminin bana değmemesine özen göstererek, yanıma uzanıyor. Otomatige bağlanmışçasına yaşla doluyor göz pınarlarım, doluyor ve yaşlar, iki derecik şeklinde yüzümün iki kenarından hafifçe gıdıklayarak kulağıma doğru akıyor, oradan

yastığa gömülüyor. Elimde değil, durduramıyorum. Tabancanın tetiğini sertçe de çekseler, yumuşakça da çekseler, sonuç değişmez, öyle değil mi?

Öbür yana dönerek kendi içime kıvrılıyorum: Büyüklüğü kelimelerle tarif edilemez, bedensel bir acı duyuyorum. Bu yoğun acı, ana rahminde bir cenin olduğum duygusunu uyandırıyor bende – sanki bu acı, cenin halimle beni içine hapseden, hammaddesi ve iç zarı bütün hücrelerimi yakan kapkaranlık ve düşman bir rahimmiş gibi... ve, ne tuhaf – zihnimin çok gerilerinde, belli belirsiz, gülsuyu kokusunun anısı...

Bana niçin böyle davranıyor? Sadece elimi tutmak, sadece bir kere saçımı okşamak dahi olsa dokunulmaya, sarılınmaya ne çok ihtiyacım olduğunu; bana hiç dokunmamasının, şefkat göstermemesinin beni ne kadar yaraladığını çok iyi bilmiyor mu?

Bugün en ufak bir sorun, en ufak bir sürtüşme bile yaşamamış, sahilde keyifli bir yürüyüş yapmış olmamızın bedeli mi bu?

Nefes alıp verişinden, zaman zaman onun da uyanık olduğundan kuşkulaniyorum. Uyanık olduğunda da, uykuya daldığında da bedeninin orası burası atıyor – elektrik çarpmış gibi.

İkimizin de uyanık olduğu bir ara, uykulu sesini duyuyorum karanlıkta: “Mineciğim tatlım, ne olur beni düşünmeyi bırak da uyu artık. Bir rahat uyku uyutmadın...” Tekrar sızıyor.

Sevişme durumunun, şu veya bu şekilde, hep kadını cezalandırmak için kullanılması, ne garip! Haydi, savaş döneminde düşman ırzımıza geçerek cezalandırıyor, güç gösterisinde bulunuyor. Peki ama ya barış döneminde sevişmemeyi güç gösterisi olarak kullanmak, neyin nesi oluyor? Bunlar bu kadar mı ilkel?

Sabah uyandığımda, yanımda sırtüstü yattığını görüyorum; gözleri kapalı, yüzünde bir gülümseme. Tahrik olduğunu fark ediyorum. Ona doğru dönüyor, dirseğime yaslanıyor, soru sorar gibi, hafifçe saçlarını okşuyorum. O da bana doğru dönüyor, gözlerimin içine bakıyor.

Reddedemiyorum onu. Sadece kendimi düşünerek, sadece kendi çıkarım için değil. Onu şu durumunda *benim* reddetmemin, onun açısından ne büyük bir aşağılama anlamına geleceğini biliyorum. Ona bunu yapamam. Yapamam. Ve yapamıyorum.

Kibrinin, içindeki arzuyu açık açık söylemesine niçin engel olduğunu anlayamasam da, kırılğanlığını, reddedilmekten nasıl ölesiye korktuğunu çok iyi anlayabiliyorum.

Onu ne kadar gerçekten, ne kadar kalpten seviyorum! Onu koruma içgüdüm, kendi egomu bana unutturmasa da, egoma baskın geldi.

Sessizce ve hızla, ten temasımızı asgari düzeyde tutarak sevişiyoruz. Bana dokunmuyor, beni okşamıyor. İkimiz de doyum ulaştıktan sonra yan yana uzanıyoruz. Güneş, kapalı perdelelerin aralığından içeri sızmış, göğüs kıllarını gümüşleştirerek aydınlatmakta.

“Ne tuhaf... Hiçbir zevk almadım...” diye hafif hayretle mırıldanıyor, gözleri kapalı. “Hiçbir şey hissetmedim. Bana ne oldu bilmiyorum, ama artık sevişmenin, otuz bir çekmekten hiçbir farkı kalmadı.”

“Nasıl olur?” diye fısıldıyorum.

İşte bu, beni aşar! Fırlıyorum yataktan hemen, hızlı adımlarla tuvalete yöneliyorum. Hoş, bu evde tuvalete kapanıp kendinle baş başa kalmak da mümkün değil – çünkü tuvalet anahtarsız – Tuncay’ın anahtarlara, kilitlere, kilitli kapılara alerjisi var.

Kendi kendine, “Peki, neden bütün bu zahmetlere girer ki insanlar? Ne için?” diye söylenmekte.

Koridorun yarısında, öfkeme hâkim olamayıp yatak odasına geri dönüyorum.

“Çünkü,” diye haşlıyorum onu, “sevgi alışverişi bir ihtiyaçtır, anlıyor musun? Çünkü birini seviyorsan, ona dokunmak, onunla sevişmek istersin! Budur bu işin formülü! Dokunmak, birini sevmek, biri tarafından sevildiğini hissetmek insanca bir ihtiyaçtır! Anlıyor musun? Anlıyor musun? Bir ihtiyaçtır!”

“Seni asla gücendirmek için söylemedim... ama ben o ihtiyacı hiç hissetmiyorum, Mine. Dokunmaya ve dokunulmaya tahammül edemiyorum, görmüyor musun? Formüllerden söz ediyorsun – biliyorum sana tuhaf gelecek, ama boşaldığımda hiç bir his uyanmıyor içimde. Sıfır! Tamamen sağırlaşmış durumda. Tükürdüğünde ağzın nasıl zevk almazsa, onun gibi bir hissizlik. Asla bir orgazm zevki duymuyorum. ” Sesinde hem öfke, hem şaşkınlık, hem çaresizlik var.

Gözlerim kocaman kocaman, bakakalıyorum. Hayatımda hiç kimseden nefret etmediğim kadar çok nefret ediyorum ondan.

Eşyalarımı kaptığım gibi salona geçiyor, orada alelacele giyiyor, kapıyı çarparak çıkıp gidiyorum. İlk markete dalıp bir şişe gülsuyu satın alıyorum.

Eve varır varmaz kendimi salondaki kanepeye yüzükoyun atıyor, bir mindere sarılıp hüngür hüngür ağlamaya başlıyorum.

Neden? Neden? İçimi isyan sarıyor, dimdik oturuyorum bir anda. Simitiko kucağıma atlamaya çalışıyor, ama itiyorum onu yere – şu anda bana dokunmasına tahammülüm yok!

Neden? Ona o kadar iyi davranıyorum, ona uymaya o kadar gayret ediyorum; neden? Neden kalbimi kırmaya bu kadar meraklı?

Simitiko'yla göz göze geliyoruz. Sevmek, bir lütuf mudur? Ya sevişmek? Biriyle sevişmek? Beni seviyor olmalı – ama peki niçin bana dokunmak istemiyor? Zevk almamak, nasıl olabilir? Bu işin tedavisi nasıl olabilir? Bir formülü var mıdır?

Kalkıyorum yerimden, Tuncay'ın kazağını koyduğum dolaba yöneliyorum. Epeydir ellememiştim, ama şimdi o kazağı koklamaya ihtiyacım var; beni belki de bu kazak teskin edebilir.

Kazak yok!

Nasıl olur? Deli gibi aranmaya başlıyorum dolabın içinde; yok, yok, yok! Zaten olsaydı görürdüm, hep aynı rafın arkasına koyarım.

Kim almış olabilir? Kimse almış olamaz.

Oturup düşünsem, onu en son ne zaman okşadığımı, kokladığımı belki hatırlayabilirim. Ama şu anda beni delirten, kazağın ortadan yok oluşundan ziyade, yoksunluğu. Hissediyorum: Arabada olanlar tekrarlanacak ve ben yine çılgınlık atmaya başlayacağım, ama bu kez hiç duramayabilirim. Hâkim olmalıyım kendime... ilk çılgılığa izin vermemeliyim.

Sakinleşmeliyim. Sakinleş...

Dosilin alsam mı bir tane?

O an gülsuyunu hatırlıyorum; hemen çantamdan çıkarıp ambalajını açarak, havaya bol bol püskürtüyor, tekrar kanepeye atıyorum kendimi, kucağımda minder.

Gözlerimi kapatıyorum; anneannemin salonunu, anneanne-

min gülsuyunu püskürtürken yüzünde beliren o ciddi, yaptığı işe odaklanmış ifadeyi gözümün önüne getiriyorum. İster istemez gülümsüyorum; evet, gülsuyu beni teskin etti. Bir süre öylece oturarak, gözlerim kapalı, zihnimde canlanan imgeleri izliyorum. Huzur buluyorum.

Sonra, içgüdüsel olarak bilgisayarıma yöneliyorum. Zeyda Teyze'ye mektup yazmakla vakit kaybetmiyorum bile; nasıl olsa sonradan yazar, bol bol ağlarım ona. Esas merak ettiğim, Zeyda Teyze'nin bana ne söyleyeceği. Bir *Utter* dokümanı açıyorum:

Yavrum,

Böyle bir egoyla baş etmen çok zor. Öfkemize, kalp kırma arzusuna yenik düşmek, karşımızdakini nesneleştirdiğimiz anlamına gelir; çünkü kendi egomuzdan taviz veremiyoruzdur... Öfkemizin derhal o anda ifade bulması, karşımızdakinin duygularının kullanmasından daha önemli, daha önceliklidir; çünkü biz önemliyizdir, karşımızdaki ise (bize kıyasla) önemsiz... Dünyanın en iyi insanı dahi olsak, "nesne" olarak gördüğümüz tek bir kişi varsa, zulmümüzü ona uygularız... O kişi bizim için bir özne değildir; boksörün, kendini kontrol etme gereği duymadan, serbestçe yumruklayabileceği bir kum torbasıdır. Gücümüzü ancak bu şekilde hissederiz, hissettiğimizi sanırız.

Zeyda Teyze'den ve zalimliğinden o anda nefret ediyorum. Duruyor, derin bir nefes alıyorum; Zeyda Teyze'den insaf diliyor ve devam ediyorum yazmaya:

Belki de egomuzla bu kişiyi o kadar içselleştirmiş, o kadar kendi benliğimize mal ve dahil etmişizdir ki, aslında kendimizi yumruklamak istediğimiz zamanlarda, karşımızdakinin suretinde kendimizi yumrukluyoruzdur. Attığımız her yumruktan sonra canımızın yanması, belki de bunun göstergesidir. Bu durumu aklımızı kullanarak görmezsek, karşımızdakine, hiçbir zaman özne olarak görülme şansının olmadığı mesajını verebiliriz.

O halde kişinin, karşısındakini özne olarak görmesi ve ona saygıyla davranması, kendi gücünün ve özsaygısının da göstergesi olsa gerek.

Biraz rahatladım... Evet, bu şekilde toparlamak, bana iyi geldi.

E-postalara bakıyorum – ve işte, Lesch'ten bir mektup, hem de bayağı uzun bir mektup:

Zeyda Hanım,

Kafanızı şişirmeye devam edeceğim, gördüğünüz gibi... Bugün biraz da, daha mahrem şeylerden söz etmek istiyorum.

Bildiğiniz üzere, askerden yeni döndüm...

Beni güya seven bir kadın var. Bugün size, bu kadının bende nasıl bir his uyandırdığını anlatmak istiyorum:

Hani, dingin, mavi bir denize doğru kıvrıla kıvrıla inen su kaydırakları vardır ya... denize kavuşmak istersiniz, ama kaydırığın girişi ne bir girdiniz mi, artık ne kadar korksanız da, oradan çıkma veya kaymaktan vazgeçme şansınız hiç yoktur... İşte ben de, askerden döndüğümünden beri son hızla savruluyor ve kayıyorum. Böyle olacağını önceden tahmin etmiş, terhis olduğumda birkaç ay orada burada oyalanmıştım. Ama ne fayda? Bir durmak, bir nefes almak... Neden bana kimse bu fırsatı tanımıyor? Niçin inanmadığım, istemediğim şeyleri yapmaya zorlanıyorum? Niçin kendim olamıyorum; kendi köşemde, yalnız başıma, kimseye zarar vermeden oturmama niçin izin vermiyorlar? İlla kaçmak zorunda mıyım sürekli? En temel haklarıma niçin sürekli tecavüz ediliyor – özgürlüğüme, mahremiyetime... evet, en çok, mahremiyetime...

Geçen gece içimden geldi, onu evime davet ettim.

Birlikte bindiğimiz o dapdaracak asansörde başladı her şey: Men-teşeli kapı, ardından da, mahkûmiyetimi sağlama almak ister gibi, bir de akordeon kapı kapandı.

Açıkçası, nereye bakacağımı şaşırmıştım; aylardır, belki yıllardır biriyle bu kadar dar bir mekânda bu kadar yakın mesafede durmamıştım hiç. Bir anda yüzümde ter damlacıklarının belirdiğini hissettim; eyvah, dedim, bir panik atak geçiriyor olmayayım? Derin derin nefes almaya, sakinleşmeye çalıştım.

Ve tabii, korktuğum başıma geldi: Beni köşeye sıkıştırdı, üstüme çullandı. Kafasının kenarından, aynada kendi yansımama ilişti gözüm: Sakalları kırlaşmış, gözkapakları gözlerinin üstüne sarkmış, gözlerinin altı çökmüş, torbalanmış, orta yaşlı, hatta düpedüz ihtiyar bir adam. Çirkin, sevimsiz bir ihtiyar.

Huzurlu bir akşam beklentisi içindeyken, ayı tuzağına düşmüştüm. Niçin erkeklerin illa sevişmek istediklerine inanılır? Kadınlar her an sevişmek mi istiyor? Beni öpmeye kalkıştığında ağzımı nasıl kaçıracağımı şaşıyorum; bir yandan kendime küfürler... Lanet olası, o iç gıcıklayıcı kokusunu duyunca, gayri ihtiyari tahrik oluyorum. Öpmek istediğinde, nefes almamaya çalışarak beni öpmesine katlanıyorum. Elimden gelse, asansörün imdat düğmesine basacağım.

O akşama dönelim: Evde her şey olağan akışına bürünmüş gibiydi –birlikte yemek hazırlıyoruz– sohbet kıvamında, davranışlar normal, sıra dışı bir şey yok... Ama yok; işin boku bir yerde illa çıkacaktı. Tam sofrayı kuracakken gene sarılıverdi bana.

İçimde nasıl bir öfke... Boynumu öptü; gıdıklandım, sinir içinde güldüm, çünkü gene tahrik olmuştum. Kollarım benim olmaktan çıkıp gayri ihtiyari ona sarıldı. Yatak odasına giderken artık itiraz edecek halim kalmamıştı... Ama ya içimdeki öfke?

Dokunmasına ancak birkaç saniye dayanabiliyorum, tahammül edemiyorum değmesine. Değdiği noktada sanki kıvılcımlar çıkıyor; sanki elektrik girmiş gibi bütün bedenim atıyor. İçimde öyle garip, öyle zapt edilemez bir şeyler kabarıyor ki, kabaranlarla onun o şefkatli bakışlarının birleşimi, limonla karbonatın karışması misali, fokurdayarak beni şiddete yöneltebilir; işte bak, bundan korkarım ve bundan kaçırım.

Peki, ya benim arzularım? Bundan böyle, tahrik olduğumda hep öfkeyle mi dolacağım? Sevişmekten hiç zevk alamayacak mıyım?

Derin derin iç çekiyorum. Bu adamın hayatla hesaplaşmasını sorsam, muhtemelen neyin, hangi birinin hesabını soracağını kendi de bilmiyordu.

İçimdeki Zeyda birden canlanıyor: Bu adam, ne yaparsam yapayım, öfkeli olacak! Hatta belki... belki de bu kişi, içinin kuytularında fokurdayan o öfkeden besleniyordur!

Bunu ona mutlaka söylemeliyim, veya teyzesi yazmalı...

İlişkımız tabii ki bitmedi. Biter mi?

Ertesi sabah erkenden aradı beni... Ne kadar üzgün ve pişman olduğu sesinden anlaşılıyordu.

“Ne haber canım? Nasılsın?”

“İyiyim teşekkür ederim... sen nasılsın?”

Hani, nereye gitti öfkem? Hani bütün gece ona ettiğim sitemler, onu gördüğümde ona söylemeyi planladığım acı dolu cümleler?

Söyleyemiyorum. Yapamıyorum.

Yapamıyorum, çünkü o çok yalnız bir insan ve gerçek anlamda iletişim halinde olduğu tek kişi benim. Yapamıyorum, çünkü “şimdi-burada” yaşamayı, galiba artık ta gözeneklerime kadar içselleştirdim ve dün yaşanan bir şeyin bugün kavgasını yapmak, bana anlamsız ve abes geliyor – hele de karşımdaki insan pişmansa, gönül almaya çalışıyorsa. Yapamıyorum, çünkü o, askere hiç gitmemesi, bütün enerjisini yaratıcılığına yönlendirmesi gerekirken, askere gitti ve benim hayatta var olduğunu bilmek bile istemeyeceğim kim bilir ne gibi şeyler yaşadı... Travmalar.

Nereden çıktıysa, Zeyda Teyze’nin uğursuz nefesini hissediveriyorum ensemde: Kızgın kızgın “Aptal! Herkes ne travmalar geçiriyor... Travma geçirmek, insanlara istediği gibi davranma hakkını mı verir?” diye fısıldıyor zihnime. Gözlerimi sıkı sıkı yumarak onu susturmaya çalışıyorum – Ukala! Ukala!

Travma kelimesini aslında seviyorum. Evet, ürkütücü, kötü şeyler çağrıştırıyor, ama soyut bir kelime; üstelik çığlık çığlığa

oradan oraya kaçısan insanlar çağrıştıran o somut “felaket” kelimesinin sonuçlarını da içinde barındıran, geniş kapsamlı bir kelime. İnsan hareket halindeki bir trenin camından aşağı düşse de travmadır, kuaförün dalgınlığı sonucunda saçları kısacak kelsilse de...

Tuncay’ın travmalarla bir şekilde çok içli dışlı olduğunu, korkunç şeyler atlatmış olduğunu elbette tahmin edebiliyorum. Ama özellikle askerlikle ilgili olanlar soyut kalsın, sadece travma yaşadığını bileyim. Somut olarak ne olduğunu öğrenmemin, kime ne yararı var? Belki de aramızda zımni bir anlaşma var: O, somut olarak yaşadıkları konusunda sussun; ben de travma geçirdiğini bilerek onu hoşgöreyim. Travma, derli toplu bir kelime: “Bu kişiye herkese gösterdiğinden fazla özen göster, o bunu hak ediyor,” anlamını taşıyor.

“İyiym, sağ olasın... Müsaitsen, halanlara bugün gidelim mi?”

“Olabilir, tabii...”

“Nasıl?”

“Olabilir, dedim...”

Sesinden bal akıyor.

Karılarına kötü davranıp arkasından gözyaşları içinde ayaklarına kapanarak özür dileyen erkekler hakkında ne çok şey okumuşluğum var. Bu adam da dengeli değil – elbet biliyorum bunu. Ama okuduklarımdan şunu da biliyorum ki, tuhaf davranan her erkeğe kapak bir de tuhaf kadın vardır. Peki ama, kitaplardaki, araştırmalardaki örneklerle örtüşen özellikleri, milyonlarca kadın arasında niçin bilhassa *ben* gösteriyor olayım? Nedir bendeki anormallik ki bütün bu yaptıklarını si-neye çekiyorum?

Geçmişimdeki erkeklerin hiçbiriyle böyle gariplikler olma-mıştı. Hepsinin geçiciliği baştan tescilliydi ve zaten ben de on-ları bilhassa, böyle oldukları için seçerdim. Hiçbiri Tuncay’dan daha az öküz değildi – nihayetinde erkek, bunlar; tanımları ge-reği öküz olmak zorundalar ve bunun için onlara kızılamaz. Bir zürafa bir hipopotama “Niçin zürafaca davranmıyorsun da hi-popotamca davranıyorsun?” diye çıkışsa veya bir köpek bir ke-diye “Niçin kedi gibi davranıyorsun da köpek gibi havlamıyor-

sun?" dese ne kadar anlamsız ve haksız olacağının pekâlâ farkındayım. Evet, tabii ki hepsi de ruhen öküzdü, ama hiç değilse yontulmuş öküzlerdi. Hatta bunlardan birkaçı beni şaşırtmış, ilişkimizi uzatmak istemişti de, ben yanaşmamıştım.

Şimdiyse, yerden yere çalındığım halde bir türlü kopamıyorum bu adamdan... ve işin korkunç yanı şu ki, araya giren ve aylar süren fiziksel uzaklığa rağmen, bu adamdan kopma fikri bana giderek daha da çok kâbus gibi geliyor.

Birkaç saat sonra, sokaktaki olağan buluşma noktamızda, bir-birimize sadece hafifçe gülümsemekle yetindik. İkimiz de, anlaşılmışçasına, birbirimize merhaba demekten niçin kaçındık? Merhaba kelimesinin içerdiği neşe, sanırım ikimize de fazla uzaktı.

Hiç konuşmadan, birbirimize hiç değmeden halalarımın evine doğru yürürken bakışlarım yanı başımdan geçen ayaklarda, sonra giderek ellerde, bileklerde... Metal bileziğe sahip olmayan ne kadar az insan kaldı... Bileziklerin çoğu yeşil –bir böbrek vererek kurtulmak en rahatı– hükümetin de en çok teşvik ettiği organ, böbrek. Risk az, talep çok. Temiz iş. Yeşil, yeşil, yeşil... arada tek tük mavi –ki yeşilden çok zor ayırt edilebilen bir renk... Mor da görüyorum ara ara. Tabii ya, karaciğerinden bir parça verenler, hatta ayak parmaklarından bir ikisini bağışlayanlar var...

Karşıdan biri geliyor... Allah Allah! Nasıl bir renkte bu bilezik? Siyah, fakat zebra deseni gibi arada tek tük altın rengi çizgiler var! Sonra saçmaladığımı düşünerek gülüyorum içimden, altın olması elbette mümkün değil – altın taklidi bir metalden çizgiler yapmışlar... Ama görüntüsü çok şık! Bu ne bileziği olabilir? Bileziğin sahibi tam yanımdan geçerken suratına bakmayı akıl edebiliyorum: Çok alımlı, ince uzun bir hanım. Meraktan çatlayacağım: Bu kadın, böyle bir bilezik hak etmek için, bedensel kaynaklarından nasıl bir bağışta bulunmuş olabilir?

Tuncay'a sormak aklıma gelse de, onunla konuşmak konusunda çok isteksizim. Nedenini de biliyorum: Dünden dolayı hâlâ içimde bir burukluk var. Sessizce yürümeye devam ediyoruz halamların evine doğru.

Birden ikimiz de irkiliyoruz: İlerilerde bir yerlerde bir silah patlıyor, birileri bağırıyor, ardından iki üç el daha ateş ediliyor;

bir koşturma, bir kovalamaca... Tuncay beni korumak istercesine derhal kolumdan çekip önüme geçiyor, kollarını geriye uzatıp beni arkasında sabit tutuyor; derken bir “fıss” sesi.

Sokakta insanlar kendi kendilerine homurdanıyorlar:

“On ikiden vurdu herif yaa...”

“Ohh, derin derin nefes al... ohhhh...”

Polisler yakalamışlar ateş edeni; sıkıca biri, ite kaka polis aracına götürülüyor, karga tulumba bindirmeye çalışıyorlar, adam direniyor. Bir yandan da elleriyle adamın ağzını kapatmaya, adamı susturmaya gayret ediyorlar – arada bir boşluk bulduğunda adam bağırıyor: “Dosilin’e ölüm! Uysal vatandaş olmak istemiyorum! Bütün Dosilin’lere ölüm!”

O an anlıyoruz olanları: Adam, püskürtücünün birine ateş etmiş!

Tuncay beni kolumdan kavradığı gibi püskürtücüden uzağa doğru çekiyor; birlikte bir koşu tutturuyoruz:

“Mine, nefes alma! Mine, nefes alma, koklama sakın! Koş!”

Bir yandan beni sürüklüyor, bir yandan diğer eliyle cebinden bir şey çıkarmaya uğraşıyor.

“Dayan bir saniye! Nefes alma!”

Nefesimizi tutmaya çalışırken, kolonyalı mendil benzeri bir paket çıkartıyor cebinden hızla; içinden iki tane mendil çekiyor, hemen birini bana uzatıyor; acelesine rağmen paketin ağzını özenle kapamayı ihmal etmeksizin, tıktırıyor tekrar cebine.

“Bunu çabuk burnuna tut... Şimdi nefes alabilirsin...”

Verdiği nemli mendili burnuma tutuyorum. Hiçbir kokusu yok. Yine de, mendilleri burnumuza tutarak koşuyoruz deli gibi. Allahtan, halalarımın evi tam koştüğümüz sokağın üzerinde.

Bir an geriye bakıyorum: Dosilin’in en yoğun haliyle çarptığı polisler ve ateş açan herif, şimdi tuhaflaşmış bir vaziyettedir. Polisler artık adamı iteklemiyorlar; hâlâ kollarından kavıyorlar, ama üzerlerine bir kararsızlık hali gelmiş. Suratlarında düpedüz sersem bir ifade var. Ateş açan adam da direnmiyor artık, o da salak salak bakınıyor.

“Allah kahretsin!” diyor polislerden biri, sarhoşmuş gibi dili dolanarak, peltek peltek konuşarak, “Arkadaşlar, koklamayın... Dosilin’e karşı pankokusu olan var mı aranızda? Arkadaşlar...”

beni unuttun, ben kaymaya başladım bile... Arkadaşlar... biriniz bile mi düşünemedi..."

Diğer polislerin gözleri artık çoktan kaymış; cevap bile veremiyorlar.

"Bunların ne önemi var ki, arkadaş..." diye yine peltek peltek lafa giriyor ateş açan, derken onun da gözleri kayıyor.

Herif, püskürtücüye bozmak amacıyla ateş etmiş, ama yalnızlıkla Dosilin deposunu vurmuş olmalı; alet "fiss" sesiyle havaya hâlâ yoğun bir şekilde Dosilin püskürmekte, hatta sıvı Dosilin'in ince bir sızıntı şeklinde, püskürtücünün gövdesinden aşağı aktığını bile görebiliyorum.

Nefes nefese, halalarımın apartmanından içeri dar atıyoruz kendimizi. Apartmanın antresinde, sakinleşmek için birazcık bekliyoruz. Sonra Tuncay, elindeki mendili yavaşça çekiyor burundan, havayı kokluyor.

"Tamam, Mine..."

Ben de elimi çekiyorum suratımdan. Elimdeki mendili gösteriyorum: "Nedir bu?"

"Anoblok. Belki de adını hiç söylememeliydim; belki de bilmemen kendi hayrınadır..." Mendili alıyor elimden. "Bu, karaborsada satılan ve çok zor ulaşılabilir bir hazine... Tek bir paket için servet ödemiştin, ama bak, işe yarıyor... Mendili kokladığın sürece burnun hiç koku almıyor. Adını 'anosmia'dan alıyor -koku duyusunun yitimi- yani koku reseptörünü bloke ediyor bir anlamda. Ama ilk birkaç dakikalığına, Dosilin'in normalde bastırıldığı pek çok kokuyu çok güçlü bir şekilde algılayabilirsin belki - en azından, bende öyle bir etkisi oluyor."

Mendillerimizi buruşturup boşaltılmayı bekleyen çöp kovasının diplerine doğru itekliyor.

Gerçekten de Anoblok'un, üzerimde çok garip bir etkisi oluyor: Halalarımın oturduğu apartmanın kendine has kokusunu, yıllar sonra kavuşulmuş bir dost gibi, çok kısa süreliğine de olsa, büyük bir sevinçle algılıyorum. Burnum yıllardır bu kokuyu saf haliyle algılayamamakta; havaya Dosilin dahil çok fazla etkin koku maddesi salınmış vaziyette ve bunların hepsinin havada asılı durduklarını biliyorum. Yine de, şu anda "halalarımın evinin kokusu" diye belli bir kokuyu diğerlerinden net bi-

çimde ayırt edebilecek durumdaysam, buna olsa olsa şükredebilirim.

Halalarımın dairesinin olduğu kata vardığımızda, bana posta yoluyla gönderilen zarftaki kokuyu tekrar tanıyor ve özlemle içime çekiyorum: Evet, Vicks, Bengay, naftalin, limon kolonyası, tozlanmış eşya, sidik... ve ihtiyarlık. İhtiyar insanların evlerine has o ince karışım...

Asaplarını bozmamak için halalarımın anlatmamaya karar verdiğimiz bu garip maceranın bitiminde, kapının zilini çaldığımızda, ikimiz de helak düşmüştük. Ve zile tam bastığım anda, çok belirgin, bana hem tamamen yabancı hem de içten içte varlığını sanki bildiğim bir koku süzülerek girdi burun deliklerimden içeri... Karanlık, tehditkâr... Bu koku, Tuncay'dan geliyordu. İrkildim –karanlık, tehditkâr ve korkutucu– bu koku, doğrudan “korku”yu çağırıyordu. Korkunun kokusu olabilir mi?

Bu konu üzerine düşünmeye vaktim olmadı: Kapıyı Hamiyet Halam açtı – oysa hızlı ve heyecanlı adımlarından, yaklaşmanın Nazire Halam olduğunu sanmıştım. Hamiyet Halamla karşılaşmak zaten yeterince şaşırtıcı iken, bir de üstüne, Tuncay'ın şerefine halalarım yine allıklar, rujlar sürmüşlerdi. Nazire Halam da hemen yetişti, nefes nefese...

Halalarımın, Tuncay'ı yeniden görünce bu kadar mutlu olmalarına hayret ettim: İkisi de sık sık giyinmiş; Hamiyet Halamın boynunda altın zinciri, kolundaysa yıllardır takmadığı, iki gözü olsaydı bile akrebini, yelkovanını seçemeyeceği, zaten yıllardır da çalışmayan altın saati; Nazire Halam'ın boynunda ve kulaklarında incileri... Saçlar özenle taranmış... Ayaklarının şeklini alarak genişlemiş, kemik çıkıklığından şekli bozulmuş terlikler atılmış, az topuklu, “cici” terlikler giyilmiş...

Eskileri hatırladım: Anneannemin ölümünden sonra ben Hamiyet Halamda kalırken, halam erkek arkadaşlarımı eve davet etmemi teşvik ederdi. Sanırım benim arkadaşlarıma gitmemdense, onların eve gelmelerinin daha güvenli olduğunu –haklı olarak– düşünmüş olmalı. Arkadaşlarım gelecekleri zaman halam evi terk ederdi. Fakat erkek arkadaşım geldikten şöyle bir beş on dakika sonra halamın “bir şey unuttum” bahanesiyle mutlaka çıkıp geleceğini bilirdim. Amacının baskın yapmak,

bizi kontrol etmek veya ahlak zabıtalığına soyunmak falan olduğunu sanmıyorum – “damat adayı”nı görmek istiyordu çünkü, görmese meraktan çatlardı! Erkek arkadaşına güya bakmadan, ilgisizce yine çıkıp gidiyormuş pozlarına girerdi, ama tabii mecbur kalırdım ikisini tanıştırmaya. Ama bu kısacık, bir dakika bile sürmeyen karşılaşmanın şerefine halam özenle makyajlar yapar, şık bir şeyler giyinir, mutlaka ruj sürerdi.

Tuncay’a gülümseyerek ve merakla bakıyorlardı tek göz tek göz. Duruşları dikleşmiş, üzerlerine bir vakar, bir özgüven hali gelmişti.

Onlara yaklaşırken bir şey daha fark ettim: Hamiyet Halam, parfüm sürmüş! Bu olsa olsa, kim bilir kaç onyıldır üretimden kalkmış, kaç yıldır halalarımın buzdolabının sebzeliğinde gördüğüm ama kapağını açıp koklamaya asla tenezzül etmediğim Naturelle77’dir... Acaba halam bu parfümü arada yine kullanmış da ben algılamamış olabilir miyim?

Hayret, koku hâlâ kokuluğunu yitirmemiş... Lavanta, pudra, güllaç, vanilya, bütün bunların karışımı öyle tuhaf bir harmandı ki bu, başım döndü: İşte bu! Anneannemin kokusuydu bu! Küçükken ben huzuru, anneannemin meme altlarının pudrayla birleşiminin bir de *bu* kokuyla karışmasının sonucunda oluşan muhteşem harmanda bulurdum! Demek anneannem de Naturelle77 kullanıyormuş...

Gayri ihtiyari Hamiyet Halama yöneldim ve onu sıkı sıkı kucakladım, ama o, benimle ilgilenmiyordu:

“Hoş geldin oğlum!” Aa! Bu nasıl bir enerji, nasıl bir gurleme! Kendimi zor tuttum, kahkahalarla gülmek için!

“Hoş bulduk, teyzeciğim...”

Tuncay’ın ilk gerginliği geçmişti; şimdi yüzü ıslı ıslı... Hatta diyebilirim ki askerden döndüğünden beri ilk kez onu böyle rahat, böyle keyifli görüyorum.

Halalarımın ellerini öpüp alına koyuyor. Beni çok yadırgatan –çünkü böyle bir âdetin varlığını bile unutmuşum– bu davranış, halalarımı mest ediyor. Nazire Halam, bana yaptığı gibi, Tuncay’ın da yüzünü bir an şefkatle tutuyor iki eliyle.

Galiba Tuncay da, Hamiyet Halamdaki Naturelle77 kokusunu hissetti: Elini öperken bir an duraksadı, halamın bileğini

çaktırmadan kokladı ve bu koku ona kimi çağrıştırdıysa, yüzü kızardı, çok tuhaf bir hal aldı. İçimi kıskançlık sarıyor...

İçeriye geçiyoruz. Nazire Halam yine kısa, çabuk çabuk adımlarla yürüyor, ama ikisi de “cici” terlikleriyle rahatsız; şıklık uğruna bileklerini burkmalarından korkuyorum. Hamiyet Halam bir ara koridorda dengesini kaybedecek gibi oluyor; Tuncay hemen “Aman...” diye, dirseğinden kavrayarak ona destek veriyor.

Tuncay koltuklardan birine kibarca yerleşiyor; aman aman; adeta süt dökmüş kedi! Daha doğrusu –yumuşakça yerleşti, gerginlikten eser yok– kolları, bacakları, bütün bedeni bir gevşeme halinde... aynı zamanda, yüzünde büyük bir saygı ifadesi. Hepimize gülümsüyor. Halalarım da gülümsüyorlar.

Ben de gülümsüyorum, ama şaşkın ve hüzünlüyüm. Tuncay’ın iyi ve mutlu olmasını elbet isterim, ama bunu *ben* niye sağlayamadım? Nerede başarısız oldum? Nedir sorun?

“Mineciğim, haydi kızım, git bir çay koy, gerçek çay içelim... Pırıltemiz su kullan...” Yine o otoriter ses tonu!

Kös kös yollanıyorum mutfağa.

Salona, yanlarına bir an önce dönmek için acele ettikçe, mutfakta büsbütün, hiçbir şey bulamaz haldeyim. Salona ikide birde seçirtip şunun bunun yerini sormak da istemiyorum – sorsam, Nazire Halam ya elini mutfağa doğru sallayıp “Orada!” diyecek ve çıkacak işin içinden, ya da –daha muhtemeli ve daha kötüsü– kendisi kalkıp benimle mutfağa gelmeye yeltenecek...

Epeyce aradıktan sonra, pes etmeme ramak kala, çayı, buzdolabındaki yuvarlak, boyaları dökülmüş, teneke bir çikolata kutusunda buluyorum – dolabın daha da gerilerinde gizlenmiş çay kutusunun içindeyse yıllar önce tedavülde kalkmış birtakım kâğıt paralar. Çay kutusunu tekrar geriye itiyorum. Bu mutfakta yeri belli tek şey, gövdesini kaplayan o bir zamanların çiçek çıkartmaları büyük ölçüde silinmiş, üstündeki çay lekelerini yıkayıp ovalayarak pırıl pırıl hale getirmek veya yepyenisini bembeyazını almak konusunda nedense hepimizin tuhaf bir isteksizlik gösterdiği, demlik.

Salonda konuşulanları duymak için sürekli kulak kabartma halindeyim, ama mırıltılarından başka hiçbir şey duyulamıyor.

Hayret! Hamiyet Halam nasıl oluyor da Tuncay'ın mırıltısını duyabiliyor? Sinirli sinirli gülüyorum kendi kendime.

Sonra sıcıyorum: Salonda halalarımından biri ansızın televizyon açtı – muhtemelen Hamiyet Halamdır; eski “Haberler” saatine tekabül eden saatte illa televizyon, üstelik de MutluTV'lerden biri, ticari ve resmî reklamları dinlemek üzere açılacak. Fakat talihsizliğe bak ki o anda ticari değil, resmî reklam yayınlanmakta: Bölüğe haberleri. Ses seviyesi, iki sağırın konuşmaları anlayabileceği yükseklikte olduğundan, spikerin zafer marşları eşliğinde ölü ve yaralı sayısını bağıra bağıra anons eden sevinçli sesi duyuluyor önce; arkasından, belli ki savaş sahneleri eşliğinde, insanı yerinden sıçratan bir makineli tüfek sesleri patlaması yaşanıyor.

Televizyonu kapatmak üzere fırlıyorum – ben salona varana kadar Nazire Halam televizyonu çoktan kapatmış bile; Tuncay'ın ise biraz önceki o gevşek halinden eser kalmamış; oturduğu yerde büzülmüş.

“Affedersin oğlum...” Hamiyet Halam, karşısındakinin yasına istemeyerek saygısızlık etmiş birinin edasıyla ve usulca konuşuyor.

Hiç kimse salona geldiğimi fark etmedi. Parmak uçlarıma basa basa mutfığa geri dönüyorum. Halalarım öfkeliyim böyle bir şeye yol açtıkları için – şimdi oturup temizlesinler bakalım. Sadece halalarım da değil – esasında hepsine öfkeliyim.

Dahası, mutfakta çayı ateşe koyma işini nihayet hallettikten, şekeri de binbir meşakkatle dolabın alt raflarından birindeki reçel kavanozunda bulduktan sonra salona döndüğümde, Tuncay'ı yine eski huzurlu haline kavuşmuş, halalarımınla sohbet halinde bulmaz mıyım?

“Haklısın... işin kolayına kaçanlar kazandı. Akıl kaybetti... İşte, dünyanın hikâyesi bu, oğlum... Senin başına gelen felaket, benim için seyirlik...” diye iç çekiyor Hamiyet Halam.

Tuncay, “Evet,” diyor, “öyle bir yabancılaşma içindeyiz ki...”

Halamın bu kelimeyi anlamadığından adım gibi eminim. Ama beni şaşırtıyor, “Acı manzaraları bize böyle çok yakından gösteriyorlar ya... aslında, tam tersine bize uzaklaşmış oluyorlar, öyle değil mi?” diye bir cevher yumurtluyor.

Benim varlığım sanki üçünü de rahatsız etti: Salona girmemle sohbet bir anda kesiliyor; üçünün de bakışları benim üzerimde. Tuncay daha dik oturuyor koltuğunda; herkes suskun.

“Kızım, kokulu çaydan koydun inşallah...”

“Kokulu çay mı?”

Yine yollanıyorum mutfağa. Artık biliyorum: Kokulu çay falan, palavra. Kaldı ki, hangi kokudan söz ediyoruz? Resmen beni uzaklaştırmak istiyor üçü de!

Mutfaktaki minik merdiven taburesine yerleştiriyorum kışımı, dirseklerimi dizlerime, çenemi dirseklerime dayıyorum. Üçünden de nefret ediyorum! Göğsüm sıkışıyor; şartlar elverse, hüngür hüngür ağlayabilirim. Halalarım da, Tuncay da benim tek yakınlarım! Ayrıca... halalarımın tek yakını benim. Tuncay’ın da öyle... Onlarsa birbirlerini hiç tanımıyorlar bile; tamamen yabancılar! Üstelik, ev ortamında yabancı birileriyle birlikte olmayı alışkın olmayan kişiler olarak...

Kafamı kaldırıyorum: Bu işin sırrı, bu olabilir mi? Herkesin ancak kendi benzerleriyle görüştüğü bir ortamda, çok farklı, hatta bambaşka biriyle görüşmenin çekiciliği olabilir mi?

Zile basarken Tuncay’dan bana gelen o tuhaf, “korku”yu çağrıştıran kokuyu hatırlıyorum birden. El âleme “plastik” deyip duruyoruz, bu da benim plastikliğim olabilir mi? O koku o anda o kadar gerçekti ki – evet, çok gerçekti; resmen, korkuydu, korkunun, kaçma arzusunun kokusuydu. Benden mi korkuyor – ilişkimizden mi? İşte daha şimdiden o kokuyu unutmak istiyorum; sağ olsun Anoblok. Sağ olsun Dosilin.

Ayağa kalkıyor, parmak uçlarıma basarak yine salona doğru süzülüyor, konuşulanlara kulak kabartıyorum:

“...Günün birinde kısmet olursa, bizim romanımızı yazacağım...” Nazire Halam, bu! “Eski masallarda olduğu gibi, bir varmış bir yokmuş diye başlayacak... ömrüm elverirse. Bir varmış bir yokmuş... memleketin birinde, çok kalabalık bir şehrin çok kalabalık bir mahallesinde eskicene bir apartmanın bir dairesinde tek gözlü iki ihtiyar kocakarı yaşarmış...”

“Kocakarı dediğin zaten ihtiyardır... Hem, niye kocakarıymış?” Hamiyet Halam itiraz etmekte gecikmiyor, “İki ihtiyar kız kardeş... iki kız kardeş...”

“İki kadıncardeş...”

Aman, halalarımnda karşılıklı bir uysallık, bir kibarlık...

O anda gözü bana ilişıyor Nazire Halamın – koridorun ortasında salak gibi duran bana:

“Kızım, pırıltemiz suyla limonata yapsana... İçine nane de koy... yani işte, esansı...”

“Ayol, çok eskilerden kalma kuru nane olacaktı bir yerlerde... Hah! Tabakların arkasında... Bir zahmet oradan birkaç yaprak nane al, buhara tut, bardaklara koy...”

Deli olacağım! Peki, ya Tuncay efendi? Niçin “Hiç gerek yok, zahmet etmesin” falan demiyor? Daha çay bile demlenmedi!

Pırıltemiz suyu demliğe dökerken, o fokurdayan suda kendimi, öfkeden kuduran halimi görüyorum. Naneli limonatayla salona nihayet tekrar girdiğimde, bakıyorum konu yine değişmiş.

“...askerlik, savaş – bunlar zor konular...” diyor Hamiyet Halam.

“Ahh ah, bunlar hep, Ötekitalıların oyunu...” diye eliyle dizine vurarak iki yana sallanıyor Nazire Halam.

Onu duymazdan geliyor Hamiyet Halam: “Sana bir şey sormak istiyorum oğlum...” Bir sigara almak üzere sehpaye uzanıyor.

İşte şimdi boku yedik! Tuncay’ın hassasiyetlerini korumak adına, bu konuları kendisiyle konuşmaktan ben bunca zamandır özenle kaçınmışken, halam hangi cüretle, nasıl olur da bu konuyu böylesine doğallıkla gündeme getirebilir?

Ben kendisinden tam, dağadamlarla ilgili tat kaçırarak bir soru beklerken, halam beni çok şaşırtıyor – ve doğrusu, mahcup ediyor:

“Peki, bu işin çıkış yolu nedir, evladım? İnsanlar arasında sevgi nasıl kurulabilir?”

“Teyzeciğim,” diyor Tuncay yumuşacık bir sesle, ona uzattığım tepside naneli limonatasını alırken, “çok sevdiğim bir örnektir, iyileştirmek için hastaya kemoterapi uygulamak ile bir toplumu iyileştirmek için bir kısım insanları bombalamak arasında en ufak bir fark yok, inanın. Kemoterapi güya iyileştirirken, bir yandan da sizi öldürür – iyi ve sağlıklı yanlarınızı tahrip eder – ve siz bunun için bir de üstüne para verirsiniz... Ama, sizin bu sorduğunuzu sormak çok önemli...”

Derin bir nefes aldı, devam etti: “Olayın sebeplerini önyargısızca araştırmak, bu düşmanlığın köklerini öğrenmek, doğru bildiğimiz her şeyin, ama en temel şeylerin bile belki yanlış olabileceğini, hatta temelden ve de yüzde yüz yanlış olabileceğini varsaymak gerekir... Örneğin, yüzyıllardır toprağı ekiyoruz, öyle değil mi? Oysa Fukuoka adlı bir Japon tarımcı, yüzyıllardır çok hatalı bir uygulamanın yapılmakta olduğunu, toprağı sürmenin çok yanlış olduğunu çok yıllar önce ortaya koymuştu.”

“Allah Allah...” diye kafasını şaşkınlıkla sallıyor Nazire Halam. “Neden haberimiz olmamış?”

“Peki,” diyor Hamiyet Halam, “ben Gizliradyo’da bir şey duymuştum... Barış isteyen bazı Bizistanlılar, hatta Bizistan askerleriyle dağadamlar, birlikte bir barış derneğı kurmuşlar – neydi – ASİ diye bir dernek... Bu konuda bilgin var mı, evladım?”

Tuncay’ın yüzü bir anda kıpkırmızı kesildi. “Demek Gizliradyo’da duydunuz... Ne ilginç...”

“O halde var öyle bir şey...”

Çekinerek, kelimeleri tarta tarta konuşuyordu Tuncay: “Var teyzeciğim... ASİ’nin açılımını da söyleyeyim – ‘Artık Savaşmak İstemiyoruz’... Ama çok zor... çok büyük zorluklar var... Elbette kimse savaşmak istemiyor; bu bir gerçek. Çocuğı ölünce ‘vatan sağ olsun’ diyen ana-babalara bakmayın siz; onlara zorla öyle dedirtiliyor, hatta genellikle silah zoruyla. Ama böyle bir dernek kurduğunuzda, vatana ihanetten kurşuna dizilirsiniz. Aynı, dağcılar –şey, ben dağadamlara ‘dağcı’ diyorum– dağcılar ve kendi yönetimleri için geçerli. Bu yüzden, artık bilemiyorum...”

Neler de biliyormuş halam? Hem de nasıl bir rahatlıkla böyle şeyleri sorabiliyor Tuncay’a, adamı müşkül duruma sokuyor? Halama sinir oldum ve müdahale etme gereğini duyuyorum: “Halacığım, o nereden bilsin? Bildiğı bir şey olsa, anlatır, öyle değil mi?”

Hışım la dönüyor bana halam: “Haydi sen git bak bakalım, çay demlenmiş mi?”

Ben odayı terk edene kadar sessizlik...

Alınmamalıym. Tek önemli olan, Tuncay’ın, kime olursa olsun, birilerine bir şeyler anlatmaya başlaması değil mi? Bencil-

lik ediyorum; evet, çok bencilim. Ama ne olmuş bencilsem? Herkes bencil değil mi? Ağlamaklı oluyorum birden. Plastiklik, böyle bir şey midir? Dedemin en korktuğu şey, gerçek mi oldu?

Salona bir sonraki girişimde, Tuncay elinde naneli limonata bardağı, beni delirten bir saygıyla, karşısındakiler sanki tek gözlü iki moruk değil de, bir grup akademisyenmiş gibi, anlatıyor:

“Naneruhunu arıtırsınız, geriye sadece bir koku kalır... ama bu koku, nanenin bütün özelliklerini içerir. Yani naneruhu, kendi olmayı koruyarak ulaşabildiği en öz halidir nanenin.”

“Naneruhu... İspirto...” diye mırıldanıyor Nazire Halam. Elleri kucaklarında, çok düşünceli. Aman, sanki o anda bütün dünyanın yükü onun omuzlarında!

“Aynen!” diyor Tuncay; yüzünde renk var şimdi, “*Spirit* ve ruh... ve ispirto – o da ruh. Tanrı demiş ki, ‘size ruhumdan üfle-dim.’ Bu Büyük Enerji, eskilere göre, Big Bang’de parladı. Nanenin kokusu, evrene yayılmış durumda... Toprak dediğimiz, inanılmaz geniş kapsamlı bir laboratuvar aslında. Toprak; su ve güneşi birleştirici inanılmaz çeşitlilikler yarattı – belki de dünyanın bütün maddelerini sıkıştırıp yoğunlaştırarak, tek bir öz, tek bir ruh olsun diyorsunuz...”

“Belki de o, Bach’ın bir fügen oluyor...” diye mırıldanıyor halam yine.

Doğru mu işittim? Hangi birine şaşıracağımı şaşırdım! Ben bu kadınları hiç mi tanımıyorum? Ayrıca, ne zamandır Bach adının telaffuz edildiğini duymamışım... Ne zamandır Bach çalındığını bile duymadım.

“Elbette... Bach oluyor... Brahms oluyor... İnsan dediğiniz, veya insan duası dediğimiz, büyük nanenin kokusunun çözömlenerek hafifletilmiş hali... Evet, bize nanenin ruhu üfleniyor... ama bu ruhun yeniden geldiği yere dönmesi gerekir. Dolayısıyla kokusunu tekrar havaya veriyorsunuz...”

Naneyi ağır ağır çignedi: “Kokunun farkına var, bil onu.”

“Evet,” dedi Nazire Hala, “‘Kendini bilen, Rabbin bilir’ demiş peygamber...”

“Böyle mucizevi bir dünyada yaşıyoruz... ama yarattığımız gündemler hep yapay; aynen yiyeceklerimiz gibi plastik, katkı-

lı.... İnsanlar egolarına, nefslerine uyuyorlar; enerjilerini tüketiyorlar... Dikkatimiz dağılıyor...”

“Hepimiz sahici işlerle, esasla uğraşıyor olsaydık, bugün dünya cennet olurdu.”

“Askerlik şövalyelikten sonra öldü teyzeciğim... Bilirsiniz, en önde soylular savaşırlandı; kral keza, savaşlarda en öndeydi. Ölümün ne olduğunu çok iyi biliyorlardı; bu nedenle zaten, uzaktan bir emirle gencecik çocukları, şimdiki gibi kolayca, ölüme gönderemezlerdi.”

“Doğru söylüyorsun oğlum. Bu da bir erdemmiş, değil mi? Savaşta kendin gitmek... Yöneticilerimizin hangisinde var bu erdem?”

Ne konuşuyor bunlar Tanrı aşkına? *Ne konuşuyor bunlar?* Hiç anlayamıyorum – hiçbir mantığı yok, hiçbir uç yakalayamıyorum. Sanki dans etmekte üçü – belagat ustası Tuncay, halalarımın daldan dala atlayan sohbetine mükemmelen uyum sağlamış görünüyor. Yoksa uyum sağlayanlar, halalarım mı? –herkeste inanılmaz bir fikir kıvraklığı hali, inanılmaz bir hafiflik... Sanki üçü de, kelebek dokunuşlarıyla, tül gibi oradan oraya değip geçiyorlar ve bu saniyelik temaslarda muhteşem bir iletişim kurmuş görünüyorlar...

En fazla beş dakika süren mutfak ziyaretlerimden salona her dönüşümde, bu üçlüyü yine farklı bir konunun ortasında buluyorum.

“...Mesela Nuh’un tufanı gibi, değil mi... dünyanın büyük felaketi...” Halamın sesi canlı, heyecanlı...

“Doğru, öyle derler – çevre kirliliği, doğa katliamı, beslenme kirliliğimiz de belki birer Nuh tufanı... Ama teyzeciğim, asıl, var ya, bence asıl büyük büyük felaket, maruz kaldığımız şu zihnin kirliliği... İster pırıltemiz sudan tasarruf et, ister ağaç dik, fidan dik, ister hayvan hakları için imza topla... Televizyonda bizlere izletilenler... Zihinlerimize emdirilenler... Dünyanın asıl sonunu getirecek, budur... Bizleri ve bizden sonraki bütün kuşakları bedavacı, tüketici, bencil, yağmacı hale getirdiler... Dünyanın sonunu getirecek, esas bu tufan... Bu paradigma değişmezse...”

Halamın bilmiş bilmiş kafasını salladığını görünce yine atıyorum kendimi mutfak sığınağıma. “Paradigma” kelimesi bile onu yıldırmadıysa, pes!

Bir süre sonra mutfaktan çıktığımda, bir bakıyorum, Tanrı'ya geçmişler. Kendini kaptırmış, coşkuyla anlatıyor Tuncay:

"Tanrı'nın bizlere üflediği ruh hepimizde, bütün canlılarda var – öyle değil mi? Solucana düştüğünde, solucan kadar bilinci oluyor ruhun; balığa düştüğünde, balık kadar bilinci oluyor. Onlar melek gibiler; ellerinden tek gelen, kaderlerini yaşamak. Ama insana akıl vermiş, kendini deneyimleyebilmesi için. Her insanın içinde Tanrı'yla bağlantılı bir *çip* var. Ama topraktan yaratıldığı için, toprakta var olan bütün malzemeler, amiplerden tut, bugüne kadar gelmiş geçmiş bütün canlıların DNA'ları, ana-babanın hem geçmişteki, hem gelecekteki DNA'larının bütünü de ona geçmiş durumda. Yani insanda hem bütün o DNA'lar, hem de bu *çip* var. DNA artı *çip*. Çipin amacı, ruhu bedende güzel misafir edebilmek. Kalp..."

Yani şöyle düşünün: Anne ve babalarımızın bedenleri vardı, bizim biyolojik bedenimizi yarattılar, buna ruh eklendi. Elimizde tertemiz malzeme var... Yani bir taraftan maddi dünyanın malzemesi, bir taraftan da her şeyimiz olan evrenin malzemesi... Bedenlerimiz aslında bir tür mapushane – yemek yiyemezsek yaşayamayız, öyle değil mi? Ama vücudumuzu sadece bu dünyaya bağlı tutarsak, o zaman zavallı ruhumuz, altmış kiloluk kütleyle boğuşan bir enerji potansiyeli olmakla kalır..."

Hamiyet Halam güya çaktırmadan Nazire Halama baktı, "Altmış kilo olsa neyse ya..." diye mırıldandı, yüzünde muzip bir ifadeyle. Tuncay'ın düşüncelerini artık takip edemediklerinden yüzde yüz eminim. Tuncay ya duymadı, ya duymazdan geldi; coşkuyla anlatmaya devam ediyordu:

"Buna karşılık onu hafifletme işlemine giriştiğimiz zaman, bedenimiz enerjiye dönüşür! Bu yüzden onu –ruhu– özgür bırakmak lazım... Elimizdeki özün üzerine yük bindirmemeliyiz..."

Mutfağa gidiyorum geliyorum; Tuncay, kendinden gayet memnun, hâlâ nutuklar atmakta:

"Bütün dinler birbirine düşmandır ve birbirini kâfir olarak nitelendirir, öyle değil mi? Hepsinde kâfirlik tanımı aynıdır – kanaatkâr olmayanlar, israf edenler, ortalıkta aç insanlar varken parasını lükse harcayanlar, vesaire... Ama neo-kapitalizm, bu an-

lamda bütün dinleri birleştiriyor... Bütün dinler bugün elbirliğiyle, bütün bu suçları işliyorlar ve bu defa kimse kimseye 'kâfir' falan demiyor..."

Aman, bitmek tükenmek bilmeyen bir ukalalıktır gidiyor – halamlarsa mest vaziyetler: Hayran bakışlarını dikmişler Tuncay'ın suratına; laflarını, dudaklarından dökülen her bir kelimeyi yudum yudum içiyorlar; öyle kendilerinden geçmişler ki, Hamiyet Halamın biraz önce tüttürüp ağzının kenarına yerleştirdiği, sonra da unuttuğu sigaranın külü uzamış, düşüyor; gören tek gözünü duman nedeniyle kısmış, yine de heykel gibi, Tuncay'a odaklanmış. Tuncay'ın bari kelimelerini anlıyorlar mı? Kuşkuluyum; dilleri öyle farklı ki! Ama işte, anlaşıyorlar, aynı frekanstan konuşuyorlar. Tuncay'ın yüzüne bakıyorum – öyle mutlu ki... Sakın aradığı, yanında rahat edebileceği kadın tipi, halamlar gibi kadınlar olmasın? Ama ihtiyarlıkları ve şekerlikleri dışında ne özellikleri var?

Hamiyet Halam şimdi de kaşlarını çatmış, Tuncay'a verecek uygun karşılık arıyor: "Ben böyle şeyler duyardım hep okulda: Bir Öteki öldüren, yedi kere cennete gider..."

Tuncay atılıyor: "Oysa Peygamber, 'hizmet edilen *her* canlı için, cennette ödül var' der."

Nazire Halam iki elini kavuşturmuş, âşık bakışlarını dikmişken Tuncay'ın yüzüne, Hamiyet Halam hafif kuşkuyla soruyor bu kez de: "Evladım, ben seni hiç anlayamadım... Sen dindar falan mısın?"

Gülüyor Tuncay. Halam devam ediyor; sesi sertleşti:

"Ben, ta gençliğimde, 'izm'le biten kelimeleri sevmiyordum. Bunlar, 'olaylara illa şöyle bak' veya 'böyle bak' diyen kelimeler. En baştan kabul ediyorsun ki *bu* bakma biçimi, *öbür* bakma biçimlerinden üstün. Öyle şey olur mu hiç? Bu tür düşünce, bençe dogma."

"Teyzeciğim" diyor Tuncay, "bir kere, Bizimdinî sivil devrim deyince ödüm patlar – çünkü hiçbir Bizimdinî devrim, aslında sivil değildir. Komutanın 'vur' emrini dinlemeyebilir bir asker; havaya sıklar veya ıskalar, olmadı kaçır kurtulur. Ama şeyh 'vur' deyince kaçarı yoktur, çünkü aksi takdirde cehennemde yanarak cezalanması garanti..."

“Ama” diye devam ediyor, “bir anlamda, ben din devletinden yanayım: En-el hak demek, ben de, her insan da Tanrı gibi rahim, esirgeyici olmak zorundayız, demektir. Ve affedici... Çünkü Tanrı bağışlayıcıdır. Tanrı, hayattır; hayat nasıl zalim olur ki? Ama tabii, bunu kaç kişi anlıyor? Bizistan orduları ‘Allah Allah’ diye saldırır, Ötedin orduları ‘Hallelujah’ diye... Her iki taraf da aynı Tanrı’nın adını söyleyerek adam öldürür! Sanki Tanrı’nın umurunda mı, sınırlar nereden çekilmiş, kimin petrol-leri kime kalmış? Sanki Tanrı insanları uyruklarına göre mi ayırıyor?.. Bu din anlayışı bir çelişkiler dünyası. Kim kimi kandırıyor, belli değil...”

Rahatlıyor Hamiyet Halam.

“Ah, yavrum, iyi ki bizi ziyarete geldin... Ah, ne iyi geldi... Sizler bilmezsiniz; eskiden, büyüklerimizin kulaklarını yapıştırıp dinledikleri radyoda, kısa dalga bir istasyonun frekansını net tutturunca duydukları muazzam bir sevinç olurdu... İşte, ben şimdi tam o sevinci hissediyorum. Ah, keşke bir de meyveli pastamız olsaydı...”

İşte, bunu duyunca kocaman bir kahkaha attım – Hamiyet Halamın canının tatlı çekmesi, yıllardır vaki değil! Onlar da güldüler.

“Tamam, hemen gidip alayım.”

Yine bana kimse “Dur, zahmet etme, gitme!” falan demedi – zaten öyle şeyler beklemekten de vazgeçmişim.

Ben tam sessizce kapıdan dışarı süzülürken, Tuncay yerinden fırladı, yanıma geldi; cebinden çıkardığı ilaçlı mendil paketini belli etmeden elime tutuşturdu: “Püskürtücünün kokusu çoktan dağılmıştır, ama gene de bu yanında bulunsun. Etrafındaki insanların davranışlarında herhangi bir gariplik dikkatini çekerse, derhal bir mendil çıkar ve burnuna tut!” diye tembihledi, alçak sesle.

Paketi cebime atıp, çıktım dışarıya. Apartmanın cümle kapısını aralayarak temkinlice kokladım havayı, insanları gözlemledim. Neyse ki her şey normal görünüyordu.

Mahalle püskürtücümüzün olduğu sokaktaki pastaneden demirhindili pasta almak üzere yola koyuldum. Sokağın ucundaki kavşağa asılmış dev pankartlar gözüme çarptı.

“Düşmanımız ÇOK... Dostumuz YOK... Müttefiklerimize DESTEK OLMALIYIZ” diye, kocaman harflerle yazılıydı. Bu yazının altında, Bizistan’ın Savaş Bakanı Büyükkomutan’ın fotoğrafı yer alıyordu; parmağını objektife doğru uzatmış, bizlere sesleniyordu:

“En Değerli Destek Bedensel Kaynaklar

En Değerli Destek, SENİN Bedensel Kaynağın”

Yanındaki pankartta, kocaman bir dünya haritasının altında, düşmanlarımız anlatılıyordu: Bizistan, orantısız bir şekilde haritanın tam ortasına yerleştirilmişti. Bütün dünyanın ülkeye nasıl düşman ve her an saldırma planları içinde olduğu, ülkeye doğru işaret eden, sınırlarını çepeçevre sarmış oklarla gösterilmişti.

“Oğlum mu, Bizistan mı?” yazısının altında, asker üniforması giydirilmiş, minicik eliyle selam duran çok tatlı, kocaman ela gözlü bir erkek çocuk fotoğrafı yer almaktaydı.

Altındaki yazı, şöyleydi:

4 yaşındaki Ömer’in annesi, bu soruya, “Tabii ki Bizistan. Hiç tereddüt etmeden, hiç gözüümü kırpmadan, tek damla gözyaşı dökmeden oğlumu feda ederim. Sevgi için.” diye cevap vermiştir.

Zınk diye durdum. Son haftalarda, yüreklerimize korku salmak için pankartların sayısını artırmakla kalmayıp televizyonu da ne kadar ustaca kullandıklarını fark ettim birden. Diğer pankartları görmemek için kafamı çevirdim, adımlarımı hızlandırarak yürümeye devam ettim.

Demirhindili pastayı aldıktan sonra, eve dönmek konusunda hiç acele edesim gelmedi. Şu anda salonda muhtemelen derin bir sohbete dalmış –hayattaki en yakınım– bu üç kişinin konuştuğu dile tamamen yabancı olduğumu, dahası, nedenini bilememsem de, varlığımla sanki ortamın kimyasını bozduğumu fark etmiştim. Sevdiklerimin kaynaşması beni sevindirse de, bu derece dışlanmak, sonunda adeta kapı dışarı edilmek, beni buruklaştırmıştı.

Daha doğrusu... haydi itiraf edeyim –sevdiklerimin kaynaşması bana zerrece sevinç vermemişti, sevinmem gerektiği bilgisinden dolayı sevinmem gerektiğini, duygularıma o üniformayı geçirmem gerektiğini biliyordum. Duygularım bile ezberdi;

plastiklik herhalde bu olsa gerek. Gerçekte sevinmemiştim – ne sevinmesi? Kıskanmış, üzölmüş, öfkelenmiştim.

Ani bir yorgunluk çökmüştü üzerime; evden çıkmadan attığım kahkaha sanki direncimin kırılma noktasını oluşturmuş, bir anda bütün enerjimi tüketmiş, beni mecalsiz bırakmıştı. Bu neşesizliğimi üzerimden atmadan eve dönmek konusunda çok isteksizdim.

Pastanenin olduğu sokakta yürümeye başladım, ama evsiz çocuk ve yetişkinler burayı mesken edinmişler, her an birilerinden darbe yeme korkusu içinde duvar diplerinde, kaldırımların uzak köşelerinde sinmiş vaziyetteydiler. Pislik ve ter içindeki vücutlarını, sıksa suratlarını, kocaman gözlerini görmek istemiyordum.

Sahile inmek de hiç gelmedi içimden; canım zaten sıkırken, arada sırada tek tük görünen korkmuş ve sinmiş kedilerin-köpeklerin beni iyice depresif bir ruh haline sokacağını biliyordum. Onların bilmediğı, benim bildiğim bir şeyler var... ve sanki ben hepsinin celladıyım. Evimde Simitiko'yu besleyen bana, artık kedilere ve köpeklere yaklaşmaya çalışmak bile çok ağır geliyor. Yüreklerine öylesi bir dehşet yerleşmiş ki, okşamak bile mümkün değil, çok uzaktan kendilerine atılan yeme yaklaşacak cesareti toparlayana kadar zaten akla kararı seçiyorlar. Zavalıların ne hale gelmiş olduğunu görmek kadar acı bir şey olmaz. Üstüne de, bütün bunlara rağmen o “beni sev, beni evine götür, bana bak” bakışlarıyla bakmıyorlar mı, bir de gereksiz bir sorumluluk duygusunun yükü biniyor insanın omuzlarına. Dolayısıyla, yetişkin insanlardan oluşan kalabalıklara sığınmak, bana daha iyi geliyor. Kimse kimseyle göz teması kurmuyor, kimse kimseye ağırlık olmuyor.

Önümdeki yayaları izleyerek pastanenin paralel sokağına daldım. Ansızın, tam önümde yürüyen, orta yaşlı, “bakımlı ev kadını” halli kadının donu düşmez mi? Evet, resmen donu düştü!

Kısa kumral boyalı saçları fönlü, manikürlü tırnakları pembe sedef ojeli bir hanımdı; yeşil metal bileziğinden bir de göz boncuğı sarkıtmıştı. Ne yapsın zavallı; hiçbir şey olmamış gibi eğildi, donunu yerden kaldırıp çantasına attı, sert adımlarla, duruşunu da dikleştirerek yürüdü gitti! Tanrım! İnsanın en mah-

rem giysisine, donuna hâkim olamaması, nasıl bir kâbus olmalı! Zavallı! Zavallı kadın!

Bir anda durumu sokaktaki herkes fark etti – etraftan bakanlar, birbirini dürtükleyenler oldu. Olay topu topu beş on saniye içinde bitmişti, ama o anki ruh halim üzerinde nasıl bir etki yarattıysa, içimden dalga dalga bir şeylerin kabardığını hissettim: Gülmemek için kendimi tutmayı önce büyük gayretle, zar zor başardıysam da, sonunda öyle bir an geldi ki, neye uğradığımı anlayamadan, içimden yükselen kahkahaları taksit taksit salıvermeye başladım...

Yürüyüşünü bozmadan, herkes sözleşmiş gibi dönüp bana doğru baktı; suratların o durumun *gereği*, o duruma uygun üniformasını, ayıplama ifadesini takınmıştı herkes. Bana bir robot ordusu gibi bakmaları, aynı ayıplama ifadesini bir maske gibi yüzlerine geçirileri, gülme krizimin durdurulmasını hepten imkânsız hale getirdi. İşin komiği, doğrudan bana bakıyor da değildiler; sadece, toplumsal kodlamalar *gereği* ayıplanası bir davranış sergilemiştim; “ayıp” tuşuna basılmıştı, şimdi de herkes *gereğini* yerine getirmekteydi.

Kahkahalarım tam isterik bir hal almıştı ki, göğsümden katman katman yükselen kahkahaların gerçekte hıçkırığa dönüşmüş olduğunu fark ettim. Bu dönüşüm ne zaman olmuştu bilmiyorum, ama şimdi benden boğuk, kahkahamsı-hıçkırıgımsı sesler çıkıyordu; nefes alamıyor, ama içimden fışkıranlara engel olamıyordum.

“Tamam yavrum, tamam... geçti... geçti...” Birisi beni kucaklamıştı; bir eliyle bağrına basmış, bir eliyle sırtımı pıt-pıtlıyordu. Pasta paketini yere, yarı bilinçli, hemen bırakıverdim ve yaslanarak bütün ağırlığımı, bir bebek gibi, bana sarılan kişiye verdim; oncağız boş bulunup sendeledi; az daha birlikte yere yuvarlanıyorduk. Birileri son anda onu yakalayıp düşmesine, yani birlikte yuvarlanmamıza engel oldu; gözlerimi bir açtım ki, donu düşen kadın.

Yüzü gülüyor, bir yandan kolumu okşuyor, “Tamam yavrum, sorun değil...” gibi bir şeyler mırıldanıyordu; belli belirsiz yabancı bir aksanı vardı. Ne kadar ufak tefek olduğunu o anda fark ettim – bir de kadıncağıza yaslanmaya kalkışmışım! Gülme-

ağlama krizimi artık atlatmıştım, ama şimdi de bir utanç dalgası beni içine hapsedmişti. Yine de –elimde değildi– kendimi tutamayıp kadını kucaklayıverdim ve hafif dizlerimi bükerek, başımı omzuna yaslamaya çalıştım. Şimdi sırtımı okşuyordu. Durumun garipliği, herkese rezil olmam, pastanın akıbeti –bunların hepsi zihnimin gerisinde hazır bekliyordu, ama müthiş bir irade gücüyle onları öyle bir geri püskürmüştüm ki, tamamen yok oldular: Gözlerim kapalı, o rahatsız pozisyonda, kalabalık bir sokağın ortasında, sadece ve sadece, beni hiç tanımasa da halimden çok iyi anlayan biri tarafından sırtımın okşanmasının, bana sarılmasının, yatıştırıcı mırıltılarının inanılmaz lezzetini tadıyordum.

Nihayet bıraktım kadını, doğruldum. “Teşekkür ederim,” diye mırıldandım. Cebime davranarak bir kâğıt mendil çıkardım, suratımı ve burnumu sildim. Sonra, hâlâ karşımda diki- len kadına gülümsedim, elini ellerimin arasına aldım. “Gerçekten çok teşekkür ederim,” dedim, normal sesimle. İkimiz de aynı anda gülmeye başladık – dostça, sıcak bir gülüşmeydi bu.

“Hoşça kalın...”

Böyle özel bir paylaşım ânından sonra, hiçbir şey olmamış gibi vedalaşmak, yürüyüp gitmek, garipti; biraz önce yaşadığım, sanki hayatım boyunca yaşadığım en yoğun dakikalardan biriydi. Ama ikimiz de biraz mahcup, gülümseyerek, yollarımıza devam ettik.

Pastayla eve vardığımda, içimde huzur, hatta garip, mutluluğa benzer bir duygu vardı. Yorgundum, ama yorgunluğum nite- lik değiştirmişti: “Hayat yorgunluğu” türünden değildi bu... Fır- tına sonrasındaki sükûnet gibi, büyük bir enerji boşalması ya- şandıktan sonra duyulan o dingin, tatlı yorgunluktu. Dışlanmış- lık, sevilmem, istenmem duygum geride kalmıştı.

“Merhaba!” diye neşeyle seslenerek girdim eve. Üçü de dik- katle baktı suratıma.

Ne garip: Sanki başından beri, paylaştıkları bir sır var... Ama artık şunu biliyorum: Özel olarak benden saklamak istedikleri, benimle ilgili bir sır değil... Deprem veya sel gibi veya daha da büyük, tanımlanamaz büyüklükteki bir felaketi yaşamış ve at- latmış insanları birbirine bağlayan türden, karanlık bir sır. Ür- perdim.

Suratımda ne gördüklerini bilmiyorum, ama Tuncay bana çok sıcak bir gülümsemeyle karşılık verdi. Ben de ona gülümse-dim, cebimdeki ilaçlı mendil paketini iade ettim.

“Oğlum, çay istemediğinden emin misin?” diye sordu Hamiyet Halam pat diye. Tuncay’ın Halama biraz şaşırarak, biraz da kaygıyla baktığını gördüm.

“Valla, pırıltemiz su hakkınızdan yemek istemem, ama madem Mine geldi, bir fincan çay alırım...”

Elimde pasta paketiyle mutfağa daldığımda, baktım, Nazire Halam arkamdan geliyor. Terlikleri artık tıkırdamıyordu; pes edip misafirlik terliklerini atmış ayağından, tekrar eski terliklerini giymişti. Kendince fısıldıyordu, ama gerçekte sesi, kulak sağlığı yerinde bir kişinin normal konuşma sesinden farklı değildi:

“Biliyor musun,” dedi, “ablam bu soruyu dört defadır soruyor...”

“Ciddi misin?” Bir yandan pastayı tabağa yerleştiriyordum.

“Bunu kendisine söyledim... Bu soruyu dört defadır soruyor-sun dedim... Ama işte, işine gelmedi miydi anlamazdan gelip, duymamış gibi bir elini kulağının arkasına kabuk yapmıyor mu, deli oluyorum. Bu defa da, ‘Ama adam duymuyor!’ demez mi? Herkesi kendi gibi sağır zannediyor! Senin Tuncay’a tam ‘İşte yavrum, ihtiyarlık böyle oluyor!’ falan diyecektim ki, birden içime düştü: Sakın ben de ablam gibi her şeyi birkaç kere tekrarlıyor olmayayım? Böyle bir şey yapıyorsam, bana söylersin, değil mi?”

“Merak etme halacığım, söylerim,” diye gülerек sırtını hafiften pıt-pıtladım.

Eliyle salonu işaret etti: “Ah, yavrum... Tevekkeli değil, seninkini kapıda ilk gördüğümde tanıyamamıştım... O iriyarı, kapılara sığmayan adam nasıl zayıflamış... Yüzü ihtiyarlamış... çökmüş...”

İşte, bunu duymamış olmayı tercih ederdim. Hoş, Tuncay’ı “iriyarı, kapılara sığmayan” biri olarak hatırlaması, Nazire Halamın hafızasının pek de parlak durumda olmadığını gösteriyordu; ama elimden gelse, ben de Hamiyet Halam gibi elimi kulağımın arkasına kabuk yapabilmek isterdim. Gözüm, halamın ortopedik terliklerinin önünden fırlamış, karmakarışık durumdaki

ayak parmaklarına ilişti: Başparmak yamrulmuş, diğer parmakların yönüne dönmüş, ikinci parmak çarpık bir şekilde başparmağın üzerine uzanmıştı. Yüzüne baktım –ayakları gibi– aynı şaşkın ifadeyi gördüm. Acıdım ona – yaptığı gözlemin, keyfimi kaçırmasına izin vermeyecektim.

“Tamam halacığım, haydi sen salona geç, ben de geliyorum...”

“Peki yavrum...”

Mutfaktaki minik tabureye çöktüm, başımı ellerimin arasına alarak gözlerimi kapattım, donsuz kadınla –artık öyle tanımlıyordum onu– biraz önceki karşılaşmamızı, o sarılmamızı tekrar tekrar yaşamaya çalıştım. O sarılmayı özel ve sihirli kılan, neydi? Halalarımın da bazen sarılırdık, ama genelde vedalaşırken, kapı aralıklarında, kısa, formalite gereği gerçekleşen sarılmalardı bunlar.

Mır mır konuşuyorlar içeride... Pastayı ağır ağır kestim, bıçağı ağır ağır Köpürtledim. Salona gitmek için hiç acelem yoktu – ama bu kez, dışlanmışlık duygusu değildi nedeni; donsuz kadınla sarılmamın anısını en saf haliyle bir süre daha muhafaza edebilme, alakasız konularla kirletmeme kaygısıydı.

Kafamı kaldırdım: Salondan gelen mırıltılar sanki birden nitelik değiştirmişti. Kulak kabarttım. Konuşmalar mırıltı olmaktan da çıkmıştı.

Ayağa fırladım; salona vardığımda, Nazire Halam anlatıyordu: “Ah yavrum, ne diyeceğimi bilemiyorum... Aslında, arada telefon açsaydın, iyi olurmuş... Mine seni ne merak etti, bir bilsen... Hepimiz merak ettik...”

“Mine merak etti ne demek?” Daha biraz önce Tuncay’a iltifatlar yağdıran Hamiyet Halamın sesi öfkeliydi. “Açıkça söylesene, Mine perişan oldu, yemeden içmeden kesildi, diye? Hatta, hatta dur... dur...”

Nefesimi tuttum: İçimde çok kötü bir duygu oluştu birden. Dahası, salona geçtiğim halde, ben yokmuşum gibi konuşuyorlardı.

Aniden doğrulmuştu yerinden Hamiyet Halam, ayaklarını elinden geldiğince hızla sürüye sürüye salon kapısına yöneldi. Dondum kaldım.

“Yardıma ihtiyacınız var mı?” diye seslendi Tuncay, halamın arkasından, hatta ayağa fırlamak üzereydi, ama Nazire Halam, ev sahibeliğini göstererek hemen oturttu onu yerine:

“Boş ver oğlum Tuncay, kalksın yürüsün; hiç yürümüyor, harekete ihtiyacı var...”

Hamiyet Halam hemen belirdi kapıda, elinde bir naylon torba. Torbayı, sanki elinde bir bomba ya da çok iğrenilecek bir şey taşır gibi taşıyordu. Yüzümden kanın çekildiğini hissettim. Halamın dramatik havasını, ağır ağır yaklaşırken bile adımlarında duyulan sertliği ve öfkeyi dehşet içinde izliyordum.

Belli ki torbayı görünce Nazire Halam da dehşet içinde kalmıştı: “Abla!” Sesinde bir yakarış vardı. Tuncay ise merakla torbaya bakıyordu.

Hamiyet Halam, törensel bir edayla koydu torbayı sehpanın üstüne, döndü Tuncay’a: “Bak bakalım oğlum, ne varmış içinde...”

Sonra da Nazire Halama döndü: “Sen de karışma sakın; ben bunak değilim, ne yaptığımı gayet iyi biliyorum. Ayrıca unutma – o senin yeğeninse, benim de yeğenim.”

Nazire Halam, suskun, önüne bakıyordu artık; onaylamayan bir edayla kafasını sağa sola sallıyordu.

Tuncay’ın merakı iyice artmış, fakat basit bir naylon torba etrafından bu kadar tantana yaratılması, onda bir çekingenlik yaratmıştı.

“Al!” Torbayı fırlattı Hamiyet Halam Tuncay’a doğru.

Tuncay yakaladı torbayı; torbanın içindeki ufak, saydam naylon torbadan, tülbende sarılmış bohçayı çıkardı...

Özenle katlanmış o çok tanıdık kazak duruyordu bohçanın içinde. Utançla gözlerimi kapattım.

Tuncay kazağını derhal tanıdı tabii; gece yatarken giydiği, o kadar eskittiği, eprittiği kazağı kim tanımaz? Kaşlarını çatı – olayı anlamlandıramamıştı.

“Ya, tanıdın kazağını, değil mi?” Şu anda ona resmen nefretle bakıyordu Hamiyet Halam – hâlâ ayakta idi.

“Bunu Mine sarıp sarmalamış. Zavallı kızcağızım, senden haber alamadığı, senin belki de öldüğünü sandığı bütün o aylar boyunca bu kazağı alır salona geçer, koklar koklar ağlardı sessiz sessiz, sonra dualar eder, sonra tekrar koklar koklar ağlar-

dı, sonra da torbaya katlayıp kaldırırdı. Hele de senin askerliğinin bitmiş olması gereken süre dolduktan sonra, kızcağız ne hallerle geldi...”

“Yeter abla!”

“Ne yeteri? Sanki sen de görmüyordun, tuvalete kalktığın zamanlar!”

Tuncay, omuzları çökük, başı eğik, öylece kalakaldı. Nazire Halam bana kaçamak bir bakış fırlattıktan sonra, alt dudağını ısırarak boynunu büktü. Hamiyet Halam da ben de çöktük koltuklarımıza.

Dördümüz de yere bakıyorduk.

Garip, ama bir rahatlama sardı beni... Sokaktakine benzer bir duygu... kafamın içinde tanımlar uçuşuyordu – bu duyguyu nasıl tanımlarım? Her şeyin, birden “kendi gibi” olduğu, “sahici” olduğu duygusu... Benim de “kendim” ve “sahici” olduğum... Üzerimde nasıl muhteşem bir sükûnet hali...

Sessizliği bozan, ben oldum: Hamiyet Halamın lafları üzerine bir an düşündükten sonra burukça gülererek döndüm Tuncay’a:

“Bakma sen, halam biraz abartıyor... Öyle her gece ağlıyor falan değildim... Ama şu Allahın belası kazağın olmasaydı, haftalarca, aylarca nasıl dayanırdım sanıyorsun, ha? Gardi-robun kapağını her açtığımda, onun orada olduğunu bilmek, müthiş bir teselliydi... Günün birinde senden haber alacağıma dair bütün umutlarım, sanki buna bağlıydı...” elimle kazağa işaret ettim.

Tekrar güldüm: “Biliyor musun, bunu kokladıkça gözümün önünde hep, o muzip yüz ifaden canlanıyordu... Eskisi gibi, koltukaltını uzatıyorsun burnuma: ‘Doğru söyle, ter kokuyor muyum?’ Bir zamanlar en sık sorduğun sorulardan biri... Ben de gülüyorum: ‘İlahi Tuncay! Her gün silinen adam, nasıl koksun?’ Bu kazağı iyi ki bende unutmuşsun, iyi ki Köpürtlememişim...” Hin hin baktım yüzüne: “Beni o halimde, kokunun sindiği bu kazağı koklarken görseydin, tahmin ediyorum bayağı mahcup olurdun!”

Tuncay da gülümsedi; o da, Nazire Halam da rahatlamışlardı. Bir tek Hamiyet Halam hâlâ somurtuyordu; Tuncay’ın, bende sebep olduğu üzüntüler için yeterince cezalandırılmamış, ucuz

atlatmış olduğunu düşünüyordu – öfkesi depreşmişti. Belki de, Tuncay’a ilk geldiğinde fazla yüz verdiği için duyduğu suçluluğu, şimdi telafi ediyordu.

Neyse ki, pasta yemeye başladığımızda sohbet tamamıyla normale dönmüştü. Bir süre, eski pastalardan söz edildi.

“Eskiden çilekli, ahududulu pastalar vardı; ne güzeldiler... Bu susuzluk hepimizi mahvetti – damak zevkimizi bile kökünden değiştirmek zorunda kaldık...”

“Tek, frenkincirine nispeten alışabildim... Pastası fena olmuyor... da, insan özlüyor yine de, eski sebzeleri, meyveleri...”

Bu minval üzere dertleşiliyor, paylaşıyor, şakalaşılıyor, gülüşülüyordu – halalarım benim çocukluk marifetlerimi anlattılar, derken, sokak isimlerinin sürekli değiştiğinden yakınıldı, su sorunu nedeniyle yaşanan göçlerin yarattığı sorunlardan, suyun sınırlı olduğunu ve günün birinde benzinden, hatta her şeyden daha pahalı olacağını vakti zamanında kimsenin nasıl öngörememiş olduğundan, Koca Kola’nın fabrika kurmak için kuruttuğu kuyulardan, pırıltemiz suyla Kola yapmalarından, müzelerin, tarihî eserlerin ve en değerli sanat yapıtlarının yurtdışına devlet eliyle satılmasından dert yanıldı – dışlanmışlık duygum tamamen geçmişti.

“Su, hayattır”; “hayat suyun etrafında döner” – sürekli olarak dönüp dolaşıp bunlar etrafında sohbet edilirken, benim aklım sürekli olarak donsuz kadına gidiyordu. Sokakta donunun nasıl düştüğünü anlatayım diye içim içimi yiyordu, çünkü bu hikâyeye üçünün de çok güleceğini tahmin ediyordum, ama kadınla sarılma kısmı ve ona hissettiğim sevgi, hikâyeyi anlatmamı engelliyordu. Sarılma olayını anlatmasam hikâye yarım kalacaktı – ama o kısmı nasıl anlatabilirdim ki? Fazla özel, hatta mahremdi. Kadınla benim aramdaki bir şeydi. Daha doğrusu, benimle kendi aramdaki bir şey.

Tuncay’la en sonunda, ayrılmak üzere kalktığımızda, hava kararmaya yüz tutmuştu. Hamiyet Halamı öperken Naturelle77 belli belirsiz yine burnuma çarptı; yine gülerken sarıldım kendisine; Tuncay ise halamın elini öperken yine yüzü kızardı, ama bu kez halamı uzun uzun koklamak yerine, aksine, sanki bir an önce ayrılma telaşında gibiydi.

Tuncay'la sokakta baş başa kaldığımızda, havamız derhal değişti: Tedirgindik. Bir süre suskunca yürüdük. Kazak hâlâ torbasının içinde, ama artık Tuncay'ın elinde, onun mülkiyetinde, bundan da öteye, ikimizin de zihnindeydi; ama Tuncay'ın bu konuyu açmayacağını biliyordum: Samimi yüzleşmelerden her zaman kaçınmaya çalıştığını artık öğrenmiştim. "Belki de Zeyda Teyze'sine bir mektup yazar" diye düşündüm, alayla. Kazağın elimden alınmış olmasına canım zerrece sıkılmamıştı – hatta kim bilir, kazağı zamanında halalarımda bırakmış veya unutmuş olmam, belki de bilinçdışımın bir oyunuydu.

Nereden aklıma estiyse, aklımda hiç öyle bir şey, üstelik herhangi bir neden de yokken, pat diye, kendimi bile şaşırtan bir cüretle sordum:

"Annene gidelim mi bir gün? Ben de onu tanımak isterim!"

Neyse ki duymadı beni; kafası başka bir şeylerle meşguldü.

Aniden döndü bana, pat diye, "Hiç," dedi "halalarına sormadın mı, neden akrabaları yok?"

Zınk diye durdum ve ona bakakaldım: Bu sorunun, benim yokluğumda Tuncay ile halalarım arasında geçmiş bir konuşmaya atıfta bulunduğu belliydi.

"Sormadım," dedim soğukça. "İlla herkesin akrabası mı olacak?"

Bu yanıtlım üzerine öyle uzun bir sessizlik oldu ki, bir açıklama yapma gereğini duydum: "Canım, hepsi yurtdışına göç etmiş..."

"Niçin?"

"Ne bileyim..."

"Halalarına sorsana! Ne meraksızsın!"

"Canım, sebebini biliyorum elbet; niye sorayım? Öyle bir durumları yok ki... Yani demek istediğim, öyle bir konuşma istekleri yok ki... Onların burada her zaman rahatları çok yerindeydi."

"Salak!" diye tısladı Tuncay, "Öyle şey olur mu, Mine? Yedi kat yabancıınız olarak ben bile evlerine daha adımımı atar atmaz hissettim, hücrelerine kadar sinmiş o korkuyu... her an tehdit altında olma duygularını... Onlar hiç kendilerini güvende hissettiler mi sence? Gözleri alındığında, herkes yaygara koparırken onların neden hiç gıkları çıkmadı sanıyorsun? O za-

man da çok rahattılar, değil mi? Mine, sen ne kaz kafalı kızsın; inanılır gibi değil!”

“Herkesin kaçıışı farklı, Tuncay!” diye soğukça cevap verdim. “Kimisi otobüslerde kaçır hayattan; halalarımınsa sokağa çıkmayarak, insanlarla görüşmeyerek ve fazla konuşmayarak kaçıyorlar. Şu kentin haline baksana...” Elimle, dış cepheleri merdivenlerle kaplı binaları gösterdim. Sokaklar, birbirini itip kakan insanlarla doluydu yine. Birçoğu kendi kendine konuşuyordu – insanlar haplarını almayı da mı ihmal ediyorlar, nedir? – Onlar kılık bazı insanlar ise dikkat çekmemeye çalışarak, gölgeli yerlerden yürüyorlardı.

Cevap vermedi.

Yol boyunca surat astım, yüzüne bakmaktan ve onunla konuşmaktan kaçındım.

Sokak köşesinde soğukça ayrıldık. Yine bir uzaklık dönemine gireceğiz, belli. Artık malımı biliyorum. Kazak meselesi, onun için akan gözyaşlarım, kim bilir onu yine ne kadar korkutmuştur. Aman, ne korkak, ne sersem herif! Korkuları artık kabak tadı verdi.

Asansörle evime doğru çıkarken, Tuncay artık aklımda bile yoktu; sokaktaki donu düşen kadının beni niçin bu kadar etkilediğini, onunla sarılmamızı düşündüm uzun uzun. Yıllardır özlemimi duyduğum sahicilik duygusunu... Ruhum, işte bu dinginliği arıyor...

Buzdolabından iki kumkuat koydum tabağa, bilgisayarımın başına geçip oturdum, transnete girdim. Sokakta gördüğüm güzel kadının siyah çizgili şık bileziğinin ne tür bir bağış karşılığında kazanılmış olabileceğini araştırdım, fakat hiçbir yerde bu bilgiye rastlayamadım. Çok büyük parasal bağışlar karşılığında verilen bilezikler olduğunu biliyorum; önce böyle bir ihtimal geldi aklıma. Sonra, bunun BK bileziklerine öykünen bir tür moda olabileceğini düşündüm. Derken, bu ihtimalin de gerçek olamayacağı sonucuna vardım, çünkü askerî üniforma veya taklitlerini üretmek nasıl yasaksa, BK türü metal bilezikleri veya taklitlerini üretmek de epeydir yasak. Süs bileziklerini bile öylesi kurallara bağladılar ki –genişlikleri, renkleri, malzemeleri– tahmin ediyorum yakında metal bilezik dı-

şındaki bütün bilezikleri yasaklayacaklar, karışıklığa neden olmasın diye.

Gece erkenden yattığımda, donu düşen kadınla sarılmamızı tekrar canlandırdım zihnimde; sarılma ânımızdaki o duyguyu hayallerimde yakalama umuduyla kapattım gözlerimi, ama ikide birde, Tuncay'ın halalarımınla ilgili lafları, hiç akrabamızın olmayışı, hatta anneannemle, dedemle ilgili imgeler araya giriyor, hayallerimde parazit yapıyordu.

O gece, çok garip bir rüya gördüm:

Anneannemle dedemin evindeki fotoğraf albümlerinde gördüğüm aile büyükleri, halalarımın evine ziyarete gelmişlerdi – ama kafaları yoktu; kafalarının olması gereken yerde boşluk vardı. Halalarım onları tanıyor, derin bir saygıyla ağırlıyorlardı; evin havasında derin bir hüznü hissediyordu.

Aslında rüyanın korkutucu herhangi bir yanı yoktu – ama sanki bir kâbusmuş gibi, kan ter içinde uyandım. Derhal elimi klimanın uzaktan kumandasına uzatıp, soğutma derecesini artırdım.

Derken sızmışım... Ama nasıl derin uyuduysam, öğlene doğru uyandım... Uykumu almıştım ve aklıma ilk düşen şey, donsuz kadındı. Gözümü kapattım, bu olayın benim için tam olarak ne ifade ettiğini yeniden anlamaya çalıştım. Tuncay'a hangi kelimelerle anlatacağımın hayalini kurdum. Gülümseyerek gerindim. Tuncay'la seviştiğimizi gözümün önüne getirdim, tahrik oldum.

Heyecanla sarıldım telefona. Telefon birkaç kez uzun uzun çaldı – Tuncay'ın evden çıkmış olabileceğini düşünmeye tam başlamıştım ki, ahizenin kaldırıldığını duydum. Sonra olanları, düşük rem'li bir bilgisayara indirilmiş yüklü bir film izler gibi, gözümün önünde ağır çekim canlandığı haliyle tarif edeyim:

Hattın diğer ucundaki telefonun ahizesi, bir robotun mekanik hareketleriyle saniyelere parçalanarak kaldırılırken, ahizeyi eline alan Tuncay'ın kafasını öte yana çevirerek (hareketten dolayı kafa silik görünse de, yüzünün nefret dolu bir ifadeyle kaplı olduğu belli belirsiz seçilebiliyor), bıkkınlık yüklü, alçak bir sesle "lyyy!" dediğini duyuyorum (işte bu kısmı çok gerçek); sonra (yine ağır çekim), önüne bakarak, bana soğukça, "Efendim!" diyor.

Bildiğim kadarıyla Tuncay, ekrandaki numaraya bakmadan telefona cevap vermez – yani arayan kişinin ben olduğumu biliyordu. Eminim ki o “İyyy!”, telefon numaramı gördükten sonra çıkardığı ses.

İçimden telefonu kapatıp kaçmak geliyor.

Yine ağır çekime geçiyoruz – benim suratımı buruşturuşum –burada belki ‘acı içinde’ diye eklemeliyim ama o zaman da fazla dramatize etmiş olurum olayı; sadece fiziksel tariflerle yetinmek daha uygun olabilir–, ayrıca benim suratımın ifadesinin de tam seçilememesi normal, çünkü ben de yüzümü buruştururken, böyle bir ayı tuzağına kendimi düşürmüş olmaktan duyduğum sonsuz pişmanlık içinde, kafamı bir yandan– tabii ağır çekim, sağa sola sallıyorum.

“Yokbirşeyöylesinearamıştım,” diyorum bir solukta.

Yutmuyor. “Söyle, bir şey söyleyecektin, ne diyecektin?” diyor, daha da buzlaşan bir sesle.

Tartışmayı sürdürmek amacıyla aradığımı sanmış olmalı.

“Aman – aslında anlatacak önemli hiçbir şey yok,” diye mırıldanıyorum, “Yolda garip bir şey olmuştu, ama izninle şimdi değil, sonra anlatayım...”

“Madem aradın, anlat işte, Mine.”

Direniyorum anlatmamak konusunda. O “İyyy!” nedeniyle öyle kırgınım ki, ona değil garip bir olay anlatmak, tek kelime bile söylemek gelmiyor içimden.

“Sokakta kadının birinin donu düştü!” diyorum, ilgisiz bir sesle.

“Eee?”

“Eee’si sağlık. Dedim sana, önemli bir şey değil, diye.”

“O halde ne diye en baştan anlatmıyorsun ki?”

“Çünkü,” diyorum, “senin ahizeyi eline aldığında Öfff!” dediğini duydum. Ve bunu, benim adımla telefon ekranında gördüğün için yaptığını biliyorum.” ‘Şimdi-burada’yı uygulamak, meğer ne kadar da zormuş...

“Ben ne zamandır ekrana bakarak telefona cevap veriyorum ki?” Sesinde tehditkâr bir tını var. “Tanrı aşkına Mine, büyü biraz, büyü! Ekranda numara falan görmedim!”

Doğru olabilir mi? Olabilir. Aksini kanıtlayabilir miyim?

Kanıtlayamam. Üsteleyecek enerjim var mı; üstelemenin anlamı var mı? Yok.

Şakaklarım zonklayarak bir süre, gözlerim kapalı, seriliyorum yatakta. Duymam amacıyla bilhassa mı iyi dedi, yoksa benim duyacağımı fark etmeden mi iyi dedi? Topu topu iki ihtimal var; hangisinin benim açımdan daha acı verici olduğuna karar veremiyorum. Galiba çok önemi de yok; sonuç, aynı.

Bu adam ile bu sabah bilgisayarımda bulduğum e-postayı gönderen adam, nasıl aynı kişi olabilir, şaşıyorum:

Sevgili Zeyda Hanım,

Umarım size mektup yazmadaki ısrarım, sizi rahatsız etmiyordur.

Size yazmak, beni çok rahatlatıyor.

Kız arkadaşımı ziyarete gittiğimde yaşadıklarım, bana çok çeşitli şeyler düşündürdü.

Kedisi yanıma geldi hemen, paçalarını kokladı, sonra biraz uzaklaşıp arkadaşımın bacaklarına sürtünerek beni uzaktan gözetlemeye başladı. Onunla göz göze gelmemeye çalıştım; kediler beni oldum olası tedirgin eder. Patilerinin ucuna basa basa o sessiz ilerlemelerinde bir sinsilik vardır. Annem çocukluğumda bana “Görünmez ol!” dediğinde, benden tam olarak beklediği, bir kedi gibi olmamı – varlığımla yokluğum ayırt edilemesin. Bu işi öyle iyi kıvırdım ki, iyi casus olur benden, diye düşündüm.

Ama kedilerin kafalarını omuzlarının arasına gömerek o külhanbeyce yürüyüşlerinde bir asilik de vardır ve işte beni rahatsız eden, hiçbir zaman taklit etmeyi başaramadığım, imrendiğim, bu dik başlı halleridir.

İmreniyorum, çünkü onlardan farklı olarak, bizlere memeden ke-silmemizle birlikte itaat öğretilir. Hatta ondan bile önce, daha doğar doğmaz, meme emerken karnımız doyduysa da, meme ağzımıza zorla tıklır: Aç veya tok olduğumuzu büyükler elbette bizden iyi bilecektir; biz nereden bilelim? İtiraz etme! Hayır deme! Cevap verme!

Evet, itaat ettim ben de. Üniversite yıllarında o siyasi hareketin içinde kendimi bulduğumu sandığımda da her şey itaat üzerine kuruluydu.

Sahi, düşünüyorum da, eğitimin hiçbir aşamasında –ne evde, ne

okulda– “hayır” demeyi öğretmedi bana kimse. İtaat insanın kanına bir kez işledi mi, herhangi bir şeye karşı çıkmak, hatta herhangi bir şeyi sorgulamak öyle zor ki... Onaylamadığın şeyler olduğunda bile kafanı öte yana çevirmeyi, üstüne vazife olmayan şeylere bu-
laşmamayı tercih ediyorsun.

Belki de bu yüzden, askerliğe başladığımda içimin bir yanı rahatladı. Acaba militarist toplumların bütün erkekleri, askerde böyle mi oluyor? Militer, emir-komuta zincirine riayet eden aile topraklarına yeniden ayak basmış gibi: Söz dinleyeceksin! Meğer itaate dayalı olmayan hayat, ne yorucuymuş; her şeyi tek tek düşünmek, ne ağır bir sorumluluk getiriyormuş insana. Askerlik, ilk başta neredeyse bir tür “kafa tatili” gibi gelmişti – emirleri yerine getirdikten sonra, hiç sorun yok. Kedi gibi görünmez ol. Ben de görünmez olmuştum, binlerce görünmezin oluşturduğu muazzam görünmezler gücünün içinde bir zerrecik olarak kaynayıp giden.... Askerliğimin o çok sıcak akşamüstünde tanık olduklarımdan sonra, görünmezliği daha fazla kaldıramayacağımı inkâr edilemez bir netlikle anladığımda, bu nedenle o kadar afallamıştım. Karşı çıkmak, meğer hiç de zor olmayabilirmiş.

Kız arkadaşşıma yaptığım ziyarete dönecek olursak: Salonda her zaman yaptığım gibi kanepeye uzandım; kedisi kanepenin tepesine sıçradı; yukarıdan, o sürmeli yeşil gözleriyle beni dikkate izliyordu. Onunla ilgili duygularımı kız arkadaşşıma anlatmak konusunda hep tereddüt ettim. Kedisinin bende neler çağrıştırdığını, “görünmez” olmayı anlatmak istedim. Küçükken annemin, evimizdeki çarşaf dolabında yavrulayan kedinin yavrularına neler yaptığını kız arkadaşşımla paylaşmak, bu olay üzerine onunla uzun uzun konuşmak isterdim... ama onunla paylaşmadığım gibi, paylaşacak doğru insanı hiç bulamadım. Belki de doğru insan yok.

Aradan kaç hafta geçti... Tuncay sanki giderek kötülüyor. Eve kapandı. Hâlâ o depoda, hâlâ kutuların arasında yaşıyor.

Eskiden orada yaşamak için geçerli bir mazereti vardı; oysa artık o bir kaçak değil ve herhangi bir ev sahibiyle kira kontratı imzalayabilecek, düzgün bir daireye geçebilecek durumda. Kısacası, artık depolarda yaşamaya mahkûm değil. Dahası, birkaç tercüme bürosuyla anlaştı; evde bol bol çeviri işleri yapıyor –Alahtan böyle bir meşgalesi var– ve maddi bakımdan epeyce rahatlamış durumda.

Geçenlerde, birkaç gün aradan sonra ziyaretine gittiğimde, evin daha kapısından içeri adımımı atmamla, ağır, ekşi, mide bulandırıcı bir koku burnuma çarptı. Dahası, sigara içilmiş – beklemiş izmarit kokusu sarmış her yeri – oysa Tuncay sigara içmez. Mutfakta bulaşıklar küflenmeye yüz tutmuş, yalağın içindeki pis sıvı, sümüksü bir kıvam almıştı. O gün Tuncay’ın enerjisi o kadar düşüktü ki, benim mutfakta temizlik işlerine girişme bile itiraz edemedi.

Evinin genel bakımsızlığı, beni de çok etkiliyor. Tuvaletini kullandığımda, çok bakımsız bir umumi tuvalet kullanıyormuş gibi iğreniyor, klozet kapağına önce tuvalet kâğıdı döküyorum. Duşakabine her baktığımda, burada insanın nasıl yıkanası gelebileceğine hayret ediyorum: Duş haznesinin içi birikmiş kirlerle kaplı; tam ortasında ise, kenarlarında yılların kireç tortusu birikmiş sarı bir kova duruyor. Duş perdeleri naylondan; etek kısimları kalınlaşmış, kararmış. Haznenin iç kenarında iç içe tas-

lar duruyor; en üsttekinin içi her zaman sıvı dolu. Matlaşmış alüminyum duş başının deliklerinin bir kısmı her zaman tıkalı; Köpürtjel, çok az sayıda birkaç delikten püskürüyor. Haznenin içinde en az bir böcek ölüsü mutlaka oluyor –bunlar arasından en masumları hamamböcekleri ve karafatmalar– çoğunlukla gözümüne çarpanlar, son yılların dünyamıza hediyesi, ısıböcekleri.

Temizlik için birinin gelmesi konusunda onu ikna edeyim dedim; öyle sert tepki gösterdi ki susmak zorunda kaldım.

Birlikte geçirdiğimiz nadir gecelerde, birbirimize daha ‘iyi geceler’ derken, çoktan sırtı dönük, yatmış olurdu. Ama artık yanağa kondurulan o masumane iyi geceler öpücüğü bile kalktı. Zor tutuyorum kendimi onu okşamamak, ona dokunmamak için. Birinin yanında yatmak ve yatakta ne yapılacağı konusunda söz hakkına sahip olamamak kadar korkunç bir şey olamaz. Onda kaldığım bazı geceler sadece elini tutmak ve sarılmak değil, sevişmek de istiyorum. O gecelerde katmerli bir acı duyuyorum: Göğsüme saplanarak beni boğan o korkunç yük, o ezici ağrı, kasıklarımda hissettiğim arzu dolu gerginliği bile ezip geçiyor.

Onu zorla, kavgadövüş, tiyatroya götürdüm – interaktif bir komediye. Komedyen stand-up’çı karışımı adam saçma sapan bir şeyler söylüyor, seyirciden esprili cevaplar bekliyordu.

“Ne olur, beni bir daha böyle yerlere getirme... Hakikaten tahammül edemiyorum!” diyor.

Ben de tahammül edemiyorum. Nereden tuttu anneliğim? Tiyatroya getirmek nereden esti aklıma? Oyunun yarısında çıkıyoruz; ikimiz de barut gibi.

Bir taksi çeviriyor Tuncay. Evimin adresini veriyorum şoföre; beni indirdikten sonra kendi evine devam eder, ne yaparsa yapar.

Öyle ani kalkıyor ki araç, kafamız geriye savruluyor, yerimizde hopluyoruz. Oturduğum yerden şoförün sadece kolundaki yeşil metal bileziği net görebilsem de, profilinden, çok genç olduğu dikkatimi çekiyor. Bunu ilk başta önemsemesem de, trafikteki sabırsızlığı, tahammülsüzlüğü, araba kullanmadaki hırçinliği beni giderek daha çok tedirgin ediyor. Ehliyetsiz olabileceğini düşünüyorum – çünkü ehliyet alabilecek yaştaymış gibi görünmüyor gözüme.

“Ne kadar gençsiniz...” diyorum, çekinerek.

Kafasını çevirip bakıyor bana bir an. “Yoo,” diyor, “ama hep öyle derler...”

Daha lafını bitirirken ve aracımız köşeyi dönmek üzereyken, el frenini aniden çekiveriyor; araba neredeyse yana savruluyor, toparlanıyor ve biz yola devam ediyoruz –bereket o an kimse yoktu ortada– yoksa kesin ezilmişti!

Dehşet içindeyim. “Aman, ne yapıyorsunuz?” diye sesleniyorum, “Siz de mi şu spin atanlardansınız yoksa?”

Gülüyor alaylı alaylı. “Abla,” diyor, “olayı niye spin diye görüyorsun? Araba bağırды mıydı, ben işte ona bayılıyom... Duydun sen de, freni çektiğimde çıkan sesi duydun... Düdük gibi... hani, isyan gibi... Ablacım, bazen inleye inleye başlar, sonra çok büyür, kocaman olur... Çok seviyom bunu ablacım, içim kıpır kıpır... Yani, nasıl diyeyim...”

Nasıl bir şive! Dikkat kesilmiştim, çünkü ne dediğini zor anlıyorum; tam Bölüğe ağzıyla konuşuyor dangul dungul.

Bir an susuyor. “Ben sade spin yapmam abla. Ben drift de yapıyom... Motor bas bas bağırır... Devir yükselince, oooh, bir ses çıkar ki, korkunç...” Gülüyor, “Bizim yörelerde maşallah hâlâ sağlıklı kediler var dört ayaklı, arka ayaklarıyla koşar; birden böyle köşeyi dönerken hızlanınca drift yaparlar, yani patinaj, biliyon mu, bunlar arkadan çekişlidir, böyle, patileri boşa gider –onun gibi...”

Kedinin patinaj çekmesini anlatırken sağ eliyle havada benzer bir hareket yapıyor ve beni aşağılayan o ses birden öyle sevecen bir hal alıyor ki, yine şaşıyor, dikiz aynasına dikkatle bakıyorum: Esmer, kalın kaşlı, dar alınlı, sıska bir delikanlı; kediden söz ederken gözleri kısıldı; bakışlarındaki temizlik birden dikkatimi çekiyor – bütün bunlar, araba sürüşündeki saldırganlıkla ne büyük bir tezat!

“Araba ne zaman feryat eder, söyleyeyim,” diye devam ediyor – sesi yine müstehzi, o berbat Bizce’siyle böyle bir kelime hazinesine sahip olduğunu şaşıyorum, “lastiklerin yarısı düz gidiyor, yarısı yola tutunmaya çalışıyor ama tutunamıyor...”

Dikiz aynasından bakıyor bana: “Yani abla, hani el freni ni çekiyon böyle, bu durumda arka tekerler dönmüyor zaten. El

freni arka lastikleri kilitliyor ya... bu durumda arabanın arkası yerinde durmak isterken, ön tekerler arabanın arkasını sürüklemeye çalışıyor... haliyle arka lastikler durmak istiyor, anlıyor musun, ama hâlâ çaresiz çaresiz ilerliyorlar ve ötüyorlar... İşte, patinaj... Ön lastikler de arka tarafı çekmeye çalışıyor ve zorlanıyor..." Sağ eliyle tekrar havayı karıştırıyor, "Onlar da bağıyor... Bir şamatadır gidiyor... Anlıyon mu, ablacım... Dünyamızın hali, işte..."

Şimdi sesinde bir memnuniyet okunuyor: "Gece o çığlıklar nasıl yankı yapıyor ablacım... dinlerken, af buyur, insan şey oluyor... af buyur... Kaç derece döndüğümü bilmiyorum..."

Dikiz aynasında, anlattıklarının üzerimde nasıl bir etki yarattığını yokluyor. Neşesizce gülüyorum. "Ne hoş," diyorum, "keşke bu işi bir de sessizce yapmanın sihirli bir formülü olsa... değil mi Tuncay?" Dirseğimle dürtüklüyorum Tuncay'ı.

Bunu sorarken en ufak bir art niyetim yok, ama Tuncay, "Şoför arkadaşın herhalde spin at, spin atma diye hayatına sürekli karışan bir anası, bir karısı falan yok!" diyor, en iğneleyici ses tonuyla.

Tuncay'ın bu lafı etmesiyle birlikte şoförümüz direksiyonu birden sağdaki cebe doğru kırıp öyle ani fren yapıyor ki, arka koltukta Tuncay'la ben yine fırlıyoruz yerimizden; arkamızdaki araç, bize çarpmasına ramak kala frene basıp sola kırmayı başarıyor, onun arkasındaki bütün araçlar protesto halinde aynı anda basıyor kornaya.

Kulakları sağır edici o feci kornalar senfonisi daha dinmeden, şoförümüz elini uzatıp aracın iç lambasının düğmesine basıyor; kafasını çevirip Tuncay'a bakıyor dikkatle, sonra elini kontak anahtarına uzatıp durduruyor motoru.

Ben daha "Ne oluyor?" diyemeden, soruyor şoför: "Abi, beni tanıdın mı?"

Birkaç saniye bakışıyorlar – uzun bir sessizlik. Savrulmaların, şoförün anlattıklarının, ani frenin etkisiyle zaten gerginim, bir de, bu işin içinden ne çıkacak, gerginliği..

Tuncay suskun, düşünceli.

"Seni çok düşündüm, abi..." diyor şoför, usulca... "Hayret... sesini duymasam..."

“Git Allah aşkına!” Tuncay inmek üzere alelacele kapıya davranıyor, bana da “İn!” diye gürliyor.

“Abi dur!” Şoför bir hamlede dışarıda, Tuncay’ın kapısının önünde; kapıyı açmasını engelliyor. Çömeliyor camın önünde – o arada zihnim, boyunun ne kadar uzun olduğunu kayda geçiriyor.

“Abi, seni karşıma Allah çıkardı; dualarım kabul oldu. Abi, sana her gece dua ettim, annem de hep ediyor...”

Bana uzatıyor kafasını: “Abi hayatımı kurtardı... hem de biliyon ki bu abi...” diye anlatmaya girişiyor ki Tuncay sözünü kesiyor:

“Bırak gözünü seveyim!” Kapıyı açmaya çalışıyor: “Yürü Mine!”

Bütün sinirlerim ayakta. “Hayır!” diye haykırıyorum, “duymak istiyorum!”

“Abi”, diyor şoför, “sesini tanıdım... Şu işe bak... Sesini nasıl unuturum? Bir de adını... Tuncay... ‘Kıstırdın mı Tuncay?’ Öyle bağırıyordu...” Gülüyor. “‘Kıstırdın mı Tuncay?’” diye sesine kadınsı bir ton vererek, alay ederek tekrarlıyor.

Sonra sesini ciddileştirerek soruyor Tuncay’a: “Benim yüzümden çok ceza yedin mi abi?”

Hayretle bakıyorum Tuncay’a – bu saate kadar kapıyı çarpıp çoktan arabayı terk etmiş olmamız gerekirken, hâlâ orada oturuyor olmamız, bir mucize...

Sinirli sinirli gülüyor Tuncay; bana kaçamak bir bakış fırlatıyor, sonra isteksizce veriyor cevabı: “Sekiz ay kadar...”

Bayılacağım... öylesine dönmeye başlıyor başım. “Sen... hapiste miydin?” diye fısıldıyorum. “Motosiklet hikâyesi palavra mıydı?”

“Hayır hayır, tabii ki değildi... Hapisten çıktığımda hakikaten motosikletle bir süre turladım memleketi...”

“Peki...” kafam artık iyice karıştı; “anlayamıyorum... Çocukun hayatını kurtardıysan niçin ceza yedin?”

“Offfff!” dedi şoför ve ayağa kalkıyor, bizlere, yani arabaya sırtını dönüyor; birden canı sıkıldı. Artık sadece bel kısmını ve cebinden sigara ve çakmak çıkartan elini görebiliyorum. Çakmağın sesini duyuyorum; ilk duman derin derin içe çekiliyor.

“Çünkü o bir dağadamdı!” Ağzım açık, bakıyorum suratına! Tuncay’ın ağzından! “Dağadam!”

“Değildim!” Eğilmiş, kafasını uzatıyor tekrar camdan içeri. “Abi, ben niye dağadam olayım?” Gözleri kocaman kocaman; sanki isyanını ifade edecek doğru kelimeleri bulmakta zorlanıyor.

“Tamam, tamam, sakın ol; dağadam falan olmadığını biliyorum... senin bütün suçun, Öteki kökenli olman, bunu da biliyorum...” diyor Tuncay; şimdi de sesi, çok eskilerden tanıdığım Tuncay’ın sesi.

“Abi, var ya, o gün benim hayatımı kurtardın ama, biliyor musun, beni daha sonra gene yakaladılar ve beni...”

“Tamam, biliyorum, hepsini biliyorum... Haydi bin arabana da gidelim evimize...”

Şoför yere fırlatıp söndürüyor sigarasını, biniyor tekrar araca, gaza basıyor.

“Abi, sen yine toparlanmışsın maşallah... Öteki olarak bizler, Ötekistan’da askerliğini yapanlar, zor geliyoz kendimize... Yerde bir parça çöp görsem, uzak durmak istiyorum; abi gözümün önünde hep kopmuş kollar, bacaklar, kafalar... hep böyle, tedirginim, abi... hep tedirginim, hep... Yani bir damla huzur yok, geceleri bir damla uyku yok, abi... Arkamdan birinin böyle sessiz yaklaşmasına dayanamıyorum... Ya rüyalarım...”

Gerisini takip etmekte zorlanıyorum; sersemlemiş haldeyim. Adam yolda sürekli olarak Tuncay’a nasıl dualar ettiğini, bu karşılaşmanın, Tanrı’nın lütfu olduğunu tekrarlayıp duruyor...

Sonunda benim eve vardık. Kendimi zorlayarak, aklımı başıma devşirdim:

“Tuncay, lütfen in; benimle gelmeni rica ediyorum!” dedim, çok kararlı bir sesle.

“Peki...” dedi, şaşırtıcı bir uysallıkla.

Şoföre borcumuzu uzatınca, şoför yerinden fırladı, Tuncay’ın kapısını açtı: “Ne demek abi, hiç olur mu öyle şey?”

Tuncay isteksizce cüzdanını cebine soktu. Şoför ısrar etti: “Abi ne olur, bana adresini ver, hiç değilse telefon numaranı ver, annem seninle konuşmak, tanışmak ister abicim. Annemi geçen ay yanıma, Bizimkent’e aldardım, öyle mutlu olur ki seninle tanışırsa; zaten ihtiyar, inan bak, kadın cennet görmüş gibi olur...”

“Yok, bak, sen annene çok saygılarımı ilet, ellerinden öptüğümü söylersin...” dedi Tuncay, kolumdan tuttu; “Haydi, şansın açık olsun,” dedi, “inşallah bir daha öyle kötü günler yaşamayız...”

“Inşallah abi... Senin de yolun açık olsun...” Şoför boynunu bükmişti. İçimden Tuncay’a “Canım, ne olur versen adresini, telefonunu? İhtiyar bir kadını mutlu etmiş olursun!” demek geldi, ama sustum, çünkü ona bir yandan da hak veriyordum: Bu şoförün musallat olması halinde nasıl delirebileceğini tahmin edebiliyordum. Kaldı ki, birilerinin müteşekkir olmasının da onu ne kadar rahatsız ettiğini biliyordum. Kendisini eve davet etmem karşısındaki uysallığını da yeni anlıyordum: Şoförün, adresini öğrenmesini istememişti.

Asansörde hiç konuşmadık, birbirimizin yüzüne bile bakmadık.

İçeri girdiğimizde, daha ayakkabı dolabından terliklerimi çıkarırken başladım: “Ay Tuncay niçin bunları bana daha önce anlatmadın? Ne olmuştu, anlatsana! Dur, bir çay koyayım, pırıl-temiz çay... Mutlaka bunu bana anlatmalısın! Ne efendi, ne sevimli bir çocuktuk... Ama o nasıl şive öyle, dangul dungul? Madem gelmişsin Bizimkent’e, insan biraz aksanını düzeltmeye, Bizimkent Bizcesi öğrenmeye gayret etmez mi?”

Tam bana direnme, beni susturma hazırlıkları içindeyken, bu son sorum üzerine bir an durdu. “Niye ki?” diye hemen karşılık verdi; ses tonunda bana yönelik hafif bir aşağılama vardı, “Bizistan’ın yüzde kaç Bizimkent Bizcesi konuşuyor ki? Sana söyleyeyim o halde: Yüzde doksan beşi konuşmuyor. Bizimkent’in Bizce şivesi, niçin diğer Bizce şivelerinden üstün olsun? Böyle ırkçılık olur mu? Onlara göre de senin şiven dangul dungul. Diğer meseleye gelince...” Şimdi sesi sıkıntılıydı, “Pırıl-temiz çaylık, anlatmalık hiçbir şey yok... ayrıca anlatmak, konuşmak istemiyorum da. Seni memnun edecekse çok özetleyeyim: Terk edilmiş bir köyde dağcı saklandığı duyumu alınmıştı; köyü sarmak üzere hepimiz dağıldık... Baktım, orada dağcı falan yok; sadece bebekli, çoluklu çocuklu aileler. Orada yaşananları hatırlamak da, anlatmak da istemiyorum; ama işte, tesadüfen evin kümesinde bu veletle karşılaştım. Yakalasalar onu da öldüreceklerdi... daha çocuk –üstelik, elinde silah bile yoktu– zaten hiç si-

lah bulunmadı o gece. Ben de ona 'Kaç kardeş!' diye, askerlerin önceden aramış oldukları bir köşeyi gösterdim – hepsi bu... Gerisini sorma – ayrıntıya girmek istemiyorum Mine..."

"Peki..." diye kendi kendime mırıldandım: "Ama hakkında bilmediğim daha kim bilir neler var..."

"Anlamadım?"

Sesimi birazcık yükselterek tekrarladım cümlemi, yine mırıltı halinde.

Tekrar sordu: "Anlamadım?"

Bunu beni kızdırmak için yaptığından çok emindim. Döndüm ona, bu kez yükselttim sesimi, sinirli sinirli sordum: "Beni duymuyor musun Tuncay? Dalga mı geçiyorsun benimle?"

Yüzü kıpkırmızı oldu. Yüzünü yüzüme yaklaştırdı: "Duymuyorum Mine! Farkında değil misin, ha? Bu kadar mı benmerkezcisin, bu kadar mı ilgisizsin? Barut patlaması nedeniyle sağ kulağım travma geçirdi; artık her frekansı işitemiyor, şimdi anladın mı?"

"Çok affedersin Tuncay... Çok, ama çok affedersin..." diye kekeledim, geri çekilmeye çalışarak, "gerçekten hiç farkında değildim..."

"Neyin farkındasın ki? Peki, şirketlerin beni eğitime yeniden niçin çağırmadıklarını hiç merak ettin mi? Hemen onu da söyleyeyim: Şu kulağımla iyi kötü idare edebilirdim... ama yediğim çekiç darbeleri nedeniyle parmaklarımda his kalmadı... Artık ritim de çalmadığımı farkında değil misin?"

Sustum bir süre. "Niye söylemedin, niye?..." Birden durdum, utançla yüzüne baktım. Hamiyet Halam fark etmişti, oysa!

Birbirimizi sessizce süzdük. "Başka söylemediğin neler var, Tuncay? Başka neler kaçırdım?"

Bariz bir tereddüt... bariz bir iç mücadelesinden sonra susmaya karar verdi.

Uzun bir sessizlikten sonra, konuyu değiştirelim anlamında bir el hareketi yapıp hızlı hızlı konuşmaya başladı:

"Feci bir göz yorgunluğum vardı... Dün göz doktoruna gittim. Karanlık odaya girince zaten, birden nasıl bir strese girdim, anlatamam... Muayene aletini gösterdi, 'çeneni daya' dedi – çıtıptı, ma-viş gözlü, tatlı bir hanım. Uzaktan dayadım çenemi – kadıncağыз te-dirginliğimi fark etti, 'Göz tansiyonunuzu ölçeceğim şimdi,' diye açıklamalar yaparak, gözümün içine 'puf' diye bir şey üfördü. Son-

ra başka bir alete gene dayattı çenemi, kuvvetli bir ışık verdi gözüm. Ve birden, gözümde patlama sahneleri canlanmaya başlamasın mı... Bunları zihnimden uzaklaştırmaya çalışırken, doktor gözümün alt kısmını hafif aşağı çekti, kuvvetli bir ışığı gözüme tutarak ‘Yukarı bakın’ dedi ve bir anda gözümün içindeki bütün kılcac damarları gördüm; pıhtılaşmış kan rengi bir fon üzerine kırmızı incecik kan yolları, kandan yollar, ana yollar, giderek incelen yan yollar, daha daha da incelerek, asla bitmemecesine gözümün içine, benim içime doğru uzanıyorlardı. Bunu diğer gözüme de yaptı, kana bulanmış yollar gözümün içine doğru gene uzanmaya başlıyordu ki, ‘Tamam, kaldırın çenenizi’ dedi kadın. Tam derin bir nefes almıştım ki, ‘Şimdi tekrar dayayın çenenizi, kımıldamayın’ dedi. Bu defa da üst gözkapagımın kirpiklerini tutarak, gözkapagımı tersine çevirdi, ‘Aşağı bakın’ dedi; bakışlarımı aşağıya bir yönelttim ki, gene bir ölüm manzarası –görüş alanımı ve menzilimi bütünüyle kaplayan korkunç bir turunculuk–, kanlarla, ölümlerle, cesetlerle kaplı bu incecik, giderek incelen yollar, gözümünden içeri doğru uzanarak, her an çoğalarak, ağır ağır burnumun, kulaklarımın, dudaklarımın çevresinde ve içinde yayılıyorlar, sanki bütün şu kafamı çepeçevre kavradıktan sonra gırtlığımdan aşağı süzölmeye başlıyorlardı; inanmayacaksınız ama birisinin gırtlığıma yapıştığını, gırtlığının tıkanıldığını o kadar gerçekmiş gibi hissettim ki, gayri ihtiyari bir boğulma sesi çıkarmışım; kadın kaldırdı kafasını hemen, ‘İyi misiniz?’ diye sordu.

Ücreti öderken bankodaki kızlar laflıyorlardı; biri, boyacıya verdiği ayakkabısının rengini beğenmediği için boyacıyı nasıl benzettiğini anlatıyordu –müthiş bir gerçekdışılık hissi– kendimi dışarı dar attım; hava kararmaya başlamıştı, her yer ışıllı, renk renk ilan panoları – hepsi askerliğin, savaşın, ve organlarını devlet için bağışlamanın faziletleri üzerine... gene o garip gerçekdışılık duygusu sardı beni; derin bir hüznün –bir yandan, boğazımdaki kılcac damarların varlığını hissetmekten de bir türlü kurtulamıyordum– sanki attığım her adımda onları, saydamlaşmış bedenimde yukarıdan aşağıya doğru, ölüm saçarak ilerleyen turuncu, fosforlu yollar olarak algılıyordum; burnumda bir anda yanık kokuları, Bölüğe’ye has baharatlı, odunlu, tütsülü koku, Bölüğe’nin sesleri... İçimi nasıl müthiş bir özlem sardı, ama nasıl, anlatamam;

boğazımı saran, beni içeriden içeriden boğan kılcal damarlarla birleşen, nefes almamı engelleyen bir özlem –sokağın ortasında zıncı diye durdum, sakinleşmek için derin derin nefes aldım– gözümün önünde tozlu topraklı yollar, çorak tepeler, silah doğrultulmuş koca gözlü, hüznü, sümüklü çocuklar; boğazımdaki damarlara aşağıdan yükselerek karşılık veren hıçkırık beni neredeyse boğuyordu; apartmandan içeri dar attım kendimi... Nasıl olur? Nasıl olur? O kâbusları yaşadığı coğrafyayı nasıl olur da özer insan? Orada özlenecek ne var? Mazoşist miyim ben?”

“Tuncay! Ah, Tuncay...” Hüngür hüngür ağlayarak sarıldım ona.

“Tamam, tamam...” Nefes nefese kalmıştı; beni hafiften geri iterek uzaklaştırmaya çalıştı. Rahatladığını hissediyordum. Tutamayıp kendimi, tekrar sarıldım. Neler yaşadığını öğrenmeyi hem istiyor, hem istemiyordum. Bu kez o da bana sarıldı; epeydir ilk kez dudak dudağa öpüşmeye başladık.

Kendimi ona tam yaslamıştım ki, yine itti beni. Bu kez çok sakin bir ses tonuyla konuşuyordu:

“Mine... Diyelim ki iki kişi var, iki arkadaş... Biri karanlıklar içinde; diğerinde ise parlama ve ışık verme yeteneği var ve onda ki bu yetenek, karanlıktaki kişiyi çok mutlu ediyor... mutlu ediyor ama, aynı zamanda ne zaman karşısındakinin parlak yanını görse, o parlak kısma saldırıp onu yiyor.”

“Çok yaygındır,” dedim, “insanlar başarıyı güya teşvik ederler, ama başarılı insanlara tahammül edemezler.”

Tuncay:

“Hayır, ben bizden söz ediyorum...” dedi. “Anlıyorum; neşeli ve keyifli olmamı istiyorsun, kendimi bulmamı istiyorsun, bunun için de inan, sana çok müteşekkirim. Ama ben ne zaman neşeli veya samimi veya açık veya kendim gibi olsam, aklıma hemen cinsellik geliyor. Kör olmuş bir adama ‘İlla renkleri göreceksin!’ diye niçin ısrar ediyorsun? Anlamıyor musun? Cinsellikten zevk almıyorum artık. Almıyorum.”

Bakakalıyorum suratına. Söylediğinin doğruluğuna bir türlü inanamıyorum. Askerlik öncesindeki tutkulu sevimlerimiz canlanıyor gözümün önünde.

Onu uğurladıktan sonra bilgisayarımın karşısındaydım yine... ve işte, Lesch beyefendiden bir e-posta:

Zeyda Hanım merhabalar,

Size epeydir yazmıyordum; askerinizi unutmamışsınızdır umarım. Ben şu sıralar çeviri işleri yapmaya başladım; beni iyi kötü oyalıyor. **[Vay! Kimliğini ilk kez, bu kadar açık biçimde ifşa ediyor!]**

Size, geçen mektubumdaki kadından bahsetmek istiyorum gene...
Ve lütfen bana siz akıl veriniz:

Geçen gün bir müzeye gittik. 19. yüzyılda yapılmış tablolar sergileniyordu. Tablolar, manzaralar o kadar hoşuma gitti ki, hakikaten taze bir soluk gibi geldi. Ağır ağır, tadını çıkara çıkara dolaşmak istiyordum sergiyi. Ama o, buna izin verir mi? Ben hangi tablodaysam, yanımda bitiyor. Sürekli konuşuyor: Hiçbir resme konsantre olamıyorum. Tabloları birlikte yorumlayalım istiyor. Yanımda durmak istiyor, illa, illa, illa. Elinden gelse, bana yapışmak istiyor. Boğuluyorum. Kollarımı, arzuladığım gibi özgürce iki yana açamamak, boğuyor beni.

Şimdi de ben boğuluyorum. Ondan nefret ediyorum şu anda, bana böyle şeyler yazdığı için.

Oturuyor, ben de yazmaya girişiyorum – ona değil ama; bu ne bir mektup, ne başka şey; yatmadan evvel, içimden geldiği gibi, gelişigüzel bir yazı:

Derin bir nefes alıyor, var gücümle direksiyonu çevirirken, frene tekrar basıyorum...

Zaten sürekli öten arka tekerlerim, sıcaklardan erimiş asfalta can havliyle tutunmaya gayret ederken çaresizce patinaj çekiyorlar ve gecenin sessizliğinde attıkları derin, tatminkâr çığlıklarda birkaç saniyeliğine kaybediyorum kendimi. Kendi eksenimde kaç kere, kaç derece döndüm? Açıyorum gözlerimi; cayır cayır yanan lastiklerin kokusunu özlemle içime çekiyorum; yüzümde boncuk tanelerinin serinliği...

Kafamı yaslıyorum arkaya... Titremeyle gelen gevşemeyi, o müt-hiş rahatlamayı bütün kaslarımda hissediyorum.

Şu aralar Zeyda Teyze'ye çok az mektup geliyor; hayatım oldukça rutin bir seyir izlemekte. İnsanların ya hiç derdi kalmadı –ki bu mümkün değil– ya da her şeye karşı iyice umursamaz oldular– ki bence yazmamalarının nedeni, budur.

Fakat medyadan edindiğim bazı haberler kafamı çok karıştırdı:

Devletin, organlarımızı alıp yurtdışına satmaya başlamasının ikinci yıldönümü dolayısıyla pek çok yazı çıkıyor bu konuda. Her şeyin artık sadece günü kurtarmak ve para kazanmak üzerine döndüğü şu krizli dünyamızda, Bizistanımız, dünyanın bir numaralı organ kaynağı haline gelmiş durumda. Beş yıla kadar, yaşı 20'nin üzerindeki herkes bir organını bağışlamış olacakmış. Devletin kalkınması için müthiş seferberlik propagandaları yapıldı. BK bağışları artık pasaportlara işleniyor; bağış yapılmadan yurtdışına çıkılamıyor... Hangi kategorideki insanların neyi bağışlamayı tercih ettikleri artık hem hukuki hem de istatistiki olarak belirlenmiş durumda. Örneğin mankenlerin, ajanslarıyla imzaladıkları sözleşmeleri gereği, kesik, bikini bölgesinin içinde kalmak şartıyla sadece böbrek veya yumurtalık veya dalak bağışlamaya hakları olduğu biliniyor.

Buraya kadar her şey, tamam. Benim anlamadığım: Şu aralar organ fazlası olduğuna dair söylentiler duymuş, önemsemediğim. Dün sabah bizim gazetede yazdığına göre, zaman zaman asker fazlası olduğu gibi, şu sıralar BK için yurtdışı talebi yavaşlamış ve mevcut dondurucular, eldeki stoku muhafaza etmeye yetmez olmuş. Bu nedenlerle Bedensel Kaynaklar proje-

si iki aylığına askıya alınmış. Beklersiniz ki herkes bayram yap-sın... Ama hayır: Bazı köşe yazarları ateş püskürüyor; BK vakti gelmiş pek çok kişi, önümüzdeki haftalarını buna göre planla-mış; hayatlarını, izin günlerini buna göre programlamış. Bir de, tabii, tatsız fakat zorunlu, bir an önce aradan çıkarılması istenen bir görevin ertelenmesi durumu var.

Tabii ki aklım Tuncay'a gidiyor – acaba bu haber, onun duru-munu bir şekilde etkileyecek midir?

Derken, buyur – bu sabahki gazetede, BK projesinin ertelen-mesinden vazgeçildiği, bağışlanan kaynak fazlasının askerlere nakledileceğini yazıyor.

Nasıl bir şeydir bu? Kan beynime hücum ediyor:

Öfkeyle oturup bir Zeyda Teyze mektubu döşenmeye giri-şiyorum:

Sevgili Zeyda Teyze,

Duyduğuma göre, halkımızın Bedensel Kaynaklarını, savaşta yara-lanan askerlere nakledeceklermiş.

Askerlerden BK alınmıyordu, çünkü onlar kamusal kaynak sayılı-yordu. Maşallah, kendi kendini yiyen, ne kadar da mükemmel bir sistem yaratmışız! Haksız savaşlar başlatarak kendi kendini yara-layan, bir uzvunu keserek diğer uzvuna yamayan bir devlet... Peki, buna ne demeli?

Cevabım hazırda tabii; önce hızlı hızlı yazmaya başladım:

Yavrum;

Mektubunda yüzde yüz haklısın. Hepimiz her gün zaten böbreği-mizi, gözümüzü, iliğimizi vesaire veriyorduk... Tıpkı canlarımızı as-kere gönderdiğimiz gibi...

Ama devlet, narenciye ihtiyacımızı gidermek içi bizlere hormon-lu kumkuatları yıllardır nasıl kakalıyorsa, tıpkı silah ve uyuşturu-cu ve tarihî eser ve sanat eserleri kaçakçılığında olduğu gibi, or-gan kaçakçılığında da kontrolü sağlamak ve rant gelirini kaçakçıla-rın elinden alıp kendi elde edebilmek için, Bedensel Kaynak bağı-şına soyunmuştu – madem böyle bir kaynak da var, onu da suç ol-maktan çıkaralım, yasallaştırıp kendimiz yararlanalım, mantığıyla.

Burada zıncı diye durdum. Başımıza musallat daha büyük belalardan söz edecektim, ama neresinden başlayayım? Bütün gezegeni kısıp alan çevre krizi... Bölgesel olmakla kalmayıp bütün dünyaya yayılacağı şimdiden belli su savaşları... Anormal doğan bebeklerin sayısındaki korkunç artış... Hangi birine değineyim? Cevabi mektubumun devamını getiremedim; bütün bunların düşüncesiyle bile üzerime ağır bir yorgunluk çökmüştü. Kapattım bilgisayarımı.

Kafamı kurcalayan öyle çok mesele var ki... Son zamanlarda sokakta rastladığım, siyahlı çizgili bilezikli kişilerin sayısında artış var – veya belki de bu sadece, “algıda seçicilik” olayı... Bir kez dikkatimi çekti, şimdi sürekli rastlıyorum. Gerçi bugüne kadar bu bilezikten topu topu dört beş kişide görmüşümdür, ama işte, demek ki var. İşin ilginç, siyahlı bilezik takanların hepsi kadındır. Kadınlarda var olup da erkeklerde olmayan ne var, bağışlanabilir? Bağışlanabilecek şeyler zaten belli. Siyah bilezikli kadınların hepsinde de her iki göz yerli yerinde. Ama tabii, belki de tesadüfen ben, hep kadın olanlarına rastlamışımdır.

Tuncay, tam Bedensel Kaynak ameliyatı olacaktı, yeni uygulamaya giren bir yasa nedeniyle olamadı. Bu yasa uyarınca, askerliğini tamamlamış erkeklerin vatani BK görevlerini de yerine getirebilmeleri, ameliyat olabilmeleri için, askerden dönmelerinin üzerinden bir yıl geçmiş olması gerekiyor. Yabancı hükümetler koymuşlar bu şartı – askerlikten hemen sonra BK ameliyatı geçiren iki delikanlımızdan yurtdışındaki alıcılara nakledilen böbreklerin hasarlı çıkmasıydı buna sebep: Birinde radyasyon, diğesindeyse açıklanmayan kimyevi bir madde tespit edilmiş.

Sürecin bu şekilde uzaması, tabii ki asap bozucu: Tuncay’ın ameliyat olabilmesi için, benim hesabıma ve tahminime göre daha üç ay var. Çok da kesin bir şey söyleyemiyorum, çünkü askerlikte yediği cezalar, askerlik sonrası motosiklet gezmeleri v.s. derken, askerliğinin tam ne zaman bittiğinden emin olamıyorum. Kendisi de bu konuda öyle hassas ki, özellikle annesini ziyareti sırasında yaşadıklarından sonra, elimi kesseler konuyu açmam. Kendini çeviri işlerine verdi; galiba seviyor da bu işi. Her gün mutlaka telefonlaştık da, nadiren görüşüyoruz.

Dün aradı; bugün için buluşmamızı istedi; akşam annesini tekrar ziyaret edecekmiş. Esasında annesi onu iki haftadır beklemekte – Tuncay hep “Belki şu gün gelebilirim” diyor, o gün çatığında, gitmiyor... “Sözüne güvenilmez herif” olarak görülmenin yararlarını keşfetmiş bulunmakta ve bu ayrıcalığı kolay kolay terk edeceğe benzemiyor.

“Annem âlem kadın,” diye söyleniyordu dün telefonda, “hani boşanmak istemeyen taraf, mahkemede eşinin eski aşk mektuplarını gösterir, ‘ama sayın hâkim, bana on yıl önce bunları yazmıştı’ der ya – annem de öyle... Yani ben bugün *beeeelki* geleceğimi ona bir hafta önce bildirdiysem, bu, bugün niçin hâlâ ve de illa geçerli olsun ki? Kaldı ki, o zaten sokağa çıkmıyor, bütün gün evde... İşte anlıyor musun, bu yüzden ‘şimdi-burada’ yaşamak çok önemli. Geleceğini her an niçin ipotek altına alsın?”

Yanıt vermedim. Haksız olduğunu düşündüğümü biliyordu, ama ağzımı açarsam haddimi bildirecekti, bunun için zaten fırsat kolluyordu. Nitekim beklentiyle bakıyordu suratıma; ben hiç tepki vermeyince düş kırıklığına uğradı: Tuzağına düşmemiştim bu kez.

Tuncay’ın evinin sokağındaki pastanede kahvaltı ediyoruz. Birbirimizle kaç zamandır yüz yüze görüşmemişiz; benimle bir araya gelmek için, tam da annesiyle buluşacağı bugünü, en gergin olduğu günü seçmiş olması, garip.

Onun sokağına daldığım anda, tehditkâr bir uğultu, varlığını hissettiriyor. Onu birazdan göreceğim olmam, bir yandan dünyanın en büyük mutluluğu, ama bir yandan da, attığım her adımla dünyanın en büyük tehlikelerini barındıran mekâna yaklaşıyorum.

Sanki Bizimkent’in bütün sokakları, bu sokaktan daha güvenli. Evet – kapkaç, trafik gibi çeşitli tehlikeler bütün sokaklarda var, ama Tuncay’ın evinin sokağına girdiğim zaman hissettiğim, doğrudan kendi kişiliğimle, varlığım, özümle ilgili bir tehlike.

Yine de bu pastaneyi çok seviyorum: En üst katının tavanı cam; asansörü olmadığından gün içinde çok az kişi çıkıyor bu kata; biz de kitaplarımızı, dizüstü bilgisayarlarımızı aldık yanıma, hem görüşmüş, hem çalışmış olacağız.

Fena da gitmiyor çalışma durumumuz; Tuncay çevirisiyle meşgul, ben de bir redaksiyon işine bakıyorum.

Ama saatler ilerledikçe ve annesini ziyaret saati yaklaştıkça gerginliği artıyor. Peynirli poğaçaya yerine dereotlu poğaçaya getiren garsonu haşlamasıyla başlıyor tatsızlık. Garson, her zaman bize hizmet eden orta yaşlı, çok da efendi bir adam – o da öyle alttan alıyor ki, bu defa Tuncay çok utanıyor, neredeyse garsondan özür dileyecek hale geliyor. Sakinleşti, ama gerginliğini kusamamak, içine oturdu. Sanki maç öncesinde egzersiz yapmaya ihtiyaç duyan, ama kum torbası elinden alınmış bir boksör gibi. Bunun farkında olduğumdan, olabildiğince az konuşmaya çalışıyorum.

“Tuncay... Kalksak mı?”

“Niye ki? Nereye gideceğiz?”

Çok haklı. Nereye gideceğiz? Ama onunla burada baş başa olmak da ürkütüyor beni; garson olayından sonra kötü bir his yerleşti içime. Yine de, onun veya benim evimde olmaktan çok daha iyi. Hiç değilse burada tarafsız topraklardayız.

Güya çalışıyoruz, ama Tuncay sürekli oflayıp pufluyor. Yavaş yavaş, çektiği sıkıntıya tanık oldukça kavramaya başlıyorum, anne ziyaretini günlerdir niçin ertelediğini.

“Ufff... Nasıl gideceğim?” “Nasıl bir kumpas kurmuş olabilir bana, bu kez?” “Hastayım desem... Veya ne bileyim... Anı bir iş çıkmış olsa...”

Mırıltı şeklindeki bu soruları ara ara çevirisinin bir yerlerinde, bakışlarını yukarıya, camın ötesindeki bulutlara, gaiplere yönelterek soruyor.

En sonunda kafasını kaldırıyor, bana dönüyor, gözlerimin içine bakıyor:

“En korkuncu da, tek başıma gitmek zorunda olmak... böyle zamanda insan, evli barklı olanlara imreniyor.”

Onu öyle iyi tanıyorum ki, uzun süre cevap vermiyor, yüzüne bakıyorum şüpheyle: Bu bir tuzak olabilir mi? Duymazdan gelip başımı eğiyor, bilgisayarına odaklanmış görünüyor.

Benden cevap gelmeyince derin ve uzun bir “ah” yükseliyor göğsünün derinlerinden:

“İşte!” diye inliyor, “İnsanoğlu hayatta her zaman yalnız.

En sıkıntılı zamanlarında bile, eşlik edecek bir arkadaş bulamayıktan sonra...”

Artık bu noktada tuzak muzak düşünmez oluyorum: “Tuncaycıgım,” diyorum en yumuşak sesimle, “benim de gelmemi ister miydin?”

İşte! Düştüm! Düştüm! Bunu, muzafferane bir şekilde doğruluşundan anlıyorum: Sonunda bana öyle bir ayı tuzağı kurmayı başardı ki, içine kim olsa düşerdi – hele de benim gibi bir salak olunca!

“Tabii ki gelemezsin!” diye hışımla dönüyor bana. “Beni, seni davet etme zevkinden niçin mahrum bırakıyorsun? Sana yakınlık göstermeye vallahi de korkuyorum; her defasında, karşılığını veremeyeceğim taleplerle çıkıyorsun karşıma! Nefret ediyorum sana hayır demekten; kendimi her defasında o kadar aşâğılık hissediyorum ki! O halde neden bunu yapıyorsun? Seni düş kırıklığına uğratmak, senin gibi iyi bir insanı kırmak beni ne kadar üzüyor, farkında değil misin?”

Yüzüne bakıyorum. O, hâlâ bu minvalde konuşmayı sürdürmekte: Dönüp dolaşıp aynı şeyleri tekrarlıyor.

Ama ben artık laflarını duymuyorum bile, çünkü çok önemli bir şeyi, Tuncay’a ilişkin bir davranış modelini, bir özelliği daha keşfettim.

Herhangi bir nedenle canı sıkınsa, deşarj olmak, uğraşacak adam bulmak için uzaklara gitmesine hiç gerek yok – tek yapacağı şey, en yakınındaki kişiye –bana!– tuzaklar kurmak! Bir şeyleri arzularmış gibi, o “bir şeyler” teklif edilse kabul edecekmiş gibi davranıyor ve icabında kendini acındırarak, beni o “bir şeyler”i sunmaya, “o” teklifi yapmaya teşvik ediyor... “ucundan” gösteriyor! Bu tuzağa düşmemin sonucunda beni reddedebilme, azarlayabilme, hatta bağırıp çağırabilme zevkine kavuşuyor eşşek herif!

Eşşek evet – ama ya ben, hassas karnımı da açarak neden kendimi böyle bir konuma sokuyor, neden düşüyorum bu tuzaklara her defasında? Niçin bana iyi davranacağına, bu defa farklı olabileceğine, kendini değiştirebileceğine bu kadar güveniyorum? Kendimi niçin bu kadar ısrarla onun yerine koyuyor, anlamaya çalışıyorum? İşte – şimdi bile merak ettiğim, bu: Onun

gibi davranmak, nasıl bir duygudur? Birilerinin kalbini böylesine hoyratça kırmak, benliğini böylesine çiğnemek için neler yaşamış olmalı?

Öfkeli bakışları hâlâ üzerimde. İlk tanıştığımız halini, o güleriyüzlü, nur bakışlı, şefkatli adamı hatırlamaya çalışıyorum. Belki yüzüncü kez soruyorum: Askerden sonra mı hepten delirdi? Yoksa kişiliği zaten buydu da askerlik, sinirlerini iyice bozarak kontrol mekanizmalarını mı gevşetti; gerçek kişiliğini daha kolay dışavurabilmesine mi yaradı?

“Tuncay,” diyorum büyük bir sükûnetle, eşyalarımı toplamaya başlayarak, “ben gidiyorum...”

“Haydaa... Neden ki?”

“Çünkü buna, bu kadar negatifliğe tahammül edemeyeceğim daha fazla...”

“Dur yahu, dur bir dakika... Ne negatifliği? Ne oldu ki şimdi?”

Suratına, o şaşkınlık ifadesine bakıyorum düşünceli düşünceli. Şaşılacak şey, ama gitmemi, yani bu şekilde kalkıp gitmemi hakikaten istemiyor. Bu adamın bir de bu yönü var: Eşşek meşşek, ama hakkında kötü düşünülmesinden, “haksız” konumda görülmekten büyük rahatsızlık duyuyor.

Alayla gülererek oturuyorum – alaycılığım, kendime yönelik. Kendi kendime belki yüzüncü kez tekrarlıyorum: “Sevgi, bu olsa gerek.” Hem de karşılıksız sevgi, diye geçiriyorum içimden burukça.

“Dur yahu, çok güzel su böreği vardı, girerken görmüştüm... Ondan yesek, diyorum... Hep düşünürüm, acaba o böreği bir vakitler ‘su böreği’ diye adlandırılırlarken, nasıl kutsal bir ad verdiklerinin bilincinde miydiler? Eminim değildiler...”

Zehrini boşalttı ya, şimdi lokum gibi...

“Eminim daha evvelki kız arkadaşlarının hiçbirine böyle davranmadın...” diyorum, acıyla. Müthiş bir yorgunluk var üzerimde. Halalarım bu adamın içyüzünü bilseler, ondan nefret ederlerdi.

“Doğru,” diyor, “onlara böyle davransaydım bana tekmeyi atarlardı.”

Su böreği ısmarlanıyor. “Zorunluluk değil ki, bu...” diye geçiriyorum içimden. “Gittiği yere kadar...”

“Peki,” diyor ansızın, sesine kendince oyunbaz bir tını kata-
rak, “meraksız kız, söyle bakalım, sordun mu bu arada halaları-
na geçmişlerini, geçmişinizi?”

İşte bu kadarı fazla!

“Sana ne?” diye hırlıyorum, “Sen ne biliyorsun hakkım-
da, ailem hakkında, o pek sevdiğin halalarım hakkında?” Hı-
zımı alamıyorum, “Benim ilk ve en büyük ve en uzun aşkım
Beriki’ydi; sen biliyor musun ki kökeninden dolayı ailede kıya-
metler koptu ve ondan ayrılmak zorunda kalmamda halaları-
mın da payı vardı, ha?”

“Hayır... Canım, nereden bileyim...” diye mırıldanıyor ve ba-
kışlarıyla tedirgin tedirgin etrafımızı tarıyor. İlgi merkezi olmak
kadar çekindiği bir şey yok.

Gergin ayrılıyoruz.

Yolda halalarıma uğruyorum; belki bir meşgale çıkar da onu
zihnimden uzaklaştırabilirim... Ama halalarımın ikisi de uyuk-
lama halinde. Buzdolabını açıyor, sebzeliğe hâlâ duran, sarar-
mış, lekelenmiş, eprimiş karton kutusu içindeki Naturelle77 şi-
şeciğini çıkarıyor, iki parmak kalmış kokudan bileklerime sürü-
yorum. Beni düş kırıklığına uğratiyor – öylesine yabancı...

Fazla oyalanmadan eve dönerken aklım, Tuncay’ın annesine
ziyaretinin nasıl geçeceğinde. Sadece olacakları değil – annesi-
ni de öyle çok merak ediyorum ki! Tuncay’la birlikte gitmek için
neler verirdim...

Posta kutumda bir mektup... Nazire Halamın titrek el yazı-
sını tanıyorum – kafam Tuncay’la o kadar meşgul ki, mektubu
çantama atıyorum. Daha sonra okurum...

Evime girdiğimde günün olaylarından bitap düşmüştüm;
birazcık uzanayım derken, sızmışım.

Feci bir kâbus: Bundan böyle herkes, ikinci bir organ bağış-
layacakmış; ardından, her on yılda bir, bir organ bağışlanacak-
mış... Meğer benim kalbim çok değerliymiş, ben “Ama kalpsiz
yaşayamam!” diye haykırıyorum; asker üniformalı doktorlar,
“Merak etme, zaten herkes kalpsiz yaşıyor, herkes gibi sana da
plastik kalp takarız!” diyorlar... Derken Nazire Halamı görüyo-
rum, bir kolu, bir bacağı eksik; gözleri yaş dolu; en teskin edici
sesiyle, sürekli olarak “Üzülme Mineciğim, ben çok iyiyim... Hiç

acımadı, ben çok iyiyim...” diyor... teskin edici ses giderek bir miyavlamaya dönüşüyor... ve Simitiko’yu kolsuz, bacaksız, kulaksız görüyorum...

Simitiko’nun miyavlamasına uyanıyorum – ter içindeyim. Derin bir nefes alıyor, Simitiko’yu uzun uzun okşuyorum. Hava kararmış.

Kendime bir kahve yapıyor, bilgisayarın başına kuruluyor, transnete giriyorum.

Lesch’ten Zeyda Teyze’ye mesaj var:

Zeyda Hanım,

Askerinizden gene mektup var.... Gene sıkıştım ve dertleşmek, anlatmak zorundayım.

Askerde yaşadıklarımın dair, tanıdıklarımın hiçbiri, gerçek bir merakla, içten bir öğrenme arzusuyla soru sormuyor... Size sözünü ettiğim kadın arkadaş, örneğin... “Anlat bana!” diyor bazen. Kaygıyla elimi tutmaya, gözlerimin içine bakmaya çalışıyor (başaramıyor, çünkü ellerimi, bakışlarımı kaçırıyorum). “Bana anlatmaya çalışsana... Belki iyi gelir... Rahatlarsın...” gibi şeyler söylüyor.

Oysa benim derdim, rahatlamak değil... Derdim, birilerinin beni rahatlatmak amacıyla değil, gerçek bir öğrenme merakıyla soru sorması... ve anlattıklarımı yarım kulakla değil; etkin biçimde dinlemesi.

Ne anlatayım ona? Kendi kendime, kendi zihnimde soyutlama şeklinde bile olsa anlamlandıramadıklarımı, kelimelerle –seslerin bileşiminden oluşan şu çok sınırlı simgelerle– ifade etmemi nasıl bekleyebilir benden? Görmüyor mu, anlatmaya çalışmak, yani anlamlandırmak, olsa olsa beni yaralar – yaralar, çünkü anlam vermek, olaylara sebep olanlarla aynı anlamlandırma düzleminde olmak, ortak bir dili konuşmak demektir, oysa ben, işte bundan kaçınmaya çalışıyorum – anlam vermeyi bilhassa reddediyorum – görmüyor mu bunu? Dahası, onu da, hepimizi de korumak adına yapıyorum bunu – çünkü benim anlamlandırmayı başarmam, daha da kötüsü, onun da anlamasını sağlamam – işte bu çok korkunç olur. Bütün bu olup bitenlerin zaten hepimize ait olduğu, bütün bu gerçeklerin aslında hepimizin içinde, hepimizin bir parçası olduğu sırrının üstündeki perde kalkıverdiğinde, biz ne yapacağız?

Askerde yaşadıklarımı kâğıda dökmeyi kaç kere düşündüm... düşünmek ne kelime; her şey, olup biten her şey titreşimler halinde havada zaten asılı duruyor, bekliyordu; gereken tek şey, parmak uçlarımda bilgisayar tuşlarına değmelerine izin vermektir – kelimeler akmaya hazır. Ama işte – kelimeler. Her şey, burada düğümleniyordu: Kelimeler. Yaşananlar, havada asılı imgeler halinde durdukları sürece akışkanlar, dinamikler, *oradalar*... onları kelimelerle raptettiğim anda ise buz kesip ebediyen donacak, taşlaşacaklar. Böyle bir saygısızlığı nasıl yapabilirim? Peki, ya ressam veya bestekâr veya fotoğrafçı olsaydım, sesle, renkle anlatabilseydim, durum daha mı farklı olurdu sanki?

Askerdeyken, kim bilir kaç kere (panik içinde, sıyrılma ihtiyacıyla) “bu, ben değilim” demişimdir... Oysa o “ben”dim. Önüme bir ayna tutuldu; ne olduğumu, ne olmadığımı askerlikte öğrendim... ki aynada da kendinizi hiçbir zaman tam olarak algılayamıyorsanız – her zaman bir savunma, bir aklileştirme payı oluyor.

Hepimiz en çok, kendimiz olmaktan korkmuyor muyuz? “Gerçek ben”in ortaya çıkması... Acaba askerlik korkusunun temelinde yatan, bu olabilir mi? En çıplak halinle karşılaşma korkusu?

Kadın arkadaşım, hiç değilse eski varsayımların hâlâ geçerliğini koruduğu inancını taşıyor. Hangi olay karşısında nasıl davranılması gerektiğine dair şifrelerin hâlâ geçerli olduğu bir dünyada artık yaşamadığımızın farkına varmasını nasıl isteyebilirim ondan?

Lütfen bana “zaman her şeyin ilacıdır” diye yazmayın. Bu laf, pek çok şey için geçerli olabilir; ama savaşa tanıklık etmiş kişiler için geçerli değildir... Zaman kavramı, aksine, aleyhte işler: Acılar, suçluluk ve yitim duyguları zamanla daha da derinleşir; çünkü savaş, kapatıp rafa kaldırabileceğiniz bir dosya değildir – hep oradadır; görüntüleriyle, sesleriyle, kokularıyla hep yüreğinizdedir.

Artık tamamen ayıldım. Sağolasın Lesch.

Kapı.

Bu saatte kimin gelebileceği, belli. Kapıya doğru seğirtirken tedirginim; Tuncay’ın, annesinden sonra bana ziyarete gelmesi, hayra alamet görünmüyor.

İçeri girerken yüzünden bir şey anlayamıyorum; salona geç-

tiğinde ağzının kenarındaki çizgilerin derinliğini, genel gerginliğini ancak fark ediyorum.

“Ne haber?” diye soruyorum, çekinerek.

“İyidir... Gel gel deyip durursun, biraz daha misafircilik oynayayım dedim... Kahramanın geldi işte...”

Suratına bakıyorum. Ne şimdi – alay mı ediyor? Bir an öyle gibime geldi, ama değil: Çöküyor koltuğa, beni de çekiyor, kucağına alıyor, başını göğsüme gömüyor. Kokumu içine çekiyor.

“Ne bu? Ne süründün?”

“Halamın kokusu... Naturelle77...”

Beni tekrar kokluyor uzun uzun, ben de ensesini okşuyorum şefkatle. Onu o kadar çok seviyorum ki... Niçin onu, sık sık kırdığı kalbin sorumluluğunu taşıması gereken bir yetişkin olarak değil de, ara ara depreşen duyarsızlıkları hoş karşılanabilecek bir çocuk olarak görüyorum ısrarla? Acaba benim bu hoşgörüm, her şeye rağmen böylesine sevmem mi onu bu hale getiriyor? Sanki kabalığı arttıkça, tahammül sınırlarımın da çitası yükseliyor. Alamıyorum kendimi – hep, bir şeylerin değişebileceğine, işte, *bu* defa bir şeylerin farklı olabileceğine dair bir umut...

Umutun yanı sıra, hep tedirginlik: Ondan en çok çekindiğim zamanlar, bana işte böyle, sevgiyle yaklaştığı zamanlar. Hatta böyle zamanlar, kötü davrandığı zamanlardan çok daha fazla korkutuyor beni. Zalim olduğunda, durum zaten belli... ama şu anki şefkat dolu yüz ifadesinin gerisinde, içinin derinlerindeki gizli, karanlık bir mağarada saklanan biri var sanki, korku içinde, pusuda bekleyen, her an fırlamaya hazır.

Hep olduğu gibi, şimdi de konuşurken onunla, kendi sesime kulak misafiri oluyorum yabancı birini dinler gibi; kendi sesimin titreşimlerine şaşıyorum. Bebekken, annemin benimle konuşurken dudaklarından kendiliğinden dökülüveren sözcükleri, gayri ihtiyari, bu ses tonuyla dile getiriyorum. Kedimle konuşurken de aynı ses tonu – nasıl oluyorsa, kendiliğinden oluveriyor bu. Ne tuhaf şey, nasıl bir mucizedir ki bu, canlılar canlıları sevdikleri zaman beyin, gırtlak, ses telleri, hepsi işbirliği halinde devreye giriyor ve bu kadar farklı, bal yoğunluğunda bir ses çıkarıyor insanın ağzından... Ve beni, elimi yalayan kedimin mi-

rılıtı... Muhabbetkuşunun, eşiyle sevgi dolu sohbeti... Ve titreşimlerini duymaya kulaklarımın yetersiz olduğu kim bilir daha nice, nice ses...

Kolumu pıt-pıtlıyor: “Yatak odasına gidelim mi?”

El ele gidiyoruz yatağa. Yavaşça sarıyor beni kollarıyla. Gözlerimi kapatıyorum, fakat hissediyorum, bakışları sürekli üzerimde, yüzümde.

Yüzüme odaklanmış o delici bakışlar, heyecanımı artırıyor...

...Kan, merkezden bütün bedenime dalga dalga yayılırken, dalgalarla uyum içinde yankılanan kendi nefesimi duyuyorum. Rahatlama... dalgaların durulması... ve sükûnet... ama hayır, ne sükûneti?

“Çok yorucu bu hatır gönül işleri... mastürbasyon çok daha az yorucu!” diyor, nefes nefese yanıma devrilirken.

Fırlıyorum yataktan – aynı durumda bu kaçınıcı “yataktan fırlama”, daha kaç defa bu şekilde yataktan fırlayacağım – içimde bir şeyler ebediyen söndü; artık hiç ışık kalmadı; hayatımın bir dönemi sona erdi; bir daha bu yatakta yatmayacağım; bunu işte, asla, asla affedemeyeceğim.

Öfkeyle giyinirken mırıldanıyorum – ona mı, kendime mi bilmiyorum: “Ne gereği var? Bunu iyi insanlar söylerler mi sen-ce? Öyle hissetsen bile, karşındakini kırmamak için susamaz mısın? Haydi, hatır gönül işiyse, insan bunu ille karşısındakinin kafasına kakmak mı zorundadır? Verdiğin hediyenin fiyatını da söyler misin, çok para harcadığını her defasında hatırlatır mısın?.. Sevgiyle verilmedikten sonra verilen şeyin ne değeri olabilir – bunu anlamıyor musun?”

Bunu ve buna benzer şeyleri yarı bağırarak, yarı mırıldanarak söylerken, o da benimle aynı anda yarı bağırır bir tonda cevap yetiştiriyor: “İşte, sen de benim ne hale geldiğimi gör... ben artık buyum... beni artık buna dönüştürdüler... içim göçtü... ben sevgiden artık ancak bu kadar anlarım; ben artık buyum...” diye tekrarlayıp duruyor.

Öyle derin bir acının tınısı var ki sesinde, gayri ihtiyari dönüşüp yüzüne bakıyorum. Birkaç saniye önceki adamdan eser kalmamış, yüzü gölgeler içinde.

Ona sarılmak, onu yumruklamak, ona acımak, onu parala-

mak, onu öldürmek – kaba bir elin caart, caart, caart diye hoyratça yırttığı bir kâğıt parçasıyım; her bir parçam çığlıklar arasında benden başka şey talep ediyor.

“Sen beni çekici bulmayabilirsin – ama biliyor musun, genç birisi, hem de benden kaç yaş küçük, çok da yakışıklı birisi beni çok beğeniyor – inanmazsan inanma ama onunla sahilde tanıştım ve beni çok beğeniyor...” Neler diyorum ben? Sansür mekanizmalarım devreye girmeden söyleyeceğimi söyleyeyim diye öyle hızlı konuşmuşum ki, nefes almayıp az daha tükürüğümde boğulacaktım.

“Ne olmuş ki?” Alaylı alaylı gülüyor. “Bence seni annesi yerine koymuştur – bu sahil bebeleri anneciklerini pek bir özlerler...”

“Git, Tuncay! Lütfen git bir an önce!”

Ses çıkarmıyor; daha giyinirken süngüsü düştü bile – evden çıkarken bir şey söyleyecek gibi yüzüme bakıyor, ama taş gibiyim.

“Haydi Tuncay, uzatma n’olur...”

Kapıyı arkasından küt diye çarpmamak için zor tutuyorum kendimi. Simitiko’nun şaşkın bakışları önünde salonda ileri geri volta atıyorum. İşlerin bu noktaya gelebilmesine hâlâ nasıl, niçin izin verebilmiş olduğuma şaşıyorum. Her şeyin düzeleceğine dair içimdeki bu saçma sapan umut ne zaman kırılacak? Kaç kalp kırıklığı, bir umut kırılmasına eşittir? İlla toptan bir kırılma, toptan bir yıkım mı yaşamalıyım; bunu yaşamadığım sürece asla vazgeçmeyecek miyim, asla özgürlüğüme kavuşamayacak mıyım? Bu düşünce beni dehşete düşürüyor.

Bu adam sevgisini doğrudan gösteremez mi? Sevebilmenin yegâne yolu önce acıtmaktan geçmek zorunda mı? Yoksa, sevgisi ve sevgi gösterme ihtiyacı arttıkça mı zalimleşiyor? Peki, bunları yüzüne karşı söylesem, akılcı bir adam olarak kendi de bunu fark etse, acaba deneyemez mi doğrudan sevmeyi?

Ya ben? Ben akılcı bir kadın değil miyim, peki? Kendimi bilhassa mı bu hallere düşürüyorum? Bir sonraki aşamanın ne olabileceğine dair içimde gizli bir merak mı var? Yani, fiziksel şiddet uygulamayan biri, bana daha nasıl kötülük yapabilir, daha nasıl zarar verebilir? Beni daha nasıl incitebilir? Ne halt ediyor-

rum ben? Kendi sınırlarımı ve onun sınırlarını mı deniyorum? Yoksa ondan gönül rahatlığıyla kurtulmak amacıyla, işleri, onu asla affedemeyeceğim noktaya mı getirmesini bekliyorum?

Ondan kopmaktan da, onu kaderim olarak görmekten de öylesine korkuyorum ki...

Oysa o, benden kahramanlık bekliyor: "Siktir git! Senden bıktım artık!" dememi, ona çok kötü davranmamı bekliyor... Sevgimin koşulsuz olmamasını istiyor. Keşke elimde olsa onu başka türlü sevmek.

Yoksa elimde mi? Sakın, onun bu istediğini ona vermeyecek, yani ona sürekli ve ısrarla iyi davranarak, kendi gücümü, kendi iktidarımı oluşturuyor olmayayım? Acaba... acaba anneler de iktidarlarını koşulsuz sevgi üzerinden kuruyor olabilirler mi?

Bilemiyorum... Tek bildiğim, bir zamanlar en ufak bir belirsizlik beni çileden çıkarırken, Tuncay ortaya çıktıktan sonra iş durumumun, hayatımın, saatlerimin, programlarımın, düzenimin, her şeyimin belirsizleşmiş olması. En belirsiz durum ise, Tuncay'ın ne zaman ortaya çıkacağı, nasıl bir ruh hali içinde ortaya çıkacağı....

Yazmak ihtiyacı içindeyim... Ama bilgisayarımı tam açacakken, çantamdaki mektubu hatırlıyorum – posta kutumda bulduğum, Nazire Halamın yazdığını tahmin ettiğim mektubu... Zarfı sabırsızca açıyorum ve –evet– bu mektup, Nazire Halamdan...

Yavrum,

Bu defa seni kendimle ihtiyarlıkla ilgili meseleler için değil yeğenimle ilgili olarak rahatsız ediyorum. [Haydaa!]

Benim 46 yaşında dünyalar güzeli bir yeğenim var. Aman bir gör-sen ne güzel kocaman gözleri, ne derin bakışları var. Çok akıllı çok duyarlı aynı zamanda çok inatçı bir kız. Benim derdim onun düzgün bir erkekle düzgün bir birliktelik kuramamış olması.

Diyeceksin ki bunun çok mu önemi var. Var. Benim çocuğum olmadığı için yeğenim benim için evlat gibi. Onun çok iyi şeylere layık olduğunu düşünüyorum. Herkes yakınının iyiliğini ister ama Mine'nin hayatı çok çileli geçti. Mutluluğu artık hak ettiğini düşünüyorum.

Bir kere Mine annesini de babasını da ağabeyini de çok küçük yaşta kaybetti. Ondan sonra dedesi ve anneanesi onun bakımını üstlendi. Adeta anne ve baba oldular yeğenime.

Dedesinin yani ağabeyimin altın gibi kalbi vardı. Ama birlikte yaşaması çok zordu. Bir yanıyla çok oturaklı bir adamdı, diğer yanıyla maceraperestti. Sebze tohumlarına meraklıydı. Ama rasgele bir merak değil. Doğal tohum bulacağım diye bazen durup dururken pat diye aniden çeker giderdi şehirden. Haftalarca yok olurdu. Kendinden bazen çok uzun süre hiç haber alınamazdı. Yeğemiz onu merak eder dururdu.

O zamanlar yeğenim çok ufaktı. Dedesinin bazen haftalar boyunca ortada görünmemesine hiç aldırmaz bir hali vardı. Dedesini hiç sormazdı. Dedesi uzun zaman sonra döndüğünde biraz önce ayrılmışlar gibi karşılardı. Nitekim dedesinin bu yönünden söz ettiğini bugüne kadar hiç duymadım. Ama ben anneannesinden dolayı biliyorum. Minecik geceleri hiç uyuyamazmış. Hiç bitmeyen kâbuslarında dedesini görür ve hep ağlayarak uyanırmış. Dahası, bizim kökenimiz Öteki. Yeğenim eminim bunun da sıkıntısını çok çekmiştir. Zaten her şeyi çok içine atan bir çocuk. Bunda da ağabeyimler çok büyük kusur işlediler. Mine'yi koruyacağız ona zarar gelmesin diye bu konuları ondan hep gizli tuttular. Oysa bu onun bütün psikolojisini ve hayatını etkiledi. Kendi kimliğine dair en temel bilgilerden mahrum yaşadı. Sürekli bir boşluk ve anlamlandıramama halindeydi. İşte, sözüm ona sevgi. Sevgi adına ne kötülükler yapılıyor.

Anlayacağın, bunca zorluk içinde yetişmiş pırlanta gibi bir genç kadının mutluluğu bulamaması, beni çok üzüyor. Zamane gençlerinin derin bir karamsarlık içinde olduğunu, hiç kimsenin geleceğe yönelik planlar yapmadığının, insanların artık çocuk sahibi olmaktan kaçındığının elbette farkındayım. Dünya inşallah düze çıkar günün birinde. Bu durum, yeğenimin yalnız olmasını gene de açıklamıyor. Hiç yok mudur, ondaki iyiliği görüp takdir edecek, ona hak ettiği mutluluğu verecek bir babayığit?

Gözlerimden akan sessiz yaşlar şıp şıp mektuba damlıyordu; onları bir türlü durduramıyorum. Boğazım düğümlemiş, öylece kalakalıyorum. Dedemin gidişlerini işte şimdi, hayal meyal ha-

tırlar gibi oldum. Peş peşe imgeler canlanıyor zihnimde. Anneannemin telefon başından ayrılmayışı... dalgınlığı... inip, posta kutusunu bazen günde birkaç kez kontrol edişi... hatta, hatta... anneannemin gözyaşları... kulağımda tuhaf, kedi miyavlaması gibi, tüyler ürpertici bir yalvarma sesi...

Dehşet içinde sırıyorum; gözlerimi sıkı sıkı yumuyor, ellerimi iki yandan kavradığım kafama bastırıyor, karanlık, tehditkâr dehlizlere doğru uzayan korkunç gidişatı sonlandırıyorum.

Ah halacığım ah... Oturmuş, kim bilir kaç taslak hazırlayarak, ne kadar özenerek böyle düzgün bir mektup yazmış... Galiba beni benden iyi tanıyor. Acaba kaç yıllık ömrü kaldı? Uff –gene gözlerimi yumuyor, gene ellerim kafamda– düşünmek istemiyorum bunu da, aksi halde ona, –onlara– da yapışır kalırım, aksi halde... aksi halde...

İçim halama karşı öyle sevgiyle dolup taşıyor ki, ağlamamı uzun süre durduramıyorum.

Sonra burnumu siliyorum. Halam her özelliğimi tanıyor değil: Genç kızlığımdan beri her zaman kısa sürecek ilişkiler tercih etmiş, hep öyle erkekler seçmiş olduğumu bilmiyor – her an yok olabileceği, daha ilişkinin başından tanımlanmış erkekler...

Sonra kafamda şimşekler çakıyor: Tabii ya –Tuncay'ı da acaba bu sebeple mi seçtim– erkek dediğin, her an çekip gidebilir, yok olabilir bir varlık olduğu için mi?

Aksi, çok tehlikeli olabilirdi: İçimin derinlerinde galiba hep, bir erkeğe yapışıp kalma ihtiyacı hissettim. Hayatım boyunca, evlenen arkadaşlarımın arkasından hep bu yüzden dalga geçmiş olabilir miyim, “Uzun bir ilişki kurup ne olacak sanki – turşusunu mu kuracaklar?” diye...

İçimdeki Zeyda kıpırdanıyor; dudaklarını büzerek fısıldıyor: “Kıskanç seni...”

Televizyonda hararetili bir tartışma – konunun ne olduğunu önce anlayamıyor, sonra olayı hatırlayıveriyorum: Birileri geçen ay, Büyük İnsan Hakları mahkemesinde Bizistan’a karşı dava açmıştı – gözün sadece korneasını almak, bir başkasının gözünün açılabilmesi için yeterliyken, BK ameliyatlarında niçin bütün göz küresini alıyorlarmış, Biz halkının estetiği bozuluyormuş, görtü takmak insan onuru açısından çok aşağılayıcıymış, falan falan falan...

Açılan bu davaya karşılık, Ulusal Bedensel Kaynaklar Bakanı, BK ile alınan gözlerden sağlanan yıllık gelirin her ay nasıl düzenli şekilde arttığını, toplumsal refahımızı nasıl yükselttiğini istatistikî bilgilerle, grafiklerle uzun uzadıya açıklıyor. “BK ameliyatları, bir *sevgi* projesidir, bir *hayata dönüş* projesidir,” diye açıklıyor, kelimeleri vurgulayarak.

Sonra, kentin merkezine yeni dikilen, BK yoluyla alınan gözlerden imal edilmiş, Büyük Kahraman’ı tasvir eden Kahramanlık Heykeli’nin açılış töreni gösteriliyor. Kalabalık, heykeli ilgiyle izlemekte.

“Bu heykel, halkımızın vatan sevgisiyle kahramanca sunduğu değerli bedensel katkılarıyla dikilmiştir!” diye gürüyor Bakan. “Yurtdışındaki nice prestijli müzelerde ve sanat galerilerinde Biz gözlerinden, Biz’im gözlerimizden oluşturulmuş nice değerli sanat eseri sergilenmekte... Gözlerimiz, bütün dünyayı geziyor, bütün dünyayı görüyor! Dünya, gözlerimizden korksun!” diye, iftiharla anlatıyor.

Kalabalıktan bir kadın, “Bak... Heykelin şurasındaki, benim gözüm!” diye heyecanla gösteriyor kızına.

Midem bulanıyor; kanal değiştiriyorum. Bu kez de reklamlarla karşılaştım – Tanrım, yine silah reklamı: “Sevgililer gününde... sevgilerinize ne aldınız?”

Çat diye kapatıyorum televizyonu. Sevgililer gününde bugüne kadar Tuncay bana hiçbir şey almadı!

Göz meselesini de, sevgililer günü meselesini de zihnimden uzaklaştırmaya çalışıyorum. Düşüncelerimi Tuncay’la annesine kaydırıyorum.

Annesiyle neler konuştuklarını, o buluşmada neler yaşadığını öğrenemedim. Annesiyle buluşmasından –yani onu evden kovduğum o korkunç geceden– bir hafta sonra, Nazire Halamın seksen üçüncü doğum günü vesilesiyle yaptığım çerkeztavugundan ve zeytinyağlı fasulyeden ona götürmek istedim.

“Zahmet olacak Mineciğim...” İsteksizdi telefonda sesi.

Kapıyı açan yüz, yorgun ve uykusuzdu: “Sağ ol yavrum, yorulmuşsun... da keşke zahmet etmeseydin, ben gelip alsaydım... Kusura bakma, seni içeri davet edemeyeceğim; salon pek müsait değil...”

Salonun kapısının kenarında dikilmiş, içerisini görmemi sözüm ona engellemeye çalışıyordu – ama içerisini görmemi gerçekten istemeseydi, salonun kapısını kapatabilirdi. Kafamı uzattım, içeriye baktım. Salonun ortasındaki sehpa parçalanmış, her yer tabak kırıklarıyla doluydu.

Manzara kanımı dondurdu. “Ne oldu?” diye sormama gerek yoktu – ne olduğu, belliydi.

Derin bir kaygıyla baktım yüzüne: “Tuncay... Canım Tuncayım... Madem kendini bu kadar kötü hissediyorsun, terapiye gitsene... Çok iyi bir terapist biliyorum...”

Eliyle başımı pıt-pıt’ladı: “İlahi Mineciğim, ne terapisti Tanrı aşkına? Herhangi bir terapist benim bilmediğim, benim okumadığım ne söyleyebilir ki bana? Onlar gelsin ben onlara terapi yapayım.”

Ayaküstü sohbetimiz yumuşacık, sevecen... Böyle kalsın, büyü bozulmasın istiyorum; yemekleri hemen buzdolabına koydum; birbirimize sarıldık ayaküstü; derhal ayrıldım oradan.

Eve vardığımda hâlâ onu düşünmemeye çalışıyorum, ama gözümün önünde salonun hali, kırık tabaklar... Akşam, canımın

şarap çekeceği tuttu, oysa hiç öyle bir alışkanlığım yoktur... Evde bir şişe Latif varmış; Simitiko'yla karşılıklı bakışarak, dört kadeh şarap içtim – başım nasıl dönüyor! Tam yatağıma gidip sızacağım, nereden aklıma estiyse, e-postama bir bakayım dedim –demez olaydım! Lesch'ten mesaj– hem de iki tane!

İlkini açıyorum:

Sevgili Zeyda Teyze,
Askeriniz gene karşınızda... Askeriniz gene dertli...
Askerlik meselesi bir yana, benim diğer bir hastalıklı halim var: Kadınlar hayatım boyunca bana âşık oldular, bense onları hep ağlattım, ama kendim kimse için kolay kolay ağlamadım. İçim çöl, anlıyor musunuz? Ama şu da var: Onlar da beni hep nesneleştirdiler. Zeki, yetenekli, gençken kimisine göre yakışıklı... kısacası, "prezantabl"! Ama beni hiç, ben olarak görmediler; beni, içimdeki küçük çocuk korkularını görmek istemediler. Beni tanımadılar. Beni özne olarak değil, nesne olarak sevdiler.

O kadar sarhoşum ki, tuşları zar zor seçiyorum. Zeyda Teyze'nin cevabı kısa, soğuk ve öfkeliydi:

Yavrum,
Bence sen "hastalıklı" olarak tanımladığın bu halinden aslında gayet memnunsun, çünkü bu sayede hayattan, sorumluluklardan uzakta kalabiliyorsun. Aksi halde zaten tavrını değiştirirdin. Bunu kendin de biliyorsundur.

Daha fazla yazmak, içimden hiç gelmedi. "Gönder" tuşuna basıverdim.

Lesch'in bir sonraki mesajı da kısaydı:

Zeyda Hanım,
Yalnızlığımı özlüyor, yalnız kalmak istiyorum... Yalnız kalmalıyım ki kendimi bulayım... Kız arkadaşımın beni aramamasını sırf bu nedenle istiyorum... fakat beni aramayı kesmesi de bana iyi gelmiyor – bu kez de alınıyor, dahası, asabileşiyorum; buna hiç hakkım olmadığı halde içimden ona sitemler etmek geliyor.

İstiyorum ki hem yalnız kalayım hem de onu ara sıra, ama kendi istediğim zamanlarda, kendi istediğim süreyle görebileyim. Kendi istediğim zamanlarda yalnız kalamazsam, kendimi nasıl bulabilirim, haksız mıyım?

Bu mesaja nasıl bir cevap yazacağım konusunda da en ufak bir tereddüdüm yoktu:

Oğlum,
Seni, karanlık bir odaya doğru ürkek ürkek adım atan, belli bir noktaya gelince “anneeee” diye dönüp annesinin kucağına yüzünü gömen çocuklara benzetiyorum. Sen en iyisi evladım, koş annenin kucağına, göm yüzünü, bir daha da kaldırma!

Sarhoş kafayla yazılmış böyle bir cevabı hemen göndermeyip ertesi günü bekleseydim ne olurdu? Tutamamıştım kendimi: Beni çığırımından çıkaran, düpedüz “zalimleşmek” olarak tanımlanabilecek davranışlarını “asabileşmek” diye yumuşatarak lanse etmesiydi galiba.

Oysa bu sabah, ayık kafayla yazsaydım şöyle derdim:

Oğlum
Sakin sen, aslında kendini bulmaktan korkuyor olmasın? Sakin kendini bulmaya fazla yaklaştığın zamanlar bundan korkuyor ve o zamanlar kız arkadaşını arıyor olmasın?

Veya belki de şöyle derdim:

Oğlum,
Sen yalnız kaldıkça kendinden büsbütün uzaklaşıyor olmasın? Aksi halde, yalnız kaldığın zamanlarda asabileşmen değil, tam tersine huzur bulman gerekmez mi?

“Asabileşmek”miş! Kendine karşı ne kadar da nazik!

Nazik ya... Yeteneklerini geliştiremediğinden, aynı yerde kaldığından şikâyet ettiğinde de kendine karşı naziktir – suçlu, hep başkası... Koşullar ne olursa olsun, hiçbir zaman, hiçbir şeyden hoşnut olmayacağının farkındayım artık. İçinde alev alev ya-

nan bir yangın var ki, kim ne yaparsa yapsın, söndürmek mümkün değil.

Yine de, içinde muazzam bir değişme potansiyeli taşıdığına ve bu değişimin önündeki tek engelin talihsiz dış etkenler olduğuna dair kendi şaşmaz inancı, zaman zaman bana da sirayet ediyor. Bir yandan umutlanmaktan kendimi alamıyor, bir yandan da o “talihsiz dış etken” olmaktan korkuyorum.

Ne gariptir – bu sert, alaycı cevaplarıma hiçbir tepki gelmedi. Aradan kaç gün geçti; Lesch’in sesi tamamen kesilmiş durumda. Normal şartlar altında keyfim kaçardı, ama aksine, o acımasız satırları yazdığım günden beri çok huzurluydum. Bu arada, Tuncay’la sadece telefonlaşıyoruz. Böylesi iyi: Gel-gitlere tahammülüm kalmadı. Kendimi işime verdim.

Transnetim çöktü, bu arada. Sırf benimki de değil; transnet ülke çapında kullanılamaz oldu. Allahtan, “babadan kalma” eski usül internet kullanabiliyorum; bir de tabii, postayla kâh gazete-ye, kâh benim PK adresime tek tük gelen mektuplar var. Zeyda Teyze’ye mesajları ise zaten genelde kendim uydurduğumdan, iş bakımından pek sıkıntım yok.

Fakat şu aralar, BK’yı eleştirdiğim için bana pek çok tepki e-postası yağmakta. Çoğu küfürle, tehditle dolu. Aralarında en özenle yazılmışı ve en kibarı, şöyle bir şey:

bedensel Kaynak yasasını eleştirmenizi şaşıracak okudum sizi esefle kınıyorum, şurda hepimiz canımızı dahi vermeye hazırken sorarım size VATAN sizin vericeğiniz bir böbrekten bir gözden daha mı az değerlidir. Ben çocuklarımı da bu anlayışları yetiştiriyorum mümkün olsa da bütün organlarımızı VATAN için verebilsek. Milletçek dayanışma içinde bulunmak gereken bu zor zamanlarda birbirimiz yüreklendirmemiz gerekir. Herkesin morallerini bozan kanı bozuklar VATAN haini. Hiç kimsenin hakkı yoktur. Sizi de ve gazetenizi de protesto ediyorum ve bundan sonra okumıyacağım ve okutmayacağım. Nerede görürsem de protesto edeceğim.

Bu tür e-postaları doğrusu çok da umursamıyorum. Ama nedense bu mesajı okuyunca, Lesch’ten hiç mektup alamamak birden beni çok tedirgin etti.

Bu yüzden, bu sabah Tuncay bana telefon açıp, “Buluşalım mı?” diye sorduğunda, onu ne çok özlemiş olursam olayım, çok fazla sevinemedim. Buluşma isteğini neye yoracağımı kestiremedim; Lesch bana galiba bir vakitler yol gösterici oluyordu. Dahası, telefondaki sesi, garip bir şekilde, askere giderkenki sesini andırıyordu.

“Olur...”

“Birazdan sana geliyorum...”

Ne oldu ki? Şu sıralar yine hırpalayacak birine mi ihtiyaç duyuyor? Neşesizce gülüyorum.

Ha, bu arada, bir işlevimi daha keşfettim: Ben, “tanık”ım: Tanıklığıma ihtiyacı var –bu, ikili bir tanıklık: Çektiği sıkıntılara, bunalımlara tanık olmama ihtiyacı var– ve bunun yanı sıra, Mine olarak bana nasıl davranırsa davransın, bir şekilde, onu “iyi insan” olarak düşünmeme ihtiyacı var. Onu “zalim” olarak görmem ihtimalinden çok rahatsızlık duyuyor.

Tuncay daha kapıdan girer girmez, “Canım biraz sıkkın... çünkü transnet adresimi kullanamıyorum...” dedim. Bunu bilmesi benim için çok önemliydi; bana Lesch olarak herhangi bir şey yazdıysa, mektuplarının Zeyda Teyzesi tarafından cevapsız bırakıldığını düşünmesini istemem.

Hiç renk vermedi; “Haaa...” dedi sadece. Bu Lesch meselesi konusunda, nasıl olduysa, basiret gösterip kendisiyle yüzleşmediğime şükrettim.

Kanepeye yerleşti. Hal hatır faslından sonra, hemen konuya girdi:

“Pazartesienden itibaren beni merak etme... Bedensel Kaynaklar ameliyatı için beni çağırdılar; randevu aldım...” dedi.

“Yaa... O kadar oldu mu?”

“O kadar oldu.”

Sustuk ikimiz de, önümüze baktık.

“Hangi BK Hastanesinde ameliyat olacaksın?” Bir an durdum, sonra ekledim, “Gerçi bu, saçma bir soruydu; Bizimkent’te zaten tek bir merkezî hastane var...”

Yüzüme baktı, hafifçe güldü: “Hangi hastanede olacağımı söylemem... Çünkü oraya yalnız başıma gitmek istiyorum.”

“Peki...” dedim uysalca, önüme bakarak. BK Hastanesine

onunla birlikte gidebilmek gibi bir hoşluk zaten aklıma gelmemiştir, soruyu zaten öyle bir niyetle sormamıştım.

“Bir konu daha var...”

Baktım yüzüne.

“Ameliyattan hemen sonra, bir süreliğine kentten ayrılmak isteyebilirim...”

“Niye ki?”

“Ne olur, soru sorma bana...”

Peki, benim hiç mi hakkım yok, herhangi bir konuda?

“Bak Tuncay,” diyorum, “ameliyat çok kolay, inan... Zaten bir iki gün içinde taburcu ediyorlar... Ama sonrasında evde birinin sana yardım etmesine ihtiyacın olabilir...”

“Ne olur baskı yapma Mine...”

“Tuncaycığım, abartıyorsun. İnan, ameliyatta büyütülecek bir şey yok. Öyle kolay atlatılıyor ki...”

“Biliyorum...” Güldü. “Haydi, durma öyle...” Omuzlarımdan kavrayarak beni yatak odasına yönlendirdi. Konu kapanmıştı.

Sevişmemiz, o güne kadarki en sevgi dolu, en doğal, en uzun sevişmeydi. Sonunda ikimiz de ter içinde kalıp helak düştüğümüzde Tuncay bana arkadan şefkatle sarıldı, ben de beni sarmalayan kollarına sarıldım ve sessizce ağladım. Ben ağlarken bana daha da sıkı sarıldı; küçük bir kızmışım gibi konuştu benimle; ondan o güne kadar hiç duymadığımı, sıcacık bir sesle mırıldanıyordu:

“Ağlama... Tatlı kızım benim, ağlama... Sen benim küçücük, tatlı, güzel kıızımsın...”

Sözlerin anlamlarından çok, söylendikleri tonda kalbime dokunan. Sesi derin bir şefkatle öyle titriyordu ki, zaman zaman neredeyse kopma, duyulmama noktasına geliyordu.

İçim ona karşı merhametle doldu: Kaybetme korkusu nedeniyle bağlanmaktan da, sevmekten de ödün kopan bir adam... Sevmeyi bilip bilmediğinden emin değildim, ama sevmeyi bilmediği, kesindi. Beni bir zamanlar çeken, pırıltılı zekâsı ve inanılmaz sevimliliği idi. Oysa sevimliliğinden eser kalmamıştı; haysusuz bir adam olup çıkmıştı; pırıltılı zekâsı ise, ne gariptir ki, beni artık zerrece ilgilendirmiyordu.

Şimdi ise, uzun bir ayrılık arifesinde gönlümü almaya çalışıyor. Kalp kıran olarak hatırlanmak istemiyor. Kim bilir ne vicdan muhasebeleri yaşıyor...

Karanlıkta tenini kokladım; elim, beni hâlâ sıkı sıkı sarmalayan kolunda. Ona has kokuyu aradım boşuna – kazağına sinmiş, o kadar tanıdık, o kadar sevgili... Kokusunun değiştiğini hüznüyle fark ettim; artık ihtiyar insan kokuyordu – hafif ekşimsi, tuhaf bir koku. Ona ait olduğu için, hâlâ ve her şeye rağmen sevgili bir koku. Cildi karanlıkta bembeyaz parlıyor, diri ve sıkı gibi görünüyordu, ama dokunduğumda, her an dağılılabirmiş gibi hissediyordum.

Sızmışız...

Sırtıma yediğim yumrukla ve Tuncay'ın korkunç böğürtüsüyle bir çığlık atarak uyandım ben de. İkimiz de nefes nefeseydik; Tuncay ter içindeydi.

“Özür dilerim...” diye fısıldadı, bana sarılarak. “Ah yavrum, çok mu acıttım seni? Çok ama çok özür dilerim... Bir bilsen... Askerlikle, savaşla ilgili bir kâbus, gene... Ah, şu suçluluk yok mu...”

“Tuncaycığım,” dedim, elini öpücüklerle boğarak, “hiç değilse sen bir şey yapm... Hiç değilse *senin* bir suçun yok...”

“Ne alakası var, Mine? Sonuçta hepimiz *bir* değil miyiz?”

Nedir beni bu adama hâlâ çeken, diye soruyorum kendime, belki on bininci kez. Öyle büyük bir şefkat ki bu, ondan ayrılma düşüncesiyle ânında gözlerim yaşıyor. Peki, bu adam benim neyim oluyor, diye yine soruyorum, yine on bininci kez. Sevgilim tabii – ama aynı zamanda, sevgilim gibi de değil. Sevgili olmadan birlikte olunabilir mi? Sevgili olmadan sevişilebilir mi?

“Neden ağladığımı bile bilmiyorum...” diyorum, gözlerimden yine yaşlar akararak, ona iyice sokularak.

Oysa neden ağladığımı biliyordum. Muhtemelen o da biliyordu.

“Benim tatlı kızım, tonton kızım... Ne için olduğunun hiç önemi yok... Ağlaman çok doğal... Bazen... bazen ben de ağlarım... biliyor musun?”

Kapıda birbirimize uzun uzun, sıkı sıkı, sevgiyle sarılarak, sükûnet içinde vedalaştık ertesi sabah.

Sessizlik, sesin aksi olarak düşünülür; oysa sessizlik aslında en şiddetli ses...

Yine de, bu “en şiddetli ses”i kabullendim. Sese gelince, sesin aksi, herhalde ölüm olsa gerek, bu nedenle huzurluyum... O sıcacık sarılmamızdan beri haberleşmiyoruz, ama bu defaki ayrılık beni tedirgin etmedi – nasıl olsa döneceğini biliyorum. Beni tedirgin eden, nasıl bir ruh hali içinde döneceği...

Ara ara, ne kadar ana kuzusu olduğunu düşünüyorum: Şahsen ben, BK ameliyatı olacağım zaman hiç de böyle tantanalar yapmamış, olayı hiç böyle dramatize etmemiştim – yok, ameliyat sonrasında çekip gitmeler, yok, ortadan kaybolmalar... Ama işte –halalarım hep derler ya– erkeklerin canı kıymetli...

“Değil mi, yavrum?” diye soruyorum, kucağında yarı uyuklayan Simitiko’nun kafasını, ensesini, sırtını şefkatle okşayarak. “Senin de kıymetli mi canın?” Yeşil, sürmeli gözlerini zevkle kısarak baygın baygın bakıyor bana. Onu öyle içimden gelerek, o kadar severek okşuyorum ki... Böyle okşamadığım zamanlar var mı – hatırlamaya çalışıyorum. Okşama içten gelen bir şey değilse, sevgi de mi değildir? Birini seviyorsan, zaten okşarsın –illa karşındakini memnun etmek için değil; kendin de okşamakla mutlu olmak için– elinden başka türlüse gelmediği için, öyle değil mi?

Mır-mırlayan sıcacık bedeninin titreşimlerini yudumluyorum. Huzur, bu olsa gerek. “Senin de canın kıymetli mi, ha? Hani senin BK bileziğin? Bu gidişle zaten bir o eksik – kriz baha-

nesiyle, daha şanslı ülkelerin zengin kedileri için sizin bedensel kaynaklarınıza el koymaları...”

Kendi BK ameliyatımı hatırlamaya çalışıyorum: Çok garip, ama ameliyatımın, hangi ayın kaçında yapıldığını bile hatırlamıyorum. Neler koklatıyorlar, nelerle besliyorlar bizi? Sanki bey-nime tıka basa pompalanmış yoğun bir sis, içindeki bilgilere net bir şekilde erişimimi engelliyor; geriye yararlanabilmem için ancak, bir izlenim bırakıyor.

BK ameliyatım... Simitiko’ya çok bol miktarda kuru mama ve –gönlünü almak için– sıvı yerine pırıltemiz su koymuştum, çantama da iki üç parça iç çamaşırı; sanki birkaç günlüğüne bir tanıdığa, örneğin halalara yatıya gidiyorum...

Hastanede ameliyat öncesinde doldurulacak, imzalanacak, imzalatılacak, kaşelenecek kaç form vardı, elime tutuşturulan? Bir sürü... Ama formları hatırlamaya çalıştığımda, genel manzara, bulanık.

Formlardan sonraysa hatırladığım tek şey, ameliyat sonrasında ayılışım. Sonra da malum – eve çıkmıştım. Çok garip – nedense bütün bu safhayı zihnim baypas ediyor, sanki arada hiçbir şey olmamış gibi. Kendimi zorlasam hatırlayacağım belki, ama niçin zorlayayım?

Saatime bakıyorum: Halalara gitmeliyim bugün... Ama gitmeden, e-postamı bir kontrol etmeli...

Yaşasın! Transnet yeniden çalışmaya başlamış! Yüreğim hızlı hızlı atmaya başlıyor: Evet! Gelenler arasında Lesch’ten de mesajlar var... Ameliyata gitmeden önce yazmış olmalı...

Önce diğer mesajlarımı okuyup Lesch’inkileri sona saklıyorum. İşte Lesch’in ilk mesajı:

Zeyda Hanım,

Cevap yazmakla, beni çok mutlu ettiniz... Sizin okumanız, özel olarak SİZİN bunları okumanız benim için hayati önem taşıyor-muş demek ki...

Bunca zamandır size yazıyorum; tuhaf ama, askerlikle ilgili anılar zihnimde iki üç haftadır daha yeni yeni canlanıyor.

Yanlış anlamayın; askerde neler olup bittiğini elbette çok net hatırlıyorum, hatırlıyordum da.... Ama hani eski korku filmlerinde,

kadın puslu camlı duşta yıkanmaktadır, dışarıda birilerinin hareket ettiğini görür ama nasıl olsa sevgilimdir veya başka birisidir diye önemsemez, derken cam kapı açılır ve karşısında canavarı görür ve bir çılgılık atar...

İşte, birkaç gün öncesine kadar, bütün anılarım puslu camın ardındaydı. Puslu camın arkasındaki görüntülerin ne olduğunu çok iyi biliyordum, ama bilmek başka şey, görmek başka...

Şimdi, günün her saatinde, en beklenmedik anlarda kafam askerlikte yaşadıklarına gidiyor. Bir araba enkazı görsem, ölü çocuk imgeleri canlanıyor gözümün önünde. Yanı başımda bir egzoz patlaması olsa, lif lif sınırları seçilebilen, kan saçarak kopan kollara, havada uçan ayaklara gidiyor aklım.

Keşke ben de, askerde bol bol karşılaştığım, hormonla beslenmiş şu yeni kuşak gençler gibi olabilseymişim... En zoru, insanlığını kaybettiğim fikriyle uzlaşabilmek.

Vicdan sahibi bazı yazarlarımız, savaş bölgelerinde yaşayanları, ayrımcılığa uğrayanları “mazlum” olarak nitelendiriyor. Doğru – ama mazlumlar, sadece ayrımcılığa uğrayanlar değil ki... Empati duygusunun kırıntısını taşıyan her insan mazlumdur, isterse sarayda yaşıyor olsun. Vicdanlı insan olarak hepimiz “mazlum”uz.

Size daha önceki bir mektubumda, kendimi mazlumların topraklarına ait hissettiğimi yazmıştım. Ama şimdi dahasını düşünüyorum: Bizler sadece o insanların acısını paylaştığımız için mazlum değiliz. Kendimiz de bizzat kurban olduğumuz, zulme maruz kaldığımız için mazlumuz.

İnsanlara zulmetmekle, insanın ne korkunç ve zalim bir yaratık olabileceğini sergilemekle, benim taşımaktan onur duymam gereken “insan” kimliğim, insani değer yargıları doğrudan saldırıya uğruyor, paramparça oluyor. Erdemli bir hayat yaşayabilecekken, artık aşağılık, en aşağılık canlı türünün mensubu kıldığım için mazlumum; bu dayatmadan dolayı mazlumum, aşağılık canlı türü mensubu olduğum bilinciyle utanıyorum.

Kafamı kaldırıyorum yazıdan; dehşet içindeyim – bu satırları yazan adam, bu ruh hali içinde, bir de BK ameliyatına girecek, ha!

Lesch’in diğer mesajı, daha da ürkütücü:

Zeyda Hanım,

Askere, savaşa gönderilen bizler, bir daha geri dönmemeliyiz; dönmemize izin vermemeliler. Bizler toplum için tehlike oluşturan saatli bombalarız. Bu satırları yazarken bile öyle adrenalin salgılıyorum ki, kendimle ne yapacağımı bilmiyorum. Kapımın dışına ha-babam de-babam gece gündüz Dosilin püskürten on püskürtücü koysalar, yatışamazmışım gibi geliyor. Dışarıda bir arabanın egzoz sesini duyuyorum, çıkıp o arabanın camını yumruklayıp kırasım geliyor. Geceleri ter basmış, kâbuslar içinde uyanıyorum; sığınacak güvenli bir yer arıyorum –dünyamızda artık güvenli yer kalmadı, güven kalmadı– üstelik insan, kaçtığı kendisiyse, kendisinden, kendi varlığından nasıl uzaklaşabilir?

İyi kötü, ite kaka idare ettiğim, ama artık paramparça dünyanın yerine koyacak hiçbir şeyim yok. Sevdığım bir iki kişiden bile kop-tum.

Annem geçen gün bana “kahraman oğlum, erkek oğlum” dedi. Bunu iyi niyetle söylemişti, ama “kahraman” sıfatını da, “erkek” sıfatını da duymaya tahammülüm yok; bu kelimeler bana, hakaret gibi geliyor. Askerde kahramanlık olsun, erkeklik olsun, insanlığı-nı unutmuşların harcıdır. Annemse beni öyle görmek istiyor, beni tanıdıklarına öyle anlatıyor, bununla gurur duyuyor, benden kahramanlık, erkeklik öyküleri bekliyor. Kimse, bu erkeklik kimliğinin bizleri nasıl mağdur kıldığının; ruhlarımızı nasıl yaraladığının, bizleri birer ölüm makinesine dönüştürmek için insanlığımızı nasıl yok ettiğinin farkında değil. Kimimizin, ömrünün geri kalanını saflık ve temizlik arayışı içinde geçireceğinin farkında değil. Bütün bunlar, o kadar hüznü ki...

Annem böyle konuştuğça kendimi kaybetmişim, çocukluk gardırobumun kapağını yumruklayıp parçaladım; annem de korktu, ben de korktum. Diyorum ya, bizler serseri mayın gibi ortalıkta dolaşıyoruz. Her birimiz birer saatli bomba gibi.

Her sabah farklı bir insan olarak uyanıyorum; geceleri ise yatar-ken ertesi sabah nasıl bir ben’le karşılaşacağımı bilememenin te-dirginliğiyle, yarım yamalak uykuya dalıyorum. Bir sabah aynaya bakıp tamamen yabancı birinin yüzüyle karşılaşmaktan ölesiye korkuyorum.

Hayatıma, her şeye sil baştan başlamam, içimi, bütün iç organları-

mı kemirip duran zebanilerle boğuşmam, onları alt etmem gerekiyor. Keşke bütün organlarımı bağışlayabilsem de geriye ne kalacağını görebilsem... İçimin içine, içimin özüne belki ancak böyle erişirim – bunu bir bilsem...

Zeyda Hanım, bir süre benden haber almazsanız merak etmeyin.

Kalp atışlarım hızlanıyor – Tuncay hiç de ana kuzusu falan değil, Tuncay ortadan kaybolmakta çok haklı, Tuncay askerden terhis olduğunda da buralara gelmek istememekte çok haklı, çünkü...

... ve birden gözlerim fal taşı gibi açılıyor:

BK ameliyatı, çok ama çok korkunç bir şey!

Ne kadar basit! Ne kadar basit ve yalın bir gerçek – “öldürmek korkunç bir şey” demek kadar basit ve açık, ama nasıl oluyor da ben bunu ilk kez duyar gibi olabiliyorum, daha doğrusu, kafama yeni dank edebiliyor; nasıl oluyor da herkes ayaklanmıyor, nasıl oluyor da...

Usulca kalkıyor, yatak odama yöneliyorum; eğilip tuvalet masamın en alt çekmecesini açıyorum. Elimi daldırıyorum; çekmecenin gerilerinden, birkaç kat naylon torba içine sarılmış hastane ve ameliyat evraklarını, reçetelerimi çıkarıyorum.

Tekrar salona geçiyorum; arkama bir yastık alıp kanepeye uzanarak evrakları saran naylon katmanları teker teker, ağır ağır soymaya başlıyorum.

Son naylon torbanın ağzını yavaşça açmamla birlikte, içine aylardır hapsolmuş BK Hastanesi kokusu yayılıyor: Narkoz, ilaç, dezenfektan, etil alkol, kan, ter, sidik, antibiyotik... ve daha kim bilir nelerin bileşimi...

Başım dönüyor, tansiyonum düşüyor; elimde kâğıtlar, gözlerimi kapatıyorum: Kendi BK ameliyatım, zihnimde olanca netliğiyle canlanıyor.

Kapısında kocaman, altın sarısı harflerle “STANDART BENDENSEL KAYNAKLAR HASTANESİ” yazısını taşıyan bina, hayatımda gördüğüm belki de en kalabalık mekândı; hiç, bu kadar çok insanla bir odayı paylaşmamıştım... ama o mekânla ilgili kafamda canlanan tek imge, içimde uyanan tek duygu, derin, dipsiz bir yalnızlık.

Bir sabah eşyayı toplamış, BK Hastanesi’nin yolunu tut-

muştum. Kimseye haber vermemiştim: Kapıcının haberi yoktu – beni günlerce görmese, öldüm mü kaldım mı zaten umurunda olmaz; gazetenin haberi yoktu – onlara iki hafta yetecek kadar Zeyda Teyze yazısı bırakmışım; halalarımın haberi yoktu – merak etmesinler diye, şehir dışına çıktığımı söylemişim.

Formlar, formlar, formlar... Kaşeler, imzalar... ve yine formlar...

Koridorlar nasıl kalabalık... ortalık ana baba günü... ama “ana baba”, lafın gelişi söylenen, eskilerden bize miras kalmış bir söz: Ortalıkta ne ana vardı, ne baba: BK Hastanesi’nde herkes benimle aynı durumdaydı: Herkes tek’ti; hiç kimsenin yanında yakını, refakatçi falan yoktu.

Peki, ya ben? Benim tek bir dostum dahi yok mu? Dostum olmasa da, tanıdıklarım vardı. Panik içinde, tek tek saymaya başladım: Eh, sayı iki elin parmağını geçiyordu – o kadar da fena değil. Kahve içmek için ara sıra buluştuğum üç dört kişi vardı; gazetede dedikodu yaptığım iki üç kişi vardı; okuldan üç dört arkadaşım vardı. Ama BK ameliyatına giderken – ııh... Hiç biriyle öyle bir yakınlığımız yoktu; yapayalnız gitmişim. Eminim onlar da yalnız gitmişlerdir.

Koridorlardaki kalabalığa gelince: Herkeste robotsu bir hal vardı. Kimse birbirinin yüzüne bakmıyordu veya bakamıyordu. Ben de başkalarının gözüne robot gibi mi görünüyordum acaba?

Önce, Organ Seçim broşürünü okuyor ve okuduğuna, bilgilendirildiğine dair imza atıyorsun – broşürde tek tek, yapılabilecek bağışlar tanıtılıyor, her bir organ bağışının riskleri anlatılıyor, karşılığında sana takılacak bileziğin fotoğrafı da yer alıyordu. Puanlama sistemi ayrıntılarıyla, tablolarla, grafiklerle anlatılıyor: Yaptığın bağışın değeri oranında vergi muafiyetin arttığı gibi, kredi kolaylıkları sunuluyor.

Feragat Formu FF’in ayrıntılarına çok gülmüştüm içimden: Bedensel kaynağının üzerindeki her tür haktan vazgeçtiğini, kaynağını üçüncü şahıslara satmayacağını taahhüt ediyorsun. İlahi! Sanki başka türlü mü mümkünmüş gibi! Efendim, bir vakitler bir karı koca anlaşmışlarmış da, adam kadının bedensel kaynağını bir şekilde kaçırıp doğrudan bir BK şirketine satmışmış da... Neyse ne! Ha – Tanrı korusun, Bereketli Bedensel Kay-

nak statüsüne geçecek olursan, bütün kaynaklarının devlet mülkiyetine geçtiğini peşinen kabul ediyorsun. Sanki o saatten sonra organlarımın mülkiyetinin kime geçeceği umurumda olmuş gibi!

Ameliyat sonrasında ayılma sürecini şimdi, göğsüm hafif sıkışarak, hatırladım...

Tam bir kâbustu: Acemi bir anestezişte düşmüş olmalıyım: Birinin “Ayılması lazım!” dediğini duydum.

“Ayılır, ayılır” dedi bir başkası, “ameliyatta hepimiz şaşırıdık valla; kadının organlarında en ufak bir kofluk yoktu. Bazı ihtiyaçların vücutları gibiydi. Uzun yaşar bu...”

“Hakikaten... böyle sağlıklı kadın görmedim... nasıl beslen-diye...” dedi ilki..

Bir başkası, “Ama nefes almıyor!” diye araya girdi.

Konuşmalarını duyuyordum; bir tanesi geldi beni hafifçe tokatladı – nefes almam gerektiğini bilincim biliyor, ama “nefes al” komutunu beynim bir türlü, gereken organlara aktarmıyordu. Nefes almıyor, alamıyordum! Bir ölü gibi yatıyor, sağ olduğuma, bilincimin yerinde olduğuna dair tek bir işaret gönderemiyordum dışarıya. Zihnim, dışavurumu olmayan bir panik atak halindeydi.

“Günün Bereketli Bedensel Kaynağını bulduk galiba!” dedi, odanın arkalarında bir adam.

“Şşş...” diye susturdu onu bir kadın. Gülüştüler.

Üç beş kişi başıma toplanmıştı ki, boğulmaktan yeni kurulmuşçasına derin bir nefes alabildim. “Haydi, gözlerini de aç,” dedi ilk ses; gözlerimi araladım.

“Neyse... Geçmiş olsun...”

“Bereketli Bedensel Kaynak” lafını çok net duymuş ve algılamıştım... da peki, o gün bugündür niçin üzerinde durmamıştım? “Günün şehidini verdik, çok şükür” der gibi, tamamen ille-gal bir durum. Neden o lafı net biçimde duyup da tepki göstermedim?

Beni ameliyatın hemen ertesi günü, taburcu etmeden yine bir yığın formla, bir yığın kaşe ve imzayla uğraştırmışlardı; baştan teslim ettiğin eşyalarını geri alıyordun; en ama en komiği de, herhangi bir “kalıcı hasar”a –ne demekse!– maruz kalmadığını

beyan ediyordun ve en sonunda, vatan borcunu tamamladığını beyan eden taburcu belgeni alıyordun; onun da üzerinde “Tez-kere” diye yazıyordu.

Herkes gibi ben de, bir yandan böğrümü tutuyor, bir yandan ağır ağır, o imzadan bu kuyruğa ilerliyordum. Koridora inleme sesleri hâkimdi – bütün bu süreç, beni de çok yormuştu.

Hele taksiyle eve dönerken birkaç kez gözlerim kararır gibi olmuştu, öyle perişandım.

Birden gözlerimi açıyor, kanepede dimdik oturuyorum: Bütün bunlara Tuncay niçin maruz kalsın? Niçin herhangi bir insan, böylesi acımasız ve gaddar bir uygulamayı böylesi bir yalnızlık içinde çekmek zorunda olsun? Bu, hiç kimsenin kaderi olmamalı! Bunu değiştirmek gerek!

Fırılıyorrum yerimden, telefona sarılıp Tuncay’ı arıyorum. Ev telefonu cevap vermiyor, cep telefonu kapalı. Acaba girmiş midir ameliyata?

Salonda deliler gibi, bir aşağı bir yukarı volta atıyorum – ne yapacağımı bilmez haldeyim. Tuncay beni öyle sindirmiş ki – bir yandan onu öfkelenendirme korkum, bir yandan onun yanında olma, onu yalnız bırakmama arzum...

Sonra duruyor, derin nefes alıp vererek, kendimi yatıştırmaya, sakın düşünmeye zorluyorum: Bana öfkelenirse, taş çatlasa ne olur? İncinirim. Peki, benim için şu anda öncelikli olan, nedir, kimdir? Ben mi daha önemliyim, o mu? Benim incinmem, onun yalnız kalmasından daha mı önemli?

Hemen bilgisayarımı kapatıp alelacele giyiniyorum.

“BK Hastanesi...” diyorum taksi şoförüne.

“Ben o tarafa gitmem...”

“Ne demek o tarafa gitmem?”

“Gitmem demek, gitmem demek.”

Nasıl olduysa, bindiğim üçüncü taksinin şoförü itiraz etmeden BK Hastanesi’nin yolunu tutuyor. Tevekkeli değil – adamın bileğinde herhangi bir bilezik yok; demek ki bir şekilde ona ya sıra gelmemiş, ya da askerden yeni dönmüş. Bileğimdeki bileziğe gözü ilişti; bakışlarında hayret var, ama bir şey sormuyor.

BK Hastanesi, kentin uzak ve izbe bir mahallesinde; o tanıdık binaya yaklaştıkça kalbim küt küt atıyor, içimde giderek

artan bir sıkıntı... Vatani görevini kentin doğusundaki bu ücra semtte tamamlamışların, bir daha bu semte niçin uğramak istemediklerini şimdi, kendi sıkıntım sayesinde anlayabiliyor, beni reddeden ilk iki taksi şoförüne hak veriyorum.

Hastanenin sokağına girdiğimizde gözlerimi kapatıyorum. Binanın manzarasını görmeye dayanamayacağım.

“Abla, geldik...”

Hastanenin kapısında beni durduruyorlar:

“Buyurun?” Genç, cildi yaşitlarından bile daha kırışık, ama nispeten cana yakın görünen bir kızcağız bileziğime bakıyor – burada, bu kapıda benim ne işim olabilir? Ameliyata girmemiş olanların kapısı burası – bense, besbelli, sıramı savmışım.

“Bir yakınıma bakacaktım...”

“Ameliyata girmedi mi daha?”

“Hayır...”

İçeriye geçiyorum. Genç kız, hemen antredeki arkadaşlarına bir şeyler söylüyor; çekmecelerden çıkardıkları birtakım evrakları bir süre karıştırıyorlar – belli ki ellerindeki yönetmeliklerde ziyaretçilerin durumunu düzenleyen herhangi bir madde yok – böyle bir seçenek olabileceği, düşünülmemiş.

“Buyurun!” diyor genç kız, “Danışma ileride, solda... Yakınınızın adını orada sorabilirsiniz... Ama sadece bu katta dolaşabilirsiniz, oldu mu?” Hafif merakla bakıyor bana: “Bağış yaptıktan sonra buraya geri gelen, hiç olmaz...”

Hastanenin iç kapısından adım atmamla, her şey zihnimde bütün ayrıntılarıyla canlanıyor ve gözüm yeniden kararır gibi oluyor:

Evet, ben de bu insanlardan biriydim, hem de çok kısa süre önce: Neye uğradığını hâlâ anlayamamıştım, şaşkın, solgundum ben de... Gülen tek bir yüz yoktu ortada. Ağır adımlarla ilerleyen bezgin doktorlar...

Sol böğrümde hafif bir zonklama hissediyorum.

Hiçbir şey değişmiş değil: Aynı manzara – tek, artık ben canını kurtararak, sadece “beklenen hasar”a uğrayıp “atlatmış” veya “yırtmış” şanslı insanlardan biriyim. Bazı kişilerin bileğimdeki metal bileziğe kâh imrenerek, kâh kıskançlıkla, kâh açık bir düşmanlıkla baktıklarını görüyorum: Madem bileziklisin, bura-

da ne işin var, nispet yapmaya mı geldin? Doktorların, hemşirelerin bile bana garip baktıklarının farkındayım.

Bir adam yaka paça, polis zoruyla sürüklenerek, hatta ara ara tekmelenerek getirilmekte. “Reddediyorum! Vicdanen de, ahlaken de reddediyorum! Buna hakkınız yok! Bana emanet edilmiş şu candan can koparmaya hakkınız yok! İnsan haklarına aykırı bir şey bu!”

Bir hemşire, hemen uyuşturucu iğne yapıyor adama; adam derhal bir tür transa geçiyor. Polislerden biri “Vatan haini...” diyerek tükürüyor adamın ifadesiz suratına, sonra hızını alamayıp bir de tekme atıyor; polisler dönüp gidiyorlar. İğne yiyen adamın halindeki, tavrındaki bir şeyler, bana çok tanıdık başka bir şeyleri çağırıştırıyor... ama zihnim çok puslu, çok sisli... ve kendimi zorlamak konusunda içimde bir direnç var.

Derken, genç bir kadını ite kaka sokuyorlar hastaneye – o da bağıyor, ama adama yapılan iğneyi görünce bir anda susuyor, dönüyor koluna yapışmış görevlilere: “Tamam! Rahat bırakın! Anladım, direnmeyeceğim artık!” Yine de iğneden kurtulmıyor ve görevlilerin yanında tıpış tıpış yürümeye başlıyor.

Tanrım... Gözlerimi bir an kapatıyorum... adamın yaka paça sürüklenişi... kopuk kopuk sahneler, kopuk kopuk imgeler canlanıyor kafamda – peki ben, *ben* ne yapmıştım? Nasıl bir performans göstermişim? Cici, uysal, söz dinleyen bir vatandaş gibi mi davranmıştım? Tek, formları hatırlayabiliyorum – sonrası... sonrası...

Kollarımdaki, bacaklarımdaki o anlamlandıramadığım çürükler, morartılar... Bir şeyler gözümün önüne net bir şekilde gelecek gibi oluyor; Tanrım, bir panik atak geçireceğim; aklımı derhal başka yerlere kaydırıyorum. Tuncay’ı düşünmeliyim; sevgilim, canım, her şeyden değerli Tuncayımı bulmalıyım.

Ve işte o an Tuncay’ı gerçekte ne kadar, ama ne kadar, ne kadar çok sevdiğimi anlıyorum: Olağan hastanelerden bile nefret eden ben, onun sevgisi uğruna, bir girenin bir daha semtine bile uğramadığı BK Hastanesi’ne tekrar gelebiliyorsam...

Evet, bu hastaneye herkes tek başına gelmiş; hiç kimsenin “deneyimli” bir refakatçisi yok, çünkü kim ister işkencehanesine dönmeyi, yeni kurbanlarla göz göze gelmeyi, unutmak istedik-

lerini yeniden hatırlamayı? Ne refakatçi, ne ziyaretçi olarak gelirler... Halalarım ameliyat olacakları zaman, onlarla birlikte hastaneye kadar geldim mi ki? Evet – ben herkesten çok seviyordumşum Tuncay'ı...

Hastanedeki herkesten, kolunda bilezik taşımayan bütün insanlardan utanıyorum – bileziğimi, gömleğimin manşetinin altında saklamaya çalışıyorum. Hatırlamak istemiyorum, hatırlamama gayreti içinde gözlerimi sıkı sıkı yumuyorum, ama anılar, incecik çatlaklardan içeri süzülüp canlı imgeler şeklinde gözümün önünde kocaman canlanıyorlar.

Kel adamın bağırarak söylediklerinin çok benzerlerini birkaç ay önce ben de haykırıyordum. Duvarda, çerçeve içinde “sus” işareti yapan polis resmine iliştiriyor gözüm. Olay çıkarmaktansa, bu kan revan savaş yöresine tıptı tıptı gelmenin daha onurlu bir davranış olduğunu hep telkin etmeye çalışıyorlar bize – bütün eğitim sistemimiz, bütün ders kitapları, bütün politikacılar, bütün medya... her şey bunun üzerine kurulu. Bedensel Kaynaklar diye, bir dönemlik bir ders bile koydular bu yıl ortaöğretime. Habire yüceltiliyor BK ameliyatları – yok özveri, yok vatan aşkı, yok erkeklik...

Acaba Tuncay nasıl teslim oldu? İte kaka mı, “onuruyla” mı? İçimden, Danışma'ya çabucak Tuncay'ı sormak, şu veya bu yönde bilgi edindikten sonra da hastaneyi derhal terk etmek gelse de, bunu yapmamaya zorluyorum kendimi; hastane koridorlarında yürümeye başlıyorum. Artık kararlıyım: Her şeyi, ama her şeyi tekrar hatırlamak zorundayım.

Ölün, kimisi son nefesini verircesine göz kırpan beyaz floresanlar altında her şey gri, donuk görünüyor. Duvarların gri beyaz badanası temizlikten, sterillikten ziyade cansızlığı, bütün mobilya malzemesinin plastik ve metal karışımı oluşu ise ödünsüzlüğü, sertliği, doğal ve kendi olmaktan uzaklığı çağırıştırıyor.

“Ölüm” kelimesi bu mekâna uymuyor – ölüm doğal bir süreçtir, hayatın doğal bir parçasıdır. Hatta eski filmlerden bildiğim, gıptayla izlediğim sahneler vardır – ölmekte olan aile büyüğünün etrafında bütün ailenin toplandığı, dualar ve sevgi sözcükleri mırıldandığı...

Burada söz konusu olansa ölüm değil – cansızlık; doğal olan-

dan, hayatiyetten uzak oluş. Candan can koparılması demek, belki de can'dan tamamen vazgeçmek anlamına geliyor. Acaba ben de mi cansızım, cansız oldum? Tuncay da cansızlaşacak mı? Askerlik deneyimi zaten yeterince cansızlaştırıcı değil mi? Her yerde, okullarda bile çerçeveletilip asılı duran "Bizistan'ın bütünlüğü için feda edilen her organ ölümsüzdür" lafının anlamı, işte bu değil mi? "Ölümlü"ler canlılardır; "ölümsüz" olmak için cansız olmak gerekmez mi?

Yanı başımda bir adam, elinde formlar, koridorda önce kusmaya başlıyor, sonra bir şey söyleyecekmiş gibi ağzını açıyor; ben onun da "Reddediyorum!" diye haykıracağını umarken, bir hemşire geliyor azarlayarak, adamı omzundan dürte dürte asansöre doğru adeta güdüyor; adam başını omuzlarının arasına sıkıştırıyor. Asansör, sadece ameliyat olacak hastalara açık –kapısında formlar sıkı sıkı kontrol ediliyor.

Temizlikçiler hemen, adamın kusmuğunu emici tozlarla temizlemeye girişiyorlar. Bense adamın kusmuğundan yola çıkarak sıra dışı bir şeylere, belki bir isyana –?– tanık olmak isterken, diğer yanımin adamın çilesine magazin haberi değeri atfederek onu sıradanlaştırdığını hissediyorum. Olay beni hem çekiyor, hem tiksindiriyor. Ben de bu kitlenin bir parçası oldum, belki de birey ve kitle diye bir karşıtlık kalmadı. Belki de "ben" in türü tükeniyor – sadece ezberlenmiş bir malumat olarak kafamızda bir "ben", bir "özne" imgesi var...

Müthiş bir düş kırıklığı... Oysa adamın kusması beni heyecanlandırmıştı; belki bir şey olur, bir olay çıkar... Hem seyirciyim, hem oyuncu. Adamın kusmasına umutla bakıyorum – ama olay çıkarması iyi mi olur, bir facia mı olur? Facia hem geliyor hem de gelmesi imkânsız. Zaman elimizden alındı –en azından, derinliği kalmadı–, olayların ne başı var, ne sonu; gerçek ve olası, hep aynı anda oluyor.

Hiçbir şeye direnmenin artık asla mümkün olmadığı, mutlak, cehennemi, görünmez bir iktidara tabi olduğumuz bir dünyada yaşadığımızı kabullenmek, niçin bu kadar zor? Devrimler bitti! Artık her şey, ama her şey dehşet verici ve tuhaf. "Özgürlük" özlemi hakikaten genlerimizdeki bir şey miydi, yoksa ta en başından beri sadece bize öğretilmiş bir söylem, yapay bir kav-

ram mıydı? En korkuncu, karşı çıkabileceğin somut bir kişi, bir kurum, bir merci, bir hükümet olmaması.... Bütün dünya bu sistem üzerine kurulu. Şu mavi gezegen ta en başından beri dev bir hapishane miydi, sonra mı hapishaneleşti; yediğim yiyecek, içtiğim su, soluduğum hava, aldığım eğitim, yaşadığım coğrafya, kendi tercihim olmaktan çıkıp bana dayatılan, beni özümden uzaklaştıran zehirli maddeler haline sonradan mı geldi? Yoksa saçmalıyor muyum? Üstümdeki giysilerin oluşumunu, yaşadığım binanın inşaatını mümkün kılan beceri, evlilik kurumu, askerlik kurumu, kullandığım para, kullandığım şu dil, şu kelimeler, her şey, her şey, her şey, geçmişte, ben doğmadan çok önce belirlenmiş ve beni yönetiyor, hayatıma şekil veriyor değil mi? Onları sorgulamak aklıma bile gelmezken, şimdi neyi sorguluyorum ki?

Adam şimdi kussaydı, olay çıkarsaydı, hatta medya şurada yanı başımızda olsa ve bütün bunları “biz özgür medyayız” diye akşam haberlerinde verseydi ne olacaktı ki? Bütün gerçek olaylar, bütün “sahicilikler” eriyip gidiyor... Her şey sahte, bütün savaslar sahte, sanal... Canlı yayında izlediğin bombalar, ölümler, film benzeri falan değil; filmin ta kendisi... olaylar hem olay, hem değil... Kusursuz bir anlamsızlık hali içindeyiz.

“İdeal”, “amaç”, “inanç” – hepsi boş... İşte – genç kızlığım da da “su hayattır” diye, Suya Tapanlar çıkmıştı ortaya – taha-ret musluklarını tıkayan, sifonlara giden vanaları kapatan... Kim bilir, belki dedem de sağ olsaydı onlara katılırdı. Sonu olmayan, gerçek olmayan bir gerçeklik içindeyiz...

Böyle bir dünyada, su ihtiyacını giderici SU haplarını icat eden kadın, Nobel ödülünü tabii ki alacaktı. Kadının asla hakkını yemek istemem; elbette çok önemli bir işti yaptığı – hatta belki de halen bu sayede yaşıyoruz. Bu haplardan yola çıkılarak bitkileri de SU’yun hammaddesiyle aşılayıp öyle yetiştirmek akla gelmeseydi, durumumuz vahim olurdu.

Ama insanlardaki zulmetme, hükmetme ihtiyacını gideren bir hap üretse birisi, işte, ben esas ona “kahraman” derim...

“Durmayın öyle yolun ortasında!”

Siçıyor, kenara çekiliyorum. Ameliyatı tamamlanmışlar için bu hastanenin Çıkış kapısı, yine zemin katta, ama şu anda

benim bulunduğum idari kısım tam bir devlet dairesi görünümünde. Çıkışa giden buzlu cam kapıyı ise şimdi görüyorum ve ötesini hayal meyal hatırlıyorum:

Ameliyattan çıkan biz hastalar, yatakta birkaç saat dinlendikten, gerekli formları doldurup imzaları da attıktan sonra, ellerimize birer paket tutuşturulmuş, zemin kata indiriliyorduk. Paketin içinde, evde hayatlarımızı idame ettirmemizi sağlayacak gıda hapları ve ağrı kesiciler vardı. Buzlu camlı bir kapıdan geçerek, çok uzun, sadece tek yöne gidilebilen bir koridora çıkıyorduk; hastanenin bambaşka bir binasında, yine bürokrasiyle haşır neşir olacağımız bir mekânda bulmuştuk kendimizi, çıkış işlemlerimizi burada halletmiştik. Hastaneye yeni girenlerle hastaneden çıkanların, hastane ortamında karşılaşmaları mümkün değildi.

O uzun “çıkış” koridoru şimdi olanca canlılığıyla beliriyor gözlerimin önünde: Elbette ki tek yöne gidilebilirdi ancak, çünkü o koridorun zemini, yürüyen banttı. Oraya bir kez ayak bastın mı, bandın hızı, ameliyattan yeni çıkmış, bitkinlik ve şok halindeki hastaların geriye dönüşlerine zaten izin vermezdi.

Yürüyen banda açılan koridora insanlar tek tek salınıyor, buradan ancak belli aralıklarla insan geçebiliyordu – ameliyat çıkışında insanların birbirleriyle karşılaşmamasına büyük özen gösteriliyordu. Bir iki gün sonra, nasıl olsa bileklerinde metal bileziklerle, toplumsal hayatın gündelik koşturması içinde karşılaşacaklardı, ama travmadan yeni çıkmış, belki de isyankâr bir ruh hali içinde olmayacaklardı artık. Bu zorlu cesaret, özveri ve vatanseverlik görevini başarıyla atlatmış, bu sayede –çok gençlerse– daha rahat iş bulabilecek, –zaten iş sahibiyse– saygınlık kazanacak, bunun nişanesini bileklerinde taşıyan, başı dik insanlar olarak karşılaşacaklardı.

Bir duvara yaslanıyorum; gözlerimi kapatıp o koridordaki o günlük halimi hatırlıyorum... Ve her şey tekrar canlanıyor; düşüncelerimin akışını zapt edemiyorum.

Onca ağrı kesiciyle, onca sakinleştiriciyle uyuşturulmuş olmama rağmen sanki bedenimde, ağrıyan sol böğrümün tam merkezinde toplanmıştı dünyadaki bütün adaletsizlikler. Şu dünyada sorunsuzca, huzur içinde yaşamak varken, bir kısım insanların hırsı ve bilinçsizliği yüzünden, dünyada yaşayan he-

pimize, bütün insanlara, istekleri hilafına dayatılan ve ne yaşamamıza, ne ölmemize, sadece insanlıktan çıkıp cansızlaşmamıza neden olan her şeye karşı bir isyandı bu: İsteddiği gibi giyinemeyen, istediği dili konuşamayan, istediği işte çalışamayan, dünyanın başka mekânlarıyla arasına yapay sınırlar çekilen, bu yapay sınırlar nedeniyle, yapay inançlar nedeniyle, atalarının dünyaya geldiği topraklar nedeniyle şu güzelim, uzaydan bakıldığında cennet görünümlü, rüya görüntülü yeşil-eflatun-mavi kürede yeteneklerini ve hayallerini en uç sınırına kadar kullanma hakkı hiç tanınmamış biz bütün dünyalı zavallıların topluca uğradığımız adaletsizlikti böğrümde yoğunlaşan. Öyle ki, böbreğimin düne kadar bulunduğu yerde sanki minyatür bir yerküre vardı ve isyanla şişip şişip sonunda patlayacak ve tenimden dışarıya irin fışkıracak. Dünya ne kadar acı dolu bir gezegen. Paylaşılamayan nedir? Neden bedensel kaynaklarımıza göz diktiler? Neden askerlik gerekli? Silahlar neden imal edildi? Neden türdeşlerimizi öldürürüz? Tuncay niçin bu hale geldi, niçin hayatının verimli yıllarını kaçak halde otobüslerde geçirdi, niçin askere gönderildi? Gençliğinde nasıl biriydi? Her zaman böyle gaddar mıydı? Acaba geçmişinde sevmeyi biliyor muydu? Bütün bu deneyimler yüzünden mi yüreği çöl gibi kurudu? Ben ne zaman böyle oldum? Bundan sonra ne olacağım? Niçin hepimiz böylesine yalnızız? En neşeli zamanlarımızda bile niçin bu kadar hüznülyüz? Nedir dünyanın bu hali – bu şiddeti? Şiddeti yenmeye yönelik şiddet!

Hayatımda hiç, o uzun, gri duvarlı koridorda olduğu kadar derin bir keder ve yalnızlık duymamıştım. O anda elimde ölümcül bir zehir olsa, hiç düşünmeksizin içerdim – her şey, hayat, yaşamak o kadar anlamsız göründü. Bu koridor hayatımı, hepimizin hayatını özetliyordu – inmek mümkün olmayan bir yürüyen bantta, kendi isteğim hilafına ilerliyordum. Kaçmak, başka yön- lere gitmek aklımdan geçebilirdi –Kimin geçmez ki?– ama yürüyen bant, acımasızca ilerliyordu.

Yürüyen bant, kâh yokuş yukarı, kâh yokuş aşağı, bazı dönemeçlerden de geçirdikten sonra, beni bir kapının önünde bırakmıştı. Yangın merdiveni kapıları gibi sadece içeriden açılabilen bu kapıdan çıktığımda, kendimi açık havada buldum – BK

Hastanesi'nin alakasız bir binasının, açık araziye bakan ve bugün "bul" deseler asla yeniden bulamayacağım bir bölmesinde.

Orada hazır bekleyen bir BK Hastane aracı beni almış ve epeyce bir arazi turundan sonra, Hastane kapısına, taksi durağına bırakmıştı.

Yataktan günlerce çıkmamıştım. Yurtdışında böbrek bağışlayanları en az dört gün tutarlarmış hastanede. Yine de, yanımda yeterince pırıltemiz su olduğu sürece –ki ameliyat sonrasında bir ay boyunca kota artırılıyordu– böyle yaşamak çok da zor değildi: Haplar günlere göre güzelce hazırlanmıştı BK Hastanesi tarafından; gıda ve vitamin hapları, antibiyotikler, ağrı kesiciler, antidepresanlar ve yükseltilmiş dozda Yaşamı Sevme hapları. Uyuyamadığım zamanlarda, uslu uslu haplarımı yutuyordum; buna rağmen, göğsümde dayanılması güç, derin bir ağrıyla kâh inliyor, kâh ağlıyor, kâh tavanı seyrediyordum. Yaşamak istemiyordum ve kendi evimin görece özgürlüğünde artık ölme imkânlarına da sahiptim, ama bir şeyler –belki de Yaşamı Sevme haplarıydı bunun nedeni– böyle bir eyleme geçmemi engelliyor- du. Sürünmeme engel yoktu – ölmeme engel vardı.

Birkaç gün bensiz kalmış ve böyle bir ayrılığa hiç alışkın olmayan Simitiko, beni görünce sevinçten deliye dönmüş, benden sürekli ilgi bekliyordu; bense şu aralar onun şefkatine, sürekli muncık muncık olma arzusuna karşılık verecek durumda değildim hiç; canımla uğraşıyordum. Onu mecburen yatak odamın dışına atmıştım, ama miyavlamaları, yalvarmaları dinmek bilmiyordu. Yatak odamın kapısını kapalı tutmaya alışkın değildim; kapının kapalı olmasıyla, ufacak oda daha da boğucu bir hal alıyordu; kendimi burada hapiste gibi hissediyordum – ki bir anlamda öyleydim de...

Uzun süre hiç kimseyi görmek istememiş, halalarımı bile ziyarete gidememiş, Tuncay'ın askerde olmasına şükretmişim. Burada olsaydı onu görmek ister miydim? Sanmıyorum – bu ameliyat sonrasında öylesine bir kirlenmişlik, aşağılanmışlık hissi içindeydim ki...

Tuncay'ın askerlik dönüşü beni aramamış, kente gelmemiş, benimle görüşmek istememiş olması – birden bunların hepsi anlam kazandı, yerine oturdu. Oysa ben ne alınganlıklar sergile-

miş, ona ne kadar kırılmıştım. Askere gitmekle elbette ve tabii ki o da benzeri bir kirlenmişlik ve aşağılanma hissetmişti oysa...

Ne demişti Lesch, mektuplarından birinde? “Mazlumlar, sadece ayrımcılığa uğrayanlar değil ki...”

Tuncay... nerede şimdi?

Döndüm, hızlı adımlarla Danışma’ya doğru yürümeye başladım.

“Merhaba... bir yakınım, şu son üç günden birinde ameliyat için gelmiş...”

“İsim?”

“Tuncay Yurdakul...”

Görevli kadın bakıyor kayıtlarına... “O adda biri yok...”

“Ama nasıl olur,” diye şaşırıyorum, “ameliyata mutlaka gelmiş olmalı...”

“Durun!” diyor görevli. Sesi, daha doğrusu şivesi çok tanıdık. Ona doğrudan baktığımda, yaka kartından, aslında görevli falan değil, doktor olduğunu fark ediyorum. Demek tesadüfen burada bulunuyormuş; beni nezaketen geri çevirmemiş. Arkasından yüzüne bakıyorum: Donu düşen kadın!

Bakışlarımı hissedince, o da dönüp bana bakıyor; göz göze geliyoruz. Anında tanıyor beni o da.

“Bir de merkezî sistemimize gireyim!” diyor, yüzünde hafif bir gülümseme, gözü bilgisayar ekranında, “ola ki başka bir ilde ameliyata girmiş...”

“Tabii, o da mümkün!” diyorum “Çok zahmet olacak... ama bakarsanız çok sevinirim...” Tuncay’ı bulamama ihtimali karşısında gözlerim doluyor.

Kadın bilgisayarın başında on dakika geçiriyor. Aman, ne çok sayıda BK Hastanesi varmış memlekette... Çok normal tabii, bu kadar kalabalık bir nüfusa zorunlu olunca... İl il açılıyor sayfalar – hepsinde aynı, ortasında madalya resmi olan logo, sayfaların başında hep aynı başlık: “Standart Bedensel Kaynaklar Hastaneleri”.

Tuncay’ın hiçbir yerde kaydı yok.

“Vallahi bulamadım!” diyor kadın, sonunda; “bizim sistem oldukça sıkıdır – yani arkadaşların atlamış olmaları pek mümkün değil...”

“Sakın” diye kekeliyorum – aklıma gelen düşünceyle kelimeleri hecelemek bile şimdi zorluyor beni, “Bereketli Bedensel Kaynak statüsünde olmasın?..”

“Hiç merak etmeyin,” diye yumuşak bir sesle teskin ediyor beni, “ona da baktım. İçiniz rahat etsin. Zaten o statüdekilerin adları sayfanın en tepesinde hemen görünür...”

İlgiyle bakıyor bana sonra: “Siz... Burada mı yetiştiniz, bu topraklarda mı?”

“Evet... Niçin?”

“İlginç... Sizde eskilerin hali, duruşu, tepkileri var da... eskiler ameliyat travması yaşasalar bile, bunu bir şekilde atlatıyorlar ve pek çoğu, bir çeşit tevekkül hali veya içgörü kazanıyor. Biz bunu kısmen beslenmeye bağlıyoruz...”

“Şey... ben doğal gıdalarla büyütülmüştüm...”

“Tevekkeli değil – konuşmanız... arkadaşınız için kaygılanmanızdaki içtenlik... duyarlılığınız... gözlerinizin ışıltısı... hepsi değişik, hepsi... hepsi sahici...” Sesini alçaltıyor: “Çok şanslıymışsınız... Yıllardır hepimize yedirilen bu –yok hormonlu, yok genetiğiyle oynanmış– gıdalar, insanların sadece fiziksel sağlığını mı etkiledi sanıyorsunuz?” Birden sesi yükselmeye başlıyor: “İnsanların sadece bedenleri mi plastikleşti sanıyorsunuz? Sanki beden sağlığıyla ruh sağlığı, birbirlerinden çok farklı, sanki birbirinden ayrılabilir! Bedenler plastikleştikçe, koflaştıkça, tabii ki psikolojiler de, ruhlar da plastikleşecekti, koflaşacaktı – ne sanıyorlardı?”

Kadın galiba beni dövecek! Geriye bir adım atıyorum. Bu konuşmalar – déjâvu mü yaşıyorum, nedir?

Derin bir nefes alıp hemen toparlanıyor: “Özür dilerim, arkadaşınızı bulacaktık, değil mi... Konuşabileceğim sahici biri çıkınca karşıma, tutamadım kendimi, içimi döküverdim... Kusura bakmayın ne olur; burada çalışırken insan öyle şeylere tanık oluyor ki – demek ki çok ihtiyacım varmış boşalmaya... sıkıldım tek tip insanlardan, sıkıldım aynı tepkilerden, aynı yüz ifadelerinden...”

“Rica ederim...” diyorum ben de, şaşkın...

“Sakın,” diyor birden, “siz ameliyat olduğunuzu sanıyorsunuz da, arkadaşınız Bedelli Bağış yapmış olmasın?”

“Mümkün değil!” diyorum, “Asla öyle bir şey yapacak insan değil!”

Sonra kendi tepkimden, yargılayıcılığımдан utaniyorum – ne var ki sanki, insanlar para ödeyerek bu utanç verici, insanlık dışı zorunluluğu baypas edebiliyorlarsa, kimin onları kınamaya hakkı olabilir? Yine de bu ihtimali Tuncay’a yakıştıramıyorum.

“Yani,” diye açıklamaya çalışıyorum, “Bedelli Bağış yapıyor olsaydı, bunu gizlemezd; bundan haberim olurdu...”

“Anlıyorum...”

Kadın cebine davranıyor; bir kartvizit çıkarıyor, üzerine cep telefonunu yazarken, bir taraftan konuşuyor:

“Hastalarla böyle bir iletişime asla girmem... Ama sonuçta, siz benim hastam olmadınız. Hatta...” şimdi ağzı kulaklarına varıyor, “sizinle öyle özel şartlarda tanıştık ki... belki günün birinde oturup bir kahve içebileceğimizi düşündüm. Sanırım aynı dili konuşuyoruz...”

Ciddileşiyor birden: “Arkadaşınızı bulamadığınıza inanın çok üzıldüm...”

Kartviziti alıyor, teşekkür kelimeleri mırıldanarak çantama tıkıyorum. Kadının ne söylediğini o anda doğru dürüst algılayamıyorum bile.

Hastaneden öyle bir hüsrân ve düş kırıklığı içinde ayrılıyorum ki, taksiye ne zaman bindim, şoföre ücretini nasıl ve ne zaman ödedim, farkında değilim. Nasıl olduysa, halalarımın adresini vermişim.

Başka şeyler düşünmek, Tuncay’dan da hastane havasından da uzaklaşmak istiyorum. Lesch’e epeydir yazmayı düşündüğüm bir mektubun ana hatlarını, halalarıma doğru yol alırken takside, defterime taslak olarak kaydediyorum:

Freud; yok Oedipus, yok Elektra diye, insanlara dünyanın en büyük kötülüğünü yaptı. Şimdi en ufak bir sorunda herkesin aklına ilk gelen, şu oluyor: Sorunum var çünkü küçükken babam dövdü, çünkü küçükken annem kötü davrandı, çünkü boşananların çocukları mutsuz olur... falan filan.

Niye ille de mutsuz olsunlar? Olmayabilirler! Akılları başlarında-

sa, “bunlar geçmişte kaldı” diyebilirler. Kendimizi kurban olarak görürsek, kurbanız. Ne olduğumuzu düşünürsek, o’yuz.

Ama diğer taraftan, zihnimiz geçmişin verilerini, içine yüklenmiş “program”a dayanarak, rahatlık sınırlarının dışına çıkmaksızın işliyor. Oysa beynimize yüklenmiş “yazılım”ı kırmak ve aşmak, iyi bildiklerimizin ötesindeki titreşimleri hissedebilmeye, onları da algılamaya, kısacası, rahatsızlık duymayı baştan kabul etmeye bakar. Olayların kurbanı olmak yerine aslında faili olabileceğini görmek, tabii ki rahatsız edecektir.

Sadece duymak ve bilmek istediklerimizle sınırlıyorsak varlığımızı, özgür iradeye sahip değiliz demektir: Kaybedecek hiçbir şeyim olmadığını düşünüyorsam özgürümdür – serseri mayın gibi oradan oraya dolaşıyorsam, değil...

Nazire Halam açtı kapıyı her zamanki güler yüzüyle; ama bugün dikkatimi ilk çeken şey, olmayan gözünün çukuruymdu. Boyuna sarıldım.

Sendeledi, şaşırarak güldü, "Dur kızım, devireceksin..."

Hüngür hüngür ağlamaya başladım.

"Ne oldu kızım?"

İçeri geçerken bir yandan gözyaşlarıma hâkim olmaya çalışıyor, bir yandan onu teskin etmek için gülüyordum, "Bir şey yok halacığım, canım halacığım benim..."

Yüzümü tutmak için ellerini uzatıyor, ama ellerden biri yüzüme hafiften çarpıyor, diğeri havada bir saniyeliğine de olsa, araniyor. BK ameliyatından beri hep böyleydi! İlk kez şimdi mi fark ediyorum? Ben nasıl oluyor da bu ayrıntının üstünde durmadım hiç?

Gözlerimden yine yaşlar akmaya başladı. Salona doğru ilerlerken halamla el eleydik.

Hamiyet Halam mutfağın oradaki koridordan çıktı: "Hoş geldin Mineciğim, nasılsın kızım?" Eliyle duvarları yokladı.

"Tam çay hazırken geldin..."

Gözü yüzüme ilişti: "Ne oldu?"

Gülüyorum: "Bir şey yok halacığım..."

Hep beraber oturduk.

"Tuncay'a mı bir şey oldu?" diye üsteliyor halam, kaygıyla.

"Bilmiyorum..." dedim kederle. Anlattım hastaneye gidişimi, Tuncay'ı bulamayışımı.

Sonra döndüm onlara: “Sizlerden çok özür diliyorum... Siz BK ameliyatı olacağınız zaman benim de sizinle birlikte hastaneye gelmem gerekirdi... Sizi nasıl öyle yalnız bırakabildim, nasıl?..” Tekrar ağlamaya başladım.

“Haydi haydi,” dedi ikisi de aynı anda; Hamiyet Halam “Saçmalama kızım!” diyor, Nazire Halam “Kızım niye bizimle gelesin?” diyor; ikisi aynı anda konuşup itiraz ediyorlardı.

“Haydi kızım, git bir burnunu sil, yüzünü temizle...” dedi Nazire Halam sonunda.

Tuvalete gittim, krem-köpürt ile yüzümü temizlemeye. Anneannemin “Git burnunu sil, yüzünü yıka!”, hatta “Bol suyla yıka!” deyişini duyar gibi oldum; musluğu sonuna kadar açıp yüzümü istediğim kadar pırıltemiz suyla yıkamanın beni ne kadar ferahlattığını içimde derin bir sızıyla hatırladım.

Klozete ilişti gözüm: Sifon çekilmiş, fakat dezenfektanlı sıvının dibinde ufak bir kan lekesi görünüyordu. Eskiden olsa, regl olmuş bir misafirin gelmiş olabileceğini düşünürdüm, ama artık halalarımı kimse ziyaret etmiyor ki...

“Kim geldi sizi ziyarete biraz önce?” diye sordum merakla.

“Kim gelecek? Kimse gelmedi...”

“Tuvaletteki kan neydi peki?”

Nazire Halamın yüzüne çok mahcup bir ifade yerleşti. Hamiyet Halam ona öfkeli bir bakış fırlattıktan sonra “Mine, Tanrı aşkına sen konuş şununla; kaç gündür kanaması var, jinekoloğa gitmiyor!” dedi.

“Sen sanki gidiyor musun?” diye ters ters karşılık verdi Nazire Halam. “Benim şikâyetim yok ki durumumdan...”

“Durun ayol,” dedim; bir anda sıkıntılar basmıştı. “İlla şikâyet mi olması gerekiyor jinekoloğa gitmek için?” Nazire Halama döndüm: “Halacığım, sen değil miydin her yıl mutlaka jinekoloğa giden, düzenli gitmeyenleri ayıplayan, köylü kadınlara benzeten – ne oldu sana? Sağlığın artık önemsiz mi oldu?”

“Yooo,” dedi Nazire Halam, “mesela daha geçen gün dişçiye gittim. Bilirsin dişlerimi ne kadar kolladığımı... Bak...” Dudaklarını dikkörtgen şekline sokarak dişlerini teşhir etti, “Hâlâ kendi sapasağlam dişlerimle dolaşıyorum. Ama gittim de ne oldu? Dişçi, ağızımdaki sapasağlam dişe minicik bir dolgu yapmaya üşen-

di! Uğraşmak istemedi, 'Dişi çekelim!' diye tutturdu. Benim için, bir ayağı çukurda, diye düşündüğünü anladım." Sesinde, insanın içine işleyen nasıl bir kırgınlık....

Hamiyet Halam, sesini yumuşatarak, "Sorma, ihtiyarlayınca bunlar hep oluyor," diye girdi söze, "beni de geçen gün bizim kapıcı kazıklamaya kalkıştı. Kâğıt paraları sanki tanımıyor muyum? Ellilik banknot verdiğimi adım gibi biliyorum; bana beşlik verdin, diye tutturdu utanmadan..."

"Bana hep yapıyorlar!" diye iç çekti Nazire Halam, "İhtiyarladıkça kıymetsiz hale geliyorsun. Daha doğrusu, kocamanın ne demek olduğunu bilmedikleri için oluyor bunlar. Kocadın diye, salaklaştın sanıyorlar, enayi muamelesi çekiyorlar. Ancak kendileri de moruklayınca anlayacaklar, ama o zaman da zaten moruk muamelesi görüyor olacaklar..."

"Zaten moruklamanın en kötü tarafı da bu..." diye homurdandı Hamiyet Halam.

"Yok, bence moruklamanın en kötü tarafı, hiç yokmuşsun gibi davranmaları," dedi Nazire Halam. "Hele alışmış olunca, sokakta yürürken insanların dönüp bakmalarına..."

"Erkekler, demek istiyorsun..." diyor Hamiyet Halam, hafif alayla.

"Yo, niye erkekler olsun? Aman peki, erkekler de buna dahil... Sonra birden kimse sana bakmaz oluyor... Yanından yürüyüp geçiyorlar. Sanki görünmez olduk. Sonra... ben herkesle hafif flört etmeyi seven bir kadındım. O istek hâlâ da var içimde! Flört edemediğin zaman, yani insanlar ayıplayan bakışlarla bakmaya başlayınca, işte diyorsun, demek kocakarı oldum..."

"Bir dakika, ne olur konuyu değiştirmeyin" diye inledim. Dünyanın en olağan şeyiymiş gibi anlattıkları o kadar asap bozucuydu ki, hangi birine ne diyeceğimi şaşırmıştım. Sonra döndüm Nazire Halama, olabildiğince yumuşak bir sesle sordum:

"Halacığım, neden gitmiyorsun jinekoloğa?"

Boynunu büktü.

"Söyle, utanma, söyle haydi kıza!" Çok kızgındı Hamiyet Halam. Döndü bana: "Utaniyor! Bu saatten sonra hanımefendimiz utangaç kız oldu!"

Hayretle baktım Nazire Halama: “Ama sende böyle utanç-mutanç yoktu eskiden...”

“Dayanamayacağım daha fazla,” diye patladı sonunda Hamiyet Halam, “hanımefendi kukusunun görüntüsünden utanıyor!”

Halam boynunu daha da büktü. “Kızma bana Minem,” dedi yavaşça, “ihtiyarlayınca sen de göreceksin... Hatırlar mısın, bana yıllar önce, gözümün üstüne niçin artık *eye-liner* sürmediğimi sormuştun, ben de, ‘Artık hoşlanmıyorum!’ demiştim. Oysa esas nedeni şuydu: Bir gün bir baktım, gözkapaklarım öyle kırışmış ki, gözümün üzerine artık düz çizgi çekemiyorum. Oysa ben genç kızlığımdan beri, halan bilir, hep *eye-liner* sürerdim. Güzel-ciğim; ihtiyarlık, içinden geçtiğin saydam bir kapı gibi. İhtiyarlar kulübüne üye oluyorsun ve kulübün sırları sende kalıyor. Kapının gerisindekiler ise kendilerini nelerin beklediğini pek de merak etmiyorlar...”

Bir an durdu, derin bir nefes aldı: “Bazen, ben kimim? dediğimde, şu ihtiyar halim değil de, gençlik halim geliyor hep aklıma... Sanki şimdiki halim yokmuş gibi – eskiden ne güzel kahkaha atardım... eskiden ne güzel âşık olabiliirdim... dünyayı, yaşamayı ne güzel sevebiliirdim... gelecek için ne güzel planlar yapabiliirdim, hayaller kurabiliirdim... falan falan. Muhtemelen yine aynı kişiyim, ama işte – sanki sadece suratım değil, yüreğim de kırış kırış gibi hissediyorum... Öyle hissettiriyorlar.”

Uzandım, elini tutup dudaklarıma götürdüm, öptüm defalarca. Gülümsedi:

“Halan haklı; doktora gitmememin gerçek sebebi, hakikaten de oydu. Benim yaşuma geldiğinde her tarafın sarkıyor... Ama sen gelmeden biraz önce, televizyondaki bir programdan öğrendim ki artık doktorlar hiçbir şey görmeden, bir âletle muayene yapıyorlarmış. Bu beni rahatlatmış. Bu hafta gideceğim, söz...”

“Hay Tanrım, halacığım, bu dediğin zaten onyıllardır böyle... Sen kaç yıldır gitmiyordun ki kadın doğumcuya?” diye mırıldandım, sonra konuyu uzatmak istemedim; “Peki o halde, yıllar sonra gidecek olmanın şerefine gidip çay yapayım,” dedim neşeyle.

Mutfakta her zaman olduğu gibi, çayın, şekerin yerini bulmam biraz vakit aldı. Elimde tepsikle döndüğümde, halaların

ikisi de koltuklarında sızmıştı. Ben gelince ikisi de gözlerini açtı, gülümsedi. Onları ne çok seviyorum!

Elleriyle çay bardağına önce hızla yanaşılıyor, sonra bardağa birkaç santim kala yavaşlayıp ellerini bardağa temkinlice yaklaşıtıyorlar. Kaç aydır bu duruma tanık oluyorum... ama galiba ilk kez şimdi tam intikal ediyor.

Şimdi hatırlıyorum göz ameliyatlarının hemen sonrasında ne kadar çok eşyanın kırılıp döküldüğünü bu evde, özellikle Hamiyet Halamın, yarı açık kapılara alnını kaç defa çarptığını... Dahası da geliyor gözümün önüne: Merdivenden inerken, her zaman ilk basamağı yoklayarak inmeleri, şu delik deşik kaldırımlarda, bastonla da olsa yürürken çukurları, çıkıntıları kaçırmamak, bir yandan da sağa sola çarpa çarpa yürüyen kaba saba insanlardan korunmak için sürekli kafalarını sağa sola ve yere çevirme durumunda kalmaları; bir bardağa pırıltemiz su veya çay dökcekleri zaman bardağın kenarına önce dokunmaları, yoklamaları...

Fakat çok şükür, şimdi eskisinden ne kadar farklılar! Ne azimli kadınlar, şu halalarım! Derinliği algılamak için gerekli ipuçlarını zaman içinde güzelce keşfetmişler. Helal olsun – bu memleketin bütün tek gözlü ihtiyar nüfusu, birer kahraman!

Donu düşen doktor hanımın yorumunu hatırlıyorum – evet, tevekkülle karşıladılar başlarına gelenleri... Kim bilir, çocukluklarında, gençliklerinde benim bilmediğim neler neler yaşadılar... Tevekkül, genlerine işlemiş.

Sonra, doktorun “sahici” olmakla ilgili söylediklerini, etrafımdaki insanları, gazetedeki iş arkadaşlarımı düşünüyorum. Elbet farkındayım kimsenin “sahici” olmadığını. Hiçbir ilaç takviyesi yapılmasa bile, tükettiğimiz hormonlu, GDO’lu besinler yeter zaten... Ama bunun da dışında, yirmi dört saat hepimize koklatılan sakinleştiriciler, sulara eklenen çeşit çeşit takviyeler... Haklı, doktor... İnsanların bedenleri artık öyle koflaştı ki, vitaminlerle ve çeşitli haplarla takviye almayanlar erken yaşta ölüyor... Kimisi aşırı uzun boylu... Kimisi aşırı koca memeli... Ben bu açıdan şanslıydım; dedemin ruhu şad olsun. Ama ya ruhum? Hiçbir adaletsizlik, hiçbir gaddarlık nüfuz etmiyor artık, plastik kumkuat gibiyiz, her şey üzerimizden süzülüp akıp gi-

diyor; kimse derin düşünemiyor, derin hissedemiyor. Sevgi, nefret, üzüntü, şaşkınlık gibi temel bazı duyguların ifade biçimlerini öğrenmiş, durumun gereklerini mekanik bir şekilde yerine getiren robotlar gibiyiz: Üzüntü gerektiren durumlarda yüzlemize üzüntü maskesini geçiriyoruz – ama ötesini bilmiyoruz, yapamıyoruz. Evet, bunu kendimde de gözlemliyorum! Çocuklukta evde iyi bir eğitim almış olmam, belki şansımdı... Ama işte – dünyada, kendi yaşadığım ülkede kıyametler kopuyor ve ben hiçbir şey yokmuş gibi, olağan hayatımı sürdürebiliyorum. İçime bunca kimyasal madde pompalanmış olmasa, kim bilir neler hissederdim; belki yaşayamazdım; belki de isyanlarda olurdum. Tuncay’a işte bu yüzden yapışmadım mı? Kanlı canlı, bütün kalbiyle hissedebilen bir insan olduğu için?

Sonra halalarımı düşünüyorum, benim için ne kadar değerli olduklarını. İçimden, onlara kendi hastane ve BK ameliyatı deneyimimi anlatmak, onların başlarından geçenleri sormak geliyor. Zor tutuyorum kendimi – böyle bir sohbetin onları rahatlatmayacağını, aksine, üzüleceklerini hissediyorum.

“Tuncay oğlumuz, anasını ziyaret etmiş miydi?” diye soruyor Hamiyet Halam pat diye.

Nazire Halam, ablasına kötü kötü bakıyor. Bense hayretle bakıyorum – bu anne meselesi nereden çıktı?

“Yani, etti... ” diyorum tereddütle, “de, sizler nereden biliyorsunuz annesini falan?”

“Valla, aramızda onun üzerine öyle çok konuşmuştuk ki,” diyor Hamiyet Halam, kardeşinin ters bakışlarına karşılık ona dilini çıkararak ve beni güldürerek, “O nasıl bir kadınmış öyle? Sen o gün pastaneye gittiğinde anlatmıştı da... Aman, ne inanılmaz hikâyeler... Biz en çok, bavul hikâyesine şaşırmıştık...”

“Hangi bavul hikâyesi?” Kocaman gözlerle bakıyorum halama.

“Ayol, anlatmadı mı sana?” Hamiyet Halam, keyifle sigara paketine uzandı, sigarasını tüttürdü. İlk nefesi derin derin çekti içine, dumanın arasından kısıp gözleriyle beni zevkle izliyordu. Meraktan ölüyor olmasam, ya sinir olur ya da gülmeye başladım!

“Ayol!” diye başladı yine halam, “Senin Tuncay’ın anası ne

tuhaf kadınmış... Seninki gençliğinde, anasıyla yaşadığı senelerde, bir hanım arkadaşıyla iş seyahatine çıkacakmış iki aylığına. Hanım iş arkadaşıymış, ama aynı zamanda yavuklusuymuş...”

“Ama anası o kızıdan hiç hazzetmiyormuş...” diye hemen araya girdi Nazire Halam; Hamiyet Halam onu bir bakışla susturdu.

“Anası, onu kendi tanıdığı başka bir hanımla başgöz etmek istiyormuş... Bu yüzden Tuncay’ın bu seyahate çıkmaması için elinden geleni yapmış, sürekli eve o kendi sevdiği hanımı davet ediyormuş. Sürekli ağlayarak, bayılma numaraları yaparak, ‘otobüs seyahati çok tehlikeli’ diye bahane ediyormuş, oğlunun gitmemesi için baskı yapıyormuş... Derken...” Derin bir nefes çekti yine halam sigarasından, ağır ağır, hüüüüp diye, çayından bir yudum aldı: “Derken o kadar delirmiş ki, oğlunun ceplerini karıştırarak otobüs biletini bulmuş, yırtmış! Tuncay çok sinirlenmiş tabii, ama nasıl olsa rezervasyon numarası varmış...”

Neyse, yavuklusuyla bunlar gece çıkacaklarmış yolculuğa; oğlan bavulunu, çantasını, iş evraklarını, yanında götüreceği kitapları güzelce hazırlamışmış; akşam eve gelip anasıyla vedalaşacak, çantaları alıp gidecek. Bir de gelmiş ki, ne görsün?” Burada halam durdu, manidar manidar baktı, sonra devam etti:

“Her şey küvetin içinde yüzüyor!”

“Nasıl yani?” Nefesimi tutmuşum.

“Yanisi, annesi Tuncay uzaklaşmasın diye bavullarını çantalarını her şeyi, su dolu küvete basmış! Her şey sıırıslıslam, küvetin dibindeymiş...”

“Korkunç bir şey! Daha önemlisi, nasıl bir vicdansızca pırıltemiz su israfıdır bu!” diye bu kez haykırarak araya girdi Nazire Halam; sesinde isyan vardı.

Kötü kötü bakarak susturdu onu Hamiyet Halam: “Aman Nazire, mesele o değil şimdi. Hem, o zamanlar suyun kıymeti mi biliniyordu, Allah aşkına?”

“Bilen biliyordu. Ağabeyimin evinde su israfı olur muydu hiç?”

“Uff...” diye ofladım, yarı inilti yarı mırıltı halinde; koltuğumda geri yaslanıp gözlerimi kapattım. “Düşünün bir de,” dedim halalarımaya öfkeyle, “böyle bir annenin oğlu, normal olabi-

lir mi? Onun için ev demek, olsa olsa, birilerinin tahakkümünü kabul etmek, bir yerlere zorla bağlı tutulmak, demek olabilir...”

“Ama çok da efendi, çok da sevimli bir genç...” diye mırıldandı Nazire Halam.

Ne alaka, diye parlayacaktım, ama parlamadım.

“Biliyorum...” diye derin derin iç geçirdim. “Eskiden kendime sevgili ararken, çok zeki olması, kitap okuması, entelektüel olması şarttı. Şimdiyse, inanır mısınız, benim için tek bir şey önemli: Elbette standart bir zekâsı olmalı... ama dâhi olması hiç de şart değil... Ben artık sadece sevecen bir insan arıyorum; bana sevgi ve saygı gösterecek, her vesilede kalbimi kırmayacak, normal bir insan arıyorum.”

“Senin kalbini mi kırıyordu ki?” diye sordu Hamiyet Halam sert bir sesle.

Benden ses çıkmayınca, “Onu çok fazla seviyorsun Mine, sevgini çok fazla gösteriyorsun!” dedi, daha yumuşak bir sesle.

Baktım halalarım. Onlara nasıl anlatabilirdim ki Tuncay beni hayatımda en çok etkileyen kişi ve bu kişi kalbimi her kırdığında, kendimi uzay boşluğuna savrulmuş buluyorum – sahipsiz, kimliksiz, hüznü bir et parçası... Halalarımın ne benim için üzülmelerini istiyordum ne de Tuncay’a kızmalarını.

“Annesinden acaba nefret mi ediyordur?” diye mırıldandım.

“Nefret mi?” Alayla güldü Hamiyet Halam, sonra Nazire Halamla bakiştılar.

“Mineciğim, annesinden neden nefret etsin ki...” diye başladı Nazire Halam yumuşacık bir sesle, ama Hamiyet Halam hemen sözünü kesti: “Kızım, sen anlaşılan, nefretin sevginin aksi olduğunu düşünüyorsun... Oysa sevginin aksi, umursamazlıktır... ve Tuncay annesine karşı kesinlikle umursamaz değil...”

Bana karşı da umursamaz değil. Peki ama, bu adam benimle niçin arkadaşlık ediyor? Bu soru, aylardır hep aklımda tekrarlanıyordu. Evet, yaşadıklarına tanık istiyor. Evet, işkence edileceği birine ihtiyacı var. Ama –ve bu fikir ilk kez aklıma geliyordu–, acaba annesini gıcık etmek için, Öteki asıllıyım diye benimle arkadaşlık ediyor olabilir mi? Bilinçdışı böyle bir saik olabilir mi?

“Nerelere daldın?” diye sordu Nazire Halam kaygıyla. “Mine, sen ne kadar zayıf, solgun, yorgun görünüyorsun yavrum; haydi git içeri de biraz uzan...”

Günün yorgunluğunu o anda hissediyorum. “Peki, halacığım...”

Uysalca kalkıyor, Nazire Halamın arka taraftaki yatak odasına gidip uzanıyorum. Gözümün önünde sürekli, bugün yaşadıklarım –dönüp duran hastane görüntüleri, kusan adam, Tuncay’ı arayışım– bir türlü uyku tutmuyor.

İçeride halalarımın konuşmalarını dinliyorum bir yandan:

“Nazire! Haydi bir kahve yapšana...”

“Birazdan yaparım; şu anda bulmaca çözüyorum...”

Hamiyet Halam kendi kendine söyleniyor: “Hay Allah, şimdi kırk saat duymama numarası yapar...”

Tekrar sesini yükseltiyor:

“Nazire! Kahve vakti... Duymamış pozlara yatma ve...”

“Ne duymaması abla; şurada bulmaca çözüyorum; asıl sen duymuyorsun! Kulak aletini taksana!”

“Benim kulak aletine falan ihtiyacım yok, kulak aletini senin gibi sağır kocakarılar takar. Haydi, asma suratını öyle, bir kahve yap da göz damlanı damlatayım.”

“La havle velâ...”

Halalarım da ne kadar yaşlanmışlar. Ne kadar ufaldılar... Şu cehennemde sıcakta, üşüyorlar... Ben terlerken, onların sırtında üst üste yün hırkalar ve hırkalar üstlerinde giderek daha kocaman duruyor... Çorapları sarkıyor... Bilekleri incecik, kırılğan... İçim sızlayarak, konudan konuya geçmekte ne kadar sıkıntı çektiklerini fark ediyorum. Doğru kelimeleri bulmakta bazen zorlanıyorlar; düşünmeleri, zihinlerini taramaları gerekiyor.

Son haftalarda ne kadar az yemek yediklerini de fark ediyorum, fakat buna rağmen Nazire Halam sürekli yemek planları yapmakta; menüler düzenliyor, kapıcı için alışveriş listeleri hazırlıyor – manavdan, bakkaldan, eczaneden alınacaklar...

Salonları sehpa dolu, bir tanesi, salonla mutfak arasındaki koridorun tam girişine yerleştirilmiş. Az kenara koysalar yol açılacak, sehpanın etrafından dolanmaları gerekmeyecek. Geçenlerde sehpayı kenara koymaya ikna etmeye çalıştım onları, ama

ikisi de bunu adeta onur meselesi yaparak, sehpanın tam olduğu yerde kalmasını istediklerini beyan ettiler. Bir şey değil, ayakları takılacak diye korkuyorum, ama iş o kadar inada bindi ki susmak zorunda kaldım.

Evleri her zaman karanlık... “Ne olur, perdeleri açalım!” diyorum bazen; Hamiyet Halam “Güneş eşyaları soldurur!” diyor. “Gözüm hiçbir şey görmüyor!” dediğimde cevap Nazire Halamdan geliyor: “Biz çok iyi görüyoruz.” Mutfakları hele, kapkaranlık: Esasında mutfakta iki lamba var, fakat birinin düğmesi doğalgaz borusuna yakınmış ve dolayısıyla o ışığı yakmak, tehlikeli olabilirmiş – böyle diyor Nazire Halam. Enerjiden tasarruf edeceğiz diye, çok az ışık veren, çok düşük wattlı ampuller kullanıyorlar. “O halde sarfiyatsız ampul kullanın,” dediğimde dinlemiyorlar. Bir keresinde sarfiyatsız ampul aldım, hatta taktım; mutfak bir anda aydınlanmıştı. Bana çok müteşekkir olduklarını söylediler, ama bir süre sonra mutfağın tekrar karanlığa gömüldüğünü gördüğümde, artık ses etmedim.

Sürekli bir şeyleri arama halindeler – gözlük, anahtar, kol saati, ilaçlar... Ne zaman onlarla birlikte kayıp eşya aramaya girişsem, akla hayale gelmeyecek yerlerde saklanmış paralar buluyorum – buzdolabında, ayakkabı dolabında, ecza dolabında...

Yine de çok şükür, yaşlarına göre zihinleri pırıl pırıl. Sadece, geçenlerde Hamiyet Halam kol saatini kaybetmiş ve saati bütün sabah beraberce aramışlar, sonunda saatin Nazire Halamın kolunda olduğu ortaya çıkmış. Ama böyle ufak kazalar haricinde, birbirlerine ilaç vakitlerini hatırlatıyorlar, birbirlerinin gözüne damla damlatıyorlar; durumları hiç fena değil. Göz damlasına özellikle önem veriyorlar – sahip oldukları tek gözü iyi korumaları, çok hayati. Bir süredir Gülnaz Hanım’ın sabahları uğraması da, hayatlarını epeyce kolaylaştırıyor.

Salona suskunluk çöktü; ikisi de bu konuşmalardan yorgun düşmüş, oturdukları yerde uykuya dalmış olmalılar. Sessizliğin içinde ara ara bir geçirme sesi, uykuda hafif bir inleme, derken uzun bir yellenme sesi, hemen arkasından da, minik bir yellenme şeklinde, karşılığı duyuluyor. Demek uyandılar... Bu daimi yellenme durumları, yoksa acaba ihtiyarlamaya bir tepki olabilir mi? Elbise hıştırtısından, halalardan birinin muhtemelen otur-

duğu yerde bacağını indirip kaldırarak diz jimnastiği yaptığını tahmin ediyorum.

Sonra anlaşılan yine sızmışım; akşam yemeğini bile kaçırarak kadar derin uyumuşum. Gece, halalardaki yatağımda yine bir kâbus gördüm: Şehirlerarası bir otobüs yolculuğu yapacakmışım ve çok gecikmişim, insanları bekletiyormuşum, ama otobüs bileti alabilmem için, otobüs yazıhanesini süpürmem gerekiyormuş. Uzun sopalı, sert kıllı bir süpürge arıyorum, yok. Yazıhane geniş, mezbaha gibi iri bir alanın ortasında bir kulübe... Acele etmem gerek. Adamlar da, saat 10 olmuş, kapatıyorlar. Süpürge sapı olarak kullanabileceğim bir sopa buluyorum, uzaktan da geniş kısmı kıllı bir fırça görmüştüm, ama adamlardan o fırçayı istediğimde, bana saydam bir naylon torba içinde inek ayakları geliyor. Ayakların toynak kısımları süpürge olarak kullanılıyormuş. Adam paketi açıp bana uzatıyor, ayakları sopaya takabilmem için. Ayakların üst kısımları kanlı, yağlı ve çok korkunç. Ve asıl dehşet veren – ineği vadinin aşağısında, ayakları kesilmiş, koşarken görüyorum; inek koşarken bir taraftan sürekli yelleniyor.

Çok korkuyorum.

Son zamanlarda sık sık gördüğüm bir rüyanın etkisiyle uyan-
dım. Önce bir damla sesiyle başlıyor her şey, sonra gerçek bitki-
lerden dolayı yemyeşil, yani gerçekten canlı, yemyeşil bir bahçe-
de bir çeşme beliriyor, şıp şıp damlayan. Üstüne atlıyorum ka-
patmak için; besbelli gözden kaçmış bir çeşme; üzerinde ne sa-
yaç var ne de kilitli kemer. Fakat sıkıştırmak için elimi vanaya at-
mamla birlikte, çeşme şarr diye akmaya başlamıyor mu!

Su! Canım pırıltemiz sular! Durdurmak için çılgınlar gibi
atılıp elimi, kolumu dayıyorum musluğun ağzına; su, öyle aşı-
rı basınçlı akıyor değil esasında, fakat durdurmak ne mümkün?
Bakıyorum elden bir şey gelmez, dayıyorum ağzımı musluğun
ağzına, ondan hayat öpücüğü alır gibi kana kana, kana kana içi-
yorum. Yudum-miktar saymadan içebilmek, ne inanılmaz bir
lüks, bir özgürlük... Canımın istediği kadar, patlayacak raddeye
gelene kadar içiyorum, hem de en ufak bir suçluluk duymadan.
Artık içemeyecek hale gelince, vicdan azabına kapılıp suları tek-
rar durdurmaya girişiyorum, yine başarısızım. Bu kez bütün be-
denimi atıyorum musluğun önüne, çömelip kendimi musluğun
altında iki büklüm, evire çevire ıslatıyorum. Su! Bir taraftan vah-
şi kakhahalar atarak daha evvel ıslanmış yerlerimi bir tur daha
ıslatıyorum, sonra bir tur daha, sonra yine bir tur daha... Bu öyle
büyük bir mutluluk ki...

Yarı uykuda, bir süre gözlerim kapalı, o suları hayal ettim.
Ne güzel bir rüyaydı. Eskiden suyu ne hoyratça kullanırmışız...
Arabaların, koca koca otobüslerin pırıltemiz suyla yıkandığı ço-

cukluğumu hatırlıyorum, sonra zihnimi tekrar şu harika rüyaya yönlendiriyorum. O bahçedeki yeşillikler nasıl da göz alıcıydı... Bulanya'yı hatırlatıyordu biraz... Bulanya'daki aile çay bahçesinde olabiliirdi böyle bir çeşme...

Acaba oraya bir daha gitmek hiç kısmet olacak mı? Geriniyor, gözlerimi açıyorum.

Yüzümü temizlerken, rüyanın etkisinden çoktan sıyrılmış durumdayım. Tek başına gitmeyi göze almıyorsam, Bulanya'yı bir daha hiç görmeyebilirim. Oraya ancak Tuncay'la gitmeyi düşünebilirim; Tuncay ise beni hiç aramadı – en azından, “Tuncay” olarak hiç aramadı.

Buna karşılık, BK ameliyatının tahminî tarihinden bir süre sonra, bana yine Lesch e-postaları göndermeye başladı. Ne kadar buruk da olsam, ilk mesaj geldiğinde sağlığının hiç değilse oturup bana yazacak kadar yerinde olduğuna çok rahatlamıştım.

Ancak, mesajlarının zaman içinde nitelik değiştirdiğine, giderek acılaştığına, sertleştğine tanık oluyordum; bu da bende büyük tedirginlik yaratıyordu. Hele son zamanlarda Lesch sanki her mektubunda zehir kusuyordu.

Uzun süre ne yapacağımı bilememiştim. Yazılarını cevapsız bırakmak istemiyordum, ama tek iletişimimiz e-postayla olduğundan, ters bir şey yazarak veya merakıma yenik düşerek münasebetsiz bir soru –en basitinden, nerelerde olduğunu– sorarak mesajlarının kesintiye uğramasından da ölesiye korkuyordum. İşte o zaman bağlantımız belki de tamamen kopardı; böyle bir ihtimali düşünmek bile istemiyordum. Diğer taraftan, hiç cevap vermememi de kendince çok başka anlamlara çekebilir, örneğin ilgisizliğime yorabilir ve yazmaktan yine vazgeçebilirdi. Bu nedenle, her gönderdiği mesaja karşılık, “E-postanızı aldım, çok teşekkür ederim, ne zaman isterseniz karşılık verebilirim, Zeyda Teyze” diye iki satırlık bir cevapla yetinmeyi alışkanlık edindim.

Tuncay önceleri daha ziyade askerlikle ilgili duygularından söz ederken, artık, nispeten daha somut olaylara, daha somut durumlara yer vermeye başlamıştı – ama BK ameliyatına çok az, çok dolaylı yoldan değiniyordu. İlk e-postayı, sanki araya zaman boşluğu hiç girmemiş gibi bir tonla yazmıştı:

Zeyda Hanım,

Tezkeremi aldıktan sonra otobüse binip yeniden, bu kez sivil olarak Selvidağ'a gittim. Hani katiller, cinayet mahallini yeniden ziyaret ederlermiş... Ben teknik olarak katil değilim, ama Selvidağ'a illa gitme konusunda duyduğum zorunluluğu biraz da bu hisse bağlıyordum. Askerlik yaptığım o yöre, hem nefret ettiğim hem de derin bir özlemle andığım bir yer haline gelmiş. Selvidağ'da otobüsten indiğim âni hiç unutamam: Fiziksel olarak ve de resmen, nefes alamıyordum. Abarttığımı sanmayın – bir anda oldu bu – nefes almam gerektiğini biliyordum fakat beynim “Nefes al!” komutunu devreye sokmayı reddediyordu. Bu durum birkaç saniye daha sürseydi, kesin baygınlık geçirirdim.

İşte, askerî hayatla sivil hayat birbirinden böylesine farklı: Sudan çıkmış bir balığın verdiği nefes alma mücadelesinden farklı bir şey değildi benim durumum.

Kasketimi gözlerimin üzerine indirmiştim – daha önce Selvidağ'da tanıştığım veya karşılaştığım birileriyle yüz yüze gelebilirim diye ödüm kopuyordu. Yıllardır süren bu acıların sorumlusunun ben olmadığımı, mantiken elbette ki biliyorum. Gene de, sokaklarda yürürken ha bire bir veya iki bacağını veya kolunu kaybetmiş, bir şekilde sakat kalmış veya delirmiş çocuklarla, çocuk yaştaki gençlerle karşılaştıkça, vicdan azabından kahroluyor, gene de oradan uzaklaşmıyordum. Bu vicdan azabı bana sanki iyi geliyordu, sanki beni diri tutuyor, sıradanlık ve umarsızlık denizinde kaybolup gitmeme engel oluyordu.

Benzer şekilde, gece vakti karanlık dağlarda yüz yüze geldiğimiz dağcının da suratı aylardır zihnimden gitmiyor. Yanımdaki arkadaşım derhal tetiği çekip adamı öldürmüştü – dediğine göre, dağcılar arası evrak taşıdığından şüphelenmişmiş. Sonradan ölünün ceplerini aradığımızda sadece karısıyla, çocuklarıyla çekilmiş iki fotoğraf bulmuştuk.

Evet, çocuklar... Selvidağ'a ilk vardığım sıralarda, biz askerlere erzak olarak bir ara fıstık gönderilmişti. Devriye gezerken, altı yedi yaşlarında küçük çocuklar etrafımızı sarmışlar, ben de fıstıklarımı onlarla paylaşmak istemiştim. Bizimkiler yakaladı çocukları; ağızlarından burunlarından kan gelene kadar dövdüler. Hiçbir şey yapamamıştım –hiçbir şey– öylesine sersemlemiş haldeydim; bana “Ne ya-

pyorsun, onlar ileride dağcı olacak!” dendiğini hatırlıyorum... Ben öyle bir ortamdan çıkıp nasıl insan arasına karışabilirdim?

Ya can korkum – yani şu sefil canım için duyduğum korku? Askerden döndükten sonra, tuvalete her kalktığımda, yukarıdan üstüme atlayan var mı, dışarıda nöbetçi var mı, yandan pusu kurabilirler mi diye, gecelerce, işemekte sıkıntı çekmiştim, tabii, askerliğin bittiği –en azından, benim için bittiği– bilgisini içselleştirene dek. Hatırlıyorum; ben küçükken, ailenin yaşlı erkekleri askerlik anılarını iftiharla anlatır dururlardı. Peki bugün biz, Bölüğe’de askerlik yapmışlar, niçin anlatamıyoruz anılarımızı? Niçin hepimiz susunuz?

Zaman bütün acıların ilacıdır, diyorlar... Bu durumda, nasıl olabilir? Hiç, Selvidağ’a veya Bölüğe’ye, asker yakınını ziyarete giden, veya yemin törenine katılan anne veya akraba var mı? Tabii ki olamaz. Keza, BK Hastanesi’ni de kimse ziyarete gitmez. İnsanoğlu en çok, kendi aşığılıklığıyla karşılaşmaktan kaçınır.

Sonraki mesajlarında artık, Zeyda Hanım diye herhangi bir hitap koymuyor, doğrudan konuya giriyordu. Anlatıyor, anlatıyor, anlatıyor, bazen eski yazdıklarını tekrarlıyor, yaşadıklarını adeta anlata anlata üzerinden atmak istiyordu:

Annem bana telefonda “aslan oğlum, kahraman oğlum” demiyor mu!.. Oysa ne “aslan”lık bir durum var, ne de “kahraman”lık. Utanç verici, aşığılık bir durum var.

Orada insanlara yapılan zulmü tarif etmek mümkün değil; sözlerle anlatılamaz. Bölüğe’ye gidip kendi gözüyle görmeyen birinin hiçbir şeyden haberi olamaz. Yaşanan o garip ruh halleri, insanın içini parçalayan o iç çatışmalar... İşin öyle çok dinamiği var ki... MutluTV’de “Askercik annesine kavuşuyor” alt başlığıyla bir sahne vardı geçen gün; izlerken kâh imrenerek, kâh içim cayır cayır yanarak, derin bir özlemle, doya doya ağladım. Bir yandan da kafamın arkasında, oralarda hep tekrarladığımız şu dizeler sürekli dönüp duruyordu:

Vuracaz, kesecez BİZ geliyoruz

Taş üstünde taş, omuz üstünde baş

Bırakmayacaz...

O son, harika sevişmemizin ve BK ameliyatı olmak üzere bana veda etmesinin üzerinden iki ay geçmişti.

Tuncay'la aramızdaki –daha doğrusu Lesch'le Zeyda Teyze arasındaki– transnet bağlantısı epeyce devam etti – bu anlamda birbirimizden hiç kopmadık. Ama şu son birkaç gündür Lesch'ten hiç e-posta gelmiyor.

Bazen sinirleniyorum – bütün bunlar öyle çocukça geliyor ki! Koca koca insanlarız, böyle oyunlara ne gerek var? Sonra da Tuncay'ın binbir çeşit halini, hiçbir zaman kendi gibi olamayışını gözümün önüne getiriyor, zaten büyümesine, olgunlaşmasına imkân tanınmamış bir çocuk olduğunu; zaman zaman dünyanın en duyarsız insanı gibi davranırsa da, gerçekte dünyanın en iyi kalpli, en vicdanlı, en duyarlı insanı olduğunu hatırlatıyorum kendi kendime. O zaman öfkem geçiyor.

Onu dün gece rüyamda gördüm. Öyle harika bir rüyaydı ki – askerden dönmüş, öğrencileriyle birlikte ritim dersindeydiler; rüyada sürekli bir ritim sesi vardı. Tuncay gözlerini kapatmış, ne geçmişte, ne gelecekte; an'da yaşıyor, kendini ritim'de kaybediyor... ve kendini ritimde buluyor. Ritim hızlandıkça, dönen semazenler gibi bulanıklaşıyor... ve sonunda rengini yitirip tamamen saydamlaşıyor... ve bambaşka bir düzlemde capcanlı, çekik yeşil gözleri ıslı ıslı, mutlu bir insan olarak tekrar ortaya çıkıyor; huzurlu, dingin, kendiyile barışık... ve kollarını bana açıyor...

Sabah, bu rüyadan uyanmayı hiç istemedim... ama beni bekleyen işler vardı. Dünden içini doldurduğum çamaşır makinesi-

ni çalıştırmış, ama henüz geceliğimi çıkarmamış, tuvalette yüzümü Köpürtlüyorum ki, cep telefonum çaldı.

Tuncay!..

“Tuncay?”

“Ne haber, Mineciğim?”

“İyiyim Tuncaycıgım, sen nasılsın asıl; neredesin? Bizimkent’te misin?”

“Valla, şu anda senin apartmanın önündeyim... Müsait miydin?”

“Deli misin? Hemen gel yukarı!”

Tanrım, keşke dün saçlarımı temizleyip fönleseydim! Deli gibi yatağımı topluyorum, saçımı tarıyorum, alalecele koltukaltlarıma kremsilip deodoran püskürtüyorum, yatak odama geri koşup gözüme kalem çekiyorum, Simitiko’yu itiyorum ayakaltından, giyineyim diye geceliğime el atıyorum, sonra geceliğimin sırtımda kalmasının daha iyi olacağına karar veriyorum, asansörün zınk diye bizim katta durduğunu duyunca ok gibi fırlıyor, göz deliğinden bile bakmadan kapıyı açıyor, karşımdaki adamın boynuna sarılıyorum.

Sendeliyor, gülüyor... “Dur kız, yavaş... devireceksin...”

Ben onun koluna asılmış durumda, salona geçiyoruz; bir an aynada gözüm kendi ıslıl ıslıl suratıma ilişıyor – kanepeye beraber atıyoruz kendimizi, ben ona yapışmış, mutluluktan sürekli gülüyorum; hâkim olamıyorum kendime...

Gülümsüyor o da; beni bir mesafede tutmaya çalışır gibi; birbirimizi inceliyoruz.

Süzülmüş... ve çok yorgun görünüyor. Ama bir şey daha fark ediyorum: Çok belirgin bir değişim.

Yüzü... evet yorgun... ama aynı zamanda dingin. Süzülmüş... ama aynı zamanda müthiş bir rahatlama ifadesi var... Üzerinden büyük bir yük kalkmış gibi. Kendi yüzüm, ona kavuştuğum için nasıl ıslıl ıslılsa, onun yüzü de ıslıl ıslıl, ama hissediyorum – bu ıslıltının benimkiyle, veya benimle, bana kavuşmasıyla ilgisi yok. Başka bir şey var.

Mide ve göğüs bölgemde çok tanıdık bir burulma – çamaşır makinesinin çalıştırılıp içindekilerin yer değiştirmesine, altüst olmasına benzer bir his. Evet, çok tanıdık – Tuncay’la ve geç-

mişimizle çok yakından bağlantılı – ah şu geçmiş yok mu... Nitekim bedenimin ne marifetler sergileyebileceğini Tuncay’la dost olduktan sonra öğrendim, diyebilirim; ondan önce, yok çarpıntıymış, yok panik atakmış, yok burulmamış... Bunların hiçbirini bilmezdim.

“Döndün, ha?” Gülümsüyor, elini tutmak istiyorum.

“Bilmem... Buna dönmek denirse...” Yavaşça çekiyor elini.

Gecelikli olmaktan birden müthiş bir rahatsızlık duyuyorum – o yabancı biriymiş, örneğin kapıcıymış, bense uygunsuz bir kılık içindeymişim gibi... Bu halimle kendimi karşısında ansızın çok çıplak, çok savunmasız hissediyorum. Çıplaklık, demek ancak eşit bir ilişkide, insanın kendini rahat hissedebileceği bir durum.

İncittiğinin farkında; gönlümü almaya çalışacak. Bir şeyler söyleyecek gibi oluyor, kararsız kalıyor, vazgeçiyor. Sanki bir şey açıklayacakmış gibi bir hali var ve açıklayacağı her neyse, hayra alamet bir şeymiş gibi görünmüyor. Kanepenin diğer, ona uzak köşesine çekiliyor, büzülüyor, suskunluk içinde yüzüne bakıyorum.

O ise artık bana bakmıyor; dalgın dalgın kilimin desenini inceliyor.

“Çay içebilir miyiz?”

“Tabii ki!”

Böyle bir fırsat yakaladığıma şükredip mutfağa gitmeden önce hemen yatak odama süzülüyor, acele acele geceliğimden sıyrılıp ayağıma kot pantolonumu, sırtıma türkuaz tişörtümü geçiriyorum. Şimdi daha güvendeyim, daha az kırılanım.

Mutfağa geçerken, seslenip Tuncay’ı mutfağa çağırmak geçiyor aklımdan, fakat kanepeye boylu boyunca uzandığını, Simitiko’nunsa onun üstüne çıkıp patileriyle karnına masaj yaptığını görünce vazgeçiyorum.

“Üstünü çıkarsana Tuncay, rahat et...”

“Sağol, iyiyim böyle...”

Az sonra, ağzımda, birkaç dakikalığına cıvıltılarıyla huzur bulabileceğim bir şeker küpü, yine Tuncay’ın yanındayım, o ve Simitiko yine sevişmekte, bense yandaki koltuğa oturuyorum.

Suskunuz – duyulan tek, çamaşır makinesinin sesi. Ameliyatını, ameliyat sonrasında neler yaptığını anlatmasını bekliyorum,

oysa onun konuşmaya niyeti hiç yok gibi. Gözleri yarı kapalı, artık masaj yapmaktan vazgeçip karnına boylu boyunca uzanmış Simitiko'yu iki eliyle okşarken, yüzünde öyle dinlenmiş, öyle rahat bir ifade var ki, ona herhangi bir soru soramam – şimdi değil. Salonda az oturduktan sonra çaylarımızı getirmek için mutfağa gidiyorum; döndüğümde Tuncay da, Simitiko da derin bir uykudalar.

Önce bunu küçük bir şekerleme sanıp koltuğa oturarak bekliyorum. Pırıltemiz su kullandım ve suyun buhar olup ziyan olmaması çok önemli. Fakat süre uzayınca sessizce kalkıyor, tekrar mutfağa gidiyorum. Hayret – bekle, bekle, su bir türlü kaynama noktasına gelmiyor. O an kafamda bir kıvılcım çakıyor: Gelecek yılın Nobel ödülü adayı hakkında bir yerlerde duyduğum bir şeyleri hayal meyal hatırlıyorum, hani, kadın H2O formülünde bir değişim başarmıştı, bol kimya formülleri içeren bir şeyler açıklanmıştı da... Hatta dur – yabancı bir televizyon kanalında şöyle bir reklam görmüştüm: “Muazzam enerji ve pırıltemiz su tasarrufu; 100 dereceye varmadan 100 derece ısısı sunan su” mealinde... Kalan şu üç damlalık pırıltemiz suyumuzu da sakın başka şeye dönüştürmüş olmasınlar? Yok, artık bu kadarını da yapmış olamazlar. Fakat göğsümde bir sıkıntı, bir kötü duygu... çünkü dünya onların – her kimseler, hepimizi yöneten o büyük, görünmez güçler, istedikleri, kafaya koydukları her şeyi rahatça uygulayabilirler ve bizlere danışma gereğini asla duymayacaklar.

Ocağın altını kapatıyor, çayı termosta sağlama alıyor, kalan suyun bulunduğu çaydanlığın kapağını sıkıştırıp deliğini tıkıyor, ardından banyoya geçiyorum.

Çamaşırın durumunu yoklamak için makinenin önünde çömeldiğimde, yuvarlak camın gerisindeki Köpürtlü manzara beni sanki büyülüyor. Kırmızı tişörtüm, mavili beyazlı çizgili donum, çoraplarım, hepsi arındıkları inancıyla, köpükler içinde beraberce mutlu mutlu dönüyor, dönüyor, dönüyorlar... Acıyla şunu kavırıyorum ki, hiçbir zaman hiçbir yere varmayacaklar, öylece dönecekler... Su artık hiçbir zaman kaynama noktasına gelmeyecek, olduğu yerde kalacak; o dinamik fokur fokurluk artık bir daha hiçbir zaman yaşanmayacak, ama su kaynamış gibi olacak... Tıpkı çizgiye takılmış kalmış bir CD gibi...

Dehşet içinde silkiniyor, ayağa kalkıyor, bakışlarımı zorla uzaklaştırıyorum dönen çamaşırlardan. H2O olmayan su, o kadar muazzam, o kadar korkunç, o kadar her şeyi aşan bir durum ki, havsalam bunu henüz kavrayamıyor. Şu anda bu konuyu düşünecek durumda değilim.

Bacaklarım hafif titreyerek salona yöneliyorum tekrar; Tuncay ve Simitiko hâlâ kucak kucağa uyumaktalar.

Bilgisayar masama geçiyorum. Evet, Lesch'ten e-posta yok. Bir süredir yok...

Lesch'le e-posta üzerinden yazışmamızın, bizim yegâne iletişim yöntemimiz olduğunu ve eğer Tuncay geri döndü diye mesajlaşmamız tamamen kesilecekse, iletişimimizin de tamamen kopacağını ilk kez kavriyorum.

Bilgisayarımı tam açtığımda, Tuncay'ın, bilgisayarın yanına bıraktığı cep telefonu çalmaya başlıyor. Telefonun ekranına bakıyorum: "Validanım". Telefonu yanıtlayıp yanıtlamamakta tereddüt ediyorum – Tuncay hâlâ mışıl mışıl uyumakta. Merak zaten var –annesinin sesini bir kerecik olsun duymalıyım– ama, daha da önemlisi – belki, ama belki, aralarını yapabilirim! Belki bir yararım olur ilişkilerine!

"Buyurun efendim, Tuncay'ın telefonu... Ben arkadaşayım, kendisi şu anda uyuyor; uyandırayım mı?" Kalp atışlarım hızlanıyor.

"Uyandırma..." diyor kısık, çatlak bir ses, sonra, sanki ilk kez konuşuyor değilmişiz gibi devam ediyor: "Demek arkadaşısın... Nasılsın kızım?"

"İyiym, teşekkür ederim... Sizi sormalı..."

"Ah yavrum, nasıl iyi olabilirim... nasıl..." derin derin iç çekiyor. "Çok dertliyim kızım, çok..."

Duruyor. "Senin çocuğun var mı?"

"Yok."

"Demek yok..." Yine susuyor. Sesi birden canlanıyor, sanki umutlanmış gibi: "Arkadaşıym dedin... İnşallah sadece arkadaş değilsinizdir?.."

Gülmeye çalışıyorum. "Yok, sadece arkadaş değiliz, teyzeciğim..."

"Yaa!" Sesinin birden haşınlaşması karşısında afallıyorum. Ne oldu birden? Sevineceğini sanmıştım.

“Kim bilir neler anlatmıştır hakkımda.”

Sesime sahtekârlığın sızmasını engelleyemeyerek, “Askerdeyken hep sizi düşünmüş...” diyorum. Toparlamaya çalışıyorum: “Sizi sevmez olur mu? Annesisiniz...”

“Öyledir yavrum...” diyor; o sertlik yine gitti, sesi hafif yakınır bir hal aldı: “Kalbimi çok kırar, ama hemen arkasından, süt dökmüş kedi gibi yaklaşır bana. Özelliğidir bu onun. Sağı solu hiç belli olmuyor yavrumun. Askerden önce beni ziyaret ettiydi. ‘Ben askere kaçıyorum anne’ dedi, üstüne basa basa. Tüyletim diken diken olmuştu. Sen bunca yıl askerden kaçarken, birden ‘askere kaçıyorum’ de, kendiliğinden tıpış tıpış, hatta telaşla, aceleyle git, teslim ol! Küçükken korktuğu zamanlarki gibiydi. Bir tuhaf çocuk... Ama işte, genç, cahil...”

Başım dönüyor. Kadıncağz hâlâ anlatıyor, bense, içimde giderek yükselen bir uğultu, öylece dikilip duruyorum.

“Tuncay’a söylersin yavrum, aradığımı...” diye bitiriyor sonunda.

“Söylerim, tabii ki...”

Kalakalıyorum, elimde ahize, gözlerim kapalı. Böyle bir şeyden, Tuncay’ın bilerek isteyerek teslim olduğundan için için galiba hep kuşkulanıyordum.

Ama “kaçmak...” Ne demek bu? KAÇMAK!

İçimin uğultusu tehditkâr bir hal alıyor... Hayır hayır hayır, düşünmemeliyim... Dosilin olmasa şu anda herhalde panik atak geçiriyor olurum –şaşılacak şey... düşünmek istemediğim ne çok konu var– zihnim birtakım konuları baypas etmekle meşgul sürekli...

Baypas edilen konular... Hayır hayır, bunu da baypas etmeliyim, bilgisayarımın başına kurulumuyorum, e-postalarımı odaklanmalıyım, başka şeyler düşünmeliyim ve işte mesajlar...

Tuncay’ın annesinin, hâlâ kulaklarımda çınlayan ihtiyarçatallaşmış sesini kafamdan silmeye çalışırken Nazire Halamın yazdığı mektubu hatırlayıveriyorum – yaş ayrımcılığı meselesiyle bu mektup sayesinde ilk kez tanışmıştım. Mesele, ben ve benzerlerimin ihtiyarlara ilişkin önyargılarıyla bitse keşke... İhtiyarların da gençlere ilişkin önyargıları yok mu? Gençlerin cahil ve bilgisiz olduklarına, yaş sahibi olmanın saygıyı hak etmek için yeterli olduğuna ezelden beri inanmazlar mı?

Oturup Lesch'e ilk kez, cevap olarak değil, kendiliğimden bir mesaj yazmaya koyuluyorum:

"Lesch imzalı sayın okurum,
Epeydir sizden ses seda çıkmıyordu, ama son yazdığınız mektup-
larınızda dile getirdiğiniz acı olaylar beni o kadar etkisi altına al-
mıştı ki, bunca travma yaşamış bir kişinin sağlığından endişe eder
olmuştum. Umarım iyisinizdir.
Bir sevgiliden söz etmiştiniz ilk mektuplaşmalarımızda. Bu hanım-
la bir tatile çıkmanız; sessiz, huzurlu, gürültü patırtıdan uzak bir
yere gitseniz, orada beraber birkaç gün geçerseniz, size iyi gel-
mez miydi?"

Daha ne yazayım? diye düşünerek bilgisayarın ekranına baka-
kaldım...

Hafif bir miyavlama sesi... Simitiko hâlâ Tuncay'ın göbeği-
nin üzerindeydi, kafasını kaldırıp uykulu gözlerle baktı bana,
sonra doğruldu, göbeğin üzerinde gerindi. Tuncay kımıldadı,
gözlerini açmadan, tek eliyle Simitiko'nun ensesini, sırtını okşa-
maya başladı.

Alelacele tamamladım mektubumu; Tuncay'ın uyandığı za-
man ne yapmak isteyeceği belli olmazdı, ama e-postasına girdi-
ğinde bu mesajı karşısında bulmasını istiyordum:

"Tebdili mekânda ferahlık vardır, unutmayın! Sevgilinizin sizi ne
kadar çok sevdiğini biliyorsunuz... O da epeyce bir travma atlat-
mış. Böyle bir yolculuk, ikinize de iyi gelecektir."

"Ne yapıyorsun?" Sesi uykuluydu.

"Hiç... Mesajlarımı ilgileniyordum..." Gönder tuşuna bas-
tım.

"Dur... Kapatma bilgisayarı... Hazır açıkken ben de e-postama
bir bakayım... Senden çıkınca birtakım işlerim var, eve geç gide-
ceğim..."

Kulaklarıma kadar kızardığımı hissettim. "Olur..." Çeki-
nerek ekledim: "Annen aradı... uyuyordun, uyandırmamı iste-
medi..."

“İyi, ararım onu sonra...”

Tutamadım kendimi, ekledim hemen:

“Meğer sen... Sen kendiliğinden teslim olmuşsun?..”

“Eeee? Bunu zaten biliyordun...”

“Hayır canım, BK ameliyatında gitmenden söz etmiyorum, askere gidişinden söz ediyorum.”

Hafif irkildi, önüne baktı; dudaklarından alaylı-küçümser bir “Hıh!” sesi çıktı, cevap vermedi.

Ben de üstelemedim. Halimizde anlamlandıramadığım bir gariplik vardı, bir şeyler eksikti. Böbreğinin eksilmesiyle sanki kişiliğinde de bir şeyler değişmişti. Sanki bir yanı kırıktı.

“Seni çok aradım,” dedim birden, “hastaneye gelecektim bulmaya, hatta geldim de. Ama bulamadım.”

“Sağ olasin canım, zahmet etmişsin...”

“Ama nasıl oluyor da kayıtlarda da seni bulamadılar?”

“Bilmem... Bulmaları gerekirdi. Adımla, sanımla, soyadım-la, her şeyimle oradaydım. Vallahi de billahi de...” Hafif alaylı gülüyor.

“Hayret...”

Birden gözüm bileğine ilişti: Gömleği bileğini örtüyordu; metal bileziğini göremiyordum. İçime kuşku düştü: Acaba bileziği falan yok mu? Bakışlarımı bileğinden uzaklaştırdım – varsa da, yoksa da, görmek istemiyordum.

Bilgisayarı ona bırakıp koltuklardan birine yerleştim, termostaki ılık çayımı içerken, gazete okumaya giriştim – ama aklımı okuduklarıma veremiyordum bir türlü: Tuncay, gözü bilgisayar ekranında, bir şeyler okuyor, ara ara derin derin iç çekiyordu. Ona yazdığım e-postayı okuduğundan emindim. Aramızdaki sessiz gerginlik o kadar dayanılmazdı ki, mutfakta işlerim olduğunu mırıldanarak çıktım salondan. Cevap vermedi, belki de söylediğimi algılamamıştı.

Mutfaktan, klavye tuşlarının tıkırtısını duyuyordum: Harıl harıl bir şeyler yazmaktaydı. Tıkırtıyı duymamak, duymamış görünmek için, dolaplardaki tabak çanakları gürültüyle çıkarak indirdim tezgâhın üstüne, dolapların içini sildim dalgın dalgın, çatal bıçak çekmecesini açıp içini boşalttım, çekmecenin içini sildim, çatal bıçaklığı tekrar yerleştirdim yerine.

Kendimi öylesine kaptırmışım ki, Tuncay mutfağın kapısında belirince sıçradım:

“Mineciğim, ben kaçıyorum...”

Sersem sepelek yürüyorum ona doğru; elini dostça omzuma atıyor, ben de kolumu beline doluyorum, beraberce sokak kapısına doğru yürüyoruz. İçimde aniden arzu kabarıyor; ne olurdu sanki gitmese, soyunsak, yatağa girsek... Veya soyunmasın, hiç ama hiç önemli değil – soyunmadan girsek yatağa, birbirimize sarılsak...

Bir şey söylemesini bekliyorum. Beni acıtacak bir söz.

“Mineciğim, tekrar ne zaman görüşürüz bilmiyorum... Şu sıralar ben bazı değişimler yaşıyorum... Ne olur bana anlayış göster...”

Gözümden yaşlar süzülüyor kendiliğinden.

“Ah Mine,” diyor, sesinde derin bir üzüntüyle, “Çok kişi ağlatmışlığım var geçmişimde... Ama sen var ya – seni sürekli ağlatıyorum...”

Tabii, çünkü sürekli ayrılma halindeyiz; ayrılık acısını, daha önceki ilişkilerimde olduğu gibi, bir defacık yaşamadım ki; sürekli ve kesintisiz olarak yaşıyorum.

Yüzüne bakıyorum. Parlak zekâsı dışında fazla da bir özelliği olmayan, şefkatsiz, taş kafalı, beceriksiz bir adam – beni hep yarı yolda bırakan! Onu böyle görmeye çalışıyorum, kim bilir kaçınıcı defadır...

Tek söz söylemeden, hüznüle, tantanasız uğurluyorum onu.

Arkasından, Tuncay’ın açık bıraktığı bilgisayarımın başına geçiyorum. Önce kendime bir kahve koymak, sonra mesajlarına bakmak gelse de içimden, sabredemeyeceğim... ve tabii, beklenen mesaj tam karşımda:

Sevgili Zeyda Hanım, [Hmm...İlk kez bana “sevgili” diye hitap etmiş!]

Mesajınız için çooooook teşekkür ederim...

Evet, hanım arkadaşımın beni ne kadar sevdiğini biliyorum. Fakat sevgi kelimesi beni oldum olası korkutmuştur. Nazardan korkarım, uğurun, büyüün bozulmasından korkarım... Bu kelime uğruna verebileceğim tek bir tavizin, beni karşımdaki kişiden soğutmasından korkarım...

Arkadaşımla da bir tatile ihtiyacı olduğunu çok iyi biliyorum. İnşallah düzelttiğim zaman gene böyle bir fırsat olursa, bayıla bayıla onunla tatile giderim... Ama şu sıralar ihtiyacım olan (ve mutlaka erişmem gereken) şeyi, maalesef ve mutlaka, "kendi kendime" başarmam gerekiyor.

Şu kâinatta Dünya, herhalde bütün acıların en çok yoğunlaştığı mekân olsa gerek... Küçük çocukların sineğin kanadını kopardıklarında hissettiklerine benzer bir merakla insanlar, en vahşi, en insanlıkdışı işkenceleri ediyorlar birbirlerine ve diğer canlılara. Oysa kanatları koparılan her bir sineğin acısının titreşimleri, havada asılı duruyor...

Benimse derdim, günlerimi ve gecelerimi, kendimi ve hiç kimseyi üzme endişesi olmaksızın geçirebilmek... Yazarken, yürürken, düşünürken, yalnızca 'an'da oluşanlara yoğunlaşabilmek ve geçmiş-gelecek suçlulukların 'şimdi-burada'mı tehdit etmesine engel olmak...

Ta ki, kendi uyduruk fırtınalarımın çalkantısında arkeolojik tortuların yüzeye çıkmasıyla bulanıklaşan şu zavallı, allak bullak zihnimi, biraz dinginleştirene kadar.. Kafatasımdaki o çamurlu suyu yeniden berraklaştırılabileyim; tohum ile samanı, cevher ile safrayı, korkular ile müjdeleri yeniden ayırt edebileyim...

Bu arada, çok önemli bir konuda, korkaklığımdan dolayı, hanım arkadaşşıma dürüst davranmamış olduğumu itiraf etmeliyim. Askerliğim öncesinde askerlikten kaçmak, bizzat o kaçış, sığınağımdı benim. Derken kurtuluşumu kaçıştan kaçmakta, askerlikte gördüm –çünkü askerliği katbekat aşan bir korku vardı başımda ve askerlik ansızın bir sığınağa dönüşmüştü – düşünebileceğim, kendime gelebileceğim...

Zihnimdeki şu kargaşayı ve suçluluk paniğini durultabilirsem, ruhumda huzur ve sükûneti yeniden egemen kılabilirsem... Ondan sonra, tabii ki arkadaşşımla çok keyifli zamanları paylaşmak beni çok mutlu edecektir.

Aynı çalkantıları çok iyi bilen biri olarak, durumumu arkadaşşımla da, bütün kalbiyle anlayacağını biliyorum... Bunun için ona zaten içimden sürekli teşekkür ediyorum.

Zeyda Hanım... Zeyda Hanım, neredesin Zeyda Hanım? Oturuyor, yazıyorum ben de:

Sevgili Lesch;

Çok teşekkür ediyorum yanıtınız için.

Hep hayalini kurduğum “geçmişteki travmatik olayları unutma” hapinin artık var olduğunu geçen gün gazetemizde okudum. Arkasından şunu düşündüm: Diyelim ki, yirmi yıl önceki bir olayı sil-di hap. Peki, o olayın kişiliğimde yarattığı çentikler, engbeler, tır-tıklar da mı silinecek? Yooo... Hatta muhtemelen tam tersine, o kişilik özelliklerim mesnetsiz kalacak – daha da korkunç bir du-rum. Asıl marifeti, travmanın anısını silmeden etkilerini yok ede-cek hapi icat ettiklerinde sergileyecekler. Her neyse...

Mesajınızın sonuna doğru, “...korkular ile müjdeleri yeniden ayırt edebileyim...” dileğinde bulunmuşsunuz... Korkularla müjdele-ri bence ayırt edemezsiniz; her şey aynı anda hem korkudur, hem müjdedir. Muhtemelen sevgiliniz de öyle bir şey: Başıma bela aldım diye korkmayı mı seçiyorsunuz, kimseye nasip olmayan bir fırsat bana düştü diye sevinmeyi mi?

Kafamı kaldırdım. Tuncay da benim için hem korku, hem müj-de. Küçük bir çocuğun, umumi bir mekânda birkaç dakikalığına kaybolmasının, annesini babasını görememesinin bile, hayatı bo-yunca izinden kurtulamayacağı potansiyel bir travma olduğu-nu okumuştum. Peki, ya ben? Babasına ve annesine ilişkin doğ-ru dürüst anısı bile olmayan, ağabeyini bile yitiren, anneanne ve dedesinin yetiştirdiği ben? Ya benim yaralarım, benim terk edil-me, reddedilme korkularım?

Sözlerimi daha özenle seçerek, yazmayı sürdürdüm:

“Korkutucu bir şey mi, müjdeli bir şey mi”, **en** hayati karar, çün-kü en baştan, olaylara **nasıl** tepki göstereceğimizi belirleyen, işte bu karar. Sizi çok seven, sizin de sevdiğiniz ve kırmaktan korktu-ğunuz birinin hayatınızda var olması, “prangalı mahkûm” mu kı-lıyor sizi, yoksa yüceltiyor mu? Böyle biri(leri), sizin hayatınızı ka-rartan birer “talihsizlik” mi olacak, yoksa kalan ömrünüzde güzel şeyler yaşamınıza vesile olacak birer talih mi?

“Korku” kararını veren, siz olmayacaksınız; geçmişin bugüne uza-nan pençesi olacak! “Müjde” kararını veren ise, kendi bağımsız aklınızla bugüne bakan, olayları önyargısız bir gözle gören siz ola-caksınız.

“Korku” dersek “geçmişin kuklası” oluyoruz, “müjde” dersek **kendimiz kendi öz kararımızı** vermiş oluyoruz. O halde belki tek yapmamız gereken, her tepkimizde, her kararımızda bunu sorgulamak... ve korkudan arınmış yaklaşımları uygulamak. “Günlerimi ve gecelerimi, kendimi ve hiç kimseyi üzme endişesi olmaksızın geçirebilmek...” cümleinizdeki endişe de bir “müjde”ye çevrilemez mi? “Yaşasın! Elimde kendimi ve başkasını üzme potansiyeli var; o halde kendimi ve başkasını sevindirme potansiyeli de var, çok şükür! Üzme korkusuyla pasif yaşamaktansa, kendimi ve başkalarını sevindirme potansiyelimi aktif kullanmayı deneyeyim” denemez mi acaba? Hiç düşündünüz mü – sizin empati duygunuz ve sevginiz o kadar gelişkin ki, geçmiş suçlarınız nedeniyle kendinizi cezalandırmak istediğiniz zaman sevgilinizi cezalandırıyor ve böylece onun acısı üzerinden acı çekerek kendinizi cezalandırıyor olabilirsiniz.

Oysa bize geri yansıyan, sadece başkasına verdiğimiz üzüntü değildir; başkasını sevindirdiğimizde de kendimiz mutlu oluyoruz, bu mutluluk da yine karşımızdakini yeniden mutlu ediyor. Daimi bir döngüdür bu. Bir deneyebilirsiniz...

Aradığınız iç dinginliğine tez zamanda kavuşmanızı dilerim.

Yazdıklarımı okudum tekrar... Helal olsun! Bundan iyisi can sağlığı; aferin Zeyda kız! “Gönder” tuşuna bastım.

Son zamanlarda bu korku ve müjde meselesine takmış haldeyim. Gece Nazire Halamın odasındaki yatağında uykuya dalmadan önce, aklımda yine bu konu vardı. Halalarım acaba birbirlerini korku olarak mı, müjde olarak mı görüyorlar? Peki, ya hayatı nasıl görüyorlar? Hayat onlara korku muydu, müjde miydi? Hayatla ilgili kısmı kurcalamak konusunda isteksizim nedense; birbirleriyle ilişkilerini irdelemek, daha ilginç görünüyor.

Sabah sabah, Hamiyet Halamın yattığı yan odadan şiddetli bir yellenme sesiyle irkilip kalbim güm güm atarak uyanmıştım; gerçekten de bomba patladı falan sanmıştım. Nazire Halamın da benim gibi sıçrayarak uyandığını fark ettim.

Bir süredir, bu gaz durumlarına kızmamaya karar vermiştim. Kelimelere dökemedikleri öyle çok konu var, öyle acı şeyler yaşamışlar ki... Bastırılmış düşünce özgürlüğü, elbet bir yerden patlak verecek...

Derken Nazire Halam, benim odadaki varlığımı hiç fark etmezmiş gibi, kızgın kızgın yellenerek karşılık vermişti. Bunun üzerine ben de önce kendimi ve içimin öfkesini yokladıktan sonra, küçük bir girişimde bulundum. Baktım içimde muazzam bir potansiyel var, gözlerimi kapatarak, olabildiğince sessizce bir gaz salayım dedim, fakat benden de hiç ummadığım kadar muazzam bir ses çıktı. Sıçradım; böylesi yüksek perdeden bir ses çıkarabileceğimi hiç tahmin etmemiştim; garip bir tatmin duyduysam da, halalarımı düşünerek biraz utandım ve hafif kımıldayarak, çarşafların arasından, Nazire Halamın yataktaki yü-

zünü görüş menziline getirmeye çalıştım. Derken, kulaklarıma inanmadım: Önce içerideki odada yatan Hamiyet Halamdan, ardından da Nazire Halamdan, kıs kıs bir gülme sesi geldi! Küçük bir duraksamadan sonra, ben de onların kıkırdamalarına katıldım elbet, sonra üçümüz de sızışıız.

Uykuyla uyanıklık arasındaki alacakaranlık kuşağında, bu olayla ilgili şaşkınlığım hâlâ sürmekte. Halalarımın yellenme alışkanlıklarından müthiş bir doktora tezi çıkabilir! İkisinin de epeydir uyanık olduklarını ve salonda lafladıklarını algılayabiliyorum, ama kımıldamak gelmiyor içimden. Yattığım yerden, beni uyandırmamak için alçak perde tutulmuş mırıltıların bölük pörçük arka odaya yansıyan kesitlerine, yarım yamalak kulak kabartıyorum.

Esasında öyle çok alçak sesle konuşuyor da değiller; öyle olsalardı, konuşulanlardan hiçbir şey anlamazdım. Belli kelimeleri algıladığında dikkat kesilen, benim. Bu kelimelerin en başında, elbette kendi adım geliyor. Mine kelimesi de, kız kelimesi de çok sık telaffuz edildiğinden, fırtınalı bir günde dalgalar üzerindeki sörfçüler gibi, bir uykuya dalma, uykudan çıkma halindeyim.

“Sorma... İnşallah kızı uyandırmamışımdır...” diyor Nazire Halam, “bağırmiş olmalıyım... Ama düşün – yeni yıl münasebetiyle birbirlerine tabut hediye ediyorlardı; tabutlar kırmızıydı ve üstleri de, yanları da, böyle aynalarla kaplıydı... Çok korkunç bir rüyaydı hakikaten...”

Dalıyorum...

Bir ara kıkırdadıklarını duyuyorum – “Hay Allah!” diyor gene Nazire Halam, “Sonunda kızı da kendimize benzettik... Aslında çok ayıp ediyoruz...”

“Yok canım,” diyor Hamiyet Halam; sesinde hâlâ, sessiz kahkahaların sıcaklığı seziliyor, “tabii olan bir şey, niye ayıp olsun? Bizim de kendimize göre şakalaşmamız olamaz mı? Mine bunu anlayamayacak kadar ahmak mı? Ayrıca, onunla aramızda bu saatten sonra resmiyet mi olmalı? Kızın tek, şeyimizi görmediği kaldı ayol...”

“Doğru...” Biraz duraksıyor Nazire Halam... “Gene de, bizler onun büyükleriyiz, ona iyi örnek olmalıyız; örnek diye bize bakıyor olabilir...”

“Bize mi bakıyor olabilir?” Hamiyet Halam tekrar, bu kez bana oldukça yabancı, çok şiddetli bir gülme krizine yakalanıyor –bu gülmeye Nazire Halamın da ara ara, biraz isteksizce de olsa, gayri ihtiyari katıldığını duyuyorum,– sonra “Dur yapma ne olur, altıma kaçıracağım gene...” diyor, ayağa kalktığını duyuyorum; “Yahu, iki osurgan kocakarından başka örnek mi kalmadı şu hayatta? Şuradan mendil uzatsana...”

Akan tek gözünü mendille silişini gözümün önüne getiriyorum. Ayaklarını hızla sürüye sürüye tuvaletin yolunu tutuyor.

Sifon sesi... Salona dönmesiyle, sohbetleri devam ediyor:

“Bizden başka kimi var ki kızın?” Nazire Halamın sesi birden ciddileşiyor, alçalıyor; öyle ki, söylediklerini duyabilmek için dikkat kesilmem gerek. “Kimselerle görüşüyor mu? Varsa yoksa bilgisayarı...”

Uzun bir sessizlik... Ya hakikaten konuşmuyor ya da ben duymayayım diye göz kaç işaretleri yapıyorlar.

“Şeyden de bir süredir söz etmiyor... Neydi adı... Tezkan mıydı?”

“Hmm...”

Yine sessizlik.

“Ne efendi çocuktu...”

“Evet...” Ufak bir suskunluktan sonra, Nazire Halam sesini yükseltiyor: “Canım, ne olduğunu bilmiyoruz, belki de kopmadılar...”

“Hiç ümitlenme... Zamane gençleri böyle işte... Ömür boyu beraber olmak, beraber kocamak, bunlar eskiden vardı...”

Aralarında yine oluşan sessizliği Nazire Hala kesiyor: “Sence osuruk irsi midir?” Sesini alçaltmış olduğu halde, tonunda ani bir neşe ve canlanma var.

“Anlamadım...”

“Mine osurduğunda ne düşündüm, biliyor musun?”

“Ne?”

“Tıpkı Havpe Amcamın osuruğu gibi değil miydi? Yani ton olarak, nağme olarak?”

Gözlerimi açıyorum! Havpe Amca mı? Abdülvahap Amcamın asıl adı bu muymuş?

Yine kıkır kıkır gülmeye başlıyorlar.

Allah Allah! Ne kadar neşeliler bu sabah! Gülümsüyorum ben de, ama içimde derin bir hüznün var. Kabaca daha kaç yıl beraber olma ihtimalimiz olduğunu hesaplamaya çalışıyorum. Diyelim doksan yedi yaşına kadar yaşadılar... Taş çatlasa on, on beş yılımız var. Gözlerime yaş hücum ediyor: Onları ne kadar az tanıyorum...

Hayır – “az” değil, “hiç” tanımıyorum! Şuracıkta, salonda kaç fotoğraf albümü duruyor ve ben hiç birini merak etmedim. Bazı fotoğraflardaki kafaların niçin oradan kesilip çıkartıldığını hiç sormadım. Dahası, halalarımın genç kız olarak üç-dört fotoğrafı var albümde; suratlarında muzip bir ifade gördüm, ama zahmet edip de hiç incelemedim, derinine girmedim... Bu yüzden de, sürekli yellenmelerine hep, felsefi, psikolojik, analitik anlamlar yüklemeye çalıştım; bu sabaha kadar osuruklarını hep ihtiyarlıklarına, öfkelerine, bastırılmışlıklarına bağladım –dahası, sırf yaşlarından dolayı bunu yakıştıramayıp ayıpladım onları– sanki yaş ilerleyince insanın içindeki o hınzır oyunbazlık süremezmiş gibi... Bunun sadece çocuksu bir oyun olabileceğini, sebebini bu kadar basit olabileceğini niçin hiç düşünemedim? Böyle bir aymazlık içinde nasıl olabildim?

Yataktan bir hamlede kalkıp suratımda salak bir gülümseme, sersem sepelek salona yöneliyorum.

“Günaydın tatlım!” İkisi de bana gülümseyerek bakıyor.

“Günaydın...”

“Ayağına çorap giy...”

“Aaaa! Hem de çıplak ayak yere basıyor! Koş-koş-koş! Ha, gazeteyi de alsana içeri...”

Gazeteyi uzatırken, dayanamayıp eğiliyor, ikisini de ayrı ayrı kucaklıyorum. Hafif sidik kokuyorlar. Bu sarılma işini niçin hiç yapmam? Ne kadar hoşlarına gitti! Birbirlerini kucakladıklarına göre, çok doğal. Bacaklarımı kolçağının üzerine yayarak koltuğa yayılıyor, gazetenin ilavesini elime alıyorum.

Sonra zınk diye duruyorum. Kucaklaşmadıklarını nereden biliyorum, peki? Ne biliyorum ki, haklarında?

“Bir şey soracağım sizlere...”

“Sor, halacım...”

“Büyük halanın adı nedir?

“Efser... Efser Halanı sormuyor musun?”

“Evet de, Efser Halanın gerçek adını soruyorum...”

Bakışıyorlar.

“Valla hatırlamıyorum,” diyor Nazire Halam, önüne bakarak, “hem ne yapacaksın?”

“Evet, bilip de ne olacak, ha?”

Şimdi ikisi de bana döndü; yüzlerinin gölgelendiğini, hatlarının değiştiğini, uzadığını, sertleştiğini, gözlerinin büyüdüğünü, altlarının koyulaştığını, bakışlarına ise derin bir korkunun yerleştiğini görüyorum.

“Haklısınız,” diyorum, olabildiğince ilgisiz bir tavırla, “öylesine sormuştum ben de...”

Zavallı Efser Hala... Acaba dedeme sorsaydım küçükken, veya anneanneme – bana Efser Halamın gerçek adını söylerler miydi? Tarvuhı miydi?.. Nimaspuhi miydi?.. Birinin annesi, birinin kayınvalidesi... Peki ama, halamlar da söylemezlerse, bundan sonra hiç öğrenemeyecek miyim? Büyük halam, talihsiz adının sırrıyla gömüldüğüyle mi kalacak?

Sonra bazı sahneler canlanıyor dedemlerin evine ait...

Ayağa kalkıyorum; salonun köşesinde duran şifonyere yaklaşıyor, aynasının köşesine sıkıştırılmış, sararmış, kenarından çatlamış siyah beyaz fotoğrafı gösteriyorum:

“Bu ev.... bu evin tapusu duruyor mu?”

Yine bakışıyorlar. “Sen anlat,” diyor Hamiyet Halam, bir siğara yakarak.

“Kızım, o evin tapusu yandı...”

“Aaa, Nazire! Anlatacaksan doğru dürüst anlat!” Öfkeyle bakıyor kardeşine Hamiyet Halam.

“Mineciğim, o evin tapusunu deden yaktı... yıllar önce.”

“Yaktı mı! Dedem! Neden?”

“Zamanında Ötekita’ya kaçan amca... dedenin amcası... yani, *senin* dedenin amcası dönmüştü...”

“Ne demek *senin* dedenin amcası?” diye soruyorum sertçe. Bakışıyorlar yine; ikisine de sanki ağır bir yorgunluk çöküyor.

“Sizler aslında kardeş falan değilsiniz, değil mi?” diye soruyorum usulca.

Önlerine bakıyorlar.

“Dedemle de kardeş değilsiniz...”

“Kızım,” diyor Nazire Halam, elini elimin üzerine koyarak “kardeş dediğin, nedir ki? Hepimiz kardeşiz şu dünyada... Hepimiz toprağın karnından çıkmadık mı, karındaş değil miyiz? Bizim aramızdaki bağ, pek çok kardeşinkinden daha yakındır... Biz Öteki Kayıp Çocuklar’dandık... Anlatmama gerek yok, herhalde... Üçümüzün de annesi babası ölmüştü.”

“Öldürülmüştü desene ya!” diye patladı Hamiyet Halam, “Şanslılar canlı canlı kuyulara atıldı; diğerleri, mesela benim anem...”

Durdu. Eli de, sesi de titriyordu.

“Tamam, halacığım,” diye fısıldadım; gözlerimden ptır ptır yaşlar dökülüyordu, “anlatma... anlıyorum...”

“Kızım, anlatmak istemediğimizden değil...” diye mırıldandı Nazire Halam, “fakat anlatamayız... Bazı şeyler öyle korkunçtur, öyle gayri insanidir ki anlatılamaz, konuşulamaz...”

Bir süre, suskun, oturduk.

“Peki, anlatıyordun... dedemin amcası?...”

Halam, hırkasının cebinden çıkardığı buruşmuş, şekilsizleşmiş kâğıt mendile siliyor burnunu. “Deden anlatırdı bize – annesiyle babası, dedeni amcasına emanet etmişler. Ama o, dedeni geride bırakarak Ötekita’ya kaçmış. Deden, onunla bir daha karşılaşmayacağını sanıyordu. Fakat yıllar sonra, büyük amcanın Bizistan’a döndüğünü duyduk. Artık iki yeni ismi varmış, bir Ötekita ismi, bir de Bizce ismi. Bizleri hiç aramamış. Deden onu bulduğunda, adamcağız doksanına yakındı... Utancından ve pişmanlığından, dedeni bulmak için en ufak bir gayret harcamamış. Hatta dedenle karşılaşmaktan çok korkarmış. Biliyorsundur, dedenin çocukluğu Kocayer’de geçmişti. Meğer Kocayer’deki o evin tapusunu da amca saklamışmış yıllarca. Halbuki Bizistan’a döndüğünde dedeni hemen bulsaydı, o tapuyla bir şeyler yapılabilirdi...”

“Hay Allah...” Dedemin, o fotoğrafa baktığı zaman gözlerinde beliren derin kederi şimdi daha iyi anlayabiliyordum.

“Büyük amca, ‘İşte tapu. Dava açın, hakkınızı arayın, evinize tekrar kavuşun,’ diye tapuyu vermek istedi dedene. Deden rahmetli, sinirlendi, ‘Bu tapuyu ne yapalım?’ diye.”

“Sinirlenmek ne kelime? Adamçağız deliye döndü ayol!” diye müdahale ediyor Hamiyet Halam, “O gün ben de oradaydım, rahmetli anneannen de vardı. Deden çaktı bir kibrit ve yakıtı tapuyu! Gençlik işte...”

“Orta yaş...” diye düzeltiyor Nazire Halam.

Artık koltukta serili falan değilim; çoktan dimdik oturmuş, ağzım açık, dinliyorum. “Nasıl olur? Anneannem bir şey yapmadı mı peki, müdahale etmedi mi? Tapu yakılır mı, demedi mi?” diye soruyorum hayretle.

“Tabii ki demedi! Anneannen akıllı kadındı! Hak talep edilemeyeceğini biliyordu, niye öyle bir şey desin? İlahi Mine! Ancak Ötekita’da yaşayan bir Öteki, ‘Hakkını ara, dava aç!’ falan diye ahkâm keser!” İstemeyerek sinirlendirmiştim halamı. “Ötekita’dakiler ara sıra gelirler, yerler, içerler, haddimizi bildirip dönerler yeni yuvalarına...”

Şimdi fark ediyorum: Bana da kızgın, halalarım – sanki ben de Ötekita’dan gelmişim gibi. Bir anlamda öyleyim, galiba – ama bana, hissetmek istemediğim bir farklılığı güya çaktırmadan, alttan alta aşılamaya çalıştıkları için, teyzelerime içten içe asıl ben hep öfkeliyim. Üstelik, tam olarak dedemlerin beni korumaya çalıştıkları şey. Mesele şurada ki onlara da, beni güya korumaya çalıştıkları için öfkeliyim! Ama halalarım dönecek olursak, korkmam suç mu? Ne olmuş ki, halamlar da ölmekten, yalnızlıktan, yalnız ölmekten, yabancılaştıkları bu dünyayla yüzleşmekten korkmuyorlar mı sanki? Niçin eve tıklımayı, dünyanın, kentin ve insanların hızla dönüşümünü görmemeyi tercih ediyorlar ki? Sonuçta, şurada hepimiz bir şeylerden kaçmıyor muyuz; huzur bulmaktan da işte bu nedenle bu kadar âciz değil miyiz?

“Senin anneannen var ya, senin anneannen!” diyor Nazire Halam. “Kızım, film adı gibi olacak ama, senin anneannen gerçek bir melekti. Dedene kalsa, ihtiyar amcayla bütün bağları koparırdı. Ama anneannen, ihtiyar amcanın zavallılığını gördü. Nihayetinde o da bir kurbandı. Ona hep yemekler götürdü. Bizler valla onun kadar merhametli değildik. Değil mi Hamiyet?”

“Öyle...”

“Peki, onu son görüşümüzü hatırlıyor musun, Hamiyet?”

Bana dönüyor, “Anneannen, ‘Bu adam ölecek!’ dedi. Dedeni ziyarete ikna etmeye çalıştı; deden gitmeyince biz gitmiştik anneannenle...”

“Hatırlıyorum tabii...” diye mırıldanıyor Hamiyet Halam. Birden ikisi de çok suskunlaştı.

“Ne kadar sıskaydı...”

“Sıska, kemikleri fırlamış, avurtları çökmüş...”

“Ayakta zor duruyordu.”

Susuyorlar.

“Sidik kokuyordu...” diye yine mırıldanıyor Hamiyet Halam. Yüzüne çok mahcup bir ifade yerleşiyor. “Eminim biz de kokuyoruzdur...”

“Kokuyordu ya.. Hem sidik, hem ekşi ekşi kokuyordu. Bordolu beyazlı çizgili, eprimiş bir pijaması vardı...”

“Önü sararmıştı! Hatırlıyor musun, pijamanın üst düğmesi yerine eğri bir çengelliğnesi vardı... Onun altındaki düğmelerin her biri farklı farklıydı...”

Nazire Halam atıldı: “Pijamanın lastiği de eskimiş, bir düğüm atmıştı. Hatta... pijama bacağına ön kısmı aralıktı.”

“Valla, arada sararmış donu gözükiyordu... Seni bilemem... de ne yalan söyleyeyim... gözümün oraya kaymaması için şahsen ben çok uğraşıyordum, ama işte...”

Hafif gülüştük; havadaki gerilim biraz hafiflemişti.

Burnumu sildim. “Peki,” dedim, “dedem, amcasını hiç mi ziyaret etmedi sonuçta?” Amcası ne yapmış olursa olsun, dedemin böylesine kindar olabileceğini hiç düşünemiyordum.

“Amca öldüğünde, hep beraber gittik evini toparlamaya... Amcanın o kat kat atlet ve donlarının altından tomar tomar paralar çıkmıştı. Kim bilir ne korkularla stoklamıştır o paraları... Kutularca, ama kutularca kesme şeker çıktı evin dört bir yanından... hepsini attık, yılların tozu, karton kutulardan içeri sızmıştı.”

Halalarımın mutfağı, buzdolabındaki tedavülünden kalkmış paralar canlanıyor gözümün önünde.

Nazire Halam aniden kaldırıyor kafasını; birden canlandı, yanakları kızardı: “İşte! Benim de kafamın içi aynen amcanın evi gibi!” diye bağırıyor –nereden aklına estiyse– “Havalandırın şu evi, diye bağırarak istiyorum! Benim kafamın içinde de aynı,

o boğucu sidik ve naftalin kokusu... Kurtulayım istiyorum, geçmişin bütün çöplerini taşımaktan çok yoruldum. Açın pencere-leri! Atın çöpleri dışarı! Temiz bir badana yapın, oksijen girsin şu eve – bunu istiyorum. Ama işte..." Birden omuzları çöküyor, "Korkuyor insan..."

"Neden?" diye fısıldıyorum. "Neden, halacığım?"

"Yavrum... İnsan galiba çöplerine bağlanıyor. Korkuyorsun. Oksijen, ya çöplerin varlığını unutturursa?"

Yine suskun oturuyoruz; Nazire Halam, sürekli elimi okşuyor dalgın dalgın. Bense her zaman saf, naif biri olarak tanıdığım Nazire Halamdan hiç beklemediğim bu çıkış karşısında, şaşkınım. Devam ediyor konuşmaya:

"Hatırlamak unutmanın zıddı mı, bundan da çok emin değilim.... hatırlamak ne kadar etkin bir işse, unutmak da öyle ben- ce. Hatırlamadıklarım ile hatırlayamadıklarım, öyle farklı şeyler ki... Bazı şeylere zamanında biraz dikkat etseymişim, belki bu- gün hatırlardım; bu beni bazen çok kızdırıyor. İşin kötüsü, ha- tırlayamadığımı bildiğim şeylerle unuttuğum şeyler, tam olarak aynı şeyler mi, ondan da emin değilim... Tıpkı fark etmek ve fark etmemek gibi... Görmek ve görmemek gibi..."

Bunları söylerken elimi hâlâ okşuyor. Kafasında olup biten- ler konusundaki farkındalığı, beni daha da şaşırtıyor, hatta afal- latıyor, öyle ki ne cevap vereceğimi bilemiyorum. Bir süre sonra, biraz tereddüt ederek soruyorum:

"O gün... Hani televizyonu açtığım gün... Çalınan o pop şar- kısı... 'Hayatım Aşk' adlı şarkı... Neden o gün..."

"Kızım..." diyor Nazire Halam, ve sesinde ilk kez böylesi- ne sert, böylesine acı bir tını duyuyorum, "Yılbaşıgecesi katlia- mı için yakılmış bir ağıttı o. Öldürülenlerin anısına. Acı bir fer- yattı o... Çoluk çocuk binlerce insana kıyıldı. Bu kadar derin an- lamalı bir müziği, bir pop şarkısına çevirmek, olacak şey mi? Acı- yı bu kadar anlamamak, bu kadar duyarsız olmak?..." Kelimeler boğazında tıkanıyor.

"Bilmiyordum hala..."

"Biliyorum kızım, bilmediğini..." Derin derin iç çekiyor Na- zire Halam. "Zaten kim neyi biliyor ki artık? Senin anan baban bile, nur içinde yatsınlar, hiçbir şey öğrenmek istemediydiler..."

Anneannenle deden de elbette seni koruyacaklardı... Böyle böyle, her şey unutulup gidiyor..."

"Peki" diyorum çekinerek, "o şarkının gerçek sözleri nelerdi?"

"Aslı, Ötekice'dir... ama dur... dur bir dakika..."

Nazire Halam kalkıyor, konsola gidiyor, kapağını açıyor; muntazam bir şekilde dosyalanmış gazete kupürleriyle, yazılarla dolu bir klasör çıkartıyor; masanın üzerine koyuyor, sayfaları çeviriyor, bir kâğıt, bir gazete kupürü çıkartıyor:

"İşte tercümesi... Çok uzun yıllar önce bunu bir yerde bulmuş, saklamıştım. Hepsini okumayayım, ama şöyle başlar..."

Halam, boynunda asılı gözlüğünü gözüne geçirip, dolu dolu bir sesle okumaya başlıyor:

Soldu ağaçlar, çiçekler

Ağlattı yaprakları bu acı kıyım

Cehennem oldu, görkemli Şenyuva...

Böyle gidiyor işte..." diyor; sesi titriyor yine.

"Halacığım... Kenan Enişte'yle düğününüzün, veya Kenan Enişte'nin fotoğrafları var mı hiç o klasörde?"

"Yok yavrum... Hepsini yaktım." Utanarak önüne bakıyor Nazire Halam.

"Yaktın mı? Niçin, hala?"

"Yaaa..." diye hemen sert bir şekilde araya giriyor Hamiyet Halam, "ben de ona çok yalvardıydım, yakma diye... Merkezî Büyükbiz Kütüphanesi havaya uçurulduğunda, hatırlıyor musun, hepimiz nasıl kahrolmuştuk... İkisi aynı şey! Aynı içgüdü! Kütüphane yakmakla eski kocanın fotoğrafını yok etmek, aynı şey!"

Zavallı Nazire Halam kıpkırmızı; ağtın yer aldığı kupürü tekrar yerleştirmek için klasörün sayfalarını çevirmeye başlıyor. Tam sayfaları hızla çevirirken, aniden duruyor, birkaç sayfa geri gidiyor. Saydam poşet içinde duran bir zarfa uzun uzun bakıyor, sonra, hayalet görüyormuş gibi, zarfı ağır ağır, gördüğüne inanmıyormuş gibi çıkarıyor poşetten.

"Mine... Mine, bu mektubu anneannen yazmıştı... Şey... Aslında sana yazmıştı..."

“Bana mı?”

Hamiyet Halam da irkilerek Nazire Halama bakıyor; birkaç saniye bakıyorlar, ikisinin de gözünde dehşet var, sonra başlarını çok derin bir mahcubiyet içinde eğiyorlar.

“Nasıl unutabildik, Nazire?”

“Abla, bu klasöre senelerdir bakmışlığımız mı vardı?”

Hemen yanına doğru seğirtip kapıyorum zarfı Nazire Halamın elinden; zarf zaten açık, içinden çekip çıkardığım mektuba hızla bakıyorum, evet, anneannemin el yazısı, “Yavrum, Minem...” diye başlayan bir mektup...

“Bunu sonra okurum...” diye mırıldanıyor, mektubu dikkatle çantama yerleştiriyorum. Elim ayağım zangırdıyor.

“Tabii, yavrum...” Nazire Halam klasörü ağır hareketlerle tekrar konsola koyuyor, konsolun kapağını dikkatlice kapatıyor. Dönüyor, utancından yüzüme hiç bakmadan, ağır adımlarla yaklaşarak tekrar koltuğuna oturuyor.

Bir süre suskunca oturuyoruz. Anneannemden bana bir mektup! Aklım almıyor bunu. “O klasöre bakmama izin var mı?” diye soruyorum neden sonra, sesim boğuk.

“Tabii ki var... Konsoldaki her şeye, bütün evraklara, fotoğraflara, her şeye bakabilirsin... Bu ev senin evin, kızım... Bu evdeki her şeye bakarsın, yeter ki korkularını aşmış ol...”

Nazire Halamın önünde diz çöküp yüzümü kucığına gömerek sarılıyorum ona. Neden kızgın değilim ona, onlara? Halam saçlarımı okşuyor bir süre.

Hamiyet Halamın boru gibi sesi, beni bu yarı rüya âleminden çıkarıyor: “Haydi kızım, bak, ayakların hâlâ çıplak...”

“Hemen...” Minnetle karşılıyorum bana sunulan bu uzaklaşma fırsatını. Şu yarım saat içinde yaşadıklarımı hazmetmek için yalnız kalmaya, biraz vakte ihtiyacım var ve işte, halalarımın bu özelliğine, gereksiz yere uzayan melodramlardan hoşlanmama özelliğine hayranım. Salondan çıkarken onları yeniden neşelendirmek için gürültüyle yelleniyorum. Bunun onları yeniden neşelendirdiğinden emin değilim, ama hafızalarına kesinlikle yararı oluyor; Hamiyet Halamın, “Tuncay!” diye zaferle bağırdığını duyuyorum, “Tuncay! Ne Tezkan’ı?”

“Evet evet, vallahi benim de dilimin ucundaydı...”

Saçlarımı fırçalamaya koyuluyorum.

Tuncay'ın telefonlarını sekiz gündür yanıtlamamaktayım. Bu, benim için her zaman bir fanteziydi –hayali muhteşem, ama uygulaması çok zor...

Ama kendimde ilk kez bu gücü buldum. Nasıl oldu bu, bilmiyorum. “Kırılma noktası” sandığım öyle çok olay, öyle çok kalp kırıklığı yaşamışlığım var ki... Oysa bu adamı hayatımdan öfke duymadan, yaygara çıkarmadan, sükûnet içinde uzaklaştırmak için hiç de öyle büyük olaylar gerekmiyormuş. Galiba her şeyin bir miadı varmış –öyle tahmin ediyorum– sonra ilişki kendiliğinden, usulca renklerini yitiriyor, soluverip gidiyor.

Tam on bir kere aradı. Beni kaygılandıran tek düşünce, beni merak ederek büyük endişelere kapılması ihtimaliydi. Bu nedenle, iyi ve sağlıklı olduğumu bilsin diye, bir e-posta göndereyim dedim.

Herhangi bir şey yazmak gelmiyordu içimden: Ama boş e-posta göndermek de olmazdı. Nihayet, normalde hiç açmadan, doğrudan silip attığım türden, “Hayat nedir?” veya “Dostluk” başlığını taşıyan, içi klişelerle, çiçek-böcek-kelebeklerle dolu, yani aslında hiçbir şey söylemeyen bir e-posta buldum. Onu dün gönderdim, “Merak etme, iyiyim” cümlesi eşliğinde. O zaman dan bu yana telefonları da kesildi.

Bunun hemen arkasından, Lesch'ten bir e-posta geldi.

Zeyda Hanım merhaba,

Askeriniz bugün çok önemli bir itirafta bulunacak:

Dün gece benim için müthiş bir yüzleşme gecesi oldu. Size sözünü ettiğim, bütün kaprislerimi çeken hanım arkadaşımın, beni hayatından tamamıyla silip atmış olabileceğini kavradım.

Bu bilginin kafama dank ettiği an yaşadığım şokun ve dehşetin büyüklüğünü size tarif edemem. Ne yaparsam yapayım beni terk etmeyeceğinden, edemeyeceğinden öyle eminmişim ki... İçten içe, onunla sevgili değil de dost, hatta bir nevi ağabey-kardeş gibi olmamızı istiyor ve bunun nedenini kendi kendime, ondan ömür boyu kopmama isteğime bağlıyordum: İnsanın pek çok “eski sevgili”leri olabilir – ama “eski dost”, “eski kardeş” diye bir şey yoktur.

Derken buna bir sebep daha ekledim: Dost veya kardeş olmamızı istiyordum... ki ondan hiç kopmaksızın, onu ömür boyu istediğim gibi canından bezdirebileyim...

Şimdiyse en önemli keşfimi itiraf edeyim: Dostlar da, kardeşler de gereğinde insanı terk edebilirlermiş. Bana tamamiyla karşılıksız bir sevgi sunacağından nasıl o kadar emin olabiliyordum? Neden beni terk edebilme ihtimali bana bu kadar imkânsız görünmüştü; niçin böyle büyük bir şok yaşadım?

Narsisizmim, bunun cevabını buraya yazmaya elvermiyor. Bunu da siz bulun, Zeyda Hanım.

Bu mektubu okumuş, sonra tekrar okumuş, sonra tekrar okumuştum... Mektup bana en ufak bir memnuniyet vermemiş, ağzımda sadece acı bir tat bırakmıştı.

Şimdiyse, halalarımın uzaktan gelen “Tezkan mı? Tuncay mı?” mırıltıları eşliğinde mektubu hatırlayınca gözlerim doluyor: Yine de kolay değilmiş... Zaten o mektubun içimde yarattığı sızı yüzünden buradayım: Halalarımı düşündüğümünden, özverili olduğumdan değil, halalarımın kalmak bu süreci benim için kolaylaştırdığından. Hiç değilse, iyi kötü, evin içinde ses var.

Kulak kabartıyorum: Koyu bir sohbete dalmışlar. Ben de salona doğru seğirtiyorum yine.

“Gelsene Mine,” diyor Hamiyet Halam, “biz de tam senin Tuncay’ı konuşuyorduk; ben hep, onun kökenini merak ederdim de...”

Haydaaa! “Ay hala, ne bileyim kökenini? Bana ne, kime ne?” Bugün galiba, ifşaatlar günü!

“Öteki olmasın da, o da... Sıkıntı çekersin sonra...”

“Aman hala, sanki evlenmeye niyetliymişiz gibi!”

“Öte yandan, Öteki değilse de, ben olsam mesela, aklıma takılabilirdi: Ya onun amcası zamanında amcamı katlettiyse?”

Nazire Halam hemen, havayı yumuşatmak için müdahale ediyor: “En iyisi kökenini hiç bilmemek... Neyse ne.”

“Ya...” Ellerimi çaresizlik edasıyla havaya kaldırıyorum.

“Ne ‘ya’sı, Mine!” diye sertçe müdahale ediyor Hamiyet Halam, “Deden senin, neden hep hüzünlüydü? Sen artık koca kadınsın. Biliyor muydun ki, küçükük çocukken gözünün önünde babasının kafasını kesmişler? Annesi öldürüldüğünde de, kızı

kardeşi –o sırada bebekmiş– anasının cesedinin üzerinde, memesini emiyormuş hâlâ.”

“Hamiyet!”

“O kız kardeş ne olmuş peki, ölmüş mü?” Sersemledim, nefes nefeseyim; bütün tüylerim ürpermış durumda.

Tek gözleriyle bakıyorlar bir an; cevap vermiyorlar. Hamiyet Halam, başparmağı ve işaretparmağıyla, ağzını “fermuarlama” hareketi yapıyor; bacak bacak üstüne atıp bacağına asabi asabi sallıyor.

“Ne olur güzel şeyler düşünelim güzel şeyler konuşalım ama işte hayat boyu her şeyi içinde saklamak ne demektir kimse bilmez kimse bilemez yetti artık ama güzel konuşalım...” diye inliyor Nazire Halam.

Gene bir bakışma ve düğmeye basılmışçasına, ikisi birden hüngür hüngür ağlamaya başlıyor. Ben de hüngür hüngür ağlamaya başlıyorum; aralarına diz çöktüm; kollarımla bacaklarına sarılıyorum, onlar da bir yandan başımı, omuzlarımı okşuyor, pıt-pıtlıyorlar.

Bir süre ağlıyoruz, sonra Nazire Halam üzerinde çeşit çeşit ilaç kutuları bulunan sehpaye uzanıp kâğıt mendil kutusunu kaparak bizlere ikram ediyor; bunun üzerine üçümüz de, bir yandan burunlarımızı silerken, gülmeye başlıyoruz.

“Evet, güzel şeyler konuşalım...” diyor Nazire Halam, gözünü silerek, gülümseyerek – artık toparlandı; “Biliyor musun, biz demin çocukluğumuzu da konuşuyorduk. Biliyor musun,” bunu hafif gururla, neredeyse nispet yapar gibi söylüyor, “bizim çocukluğumuzda su oyunları vardı! Su o kadar bol ve ucuzdu, değeri ise o kadar bilinmiyordu ki, çocuklar istedikleri kadar su kullanarak birbirlerini ıslatabilirlerdi. Hatta plastik su tabancaları vardı, içine su doldurup birilerine pırıltemiz su püskürtebilirdin, hatta hortumla bile oyun olsun diye birilerini ıslatabilirdin...”

Ayaklarının dibinde bağdaş kuruyorum.

Küçümser bir edayla bakıyor ona Hamiyet Halam: “Canım, bunları anlatmana gerek yok; Mine’nin çocukluğunda da vardı bunlar. Unuttun mu, balkondaki leğene nasıl su doldurduğumuza, Mine’nin küçükken o leğende nasıl oynadığını?”

Onlar konuşurken sersem gibiyim, aklım dedemde ve ölmüş annesinin memesini emen bebekte. Çocukken yediğim tokatı hatırlıyorum. Nazire Halamın gerçek adını sorduğumda zavallı dedemi ne kadar korkutmuş, ne hale getirmiş olmalıyım.

Kendimi sohbetlerine katılmaya zorluyorum. “Ama dedem, ben leğende oynadıktan sonra o suyun ziyan olmamasına, ya tuvalete dökülmesine ya da başka bir amaçla kullanılmasına çok önem verirdi,” diye açıklıyorum hemen, “kimse farkında olmasa da, dedem farkındaydı gidişatın...”

“Evet, ağabeyim büyük adamdı!” diye iç çekiyor Nazire Halam, “Su, doğanın hepimize sunduğu en değerli hediye; rahmetli hep böyle söylerdi. Derdi ki, suyu kullanma hakkı, eğitim hakkından da, sağlık hakkından da çok daha kıymetli bir hak. Çünkü su, doğrudan tabiatın gelir. Hatta suyun topraktan da farklı olduğunu, havaya çok benzediğini söylerdi – suyun üzerinde mülkiyet kuramazsın. İnsanoğlunun yarattığı bütün suni sınırları yıkar geçer.”

Yine elimi okşamaya başlıyor Nazire Halam: “Ama işte,” diyor, “maalesef bu kıymetli armağanı doğadan ve bizden çaldılar. Kirlетtiler; borulara, barajlara hapsedtiler...”

“Bırak Allah aşkına,” diye sözünü kesiyor Hamiyet Halam, “HES’ler zaten bardağı taşıran son damlaydı...”

“Tamam işte, ben de onu diyecektim, bir fırsat versen! Suyun devrini mahveden o oldu zaten bence... Tabiat ananın, affedersin, ağzına ettiler...”

“Biliyor musun...” yine pat diye lafa giriyor Hamiyet Halam, “biz demin annelik hakkında da konuşuyorduk – Mine, sen hiç anne olmak istemedin mi?”

Nazire Halam ters ters bakıyor ona. “Neden istesin ki?”

Gülüyorum. “Annelik nereden çıktı?” diye soruyorum. Bir ayağımı altına alarak kanepeye, Nazire Halamın yanına yerleşirken aklım Tuncay’ın annesine kayıyor.

“Hakikaten de öyle, nereden çıktı? Sen bunadın mı? Bu devirde kim çocuk yapıyor ki? Anormal çocuklar yetiştirmek için mi?” diye sinirleniyor Nazire Halam. “O eskidendi kızım, eskidendi, bebek-mebek...” Sesi öyle yüksek ve tiz çınlıyor ki, hayretle dönüp bakıyorum yüzüne. Şaka değil, yanakları pembe pembe olmuş.

“Niye? Sen değil miydin bir zamanlar hep, ‘ah, çocuğum ol-
saydı’ diye başımızın etini yiyen?”

Asabileşme sırası şimdi de Hamiyet Halamda. “Çok da hak-
lıydın. Evlenmiş olsaydım ben de çocuk yapmak isterdim.”

Birden yüzü sertleşiyor, eliyle beni gösteriyor: “Ben, bizim
kızı merak ediyorum. İnsan nasıl anne olmak istemez? Tuhaf de-
ğil mi şimdi bu? Bir defa, el âleme karşı kendini eksik hisse-
der-
sin, yani kadın olarak. Biliyorum, biliyorum, hanımefendi bu
dünyaya çocuk getirmek istemiyormuş...”

Sonra eliyle geçiniz işareti yapıyor. “Aman, bana ne oluyor?
Belki de böylesi daha iyi. Sizlerin çocuğundan çok mu hayır ge-
lirdi?”

“Haydaaa...” Nazire Halamla bakışıyoruz.

“Hala!” diyorum usulca, “O devirle bu devir aynı mı?” Çok
garip – bir bakıyorum, elim karnımın üzerinde. Hemen çekiyo-
rum elimi karnımdan, ama ikisi de fark ettiler bu hareketimi.
Anlamlandıramadığım bir hüznün sarıyor beni. Halam ne dedi
de, beni böyle canevimden vurdu? Dizlerimi kendime çekiyor,
üzerlerine çenemi dayıyorum.

“Değil tabii, kızım,” diyor Hamiyet Halam; o da sesini al-
çaltıyor.

“Eskiden insanlar sahiciydi...” diyorum, “Eskiden bugünkü
gibi hastalıklar var mıydı?” Boğazım tıkanıyor birden, “Ben siz-
ler kadar yaşayabilecek miyim ki? Baksanıza, kof çıkıyor diye
pek çok ülke organlarımızı bile artık geri çeviriyormuş...”

“Saçmalama!” diyor halalarımın ikisi, aynı anda.

“Sen kof değilsin kızım!” diyor Hamiyet Halam ciddiyet-
le. “Anneannenle deden, gıdan konusunda nasıl titizleniyordu,
unuttun mu? Ailede onlara manyak gözüyle bakılırdı...” Derin
derin iç geçiriyor. “Ne akıllı adammış deden...” Sonra yine dö-
nüyor bana: “Kızım, sen kof değilsin; hiçbirimiz değiliz, çok şü-
kür... Tanrı gençlere, gelecek kuşaklara acısın...”

“İşte kendin açıkladın, abla! İşte bu nedenle kimse artık ço-
cuk yapmaz!” diye atılıyor Nazire Halam. “Suçlayabilir misin ki
insanları?”

“Neyse, peki... Mine kızım, bir çay koyuversene yavrum...
Bir de, bir zahmet şuradan gazeteyi veriver... Bakalım Zeyda Tey-
zemiz neler yazmış bugün...”

Nazire Halamla bir an bakıştılar mı, bana mı öyle geldi? Ben ona gazeteği uzatırken, o hâlâ konuşuyor:

“Zeyda Teyze’yı okumak beni fevkalade rahatlatıyor, zahir bu sebeple her sabah okuyorum. Şu şapşalak mektuplar karşısında nezaketini hiç bozmuyor kadın, işte buna hayranım... Nazire de geçen gün tutmuş, Zeyda Teyze’ya çatıyordu; yok böyle mektuplar konmamalıymış, yok toplumun başka sorunları yok muymuş, yok bazı mektupları sansürlemeliymiş...”

Nazire Halam kıpkırmızı kesiliyor.

“Tamam abla, tamam,” diyor telaşla, “bugün neler var gazetede?”

“Bugünün gazetelerine sıra gelmedi ki, baksana, kaç günün gazetesi birikmiş...” Hamiyet Halam sehpanın üzerine istiflenmiş gazeteleri gösteriyor. “Ölüm ilanlarına da daha doğru dü-rüst bakamadım. Ama bak, sana Zeyda Teyze’yı okuyayım. Bugün çok enteresan bir yazı var: Biri, ‘ihtiyarladım’ diye upuzun bir mektup yazmış. Hepsini okumayayım ama, senin hep şikâyet ettiğin şeylerden bahsediyor – yok efendim, kafasına yeni dank etmiş de yaşlandığı, yok gençler onu artık dışlıyorlarmış da... Bak şimdi, o kısımları atlayıp sana geri kalanını okuyayım:

“Sevgili Zeyda Teyze,

Size teyze demek garibime gidiyor çünkü eminim ben sizden yaşı-lıyımır...

diye başlamış...”

Nazire Halam eğilmiş, pürdikkat terliğinin ucunu inceliyor. Hamiyet Halam, ağır ağır okumaya devam ediyor:

“...Beş yıl önce ben bu kadar unutkan değildim... hareketlerim de yavaşladı. Diyeceksiniz ki, ihtiyarlıkta değişmek normaldir. Ama benim sanki şahsiyetim de değişti. Yani, içimin derinliklerinde aynı insan olduğumu biliyorum, ama seneler sanki sadece yüzümü kırıştırmakla kalmadı, kalbimi de kırıştırdı. Sıhhatim elbette ki eskisi gibi olamaz, ama ben eskisi gibi gülebilmeyi, eskisi gibi dünyayla ilgilenmeyi, hatta eskisi gibi sevebilmeyi özleyorum. Hayal kurabil-meyi özleyorum. Yani bunları unutmuş değilim.

Ablamla birlikte oturuyoruz. O eskiden de ihtiyardı, eskiden de kocakarıydı. Acaba ihtiyarlık bulaşıcı bir şey midir? Acaba genç insanlarla yaşasaydım, farklı olur muydum? Bu soru, son aylarda çok fazla takılıyor kafama. Yavrum sen tahsilli birisin besbelli, bu sorumu cevaplandırabilirsen çok memnun olurum.

Sevgiyle kal kızım,
O güzel gözlerinden öperim,
Nimet

“Bak... Ablasıyla yaşayan başka ihtiyarlar da varmış!” diye muzafer bir edayla haykırıyor Hamiyet Halam, Nazire Halamın yüzünün artık pancar rengine dönuştüğünü fark etmeksizin. “Zeyda Teyze’nin cevabına bakalım:

“Yaşlanmak, kesinkes ihtiyarlamak anlamına gelmiyor. İnsanlar, yaşları ilerledikçe, bir giysi giyer gibi, ihtiyarlıklarını üzerlerine geçiriyorlar, hepsi bu. O giysiyi giymezen, sadece yaşını alırsın, ama ihtiyar olmazsın...”

Birden kesiyor okumayı Hamiyet Hala; nedense hoşlanmadı Zeyda Teyze’nin cevabından.

“Yahu,” diyor birden, “şu Zeyda Teyze’ye neden kızdığımı söyleyeyim: Yahu, hep aynı tip sorunlar, hep aynı tip erkek. Nasıl şeydir bu? Kadının öyle bir sevgilisi mi var, nedir? Hep yazdığı o erkek tipine niye o kadar yüz veriyor! Bu kadar çok yüz verilir mi? Verdiği cevapları hiç aklım almıyor. Hiç demiyor ki, ‘Kızım, sen bunun çok yaralı ama iyi bir insan olduğunu söylüyorsun, belki haklısın, ama böyle birinden sevgili falan olmaz, vur şu herifin kışına tekme.’ Adamı yine mazur gösterecek, sakınleştiri ci şeyler yazıyor. E, ne anladık bu işten? Bu Zeyda kafayı yemiş! Birileri görmüyor mu durumu?”

Çay yapma bahanesiyle mutfığa kaçıyorum – Hamiyet Halam çok haklı; bende devreler tamamen şaşımış artık; kim yazıyor, kim cevap veriyor belli değil; belki de bir süre izin istemeliydim... çünkü halam daha Zeyda Teyze’nin cevabını okurken, Zeyda Teyze’nin cevabına vereceğim cevap, kafamda şekillenmekte.

Mutfağa bu kafa karışıklığıyla öyle bir hışımla dalmışım ki, dirseğim, çay lekeleriyle kaplı porselen demliğe çarpıyor ve demlik, bir şangırıyla paramparça...

Çılgılığımıza halaların ikisi de terliklerini sürüye sürüye mutfağa seğırtiyorlar. Ben, dehşet içinde yerdeki kırıklara bakıyorum.

“Üzülme kızım, hemen süpürürüz...”

Suskunum, nasıl özür dileyeceğimi bilemiyorum. Demlik benim için o kadar değerli ki... Acaba onlar için de aynı değeri taşıyor mu? Sormaya cesaret edemiyorum.

Moralim öyle bozuk ki, akşam erkenden, halalarımınla aynı saatte yatıyorum. Fakat bu gece Nazire Halamın heyheyli gecelelerinden; derin iç çekişlerinden anlıyorum bunu ve bir türlü uyku tutmuyor. Bir ara, uyuduğuma hükmeden Nazire Halam, yatağında, yorganın altında ciddi şekilde hareketlenmeye başlayınca daha fazla dayanamıyor, karanlıkta sessizce odadan süzülüp salona geçiyorum.

Malum şifonyeri usulca açıyor, orada duran kalın klasöre el atıyorum. Kâğıtlar... Nuh nebiden kalma makbuzlar, faturalar... yemek tarifleri... neler neler... birileri fi tarihinde bir alışveriş listesi hazırlamış – “kıvrıcık salata” lafı geçiyor listede; zihnim, bol salatalı çocukluğuma gidiyor – hey gidi günler... derken bir alfabeye düşüyor klasörün içinden; üzerinde küçük bir çocuğun yazısıyla anneannemin adı yazılı – kim sakladıysa...

Ne garip resimler... “Aile” diyor, “anne” diyor, “baba” diyor – bir babayı oturmuş gazete okurken, bir anneyi ütü yaparken resmetmişler; çocuk da yerde oynamakta. Ne kadar ilkel ve geri bir toplum imgesi... de, şimdi sanki çok mu parlak durumdayız? İçim sızlıyor; tanımlayamadığım, derin bir özlem duyuyorum... Her zaman yanımda olacak birine duyulan özlem... Anneannemle dedemin ilişkisinde olduğu gibi, özel bir kişiyle birlikte ihtiyarlama özlemi... Bu tür beraberlikler, sadece çocuk yapmak isteyen insanlara mı özgüydü acaba? Peki, ya bugün? Çocuk yapmak amaç olmaktan çıkınca, herkes yalnızlığa veya kısa dönemli ilişkilere mi mahkûm olacak? Bu tür sorularımı yanıtlayabilecek birileri olsa, keşke...

Alfabenin sayfasını çeviriyorum. İki çocuk, camın önünde oturmuş dışarıyı seyrediyorlar; dışarıda beyaz halkalar şeklinde resmedilmiş kar taneleri... “Bak anne bak. Kar var bak.”

İşte şimdi engelleyemiyorum gözyaşlarımı. Karın ne olduğunu biliyorum elbet –çocukluğumdan hatırlıyorum– zamane çocukları içinse kar, herhalde volkan gibi, tsunami gibi, hortum gibi, varlığı ve görüntüsü bilinen, ama hiç karşılaşılmamış bir şey.

Hortum veya tsunami doğal afettir, felakettir – böyle öğrenmiştik. Meğer kar yağmaması da bir doğal afetmiş. Son yıllarda kaç hayvanın soyu tükendi... Hem de birdenbire – kimse ne olduğunu anlayamadı bile... Hayvanat bahçelerinde, soğutulmuş ortamlarda yaşatılan son kutup ayıları, son penguenler, insanların bir zamanlar kıyıp, karlı buzlu yaylalardan kopartarak bu sıcak coğrafyalara getirip ev köpeği diye evlerine aldıkları mavış gözlü haskiler – artık özel şartlarda koruma altına alınmış bütün bu hayvanların, sanki uzaklardaki, kutuplardaki hemcinslerinin arkasından, suni ortamlarda yaşamak istemezlermiş gibi, ani ve toplu ölümleri hepimizde nasıl bir şok, nasıl bir travma yaratmıştı... Ama işte, biz bir travma kuşağıyız... Atalarımızın binyıllara yayıla yayıla tanık oldukları evrim, türlerin tükenişi, yeni türlerin ortaya çıkışı, şimdi tek bir kuşağın kısacık hayat dönemine sığabiliyor.

Derken, küçük bir çocuğun el yazısıyla yazılmış, saydam bir kılıfa dikkatlice yerleştirilmiş bir yazı çıkıyor yine karşıma...

A! Bunu ben yazmışım! Ben yazmışım ve öğretmen, kâğıdın bir köşesinden diğer köşesine çaprazlamasına kırmızı bir çizgi çekmiş, kırmızı harflerle “değerlendirme dışı – velisiyle görüş” diye de not düşmüş. Allah allah! Bunu hiç hatırlamıyorum – kaçınıcı sınıftaydım acaba?

Merakla okuyorum:

Kompozisyon Konusu: Okulda Bugün Neler Oldu.

Ben sınıfın tek Öteki öğrencisiyim. Vatan Sevgisi dersinde öğretmen Ulu Vatan Kitabının emirleri hakkında soru sordu. Kimse bilmiyordu. Aslında bir tek ben biliyordum. Ama parmak kaldırmam yasak çünkü ben bu dersin bir parçası değilim sadece en arkada oturuyorum. Çok üzüldüm. Sanki üzerime bir cam bardak kapadılar ve ben herkesi görebiliyordum ama beni kimse göremiyor. Hep böyle. Ben onları görebiliyorum ama sesleri çok uzakmışlar gibi. Ben tam kendimin ortasındayım, dünyanın tam orta-

sındayım, kafamın içinde bir ses sürekli “mmmmm” diyor. Çok usluyum ama üzgün uslu. Arkadaşlarımdan farklıyım, onlar da zaten öyle düşünüyor, ama ben onların düşündüğünden başka şekilde farklı olduğumu biliyorum ama onlardan başka şekilde farklı olduğumu bir tek ben biliyorum. Aslında buna biraz da seviniyorum.

“Kızım Minem, seni de mi uyku tutmadı?”

Nazire Halam beliriyor, gülümseyerek. Ben de gülümsüyorum – ve göz göze geliyoruz.

Usulca soruyorum: “Ne zamandır biliyorsun hala – Zeyda Teyze meselesini?”

Yüzü pembeleşiyor. “İlk, o hünsa meselesinde şüphelenmiştim kızım... Üç beş gün arayla şeyden söz edilmesi... neydi adamın adı...”

“Aristophanes...”

“Evet, ondan söz edilmesi, tuhafıma gittiği... Ayrıca, morukladyesak bunadık demek değil, kızım...”

“Ne oldu, uyumuyor musunuz?” arkalardan geliyor Hamiyet Halamın kart sesi. “Haydi, yatın aşağı!”

Böyle diyerek Hamiyet Halam, odayı terk etmek üzere arkasını dönüyor ve güçlü bir şekilde yelleniyor.

Nazire Halamla yeniden göz göze geliyoruz, bir saniyeliğine. Halam tek gözünü birkaç saniyeliğine kapalı tutuyor – bu, kendi şartlarıncı göz kırpması. Gülüyorum – evet, bu bizim sırrımız olacak.

Çantamda anneannemin bana yazdığı mektup, bir iki saat önce evime geldim. İlk okuyuşumda ağladım. Tarih atmamış, acaba bilhassa mı kaçınmış? Şimdiyse her okuyuşumda, anneannemin incecik sigarasını tüttüren zarif parmakları geliyor gözlerimin önüne. Koynunun bana hep sunduğu korunmuşluk duygusunu hatırlıyorum:

Yavrum, Minem,

Bu mektup eline geçtiğinde yetişkin, sağlıklı, akıllı bir kadın olacağını umuyorum. Yaşım ve hastalığım itibariyle benim o günleri görebilmem çok zor. Tatlı kızım benim; umarım hayat sana iyi ve adil davranıyordur.

Minem, sana bu mektubu yazmamın sebebi, bazı konulara açıklık getirmek istememdir. Belki de vicdanımı rahatlatmak.

İleride beni nasıl biri olarak hatırlayacaksın? Bunu hep merak eder dururum. Muhtemelen mesafeli, hatta soğuk bir kadın olarak hatırlıyorsun. Sanki seninle hiç ilgili değildim, değil mi? Sanki hiç umursamıyordum seni... Arkadaşlarının anneleri bile çocuklarını o kadar kollarlarken, ben, üstelik anneannen olarak, nasıl böyle ilgisiz davranabilirdim sana karşı – böyle algılıyordun. Bazen de düşünüyorum: Yoksa bütün bunlar benim uydurmam mı? Suçluluk duygum mu bana bunları düşündürüyor? Sanmıyorum. Bana zaman zaman ne kadar kırgın baktığını fark etmedim mi, bazen özellikle bana yönelik öfke nöbetlerinin sebebini bilmedim mi sanıyorsun?

Yavrum, yaştlarından farklı olarak, sen çok büyük travmalar yaşadın. Benim de zaten geçmişimizden, tarihimizden gelen kendi travmalarım vardı; üstüne üstlük, iki küçük çocuk bana emanet edilmişti. Kendi travmalarımı bu çocuklara yansıtmamak durumundaydım. Oysa bütün tanıdıklar, hele de ağabeyinin ölümünden sonra, sana hissettikleri acıma duygusunu öyle abartılı bir şekilde gösteriyorlardı ki. Tabii ki bunun sebebi sana hissettikleri sevgiydi; ama bu merhamet gösterilerinin sana iyi gelmediğini görüyordum. En büyük korkum, senin kendine acıyan bir kız olarak yetişmendi.

Bir de, kendimden korkuyordum: Bir tek sen kalmıştın bana; seni içimden geldiğince, sınırsızca sevmeye kaptırırsam, biliyordum ki kendimi hiç alamaz, hayatını her alanda sınırlamaya başladım. Sana mahremiyet bırakmazdım. Çeşitli duygu sömürülerine başvurabilirdim. Kısacası, sevgimin sana zarar vermesinden korkuyordum. Bu nedenle kendimi sürekli kontrol etmek zorundaydım.

Dedende de, bende de ağır bir suçluluk duygusu vardı. Bizler kendi büyüklerimizde, Ötekiler olarak öylesine büyük acılara tanık olduk ki, bunları unutmamız mümkün değildi. Biz bu anılarla büyüdük, yoğrulduk ve bu acılar bizim kimliğimizi oluşturuyordu. Oysa bütün bunlar, dönemin devlet büyükleri tarafından unutturulmak isteniyordu; bizlerse acıları unutmak istemediğimiz gibi, unutturmamak da istiyorduk.

Derken bir baktık ki bizden sonraki kuşak, annenle baban, yaşananları bilmekten, duymaktan bile rahatsız. Onlar, çocuklarını korumak adına Biz'leşmek, entegre olmak, öyle yaşamak istiyorlardı. Örneğin, oturdukları apartmanın adı, bir zamanlar bizim soyadımızı taşırdı çünkü bina bizlerin emeğiyle yapılmıştı. Oysa babanlar apartmanın adını bizden habersiz değiştirmekle kalmadılar – kendi soyadlarını da değiştirdiler.

Biz dedenle bunları hiç içimize sindirememiştik. Bizistan toplumunun, bizleri dış dünyaya hep, “kültürel mozaik” diye sergilemesine, bizleri geçmişten artakalan, canlı tarihî eserler olarak görmesine de ayrıca çok tepkiliydik. Anlayacağın, tam anlamıyla iki arada bir derede kalmıştık. Şaşkınlık içindeydik.

Deden, “Görünen o ki, benimle birlikte Ötekilik de ölecek; sizler peki, kendi özünüzü nasıl böyle inkâr edebiliyorsunuz?” diye diye,

annenlerle aramız açıldı. Ne yazık ki aramıza küslük girdi. Annelerin ölümünün bizler için nasıl korkunç bir yıkım olduğunu artık sen tahmin et. Böyle bir facianın neticesinde sen bize emanet edildiğinde, düşünebildiğimiz tek şey, seni nasıl koruyabileceğimizdi. Annenle babanın yolundan gitmemizden daha doğal ne olabilirdi? Elbette ki artık tek meselemiz kökenimizi sana asla hissettirmemek, seni olabildiğince Biz'liğe entegre etmekti.

Mineciğim, annenle ilgili olarak bilmeni istediğim bir şey daha var. Etrafında gördüğün çoğu annenin aksine, senin annen sizleri hiçbir zaman "kendisine ait" varlıklar olarak görmedi. Sizleri hep, sevmesi, iyi bakması ve iyi yetiştirmesi için kendisine geçici bir süreliğine emanet edilmiş, ama eninde sonunda kendisinden ayrılacak sevgili birer birey olarak gördü; sen daha bebekken bu konuyu kendisiyle uzun uzun konuşmuştuk. Anneciğin vefat edince, ben de o görevi ondan devralmış oldum; dedenle ben, seni gerçekten de bir birey olarak yetiştirdiğimizi sanıyorum.

Mesafeli tavırlarımdan şikâyetçi olmuş olabilirsin... Ama inan bana; mecburdum buna, kendimi bir mesafede tutmaya. Senin için endişe eden, merak eden biri olmam, senin üzerinde öyle büyük bir baskı oluştururdu ki. Oysa hayat, merak etmemeyi öğretti bana. Ben canımı, sevgili biricik kızımı, damadıma, ardından da ciğerimi, torunumu kaybetmiş insanım. Seni yaratana emanet ettim – hem senin sağlıklı bir birey olarak yetişmen hem de kendi ruh sağlığını koruyabilmek için başka çarem yoktu.

Sevgi, idaresi çok zor bir duygu ve her tezahürü illa iyilik getirmiyor, kızım. Yanlış sevginin temel özelliklerinden biri ise, "bana yaranan, onun için de iyidir" mantığı. Umarım bizler sana karşı bu hataya düşmemişizdir.

Dilerim bu mektubu okuduğunda beni anlayacak, hatalarımdan dolayı beni affedeceksindir...

Seni çok, ama çok seven
Anneannen

Halalarım bu mektubu bana vermeyi nasıl, nasıl unutabildiler? Bu soru, benim için hâlâ bir muamma. Çok derinlerde yatan, belki farkında bile olmadıkları bir nedenleri vardı herhalde – ama ne olduğuna dair hiçbir tahmin yürütemiyorum. Ya bu

mektup elime hiç geçmeseydi? Bu ihtimali düşünmek bile istemiyorum.

Ama asıl muamma, onlara çok bozulmam –bozulmak ne kelime, öfkeden ter ter tepinmem– gerekirken, yine de bozulamıyorum. Bozulmak bir yana, halalarımın çok da müteşekkirim... Hem sonunda yine de hatırlayıp mektubu vermiş oldukları için hem de – zamanlaması o kadar iyi oldu ki! Bu mektup daha evvel elime geçseydi, değerini bu kadar çok bilemeyebilirdim. Tam “aile” meselesiyle ilgili yoksunlukların, içime bu kadar dert olduğu bir zamanda beni çocukluğumun ailesine kavuşturan böyle bir bağın ortaya çıkması, sanki bir mucize. Bozulmak bir yana, çok şanslı sayıyorum kendimi; çok şanslıyım ki böyle bir mektup elime ulaşabildi. Binbir kaprisimi çeken, dedemle aramda “tamp-pon bölge” oluşturan anneannem, yumuşaklığıyla, sevecenliğiyle sanki omzuma değişiyor hafifçe. Mektubu göğsüme bastırıyor, tekrar ağlamaya başlıyorum. Ailem... ailem...

Tuncay’a telefon açıyorum. Kaç gündür telefonlarına cevap vermedim diye sitem edecek mi? Onu aramam karşısında telefonu sevinç ve heyecanla açıyor:

“Merhaba Mine! Bizim burada bir neopizzacı açılmış; gelse-ne, birlikte yiyelim!”

Gözyaşlarımı siliyor, yüzümü köpürtlüyor, fırlıyorum evden.

Beni kapıda karşılıyor, kaygıyla soruyor: “Sen ağladın mı?”

“Halalarımın çok değerli bir çaydanlığı vardı... Onu kırdım...”

“E pes, Mine! Böyle şeye ağlanır mı? Böyle şeye takılınır mı?” diye haşlıyor beni, ama kızgınlığının şakacıktan, haşlamasının şefkatli olduğunu anlıyorum.

Salonda karşılıklı oturuyoruz; ben gülkurusu koltuğumda bağdaş kurdum. Halalarımın aramızda geçen sohbeti anlatıyorum. Özellikle suyla ilgili kısmı, merakını uyandırıyor.

“Dedenle tanışmak isterdim...”

“Evet... HES’lerden ne zaman söz edilse, dedem, suyun bozulara hapsedildiğinde, bitkilerle hayvanlarla teması kesildiğinde ve dere yatakları kurutulduğunda boku yediğimizi söylerdi...”

“Öyle... Suyu satın alınabilir bir mal gibi görmek öyle korkunç bir canlı hakları ihlali ki...”

“Tıpkı hava gibi... Toprakтан farklı olarak, su da hava gibi akar gider; ona sahip olamazsın...” diye mırıldanıyorum, Nazire Halamı düşünerek.

“Sadece toprak gibi de değil... İnsan gibi...” diye karşılık veriyor Tuncay. “İnsan da özünde su gibi değil mi? Doğduğu anda temiz, ıslıl ıslıldır; şırıl şırıl, temiz bir dere gibi istediği yöne, yeteneklerini en son sınırına kadar geliştirebileceği yöne doğru özgürce akıp gidebilmesi gerekir. Ama işte, hapsedmeye; yalanyanlış, saçma sapan bilgilerle, atıklarla kirletmeye; sözüm ona sevgiyle mülkiyetine geçirmeye, satın alınabilir veya sahip olunabilir bir mal gibi görmeye kalkıştığında, görüyorsun – ne insan kendine gelebiliyor ne de dünya.”

Neopizzamızı eve ısmarladı; –GDO’su gizlenmek isteniyor diye ikimiz de isteksizdik bu konuda, ama ısmarlanacak daha sağlıklı bir yiyecek bulamamıştık– yemeğimizi suskunluk içinde yedik. Yan yana oturuyoruz; ben yine koltuğumdayım, Tuncay’sa sandalyesiyle yanımda; orta sehpayı önümüze çektik. Görünürde keyifli, rahat bir atmosfer hüküm sürüyor, ama işte, hep o his... Alttan alta bir şeylerin, tehlikeli akıntıların fokurdadığı hissi...

“Eski fotoğrafları karıştırıyorduk. Nazire Halam, Kenan Eniştemin fotoğraflarını yakmış. Çok şaşırdım; ondan beklemezdim böyle hissi davranmasını... Hamiyet Halam da ona, bunun kütüphane yakmak gibi bir şey olduğunu söyledi.”

“Allah Allah... Şimdi ben de şaşırdım doğrusu... ve Hamiyet Halana katılıyorum.” Pizzaya uzanıyor: “Bilirsin, yıllar önce bir hap çıkmıştı, kötü anıları güya yok eden – bu hap hâlâ da piyasada; hatta zaman zaman kuşkulandırım, suyumuza, soluduğumuz havaya bundan da katıyorlar mı, diye. Bu hapi icat eden salaklar, beynin bir ağ-sistem olduğunu bilmiyorlarmış demek ki. O kötü anılarla birlikte kaçınılmaz olarak, iyi anılar da yok oldu. Keza Merkezi Büyükbiz Kütüphanesi’ni yakanlar bilmiyorlardı ki aynı zamanda Büyük Dünya Kütüphanesi’ni de, ya da bütün bu coğrafyanın üç bin yıllık hafızasını da yakmış oluyorlar... Her şeyin birbirine bağlı olduğunun farkında değildiler... Bu tabii, eniştenin fotoğrafları için de geçerli...”

Herhalde çok üzgün bakmışım ki, daha yumuşak bir sesle devam ediyor: “Merak etme... Biliyorsun ki hatıralar, hafızamın bilince yansıyan kısmıdır. Ama bilincin asıl bilmediği kısmı var hafızanın – mesela doğarken, bizi doğurtan doktorun suratının ifadesi... Bu ifade her ne kadar bir hatıra olmasa da, kıyamet gününde, varsa öyle bir şey, görünecektir – her şey ortaya çıkacaktır... Ortaya çıkmayacak hafıza kaydı yoktur.”

Bunları kendinden o kadar emin bir ses tonuyla söylüyor ki, ister istemez rahatlıyorum. Yan gözle bakıyorum ona, neopiz-zamdan bir ısırık alırken. Dün gece, rüyamda gördüm onu: İkimiz de ayaktaydık; ben küçük bir çocuğum, onun bacaklarına sımsıkı sarılmışım, sessizce ağlıyorum. Ne olmuş da o durumdayız, bilmiyorum, ama bildiğim bir şey var: Ona hiç bırakmamacasına yapışmam, gözyaşlarımın pantolonunu ıslatması, durumu daha da beter kılıyor, onu iyice çıldırtıyordu. O koca haliyle, delicesine çırpınarak kendini benden kurtarmaya çalışıyordu: Güçlü elleriyle sıska kollarımı kavramış, o cenderemsi kukaklayışımı sonlandırmak için uğraşıyordu. Karşılığında ben panik halinde ona daha da sıkı sarılıyorum, iki elimle pantolonun kumaşına asılıyordum, kafam tam bacaklarının arasında. Böyle yapışık şekilde itiş kakış olunca dengemizi kaybettik; duvara çarptı sırtını, bense yere yuvarlandım – kollarımda parmaklarının kırmızı izleri...

“Biliyor musun, kendime bir bendir aldım!” diyor. Sesinde gene, telefondaki gibi, bir neşe tınısı var. “Yeniden ritimle uğraşmak bana ne kadar iyi geldi, bilemezsin! Ritimle uğraşırken sadece ânu yaşıyorum; her an konsantre olmam gerektiğinden zihnim başka konulara kayamıyor... Kendimi ritimde bir yandan kaybedebiliyor bir yandan da, sanırım, bulabiliyorum.” Hafifçe gülüyor. “Sanki yarattığım ritimle, ritmimin hızlanmasıyla ben de bulanıklaşıyorum... rengimi yitirip saydamlaşıyorum... derken bambaşka bir düzlemde capcanlı, mutlu bir insan olarak tekrar ortaya çıkıyorum, huzurlu, dingin...”

Biliyorum, bu anlattıklarına sevinmem gerekir... ama sevi-nemiyorum. Ben ki onu öylesine çok seviyorum – ben niye yanında yoktum, bendir alınırken? Beni niye dahil etmedi ritim çalışmalarına?

Suratımı asıyorum. “İyi, sevindim senin adına...” diyorum isteksizce.

Suskunca yiyoruz pizzamızı.

“Gazetede nasıl gidiyor işler?” diye soruyor şimdi de, ağzı dolu, mendeburluğumu görmezden gelerek.

“İyidir...”

“Zeyda Hanım’ı çok mu yoruyorlar? Son zamanlarda ne kadar da uzun yazıyor...”

Ağzımda lokma, çiğnemem duruyor; kocaman gözlerle, kafamı ağır ağır ona çeviriyorum. Birkaç saniye bakıştıktan sonra, ikimiz de kahkahalarla gülmeye başlıyoruz.

“Gülme, boğazına kaçacak...”

“Lesch, ha?” diyorum, “Zeyda Hanım’mış! Hey Tanrım...”

“Vallahi...” diyor o da, “Ben de, ‘Bu oyunu daha ne kadar sürdüreceğiz, bu saçmalığı artık kessek nasıl olur?’ diye soracaktım sana...”

Tekrar gülmeye başlıyoruz. Kızgınlığım çoktan geçti.

“Ne garip, değil mi?” diye mırıldanıyor. “Senin Zeyda Teyze olduğunu en baştan öğrenseydim, bilmiyorum, bir daha görüşür müydüm... Seyahat arkadaşımla o sivri dilli kadının aynı kişi olduğunu nereden bileyim... Öğrendiğimdeyse...”

Duruyor. Kafasını kaldırıyor, yüzüme utangaçça bakarak gülümsüyor; yüzü hâlâ kırmızı. “İyi ki en baştan fark etmemişim...”

Ben de gülümsüyorum.

“Biliyor musun...” diyorum, “Zeyda Teyzecilik benim için çok göz açıcı oldu, pek çok konuda... Farkında mısın, bana bir şey anlattığın zaman artık eskisi gibi yorumlarda bulunmuyorum, artık suskun kalmayı, sadece dinlemeyi, etkin dinlemeyi öğrendim galiba...” Düşünüyorum bir an, “Kendi Zeyda Teyzem olmasını öğrendim...”

“Günün birinde o kanal kapanırsa, başlarsın önüne gelen herkese ders vermeye... O zaman boku yedik!”

“Kızdırma beni!” diye kıkırdayarak koluna ufacık bir çimdik atıyorum.

Bir sıcıyor: “Dokunma! Kamaşıyor!”

Haydaa!..

Bir saniyede bütün neşem kaçtı. Elimdeki neopizza dilimini koyuyorum tabağa. “Tuncay, kamaşman hâlâ devam mı ediyor? Nasıl bir şey bu, anlamıyorum...”

“Hem de çok beter biçimde. Geçen gün sana geldiğimde de oldu...”

“E, ama haydi cinsellikten vazgeçtim; sana sarılamayacaksam, dokunamayacaksam...” Derin bir çaresizlikle ellerimi iki yana açıyorum.

“Bu ne demek şimdi, Mine? Yani bana dokunamayacaksan biz dost olamayacak mıyız, görüşemeyecek miyiz? Onu mu diyorsun?” Sesinde tehditkâr bir tını var.

“Hayır, tabii ki onu demiyorum,” deyiveriyorum. Şaşkınlık, kelimeleri özenle seçerek konuşmaya çalışıyorum, ama cümlelerim kopuk kopuk:

“Tuncay, ben de değişmişim. Benim de aradığım şeyler artık çok daha başka tür şeyler. Öğrenmek... zihinsel şeyler konuşabilmek... aynı esprilere gülebilmek... dildaş olmak... duygudaş olmak... Aile olmak, ister kardeş-kardeş, ister baba-kız, ister ana-oğul, ister dost-dost, ister... Artık ne istediğimi biliyorum... Öyle korkunç bir yalnızlık içindeyiz ki hepimiz, aradığım, salt cinsellik olamaz artık... Bana sarılmanı istediğimde...” derin bir nefes alıyorum, “Bana sarılmandan tarif edemeyeceğim kadar büyük haz duyuyorum... Ama elbette ki sana, sarılman için geliyor değilim...” İsteksizce ekliyorum: “Sarılmak sana çok zor gelecekse, sarılmazsın. Bu kadar.”

O da kelimeleri dikkatle seçiyor:

“Mine, senin de şuna içtenlikle inanmanda ve anlamanda yarar var: Sahiden de vücudum kamaşıyor. Bu, seninle ilgili bir şey değil; belki son aylarda yaşadıklarımın, enerji sistemimdeki bir yan etkisi olabilir – tamamen fiziksel bir şey bu; nedenini de kurcalamaya hiç niyetim yok; nasıl oluyorsa öyledir...”

“Ama bunu *ben* istiyorsam... *Benim* buna ihtiyacım varsa?” diye soruyorum. Sesimi hiç beğenmedim; elimde olmayarak kısık, şımarık bir küçük kız sesi çıktı.

“Mine...” diyor; onun da sesi, şımarık kız çocuğunu ikna etmeye çalışır gibi: “Yani mesela, toz alerjim, veya senin cildine bir alerjim olsaydı da, üstüme mi gelecektin böyle?”

İşin içinden sıyrılabileceği cevapları nasıl da hemen bulur... İnanmadan bakıyorum yüzüne. “Seninki tamamen psikolojik bir tepki,” diyorum burukça, “ben bir zamanlar senin otobüs yolculukları eşlikçinken böyle sorunların yoktu... bu durum, tamamen bizim yakınlaşmamızla ilgili...”

Derin derin iç geçiriyor: “Galiba bendeki değişimi, kendinle ilgili olumsuz çıkarımlar yapmadan, biraz daha dışarıdan görmeye çalışman gerekiyor... O zaman, böyle abuk sorunlarla zaman tüketmemize gerek kalmayacaktır.” Birden, şaşırmış gibi, gülüyor: “Hay Tanrım! Mesela, şu anda bu tür saçma konularda tartışırken bile, sanki çok eski ve gündem dışı bir olayı hatırlamaya çalışır gibi, yabancılaşıma hissediyorum... Öylesine uzakta kalmış...”

Sesim yumuşuyor: “Sen de haklısın Tuncaycığım; sen de ne badireler atlattın... Ameliyat travmanı daha yeni yeni atlattırıyor...”

Gayri ihtiyari uzanıyor, kolunu okşuyorum. Yine sıçırıyor:

“Dokunma! Gene kamaşıyor, gene seğiriyor!” Fırlıyor yerinden, karşıma dikiliyor öfkeyle: “Kedin nasıl anlamıyorsa senin ruh halini, geliyor sana sürekli mırk mırk mırk; artık üçüncüsünde senin onunla ilgilenmediğini, kafanda bambaşka şeyler olduğunu görmesi gerekir değil mi, ama yok, o bunu fark etmiyor, hâlâ ısrarla ilgi bekliyor – sen de aynen öylesin! Bak! Bak!”

Gömleğini sıyrıyor, bana kolunu gösteriyor – ve gözlerine inanamıyorum: Benim okşadığım yerde tüyleri diken diken, dimdik vaziyette ve bütün o bölge, seğiriyor!

Hâlâ söyleniyor: “Mine, aynı yaraları taşıyan insanlar bazen birbirlerine teselli olurlar... fakat bazen de bu yaralar karşılıklı işkence vesilesidir, her gün o yarayı deşme sebebidir. Birinin yarası kaçmak istemesine, diğerininki yapışmasına neden olabilir. Bizim seninle artık oturup düşünmemiz lazım, bu kumaştan ne çıkar diye... Oysa biz tutmuşuz, delikli kumaştan kışlık giysi, veya kalın çuvaldan yazlık giysi yapmaya çalışıyoruz sürekli...”

Fakat kolunun seğiren kısmının ötesinde bir şey daha var, gözlerime inanmadığım: Bileğinin üst kısımlarına doğru çekmiş olduğu metal bileklik: Siyah, zebra desenli, metal çizgili. Derhal gömleğinin kol kısmını indirip bileziği örtmeye çalışıyor, ama ben gördüm!

“Bu... bu ne bileziği?” diye geveliyorum.

O da, benim bileğimdeki yeşil bileziği göstererek, şaşkınlığı-mı abartarak taklidimi yapıyor: “Bu... bu ne bileziği?”

“Yahu, salaklaşma,” diyorum, “seninkinin rengi, niye siyah?”

Yine alayla taklit ediyor beni: “Seninkinin rengi, niye yeşil?”

Sonra cevap veriyor hışımla: “Ananın örekesi yüzünden!”

Dizlerimi karnıma çekiyor, bacaklarıma sarılıyorum. O da yanımdaki sandalyesine çöküyor yine; sessizlik içinde oturuyoruz.

Yeniden söze başlıyorum, bu kez olabildiğince sakın bir sesle, tane tane konuşuyorum:

“Soruyorum, çünkü bu her yerde rastlanan bir bilezik değil... Üç beş kişide ya gördüm, ya görmedim...” Ufak bir tereddütten sonra ekliyorum: “Üstelik gördüklerim, genelde kadınlardı... Hatta... galiba hep kadınlardı.”

Acı acı gülüyor: “Eh, şimdi de kara bileziklinin erkeğini görmüş oldun...”

Gözlerim yaşıyor. “Tuncay... Bana neden böyle davranıyorsunuz?” diye soruyorum derin acıyla, “Ben ki hep senin yanıdayım, ben ki seni bu kadar çok seviyorum... Ben ki senin peşinde BK Hastanesi’ne bile gittim, bu ne kadar büyük cesaret gerektiriyordu, biliyor musun?”

Alayla gülüyor: “Bilmez olur muyum? Ama yanlış hastaneye gitmişsin...”

“Nasıl yani?” Şaşkınlık içindeyim. “Bu bilezik BK ameliyatlara veriliyor mu?”

“Veriliyor... Ama benimki, standart BK ameliyatı değildi ki... Sen standart BK Hastanesi’ne gitmişsindir...”

“Başka türlü mü var?”

Eliyle “o-hooo” der gibi bir işaret yapıyor: “Mineciğim, çok sıkıldım, ne olur bu konuyu daha fazla konuşmayalım...” Uzanıyor, sehpanın üzerindeki neopizzayı dürtüklüyle parmağıyla. “Soğumuş bu... Dur, bir ısıtıvereyim...”

Elinde neopizza kutusu, mutfaka yöneliyor.

Halinde tavrında, benimle alay edişinde, hatta gülüşünde bile öylesine derin bir hüznün, öylesine derin bir acı var ki, pe-

şinden koşup ona sarılmamak, sevgi sözcükleri söylememek için zor tutuyorum kendimi. İnsanın, sevdiğini teselli edememesi, ona ulaşamaması, acısını dindirememesi kadar korkunç bir şey olamaz.

Akşamın geri kalanında çok az sohbet ediyoruz: Televizyonda denk geldiğimiz sulu bir komedi, bizi yatak saatine kadar meşgul ediyor.

“Mineciğim, nerede yatmak isterdin?”

“Tuncay...” Ona öyle bir yalvarmayla bakıyorum ki, bakışlarını kaçırıyor artık benden.

Gülümüyor, yine o acı gülümseme. “Peki o halde Mine...” Elimi tutuyor, çekip beni koltuğa oturtuyor, önümde diz çöküyor: “Mineciğim... sevgili Mine... Hâlâ anlamadın mı? O bileziğin ne anlama geldiğini hâlâ anlamadın mı? Artık benden sana hayır gelmez... Yani... o anlamda...”

Midemin derinliklerinden bir kasırğa yükseliyor; içimi kısıp kavurarak boynumdan yukarıya, kafama hızla yönelerek beynimin içine muazzam bir basınçla doluyor... Kafamın içinin uğultusu, nefesimi kesti.

“Mine... İyi misin?”

Bir karıncalanmayla hayal meyal görüyorum onu önümde: Diz çökmüş, elleriyle yüzümü tutmuş, kaygıyla bakıyor bana.

“İnanamıyorum...” diye fısıldıyorum... “Neden böyle bir şey yaptın?” Sonra sesim yükseliyor: “Manyak mısın sen? Nasıl yaparsın?”

“Ne olur bağırma... Şu anda tıpkı annemi hatırlatıyorsun...”

“Ne alakası var annenle?”

“Annem de öğrendiğinde, aynen bu tepkileri verecektir, biliyorum...” Ses tonunda bir... bir memnuniyet yakalamış olabilir miyim?

“Tuncay, neden? Neden? Neden böyle bir şey yaptın?”

Yanıma oturuyor tekrar. Yüzündeki ifade ansızın değişiyor, sertliği korkutuyor beni: “Çünkü,” diyor kararlılıkla, “yıllardır sezinlediğim bir şey, askerliğim sırasında netleşti: İnsan, ya insan olabilir, ya erkek.”

“Senin derdin ne? Eşcinsel değilsin, değil mi?” Soruyu daha sorarken ne kadar saçmaladığımı farkındayım. Bilinçdışımın

böylesi bir sığlık ve cehalet sergilemesinden dolayı utanç ve şaşkınlık içinde boynumu büküyorum.

Gülüyor. “Gene annem, karşımda...”

“Nefret ediyorum annene benzetilmekten sürekli!” diye inliyorum, “Ne olur, ikide bir beni annene benzetip durma...” Başımı dizlerime yaslayıp gözlerim kapalı, öğrendiklerimi hazmetmeye çalışıyorum – bunun benim için ne anlama geldiğini... Böyle bir şey yapmasının, beni ne kadar önemsemediğini gösterdiğini... Sonra, bu bileziği takan kadınları hatırlıyorum ve birden kavıyorum, o kadınlarda gördüğüm, aslında hep sezinlemiş ama hiç, doğrudan bilinçli bir şekilde üzerine düşünmediğim farklılığı – nispeten kaba hatlar... nispeten iri el ve ayaklar... Sonra zihnim Tuncay’ın yaptığı işe dönüyor tekrar ve içim alev alev yanıyor.

“Ne düşünüyorsun?”

Kafamı kaldırıp gözlerinin içine bakıyorum. İstirabımın boyutu bakışlarıma yansımış ki, sesi yumuşuyor:

“Ezelî bir kurban olmuşluk duygusu... Bütün dünya her zaman bana karşı, duygusu...” İç çekiyor. “Gerçi seni suçlayamam... Gerek bireysel, gerek tarihî geçmişinde yaşadığın onca şeyden sonra... Şuraya bak, sizlerden geriye sadece iki hala kalmış... Sen farkında olmayabilirsin – ama bu duygu, senin, sizlerin bilinçdişına kim bilir nasıl işlemiştir...”

Sonra dikleşiyor duruşu: “Gene de – bizim konumuza dönecek olursak: Mine, ne kadar bencillik ettiğinin farkında mısın? Beni sevdiğine inanıyorum, ama bana iyi gelen hiç, ama hiçbir şey, sende sevinç yaratmıyor! Kendime bendir aldığımda da sevinmemiştin... muhtemelen, ‘niçin bensez alışveriş yaptır’ diye düşünmüşsündür. Hep ‘ben!’ Böyle bir ameliyat da, benim kişisel kararımdı; bana iyi gelecek karardı... Böbreğimi aldırıyordum da böyle öfkelenecek miydin? Bunun seninle alakası yok ki...”

“Nasıl yok? Nasıl yok?”

“Mineciğim...” Derin derin iç çekiyor; sesi yorgun çıkıyor. “Ne olur, ‘benim mağduriyetim, senin mağduriyetini döver’ moduna girmeyelim... Şunu anlamıyorsun: Cinsellik-minsellik, benim öyle konulara zaten ilgim kalmamıştı ki... Ben...” Durup düşünüyor bir an: “Ben enerjimi bundan sonra başka şeylere harca-

mak istiyorum... Ritim dersi veremiyorum... ama çevirinin yanı sıra, belki başka şeyler yapabilirim... beni daha tatmin edecek, bana anlamlı gelecek şeyler... Cinselliğe öyle çok enerji harcanıyor ki... Eskiden, itiraf edeyim, gördüğüm her kadına, 'Acaba o da benim gibi yalnız mıdır? Acaba onunla sevgili olabilir miyiz?' vesaire diye düşünerek bakardım. Ameliyattan bu yana, kadınlara bakışım da değişti. İnsan gözüyle bakıyorum..."

"Ne demek bu şimdi! Ne salaksın, ne öküzsün be Tuncay!" diye ateş püskürüyorum, "Kadınlara insan gözüyle bakabilmen için illa ameliyat olman mı gerekiyordu? Ne hıyarsın! Marifet, bunu çükün varken başarmakta değil mi? Marifet, gençken, hormonların fokur fokurken bunu başarmakta değil mi? Kadınları insan olarak görmek, o kadar mı zor geliyor sizlere?"

İlk defa bir tereddüt geçiriyor. Tam olarak boynunu bükme-se de, süngüsünün gerçekten düştüğünü fark ediyorum. Bir süre suskun, önüne bakıyor, sonra ağır ağır konuşuyor:

"Çok haklısın. Çok haklısın. Öyle, tabii ki... Ama unutma ki ben çok güçlü bir insan değilim, Mine... Hatta bayağı zayıf sayılırım. Aşk ilişkileri yüzünden kafamdaki... -istersen Tanrı de ona- kafamdaki Tanrı'yla olan ilişkimdeki yaratıcılığın eksileceğini; aşkın ve cinselliğin ondaki enerjiyi bitirdiğini hissediyordum hep... Ama bir taraftan, birilerine bağlanma arzusu da hep vardı. Bu çelişkiyi sürekli yaşadım; bunun ne kadar sancılı bir durum olduğunu anlatamam sana..."

"Peki Tuncay, ne olur söyle - niçin askere gittin, niçin teslim oldun? Neden?"

"E pes! Hâlâ bunu sorabiliyor musun, Mine? Bir adam düşün ki çok değer verdiği, çok sevdiği bir kadın var, fakat kadın bu adam için en büyük tehlike ve adam bunu ona bir türlü açık açık da söyleyemiyor... ve bu durum, adamın hayatının en büyük ikilemi!"

"Ama kadın da adamı seviyorsa?" diye mırıldanıyorum derin bir umutsuzlukla.

"Nasıl bir sevgidir ki bu, adamın huzurunu mahvediyor, adam ne halt edeceğini, hangi deliğe gireceğini şaşırıyor!"

Kan beynime hücum ediyor ve durup dururken, kafamın içinde, televizyonda duyduğum o cümle çınlıyor yankılana yan-

kılana: "Öldürmeye mecburdum, çünkü onu çok seviyordum, hâkim bey!"

Başımı eğiyorum.

Uzun süre suskun oturuyoruz.

"Galiba hepimiz sevgiyi yanlış öğrenmişiz..." Mırıldanıyordum kendi kendime: "Oysa sevgi, hayat üretmeli. Sevgi öldürmemeli. Hayata son verdirtmemeli; o zaman zaten sevgi olamaz ki..."

"Peki, bunu kaç kişi biliyor sence? Allaha şükür, herkes birbirini pek seviyor – baksana reklamlara! Ama ciğerler, hücreler, gözler alınıyor, o başka! Her şeyin satılabildiği bir dünyada, sevgiden nasıl söz edilebilir?"

Benim hâlâ düşüncelerimde, televizyondaki o cümle. Tuncay'ın zihninden neler geçmekte bilmiyorum, ama o da sonunda, "İçi boş, sulandırılmış sevgi, hayatı öldürür!" diyor, derin bir acıyla.

Ne diyeceğimi bilemiyorum.

Uzun bir süre, düşüncelerimizle baş başa, sessizlik içinde oturuyoruz.

Sonunda, "Ama nasıl olur?" diyorum, sesimdeki şaşkınlığı gizleyemeden, "Benim nasıl olur da haberim yoktu... bu tür ameliyatlardan? Siyah bileziğin ne tür bir bağışa karşılık verildiğini nasıl oluyor da bilmiyordum bunca zamandır?"

"İlahi," diyor Tuncay, "bu memlekette kimin neden haberi var ki? Onyıllarca burnumuzun dibinde savaş vardı da kimse haberdar değildi. Taş attı diye çocukları zindanlarda çürütüyorlardı, eli cebinde dolaştı diye vuruyorlardı da kimse dönüp bakmıyordu. Ölen çocukların anneleri Onlar dilinde ağıt yaktı diye, kafalarına dipçikle vuruluyordu da kimse ilgilenmiyordu... Tanrı aşkına, ne diyorsun sen Mine!"

Gözlerimin içine bakıyor: "O gün tanıştığın taksi şoförü var ya... Hani bir zamanlar hayatını kurtardığım... Sen tabii, hikâyenin gerisini bilmiyorsun. Evet, o gün hayatını kurtardım... ama iki gün sonra yakalandığını duydum sonradan. Öldürülmedi... ama bilmediği, sahip olmadığı birtakım bilgileri söylemesi için penisine o kadar çok elektrik verilmiş ki, tıp doktoru arkadaşım, penisini bir daha asla kullanamayacağını anlattı. Adam o

akşam takside eminim bunu anlatacaktı da, canın sıkılmasın diye susturdum... Bu adam ne yapsın peki? Sevgilisi olamaz, çocuk sahibi olamaz... Bu adamın suçu nedir de çüksüz kaldı? Onunla o kadcarcık dayanışmam olmasın mı?" Sesi alaylı çıkıyor.

"Ayrıca," diyor, bu kez de muzip bir gülüşle, "çükün yurtdışında iyi getirisi varmış, biliyor musun? Artık hayat boyu bütün vergilerden muaf tutulacağım, üstelik, ihtiyarlığımda bir barınakta bedava yaşayabileceğim. Anlayacağın, öyle sizler gibi kuru bilezikle yetinmiyorum..." Sonra ciddileşiyor: "Tek sorun," diyor, "erkek görüntümle bu bileziği taşıyor olmamın çok yanlış anlaşılmasında – bilezik yüzünden bir iki tatsız şey yaşadım da... Oysa ben bu bileziği iftiharla taşımak istiyorum. Çükünü bağışlayıp erkek görünümünde kalmaya devam eden, çok az erkek vardır, sanırım. Bu ameliyatı geçirenlerin hepsi, arkasından plastik cerrahlara başvuruyor. Benim derdim biyolojik cinsiyetimle ilgili değildi ki, toplumsal cinsiyetimle ilgiliydi."

Yüzünde öyle muzafferane, öyle memnun bir ifade var ki, o anda annesini düşündüğünü düşünüyorum ve peş peşe şunlar geliyor aklıma: Tuncay, acaba annesini cezalandırmak için mi ameliyat oldu? Tuncay, acaba sırf annesini cezalandırmak için mi kaçak hayatı sürdürüyordu?

Tuncay, sırf annesini cezalandırmak için mi benimle birlikte?

Bir an bakışıyoruz... ve biliyorum: Aynı şey onun da aklına geldi.

Alçak sesle, adeta şefkatle konuşuyor: "Hani, ben uzun süre kaçtıktan sonra, nihayet annemi ziyarete gitmiştim ya... O gün annem bana 'çekirge bir sıçrar, iki sıçrar' demişti. Bunun için ona çok müteşekkirim. Çünkü galiba... Galiba bunca yıldır neleri sırf inat olsun diye yaptığının, nelerden veya kimlerden kaçtığının muhasebesini yapmama öneyak oldu; annemin bu cümlesi her şeyi olanca netliğiyle yüzüme vurdu."

Bunları ilk kez düşünüyormuş gibi, sesi hayret dolu...

"Geçmişin bugüne uzanan pençesi..." diye mırıldanıyor, hüznle. Kendi kendine gülüyor sessizce: "Çocukluğumdan beri, bana hep 'babanın yokluğunu aratma' dedi durdu." Kafasını sağa sola sallıyor, gülüyor tekrar tekrar. "Hay Allahım..." diye mırıldanıyor, yine gülüyor. Sonra düşüncelere dalıyor bir süre.

Ardından kaldırıyor kafasını, tane tane konuşuyor: “Biliyor musun...” diyor, “Öteki katliamı, Onlar katliamı, Beriki katliamı, asker katliamı, dağcı katliamı... bunların hepsi palavra. Asıl en büyük katliamı sana söyleyeyim mi? İnsanların *yetenekleri* daha doğuştan köreltiliyor; en büyük katliam, budur! Düşün ki her bebek, hiç bilmediğimiz yeteneklerle, bizim göremediğimiz, algılayamadığımız binbir enerjiyi hissedebilerek geliyor bu dünyaya... Hepimiz bu donanıyla geliyoruz, ama doğduğun andan itibaren seni alıyorlar, kendi alt-düzey, dünyevi gözlüklerini zorla kafana geçiriyorlar, kendi bakış açılarını sana dayatarak seni köreltiliyor, dünyaya kendileri gibi bakmaya zorluyorlar. Kendilerince sana yakıştırdıkları bazı yetenekler var –matematikti, fizikti– ve sana bunlar dayatılıyor. Kendi eksiklerini, yokluklarını sende telafi etmeye çalışıyorlar.”

Kaptırmış, kendi kendine hâlâ söyleniyor: “Canım, kötü mü bu insanlar? Hayır hayır, kötü olduklarından değil... Ama evlatlarını kontrol edebilmek için, kendi bilgi ve yetenek düzeylerinde tutmak zorundalar; aynısı, öğretmenler için de geçerli. ‘Büyüyünce yaparsın.’ Nah yaparsın. Böylesine uzağız doğal olana. Anneler çocuklarını sevgileriyle öldürüyorlar! Oysa örneğin, tırtıl böyle mi? Sana söyleyeyim: Tırtıl, insan bir ana babanın eline doğsaydı, asla kelebek olamazdı. İnsan-ana, sevgisi nedeniyle derhal tırtılığın kozasından çıkmasına yardım etmeye kalkardı, hatta belki kendi çıkarırdı ve böylece o kelebek asla uçacak gücü bulamazdı, uçamazdı. Veya, gene sözüm ona ‘sevgi’ nedeniyle, ‘Yavrum, sen ömür boyu sürünmek zorundasın; tırtıllar sürünür, tırtıldan hiç kelebek olur mu?’ denirdi – oysa bak! Tırtıl, barındırdığı kelebek potansiyelini değerlendiriyor işte...”

Tekrar gülüyor, müstehzi: “‘Hah! ‘Babanın yokluğunu aratma!’ymış...”

Benim aklım hâlâ ameliyatta. Olanların şokundayım hâlâ; inanamaz bir halde kafamı sallıyorum iki yana:

“Korkmadın mı peki?”

“Deli misin, korkmaz olur muyum? Bir kere, ölüm korkusu var. En büyük risk, enfeksiyon, kanama, kan kaybından ölmek... Neyse ki, çok çabuk iyileşti yaralarım.”

Duruyor bir an. “Başka korkular da oluyor: Bundan sonra nasıl çıış yapacağım? Erkek tuvaletine gidersem ne yapacağım? Cinselliğim tamamen mi yok olacak? Ve asıl, tabii ya kişiliğim... kişiliğime ne olacak, yani cinselliğim gidince *ben* değişecek miyim?”

Yine bir süre sessizlik içinde oturuyoruz – sorduğu soruları geri yansıtmaya, vereceği cevapları duymaya cesaretim yok. Ama sessizliği bir süre sonra bozan, yine ben oluyorum: “Peki, Tuncay... değiştirdi mi seni bu ameliyat? Ne değişmiş oldu? Yani, bunca acıya...” ...*değer miydi?* diye sorumu tamamlamaya gönlüm elvermiyor.

Tereddütsüz veriyor cevabını: “Çok şey değişti, Mine... Kendimi eskiden, gençliğimde olsun, çocukluğumda olsun, çok acı çekmiş biri sanırdım, ama Bölüğe’de öyle çok acı gördüm ve çektim ki, bundan sonra bana hiçbir şey kolay kolay acı veremezdi, anlıyor musun? Bu ameliyat acısı, o anlamda bana iyi geldi.”

Bir an düşünüyor, sonra dönüyor bana: “İyi ki sordun bu soruyu. Tarihimizi çok iyi bilmezsek, bugünümüzü anlayamayız. Keza, ben de eskiden yani gençken nasıl biri olduğumu hatırlamazsam, bugün nasıl olduğumu kavrayamam. Evet Mine, evet; çok şey değişti. İstemez olur muyum eskisi gibi sevebilmeyi, âşık olabilmeyi, kahkahalarla gülebilmeyi? Eskisi gibi zengin bir hayal dünyam olsun, geleceğe ilişkin tasarılarım, umutlarım olsun istemez miyim? Muhtemelen içimin derinliklerinde hâlâ aynı insanım. Ama yaşla yüzüme yerleşen kırışıklıklar kalbime de yerleşti. Gerçekçi oldum. Bütün dünyanın acısını içimde taşıy oldum.

Ameliyattan sonra, kadınları hiç tanımamış olduğumu fark ettim. Evet, beni demin haşlamakta çok haklıydın: Kadınlar hep nesneydiler benim için... Kaba kaçacak ama, hissettiğim gibi söyleyeyim: Düzüşülebilir varlıklardı.”

Duruyor, derin bir nefes alıyor:

“Bir de tabii, öfke meselesi var: Bölüğe’de içimize zorla zerk ettikleri öfkeyi, ayrılırken orada bırakamadım, üniformamla iade edemedim, geri getirdim. Eril olan, erkeklik anlamına gelen her şeye karşı öfkem... Döndüğümde, artık hiçbir yere uyum sağlayamıyordum. Kendimden nefret ediyordum. Niçin hemen Bizimkent’e dönmedim sanıyorsun terhis olduktan sonra? Ken-

dimle baş başa kalmak elbette çok zordu, ama insan arasına çıkarak normal bir sohbet sürdürme fikri, çok daha korkunçtu. Kimselere tahammülüm yoktu o sırada.”

Önüne baktı. “Hâlâ da biraz öyle hissediyorum. Bizi yapmaya zorladıkları şeyler, bize en büyük aşağılamaydı. Askerlik denen şey zaten insanlığın aşağılanması. Birey olduğunu reddetmek. Bireyliğini kaybetmek. Galiba birey olduğumu kendi kendime kanıtlamam gerekiyordu ve en kolayı, bu yola başvurmaktı.”

Bakışları dalgınlaşıyor: “Halalarından biri çok güzel bir benzetme yapmıştı; o benzetmeyi şimdi de ben kullanacağım: Arkadaşlarla eskiden kulağımızı radyoya yapıştırır, frekans arardık. Bir istasyon yakaladığımız zaman duyduğumuz bir sevinç vardı; işte, o sevinci arıyorum yana yakıla, ama artık bulamıyorum. Hani zihin bir buluş yaptığında, bir farkındalığa ulaştığında orgazm olur – işte ben orgazm olamıyorum artık.”

Sonra gülümsüyor: “Biraz da merak vardı doğrusu... Çüksüz olmak, nasıl oluyor? Sırf bu merakımı gidermek için böyle bir ameliyata dünyanın parasını veremezdim. İşte, bedavadan oldu!” Muzip muzip bakıyor bana: “Evladını uzak bir ülkeye gönderen bir baba gibi, çükümün şu sıralar neler yaptığını da merak etmiyordun değilim!”

Merak! Nasıl bir merak olabilir ki bu? Ufak bir suskunluktan sonra yine isyan ediyorum, öfkeyle:

“Burunsuzluğu merak etmek gibi bir şey mi!”

“Saçmalama, Mine!” Derin bir nefes alıyor. O da öfkeli, ama sakın görünmeyi başarıyor. “Burunla çük, aynı şey mi?”

“Yani, benim klitorisimi kestirmem gibi bir şey mi, bunun karşılığı?”

“Saçmalama, Mine!” Bu defa sakın kalamıyor: “Yahu, ne alakası var? İkisi de zevk organı olduğu için mi! Hay Allahım! Konuşturma beni! Sen hiç, biyolojik cinsiyet, toplumsal cinsiyet farkından haberdar değil misin kızım? Nerede, hangi devirde yaşıyorsun?”

“Tabii ki haberdarım!”

“Burnun sadece vücudunun bir parçası! Çükün ise... sanki... sanki bizatihi kimliğin, bizatihi sensin! Daha doğduğun andan

itibaren sağı sola iftiharla sergilenen, sen değilsin, çükün! Çüküne atfediliyor bütün gücün, üstünlüğün..." sesi sertleşiyor; "insanlıktan çıkmanın meşruiyetini de sana tanıyan, çükün."

Derin bir nefes alıyor: "Nasıl bir manyaklıktır bu, anlayamıyorum; kadın olarak sen anlayabiliyor musun, peki?"

Bunu sorarken dönüp eğiliyor, delici bakışlarıyla dik dik bakıyor gözlerimin içine. Vereceğim cevabı gerçekten merak ediyor.

Kafamı öte yana çeviriyorum, içimdeki hırs yatışacağına artıyor. "Hayvan herif!" diye haykırarak ona saldırmama ramak var.

"Bilmiyorum Tuncay!" diye mırıldanıyorum dişlerimin arasından, gözlerimi kısarak, "Açıkçası, çok umurumda da değil, manyaklık olup olmadığı..." Gözyaşlarımı zor tutuyorum.

Beni dikkatle süzüyor, sonra derin bir nefes alıp doğruluyor. "Her neyse işte, onsuz hayatın nasıl bir şey olduğunu bilmek isterdim hep, bilmek zorundaydım." Sesi artık yorgun, konuşması yavaşladı, "Bunu kendime borçluydum."

"Nasıl bir şeymiş peki... 'onsuzluk'?" Parmaklarımla havada "tırnak açma" işareti yapıyorum; gayri ihtiyari alaylı çıktı sesim.

Gülüyor – içinde neşe barındırmayan, kısa, kuru bir kahkaha. "Onsuz, Mineciğim, hayat hiç de farklı değilmiş. Dış görünüşümde, en azından giyinikken, bir değişiklik var mı? Yoo... Kişiliğim değişti mi? Eh, bak, söylemeseydim sen bile bilmeyecektin, görmediğin sürece. Sadece, artık ayakta işeyemiyorum, yani çok temel bir kamusal alışkanlıkta bazı ufak sıkıntılar yaşıyorum bazen, ama bunlar da sorun değil. Peki, ben eriyip gittim mi? Hayır, aynı Tuncay karşında duruyor işte ve değerinden hiçbir şey kaybettiğini de sanmıyorum. Ayrıca..." Durdu, bir nefes aldı: "Sen hiç, fantom organ diye bir şey duydun mu? Hayalet organ da diyorlar..."

Bakıyorum yüzüne. "Hani," diyorum, "kolunu, bacağına kaybedenlerin o kol, bacak hâlâ yerinde duruyormuş gibi hissetmesi değil mi?"

"Aynen o dediğinden. Valla, ben de aynı şekilde çükümün varlığını hissediyorum. Soğuk havada hâlâ üşüyor, büzüşüyor. Uykuda hâlâ boşalıyorum veya boşalıyormuş gibi hissediyorum kendimi."

Gülüyor.

İşte bu gülüş içtendi, neşeliydi. Kafamı çevirip nefretle bakıyorum ona. Şeytan diyor, ağzının ortasına çak bir tane. "Peki, bu işi yaparken beni hiç düşünmedin mi?"

Elimde değil – kinim olduğu gibi sesime yansdı; tamamen tükenmiş olmasam, hüngür hüngür ağlayacağım. Göğsümü sanki cendereye sokmuşlar, sıkıştırıyorlar. Nefes alamıyor, gözlerimin kararmasından, baygınlık geçirmekten korkuyorum.

"Seni mi?" Derin bir hayret var sesinde, bakışlarında.

Toparlanıyor hemen, oturuşu dikleşiyor ve sesi yükseliyor: "Sen hakikaten de inanılmaz bencil bir kadınsın, Mine! Bunun seninle ne alakası var? Ben burada çok temel bir varoluş durumundan söz ediyorum! Âlem kadınsın! Benim bir şikâyetim yokken halimden, sana ne laf etmek düşebilir? Penis kanseri olsaydım ne olacaktı? Benim kendi vücudumdaki bir parçadan kurtulmak istemem, seni niye ilgilendirsin ki?"

"Çünkü" diyorum, "çünkü... çünkü..."

"Çünkü ne? Çünkü ne, Mine? Sen, yüzüme karşı olsun, mektuplarında olsun, benden ısrarla 'sevgili' diye söz ederken, ben bilhassa 'dost' ve 'arkadaş' kelimelerini kullanıyordum – amacım, ilişkimizin durumuna yumuşaklıkla, tatlılıkla dikkatini çekmektir. Ama sen o kadar kendi dünyandasın ki, hiç fark etmedin, hiç..."

Bakakalıyorum ona... Ve patlarcasına hüngür hüngür, katıla katıla, bağıra bağıra ağlamaya başlıyorum: "Nazire Halam bile mastürbasyon yapıyor – seksen küsur yaşındaki kadın, o bile mastürbasyon yapıyor yaşından hiç mi hiç utanmadan, peki ya onunki nasıl bir ihanettir, nasıl bir..."

Gözlerim kocaman, elimle ağzımı kapatıyorum. Neler diyorum ben? Neler dedim? Ne dedim? "Yaşından utanmadan" mı dedim? "İhanet" mi dedim?

Başım dönüyor; Tuncay beni tutmasa, devrileceğim. Yüzü bembeyaz, dudaklarında ince, acı bir gülümseme:

"Görüyor musun?" diyor usulca, "Görüyor musun önyargılarını? Oysa buna da sevinmen gerekmez mi? Umarım diğer haller de mastürbasyon yapıyordur. Hâlâ ihtiyaçları varsa, iki ihtiyar olarak rahatlamalarında ne sakınca olabilir? Ne olacak ki?"

Kime ne zararı olacak? Senin de sutyen fetişin yok mu? Seni kaç kez, sutyenlerini koklarken gördüm! Ne olur sanki?"

Kıpkırmızı kesiliyorum. Utancım öyle büyük ki yüzüne bakamıyor, bakışlarımı haliya dikiyorum.

"Bence," diyor, "esas rezillik, cinsel eylemin, karşı tarafı cezalandırma yöntemi olarak kullanılması. İki kişilik bir eylemi, tek kişilik bir şeymiş gibi sunabiliyorlar. Savaş dönemindeyse düşman askeri, karşı taraftan kadını cezalandırıyor. Haydi, bunu anladık. Peki, barışta ne oluyor? Erkek ilkelliği bu kadar mı aşâğılık? Tecavüz nasıl güç gösterisiyse, sevişmemek de öyle ve itiraf edeyim; ikincisinin suçluluk ve utancını ben de taşıyorum."

Orgazm taklidi yaptığım günü hatırlıyorum; göğsüm sıkışıyor yine.

Beni sıkı sıkı tutarak koltuğa yerleştiriyor. Görünürde gayet sakin, gayet soğukkanlı – fakat beni tutan elleri buz gibi ve titriyor, avuçları nemli. Ellerin soğuşunu hissetmek aklıma başıma getiriyor; dikkatimi ona yöneltiyor.

Kederli yüzü gölgeler içinde, ama kendisi, kuyruğu ısrarla dik tutma çabasında.

Çektiği acıyı fark etmemiş gibi yapıyorum. Bir erkek için bu kadar büyük önem taşıyan, onu neredeyse tanımlayan bir organın kaybı, onun için tutulan yas... acaba nasıl bir şey?

Peki ama, ya ben? Bu durumda ben ne yapmalıyım?

Sonra, demin halam için niçin "ihânet" kelimesini kullandım? Hiçbir ayrıntıyı kaçırmayan Tuncay, beni daha fazla utandırmamak için mi bunu yüzüme vurmadı, sorgulamadı?

Şaşkınlım...

Yataktan kalkmak, uyanmak istemiyorum... Simitiko göğsüme uzanmış, mırıltılarının tatlı titreşimlerini kalbimin üzerinde hissediyorum, kafasını çeneme dayanmış. Sırtını okşarken, dün yaşadıklarımı saniye saniye, tekrar tekrar canlandırıyorum kafamda. Düne gidiyorum...

Televizyon açıktı.

Reklamlar: Tanrım, ne rant kaynakları çıktı insanlara, şu BK sayesinde... Herifin biri türedi birkaç gündür – “çevreci-dönüşümcü” olarak lanse ediyor kendini. “Sevgi” kelimesi ağızından düşmüyor. Suratından sahtekârlık akan bir herif. Göz bağıışı karşılığında hem devletin verdiğiinden daha fazla para veriyor hem de aldığı gerçek göz karşılığında, promosyon olarak protezini, plastiğini veriyor. Kim bilir kimlere rüşvet vermiştir; çünkü benim bildiğim, devlet dışında birilerine BK bağıışı yapmak, yasadışı.

İşte, o üçkâğıtçı herifin şirketinin reklamı... Protez gözlerin tanıtıldığı, “Gözünü ver, gözünü al, gözünü ver, gözünü al...” diye giderek hızlanan, sonunda Afrika tamtamlarıyla “algözver-gözalgözvergöz” diye biten, müzikli, yüksek ritimli bir reklam.

Aylak aylak izlerken, cep telefonuma gelen mesajla kımıldıyorum yerimden, telefona uzanıyorum: “Kösbaba – Namılıçakır. 25 Haziran saat 20:30. Yetişen Boğa, 43.”

Gözlerim bir anda kocaman, ağzım kulaklarımda, yüreğim sıçırıyor! Bir otobüs yolculuğu! Dahası, iki gün sonrasını söylemiş!

Televizyonu kapatıyorum hemen; Simitiko'yla bakışıyoruz. Gülüyorum. Eski Mine olsaydım, ilk tepkim, hemen sevinçle telefona sarılmak olurdu. Büyülerin çabuk bozulabileceğini ne geç yaşta öğrenmişim...

Yüreğim yine de pır pır ediyor; kalkıyorum, salonumda ileri geri birkaç amaçsız tur attıktan sonra, kanepenin üzerindeki kiremitli türkuazlı örtüyü düzeltiyorum. Daha ne yapacağımı bilemediğimden, yapışkan bandı elime geçirip dedemin dönen sandalyesinin üzerindeki örtünün, kanepenin ve koltukların üzerindeki kedi tüylerini topluyorum.

Hâlâ ne yapacağımı bilemez haldeyim; içim içime sığmıyor. Aynaya bakıyorum: Saçlarım iki gün sonra temiz ve bakımlı olmalı, dolayısıyla onları bugün yerine yarın kremsilmeliyim! Ellerime bakıyorum: Ellerimin durumu fena değil. Sonra kendi kendime, bunun ne garip olduğunu düşünüyorum: Tuncay'la son zamanlardaki hiçbir buluşmamız, onunla yeniden bir otobüs yolculuğu yapma fikri kadar heyecanlandırmamıştı beni.

Birden ne kadar değiştiğimi, bütün bu muğlaklıklardan, beklenmedik durumlardan, tuhaf mesajlardan, sürprizlerden ne kadar hoşlanır hale geldiğimi fark ediyorum. Bütün bunlar, ne kadar özgürleştirici.

Tuncay'ın bir keresinde, "3 + 2 = 5 dediğimizde burada kaç eleman var?" diye soruşu aklıma geliyor. Sadece sayıların –nice-liklerin– değil, aralarındaki işaretlerin –ilişkilerin– de eleman olduğunu anlatışı. Evet, bir ilişkinin *nasıl gideceğini* değil, bu ilişki içinde *nasıl şekilleneceğimi*, bu ilişkiden ne tür hayat dersleri aldığımı düşünmeliyim her zaman.

Hayatın akışına izin vermek lazım: Tuncay'la belki hiçbir zaman ortak çocuklarımız olmayabilir... ama birlikteliğimiz, ikimize ayrı ayrı bir yığın çocuk verebilir. Zihnime aniden düşen bu fikir, beni sarsıyor, heyecanımı artırıyor.

Mutfığa gidip amaçsızca ortalığı topluyorum. Çamaşır makinesine çamaşır ve Köpürt atıp makineyi çalıştırıyorum. Hâlâ aklım başımda değil, şu tatlı sarhoşluk halini hâlâ üzerimden atabilmiş değilim.

Salon boşluğuna bakan pencereye yanaşıyorum. Aylardır komşularımın tarafına bakmaktan kaçınmaktayım – onların

perdeleri hâlâ ve her zaman açık; bense ihtiyarları münasebet-siz bir durumda yeniden görmekten ölesiye tırstığım için, o pen-cereme tül diktirdim; tüllerin varlığı, bir tür doğal uyarı hizme-ti görmekte.

Dalgın gözlerle tülün kıvrımlarını düzeltmeye giriştiğimde, karşı komşuların salonunda fark ettiğim bir gariplik, doğrudan o yöne bakmama neden oluyor.

Gariplik şurada: Normalde iki ihtiyardan başka kimseyi ba-rındırmayan salon, bugün insan dolu. Bir tür tören var, sanki: Tek gözlü ihtiyar bir adam, salonun bir ucunda oturmuş, tek göz-lü ihtiyar bir kadına bir şeyler anlatıyor; karşısında ihtiyar erkek-ler ve yine ihtiyar, turuncu boyunluklu bir takım kadınlar otur-muşlar; kimisi kendi aralarında konuşuyor, kimisi ihtiyar adamı dinliyor. Salondakilerin hemen hepsi, tek gözlü.

Bu bir mevlit!

Bir şekilde anlıyor, biliyorum: Komşu ihtiyarlardan biri öldü. İçim burkuluyor. Peki ama, hangisi, ne zaman öldü? Ben nasıl oluyor da burnumun dibindeki evde bir insanın eksildiği-ni fark etmedim? Yoksa fark ettim mi? Cenaze ne zaman çıkmış-tı ki oradan?

Yapmayacağım bir şey yapıyorum: Hiç aynaya bakmadan, hiç saçımı başımı taramadan, sadece evin anahtarını alarak fırlı-yorum dışarı.

Yan binanın merdivenlerini tırmanıp ihtiyarların katına var-dığımda, sokak kapısının açık, ziyaretçilerin dışarılara, ta merdi-ven sahanlığına kadar dolup taşıdığını, ağır ağır içeri geçtikleri-ni görüyorum. Ne çok tanıdıkları varmış! Mevlit yeni başlamış olmalı; içerisi hakikaten çok kalabalık ve insanlar, bir yerlerden ufacık salona getirilmiş sandalyelere ancak yerleşiyor, yeni ge-lenlere ancak yer açabiliyorlar.

Birileri, önlerde boş bir yere işaret ediyor; bense buraya nasıl düştüğümü sorgulamaya fırsat bile bulamadan ilerliyor, çöküyo-rum gösterilen sandalyeye.

Biraz önce normal normal konuştuğuna tanık olduğum, hoca olduğu anlaşılan ihtiyar adam, dua okumaya başladığında, birden teatral bir havaya bürünüyor: Yarı kapalı gözleri sağa sola devirmeler, havalara bakmalar, sağa sola sallanmalar, derin de-

rin nefes alıp vermeler... Bir sahtekârlıktır gidiyor. Bir ara, kısık gözlerinin arasından, benim onu izlediğimi fark ediyor. Ben de fark edilmeyecek gibi değilim: Salonda onca ihtiyar kadın arasında genç sayılabilecek, dahası çift gözlü sadece benim.

“Tek elin nesi var? İki elin sesi var!” düsturuna uygun şekilde, eminim ki çift göz tek gözden çok daha fazla ifade gücüne sahiptir. Adam bakışlarımda ne okudu, ne okuduğunu sandı bilmiyorum, ama kafası karışıyor. “Her insan ölümlüdür...” diye başladığı cümlelerin devamını getiremiyor; “ama ölümlülük fanilik demek değildir, fanilik ölümsüzlüktür,” diye bir şeyler geveliyor, lafları birbirine dolanıyor.

Bense hâlâ büyülenmiş, ona bakıyorum. Bu tavırlar, bu yapaylık, bu atmosfer... beynimin, anıların depolandığı çok gerilerindeki bir yerlerde tehditkâr kıpırtılar hissediyorum; bu odanın havası beni bir yerlere götürecektir, bir şeyler hatırlayacağım, eğer konsantre olursam, eğer kimse dikkatimi dağıtmazsa... eğer hatırlamaktan kaçmazsam.

Kaçmazsam! Ağzım açık, gözlerim hocaya mihlanmış, çiviyle eşeler gibi beynimin karanlık dehlizlerini kazıyorum.

Ve gülsuyu kokusu... işte, zincirin eksik halkası tamamlanıyor: Babam, annem, ağabeyim, sonradan dedemle anneannem... Hiçbir sahne, çok küçük yaşta maruz kaldığım büyük kayıplarla beni böylesine ve böyle ani bir biçimde yüzleştirmemişti.

Annemin mevlidi... Aynı kalabalık; aynı homurtu, aynı mırıltılar, aynı yapış yapış, nemli hava, solunan aynı sahtekârlık – ama asıl, gülsuyu kokusu...

Kapatıyorum gözlerimi. Artık çiviyle kurcalamama gerek yok; her şey oluk oluk akmaya başladı; ağabeyim yoktu ortalıkta; sandalyelerin altına saklanmışım; hoca duaya başladığında ödüm kopmuştu; tiz çığlıklar atmıştım, beni bulmuşlar, ortaya çıkarmışlar, kucaklara alarak havaya kaldırmış, hocaya göstermişlerdi; hoca çok korkunçtu; beni göstererek dualar etmişti; bir kadın bana işaret ederek, “tıpkı rahmetli gibi” demişti, bunun üzerine “sanki rahmetli öbür dünyadan geri geldi” diye onaylamıştı kalabalık ve ağabeyim de, anneannem de, dedem de yoklardı ortalıkta. Kalp atışlarım, kulaklarımda sağır edici, boğuk bir uğultuya dönüşmüştü.

Ve o anda irkildim, gözlerim kocaman kocaman; zihnimde yeni kıpırtılar; işte – anneannemin “lütfen... lütfen...” diye mırıldandığı, yalınayak, anneannemle dedemin yatak odasının girişinde yalınayak donakaldığım o gece, süzüle süzüle burnuma gelen – yine o sert, kopkoyu, naftalinimsi, ağaçsı, nanemsi, şarabımsı, kapkaranlık, gizemli koku. Birileri, tam dibimde yakmış tütsüyü. Başım dönüyor... yüreğimde hissettiğim derin acıyla birlikte bütün bedenimin ürperdiğini hissediyorum.

Veriyorum, açıyorum kendimi dalga dalga gelenlere: Sesinde öyle bir acz, öyle bir eziklik, öyle çok gözyaşı okuyabiliyordum ki... Dedem yatağın kenarına oturmuş, bacaklarını açmıştı; sırtında atleti vardı ama alt tarafı çıplaktı... Elleri anneannemin omuzlarındaydı, anneannemse dedemin bacaklarının arasında, diz çökmüştü. Dedemin aksine, onun üst tarafı çıplaktı; çocukluğum boyunca ne zaman kâbus görsem, ki her gece kâbus görürdüm, her gece kâbuslar, kâbuslar görür, ağlayarak uyanırdım, kâbuslarımda hiçbir zaman somut, anlatılabilecek bir şeyler olmazdı, ara ara belki, kaybettiğim annemin, babamın, ağabeyimin imgeleri bir şekilde o soyutluğun içinde belirerek derin bir sızıyla, onarılamaz bir özlem duygusuyla ağlama halinde ufacık salona uyanmama neden olurdu, ama en sık, en sık gördüğüm kâbus, kendimin görünmez olduğum, bir şekilde kimsenin beni görmediği, kimsenin beni ve çığlıklarımı duymadığı; kocaman, dev, yine tanımlayamayacağım ama çok korkunç bir nesnenin hem kendi ekseninde döne döne beni ezmek üzere ileriye, bana doğru hareket ettiği ve kaçabileceğim, sığınabileceğim, beni duyacak, beni koruyacak, beni kurtaracak, beni kurtaracak, beni sevecek, beni çok sevecek, her zaman ama her zaman, her zaman beni kollarına almak için orada olacağını kesin, çok çok kesin bildiğim hiç hiç hiç kimsenin olmadığı o kâbusu gördüğüm zaman, ağlaya ağlaya pıt pıt pıt yatakodasına koştuğum ve yatağının içine atladığım ve o mis kokulu sıcaklığının korumasına sığındığım, benim için bir yuva olan, teselli bulabileceğim, aynı zamanda sevebileceğim, sıcaklığını, yumuşaklığını okşaya okşaya, içimi çeke çeke nihayet sızabileceğim koca memelerinin savunmasızca sallandığını görebiliyordum; onları dedemin çıplak bacağına sürterken, işte bu garip kokuyu salan

bir yağı, dedemin kasıklarına sürüyordu. Belden aşağısında çok garip, çamaşır ipinde her zaman asılı gördüğüm beyaz pamuklu donlarına hiç benzemeyen, dantelden kırmızı bir don – belli ki onun bedenine göre tasarlanmamıştı; kalçasını sıkıyor, hatta hafif kesiyordu. Başucu lambasının ışığı, anneannemin tombul, löpür löpür bacaklarına vuruyordu.

O anda dedemin yüzüne ilişmişti bakışlarım. Ve donakalmama neden olan, yüreğime anneannemin o iniltisinden, yalvaran sesinden bile daha çok dehşet salan hem çok sert, adeta zalim ve muzafferane, hem de insanın içine dokunacak kadar çaresiz, kederli yüz ifadesini görmüştüm: Çekindiğim, hatta korktuğum, kudretine yüzde yüz inandığım dedemin yüzünde öyle bir acz vardı ki, anneannemi duymuyor gibiydi. Uzaklara bakıyordu, dalmış gitmişti. Nasıl olabiliyor da bakışlarda böylesi bir acı ve acımasızlık harmanlanabilir – birinin bakışlarındaki, diğerinin yalvarışındaki hasret ve keder, birbiriyle nasıl böyle örtüşebilir?

O karanlık kokunun içindeki anneannemle dedem, hiç tanımadığım ve türünü bilmediğim yaratıklara dönüşmüş ve sonraki yıllarda kâbuslarımın kâbusuna yeni bir boyut kazandırmışlardı. Ve işte yine: Bana onca azap veren, yıllardır beynimin derinlerinde uğuldayarak yankılanan ve yüzleşmekten kaçındığım soru –ama ne istiyor anneannem?– su yüzüne çıkmıştı.

Ama artık korkmuyorum.

Suratımdan aşağı sessiz yaşlar süzülürken, derin derin so-luyorum tütsüyü. Daha bir şeyler var zihnimde, açığa çıkmak için can atan – Tuncay’la ilgili, ona niçin bu kadar çok değer verdiğimle ilgili. İşte, gözlerimi sımsıkı kapatıyor ve bu gerçeğin ne olduğuna ulaşmaya çalışıyorum; bunu da başarırsam, sanki hayatta başka hiçbir şey bilmek istemeyeceğim. Tuncay’a derin sevgimin bir şekilde burada, bu odada yaşananlarla, yani yaşananların hepsiyle ilgisi olduğunu çok güçlü bir şekilde hissediyor, ama ne olduğuna bir türlü parmak basamıyorum. Çiviyle tekrar kurcalıyor, kazıyorum; zihnimin mağaralarının bilinmezlerine, kaybolma korkusu duymadan, hatta ebediyen kaybolmayı ve bir daha hiç çıkamamayı bile göze alarak dalmak istiyorum.

Üzerine düşünmek istediğin, fakat, suyun parmaklarının arasından akıp gitmesi gibi, zihinden kaçıp giden bir düşünce veya fikirden daha acı bir şey olamaz.

Bir roman yazmak istiyorum. Ama sadece yazmaktan söz etmek, bol bol düşünmek, kabataslak kurgu planları yapmak değil; gerçekten oturup yazmak istiyorum.

Nasıl olacak, bilmiyorum... Ama ortaya koymalıyım ki, olayları yaşarken esas değerli olan, deneyimin veya olayın kendisi değil, o olayın ânını veya olayın kendisini sonradan nasıl anlamlandırdığımız... Hayatta iyi veya kötü şeyler yok; farkında olduğumuz ve farkında olmadığımız şeyler var. Zaten bu yüzden bu kadar can atıyorum yazmaya başlamaya – ancak bir olay hakkında yazmaya başladığımda o olayı yaşamış gibi olacağım; ancak o zaman olayın gerçekte neyle ilgili olduğunu kavrayabileceğim – yani, gerçekte hangi muazzam düzenin, hangi boyutun minicik bir dişlisi olduğunu. Böylece, o olay bir kıvılcım gibi anlık, uçucu bir yanılsama olmaktan çıkarak, anlamlandırabileceğim, derinlik kazanan bir deneyim haline gelebilecek. Dahası, benim hayatıma ait bir deneyim olmaktan öte, kendi başına bağımsız bir varlık, adeta bir kişilik kazanabilecek.

İşte tam böyle bir dinginlik arıyor ruhum – dümdüz, yeşil ovalar tadında. İçimde öyle bir fırtına, zihnimde geçmişe ait öyle imgeler var ki, kim bana ne yaparsa yapsın, artık kolay kolay acı çekmeyeceğimi hissediyorum.

Günün geri kalanını gerçekten de hatırlamıyorum...

Şimdi, Simitiko hâlâ göğsümde, beni yakalayan o tuhaf hal içinde hâlâ yarı-uyanığım: Bir karıncalanma, bir yanma... Dışarıdan, yukarıdan görünmez bir güç, üzerime bir ağ fırlatıyor ve beni yumuşakça, kendi içime yoğunlaşmaya yönlendiriyor. Bu kez korkmuyorum; nefesimin yavaşlamasıyla, aldığım her soluk, beni, pompalandıkça yanan bir el fenerine dönüştürüyor. Aklıma Tuncay geliyor ve bu deneyimi ona anlatabilmek için kelimelere nasıl dökebileceğimi düşünüyorum, ama kelimelere dökmeyi düşünmemle, o his yok olmaya başlıyor; kelimelere dökülmek istemiyor. Zihnimi kelimelerden uzaklaştırıp tekrar boşluğa yöneltiyorum ve işte yine, aldığım her ağır nefes sanki beni pompalıyor ve ışık saçan bir varlığa dönüştürüyor; pompalanmanın rit-

mine kulak –veya kalp– veriyorum– ah bir iki üç dört beş, ah bir ki üç dört beş... El bileklerimin arkası, ayrıca bacaklarım, ayak bileklerim, ayaklarım, ellerim cayı cayı yanıyor. O hal sanki bana yine “cesaret et, gel” diyor ve beni bir tür tünele girmeye davet ediyor. Yine bırakıyorum kendimi – ama tünelin en sonunda ben, ben olmaktan çıkıp sadece yanma ve karıncalanmaya dönüşmeye başlayınca yine ürküyorum, yine geri dönüyorum; bütün bunların kelimelere nasıl dökülebileceği meselesi tekrar aklıma gelince, o hal, hepten kaçıyor.

Karşı komşumu düşünüyorum sonra... maviş gözlü kadın. Dün, bir yakınımı kaybetmiş gibi oldum. O da, benim tanışımdı – bunalımlarımın sessiz tanığı; ona tutunmak istiyordum ama tutunamıyorum; tutunmak istedikçe uzaklaşıyor benden... Mademki ölüneceğini zaten biliyoruz, niçin şaşıyoruz? Niçin üzülüyoruz? Sanki böyle bir şeyin olabileceğini ilk kez duyuyormuşuz da, yepyeni bir olguymuş gibi... Niçin bu şok? Hayatta gerçekleşeceğinden en emin olduğumuz, hatta tek emin olduğumuz olgu, niçin her defasında yepyeni bir şeymiş gibi çıkıyor karşımıza?

Filtre kahve makinesinin eve saldıgı ilk davetkâr kokuları ve buharı özlemle içime çekerken, pırıltemiz suyun kaynadığını müjdeleyen ilk tıkırtıları, ilk oflama-puflamaları dinlerken, gözlerim kapalı, “o” halin büyüsunü kafamda yine canlandırmaya çalışıyorum.

Islık alıyordu Tuncay; beni, her Şeyi unutmuş. Çaldığı, tam ondan beklenebileceği gibi, kendi sade ama ritmi çok karmaşık bir ezgiydi. Doğaçlama çaldığını biliyordum – ama böyle bir ezgi nereden gelir akla, nasıl intikal eder dudaklara? Bu nasıl bir mucizedir ki içinden, ciğerlerinden havayı dışarı fırlatıyorsun; hangi sesi hedeflediğini biliyor ve tam o sesi tutturabiliyorsun? Gitarra diyelim, perdeler, teller var – ama bu, yani dudak, perde-li bir alet değil ki! Kemanda perde olmasa da, orada da elle, göz-le mesafeyi kestirebilirsin. Ama insan sesi? Islık? Nasıl oluyor da o havayı sese dönüŐtürerek pŐkrtebiliyoruz içimizden ve tam hedeflediğimiz notayı tutturabiliyoruz? Bu nasıl olabiliyor?

Gençten bir adam baygınlık geçiriyor; kollarından tutup bir banka oturtuyorlar – sıcaklık yine mevsim normallerinin üzerinde; otogar kavruluyor. Kalabalığın uğultusu, solgun insanlar, tek gözlü ihtiyaclar –son zamanlarda gençler ve ortayaŐlılar arasında da tekgzllğn arttığını kaygıyla fark etmekteyim–, artık tek tük görülen çocukların ruhsuz çığlıkları, küfürler, havada buram buram tüten sevgisizlik, umarsızlık, umutsuzluk... Gülüşmeler neşesiz, sarılmalar samimiyetsiz; her Şey “mış” gibi; hiçbir Şey sahici değil. Tuncay’ın çaldığı ıslık bu griliği deliyor; baharı müjdeleyen, soyu tükenmiş bir kuş gibi, Şu sert, bulanık, metalik uğultunun içinden, üstünden, kalbinden, kendini duyuruyor.

Ben de onun alanının dıŐındaydım; onun gözünde o sırada ben de o griliğin, “mış” gibiliğin bir parasıydım ve içini, çıplak-

lığını sergilemekten bu yüzden kaçınmamıştı. Başkaları onun ısılığını algılayamazlardı çünkü o dile aşına değildiler; bülbül sesini tanımayan veya ayırt etmek için özel olarak kulak kabartmayan, çaba harcamayan birinin gürültü içinde bu sesi algılayamaması gibi – biliyordu o da bunu. Tuncay'ın sesini bir tek ben duyabilirdim – ritim çalmak için artık parmaklarını kullanamasa da, ciğerleri hâlâ hava doluydu. Ve evet, onu ben duyabiliyordum, çünkü çok şükür, bülbül sesini ayırt edebiliyorum.

Sonra beni gördü, beni algıladı. Hemen içine çekildi, ulaşamayacağım bir yerlere. Bu kez tam baktı bana. Ve işte: Dışarıdaydım; griliğin dışında.

Bana doğru yönelirken hafif gülümsedi: “Geldin, ha...”

“Tabii gelecektim. Ne zaman gelmedim ki?”

Sonra konuşmadık. Suskunluk içinde otobüsümüzü bulduk, suskunluk içinde yerimize yerleştik – her zamanki gibi, en arka koltuklara.

Eh... Tam olarak her zamanki gibi değil... Bu sabah uyanmıştım – bugün ne yapmam gerekiyor? Bugün günlerden ne? Hatta, bugün, dünden sonra gelen gün mü? Hiçbir fikrim yoktu ve bu bilmeme hali sürsün istiyordum.

Şimdiyse suskunduk, ama Tuncay heyecanlıydı; heyecanını fark ettiğimi anladı ve mırıldandı: “Çok uzun zaman oldu da, otobüs yolculuğuna çıkmayalı...”

Hatırlamaya çalıştım – Tuncay'ı tanımadan önce de otobüs yolculuklarında bir duygusalılık çöker miydi üzerime, yoksa bu, onunla mı ilintili bir durum?

Bu kez ben koridor kenarındaydım; belli etmeden dönüp Tuncay'ın profiline baktım bir an. Camdan dışarısını seyrediyordu.

Bagaj kapağı gürültüyle kapatıldı. Otobüs gardan çıkmak üzere geri manevra yaparken suskunduk. Benim de gözlerim camdan dışarısını, otogar görüntülerini tarıyordu: Yer tartışmasına girmiş yolcuyla muavin, otobüs şirketlerinin yan yana dizilmiş yazıhaneleri, içine akla hayale gelebilecek ne varsa tıkıştırılmış hediyelik eşya dükkânları – kolonyalar, kafa sallayan oyuncak köpekler, plastik bebekler, ne olduğu anlaşılmayan, üzerlerine ‘özlü sözler’ yazılmış minik yaratıklar– beyaz floresanın sert

ışıklandırması altında raflara dizilmiş mahzun mahzun beklerken, otogarı terk ediş manevrası sırasında görüş menzilimden geriye doğru kayıp gidiyorlardı.

Yolculuk başladığında, hâlâ suskunduk. Suskunluğumuzu neye yoracağımı bilemiyor, ama hiçbir şeye yormak için de uğraşmıyordum, çünkü bunun hiçbir önemi yoktu. Bir yolculuk sırasında cep telefonumu ilk kez kapalı tutuyordum – ne gazeteyle bağım var artık, ne halalarım. Şoförün ayağını gazdan her çekişiyle, bir rüzgârlı hava sesi – daimi bir uğultu, bir fırtına gerginliği... Kıyametin, tehlikenin hem tam ortasında olmak hem de dışında, korunmada...

Şoför önce havalandırmayı açtı ve ânında cehennemi sıcaklığın saldırısına uğradık; sonra da klimayı açtı. Gözlerimi kapattım, yağmur sesini hayal ettim. Derken, yokuş aşağı inerken yine rüzgârın tiz sesi; sonra yine gaza basılmasıyla kalından inceye, porteyi gıdıklayarak tırmanan nefes sesi... Sesleri hiç bu kadar zevkle dinlememiştim.

Şoförün “iyi yolculuklar” anonsu, kendimi kaptırdığım ses âleminden çıkardı beni. Artık en dandik otobüste bile, koltukların arkasında televizyon monitörü ve film gösterimi var. Dedem olsaydı hop oturur, hop kalkar, “Kafamı arkadan ve önden bütün bir yolculuk boyunca manyetik dalgalara maruz bırakmaya ne hakları var?” diye öfkeden çıldırırdı. Önümüzdeki yolcuların kulaklıklarından sızıp geliyor, izledikleri programların cızırtılı sesleri...

Birden döndü bana Tuncay: “Romanın nasıl gidiyor?”

“Ne romanı? İlahi Tuncay!” diye güldüm. “Romana-momana sıra gelmedi ki...”

“Sıra mı gelmedi? Peki, günlerin nasıl geçiyordu ki? Bunca zamandır, mesela, seninle tanıştığımızdan bu yana, neler yapıyorsunuz?”

“Neler mi yapıyordum?” Şaşırmıştım; durup düşündüm. “Bilmem... İşte, Zeyda Teyze var... Halalarım var...”

“Ben varım...”

“Sen varsın...”

“Başka? Üç şey saydın... Bu üç şeyin dışında neler yapıyordun, günün nasıl geçiyordu?”

“Nasıl mı geçiyordu?”

Kalakaldım... Evet, aylar geçti ve ben ne yaptım? Nasıl geçiyor günlerim? Hayat yanımdan geçip gitti ve ben üç kişiye, daha doğrusu –dürüst olayım– tek bir kişiye mi odaklandım, kaldım? İşin en kötüsü de onun, tek kişiye odaklı halimi benden bile iyi biliyor olması.

Utanarak konuştum: “Roman yok, ama fikir çok – bir de, arada tuttuğum notlar. Seninle daha önce konuştuğumuz, bütün annelerin bütün çocukların acısını hissettiği toplum hakkında yazmak isterdim gerçekten de, tabii romanımın fikir babası sen olurdun... Ama artık bundan roman-moman çıkmayacağını, daha doğrusu, benim öyle bir şey çıkaramayacağımı düşünüyorum. Belki uzuncana bir öykü çıkar. Olmadı, kısa bir öykü. Daha daha olmadı, Zeyda Teyze’ye herkesin gözünü yaşartacak, çok etkileyici bir mektup çıkar. Ama her ne olacaksa, biliyorum ki oturup şu aralar, hemen yazmak zorundayım. Ne çıkacağı belli mi olur?”

“Güzel... Peki, notlardan bir şeyler çıkmaya başladı mı?”

“Kurguda zorlanıyorum... Ama, ara ara gözümün önünde birtakım imgeler canlanıyor; kaçmasınlar diye onları hemen kâğıda kaydediyorum. Hemen yazmazsam, ânında unutuveriyorum. Ama itiraf edeyim, pek de uğraşmadım. Şimdi düşünüyorum da, muhtemelen en zorlanacağım konu, şu olacaktır: Böyle bir durum nasıl oluşur? Yani anneler nasıl olur da bütün çocukları kendi çocukları gibi hisseder hale gelebilir?”

Bir süre, sustuk.

“Şuna ne dersin: Devlet baktı ki, düşmanlık, hoşgörüsüzlük hat safhada; bir yasa koyuyor: Bundan böyle bebekler normal yoldan üretilmeyecek.”

“Nasıl yani?”

“İnsanlar çocuk yapmaya karar verdiklerinde, kadının yumurtası ve erkeğin spermi alınacak, bir kuruma teslim edilecek... O kurumda yumurtalar ve spermeler rasgele karıştırılacak, kimin spermi kimin yumurtasını döyledi belli değil. Ve tüplerde döllenen yumurtalar, annelerin rahimlerine rasgele tekrar yerleştiriliyor. Böylece, bir bebek doğuruyorsun ama bebek kimin, belli değil!”

“Vay canına!”

Düşünüyorum. “Ama,” diyorum, “bu kez de her aile, kendi doğurttuğu bebeği en çok sevmez mi, sevmeyecek mi?..”

“Hmm... Peki, o halde, diyelim ki doğan her çocuk dönüşümlü olarak bir hafta bir ailede, bir hafta bir ailede kalıyor olsun... Böylece farklı aileler tanımış olur; tek bir annenin ve babanın kültürel değerlerine mahkûm olmamış olur... Çünkü tek bir ana baba, ne kadar bilgi sahibi olabilir, ne bilebilir ki? Oysa her anneden, her aileden bir şey öğrense, düşünsene, çocuk ne kadar zengin olur... Ana babalar da, o hafta kendilerine misafir gelen çocuğa iyi davranacaklardır – çünkü belki de o, öz çocukları, kim bilebilir?”

“Böylece, Bölüğe’de olsun, herhangi bir yerde olsun, ne zaman bir genç insan ölse, bütün anneler, ‘Ahh! Yavruma bir şey oldu!’ diye sıçrayacaklar.”

“Valla Mine, pek çok senaryo hazırlanabilir. Ama bence romanının ekseninde, sevgi kavramının öz ve yüzeysel anlamları yer almalı...” diyor Tuncay kararlılıkla. “Örneğin, sana –veya Zeyda Teyze’ye– gelen mektupları kullansan, iyiniyetin de sevginin de, akıl yoksa, karşımızdaki kişinin hayatını nasıl karartabileceğine dair kim bilir ne hikâyeler çıkar. Gerçek sevgide sevilenin huzurunu, mutluluğunu kollamak ön planda olması gerekirken, etrafımızda sevgi adına ne büyük kötülükler yapıldığını hepimiz görüyoruz...”

Bir an göz göze geliyoruz. “Hele ikimiz... Bunu yakinen biliyoruz...” diye ekliyor, sesini yumuşatarak.

Muavin, çay hapı servisi için beliriyor. Televizyonlarımızın kapalı oluşunu beceriksizliğimize bağlıyor ve açma kapama tuşlarına otoriter bir tavırla basarak, bize hatırlatmak gereğini duyuyor: “Televizyon hizmetimiz var, efendim. Otuz altı kanal...”

MutluTV 26, MutluTV 27, MutluTV 28... Sokuluyorum Tuncay’a, o da elini omzuma atıyor. Kanalların hepsinde ya reklamlar ya da tecavüzler, savaşlar... Hüzünlü zaphıyoruz.

Nasıl olduysa, kanallardan bir tanesinde çok eskilerden kalma bir doğa belgeseline denk geliyoruz. Bir fil sürüsü; fillerin sosyal hiyerarşilerinde yaşlı ve dişi fillerin hâkim olduğu, fil topluluklarına her zaman ihtiyar bir dişi filin liderlik ettiği anlatılıyor.

Tuncay'da bir canlanma, gözlerinde eski Tuncay'a dair ışıltılar!

"Yahu," diyor, "bu dünyada bu kadar çok Yönetim Bilimleri Fakültesi var... Siyaset Bilimi... İşletme... Bunlar, doğaya hiç mi bakmazlar? Yani, dünya niçin bu halde, niçin savaşlar oluyor ve saireye bakarken insanın aklına gelecek cevaplar, bellidir: İnsanlar yapı itibariyle bencil... ayrıca, kapitalizmin doğası böyle – rekabet ve mücadele üzerine kurulu. Peki ama, hiç düşünmüyorlar mı, bilmem kaç bin yıl önceki anaerkil düzen devam etseydi ve yöneticiler kadın olsaydı, yani zihniyet eril değil, dişil kalsaydı; bu kadar savaş, cinayet olur muydu? Erkekleşmiş kadınlardan söz etmiyorum tabii ki; kadın kalmış kadınları söylüyorum... O yüzden 'eril değil, dişil zihniyet' dedim..."

Bir kaplan beliriyor ekranda, iki kirpiye sinsi sinsi yaklaşıyor – onları yiyecek! Küçük kirpiler kık kıca veriyor, iğneli, geniş bir top haline geliyorlar ve o minicik cüsseleri, salak halleriyle, kocaman kaplana zarar veriyorlar resmen! Kaplan, kirpilerin dikenini batmış halde, canı yana yana uzaklaşıyor oradan.

Tuncay yine dönüyor bana, "Görüyor musun," diyor, gözlerinde yine o eski, tanıdık, heyecanlı ışık: "akıl ve donanım bir arada olunca, canlı kendini nasıl koruyor! Dikkatini çekerim, bütün derdi kendini korumak – karşısındakine zarar vermek değil..."

Gözümüzün önünde kaplanlar, yavru bir fili öldürüyorlar:

"Bak, kaplanlara zalim diyebilirsin... ama değiller! Tek bir yavruyu öldürdüler, şimdi bak sekiz tane kaplan, aynı yavru file doyuyor. İnsanların yaptığı gibi, sekizini öldürüp buzdolabına koymuyor, stoklamıyorlar... Veya intikam olsun diye öldürmüyorlar..."

Derin bir nefes alıyor. "Ahh!" diyor, "Televizyonlarda keşke sadece doğa filmleri gösterilseydi... Çocuklar diğer süprüntüleri seyredeceğine, günde üç saat doğada olup bitenleri izleselerdi, bugünkü kuşakların zihin yapıları nasıl olurdu acaba? Suçlarda nasıl bir düşünüş gözlenirdi? Ya toplumsal zihin yapımız nasıl olurdu, kim bilir?"

Doğa belgeseli beş dakika sürmüyor ki, hemen reklamlara geçiliyor: "Çevre dostu, kuantum silah bayiiğiniz ŞimdiveBurada, size 'Doğa Dostu' adlı programı sundu..." diyor yumuşak, şef-

katli ve güven telkin eden bir erkek sesi; “Bir sevgi silahı: Şimdi-veBurada... Emniyetiniz, bize emanet... Çünkü can sağlığını, bizim için değerli... Hedef olmak, an meselesidir... Bu yüzden, sevgi silahı, çevre dostu kuantum silahınız ŞimdiveBurada...”

Reklamları suskunluk içinde izliyoruz.

Tekrar doğa belgeseli... Şimdi de bir geyik –veya geyik benzeri bir hayvan topluluğu– gösteriliyor. Hep beraber sürü halinde, tek bir yöne doğru koşuyorlar; derken, anlaşılabilir bir nedenle, görünürde kaotik bir şekilde aniden yön değiştirip başka yöne doğru koşmaya başlıyorlar...

“Şuraya bak...” diyorum – birden benim de zihnim açıldı, “Biz olsak hepimiz bir başka yöne kaçırdık, işte o zaman sahiden kaos yarattık! Halbuki şunlara bak! Herhalde, birbirlerinin hislerini algılayabiliyorlar... Baksana, tek bir organizma gibi, aynı anda ve aynı doğrultuda yön değiştirebiliyorlar...”

Gülüyor Tuncay: “Evet! ‘Dikkat dikkat, şimdi hep beraber geriye dönecektir’ diye anonslar yapılması, yönetmelikler çıkarılması gerekmiyor...”

İşte, sonunda tamamen rahatlamış şekilde geriye yaslandım. İşte, Tuncay sayesinde tanıştığım o harika duygu yine – şu bulanıklık, şu hiçbir yere veya zamana ait olmama... ne aydınlıkta-sın, ne zifiri karanlıkta; ne uykudasın, ne uyanık. Hayat molası... Amaçsızca ilerlemek, karanlığın sunduğu boşluğa doğru... Işıklar söndürülmüş; koltukların arkalarındaki monitörlerin ışıklarının kıpırtıları, tek tük yanan minik spot lambaları, otobüsü nötr bir mekân olmaktan ansızın çıkarıyor: Bir sıcaklık, adeta bir ev hali...

Birden döndü bana – sanki iki saattir yan yana seyahat eden biz değilmişiz gibi, sanki kaç yıldır aramızda bütün bu acılar, bu sevgi, bütün bu iniş çıkışlar, travmalar, kalp kırmalar yaşanmamış gibi, pürneşe, sordu:

“Ne haber, len?”

“İyilik, len!” dedim ben de, yarı şaşkınlık, yarı sevinçle.

Döndüm, yüzüne baktım: Doğrudan bana, *bana* bakıyordu – onu ilk tanıdığım günkü gibi; yeşil, çekik gözleri kadife kadifeydi, bakışları sevecen, dingin – ama aynı zamanda kıpır kıpır.

Sanki hammaddeyi et değil de, yanıcı bir şeyler – ona fazla yaklaştığımda, hele de ona temas ettiğimde cayır cayır yakıyor

bu temas. İşte, ancak böyle sürdürebiliyoruz, ancak böyle dayanabiliyoruz – birbirimizden fazla uzak kalamadan, asla doğru-
dan temas etmeden, ama aynı zamanda birbirimize kalpten temas ederek. Birbirimizi kollayarak. Birbirimizle değil, birbirimizin etrafında dans ederek... veya işte, saatte yüz kilometre hızla dönen tekerler üstünde karanlıklara doğru yol alarak...

Peki, biz ancak böyle kaçış halindeyken mi kendimiz olabileceğiz?

Galiba öyle. Çünkü galiba hayat böyle bir şey. Çünkü herkes herkesi, her şey her şeyi teğet geçiyor, hep bir kol mesafesinde tutuyor. Çünkü hepimiz sürekli bir “eksik yaşama” halindeyiz. Çünkü hayat, hepimizi kendimiz olmaktan, insan olmaktan çıkardı. Çünkü bugünkü dünya, deli bir dünya.

Nereden nereye yolculuk ettiğinin hiçbir önemi yok. Hayat yollarda olmaktır, bir kenti geride bırakıp yeni bir kente doğru yol almaktır...

Komşuluğun, her tür sıcaklığın sıradanlaşarak sona erdiği şu ıssız, soğuk, ötekileyici, düşmanca dünyada, sınırsız bir dostlukla birbirimize tutunmaya çalışıyoruz. Hem çok yalnızız hem de hiç yalnız değiliz, ama ancak bu kadar beraber olabiliyoruz. Acaba bizim gibi, bir yerlerinden bir şeylere, birilerine tutunmaya çalışan kaç kişi daha vardır?

Öteki’liğimi, isminin niçin değiştirildiğini, hatta bana doğduğumda verilmiş ismi bile merak etmemem... hatta hâlâ da bilmemem... Sonra başka neler neler var – yaşadığımız korkunç şeyleri yaşanmamış saymak istememiz... sağlığımızla yarım yamalak ilgilenmemiz... kaybetme korkusuyla en baştan hiç kazanmamamız... sevmeyi, sevmeyi, sahiplenmeyi ve sahiplenilmeyi hem istememiz hem de bundan korkmamız... kendimizi karşımızdakine teslim edemememiz, onun da kendini bize vermesine engel olmamız... çatışmalardan sürekli kaçmamız... içimizi dökerken bile kaçmak yollara başvurmamız... deşifre edilmeyi hem istememiz, hem istemememiz...

Bütün bunların hiçbirini asla kabul etmememiz, yokmuş gibi davranmamız, yüzleşemememiz...

Ve tabii, sürekli bir öfke ve bir hayıflanma hali – yaşamaktan da korkmak, ölmekten de... ve dolayısıyla acı çekmekten

korkmak... ancak Dosilin'le, ancak Mutlu benzeri haplarla yaşayabilmek, dayanabilmek... Acı çeken canlılardan duyduğumuz bütün çılgınlara kulak tıkadığımız gibi, kendi içimizin çılgınlığını da susturmak...

Oysa... oysa acı çekmezsek, nasıl değişir, nasıl büyürüz? Acı çekmek, hâlâ diri olduğumuzun, canlı olduğumuzun, duygularımızın yerinde olduğunun kanıtı değil midir?

Gözlerimi kapattım, hüznle güldüm. Sonra tekrar dönüp baktım ona. Sonra tekrar gülmeye başladım; tutamıyordum kendimi, gözümünden yaşlar akıyordu gülmekten, nefesim kesilmişti. Arada bana katıldığını duyuyordum, ama onun gülüşü biraz tereddütlü, biraz şaşkındı, daha ziyade eşlik amaçlıydı.

"Ne gülüyon, kız?" diye sordu sonunda muzipçe.

"Ne bileyim..." durdum; yüzümdeki yaşları sildim ellerimle. "Yani, şu halimize bak... Gören de, sanki..."

"Boş ver, söyleme!" diye acele kesti sözümü. Kolunu omzuma attı. Gözlerimi kapattım, başımı koluna yasladım. Kokusunu –terkibini bilsem, parfümünü yaptırıp canım gibi koruyacağım o kokuyu– derin derin içime çektim. İşte, onun kokusu. Kokuyla birlikte, ömrü boyunca dikenlerle döşeli yolları dere tepe demeden minik patileriyle katetmiş, anasını arayan bir kedi yavrusu gibi veya su arayan bir ceylan gibi yana yakıla, bitmek bilmeyen, sonuca asla ulaştırmayan, ne olduğunu bile bilmediğim arayışım en sonunda, yıllar sonunda son bulmuş gibi bir duyguya kavuştum. Bunun bir yanılısama olduğunu biliyordum elbet, ama duygu çok gerçektir.

Sanki koşmuş, koşmuş, koşmuş ve artık son durağa varmıştım – sanki hayatım boyunca bu anla örtüşmek içindi bunca koşturma, yaşanmış bunca yıl. Bu an hiç bitmesin isterdim, ama biteceğini biliyordum. Biteceğini bilmek de sanki bu duygunun bizi bir parçasıydı; bunda da buruk bir tat, hatta tatlılık vardı – sanki bitecek olması, bu özel ânın en temel özgeydi.

"Yollarda olmak gibisi var mı?" diye mırıldandı Tuncay, çay hapını emerken, "İnsanda tiryakilik yaratıyor..."

Cevap vermedim. Lacivert koltuk döşemesindeki minik turuncu halkalara ilişti gözüm – uzay boşluğunda dünyanın en tanıdık mekânındaymış gibi avare avare geziniyorlardı. Tuncay'ın kolunun değdiği cam dirençliydi, koruyucuydu; ben de tanıdık bir mekândaydım.

Çay hapımı attım ağzıma, başımı yasladım geriye: Otobüsün hafif zangirtısı, bütün otobüsün canlı, nefes alan bir organizma olduğunu hissettiriyordu bana. Gecenin içine doğru hızla ilerleyişimize dışarıdan tanık tek tük insanlar, bir aura ile çevrili olduğumuzu görebilirlermiş gibi...

Çay molasının şerefine biraz aydınlatılmış otobüsün yine loş ve sarımsı spotlarının altında Tuncay'a dönüp baktım: Yüzünde yıllardır görmediğim bir... mutluluk olmasa da, huzur vardı.

Birden acele acele konuşmaya başladı:

"Bana, evime geldiğin gün var ya... İnanmayacaksın, evde bir toz bezim bile yoktu! Bir tutam tuvalet kâğıdını katladım, ıslatıp yatay yüzeyleri silmeye başladım. Elimi bir gezdiriyordum, kâğıt o an kararıyordu. Vay canına, demek ben kaç haftadır bu havayı soluyorum. Yerlerde toz yumakları uçuşuyordu. Yatağın yanındaki küçük komodinin üzerinde iki kirli bardak, *Fütûhat*'ın ikinci cildi, birkaç kutu ilaç, dört tane de el feneri duruyordu. Niye mi dört tane? Gecelerimi, yatağıma uzanıp ya okuyarak ya televizyon seyrederek geçirdiğimden ve karanlıkta kalma fikri o sıralarda yüreğime dehşet verdiğiinden, el feneri meselesi çok önemliydi benim için. Yerlerde kirli ve tozlanmış birkaç çorap, yatağın yanındaki kilimin üzerinde ise, terledikçe üzerimden fırlatıp attığım birkaç kirli atlet. Bütün bunları sanki ilk kez görüyor, fark ediyordum. Çorapları ve atletleri derhal topladım, çamaşır makinesine attım.

Acaba kanıksadığım için gözümden kaçan, ama dışarıdan gelen birinin –hele de bir kadının– kanını donduracak başka neler olabilirdi? Nice zamandır yaşadığım bu mekânı ilk kez, hafif bir merak duygusuyla, alıcı gözüyle incelemeye aldım. Ufacık bir banyo, ufacık bir mutfak, penceresiz bir depo odası ve hem yatak odası, hem salon olarak kullandığım oda...

İnan bana, hayatımın hiçbir döneminde böylesi bir pasaklılık içinde yaşamamıştım. Odanın muhtelif yerlerinde, bilgisayara üstü dahil, bulaşıklar birikmişti; orada burada içi boşalmış, kimi dik, kimi yan yatmış sıvı şişeleri... Daha kitaplarımı yerleştirememiştim – nerede o enerji? İzmaritler tablaların dışına taşmış... Kimisi, dibindeki çay buharlaşıp kahverengi halkalara dönüşmüş bardaklarda söndürülmüş... Yatağın yanındaki çöp kovası çoktan dolmuş taşmış... Çöp dolu naylon torbalar, sokak kapısının baktığı küçük holde birikmiş...

Son haftalarda nasıl yaşamış, daha doğrusu yaşamamış olduğumu fark ettim birden. Bu odayı derleyip toplamak bile son anda aklıma gelmişti. Evin halini öyle kanıksamışım, evime o kadar uzun zamandır tek bir kişi bile uğramamış ki, bu manzaranın bir ziyaretçiye nasıl görünebileceğini düşünmemiştim bile. Daha doğrusu, görüntü kaygısı bana öylesine uzaktı ki...

Çok uzun zamandır hissetmediğim bir enerjiyle işe sarıldım. Bulaşıkları mutfağa götürmekle işe başladım. Hay kafama sıçayım, diye söyleniyordum bir yandan yüksek sesle. Sonra birden, tuvaleti hatırladım. Senin tuvalet ihtiyacın olabilir miydi? 'Kadın bu, kesin uğrar!' Tuvalete girdim; evde düzgün temizlik malzemesi bile yoktu, ama benden önceki kiracıdan miras, sünger ve klozet fırçasıyla elimden geldiğince temizlemeye çalıştım oraları da.

Sen ziyarete geliyorsun diye böylesi bir koşturma içine girmeyi bir yandan nasıl da yadırgıyorum... Bu nedenle de, kapı nihayet çalındığında, alelacele önce tuvalete bir dalarak aynaya göz atma, yani nasıl görüldüğümü teftiş etme ihtiyacını duymam, beni çok şaşırtmıştı. Birkaç saniyeliğine aynaya baktım, bütün yüzeyi sıvı lekeleriyle bezeliydi, bunu da yeni fark ediyordum, ama kendi suratımla da sanki ilk kez yüzleşiyordum. Ne çirkin bir herif! Çirkin, ihtiyar... tam bir moruk. Elimle saçımı düzeltmeye çalıştım. Zil tekrar çalındı. 'Geliyorum!' diye bağırdım, ama gece ters yatmışım; yandan havaya kalkan asi bir tutam saç ne kadar ıslatsam da yatmıyor!"

Bu uzun tiradı ağzım açık dinliyordum. Bütün bunları, bir an önce anlatıp kurtulmak istiyormuş gibi nefes nefese anlatışından, ne kadar zorlandığını anlayabiliyordum büyük bir ödün veriyormuş gibiydi. Gerçekten de, kendince ödün veriyordu. Güldüm; elimle ağzını örterek susturdum onu.

Muavin göründü yine, çöpleri topladı. Yine karanlığa dalış – derin mavi-mor spotların aydınlatığı yolculuğumuz sürüyordu; pekâlâ bir sualtı taşıtında ilerliyor olabilirdik veya bir uzay mekiğinde... Yol-mol yoktu – her yöne gidiş serbestti, her şey serbestti, her şey...

Döndü bana, sesini iyice alçalttı: "Sana çok ama çok gizli bir şey söyleyeceğim... Biz Artık Savaşmak İstemiyoruz Derneği var ya..."

“Evet?” Yüzüne baktım merakla. Hissetmiştim bu dernekle bir ilgisi olduğunu, halamla konuşurlarken.

“Bu dernekten bana ilk söz edildiğinde, böyle bir şey hayatta olmaz, demiştim. Kimsede o cesaret yok. Zaten ilaçlı sularla, püskürtülen müsekkinlerle, medya zehirlemeleriyle sürekli uyuşturulan bir toplumuz. Ve bu savaşın sürmesi, malum, Ötekita’nın işine yarıyor. Ancak, Bölüğe’nin durumu farklıydı: Oradaki insanların mutluluğu zaten önemli sayılmadığından, orada müsekkin püskürtücüleri falan yok. Medya derseni, hak getire. Son aylardaysa bu bölgeye pırıltemiz su hiç, ama hiç gönderilmez olmuştu! Bunun üzerine, oradaki insanların hayatlarını sürdürebilmeleri için yurtdışındaki birtakım yardım kuruluşlarından pırıltemiz su gönderilmeye başlandı...”

“Eee?”

“Mine, galiba bir mucize oluyor, olacak! Uyuşturulmayan, aptallaştırılmayan, kafalarını kullanan insanlar, sence, savaşmaya, karşısındaki, hiç tanımadığı birini öldürmeye devam edebilirler mi?”

Yüzüne heyecanla baktım.

“Mine, geleceğe çok umutla bakmaya başladım...”

Bir duraksadı, sonra tane tane konuştu: “Tıpkı savaş gibi, barış da bir zihin durumudur – zihinsel bir durumdur. Bütün mesele, iki tarafın –Bizler ve Ötekiler, Ötekiler ve Bizler,– birbirlerinin hikâyelerini dinleyip, her iki hikâyenin de aynı madalyonun iki yüzünü oluşturduğunu *anlamalarında* bitiyor... Aslında o kadar basit ki! Bunun kavranması için belki nicel değişimin nitel değişime dönüşmesi gerekiyordu; belki bir doyma noktası vardı, bilemiyorum... Ama bir şeyler değişmeye başladı...”

Durdu. “Şimdi ben olaylara böyle bakıyorum...” Kulağıma yanaşıp fısıldaması o kadar tahrik ediciydi, yüzü yüzüme o kadar yakındı ki, kendimi tutamayıp dudaklarından öptüm. O da beni öptü hafifçe; bir yandan mırıldanıyordu: “Evet, daha önce de söylemiştim sana bu düşüncemi – çocukken hepimize ‘yaratamamak’ öğretiliyor. ‘Durduk yerde başımıza icat çıkarma’ lafı ile başlıyor her şey. İcat çıkarmak bile olumsuz bir şey addediliyorsa... Neden biz Bizistanlılar Ay’a gidemedik sence? Çünkü *Ay’a Seyahat* romanını yazan, bir Biz değildi! Özgüvenin olacak,

anlıyor musun? Ben yapabilirim, biz yapabiliriz. Olamaz dersen olamaz, çünkü zaten baştan karar vermişsin demektir. ‘Ben bu yarışmayı kazanamam’ diyen bir sporcu, kazanabilir mi? Zaten başka her tür ihtimali, üretilebilecek her tür çözümü, ta baştan engellemiş demektir...”

Otobüs hızla ilerlerken, artık el eleydik. Tekrar sordum içimden: Biz peki ancak yollarda, ancak kaçış halindeyken mi kendimiz olabileceğiz? “Kendimiz” bu muyuz, ayrıca?

Nereye gideceğimiz, daha doğrusu, niçin bu yolculuğa çıktığımız konusunda en ufak bir fikrim yok... Geçmişteki yolculuklar, hep, Bizistan’ın derinlerinde, ücra köşelerinde gerçekleşecek eğitimlere ulaşım amaçlıydı. Oysa şimdi, güneye doğru yol almaktayız.

Bir sonraki mola yerine varmamıza az zaman kala bütün ışıklar yandı – sarı spotlar, floresanlar... herkes gözlerini ovuşturuyor, esniyor... Birkaç sıra ilerideki kadın, kolunu kaldırıp koltukaltına ağır bir parfüm sıkıyor. Parfümle terli koltukaltlarının kokusunun bileşimi dalga dalga ama jet hızıyla bize ulaşıyor.

“Ne hakları var buna?” diye homurdandı Tuncay.

Yüzümü buruşturup güldüm. O da gülümsedi. “Halalar ne âlemde?” diye sordu ansızın.

“İyiler...”

“Geceleri yine faaller mi?” Muzipçe güldü.

Halalarım hakkında böyle konuşması hoşuma gitmedi.

“Geçenlerde onlarda yatıya kalmıştım... İlginç konuşmalar geçti aramızda...”

Duraksadım. Halalarımın aramızda geçenlerin hepsini paylaşmak nedense gelmedi içimden. “Geçmiş üzerine konuştuk biraz. Bir de, seni merak ediyorlar. Geçen gün Hamiyet Halam, artık askerliği geride bıraktığına göre, rahatlayıp rahatlamadığını soruyordu.”

“Askerliği geride bırakmak?..” diye tekrarladı dalgın dalgın. Konuyu açtığıma az daha pişman oluyordum ki, konuşmaya başladı:

“Kendi adıma da, askerlik deneyimini yeni yaşamış biri olarak şunu söyleyebilirim: Bölüğe’de askerlik yapanların çoğu, oraya kahramanlık düşleriyle giderler. Tanık veya bizzat dahil ol-

dukları ölümlerden, öldürmelerden; hem yaptıkları hem maruz kaldıkları korkunç zulümlerden sonra terhis olurlar... ve sanki hiçbir yıkıntıya uğramamış, hiçbir travma yaşamamış, aynı insanmış gibi eski hayatlarına devam etmeleri beklenir onlardan! Kimse de bunu umursamaz. Bunların bir kısmı sonunda cinnet geçirdiğinde, ya tımarhaneye ya da hapishaneye tıklılır. Hiç anlayamıyorum, bu insanların tamamen depresif halde dönecekleri, nasıl göz önüne alınmaz? Maddi manevi yıkımlar konusunda acil tedavi merkezleri nasıl açılmaz? Püskürtücülere ve Dosilin'e belki de şükretmeliyiz aslında..."

Durdu, güldü: "Çenem düştü, değil mi? Kusura bakma ya... Ama, senin halalara gelince – ikisi de akıllı kadınlar... Hem de yiğit kadınlar..."

"Öyleler..."

Bir süre düşüncelere daldı. Derken aniden kafasını kaldırdı: "Puştlar!" Birden sesi değişmişti, öfkeyle konuşuyordu: "İhtiyarlardan BK almaya nasıl kıyabiliyorlar... Halalarının artık tek göz-lü olmaları, kabul edilir şey değil..."

"Hiç sorma..." Duraksadım. "Çok tuhaf, onları ameliyata götürürken... aralarında bir de, hangi gözümüz alınacak diye konuşuyorlardı."

"Ne fark eder ki?"

"Bence de. Güya sağ ve sol göz farklı şeyler görürmüş; biri dünyayı, diğeri öbür dünyayı görürmüş. Nazire Halam, öbür dünyayı gören gözünün alınmasından korkuyordu. Hamiyet Halam da, sen esas kalp gözüne bak falan dedi..."

Tuncay gülmeye başladı: "Hayret... Halaların böyle şeylere mi takılıyorlar bir de? İlahi!"

Sonra ciddileşti ve açıklamaya girişti: "İnanca göre, baş gözümüz yönle, ışıkla sınırlıdır; yani işte, önüne konan eşyaları görürsün ama çok uzaktaki şeyleri göremezsin; karşındaki insanın görüntüsünü, yüzünü falan görürsün ama içini göremezsin, içini kavrayamazsın. Kısacası, sadece maddi, fiziksel şeyleri görürsün. Önündeki maddi engelleri aşamazsın; her zaman bir perde vardır. Bir anda tek bir şeyi görebilirsin, mesela suratıma bakıyorsan, sadece suratımı, suratımın ifadesini görürsün. Oysa maddi şeyler, kalp veya gönül gözünü engellemez, perdelemez. Kalp

gözünle baktığında, beni bir bütün olarak kavrarsın, kalbimi ve aklımı da görürsün, içimin sevgisini, düşüncelerimi, niyetimi görürsün. Baş gözünün –yani aklın– yanlış gördüğü veya eksik kaldığı yerlerde, gönül gözü yardımcı olur – hakikati, perdenin arkasındaki manevi şeyleri, sırlı şeyleri sezgilerinde görmeni sağlar, çünkü gönül gözü her şeyi ilahi bir ışıqla görür ve kavrar.”

Anneannem, dedem canlandı gözümün önünde. Gönül gözümün açık olmasına ne kadar önem veriyorlardı...

“Bugünkü dünyamızın hali...” diye iç çekti Tuncay. “Gönül gözü ne yazık ki, tamamen kör.”

Simitiko’nun bana yaptığı gibi, ben de Tuncay’ın koltukaltına iyice sokuldum. Buna izin verdi, bir yandan, kendi kendine konuşur gibi, alçak sesle dert yanmaya devam etti:

“Hepimiz şu dünyaya ne kadar muazzam bir potansiyelle geliyoruz... Evet evet, Tanrı’nın potansiyeli ile geliyoruz – doğuştan kesinlikle hepimiz İlahî bir yetenek potansiyeline sahip varlıklarız, ama şu bir buçuk, iki metrelik gövdede, sadece baş gözüne sahip böcek kapasitesinde sıkışıp kalıyoruz, dahası, bunu kabulleniyoruz. Şu kadarcık bedenden ibaret olduğuna inanırsan, elbette ki o kadarla sınırlı olarak yaşayacaksın. Şu muazzam potansiyelle geldiğin dünyada Biz, Öteki, Onlar, Beriki gibi kalıplar içine sıkıştırılmayı kabul ettiysen, senin İlahîliğin zaten ezilmiş, katledilmiş demektir. En yüce potansiyelden gelip en minik böcekliğe, amipliğe kendini hapsettin demektir. Aydınlanmacı düalist zihniyet hepimizin beynini indirgemeci, parçacı bilimin kırıntılarıyla doldurmuş. Halklar var, dinler var; birini tercih etmek zorundasın, diğerlerini ötekileştirmek zorundasın, denmiş. Oysa dünyadaki varlıklara ‘holistik’, yani bütüncül, bölüp-parçalamadan, kategorize etmeden yaklaşılsaydı, şu Bizistan topraklarındaki zenginliğin değerini bilirdik. Şurada, Bölüğe’de, kendi topraklarımızda birbirinden beş farklı dil konuşan çocukların, birbirleriyle güle oynaya büyüdüklerini düşün – birbirlerine sadece dillerini öğretmekle kalmazlar ki; beş dil bilen bir çocuğun beyni nasıl gelişir, bir düşün! Şarkılarını, öykülerini, kültürlerini, paylaştıklarını düşün – zenginliğe bak! Bir de, ahh, halimizi gör: Bizistan dilini, tek bir dili, yarım yamalak, devlet zoruyla konuşmaya mahkûm

edilmiş, onu bile doğru dürüst bilmeyen, dahası, anadilinde bir roman yazamadığı, anadilinde doya doya bir müzik konseri veremediği için yüreği öfkeyle dolmuş, acı dolu bir nesil yetiştirdi atalarımız... Ve işte onların torunları ve torun çocukları... Şu şarkılarımıza, türkülerimize bak – aşk meşk, zevk sefa, güller bül-büller...– ama hiç, ‘Ah Öteki aşkım, niçin bu toprakları terk etmek zorunda kaldın?’ veya, ‘Kara gözlerine ne zaman dalsam, Bölüğe’deki ceset kuyuları gelir aklıma’ mealinde tek bir şarkı var mı? Böyle baktan bir Bizleriz işte... Ektiklerimizin acı meyv-yesini işte şimdi yiyoruz...

Açıkcası Mine, kendimi bütün bu olanların o kadar yabancı gibi hissediyorum ki, tıpkı Biz’lerin Onlar’a, Öteki’lere, Beriki’lere yaptığı gibi, senin de beni ehlileştirmeye, asimile etmeye çalıştığını düşünmüş, bundan korkmuştum ve buna karşı müthiş bir direnç geliştirmiştım bir zamanlar... Konuyu çok dağıttım, ama diyeceğim şu – bence insanlığın, hepimizin büyük dramı, ömürlerimizi hep o kaybetmek durumunda bırakıldığı-mız yetenekleri, o ilahî potansiyeli aramakla geçirmemiz. Evet, bence dünyanın kilitlendiği nokta, bu korkunç sıkışmışlık... Bireysel anlamda yeteneklerimizin, toplumsal anlamda ise zenginliklerimizin bastırılması, sıkıştırılması, ötekileştirilmesi, köreltilmesi... ve işte, amip gibi, şurada sadece gün dolduruyoruz... Bırak kelebeği, tırtıl bile olamıyoruz...”

Coştu; şoförün, mola yerine geldiğimizi anons etmesine kadar sürekli, konudan konuya atlayarak anlattı durdu, ben de onu dinledim; bedenine yaslanmış, ısını hissediyor, o harika kokusunu içime çekiyordum, başım koltukaltındaydı. Günlerce öyle kalabilirdim.

Mola yerinde bacak uzatmak amacıyla indik otobüsten. Suskunduk. Hafif çoraklaşmış kırlar alabildiğine uzanıyor, bir sonsuzluk duygusu uyandırıyor bende.

Otobüse yeniden bindiğimizde gözüm hâlâ dışarıda, kırlar daydı. Tuncay’a dönüp gülümsedim. Bu kez ona yaslanmanın, ona dokunmanın benim için artık “ihtiyaç” olmadığını fark ettim hayretle. Dokunmaya gerek olmadan da dokunuyorduk.

“Dünyamızın hali...” “Ben şu son aylar boyu sadece seni düşündüm, sadece seninle yatıp seninle kalktım...” “Kalp gözü ne yazık ki, tamamen kör...” “Ne romanı Tuncay...”

Dün bütün gece yarı uyku yarı uyanıklık arasında belele-nirken, o gizemli yarı-rüya alacakaranlık âlemde kopuk kopuk zihnimde dönüp duran cümle kırıntıları, hep bunlardı.

Bu sabah uykumdan ancak sıyrılırken, daha bilincim yerine geldiği an, henüz gözlerimi bile açmadan, çok açık bir gerçek, zihnimde olanca berraklıkla belirmişti:

Ben anneannemle dedeme ihanet ettim!

Onlar, gönül gözümün hiç kapanmaması için uğraşmışlardı, benimse gönül gözüm kördü. Hem de tamamen kör! Halalalarıma karşı kör... Komşularıma karşı kör... Bana mektup yazanlara karşı kör... İçinde yaşadığım topluma karşı kör... Dünyaya, hayata karşı kör. Bunca mesele varken, benim hayatımın odak noktasında sadece bir “erkek” vardı ve ben en çok da ona, onun gerçek ihtiyaçlarına karşı kördüm.

Hoş, bu dünyada insanın gönül gözünün açık olması öyle de zor ki! Şu beslenmemize bak! Midemiz olsun, zihnimiz olsun, nelerle besleniyoruz! Plastiğiz işte! Otogarlardaki hediyelik dükkânlarında satılan şu plastik robotlar da, sensorlar aracılığıyla iyi-kötü baş gözüne sahipler. Bizim ise, anatomimiz gereği kafamızda iki göz var, ama bunlar sadece, yürürken sağa sola çarpmamamızı, gündelik hayatı pratik yoldan geçiştirebilmemizi sağlıyor. Gözlerimizin –hele tek’e düşmüşken– işlevi sa-

dece mekanik, sadece madde âlemini algılamaya yönelik. İnsan olarak artık biz buyuz. Beynimizi yıkaya yıkaya, püskürtücü-lerle ne idüğü belirsiz şeyler koklata koklata, tuhaf haplar yut-tura yuttura bu hale getirdiler bizi. İki yudum su için –hayat anlamına gelen, bir zamanlar içinde özgürce aktığımız su için– yalvarır hale getirdiler. Nasıl gönül gözü olsun ki bizde? Böy-le bir göze sahip son kuşak, belki de dedemlerin kuşağıydı. Bu-gün artık kim gerçek anlamda hissedebiliyor ki – kendi bedeni-nin canının yanması dışında? İşte ben: Ancak hayatımın merke-zindeki erkek, asker oldu diye askerlik meselesi gündemime gi-rebildi. Hissedebilsek, gönül gözüyle görebilsek, kim bilir neler görürüz... ve dünya ne durumda olur. Gerçeklerden kopuk in-sanlar için, anneannem “rüya âleminde yaşıyor” derdi. Bizler rüya âleminde yaşıyor bile değiliz; keşke olabilsek. Suyu artık –bir zamanlar petrol gibi, veya altın gibi, veya elmas gibi– sade-ce uğruna savaşılan, ölünen, acılar çekilen bir meta olarak tanı-yan genç kuşağın, gerçeklikle belki hiçbir bağı oluşmadı ki rüya görebilsin...

Yoksa bütün bunlar da mı bahane? Bencilliğin, duyarsızlığın bahanesi? Plastik olmasaydım da belki böyle mi olurdum?

Anoblok! Yasak olduğunu biliyorum, ama denemek için, koku duyusunu yok eden şu Anoblok denen haptan alsam mı? Gerçekleri acaba daha net görebilir miyim?

Ve gözlerim bir anda kocaman açıldı: Ameliyat! Tuncay'ın yaptığına paralel şekilde, ben de bir ameliyatla koku bezlerimi devre dışı bıraktırsam! Önce Anoblok'u geçici bir süreliğine de-nesem.... geçici olarak... ne deniyordu koku sağırlığına... anozmik olsam... sonra?..

“Nerelere daldın?”

Susuyorum. Biraz önce, hava daha yeni kararırken yola çık-mıştık; yine bir otobüs yolculuğundayız... ve nereye gittiğimize dair hiçbir fikrim yok.

“Tuncay...” diyorum sonunda, gülerek, “Ben var ya... Ben de burnumu hadım ettireceğim!”

“Nasıl?”

Anlatıyorum aklımdan geçenleri; baş gözü, gönül gözü me-selelerinin bana düşündürdüklerini.

Tuncay, fikri beğenmiyor.

“Sen, gönül gözü kör biri değilsin ki, Mine... Öyle olsaydın, gönül gözü açık bir toplum hakkında bir roman yazmanı sana tavsiye edebilir miydim? Sende sadece, farkındalık eksikliği vardı. Püskürtücülere gelince Mineciğim, sen esas düşmanımız olarak püskürtücüleri görme ve sırf koku saçan şeyler olarak düşünme... Günün birinde, ‘artık biz püskürtücünün kokmayanından yaptık’ diye bizleri kandırıp da hiçbir şey püskürtmeseler, ne değişir sanıyorsun? Her yanımız zaten püskürtücü, bütün bu gezegen artık dev bir püskürtücü oldu; bundan kimsenin kaçıışı yok... Anoblok kullandığın zaman, sadece, acıları daha net görebildiğinle kalacaksın, ki bunun da sana pek bir yararı olacağını sanmıyorum...”

Bakışları muzipleşiyor: “Sana söyleyeyim – burnunu hadım ettirsen, bahse girerim, beni hiç de eskisi gibi çekici bulmazsın. Bunun bilincinde misin değil misin bilmiyorum, ama kokumun sana çok çekici geldiğini tahmin ediyorum. Seni kaç kez, kokumu içine derin derin solurken yakaladım. Koku duyun devre dışı kalsa, muhtemelen, genel olarak seksten de zevk almayacaksın – dolayısıyla, ‘hadım’ çok doğru bir kelime! Kokumu almasan, beni olduğum gibi, en çıplak, en ama en odun halimle nihayet görürsün – yani zaten görüyorsun, ama beni hakikaten öyle de algılasan– ve çok eminim ki bana bir dakika daha tahammül edemezsin ki bu hiç işime gelmez, çünkü, Tanrı biliyor, dostluğunu kaybetmek istemem! Ben, onca hıyarlığıma rağmen benden hiç kopmamış ve benimle hâlâ arkadaş kalabilmiş olmanı, kısmen püskürtücülerin etkisine bağlıyorum, ama asıl, var olmadığını düşündüğün ama sayesinde yüreğimin ta içini görebildiğin, sapasağlam yerinde duran gönül gözüne. Püskürtücüler insanların tahammül gücünü artırmasaydı, şu anda komşu komşuyu gırtlaklıyor olurdu. Püskürtücüler sayesinde, apartmanlarda olabildiğince az karşılaşarak, özel merdivenler vesaire yaptırarak, ite kaka da olsa, yaşayabiliyoruz birlikte. Evlilikler nasıl hâlâ sürebiliyor, ana baba ve çocuklar hâlâ nasıl bir arada yaşayabiliyor sanıyorsun? Başka... Başka...” Duruyor, düşünüyor. “Burnun hiç koku almasa, yemek yemek de cazip gelmeyecek, çünkü hiç tat alamayacaksın; gerçi şimdi de tat alıp almadı-

ğın, ortalıkta tat alınabilecek herhangi bir gıda kalıp kalmadığı şüpheli ya, o da ayrı mesele... Başka... Başka... Nostalji duygun tamamen ortadan kalkacak... Halaların bile, gözüne belki de çok yavan görünecekler..."

Gülüyor, yüzüme bakıyor. Bir şeyi anlatıp anlatmamak konusunda tereddüt eder gibi bir hali var... tekrar gülüyor.

"Söylesene..." diyorum, ben de gülerек.

"Bunu nasıl itiraf edeceğim bilmiyorum, ama Hamiyet Hala o gün beni tahrik etmişti... kokusuyla!"

"Nasıl?" Ağzım açık, kalakalıyorum; sonra bir kahkaha atıyorum: "İnanamıyorum!"

"Sorma, ben de inanamamıştım! Resmen, kadıncağızın elini öperken bir tuhaf oldum – koku o kadar tanıdıktı ki... beni doğrudan çocukluğuma götürdü ve..."

Yine duruyor; yüzünde hâlâ muzip ve utanmış bir ifade, yüzüme bakıyor: Konunun devamını getiremeyecek.

Şimdiyse tane tane konuşuyor: "Burnun hiç koku almasa, sevgili Mine, belki de en önemlisi, dokunulmaya hiç tahammülün olmayacak."

"Dokunulmaya mı?" Yüzüne bakıyorum.

"Evet... Burnu hadım etme meselesi benim aklıma gelmedi mi sanıyorsun? Denemek istedim ben de – günlerce, haftalarca Anoblok kullandığım oldu. Ama insan çok zorlanıyor, Mine. Her şeyi öylesine bir acılıkla, öylesine bir korkunçlukla görüyorsun ki, galiba değmez buna. Anoblok bende toptan, her şeye karşı derin bir öfke ve tahammülsüzlük hali yarattı – senin de ne yazık ki yakinen yaşadığın üzere. O dönemlerde belki de sana uzak kalmam gerekirdi, ama işte, ben de seni özledim."

Püskürtücünün saldığı koku, insanın derisini hem mecazi hem de gerçek anlamda kalınlaştırıyormuş, bunu öğrendim. Onsuz tamamen savunmasız kalıyorsun; üst derin sanki tamamen sıyrılmış gibi, en ufak bir temas acı veriyor. Hepimiz insan olmaktan çıkmışız Mine, hepimizin püskürtücüye ihtiyacı var, muhtemelen hepimiz zaten bağımlıyızdır. Anoblok kullandığım anda bilinçdışında ne var ne yoksa engelsizce yüzeye çıkıyordu, içimde uyur haldeki zalim, o zaman canlanıyordu..."

Çenemi tutuyor, hafif okşuyor. “Yaşananlardan sonra özür dilemek anlamsız kaçır, sanırım...” diye mırıldanıyor kederle, “keşke keşkelerin anlamı olsa...”

Sokuluyorum ona, gözlerimi kapatıyorum. Şu an hissettiğim huzuru Anoblok yok edecekse, böyle yaşayayım daha iyi. Bir süre konuşmuyoruz; son günlerin olaylarını, onun BK ameliyatını zihnimden geçiriyorum. Umarım hiçbir zaman bundan dolayı pişmanlık duymaz, “keşke” demez.

“Ben de sana bir itirafta bulunacağım,” diyorum birden, “ben de, beni ne çok sevdiğini aslında bildiğim halde, zaman zaman sevginden kuşkuya düşüyordum. Bunu söylemeye çok utanıyorum, ama mesela doğum günlerimi hatırlamaman...”

“Farkındayım... Karşımızdakinin bizi, kendi istediğimiz biçimde sevmesini bekliyoruz hep... Bunu ben de yapıyordum. Sense ayrıca, reklamları ne kadar aşağılasan da, onların sunduğu sözüm ona sevmeye modellerine uygun biçimde sevmeyi bekliyordun benden. Bir keresinde, beni kıskandırmayı bile denemiştin! Allahtan ki çocuksuluğundan gelme bir vicdanın ve sağduyun var, oradan kurtarıyordun.”

Başımı eğdim: “Hatta, itiraf edeyim, benimle sevişmek istememeni bile, beni sevmediğine yoruyordum...”

Hafif gülümsedi: “Mineciğim, diyorum ya, sen sevgiyi, dizilerde gördüğün şu plastik modeller üzerinden şekillendirmişsin. Oysa ben ne anlatıyordum sana? Hissizliğim vardı; bu da olayı çok anlamsız kılıyordu. Mesele sırf erbezlerini boşaltmaksa, bunu elle de yapabilirdim. Seni bir el gibi görmek bana ağır geldi. Bunu bile bile ilişkiye girsem, seni sırf boşalmak için kullanmış olurdu; asıl bu sana hakaret olurdu. Bu nesneleştirmeyi sana yapmamak için kaçıyordum sevişmekten.”

Halbuki ondan ne çok nefret etmişim, öldüresiye nefret etmişim! Zihnimin gerilerinden, bir zembereğe dokunulmuş gibi, şu cümle fırlıyor yine: “Öldürmeye mecburdum, çünkü onu çok seviyordum, hâkim bey!”

İrkilmişim. Duygularımı, özellikle de sevgiyi meğer bazen ne kadar şablonlaştırarak yaşıyormuşum! Bunu ilk kez bu kadar açık ve net biçimde görebiliyorum! Başımı eğiyorum. Zihnimde sanki bir ışık yandı; bunca zamandır ikide birde hortlayan bu

cümle “arabesk” olmaktan çıkıp birden sanki hayatın en gerçek, en temel cümlesine dönüştü.

Bir süre düşüncelere dalıyorum.

“Ne korkunç, değil mi...” diye mırıldandım, “Eyvah, ‘plastikleşiyorum’ tedirginliğini sürekli yaşıyorum... ama plastikliğimin tam olarak hangi noktada, hangi duygumda, hangi davranışında ortaya çıktığına bir türlü parmak basamıyorum. Derken, ne yazık ki ancak ara ara, plastik bir toplumun bireyi olarak, mecburen ve hiç bilmeden plastikleştiğimi fark ediyor, bu sefer de bunun dehşetini yaşıyorum.”

“Merak etme, hepimiz aynı durumdayız, Mine...” diye usulca yanıt veriyor. “Duyguları televizyondan öğrendiğimiz için, hepimiz sevginin en plastik biçimlerini yaşıyoruz. Lafa gelince hepimiz bunun sevgi olduğunu sanıyoruz; ‘Ben bu hormonlu domatesi yemem!’ diye direnenler ise sevgisiz, duygusuz ilan ediliyor.”

Derin derin iç çekiyorum. “Biliyor musun?” diyorum, “Ben meğer anneanneme de ne kadar haksızlık etmişim... İçin için hep, beni pek sevmediğine inanırdım.” Anneannemden gelen mektubu düşünüyorum. “Başka evlere doğum günü partilerine davet edildiğimde, oradaki annelerin, büyükannelerin, arkadaşlarımin bir dediklerini iki etmediklerini, onları hediyelere boğduklarını, ailecek sürekli bir muncık muncık hali içinde olduklarını görürdüm. Babaları da çok eğlenceli adamlardı; bizlerle kart oynarlar, şakalaşırlardı... Oysa bizim evde...” Bir duraksadıktan sonra sürdürüyorum: “İçimden öyle kızardım ki...”

Ufak bir tereddüt geçiriyor Tuncay. “Ben de son zamanlarda annemi düşünüyorum... ve onunla ilişkimi.” Uygun kelimeleri arıyor, dikkatle konuşuyor: “Benim gibi, patolojik sevgilerle büyüyen pek çok çocuk var bu coğrafyada, hatta diyebilirim ki nüfusun çok büyük kısmı...” Bir an düşünüyor. “Benim gibiler de, sevgiyi bu patolojinin modelleriyle öğrendiğimiz için, büyüdüğümüzde de, sevgi sandığımız şey aslında bir patoloji oluyor...”

“Yani?..”

“Yani, yüzeyde hep çocuklar mağdur gibi görünüyor, ama onların da sevgisi patolojik... Ve çoğu kez, gaddarca bencil...”

Bir süre konuşmuyoruz.

“Biliyor musun,” diyorum birden, “ben seninle –işte, Lesch’le– mektuplaşmaya başlamadan evvel, biri vardı... Adam Zeyda Teyze’ye sürekli, çocukluk anılarını anlatıyordu. Bir defasında, dünyaya pipisinin ucundan baktığını söylemişti. Benden ısrarla bu konuda yardım istiyordu.”

“Dünyaya pipisinin ucundan bakmak!” Gülüyor Tuncay. “Çok tuttum bu ifadeyi!” Tekrar bir kahkaha atıyor. “Demek o da benim gibi hissediyormuş. Övünmek gibi olmasın ama, kaç kişide böyle bir fakındalık var? Sana yazdığına göre, kim bilir nasıl bir çaresizliğe düşmüş olmalı! Peki, sen ne cevap verdin?”

Bu laftaki gizli aşağılamayı umursamıyorum bile; başımdan aşağı kaynar sular inmiş durumda. Adamın mesajlarına filtre koyduğumu nasıl anlatabilirim şimdi? Düpedüz, başımdan atmıştım adamı. Uğraşmak istememiştim. Kafamı önüme eğiyor ve o an karar veriyorum: Eve döndüğümde, bilgisayarın başına oturur oturmaz ilk yapacağım şey, adamın mesajlarını bulmak olacak. Bu ayıbımı mutlaka telafi edeceğim.

Yüzüme bakıyor, üstelemiyor Tuncay. Konuyu değiştiriyor:

“Bu arada, sana küçük bir sürprizim var. Nereye gittiğimiz konusunda hâlâ bir tahminin yok, değil mi?”

Yüzüne bakıyorum merakla.

“Mineciğim, ameliyatın bana şöyle de bir getirisi oldu...” dönüyor, yüzüme dikkatle bakıyor. “İnsanın hayattaki önceliklerinin değişmesi, meğer ne çok şeyi etkiliyormuş... En dramatik etkiyi söyleyeyim: Ben artık yerleşmek istiyorum, yerleşmeye karar verdim...”

Duruyor bir an. “Kaçma ihtiyacı duymuyorum artık. Beni sürekli kaçmaya iten o dürtü, o korku... bir şekilde yok oldu.”

Uzuyor, cebinden katlanmış bir kâğıt çıkartıyor, bana uzatıyor – bir bilgisayar çıktısı.

“Bak...”

Alıyorum kâğıdı elime. Yeşillikler arasında küçücük bir köy, fotoğrafta görünen.

Bulanya!

Bulanya’yı, Bulanya’nın anısını zihnimden uzak tutmak için aylardır meğer ne büyük gayret harcamışım... Bir daha ziyaret etme ihtimalim olmayan, cennet gibi bir yerin hayaline bile da-

yanamayacağımı hissetmiştim hep. Fotoğrafi görmemle birlikte kafamın içinde sanki bir baraj kapağı açılıyor – Tuncay'ın dersinde duyduğum ritimler... öğrencilerin sıcacık dostluğu... Bulanya'nın güzelliği, doğallığı... o yeşillik... Aniden öyle çok anının saldırısına uğruyorum ki, göğsüme bir yumru yerleşiyor.

"Bak," diyor hâlâ, "tanıdın mı burayı... İçim burayı çekiyor işte! Burada yaşamayı çekiyor."

Çözünürlüğü pek de yüksek görünmeyen fotoğraf uzaktan çekilmiş; selviler arasında, bir masal kitabından fırlamış izlenimi uyandıran, tek katlı evcikleriyle Bulanya...

"Merak etme," diyor gülerek, "sadece içim çekmekle kalmadı; gidip Bulanya'yı tekrar ziyaret ettim. Öğrencilerimin sana çok selamları var, bu arada..." Cebine uzanıyor, tükenmezkalemini çıkarıyor, "Bak," diyor, selviler arasında yarısı kaybolmuş, diğer evlerden birazcık uzak mesafedeki minik evi göstererek, "bu ev, gelecek ay satılığa çıkacak..." Sonra evin etrafına genişçene bir daire çiziyor: "Şu alan da eve ait... Yani şu alan içindeki herhangi bir yere, küçük bir evcik daha oturtulabilir, iki ev gene bahçeler içinde kalacaktır. Bunu da gelecek ay, evi satın alacağım zaman görüşebilirim..."

Başım dönüyor.

"Köyde internet bağlantısı var. Bakma, köy küçük, ama bu kez gittiğimde baktım, uyduruk bir transnet kafeleri bile var... Yani sevgili Zeyda Teyzemiz yazışmalarını orada da sürdürebilir..."

Kâğıdı katlayıp ona iade ediyor, dönüp yüzüne bakıyorum. Kâğıdı dikkatle cebine yerleştiriyor, o da bana bakıyor.

"Ne dersin?"

Gülüyorum.

İçimde derin bir huzur, garip bir özgürlük duygusu... sanki çok uzun zamandır omuzlarımda taşıdığım ağır bir yük, artık kalktı. İçimde sükûnet. Her şeyle, herkesle barışığım. Hayat ne garip, ne garip diye geçiyor içimden. Hayatın, "zamanlama" denen şeyin dinamikleri ne kadar esrarengiz.

Hâlâ cevap bekliyor, bakışları yüzümde.

Halalarımı düşünüyorum... Dedemle anneannemi tanıyan tek tanıdıklarım... Onları bırakamam – şimdi değil. Nazire Hala-

mın sesi, kulağımda: “Deden hep heveslenirdi, ailemiz büyüsün, çoğalsın, hiç kimsemiz yok, diye...”

İçimi hüznün kaplıyor. “Ailemiz” dedikleri, nedir? Kimler? Bu iki kadının kardeş olmadıklarını, hatta benimle bile hiçbir kan bağları olmayabileceğini için için hep sezinlemiyor muydum?

Peki, kim bu kadınlar? Ben kimim? Gerçek halalarım değil iseler, gerçek akrabalarım nerede? Acaba annemin, babamın kardeşleri var mıydı? Akrabam olduğundan bugüne kadar emin olduğum şu Galip’in “akraba”lığı, ne ifade ediyor ki? Ya bizler de evlatlık idiysek? Ya anneannem ve dedem de öz değil idiyse? Tuncay’a bakıyor, gülümsüyorum. Artık benim için her şey bula-nık. Ben ‘ben’im. Sanki bütün hayatım, bir hayal üzerine kurulu ve bir daha da asla yere basmayacak, “gerçek” olmayacak. Peki ama, “gerçek” nedir ki? Ya “kan bağı” dediğin, nedir? Tuncay’a hissettiğim, halalarıma hissettiğim, pek çok kan bağından daha güçlü değil mi?

“Halalarını düşünüyorsan, onları ben de düşündüm. Eminim onları bırakamazsın; dilersen senin evi, onların da rahat edecekleri şekilde tasarlayabiliriz. Hem, temiz hava onlara da iyi gelir...”

İçimde bir sızıyla, bir zamanlar sokakta karşılaşp sürüsünden ayırdığım köpeği ve Nazire Halamın gösterdiği tepkiyi hatırlıyorum. Kalbim halama karşı sevgiyle doluyor.

Nedense gülesim geliyor. Camdan dışarı bakıyorum. Zihnime aynı anda pıtrak gibi, birbirinden o kadar farklı Zeyda Teyze cevapları üşüşüyor ki, hangi birine odaklanacağımı şaşıyorum:

Yavrum,

Adam tabii ki seni yanına davet edecek – kaç kadın, bile isteye çükünü bağışlayan bir adama bel bağlar, onu hayat arkadaşı yapar? Ama ya sen? İstedğin, gerçekten de bu mu? Sen kanlı canlı, cinselliğinin tadını çıkarmaktan, dokunmaktan hoşlanan, henüz genç sayılabilecek bir kadınsın. Hayatının, senin için çok önemli bir boyutundan, sağı solu belli olmayan bir adam için niçin feragat edersin?

...diyebilir, Zeyda Teyze... veya

Yavrum,
İşte! İstedğin bu değil miydi? Nihayet kavuştun sevdiğine! Nihayet duruldu! Bunca meşakkatten sonra muradına erdin!
Hemen kabul et teklifini! Halalarını da beraber götürürsün; mis gibi geçirir gidersiniz... Halalara da iyi gelir.

...diyebilir, veya

Yavrum,
Bu adam ne kadar da yüzsüz! Sen onun için onca acılar çekerken, ona yakın olmak için kendini paralarken hep kalbini kırdı, hep kaçı senden. Sana danışmak gereğini bile duymadan bu kadar önemli ve ikinizi ilgilendiren bir ameliyat olmuş; şimdi de utanmadan, gel kal benimle diyor!
Zaten yavrum, insanlığın en temel ve yaygın zaafı, kadınların ve erkeklerin sevgi adına birbirlerine yaptıkları zulüm. Sana böylesi üzüntü veren bir duygu, nasıl gerçek sevgi olabilirdi?
Az mı ağladın, kızım? Bu adama artık bir ders vermelisin. Sakın kabul etme teklifini! Sana gerçekten layık birini bul. Ödün veren, hep sen mi olacaksın? Kaldı ki, halalarının, Allah'ın Bulanya'sına gelebileceğini aklın kesiyor mu?

...diyebilir, veya

Yavrum,
Bu adam öyle alelade bir sevgili değil. Bu adam seni çok seviyordu ve seni kırmamanın, dostluğunu ebediyen kaybetmemenin tek yolunun, onu zıvanadan çıkararak "erkek" yanını törpülemekten geçtiğini biliyordu. Bu ameliyat onun için büyük bir özveriydi. Belki de sırf, seninle beraber olabilmek veya seni kendisinden, kendi kişilik zaaflarından korumak için ameliyat oldu. Onunla beraber Bulanya'ya gitme kararının, halalarını ne kadar sevindireceğini düşün! Hem, ne olacak, sık sık gider gelir, onları ziyaret edersin. Onlar sonuçta, sadece senin mutluluğunu istiyorlar.

...diyebilir, veya... veya...

Evet, Zeyda Teyze, hâlâ vır vır vır vır konuşuyor yazıyorkonuşuyoryazıyor, öyle çok şey söylüyor ki... fakat bir anda beyni-

me üşüşen bu fikirler cümbüşünün içinden şu cümleler ağır ağır süzülerek somutluk kazanıyor:

Yavrum,

Sizler sağır olduğunu bilmeyen iki sağırdınız. Gidişata bakılırsa ömrünüz kavgayla geçecekti; sen onu, o seni, birbirinizi dinlememekle suçlayacaktı sürekli, oysa nasıl dinleyebilirdiniz ki? Sağırdınız iştel!

Plastikliğin yüzeysel sorunları içinde birbirinizi tüketirken, yaşadığınız olaylar neticesinde –nihayet– sağırlığınızı fark etmiş gibisiniz. Dostluğunuz, ilişkiniz esas şimdi başlıyor; çünkü artık diyalog kurabilecek, meselelerinizi halledecek, çatışmadan çözüme götürebilecek durumdasınız.

Eskiden olsaydı, sırf bu adama yapışma güdüsüyle Bulanya'ya giderdin. buysa ne sana, ne de ona yarayacaktı. Şimdiyse o senin için bir “amaç” olmaktan çıktı. Gidersen kendin için, kendi sağlığın için, iyi bir dost-sevgili eşliğinde plastik-kent'ten kaçıp doğal topraklara göç etme güdüsüyle gidiyor olacaksın. Birbirinize artık yoldaş olabileceksiniz.

İçimi hoş bir dinginlik kaplıyor. Gülümseyerek dönüp Tuncay'ın yanağını hafiften okşuyorum.

“Fikir harika...” diyorum temkinlice, “Ama, gelecek ay olsun hele bir... Ben de plan yapmayı sevmez oldum artık... Hayat o zamana kadar veya o zamandan sonra ne getirir, belli mi olur?”

Bariz şekilde şaşıyor önce, sonra birden yüzü aydınlanıyor. Uzun uzun, daha önce hiç görmediğim bir ilgi ve hayranlıkla bakıyor bana. Sıcacık gülüyor, ıslıl ıslıl gözleri birer ince çizgiye dönüştü. Yanağını okşayan elimi tutuyor, hafiften öpüyor.

26 Aralık 2010

İstanbul

